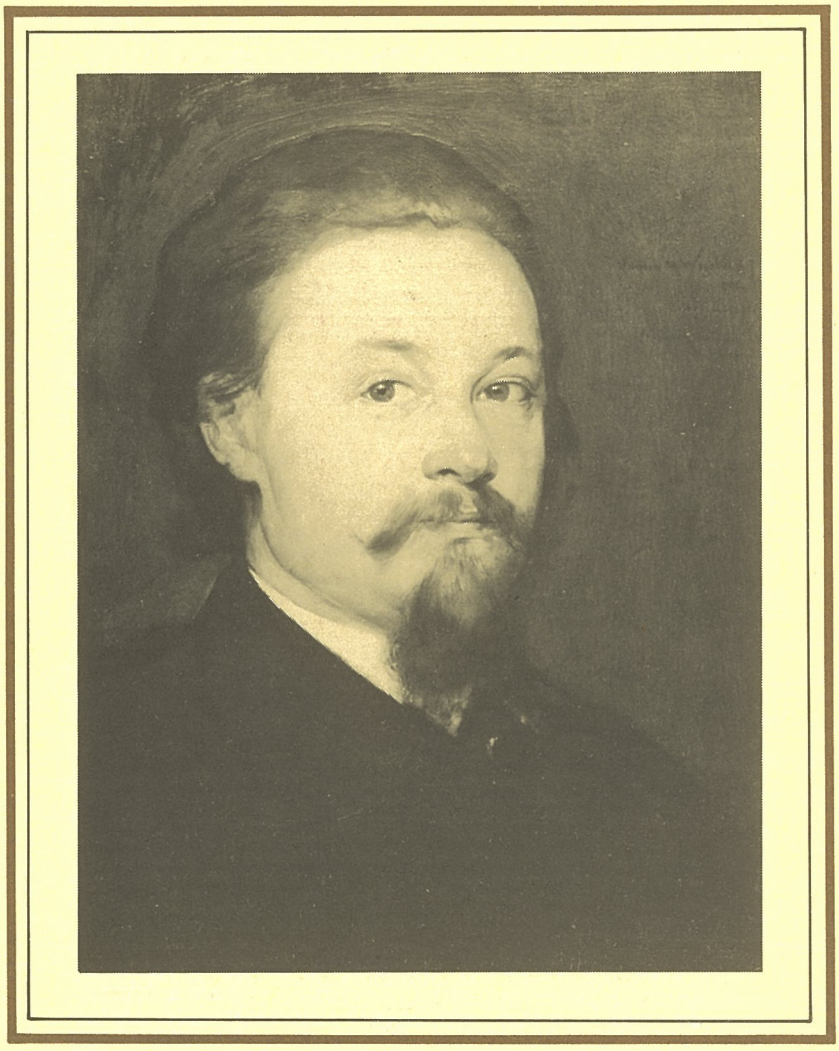
Fabian Dahlström

Sibelius-Akademin
1882–1982

Omslagsbild:
Martin Wegelius.
Porträtt av Eidif Petersen, München 1878.

Fabian Dahlström

Sibelius-Akademin
1882–1982

Sibelius-Akademins publikationer 1
Helsingfors 1982

Fabian Dahlström
Sibelius-Akademin 1882-1982

ISBN 978-952-329-181-2 (PDF)
http://urn.fi/URN:ISBN978-952-329-181-2

ISBN 951-859-163-6
ISSN 0359-4653

Helsingfors 1982. Statens tryckericentral

Innehållsförteckning

FÖRORD 5

HELSINGFORS MUSIKINSTITUT 1882–1924 7

Bakgrunden 7
Helsingfors musikförening grundas 19
Helsingfors musikinstitut 1882–1906 24
Organisationen 24
Undervisningen 32
Konsertverksamheten 61
Biblioteket 62
Den 22 mars 1906 63
Elevstatistik 1882–1906 68
Interregnum och förtroendekris 72
Från musikinstitut till konservatorium 84
Organisationen 1911–1924 84
Undervisningen 1911–1924 92
Konsertverksamheten 1911–1924 103
Elevstatistik 1906–1924 105

HELSINGFORS KONSERVATORIUM 1924–1939 111

Åren 1924–1936 111
Organisationen 111
Elevstrukturen och undervisningen 114
Konsertverksamheten 122
Norra Järnvägsgatan 9, Stiftelsen för Helsingfors konservatorium 123
Melartin-erans epilog 127
Åren 1936–1939 131
Elevstatistik 1924–1939 139

PRIVAT HÖGSKOLA PÅ EGET ANSVAR 1939–1966 145

Krigsåren 145
Åren 1944–1959 152
Organisationen 152
Elevutvecklingen 1944–1959 158
Undervisningen 164
Försvarsmaktens musikelevskola 177
Kyrkomusikavdelningen 178
Skolmusikavdelningen 183
Konsertverksamheten 184
Biblioteket 186
Debatt kring Sibelius-Akademin 186
Elevstatistik 1939–1959 191

Åren 1959–1966 197
Taneli Kuusisto blir rektor 197
Reglementet 1960 201
Samexamenssystemet 204
Fastigheten 207
Undervisningen 209
Skolmusikavdelningen 216
Kyrkomusikavdelningen 217
Militärmusikavdelningen 219
Operastudion 220
Körer och orkestrar 220
Ungdomsavdelningen 224
Internationella kontakter 225
Konsertverksamheten 226
Lagen 1966 228

PRIVAT HÖGSKOLA UNDER STATENS BESKYDD 1966–1980 237
Nya ramar 237
Samexamenssystemet 245
Clavis 246
Expansionsplaner 248
Allmänna avdelningen, pedagogik och ensembler 249
Undervisningen breddas 255
Skolmusikavdelningen 261
Kyrkomusikavdelningen 264
Militärmusikavdelningen 264
Ungdomsavdelningen 265
Museiprojektet 267
Sibelius-Akademin förstatligas 270
Examensreformen 277
Elevstatistik 1959–1980 288

STATLIG MUSIKHÖGSKOLA 1980– 295

Coda 308
Hedersledamöter, förtroendemän, lärare och tjänstemän 309
Förkortningar 339
Helsingfors musikförenings och Helsingfors konservatoriums konserter och kammarmusikaftnar 1882–1933 341
Elevmatrikel 393

Förord

Sibelius-Akademin begår sitt etthundraårsjubileum den 12 mars 1982. Vägen fram till denna märkeshändelse inom Finlands musikliv har inte varit rak och entydig. Upp- och nedgångsperioder har avlöst varandra, och olika organisationsmodeller har vuxit fram i omedelbar anslutning till samhällets förändringar. Hela tiden har ett synnerligen fruktbart samspel med det omgivande musiklivet noterats. Sibelius-Akademin har härvid varit både givande och tagande part: musikaliska och pedagogiska noviteter har införts i landet på akademins försorg, men man har även lyhört avlyssnat skeendet inom vår etablerade skapande och reproducerande tonkonst. Lånar man en tankegång av den förste direktorn Martin Wegelius kan man säga, att en läroanstalt är musiklivets fasta rot och tonkonstens övriga sektorer dess blommor; roten och blommorna kan existera endast i symbios.

Då författaren påbörjade arbetet på föreliggande historik var ett av huvudproblemen hur det väldiga och oenhetliga materialet skulle disponeras. Borde boken byggas upp i enlighet med mandaten för rektorerna, eller borde yttre politiska händelser ge strukturen? Resultatet blev likväl att särskilda huvudkapitel ägnades läroinrättningens organisatoriska huvudfaser: Helsingfors musikinstitut 1882–1924, Helsingfors konservatorium 1924–1939, Sibelius-Akademin som helt privat högskola 1939–1966, som privat högskola med lagstadgat statsstöd 1966–1980 och slutligen Sibelius-Akademin som statlig musikhögskola fr.o.m. 1980.

Dispositionen, både då det gäller huvudlinjerna och mindre sammanhang, har vuxit fram i anslutning till mer eller mindre improviserade pratstunder med personer som blivit förtrogna med Sibelius-Akademin eller någon av dess sektorer i långt högre grad än författaren. Stundom har historikarbetet härvid ställts i förgrunden under samtalets gång, stundom har det inte alls förts på tal. Särskilt vill författaren betyga sin stora tacksamhet gentemot följande personer, som har underlättat överblicken: ordföranden för Delegationen för Sibelius-Akademin, ledamoten av Finlands Akademi Joonas Kokkonen, professor Rolf Nevanlinna (†), kommerserådet Roger Lindberg och professor Erik Tawaststjerna, vilka fört ordet i direktionen, exrektorerna och professorerna Taneli Kuusisto och Veikko Helasvuo (den sistnämnde är historikens egentlige tillskyndare), vidare professorerna Harald Andersén, Erik Bergman, Einar Englund, Enzio Forsblom, Jussi Jalas (jämte hans hustru Margareta) och Martti Paavola samt slutligen bibliotekarien och tonsättaren Helvi Leiviskä.

Ett varmt tack riktas även till magister Rauno Ekholm, som har översatt manuskriptet till finska, samt till Ann-Christin Sjöblom och Kalervo Koskimies, som har sammanställt konsertförteckningen resp. elevmatrikeln.

Varje tema som tas upp till behandling skulle egentligen fordra en omfattande specialstudie. Inte minst av utrymmesskäl har många begränsande nedskärningar nu gjorts. Lärar- och elevföreningarnas idoga arbete tangeras nu endast antydningsvis, andra sammanhang hade även förtjänat större plats.

En primär svårighet med en bok av detta slag är vetskapen om att historikern beskriver endast de yttre ramarna. Det viktigaste i en musikhögskola är osedvanligt svårgripbart: musikutövningen i klassrum och studerkamrar. Må det sägas här: utan den omätliga flit som lärare och elever lagt i dagen hade Sibelius-Akademin aldrig kunnat växa från nollpunkten år 1882 till en erkänd högskola 1982.

* * *

Historiken bygger på ett källmaterial som är allt annat än enhetligt. Viktigast är direktionens protokoll, som har bevarats fr.o.m. år 1889, och som för vissa år på 1890-talet kompletteras av s.k. cirkulanter, d.v.s. förslag till beslut som med springbud sändes för undertecknande till direktionens medlemmar i tur och ordning. Protokollen är för de första decennierna lakoniskt stiliserade, men har småningom blivit allt digrare genom att utredningsmaterial, korrespondens m.m. börjat bifogas. Byråkratins tillväxt visas av att 1970-talets protokoll tar mera plats än samtliga protokoll dessförinnan.

Årsberättelser föreligger fr.o.m. 1886. För åren fram till sekelskiftet har de formen av korta handskrivna dokument. En tjugoårshistorik trycktes år 1902 tillsammans med årsberättelsen 1901–1902; därpå användes tryckta årsberättelser till 1916. Sannolikt av ekonomiska skäl skrevs berättelserna därpå oftast på maskin, och en obruten tryckt serie påbörjades först 1931. Numera är årsberättelserna digra volymer i 150-sidorsklassen.

År 1957 publicerades en 75-årshistorik av Arvi Karvonen. Här ingår bl.a. stadgar, reglementen och kursfordringar samt en matrikel-del; den sistnämnda har i nu föreliggande volym h.o.h. omarbetats efter ett förnyat studium av primärmaterialet.

Protokoll och årsberättelser kompletteras av stadgar, räkenskaper, klass- och terminsböcker, brev, konsertprogram och annat material, inte minst sådant som berör Ab Sibelius-Akademin och Stiftelsen för Sibelius-Akademin. Slutligen bör nämnas, att författaren har anlitat några samlingar av tidningsurklipp. Sibelius-Akademins egna klippböcker har rådfrågats, men framför allt välförsedda depåer som Sibeliusmuseum i Åbo och Brages urklippsverk i Helsingfors. Tidningsårgångar i Åbo Akademis bibliotek har även varit till stor hjälp.

Alla citat har återgivits med modern stavning. Citat som har översatts från finska till svenska av förf. utmärks med asterisk.

Åbo, den 17 september 1981

Fabian Dahlström

Helsingfors musikinstitut 1882–1924

Bakgrunden

Ännu i slutet av 1700-talet var Finland på den högre musikundervisningens område en *tabula rasa*. Vi levde mitt emellan två stora kulturcentra, Stockholm och Petersburg, och bl.a. dit kunde de fåtaliga som åstundade högre musikundervisning resa. Mest känd bland stockholmsresenärerna blev den i Nystad födde och i Nurmijärvi uppvuxne Bernhard Henrik Crusell, vars väg till Sveriges – och på den tiden vår – huvudstad gick via ställningen som volontär vid musikkåren på Sveaborg 1788–1791, utan överdrift sagt den enda utbildningsväg som stod till buds för instrumentalister i det dåtida Nyland. Musikalisk lärdom i Petersburg inhämtade bl.a. Thomas Byström åren 1787–1791.

Det är rätt självklart, att musiklivet i den till Sverige hörande provinsen Finland i hög grad influerades av situationen i huvudstaden Stockholm, då det i slutet av 1700-talet började ta fastare former. Musikaliska sällskapet i Åbo, med ett rätt utvecklat konsertliv, arbetade sålunda under sin första period 1790–1808 väsentligen enligt svenska förebilder; dock inköptes noter även direkt från kontinentens centra. Men ehuru man i Stockholm börjat bygga upp en musikläroanstalt inom ramen för Kungliga Musikaliska Akademien, grundad 1771 (åtminstone regelbunden sångundervisning bedrevs mot 1700-talets slut), förblev Åbo utanför denna utveckling. Följande paragraf i Åbo-sällskapets stadgar synes ha spelat en rätt liten roll i praktiken:

"Sällskapet skall ock anstalta, så mycket som görligt är, om tjänlig undervisning för dem, som hugfällas för Musikaliska övningar, samt laga, att de fattigare ibland dem kunna utnyttja denna undervisning för betalning ur Sällskapets Kassa, varom Utskottet äger att med Orkestern närmare överlägga."[1]

Inte heller under sin andra verksamhetsperiod 1823–1827 kom Sällskapet att bygga upp någon undervisningsinstitution. Orkestern stod i förgrunden även då. Den undervisning, som i Åbo stod till buds för pianoägarna och deras barn, gavs av privatlärarinnor såsom fröknarna Mozelli, Nyberg, Schultze och Björkman.[2] Högre musikundervisning meddelades inte. Begåvningarna var alltjämt hänvisade till utlandet. Efter det Finland lösryckts från Sverige 1808–1809 för att bli ett storfurstendöme under Ryssland hade Helsingfors blivit huvudstad år 1812. Trots detta förblev kulturlivets centrum ännu en tid i Åbo, där allting kretsade kring det år 1640 grundade universitetet Åbo akademi.

Åbo brand 1827 utgör på de flesta områden i vårt land en skiljelinje, så även på musikens. Det gustavianska arvet sopades bort på några få timmar. Akademien flyttades år 1828 till Helsingfors, och omdöptes till Kejserliga Alexanders Uni-

versitetet (nuv. Helsingfors universitet). Med läroanstalten flyttade även större delen av det kulturbärande skiktet, nämligen professorer och studenter. Trots att Åbo snabbt återuppbyggdes, och ända till 1840-talets början var landets största stad, hade orten förlorat sin ställning som ledande kulturcentrum. Denna roll hade nu i en handvändning övertagits av Helsingfors.

Musiklivet i Helsingfors byggde, efter universitetets överflyttande, till en början i hög grad på de traditioner, som medförts från Åbo. Man upprätthöll tidvis både akademisk orkester och manskör. I centrum för verksamheten stod universitetets musikdirektör Carl Wilhelm Salgé, som flyttat från Åbo. Han kvarstod i ämbetet till sin död 1833. Akademiska musiksällskapet ägde bestånd 1828–1835. Av stor betydelse i Helsingfors var även Musikaliska Sällskapets orkester, som leddes av Josef Gehring 1827–1835.[3] Dessutom började resande artister och teatersällskap bygga upp ett konsert- och operaliv, visserligen anspråkslöst. Stadens läge invid rutten Stockholm – Åbo – Viborg – Petersburg var en ovärderlig favör.

Musikdirektörstjänsten lediganslogs efter Salgés död och söktes av sångläraren vid Åbo gymnasium Johan Christopher Downer, kapellmästaren vid Viborgska infanteriregementet Gotthard Dieberg, musikläraren Gestrin, fil.mag. Fredric Eimelé samt teckningsläraren Peter Adolph Kruskopf. Otto Andersson har utförligt beskrivit det för Finlands musikliv så avgörande skede som nu följde. Trots att Downer, Gestrin och Dieberg av konsistorium placerades på tjänsteförslag och trots att man övervägde möjligheten att inkalla någon musiker från Petersburg valde man en annan väg.[4] Efter nödiga sonderingar och förhandlingar utnämndes den tyskfödde Fredrik Pacius till musiklärare vid universitetet år 1834. Han anlände hit i februari 1835. Pacius hade bl.a. studerat violinspel för Louis Spohr, och hade tillhört Kungliga Hovkapellet (operaorkestern) i Stockholm från 1828.

Pacius ankomst till landet kom att innebära en vändpunkt på musiklivets område. Till sin betydelse kan han jämföras med en annan tyskfödd invandrare, arkitekten Carl Ludwig Engel (1778–1840), om vilken det sagts, att han genom att stanna i sitt hemland kanske fått en större allmäneuropeisk betydelse, men att han genom att flytta hit fick bygga en hel stad. Pacius lät sig lockas av en lärartjänst vid ett tämligen okänt universitet. Varför skedde detta? Martin Wegelius yttrade, då Pacius-stoden i Kajsaniemi avtäcktes 1895, att Pacius ”varsnat en ledig tron – tronen i ett rike utan arméer och fasta platser men dock ett rike där allt kunde göras emedan intet, eller så gott som intet blivit gjort.”[5]

Fredrik Pacius insatser som komponist, dirigent och organisator är för välkända för att här närmare behöva kommenteras. Dock måste sambandet mellan det allmänna uppsving han initierade och landets väsentligen ökade utbud på musikundervisning i detta sammanhang noteras. Från och med Pacius-epoken kan en tilltagande differentiering på detta område iakttas, likaså tendenser till ökad geografisk spridning och en begynnande institutionalisering.

Privatundervisningen spelade självfallet en mycket stor roll. Redan på 1830-talet var en lång rad privata musikpedagoger verksamma i Helsingfors, såsom J. A. Wickström, F. W. Sieberg, Hedvig Ulrika Byström, W. F. Tallgren, Augusta Wörlund, I. Björkman, A. Bernhard, herr Lüders och herr Stein.[6] Den första egentliga musikskolan i Finland synes ha inrättats i Åbo av livländaren Wilhelm Friedrich Siber år 1838. Skolan var avsedd för ynglingar, som där fick lära sig traktera blåsintrument, en verksamhet som i hög grad var sammankopplad med den av Siber upprätthållna orkestern.[7] Följande år grundade den från Sverige inflyttade Carl Theodor Möller en ''skola för nybegynnare i pianofortespelning och en sångskola''.[8] Senare gjordes betydande insatser på detta fält av bl.a. Conrad Greve och C. G. Wasenius.[9]

Den troligen första musikskolan i Helsingfors inrättades av Fredrik August Ehrström år 1840. Skolan var en ''Elementar-sångskola'' med undervisning i ''tonträffning, takt och uttryck''.[10] Den flora av kortlivade små musikskolor som därefter växte upp, och den pedagogiska verksamhet som bedrevs i dem, vore ett särskilt forskningstema. Bland ledarna må nämnas A. Tavaststjerna (skolan existerade 1851–1859), Henriette Nyberg (1858–1862),[11] Filip Jacobsson (början av 1860-talet) samt N. B. Emanuel och G. Niemann (1874–1876). Mest betydande för uppkomsten av ett finländskt orkestermusikerskrå kunde Carl Gottlob Ganszauges musikskola (1852–1855) ha blivit. Hans mål var att ''se en stam inhemska musikkonstnärer uppväxa''. Ganszauges mest kända elev var Johan Lindberg, som år 1853 som fjortonåring kunde hålla en egen bejublad violinafton. Skolan gav sin avskedskonsert i september 1855.[12]

Fredrik Pacius, epokens suveräne, gav vid sidan av sina övriga åligganden ''privatundervisning efter åstundan'' på bl.a. violin. Bland hans adepter märks nyssnämnde Johan Lindberg, Arthur Degener och slutligen den månsgsidigt begåvade Leonard Borgström,[13] som visserligen aldrig kom att ägna sig åt musiken som yrke, men som framdeles skulle komma att göra en solid insats som ordförande för direktionen i det musikinstitut, som grundades 1882.

Situationen på musikundervisningens område var naturligtvis ändå på många sätt otillfredsställande. Henrik Borgström (Leonards far) försökte vid ett tillfälle förmå Pacius att vidtala en pianolärare från utlandet.[14] Synbarligen var bristerna just inom detta fack särskilt besvärande, något som bekräftas av de bemödanden som gjordes efter 1882.

En synnerligen betydelsefull insats som musiklärare i Viborg utfördes 1856–1869 av den i Danzig födde och bl.a. i Leipzig utbildade Richard Faltin – tidvis skall han ha undervisat 50 timmar i veckan.[15] Faltin överflyttade sedermera till Helsingfors, där hans grundliga insikter och färdigheter utnyttjades i full skala.

Trots att situationen på musikundervisningens område på 1850-talet åtminstone i viss mån ljusnat, var det självfallet alltjämt nödvändigt att söka den högre un-

dervisningen utomlands. Några yngre musiker bedrev sålunda studier i Leipzig, och bland dem kan nämnas den ovannämnde Johan Lindberg samt ytterligare Filip von Schantz, Gabriel Linsén, Karl Moring och Ernst Fabritius, som fått statsstipendium för ändamålet. Kontakten med en högtstående läroanstalt medförde bl.a. att man redan år 1857 i det offentliga framförde tanken på grundandet av ett konservatorium i Helsingfors, något som direkt skulle gagna den gryende nationalitetskänslan.[16]

Den krets, som studerat i Leipzig, spelade sedermera framträdande roller i den orkester, som grundades 1860 i Helsingfors. Naturligtvis kämpade dess dirigenter Filip von Schantz och August Meissner med ekonomiska problem. Ändå kunde man i huvudstaden presentera centrala verk av bl.a. Beethoven, Haydn, Schumann, Spohr och t.o.m. Wagner.[17] Nödåren 1866–1868 avbröt för en tid utvecklingen, som i hög grad var anknuten till ''Nya teatern'', Svenska teaterns föregångare.

En ny utvecklingsfas begynte då Richard Faltin år 1869 kallades till ledare för ''Orkesterbolaget''. Efter det Faltin år 1870 utnämnts till Fredrik Pacius efterträdare som musiklärare vid universitetet och till organist vid Nikolajkyrkan (nuv. Domkyrkan) leddes den inte helt kontinuerligt verksamma orkestern av Nathan B. Emanuel.[18]

1870-talet kom inte minst tack vare verksamheten i ''Nya teaterns orkester'', som orkestern då kallades, att bli en viktig plattform för de kommande framstegen, och framstår i många avseenden som en av de viktigaste expansionsperioderna. Finska operan, som ägde bestånd 1873–1879, fick en egen orkester år 1877. Staden hade därmed under en kort tid två orkestrar. Från hösten 1879 fördes konsertlivet vidare av ''Helsingfors Konsertorkester'' under Bohuslav Hrimaly, men inte heller denna kunde utvecklas till den permanenta ensemble som hade givit konsertlivet slutlig stabilitet.

Synbart vidareutvecklades tanken på en högre musikläroanstalt i Helsingfors inte på 1860-talet och i början av 1870-talet. Elementarundervisning meddelades som dittills privat eller i kortlivade musikskolor. För den högre musikundervisningens del vidareutvecklade man det stipendiesystem, som möjliggjorde studier utrikes. I slutet av 1870-talet uppgick de musiker, som sedan seklets mitt beviljats stipendier redan till femtio, nämligen sex komponister och dirigenter, nio manliga sångare och sånglärare, femton sångerskor och sånglärarinnor, tolv violinister och pianister (av vilka sju kvinnor) och åtta organister.[19]

Till dessa musiker, som fullbordade sin utbildning på främmande botten, hörde två, som på var sin sektor skulle gripa in i utvecklingen i början av 1880-talet: Martin Wegelius och Robert Kajanus. De må här presenteras något utförligare, börjande med den yngre.

Robert Kajanus (1856–1933) hade i hemlandet studerat musikteori för Richard Faltin och violinspel för Gustaf Niemann, konsertmästare i N. B. Emanuels or-

kester på 1870-talet, innan han styrde kosan till konservatoriet i Leipzig, där han var elev 1877–1879. Härunder studerade han violinspel för Henry Schradieck, och fick bl.a. uppleva motgången att virtuosdrömmarna stäcktes. Hans vänsterhänthet hade dittills inte beaktats på vederbörligt sätt av Niemann, vilket medfört att viktiga år försummats. I stället intensifierade Kajanus sina studier i teori och komposition för de celebra lärarna E. F. Richter, Karl Reinecke och Salomon Jadassohn. Efter de första studieåren i Leipzig slutförde Kajanus sina studier i Paris 1879–1880 samt i Leipzig och Dresden 1880–1882, och hörde därmed till våra grundligast utbildade musiker, då han återvände till hemlandet sommaren 1882.

Martin Wegelius levnad (1846–1906) har skildrats av mången.[20] Resumé-artat skall här dock erinras om, att hans karriär och personlighetsutveckling fram till år 1882 förefaller att ha varit ett enda stort crescendo fram till hans livsuppgift som konservatoriedirektor i Helsingfors. Han föddes i Helsingfors, och växte upp i en strängt pietistisk miljö, som inte direkt gynnade ett yrkesval som musiker. Ändå synes den musikaliska banan ha lockat honom från början. Senare händelser kan ha färgat av sig på några i efterhand tillkomna redogörelser för den unge Martins dragning till musikpedagogens kall. Bl.a. lär en släkting till honom ha yttrat, att den 13-årige Martins avsikt var ''att bli student, sedan fara utomlands för att studera musik och vid återkomsten inrätta en musikskola.'' En av hans kamrater under skoltiden, sedermera biskop O. I. Colliander, omvittnade att Martin under skoltiden visat ''lust att skapa någonting stort antingen såsom kompositör eller organisator och ledare.'' Ett faktum är, att Martin redan som tioårig bildade och ledde ''små sångföreningar bland bybarnen'' under en sommarvistelse i Pojo,[21] någonting rätt exceptionellt, som fick en fortsättning, då han som elev i Leinbergs lyceum i Helsingfors bildade en manskvartett bestående av elever i de högre klasserna.[22] Martin Wegelius lärare i pianospel var vid denna tid Gabriel Linsén.[23]

Ett stycke närmare sitt blivande kall kom Martin Wegelius, då han under en sommarvistelse i Keuru (Lehtiniemi prästgård) år 1863 bildade en sammanslutning med tolv ungdomliga medlemmar: *Contemplativt-mystiska orden (C.M.S.O.I.)*. Denna kan visserligen uppfattas som en pueril lek, men det måste betonas att ordens ledamöter musicerade seriöst under Wegelius ledning. Vidare skrev han musikhistoriska och musikestetiska uppsatser i ordens tidning.[24]

Trådarna från denna orden går direkt vidare till den förening som Martin Wegelius stiftade i Helsingfors år 1867, nämligen Ceciliaföreningen. Sambandet omvittnades av Wegelius själv i ett föredrag inom den nya föreningen år 1867:

> Contemplativt-mystiska orden ''sökte att kringsprida den klassiska musikens mästerverk i vårt land. Vi mera anade än visste, av vilken vikt ett dylikt företag var [. . .] Föreningens verksamhet avstannade, oaktat den kvarstod och ännu kvarstår till namnet. För några månader sedan började dess härvarande medlemmar arbeta på att få en ny förening [Ceciliaföreningen] till stånd för utförandet av god musik.''

Ceciliaföreningens styrelse hade hela fyra medlemmar ur C.M.O.S.I., nämligen Hanna Kihlman, Lydia Bergroth (f. von Essen), August F. Sundell och Wegelius själv.[25]

Vad ville Ceciliaföreningen uppnå? I stadgarnas första paragraf anges föreningens syfte ha varit, att ''hos sina medlemmar utbilda en god musikalisk smak''; i tredje paragrafen ställs därpå de tre klassikerna Haydn, Mozart och Beethoven på allra främsta plats.[26] Den musik som inövades utfördes vid en rad soaréer i medlemmarnas hem. Åtskilliga av de stora musikverken, även t.ex. symfonier arrangerade för fyra händer, föredrogs då.

Efter sin studentexamen 1864 hade Martin Wegelius bedrivit studier vid universitetet. Hans huvudämnen var estetik och filosofi, och därutöver tenterade han finsk, rysk och nordisk historia för Zacharias Topelius. Hans år 1867 inlämnade (aldrig återfunna) avhandling bar rubriken *Don Juan, litteraturhistorisk studie,* och skulle enligt professorn i estetik och nyare litteratur Carl Gustaf Estlander ha kunnat användas som specimen för doktorsgraden.[27] Filosofiekandidatgraden vann Wegelius år 1869.

Men trots att Martin Wegelius studerat vid universitetet med sådan framgång, att C. G. Estlander år 1867 försökte intressera honom för fortsatta studier syftande till en docentur, och möjligen även för att bli hans efterträdare, var livsmålet ett annat. I ett brev skrev Wegelius till Estlander:

''Varigenom jag förtjänat den välvilja och det intresse Du hyser för min framtid vet jag icke. Jag kan blott försäkra Dig om att jag så länge jag lever skall vara Dig tacksam därför. Vad nu särskilt Ditt förslag om docenturen beträffar, så torde Du erinra Dig de av mig förut framställda svårigheter, som stå i vägen därför.''[28]

''Svårigheterna'' var naturligtvis Wegelius allt överskuggande övertygelse om att hans livsverk skulle utföras på musikens och musikpedagogikens fält. Parallellt med universitetsstudierna hade han vidareutbildat sig musikaliskt, synbarligen huvudsakligen som autodidakt. För första gången gjorde han ett försök att ta sig utrikes år 1867, då han uppvaktade senatens finanschef J. V. Snellman i akt och mening att få ett förord för en stipendieansökan. Tidpunkten var maximalt ogynnsam – mitt under nödåren – och Snellman lär ha sagt: ''Vi behöva bröd, men inte musik''.[29] Wegelius fortsatte att förkovra sig i musiken i sin hemstad; pianolektioner tog han för pianisten Emil Zech, som då hörde till de mest ansedda i Helsingfors.

Det är självklart, att Wegelius var helt medveten om, att hans musikaliska utbildning var allt annat än avslutad i slutet av 1860-talet. Sålunda ansökte han inte om musiklärartjänsten vid universitetet, då denna blev ledig vid Pacius avgång 1869, trots att han uppmanades därtill. Det var känt, att Faltin var intresserad av tjänsten, och detta avskräckte naturligtvis. Faltin uppfyllde alla tänkbara anspråk, och blev utnämnd. I ett inlägg till förmån för Faltin framhöll Wegelius i Helsingfors Dagblad den 10 februari 1870, att universitetet behövde en man,

''som ej allenast själv ägde, utan även åt andra kunde meddela en grundlig musikalisk bildning.'' En sådan man *kunde,* enligt Wegelius, visserligen genom en lyckträff även vara en genialisk kompositör, men han *behövde* ej vara det.[30]

Martin Wegelius håg stod nu till verkligt grundliga musikstudier, särskilt teoretiska, vid något framstående utländskt konservatorium. Han ansökte om Alexandersstipendiet i april 1870, men stod sig inte i konkurrensen med sju medsökande, trots att universitetets historisk-filologiska sektion fann hans resplan vara ''av betydelse för konststudierna och särskilt för därtills i landet saknade teoretiska studier i musik.''[31] Men med stöd av ett statsstipendium om 1 500 mark, som beviljades i oktober 1870, kunde han dock via Leipzig resa till Wien, utan att ännu veta, om han ville bli ''vetenskaplig musiker'' eller ''musikalisk vetenskapsman''. Klart var, att han ämnade förkovra sig i musikteori, komposition och pianospel.[32] Wegelius lärare i Wien, hovorganisten Rudolf Bibl, var tydligen inte någon av de större lärarna. Viktigast under vistelsen i Wien var måhända att Wegelius nu kom i kontakt med ett högtstående konsert- och operaliv. Han kände repertoaren på förhand, men hade inte hört den i verkligheten. Det har senare omvittnats, att han efter sin ankomst till Wien knappast vågade besöka en föreställning av Wagners Lohengrin av fruktan för att de idealintryck han erhållit genom partiturstudium skulle grumlas.[33] I juni 1871 återvände han till hemlandet, fylld av entusiasm. Wegelius två volymer *Konstnärsbrev,* först publicerade i Helsingfors Dagblad, innehåller bl.a. rapporter om resan till Wien.

Först i detta skede inledde Wegelius sina kontrapunktstudier för Faltin, giganten i det dåtida musiklivet i Helsingfors. Studierna gav inte endast mycken lärdom, utan resulterade även i en livslång vänskap mellan de två.[34]

Med stöd av ett nytt statsstipendium kunde Wegelius därpå 1871–1873 studera vid det berömda konservatoriet i Leipzig. Bland hans lärare där skall framför allt nämnas Richter och Paul i kontrapunkt, Reinecke i komposition och Jadassohn i instrumentation.[35] Tidvis var hela tjugo timmar i veckan bundna av lektioner och föreläsningar, träget hemarbete tillkom. I pianospel hade han tvenne lärare, som vardera hade honom att spela mera Czerny än Beethoven. Pianospelets grundläggande betydelse för en musiker stod klar för Wegelius, men han fick småningom ändå inse, att han var för sent ute. Att en instrumentalist borde påbörja studierna i den tidigaste barndomen, om han skulle uppnå full virtuositet, framstod nu tydligt.[36] Kanske kom denna insikt att inverka på det intresse han några år senare skulle ägna uppbyggandet av en förskola vid musikinstitutet i Helsingfors.

Efter hemkomsten i maj 1873 fram till 1882 var Wegelius mångsidigt verksam, dock utan att vara bunden vid ett ämbete. Han gav en kompositionskonsert 1873, han ledde Akademiska sångföreningen, han var sånglärare vid ett lyceum, han dirigerade 1878–1879 föreställningar vid Finska operan. Närmast en fast anställning kom Wegelius väl år 1876, då han förhandlade med Musikaliska Sällskapet i Åbo om tjänsten som orkesterledare. Men då man i Åbo ville mins-

Martin Wegelius

ka orkesterns storlek, drog sig Wegelius ur spelet med repliken ''stryker ni fagotten så stryker ni också mig''.[37]

Utvecklingslinjen från Contemplativt-mystiska orden och Ceciliaföreningen fördes vidare fr.o.m. säsongen 1874–1875 i den av Anna Blomqvist och Martin Wegelius grundade *Dilettantföreningen,* ett i eftervärldens ögon måhända olyckligt namn på en synnerligen seriöst arbetande sammanslutning. Ungefär samtidigt – i september 1874 – påbörjade Wegelius på eget initiativ en serie offentliga föreläsningar i allmän musiklära, ett förebud till det som komma skulle.

Dilettantföreningens syfte var att väcka intresse för allvarlig tonkonst och att förmedla kännedom om ''modern musik'', d.v.s. Wagner, som blivit Wegelius stora idol. Man hade inom föreningen ett eget notbibliotek, som systematiskt utökades särskilt med nyutkomna musikalier. Föreningen ägde bestånd i ca sex år, och räknade omkring femtio medlemmar, av vilka en tredjedel var aktivt musicerande och resten passiva. Medlemskårens beskaffenhet vittnar om, att föreningen var en viktig traditionslänk mellan gammalt och nytt i Helsingfors. Utom de två grundarna – Blomqvist var en känd sångerska – hade föreningen medlemmar som Richard Faltin, Maria Collan (Fredrik Pacius dotter), Karl Fredrik Wasenius (*Bis,* sedermera ledande kritiker) och en rad andra av de mest musikintresserade. Inte färre än tre blivande styrelseordförande för Helsingfors musikförening (gr. 1882) hörde till Dilettantföreningen: Fredrik Saltzman, August F. Sundell och Theodor Wegelius.[38]

* * *

Utvecklingen på bl.a. diktkonstens och folkloristikens område hade varit genomgripande på 1800-talet. Namn som Runeberg och Lönnrot (Kalevala) påminner om detta. Även på bildkonstens fält hade radikala framsteg gjorts. Dock var man här liksom på musikens område i hög grad hänvisad till högre studier utomlands. Detta framhölls i motiveringen till en petition rörande grundandet av en högre konstläroanstalt, en konstakademi för Finland, som vid 1877–1878 års lantdag inlämnades till Ridderskapet och Adeln av Berndt Otto Schauman, intendent för Finska Konstföreningen. Schauman har beskrivits som

''ett original från det gamla Helsingfors, hetlevrad och envis, med ett hjärta som klappade varmt för allt stort och ädelt i världen, och som med livligaste intresse omfattade de sköna konsterna och deras utövare.''[39]

Numera kan det inte slutligt bevisas, att Schauman före 1877 skulle ha stått i direkt kontakt med Wegelius. Men alla kände alla inom de bildade kretsarna i det svensktalande Helsingfors, och det är ytterst svårt att föreställa sig, att Schauman inte skulle ha känt Wegelius, hans verksamhet och Dilettantföreningen. Det har sagts, att idén till ett musikinstitut i Helsingfors uppstod och verkställdes blott emedan Wegelius fanns att tillgå.[40] Visserligen stod bildkonsten Schauman särskilt nära. Men den konstakademi han nu ville grunda föreslogs få även en musikalisk sektion. Lantdagspetitionen, daterad den 7 februari 1877, må till denna del citeras:

''Men det är icke allenast den bildande konsten, som jag önskade att staten nu måtte taga i sitt hägn, utan ock den musikaliska konsten, som kanske i ännu högre grad är därav förtjänt och i behov. Ty lika som det visat sig, att i vårt land finnas avgjorda anlag för måleri och skulptur, lika säkert kan finska folkets begåvning för sång och musik ledas i bevis. Jag behöver blott erinra om de många inhemska sångerskor, vilka de senare åren uppträtt, om den hastiga utveckling finska operan ernått, om den sedan gammalt kända, i sitt slag utmärkta finska gardesmusiken, och om de allt flere och flere i dagen trädande musikkompositionerna. Den musikaliska smaken och bildningen i landet har under de senaste fyrtio åren ock gjort stora framsteg, huvudsakligen genom en från musikens förlovade land hitkommen ännu levande man, men den musikaliska undervisningen har icke dess mindre lämnats vind för våg; ingen enda varken publik eller privat skola finnes i denna stad, där den obemedlade musikaliske eleven kunde inhämta vad för honom vore nödigt. Sålunda har med visshet månget anlag gått förlorat eller hämmats i sin utveckling. Det måste likväl erkännas, att likasom regeringen eller finska senaten de sist förflutna femton åren hugnat våra redan omtalade konstnärer med resestipendier, likaså frikostig har den varit mot våra unga sångerskor och sångare, musikkompositörer, violin- och pianospelare samt orgelnistelever, vilka till ett antal av omkring femtio erhållit dylika reseunderstöd. Det kan likväl hända, att mången gång dessa medel blivit onyttigt bortkastade, då de utresande eleverna så litet kunnat prövas hemma. Jag får därför föreslå att, i sammanhang med det förenämnda läroverket, även ett musikaliskt läroverk måtte här inrättas, sådant det bör finnas i varje välordnat samhälle, och där jag även tänkt mig fem lärarplatser, en i sångkonsten och deklamation, en i violinspel, en i pianofortespel, en i orgelmusik, och en i musikens historia och teori, och skulle även dessa lärare bilda ett kollegium för att bedöma musikelevernas kompetens till reseunderstöd.''

Petitionen förordades nu av alla ständer utom bondeståndet.[41] Senaten tillsatte härefter en kommitté, som arbetade under ordförandeskap av C. G. Estlander. Som musikalisk expert i kommitténs arbete anlitade ordföranden sin f.d. elev Martin Wegelius, som sålunda fick utarbeta det första detaljerade förslaget till ett inhemskt musikinstitut. Förebilden var naturligtvis till tillämpliga delar konservatoriet i Leipzig. Wegelius utformade sin text i samarbete med bl.a. Richard Faltin, som även kände Leipzig-konservatoriet utan och innan, professor Fredrik Saltzman och universitetslektor Hermann Paul.[42]

Den konservatorieavdelning, som nu uppskisserades i anslutning till planerna på en konstakademi, avsågs kunna meddela undervisning i följande huvudämnen: musikteori och -historia, piano, orgel, violin, cello, sång, trä- och bleckblåsinstrument samt kontrabas. Kompletterande ämnen skulle bli hörlära, körsång, ensemblespel och -sång, deklamation och språk. Programmet var sålunda mera omfattande än det av Schauman föreslagna. Medan han hade utgått från, att fem lärare skulle förslå, krävde realiserandet av detta kommittéförslag förutom direktor sex à sju ordinarie lärare samt dessutom åtskilliga timlärare. Budgetförslagets slutsumma översteg 51,000 mark.[43]

Dessvärre ledde kommitténs arbete inte till det åsyftade resultatet – en av staten upprätthållen konstakademi med en särskild avdelning för musikundervisning. Senaten vidtog inga åtgärder efter det förslaget inlämnats.

En utbildningsanstalt med den föreslagna utformningen skulle ha betjänat de viktigaste solistfacken, samtidigt som den skulle ha främjat uppkomsten av ett inhemskt orkestermusikerskrå. Utanför dess intresseområde skulle en rad musi-

kaliska sektorer ha fallit såsom militärmusiken, skolmusiken och till väsentlig del även kyrkomusiken, allt sådant som ävenledes, för att tala med Schauman, behövs ''i ett välordnat samhälle''. Men dessa sektorer av musiklivet var redan inmutade, eller höll på att inmutas av andra institutioner.

Vad först *militärmusikeryrket* beträffar: detta lärde man sig traditionellt som volontär inom musikkårerna. Adepterna antogs som alldeles unga och förband sig att stanna i musikkårens tjänst ett bestämt antal år. Systemet levde kvar ännu på 1970-talet.

Musikundervisning inom skolorna meddelades både i de folkskolor, som framväxte fr.o.m. mitten av 1800-talet, och i den traditionella lärda skolan. I skolorna av den senare typen var undervisningen högst varierande, beroende på att de kompetenskrav som gällde för musiklärarna inte medgav enhetliga läroplaner. Större uppmärksamhet ägnades ämnet i folkskolorna. Folkskolväsendets fader Uno Cygnaeus betonade att skolan borde utveckla alla de gåvor Gud givit människan. Han framhöll, att musiken skulle undervisas i lärarseminarierna av lärare som var likställda med sina kolleger, och att musiken lika litet som övriga ämnen i seminariekursen skulle få betraktas som biämne.

Inom den seminariekurs för blivande folkskollärare, som fr.o.m. 1866 tillämpades vid vårt första folkskollärarseminarium, grundat i Jyväskylä 1863, fick musiken en rätt stark ställning: sex veckotimmar i de två lägsta klasserna, fem i den tredje och två i den fjärde (högsta) klassen. Seminariet i Jyväskylä framstår sålunda kanske som vår första utbildningsanstalt för musiklärare, särskilt som dess musiklektor Erik August Hagfors inte endast höjde undervisningen till en omvittnat hög nivå, utan även tillsammans med en annan lärare vid seminariet, läkaren Wolmar Schildt-Kilpinen, skapade den första egentliga musikpedagogiska terminologin på finska, visserligen senare moderniserad.[44] Lärokursen i Jyväskylä blev förebild även för landets svenskspråkiga folkskollärarutbildning, som bedrevs i Ekenäs fr.o.m. 1871 och i Nykarleby fr.o.m. 1873.

I visst avseende som paralleller till lärarseminarierna framstår de *klockar-organistskolor* som växte fram fr.o.m. 1870-talet. Även de stod utanför universitetets och de etablerade lyceernas sfär. Inträdeskraven hölls så måttliga, att klockarorganistskolorna vid sidan av seminarierna i praktiken kom att bli den enda vägen till en mera kvalificerad utbildning för landsbygdens begåvningsreserv. Examen kunde leda till ett avlönat ämbete som alternativ till landsbygdens traditionella yrken eller – emigration.

Ett förslag om att grunda en klockar-organistskola hade förts fram redan på 1840-talet i Åbo av Carl Theodor Möller; enligt detta skulle eleverna undervisas i ''Orgelverkets struktur, begagnande, vård och stämning. Koralens intonation och föredrag jämte ut- och ingångsstycken. Röstens bildning, behandling och Deklamation i sång'' samt dessutom ''Pianofortestämning''. Domkapitlet lät saken anstå,[45] kanske med hänsyn till Möllers rätt ofullständiga utbildning. Dock borde förslaget i stort ha varit användbart.

Den första mera auktoritativa planen på att grunda en skola för klockare-organister fördes fram av ärkestiftet i Åbo 1860. Ytterligare initiativ togs 1864 och 1867. År 1872 togs ärendet upp av lantdagen. Dess ständer förhöll sig dock negativt till planerna på en av staten direkt upprätthållen kyrkomusikerutbildning.[46]

En ordnad skolning kunde emellertid inte i längden undvaras och det privata initiativet tog nu över. Skolor grundades i Åbo 1877 (trädde i funktion 1878), i Uleåborg 1878 (trädde i funktion 1882), i Helsingfors 1882 och slutligen i Viborg 1893. Skolorna stod under domkapitlets överinseende och erhöll statsstöd. Inspektion förrättades för kyrkans räkning av för tillfället valda sakkunniga och för senatens räkning av Richard Faltin, som redan på 1880-talet utdömde skolan i Uleåborg. Senare (1903) riktade han en skarp kritik mot skolan i Viborg, som dock överlevde.[47]

Inom dessa institut undervisades i musikteori, sång, piano- och orgelspel samt dessutom i bl. a. körsång, solfège och musikhistoria. I orgelspel fordrades förutom koralspel även färdighet i orgelmodulation, prima-vista-spel samt ackompanjemang av körsång (''såsom Hosianna m.m.'').[48]

Inte utan intresse då det gäller kyrkomusikinstitutens plats i utbildningsväsendets hierarki på 1800-talet är stadgandet i Helsingfors klockare- och orgelnistskolas § 3:

''För disciplinens upprätthållande gälla samma bestämningar som för folkskollärarseminarierna i landet.''[49]

---

1 Musikaliska sällskapets stadgar, kap. 2, § 9, Sibeliusmuseum. Jfr ANDERSSON, O., Musikaliska sällskapet i Åbo 1790–1808, H:fors 1940, s. 218.
2 ANDERSSON, O., J. J. Pippingskiöld och musiklivet i Åbo, H:fors 1921, s. 225 f.
3 ANDERSSON, O., Akademiska Musiksällskapet 1828–1835 (FM 1905, s. 3–8, 53–57, 143–146; Inhemska musikträfvanden, H:fors 1907; ANDERSSON, O., Den unge Pacius, Jyväskylä–Helsinki 1938, s. 71 f.; ROSAS, J., Musikaliska sällskapet och symfoniföreningen i Helsingfors 1827–1853, H:fors 1952, s. 433–450; jfr MARVIA, E., Akateeminen orkesterielämä 1828–68 ja sen juuret, lic.avh. 1973 (Turun Yliopisto).
4 ANDERSSON, O., Den unge Pacius, s. 77 ff.
5 COLLAN-BEAURAIN, MARIA, Fredrik Pacius, H:fors 1921, s. 68 f.
6 ANDERSSON, O., Den unge Pacius, s. 229.
7 ANDERSSON, O., Bidrag till kännedomen om den Siberska musikskolan i Åbo (Tidning för musik, 1915, s. 20–22; omtr. i Musik och musiker, H:fors 1917, s. 151–156.)
8 STAFFANS, H., Matrikel över sånglärare i Finlands lärdomsskolor före år 1870. Skolhistoriskt arkiv, Ekenäs u.å., s. 57–105.
9 bl. a. RINGBOM, MARIANNE, Sällskapets verksamhet 1790–1846 (Musikaliska sällskapet i Åbo 1790–1965, Åbo 1965, s. 9–28), s. 24 ff.
10 ANDERSSON, O., Den unge Pacius, s. 230.
11 Rörande Jetta Nybergs musikskola, se SETÄLÄ, SALME, Jetta Nybergin ''musiikkihuone'', US 29.5.1965.
12 SCHAUMAN, A., Sex årtionden i Finland, 2, H:fors 1893, s. 81 f.
13 COLLAN-BEAURAIN, a.a., s. 88, 160, 253.
14 ibid, s. 69.

15 FLODIN, K., – EHRSTRÖM, O., Richard Faltin och hans samtid, H:fors 1934, s. 51–133.
16 Sign. J. A. L. (J. A. Lindelöf) propagerade för ett musikinstitut i Uusi Suometar nr 19/1857. Jfr SML 1939, s. 69 f., 143–146; SA-75 s. 17–20.
17 RINGBOM, N.-E., Helsingfors orkesterföretag 1882–1932, H:fors 1932, s. 9 f.
18 ibid, s. 10.
19 SA-75, s. 22.
20 De viktigaste bidragen är ANDERSSON, O., MW. En biografisk skiss, H:fors 1919 samt FLODIN, K., MW, H:fors 1922 (SLS 161).
21 FLODIN, a.a., s. 12 ff.
22 ibid, s. 23 f.
23 ibid, s. 21.
24 ibid, s. 32 ff.
25 ibid, s. 112.
26 ibid, s. 114.
27 ibid, s. 154.
28 ibid, s. 322 f.
29 ibid, s. 153.
30 ibid, s. 201 f.
31 ibid, s. 211.
32 ANDERSSON, O., MW, H:fors 1919, s. 12.
33 ibid, s. 15.
34 FLODIN, a.a., s. 244 f.
35 ibid, s. 252.
36 ANDERSSON, a.a., s. 19 f.
37 ANDERSSON, O., MW, några anteckningar (TfM 1910–11, s. 141–144).
38 FLODIN, a.a., s. 308 ff.; WESTERMARCK, HELENA, Anna Blomqvists anteckningar (Finsk Tidskrift, 1932, CXIII, s. 3–32), s. 31.
39 COLLAN-BEAURAIN, a.a., s. 336.
40 v.WILLEBRAND, R.F., MW. (SFV:s 4:de musikfest, H:fors 1907, s. 5–26), s. 13.
41 KARVONEN, A., Musiikkiopistokysymys valtiopäivillä 1887 (Musiikki 1948, 2, s. 23–25); jfr SA-75, s. 20 ff.
42 FLODIN, a.a., s. 362 f.
43 SA-75, s. 36–42.
44 ROIHA, E., Hiukan seminaariemme osuudesta maamme musiikkielämän kehitykseen (MT 1944, s. 140 ff.)
45 FORTELIUS (RINGBOM), MARIANNE, Åbo klockare- och organistskolas förhistoria (Åbo Akademis musikvetenskapliga institution, fackuppsats).
46 MAASALO, A., Helsingin Kirkkomusiikkiopisto 1882–1932, H:ki 1932, s. 3 f.
47 FLODIN-EHRSTRÖM, a.a., s. 286 f. Klockare- och organistskolans i Åbo äldre handlingar uppbevaras i Sibeliusmuseum, Åbo.
48 MAASALO, a.a., s. 7 f.
49 ibid, s. 5.

Helsingfors musikförening grundas

Tiden omkring 1880 kan betecknas som en av de allra mest optimistiska epokerna i vårt land. Nödårens vågdal hade passerats, och framtidstron var stark. Allmänna finska utställningen i Helsingfors 1876, den första i sitt slag, var en exposé över industrins framsteg och tron på en kommande utveckling. Kommunikationerna i landet höll på att förbättras i dittills oanad utsträckning. Järnvägen Helsingfors–Tavastehus 1862 hade kompletterats med en bana mellan Riihimäki och Petersburg 1870, och tio år senare nådde man redan Österbotten per tåg.

I slutet av 1870-talet började man bygga upp en regelbunden vintertrafik till sjöss mellan Finland och utlandet.

Också politiskt rådde optimism i landet. Finland hade som känt av Alexander I ''upphöjts bland nationernas antal'' vid Borgå lantdag 1809, och upplevde länge en sorts smekmånadsperiod med tsaren i Petersburg. Alexander III:s officiella besök i landet 1885 blev sålunda ännu en eriksgata i idel solsken. Panslavismen skulle flamma upp med full styrka några år senare, men på 1880-talet var idyllen fortfarande tämligen intakt.

Helsingfors år 1880 kan karakteriseras som en småstad med låga trähus, dock med det monumentala centrum som uppbyggts av Engel (kvarteren kring Senatstorget). Invånarna var drygt 43 000 av vilka 52 % var svenskspråkiga. En expansion pågick emellertid, och redan vid sekelskiftet närmade man sig 100 000-strecket. Från slutet av 1890-talet övervägde de finskspråkiga i antal.

Men musiklivet i Helsingfors befann sig ca 1880 uppenbart på retur. Martin Wegelius redogjorde i ett par korrespondenser till Nordisk Musik-Tidende i Kristiania (Oslo) för den negativa utveckling som pågick. Finska operan hade lagt ned verksamheten och konsertlivet blev allt magrare. Helsingfors konsertorkester och dess dirigent Bohuslav Hrimaly berömdes visserligen, men publiken sades ha övergivit symfonikonserterna, som tidigare varit på modet. En ljuspunkt var dock den av Faltin ledda Sångföreningen, som förde vidare de oratorietraditioner som Pacius lagt grunden till.[1] Kräftgången skulle fortsätta, och orkestern nödgades ge sin avskedskonsert våren 1882.[2]

Samtidigt som musiklivet till det yttre minskade i intensitet, lade man fjärran från det offentliga grunden till ett nytt skede inom vår tonkonst. Det vore av största intresse att exakt kunna klarlägga vad som konkret åsyftades, då kommerserådet Leonard Borgström år 1906 vid Martin Wegelius grav yttrade:

''Några uti en trängre vänkrets uttalade ord voro nog för Wegelius att med iver börja arbeta för [konservatorie-] idéns förverkligande, och så uppstod Helsingfors musikförening jämte musikinstitut.''[3]

Eventuellt kan Borgströms ord kombineras med Wegelius egen uppgift om, att det var cellisten Jaromir Hrimaly (1848–1894), av tjeckisk börd men sedan 1876 verksam i Helsingfors, som framkastat tanken att de redan uppgjorda planerna på ett musikinstitut borde förverkligas på privat väg. Kretsen Wegelius, Faltin, Saltzman och Paul, som år 1878 hade bistått C. G. Estlander med detaljerade planer, synes i varje fall ha fortsatt sina diskussioner i konservatoriefrågan, och utökades efter 1880 med Leonard Borgström och något senare även med dr Edvard Neovius, som hade tillhört Dilettantföreningen.[4] Wegelius vittnesmål om Hrimaly synes leda direkt till den på sin tid omtalade borgströmska stråkkvartetten, en central punkt i det privata musiklivet i Helsingfors. Kommerserådet Leonard Borgström eller konsul A. Degener, båda adepter till Pacius, spelade första violin, Degener eller K. F. Wasenius andra violin, arkitekt

Th. Decker viola och Jaromir Hrimaly cello. Pacius bevistade ofta musikstunderna i det borgströmska hemmet, liksom mången annan betydande musiker.[5] Det avtynande konsertlivet i staden diskuterades säkert vid dessa sammankomster, liksom även bristen på högre musikundervisning. Planer på en ny musikorganisation tog form. I centrum stod naturligtvis det drömda *musikinstitutet*. Det har omvittnats, att Richard Faltin gärna skulle ha sett, att ansvaret för *större körverks framförande* skulle ha övertagits av den nya organisationen.[6] Men konsertverksamheten skulle utbyggas till att omfatta även *orkestermusik* och *kammarmusik*.

Planerna vidareutvecklades och i augusti 1881 kunde man utsända en inbjudan till medlemskap i Helsingfors musikförening. Inbjudan var undertecknad av Leonard Borgström, Fredrik Saltzman, Edvard Neovius, L. L. Lindelöf, Richard Faltin, J. Lindfors, Kaarlo Bergbom, Robert Montgomery, Carl Gustaf Estlander, Felix v. Willebrand, August F. Sundell och Hermann Paul. Dessa representerade vida kretsar, från teater-opera och musiklivet till universitets- och finansvärlden.

Föreningens offentligen framlagda finansieringsplan byggde på årsavgifter av stiftare och medlemmar (ca 67 % av budgeten), elevavgifter (ca 27 %) och konsertintäkter (ca 6 %). Utgifterna skulle fördelas så, att ca 66 % skulle anslås till institutets undervisning och resten till offentlig konsertverksamhet.[7]

Medan kommittéförslaget 1879 haft en budget som uppgick till drygt 51 000 mark blev slutsumman nu 23 500 mark, en nedprutning som naturligtvis avspeglades i undervisningens volym. Solistämnen planerades nu bli piano, orgel, violin, cello och solosång, och kompletterande ämnen musikteori, ensemblespel och -sång samt körsång. Bort föll sålunda inte bara blåsinstrumenten, utan även det viktiga orkesterinstrumentet kontrabas, samt vidare de för sångeleverna så viktiga biämnena deklamation och främmande språk.[8] Helsingfors musikförenings plan liknade mycket den, som hade förts fram av Schauman år 1877.

Föreningens offentliga konsertverksamhet skulle omfatta en årlig serie om tio konserter, av vilka tre med och sju utan biträde av orkester. Kammarmusik och solistframträdanden skulle sålunda bli dominerande, och institutets lärare skulle åläggas att mot särskild ersättning medverka som solister, ensemblespelare och ackompanjatörer.[9] För den planerade *stråkkvartetten* skulle en andra violinist och en violaspelare särskilt engageras ''bland på orten boende musiker''.[10] Institutets violin- och cellolärare var självskrivna medlemmar i kvartetten. *Orkestern* skulle utgöras ''av Helsingfors samtliga behövliga och användbara orkesterkrafter'' förstärkta med längre hunna elever och dirigenten skulle ''utses bland skolans lärare'',[11] kanske en försiktig omskrivning av Wegelius dirigentambitioner. Tydligen hade man även dryftat om föreningen skulle kunna överta hela ansvaret för stadens orkester, som ju råkat i övermäktiga svårigheter våren 1882. Men ''man hade tillsvidare icke vågat öka företagets risk genom att även övertaga och för föreningens räkning fast engagera den härvarande teaterorkes-

tern; med de erfarenheter man hade av dennas finansiella svårigheter hade detta varit att äventyra skolans ekonomiska existens.''[12] *Kören* skulle ''organiseras i likhet med Helsingfors Sångförening, förstärkt med institutets körklass''.[13] Därmed sades de facto rent ut, att Faltin nu ville, att den nya föreningen skulle överta oratorietraditionen från Pacius dagar.

Efter det organisationsplanen tryckts och distribuerats sammanträdde de blivande medlemmarna den 11 mars 1882 på Studenthuset. Föreningen konstituerades och man valde en styrelse. Årliga bidrag till ett belopp om sammanlagt 12,000 mark hade tecknats, dessa berättigade även till ett visst antal konsertbiljetter. Finansieringsplanen frångicks nästan omedelbart såtillvida, att man ansökte om ett statsbidrag om 12,000 mark[14] som även beviljades. Lärare kunde nu anställas.

Direktorsposten erbjöds först, sannolikt som en gest av artighet, åt Edvard Grieg, som emellertid avböjde redan i april 1882.[15] I förbigående skall nämnas, att violinisten Johan Lindberg, som ju redan på 1850-talet väckt uppseende i Helsingfors, och som efter sin tid som konsertmästare i staden på 1860-talet flyttat till Stockholm, väntade sig att bli kallad till posten som direktor.[16] Lindberg verkade på 1880-talet som violinlärare vid Kungliga Musikaliska Akademiens konservatorium i Stockholm och skulle sedermera få professors titel.

Martin Wegelius, vars namn man saknar bland dem, som undertecknade inbjudan till medlemskap i föreningen 1881, fanns naturligtvis hela tiden beredd i bakgrunden. Omedelbart efter det Griegs svar anlänt till Helsingfors utnämndes han till direktor.[17] Han hade nått den position han så länge eftersträvat och kunde börja omsätta sina idéer i handling.

Den 19 juli avreste Wegelius för statsstipendium till Tyskland,[18] för att där i detalj studera organisationen av konservatorier, särskilt i Leipzig och Berlin. Under resan fick han även tillfälle att resa till Bayreuth (som han för andra gången besökte) och där höra de första föreställningarna av Parsifal, som han redan lärt känna i klaverutdrag.[19] Redan den 26 augusti var Wegelius full av iver åter i Helsingfors.

Förutom direktorsposten i det nygrundade musikinstitutet skulle Wegelius omhänderha all undervisning i de teoretiska facken. De övriga lärare som engagerats var Richard Faltin (orgel), Anton Sitt (violin), Jaromir Hrimaly (cello), Carl Pohlig och Harald von Mickwitz (piano) samt Emilie Mechelin och Bohuslav Hrimaly (sång).[20]

Emellertid hade läget under sommaren utvecklats annorlunda än man tänkt sig inom musikföreningens styrelse. Robert Kajanus, som redan under sina studier i utlandet följt med utvecklingen i Helsingfors, återvände till hemlandet den 15 juli och började genast söka sig ett verksamhetsfält. Synbarligen omedelbart efter hemkomsten sammanträffade han med Wegelius, som ju reste utomlands den 19 juli.[21] Han anhöll då om att få bli teorilärare vid institutet. Wegelius hade dock, som ovan framgått, reserverat detta ämbete för sig själv. Kajanus sade att

han nu hade för avsikt att grunda en orkester, om han inte fick tjänsten som teorilärare. Wegelius fann tanken utopisk men presenterade likväl Kajanus för den kulturintresserade handlanden W. Klärich, som de två fann sittande på Esplanadkapellets veranda, med repliken ''här är en ung man, som har den vansinniga idén att upprätta en stående orkester.'' Med bistånd av Klärich och handlanden N. Sinebrychoff kunde Kajanus därpå, s.a.s. på ruinerna av Hrimalys konsertorkester, grunda *Helsingfors Orkesterförening,*[22] som efter namnbyten och skiftande öden samt kommunalisering 1914 firar sitt 100-årsjubileum år 1982: *Helsingfors stadsorkester.*

De orkesterkonserter som Helsingfors musikförening avsett ge var visserligen bara tre per år. Men de var ett högst väsentligt inslag i den konsertserie som planerats, och de facto redan hade saluförts i form av medlemskap-konsertabonnemang. Helt oumbärlig var orkestern för den planerade symfoniska körens verksamhet. Genomförandet av musikföreningens konsertserie försvårades sålunda i hög grad redan innan den inletts, och Wegelius anmärker syrligt ännu i Musikinstitutets 20-årshistorik år 1902:

''Emellertid organiserades några månader efter musikföreningen en 'orkesterförening', som, även den, begynte med en dubbel årlig konsertserie, och som icke fann med sin fördel förenligt att lämna musikföreningens konserter sin medverkan. Under tre års tid [abonnemangen såldes för tre år] fingo sålunda musikinstitutets lärare ensamma – då och då visserligen med biträde av från utlandet inkallade gäster – utföra 24 programnummer [10 konserter, 14 musikaftnar] om året – ett rekord som det ej var möjligt att vidare försöka riskera.''[23]

Musiklivet i det fortfarande småstadsmässiga Helsingfors, som dittills hade haft Universitetet (Pacius, Faltin) och i viss mån 1870-talets operaföreställningar och orkesterkonserter som viktigaste centrum, hade plötsligt fått två nya ''musikpåvar'':[24] Kajanus, som kämpade för orkesterns existens och Wegelius, som gjort musikinstitutets sak till sin. Relationerna mellan dessa borna ledargestalter skulle bli rätt komplicerade och få åtskilliga gåtfulla nyanser.

Musikföreningens frontlinje mot orkesterföreningen kompletterades med frontlinjen mot stadens privata musiklärare. Dessa såg knappast med blida ögon en ny institution växa fram. Under tiden 1878 till 1882 verkade enligt tidningarnas annonser åtminstone 30 pianolärare, 4 violinlärare, en cellolärare och en lärare i musikens teori i Helsingfors.[25] Alla var dock knappast musiklärare på hel tid. Ett fåtal av dem engagerades vid musikinstitutet, och Wegelius synes ännu i sista stund ha varit osäker om utgången av konkurrensen med de lärare som skulle komma att stå utanför. Den 10 september 1882 argumenterade han sålunda i Helsingfors Dagblad för det nygrundade institutet som ett överlägset alternativ i jämförelse med privatlektioner. Han betonade vikten av en bredare musikalisk utbildning samt framhöll, att musikinstitutets läroplan till sin uppbyggnad överträffade jämförbara utländska konservatoriers – en kompensation för den påvra musikaliska miljön i Helsingfors. En motsvarande artikel infördes i Uusi Suometar den 14 september.

Musikinstitutet och orkestern, båda av fundamental betydelse för vår gryende musikkultur, skulle växa fram sida vid sida. De inledde verksamheten praktiskt taget samtidigt. I musikinstitutet inskrevs de första eleverna den 15 och 16 september 1882 varpå undervisningen vidtog den 2 oktober. Institutets första konsert hölls den 5 oktober.[26] Orkesterns verksamhetsplan framlades offentligt den 29 september, och den första konserten gavs den 3 oktober.[27]

---

1 MW, korrespondenser från Helsingfors, Nordisk Musik-Tidende 1880, s. 37, 133 ff., 148 ff. I finsk översättning SML 1925, s. 24, 44 f., 48.
2 RINGBOM, N.-E., Helsingfors orkesterföretag, H:fors 1932, s. 12.
3 ANDERSSON, O., MW, biografisk inledning till MW, Konstnärsbrev, 1, H:fors 1919, s. 41.
4 HM-20, s. 3
5 G.A. GRIPENBERG, Borgströmska kvartetten (Finsk musikrevy, 1907, s. 80–82).
6 WESTERMARK, HELENA, Anna Blomqvists anteckningar (Finsk Tidskrift 1932, CXIII, s. 3–32), s. 30.
7 HMf, organisationsplan, H:fors 1881. I finsk översättning: SA-75, s. 30 ff.
8 En detaljerad jämförelse mellan förslagen 1879 och 1881 ingår i SA-75, s. 35–42.
9 HM, organisationsplan, § 54.
10 ibid, § 55.
11 ibid, § 58, 60, 61.
12 HM-20, s. 5.
13 HM, organisationsplan, § 59.
14 HD 11.3. och 12.3.1882.
15 HD 8.4.1882.
16 ANDERSSON, O., MW, några anteckningar (TfM 1910–11, s. 141–144), s; 143.
17 HD 14.4.1882.
18 Mbl 21.7.1882.
19 FLODIN, K., MW, H:fors 1922, s. 376 f.
20 Direktionsprotokoll och årsberättelser har för de första åren inte bevarats. Men i HM-20 ingår sammanfattande förteckningar, som sannolikt uppgjorts av MW.
21 Tiden efter 26.8., då Wegelius återvänt från Tyskland, förefaller mindre sannolik.
22 RINGBOM, N.-E., a.a., s. 15 ff.
23 HM-20, s. 5; jfr SA-75, s. 69.
24 Uttrycket ''musikpåvar'' lanseras i TAWASTSTJERNA, E., Sibelius, Sthlm 1968, s. 63.
25 KARVONEN, A., Musiikinopetuksesta Suomessa viime vuosisadan loppupuolella (MT 1945, s. 104–106), s. 104 f.
26 SA, journaler. Jfr SA-75, s. 51 ff.
27 RINGBOM, N.-E., a.a., s. 18, 91.

Helsingfors musikinstitut 1882–1906

''Det var Martin Wegelius' tro och energi som försatte bergen. Det var ej bara musikpedagogik. Det var gudstjänst och dyrkan också. Fader Martin var överstepräst i ett soltillbedjarnas tempel. Hans eldsjäl var den flammande stoden som ledde.'' (H. Lagus, Några musikminnen)

Organisationen

Ett väsentligt inslag i den finansieringsplan, som uppgjorts för Helsingfors musikförening var, att man skulle kunna uppbringa ett tillräckligt stort antal med-

lemmar som medvetet erlade för höga avgifter för en serie konsertbesök. Dessa ideellt sinnade ledamöter indelades i två kategorier: stiftare och medlemmar. De förra erlade en högre medlemsavgift, vilken även berättigade till flera konsertbesök. Alla hade rösträtt vid föreningens möten (stiftare hade två röster och medlemmar en). Ett av årsmötets viktigaste ärenden var val av bestyrelse, det femmanna organ som skötte föreningens ekonomiska angelägenheter, utnämnde lärare, direktor o.s.v. och utövade det allmänna inseendet över såväl musikinstitutets verksamhet som föreningens konserter. Bestyrelsen utsåg inom sig en ordförande.[1]

Att ordföranden skulle inta en nyckelställning i verksamheten är naturligt. Helsingfors musikförenings första preses blev som man kunde vänta konsul Leonard Borgström (1832–1907), som ju spelat en så viktig roll för föreningens tillkomst. Ordförande (och tillika kassör) var han åren 1882–1891, och i bestyrelsen kvarstod han till sin död.

Som ovan framgått representerade Borgström i bästa mening musiktraditionen i Helsingfors. Han tillhörde en familj, som sedan länge haft musiken som sitt stora intresse. Hans position inom samhällslivet var stark. Vid sidan av sin affärsmannabana hade han beklätt många förtroendeposter. Bl. a. hade han representerat borgarståndet vid lantdagen 1877–78, och skulle ännu vara lantdagsman 1882, 1885, 1888 och 1891. Kommerseråds titel erhöll han år 1885.[2] Men musiken var alltså hans förnämsta fritidsintresse, och i en dödsruna år 1907 framhölls, att han ansetts vara

”en av landets mest framstående violinamatörer, som vid otaliga tidigare konserter och musiktillfällen skänkte sin betydande medverkan. De högintressanta kvartettaftnarna hemma hos honom krävde sitt särskilda kapitel. Icke sällan illustrerades de dessutom av in- och utländska musikartister, som besökte vårt land.”[3]

Efter Borgström utsågs Fredrik Saltzman (1839–1914) år 1891 att leda ordet. Även han hade i sin ungdom lärt känna Fredrik Pacius, dock inte som instrumentalist utan som medlem av Akademiska sångföreningen. Bl. a. hade han tillhört den första s.k. sångartolvan år 1858, och hade sålunda varit med om att insamla pengar till Studenthuset vid nuvarande Mannerheimvägen under en turné genom landet. Senare hörde Saltzman till körens stöttepelare, bl. a. på 1870-talet.[4] Redan år 1871 hade Saltzman utnämnts till e.o. professor i kirurgi. Ordinarie professor var han 1879–1890, och åtnjöt då rykte som vår ledande kirurg. Därefter var han bl.a. generaldirektör för medicinalstyrelsen 1890–1906.

I den första bestyrelsen ingick förutom dessa två Kaarlo Bergbom, direktör för Finska teatern, verkliga statsrådet Lorenz Lindelöf (professor i matematik 1857–74, rektor för universitetet 1869–72) samt Hermann Paul, e.o. lektor i tyska vid universitetet 1869–85 och känd bl. a. som översättare till tyska av Kanteletar, Kalevala och en rad arbeten av Runeberg.

Den fortsatta utvecklingen beträffande bestyrelsens sammansättning kan utläsas ur en särskild förteckning. Här skall dock ännu nämnas två bestyrelsemedlem-

mar, som under och efter den wegelianska epoken kom att spela mycket viktiga roller. August F. Sundell invaldes efter H. Paul år 1886. Till yrket var han professor i fysik, och han skulle år 1911 göra Helsingfors musikinstitut mycket stora tjänster. Martin Wegelius kusin Theodor Wegelius (1850–1932), bankman, lantdagsman och senator, invaldes i bestyrelsen 1888, och tillhörde densamma till år 1907. Hans yrke gjorde honom självskriven som kassör, på vilken post han var föreningen till ovärderlig nytta. Årsberättelsen 1906–07 nämner:

tack vare hans ''säkra blick för och snabba uppfattning av situationens krav, lyckades det dock honom att lotsa institutet förbi alla blindskär och det är hans betydande energi och varma intresse Musikinstitutet i väsentlig grad har att tacka för att dess ekonomiska läge småningom, trots alla vanskligheter, erhållit nödig stadga.''

Långt senare, 1918, skulle Theodor Wegelius återinträda i bestyrelsen.

I spetsen för musikinstitutet stod, såväl enligt organisationsplanen som de senare stadgarna, en *direktor*. Dennes roll preciserades på följande sätt (det råder knappast något tvivel om, att Wegelius själv fört pennan):

''Direktor äger handhava förvaltningen i enlighet med de föreskrifter som i detta avseende av bestyrelsen utfärdas; vidare tillse att undervisningen bedrives på ett planmässigt, regelbundet och punktligt sätt, samt slutligen att övervaka elevernas punktlighet och flit.''[5]

Detta återspeglar den patriarkaliska attityd som var säregen för Wegelius. Varje detalj i musikinstitutets dagliga verksamhet planerades stå under hans omedelbara kontroll, inte bara förvaltningen utan även den pedagogiska verksamheten och elevernas uppförande. Då förvaltningsbestyren småningom växte i omfång, och vissa delegeringar blev nödvändiga, anställde Wegelius alltid folk ur sin omedelbara omgivning, gärna f.d. elever. Någon ställföreträdare-prorektor höll sig Wegelius aldrig med, men i stället småningom med ett i varje avseende hörsamt faktotum: Olga Tavaststjerna, som från 1888 blev en sorts kanslichef. Hon var ekonom, bibliotekarie m.m. i en person, men därjämte hjälplärare i solfège och orgelspel. Hon skulle föra traditionerna vidare ända till år 1933.

* * *

Institutets verksamhet finansierades med statsbidrag, medlemsavgifter, elevavgifter och inkomster från konsertverksamheten. Statsbidraget steg från 12.000 mark till 25.000 mark under tiden 1882–1906; det motsvarade vissa år hälften av utgifterna, men ofta något mindre. Elevavgifterna steg kontinuerligt från en blygsam början till ca 35.000 mark år 1906; fr.o.m. 1902 översteg deras summa statsbidraget. Konsertavgifterna/medlemsavgifterna, som under föreningens tre första år varit en betydande inkomstpost, blev efter 1885 av ringa betydelse. Under åren 1882–1885, då konserterna gavs enligt den ursprungliga planen, uppgjord innan Helsingfors orkesterförening grundades, gavs årligen tio konserter och dessutom fjorton musikaftnar. Men efter detta triennium minskades konserterna till 1 à 2 per år, och tyngdpunkten överflyttades helt till musikaftnarna, fortfarande fjorton. Därigenom minskades självfallet intresset för medlemskap. Medan man i början av föreningens tillvaro bokfört medlemsavgifter om sam-

manlagt ca 12.000 mark per år, var deras summa redan 1887 nere i 4.500 mark; år 1906 var beloppet endast 2.700 mark. Engångsbiljetter till konserterna och musikaftnarna inbringade alldeles obetydliga belopp.

Den största utgiftsposten var naturligtvis lärarlönerna. Hyran för undervisningsutrymmen översteg aldrig 10 procent av de sammanlagda utgifterna, och något mindre gick åt till värme och lyse, konsertverksamheten m.m.[6]

Skötseln av föreningens ekonomi var en balansgång mellan de reella möjligheterna och den strävan till expansion, som hela tiden förefanns. Boksluten uppvisade ibland smärre vinster, ibland förluster. I det senare fallet kan man i allmänhet iaktta en minskning i påföljande års utbud av undervisning i vissa biämnen. Särskilt alarmerande synes läget ha varit år 1891, då revisorerna ansåg sig böra påtala, att skulderna översteg föreningens samtliga tillgångar. Man betonade, att ''bestyrelsen uppfyllt sin plikt, då den ställt sina anspråk (på undervisningen) så högt som de för ögonblicket givna förhållandena tillåtit'', men man ställde ändå frågan:

''är den ståndpunkt, som institutet genom mångårigt, intelligent arbete uppnått, måhända redan nu så framskjuten att den gräns kan anses hava uppnåtts, som motsvarar de hos oss befintliga kulturbehoven på detta område? Skulle denna fråga jakande besvaras, då vore i själva verket en sänkning av den allmänna nivån vid institutet om ej önskvärd så dock berättigad.''

Revisorerna påminde om statsmaktens skyldighet i detta läge, då föreningens medlemsavgifter redan helt hade spelat ut sin roll som viktig inkomstkälla:

''Allmänheten skall ej i längden kunna övertygas om nödvändigheten av att verksamt uppbära ett företag, varav frukterna väsentligen blott indirekt komma densamma till godo, och som just därigenom väsentligen framstår såsom en uppgift, tillkommande staten.''

Revisionsberättelsen utmynnade i ett förslag om, att ''en oförbehållsam framställning'' om ''lämpliga åtgärder'' skulle inlämnas till Kejserliga Senaten.[7]

Räddningen denna gång bestod i att direktionsordföranden personligen befriade föreningen från dess trångmål. Leonard Borgström skänkte till institutet en reservfond om 12.000 mark (jfr statsanslaget: 20.000 mark år 1891) som av direktorn fritt skulle få disponeras som rörelsekapital. Summan skulle kunna placeras i ''inventarier eller andra tillgångar av vad slag de vara må'', men fick även användas till förlusters betäckande, varvid man dock borde eftersträva återbetalning av det, som använts av kapitalet.[8] Krisen, om vars allvar bl. a. den omständigheten vittnar, att man år 1891 övervägde att lagsöka en försumlig medlem för resterande medlemsavgifter[9] var över, och utvecklingen fortsatte, visserligen långsamt. Styrelsens princip var härefter i ännu högre grad än förr

''att ingenting riskera, som kunnat medföra en allvarsammare rubbning av institutets ekonomiska ställning och därigenom äventyra dess existens.''[10]

Olika donationer gjordes till institutet, framför allt för att möjliggöra utdelning av stipendier till medellösa elever.[11] Mest betydelsefull bland de fonder som uppstod kunde en testamentarisk disposition av August Borgström (Leonards bror) ha blivit; denna steg till 200.000 mark (jfr statsbidraget 1899: 22.000

mark) och blev känd av direktionen den 24 maj 1899. Man trodde, att ''privat frikostighet dragit försorg om förbättrandet av läroverkets resurser i en avlägsnare framtid'' och att målet, ''att utveckla sig till en mönsteranstalt för inhemsk musikutbildning'', ryckt närmare.[12] Beloppet skulle dock tillfalla institutet som stipendiefond först efter ''kvarlevande makas död'',[13] och omnämnes därpå i boksluten fr.o.m. 1922–23. Då hade inflationen redan farit illa fram med det ursprungligen så stora kapitalet. Räntan 14.000 mark var numera obetydlig jämfört med statsbidraget, som hunnit stiga till 380.000 mark.

* * *

Bestyrelsens andra ständigt återkommande fråga under Wegelius tid gällde undervisningsutrymmen.

Från 1882 till 1889 var institutets undervisning förlagd till Tyska fruntimmersskolan (Paerschska huset) vid Bulevarden 2 invid Skillnaden. Arrangemanget hade ett starkt drag av provisorium: bara på eftermiddagar och kvällar kunde hela huset disponeras, och dessförinnan bara några få rum. Som en tröst omnämns i institutets 20-årshistorik, att skolan dock hade en större sal, där hela institutet samtidigt kunde få plats. Efter en eldsvåda i huset våren 1887 var institutet kortvarigt verksamt vid Södra Magasinsgatan 2.[14].

Efter det institutet oförmodat uppsagts per den 1 juni 1889 försökte direktionen uppbåda utrymmen ''i något annat av stadens skolhus eller andra offentliga byggnader'', dock resultatlöst. Man lät nu införa annonser i tidningarna,[15] och kunde därefter hyra envåningshuset Unionsgatan 17, som var uppfört i början av 1800-talet, och som bl. a. hade tjänat som bostad för tjänstefolk (gårdens paradsida är vänd mot S.Kajen), men även som stall och lider.[16] Huset var nu renoverat, och beskrivs i årsberättelsen 1889–90:

''Belägen i centrum av staden, nyreparerad och isolerad från andra lokaler i gården, motsvarade denna våning åtminstone fordringarna på ett lämpligt läge, snygghet och frihet från yttre störingar. Av dess 11 rum jämte kök tambur o.s.v. användes ett till kansli, ett till bibliotek (tillika väntrum), 7 till klassrum, ett till övningsrum för orgeleleverna, köket jämte ett innanför beläget halvmörkt rum till bostad åt vaktmästaren. Tyvärr förbinder *ingen korridor* dessa rum med varandra, så att på ena sidan kansliet och 4 klassrum, på andra sidan biblioteket, 3 klassrum och vaktmästarens bostad ligga inom varandra. Oaktat iakttagande av största punktlighet vid lektionernas början och slut uppstå härigenom oundvikliga och täta störingar. Härtill kommer den fullkomliga bristen på särskilda apparater för ventilation, som är möjlig endast genom fönster och kakelugnar, vilka senare t.o.m. saknas i två av de mest använda klassrummen. Sist och slutligen äger lokalen intet rum, stort nog att inrymma skolans hela personal.''

Den sistnämnda bristen var dock förhållandevis lätt avhjälpt. Genom rektor A. Kihlmans ''vänliga tillmötesgående'' kunde det närbelägna Svenska normallyceums sal användas för musikaftnar och andra samlingar.

Institutslokalens brister berördes av direktorn i en promemoria till bestyrelsen den 26 november 1893:

''En av mina teoriklasser har jag under hela denna tid [höstterminen 1893] kunnat få plats för endast hemma hos mig. Därtill har sedan senaste vecka även deklamationsklassernas lektioner måst

flyttas till mitt hem, sedan herr Lindfors anmält, att elevernas uppmärksamhet på institutet oupphörligt distraheras genom den musik, som från två håll höres till hans klassrum, liksom även den i rummet bredvid inlogerade solfègeklassen störes av hans klass. Att kapellmästaren Leander sedan långa tider tillbaka icke har något annat rum för sina lektioner än orgelrummet, som dock numera dagen om skulle behövas för orgelelevernas övningar, är även en ledsam olägenhet.''[17]

Klagovisor som dessa var det gott om, och bestyrelsen gjorde självfallet sitt bästa i situationen. Man försökte lösa problemet genom att föreslå en tillbyggnad till Ateneum, som färdigställts 1887.[18] Andra initiativ blev lika resultatlösa, såsom försöket att förvärva det dåvarande brandkårshuset (Centralgatan) år 1896 och försöket att överta Svenska Reallyceums dittillsvarande skolhus år 1898.[19] Den värsta trängseln rådde man bot på genom att hyra smärre lägenheter i grannskapet, t.ex. en sal i Nya Pressens hus vid Uniongsgatan 20. Vid seklets början arbetade man i tre skilda lokaler, alla visserligen belägna vid Unionsgatan.[20] Någon avgörande förbättring beträffande undervisningslokalen fick institutets första direktor aldrig uppleva.

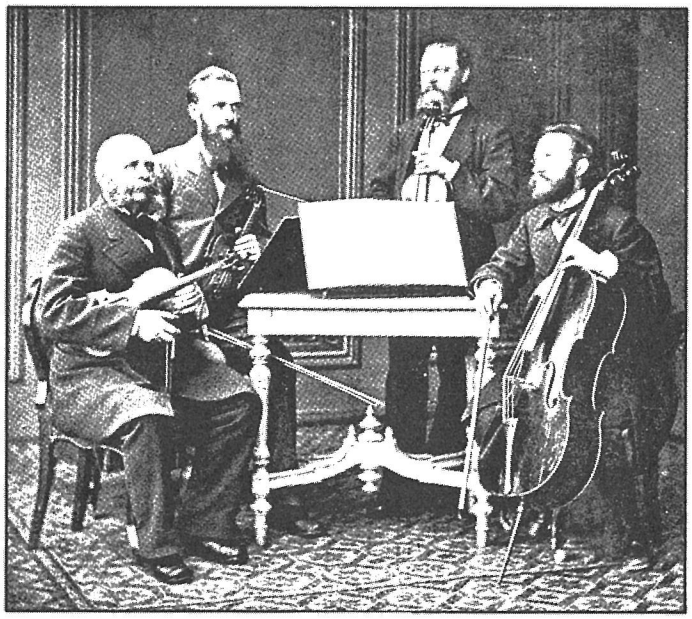
* * *

I Helsingfors musikförenings organisationsplan 1881 omnämndes, att ordinarie lärare i instrumentalmusik och solosång vid musikinstitutet företrädesvis skulle vara musiker i besittning av sådan ''virtuositet'' att de skulle ''kunna uppträda som solister och ensemblespelare (resp. sångare) på föreningens konserter'', samt att extra lärare därutöver skulle kunna anställas ''efter behov''.[21]

Någon annan indelning omnämns inte vad lärarna beträffar. Skillnaden mellan de ordinarie och extra lärarna var juridiskt endast den, att de förra hade skriftligt kontrakt, en ''fast lön och en däremot svarande undervisningsskyldighet av ett visst antal timmar i veckan.'' Utöver det fastställda timantalet ålades ordinarie lärare att åta sig extra timmar mot ett tillägg i kontraktet.[22] Kontraktens timantal varierade mycket, och långtifrån alla ordinarie lärare var anställda på heltid.

Fr.o.m. vårterminen 1892 kallades lärarna i några ämnen ''första'' resp. ''andra'', dessa var ordinarie anställda. Övriga lärare var ''biträdande''. Denna uppdelning markerade endast en pedagogisk hierarki, och utsade ingenting om t.ex. det överenskomna timantalet. Benämningarna första och andra lärare återfinns inte i stadgarna. Eftersom institutets fortbestånd inte var säkerställt på längre sikt, uppgjordes alla kontrakt för endast ett år i sänder. Man ville självfallet anställa lärare för lång tid, men formellt var detta icke möjligt. Inte ens direktorn själv hade ett kontrakt på längre tid än ett år[23], och även han hade en så låg lön, att han under institutets första decennium nödgades inneha en bitjänst, nämligen som sånglärare i Svenska Reallyceum. Denna bitjänst uppsade han 1893 i tron att han äntligen skulle få en länge efterlängtad löneförhöjning, som emellertid uteblev. Sitt missnöje häröver, men även sin förståelse för bestyrelsens handlande, gav han uttryck åt i ett brev till ''Högtärade Broder'' (A. F. Sundell?) den 22 juli 1894, och underströk, att diskussionen fördes ''unter uns'':

''Dig behöver jag väl icke säga, att jag mer än väl förstår, att institutets och min personliga fördel äro så oupplösligt förknippade med varandra, att det icke blott vore det uslaste utan även det dum-

Borgströmska kvartetten. Fr.v. L. Borgström, A. Degener, Th. Decker, J. Hrimaly.

Richard Faltin med eleverna Petter Fredriksson och Wäinö Mäkinen. Foto: Otto Andersson.

maste jag kunde göra att vilja tillskansa mig någon fördel, som vore institutet till skada. Finner därför *bestyrelsen,* att den icke ännu kan riskera ett ökande av utgifterna, så är jag nöjd med detta besked, och vet att detta även är till mitt bästa.'' Wegelius diskuterade även Olga Tavaststjernas lön, detta faktotum, ''vars arbete vid varje annat verk skulle uppskattas till det dubbla''. Han ifrågasatte nyttan av att slita ut sina ''bästa krafter i förtid – något, som väl heller icke vore så bra för sakens skull [. . .] Medan gräset växer dör kon – tyvärr lika trivialt som sant!''[24]

Brevet återspeglar något av den offervilja som var säregen inte bara för Wegelius utan även för mången annan av lärarna. Man var för den goda sakens skull beredd till stora personliga uppoffringar. Wegelius stod dock därvid i särklass. Han åtnjöt aldrig den lön han varit värd, men ställde ändå, som ovan framgått, sitt hem till förfogande om undervisningen vid institutet så fordrade. Och man har vittnat om, att han i det tysta hjälpte mindre bemedlade elever (jfr s. 67). Wegelius lär även enligt vissa källor[25] ha hållit sina löneanspråk låga för att institutet därmed skulle få råd att anställa någon utländsk pedagog av hög klass.

En lärarförening existerade inte på Wegelius tid. Men ofta hölls konferenser med hela lärarkåren närvarande lördagar kl. 18.[26]

---

1 HM, organisationsplan, § 1–11; HM, Stadgar 1894 § 1–11.
2 KEK, art. Borgström.
3 Hbl 9.2.1907.
4 FLODIN, K, – EHRSTRÖM, O., Richard Faltin, H:fors 1934, s. 160.
5 HM, organisationsplan, § 39. I huvudsak är direktors uppgifter formulerade på samma sätt i HM:s stadgar 1884 och 1894.
6 En tablå över utgifter och inkomster 1887–1906 ingår i SA-75, s. 107.
7 ÅB 1890–91.
8 ÅB 1891–92.
9 Cirkulant 26.5.1891.
10 HM-20, s. 5 f.
11 Jfr bl. a. HM-20, s. 8; SA-75, s. 108.
12 ÅB 1898–99.
13 HM-20, s. 8.
14 ibid, s. 8 f.
15 DIR 5.1.1889.
16 PETTERSSON, V., Ett köpmanshus. Hbl 12.5.1961.
17 SA:s arkiv.
18 ÅB 1890–91; DIR 21.5.1890, § 1.
19 DIR 6.3.1896, § 1; 6.5.1898, § 3.
20 HM-20, s. 7.
21 HM, organisationsplan, § 36, 37.
22 Bl. a. HM, stadgar 1894, § 29–31.
23 Jfr bl. a. DIR 3.5.1891, § 1.
24 SA, arkivet. Brevet hittades bland korrespondensen mellan Sundell och Melartin 1911.
25 Jfr bl. a. WESTERMARK, HELENA, Anna Blomqvists anteckningar (Finsk Tidskrift, 1932, CXIII, s. 3–32).
26 SA-75, s. 56.

Undervisningen

Ehuru man då musikinstitutet organiserades hade långt utvecklade förebilder, framför allt konservatoriet i Leipzig som både Wegelius och Faltin kände i detalj, var institutets första år försöksbetonade. Organisationsplanens paragrafer 13 och 14 angav kort, att lärokursen ''tillsvidare'' skulle vara treårig med terminer, som varade från den 15 september till den 15 december samt 15 januari till 1 juni.

Eleverna indelades i *ordinarie* och *extra* elever. (Organisationsplanens § 22 och 23 omnämner dessutom auskultanter, men dessa synes aldrig ha spelat någon roll i praktiken). De ordinarie eleverna undervisades i ett huvudämne (piano, orgel, violin, violoncell, sång, teori) och i kompletterande obligatoriska ämnen (piano, teori och körsång vari även ingick solfège). Extraeleverna undervisades i sitt huvudämne, men hade därutöver rätt att delta i teoriundervisningen och körsången. De ordinarie eleverna kunde utöver undervisningen i sitt huvudämne erhålla undervisning i ytterligare ett solistämne. I stadgarna 1884 tillkom som möjliga huvudämnen ''hanterandet av andra orkesterinstrumenter'', en bestämmelse som på Wegelius tid hade begränsad praktisk betydelse.

Årsavgifterna för de ordinarie eleverna var under de första åren 250 mark och för de extra eleverna (som hade betydligt färre timmar) 200 mark. Den senare kategorin framstod därigenom i viss mån som ''försörjande'' elever, men var ändå viktig ur facklig synpunkt, och ingalunda enbart hobbybetonad. De extra eleverna undervisades av samma lärare som de ordinarie; skillnaden var i praktiken endast den, att de ordinarie eleverna fick en mångsidigare utbildning. Bland dem, som på 1880-talet enrollerades som extra elever kan nämnas bröderna Sibelius från Tavastehus, av vilka dock Jean rätt snart kom att övergå till ordinarie elevskap.

Frielevsplatser omnämns inte i stadgarna, men förekom i praktiken antingen så, att medellösa elever helt befriades från årsavgiften eller så, att avgiften nedsattes.

Höstterminen 1882 inskrevs 31 elever. Av dessa fortsatte långt ifrån alla vårterminen 1883, då i stället en rad nya elever intogs.[1] Av första årets inalles 49 elever fortsatte endast 28 sina studier höstterminen 1883. Siffrorna avspeglar, att verksamheten verkligen i hög grad var försöksbetonad – mången ansökte om inträde utan att veta vad saken gällde. Småningom stabiliserades läget något mera, och först långt senare uppnåddes sådana proportioner mellan de ordinarie och de extra eleverna, som Wegelius fann vara acceptabla. I institutets 20-årshistorik kommenterar han elevutvecklingen på följande sätt:

Medan extraeleverna ''år 1887–88 utgjorde över 47 procent av de fullvuxna eleverna, har deras antal sedan dess ständigt nedgått och utgjorde förlidet år [1900–01] endast 8,2 procent – vilket med andra ord vill säga, att musikskolan numera nästan uteslutande besökes av elever, vilka där vilja inhämta en fullständig och grundlig fackutbildning. En annan sida av saken är visserligen den, att ett icke ringa antal elever, *innan* detta mål är vunnet, avbryta sina studier i följd dels av

bristande tillgångar, bristande energi eller hälsa dels av vunnen insikt av bristande förmåga, m.fl. yttre eller inre orsaker. Sådant är fallet i alla konstskolor i världen och är mindre i ögonen fallande endast där, varest elevantalet är strängt begränsat och i följd härav alla mindre hoppingivande element redan efter det första eller senast andra året med rigorös konsekvens avskiljas och uteslutas. Införande av ett sådant system vore helt visst åtminstone tillsvidare opraktiskt för ett land med så ung musikodling som vårt, där den offentliga musikundervisningen synas böra avse utbildande icke blott av intelligenta och dugliga musiker och musiklärare, utan även av musikaliskt bildade och förstående åhörare.'' (s. 9)

Inträdeskraven hade i organisationsplanens § 25 hållits rätt flexibla: den sökandes musikaliska kompetens skulle avgöras i samråd med facklärare och direktor, medan direktionen skulle ta ställning till hans/hennes ''allmänna bildningsgrad''. Senare preciserades kraven på skolgång: ''minst högre folkskolekurs'' omnämnes i stadgarna 1894, § 23. Den musikaliska sidan av inträdeskraven preciserades även i viss mån i dessa stadgar: ''för huvudämnets bedrivande nödig fysisk disposition, notkunskap och någon musikalisk övning. Speciella inträdesfordringar äro, för elever med pianospel till huvudämne någon färdighet i detta instrument, för elever med orgelspel till huvudämne nödig färdighet i pianospel.'' Dessa inträdeskrav gällde länge.

* * *

Efter två års verksamhet var en sådan stabilitet uppnådd, att eleverna kunde grupperas i tre särskilda avdelningar inom institutet: *förskolan,* avsedd för skolelever, huvudsakligast sådana som önskade förbereda sig till inträde i musikskolan; *musikskolan* med kurser som skulle kunna avklaras på tre år, samt *akademiklassen* med friare, efter elevens individuella anlag avpassad arbetsordning. Akademiklassen var avsedd för elever, som avslutat kursen i musikskolan, och som önskade få en högre konstnärlig eller pedagogisk utbildning.[2]

Denna tredelning blev med smärre justeringar och namnändringar bestående i närmare ett sekel. Indelningen har gällt eleverna, men inte lärarna. En begåvad förskoleelev och en elev på det allra högsta stadiet har sålunda kunnat undervisas av samma lärare, ett oskattbart arrangemang, som stundom fått benämningen förskola att framstå som alltför anspråkslös.

I princip meddelades undervisningen avdelningsvis så, att 3 à 4, högst 5 elever hade gemensamma lektioner i solistiska ämnen, medan antalet elever på teoritimmar o.dyl. kunde vara större. Lektionerna var i regel av två timmars längd.[3] Inom teoriundervisningen följde man rätt stabila formulär, men beträffande solistämnena är det utopiskt att tro, att avdelningarna skulle ha varit homogena. Naturligtvis var eleverna i praktiken sällan närvarande under två timmar som omfattade såväl en egen lektion som åhörande av de övrigas uppspelning. Uppenbarligen var undervisningen åtminstone på rätt många håll i verkligheten helt individuell.

Det existerar få yrken, där formella meriter väger så lätt som inom musikeryrket. År 1882, liksom sedan dess, avstod man från preciserade kompetenskrav

för t.ex. orkestermusiker och mången annan på området. Det praktiska stod helt och hållet i förgrunden. Då Martin Wegelius i stadgarna år 1884 lät införa stipulationer om *avgångsbetyg,* var detta snarare ett uttryck för hans övertygelse om, att en musiker borde vara mångsidigt utbildad än ett vittnesmål om en tro på pappersmeriters betydelse inom yrket. I § 21 i nämnda stadgar bestämmes kort att ordinarie elev ''efter avslutad kurs'' var berättigad till dimissionsbetyg. Vad som avsågs med ''avslutad kurs'' precicerades inte i detta skede; säkerligen förutsattes en hög nivå i huvudämnet samt att de obligatoriska ämnena avklarats, dessa var musikens teori (som då inkluderade analys, generalbas och musikhistoria), körsång (då = solfège förutom den egentliga körsången) samt biämnet piano.

Enligt traditionen var det Ferruccio Busoni som under sin verksamhet i Helsingfors 1888–1890 var den första förespråkaren för en repertoargruppering i särskilda kurser.[4] Tänkesättet vann fotfäste, och i musikinstitutets årsberättelse 1895–96 kan man läsa något, som kan betraktas som en programförklaring för det kurssystem, som nära ett sekel senare skulle vara genomfört i hela landet:

''I och för studiernas bättre ordnande och vinnande av noggrannare översikt av elevernas ståndpunkt, ävensom för undvikande av rubbningar av läroplanen vid ombyte av lärare, hava redan sedan ett par år tillbaka gjorts försök att närmare begränsa omfånget och innehållet av läroplanen för varje ämne, samt att indela denna i 3 à 4 kurser, till vilka eleven successivt uppflyttas efter avlagd och godkänd examen i närmast föregående kurs. En sådan examen, som kan avläggas på vilken tid av läroåret som helst, äger rum inför ett av minst tre lärare bestående examensutskott, som även bestämmer vitsordet. Med anledning av de betydande svårigheter ett omedelbart och allmänt genomförande av detta system skulle möta, har det under loppet av nu ifrågavarande år införts successivt och till en början endast i två ämnen: orgelspel och pianospel. De härvid vunna erfarenheterna tala avgjort till förmån för en dylik anordning, som därför framdeles kommer i allt större utsträckning tillämpas. Till reformens genomförande torde i alla fall ett par år åtgå. Kurserna för de olika läroämnena komma att publiceras, så snart stadgad erfarenhet om deras tillämplighet vunnits.''

Musikinstitutets kurser trycktes därpå så, att fordringarna i teori, pianospel, violinspel och orgelspel publicerades 1902, medan fordringarna i solosång och teori (huvudämne) offentliggjordes först efter Wegelius död, nämligen 1908.

Efter det dessa kurser stabiliserats på 1890-talet – nivåerna var tre – differentierades även musikinstitutets betyg. Den lägsta nivån kallades helt enkelt *betyg,* och kunde utdelas åt elev, som genomgått de obligatoriska kurserna och uppnått ''någon nivå'' i huvudämnet, dock ej kurs II (stadgarna efter ändring år 1900, § 25). *Dimissionsbetyg* (1894–1900 endast ''betyg'') gavs åt elev, som avklarat de obligatoriska ämnena samt förvärvat kursexamen II i huvudämnet. *Diplom* förutsatte slutligen att man härutöver förvärvat kursexamen III samt dessutom ''antingen med framgång [. . .] uppträtt på institutets offentliga uppvisningar'' eller ''visat prov på framstående pedagogisk skicklighet.'' (Stadgarna 1894, § 24–25, stadgeändring 1900, § 25). I huvudsak blev dessa krav gällande för de högre betygens del ända fram till examensreformen 1980.

* * *

Elevfrekvensen vid institutet framgår av särskilda tabeller, ävensom elevernas fördelning på de olika avdelningarna. De kvinnliga eleverna befann sig i majoritet ända till 1950-talet. Elevernas flertal var länge hemmahörande i Helsingfors, men även det övriga Finland har från första stund varit väl representerat. Statistiken är något missvisande då det gäller dem som kommit från landsorten: dessa elever har i regel varit inskrivna några år i följd, medan omsättningen bland helsingforsarna varit betydligt snabbare.

Tillväxten var inte jämn, och detta kunde stundom bereda bekymmer. Årsberättelsen 1890–91 omtalar, att elevsiffran minskat från 99 till 77, vilket medfört minskade inkomster. Skribenten fortsätter:

''En dylik plötslig minskning inträffade även hösten 1885 och bragte då såsom nu en betydlig oreda i budgeten. Nu såsom då tror sig Bestyrelsen böra söka förklaringen härtill i yttre allmänna orsaker, icke i att allmänhetens förtroende till läroverket plötsligt skulle ha blivit rubbat.'' En sannolikare förklaring var ''sviterna av den året förut härjande influensaepidemin'' liksom även ''det försämrade allmänna affärsläget.''

Att inte heller den motsatta utvecklingen, en plötslig ökning av elevantalet, utan vidare ansågs positiv, omvittnas i årsberättelsen 1905–06: från 180 vårterminnen 1905 steg de inskrivnas antal hösten 1905 till 223, vilket självfallet medförde väsentligt höjda kostnader.[5]

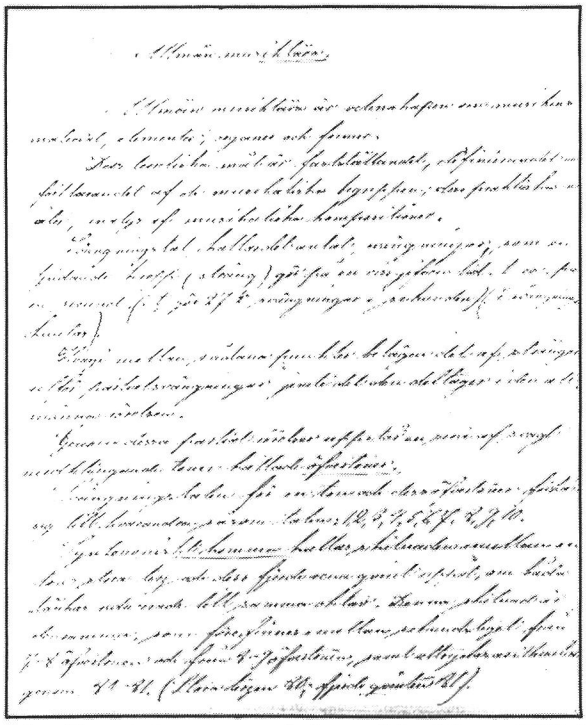
Det är närapå självklart, att sammanhållningen inom institutets elevkår var stor, och att man ofta träffades informellt, utan direkt behov av en för ändamålet bildad förening. Eleverna har förliknats vid ''en stor familj med en välmenande, om också sträng och fordrande far i spetsen för sin barnaskara''.[6] Fadern, d.v.s. Martin Wegelius, hade

''för sed att allt emellanåt ställa till små samkväm och kordiala fester och utfärder för institutets alla elever. Där var deklamation och där voro bålar och sång och annat musikprogram förstås, det föresvävar mig dans till och med, och där höll fader Martin själv sina med rätta så berömda tal. Utförandet var kultiverat och okonstlat, rösten litet belagd, men innehållet förstklassigt; en verklig vältalare i flykt och anda.''[7]

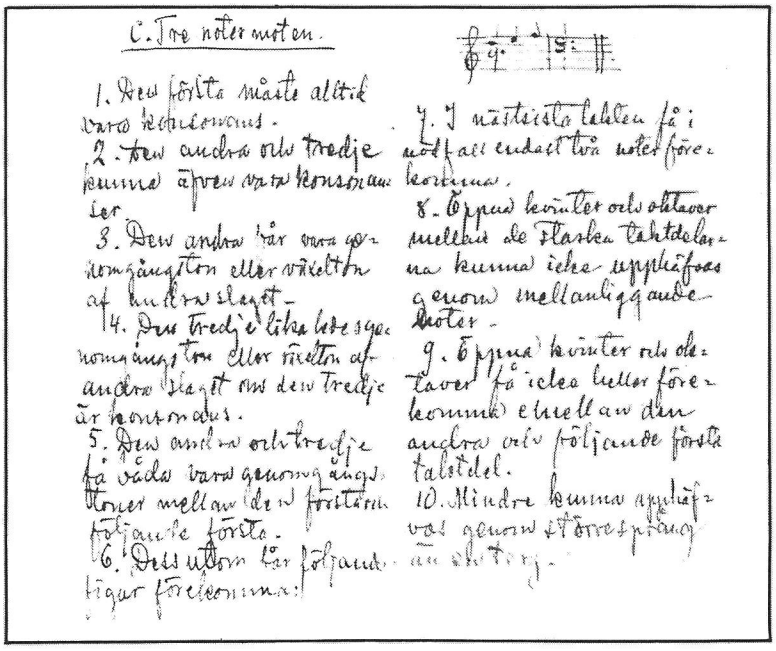
Av åtskilliga källor framgår det att detta familjära umgänge fick sin årliga höjdpunkt på Martins-dagen, d.v.s. den 10 november, direktorns såväl födelse- som namnsdag.

FLODIN har sålunda nedtecknat följande: ''Martinsdagen var städse de unga musikerämnenas hyllning åt sin direktor. År efter år grydde denna dag lika väntad, lika skild från studiemånadernas övriga dagar. Det låg väl redan någonting av jul i luften; den tidiga uppvaktningen på morgonen, den enkla festen efteråt – och efter fyra veckor skulle man ha sin examen och sedan skingras.''[8]

Ett försök att år 1896 formellt bilda en egentlig elevförening ledde inte till bestående resultat. Ändå leddes ordet vid det möte som hölls av Wegelius själv, medan Erkki Melartin förde protokollet. Andra aktiva bland eleverna var då Selim Palmgren och Axel Törnudd. Något oegentligt firades, som en följd härav, en 50-årsfest av elevkåren vid Sibelius-Akademin år 1946.

Olga Tavaststjernas anteckningar från hösten 1883 i allmän musiklära och analys. Sibeliusmuseum

Greta Stenbäcks anteckningar i kontrapunkt från Martin Wegelius sista år som lärare. Sibeliusmuseum

De informella sammankomsterna var ändå viktigare än ett formellt föreningsliv med stadgar. En elev har antecknat följande, som rör början av 1900-talet:

''Inom institutet förekom några gånger på min tid fester. Den första jag var med om var på Martins födelsedag i november 1903. De stora borden i kansliet var undanställda så att golvytan var fri. Programnummer förekom. Jag minns en geishadans (Märtha Antell m.fl.). Man lekte sällskapslekar. Ekman spelade dansmusik. Supé var beställd från någon restaurang (Jag minns särskilt Melartin stående med en tallrik i handen och ivrigt tuggande maten.)''

Troligen våren 1906 bildades

''ett privat kamratförbund, som samlades i medlemmarnas hem. Jag var inte med från början. Hörde talas om en sammankomst hos Saimi Nikander (Bähr) i Åggelby. Var med om soaréer hos Bertha Gahnström (Makkonen-Qvist), Ingrid Strukel (Granborg), Alma Silventoinen (Kuula), kanske fler. En gång hemma hos mig. Medlemmar voro dessutom Carl Wasenius, Ilmari Veneskoski, Toivo Kuula, Eino Lindholm och säkert andra som jag inte minns nu. Musik utfördes, bl.a. Kuulas nya sånger som Ammi Silventoinen sjöng. En jämförelsevis rikhaltig supé dukades upp.''[9]

* * *

Martin Wegelius hade, som ovan framgått, tilldelat sig själv ställningen som musikinstitutets lärare i *musikens teori*. Härigenom kom han i ständig kontakt med de flesta av eleverna, framför allt med de ordinarie, för vilka vissa teorikurser från första stund var obligatoriska. Direktor Wegelius höll orubbligt fast vid sin övertygelse, att en virtuos utan musikalisk allmänbildning var en styggelse. Av den som gjorde anspråk på musikalisk bildning, även av ''dilettanten'', fordrade han förmåga att ''läsa i bok'', d.v.s. förmåga att läsa noter, jämte nödiga teoretiska och historiska insikter.[10] Men då man i vårt land, liksom i det övriga Norden, saknade tillräckligt stabila traditioner på detta område, tvangs Wegelius vid sidan av sina övriga åligganden bygga upp sitt system från grunden. Han skrev sålunda själv de nödiga läroböckerna. Enbart detta författarskap skulle tillförsäkra honom en plats i vår musikpedagogiks hävder.

Medan *analysen* dittills oftast behandlats endast i samband med undervisningen i harmonilära och komposition vid de tyska konservatorier, som t.ex. Wegelius och Faltin kände, ställdes nu just detta fack i centrum för de första årens teoriundervisning. Direktorn gjorde med framgång ''ett försök att av en nog så försummad gren av musikvetenskapen göra en disciplin för sig.''[11] Idén, som onekligen föregrep den internationella utvecklingen, tillämpades på såväl harmonilärans som formlärans område. *Lärobok i allmän musiklära och analys* 1 och 2, som trycktes 1888–89, kom att bilda skola i Finland och ligger sålunda till grund för omarbetningar, som har aktualitet i den dag som är. De utgångspunkter Wegelius valde för sin exemplifiering var självfallet av högsta klass. Bachs koraler, Bachs polyfona verk och 1800-talets klaverlitteratur, framför allt Beethovens sonater, ligger till grund för framställningen, naturligtvis med inslag av annat.

Kursen i *generalbas* uppbyggdes utgående från urgammal hantverkstradition, sådan den förmedlats av konservatorielärarna i Leipzig. Ursprungligen dikterade

Wegelius reglerna för klasserna, och först år 1897 förelåg *Kurs i homofon sats I* i tryck. Texten är här ett personligt dokument med stor lyskraft. Gamla musikaliska och pedagogiska sanningar har här formulerats med överlägsen klarhet på ett för Wegelius typiskt sätt. Boken har stått sig mot tidens tand.

Martin Wegelius övertygelse om nödvändigheten av en god undervisning i *tonträffning* kan ställas i samband dels med hans folkbildningspatos, dels med hans sånglärarverksamhet på 1870-talet. I ett brev från Wien till Helsingfors Dagblad den 14 april 1871 skrev han efter att ha kommenterat manskörer i Helsingfors och Wien och deras bristande insikter i tonträffning följande, som närapå kan betraktas som en programförklaring för den skolsånglärarutbildning som i ett skede planerades vid institutet:

''att sångövningarna [i våra körer] taga så mycken tid i anspråk beror helt enkelt på den dåliga underbyggnad sångarna erhålla i skolor och gymnasier. Att hoppas på sångens uppblomstring hos oss, förrän detta grundfel blivit undanröjt, är – tillåt mig säga det – en ren dårskap. [. . .] Även med den bästa vilja och förmåga i världen kan en lärare icke uträtta mycket, om ej skolan genom sin organisation och allmänheten genom sin opinion kommer honom till mötes. Med andra ord: sången måste både intaga och anses böra intaga en med övriga läroämnen likberättikad plats i skolans undervisninsplan. I detta avseende har den nya skolan, speciellt Helsingfors normalskola, onekligen tagit ett steg framåt, t.o.m. flere steg, om man så vill. Men de nya principerna, vilka verkligen innebära ett stort framsteg, ja nästan allt vad man kan önska, hava blott till hälften blivit tillämpade. I stället för en ordinarie överlärare och en underlärare har skolan tillsvidare endast en timlärare i sång. [. . .] Huru ofördelaktigt detta förhållande skall inverka på undervisningens jämna fortgång, inses lätt. Tyvärr är detta missförhållande icke det enda, som omöjliggjort fullföljandet av en bestämd och konsekvent lärometod. Det mest iögonenfallande hindret därför är sångtimmarnas ojämna fördelning. [. . .] Men även om timmarnas antal ökades, så vore ej allt gjort därmed. Sånglektionerna måste ordnas så, att läraren kan fördela eleverna på särskilda avdelningar (var och en med bestämda kurser) alltefter de framsteg de gjort i sång, och utan avseende på den lärdomsklass de tillhöra. Först då skall det bliva möjligt för läraren att införa en verkligt metodisk undervisning; först då skall det bliva honom möjligt att ägna en speciell omsorg såväl åt de elever, vilka vid inträdet i skolan tyckas sakna både röst och gehör (och av vilka större delen – enligt min ringa erfarenhet – kunna utbildas till försvarliga korister) som ock åt dem, vilka befinna sig i den för rösterna så farliga målbrottsperioden. Genomföres denna reform i undervisningen, och är överläraren en man som förstår sin sak, så vågar jag nästan försäkra, att av 10 elever, som skolan utsänder, 9 skola vara sångare och av dem åtminstone 6 skola hava vunnit den färdighet i notläsning, att de utan tillhjälp av instrument eller av en försångare skola kunna sjunga sin stämma från bladet.''[12]

Den närhet mellan solfège och körsång, som här föresvävade Wegelius, avspeglas i Helsingfors musikinstituts journaler. Undervisningen i tonträffning var i åtta år integrerad med körsången, och först år 1890 påträffar man för första gången ett särskilt ämne solfège i journalen (3.10.1890, lärare Wegelius). Införandet av den nya benämningen (som visserligen dessförinnan nämns i matriklar och betyg) hade samband med en studieresa, som direktorn företagit till Bryssels konservatorium, där han studerat en tonträffningsmetod utarbetad av fransmannen Dessirier; dittills hade Wegelius enligt egen utsago ''famlat och experimenterat på egen hand.''[13] Wegelius förnyade metod publicerades som *Kurs i tonträffning* 1893 och trycktes i nya upplagor åtminstone ännu 1938. Denna va-

riant av tonika-do-metoden bygger på inövandet av särskilda *formler* för varje steg i dur och moll. Avvikande från andra utformningar av tonika-do är, att även molltonikan kallas do.

Sin största insats som författare gjorde Wegelius måhända då han som den förste på svenska utgav en omfattande lärobok i musikhistoria. År 1891–1893 utkom *Huvuddragen av den västerländska musikens historia* 1–3. I finsk översättning av Axel Törnudd publicerades verket år 1904–05. Texten vittnar om en enorm entusiasm och en för dåtida förhållanden förbluffande god överblick; den estetiskt bildade musikern har fått vissa kapitel att framstå som rena mästerverk. Som pionjärarbete var boken en bragd. Wegelius var dock själv medveten om att ett föränderligt käll-läge hela tiden påkallade revisioner, och han dikterade ofta tillägg till sin egen text för eleverna, särskilt efter sekelskiftet.[14]

Om Wegelius undervisning, till den del den var tillgänglig för alla, skall det ännu tilläggas, att han läsåret 1890–91 höll en kurs för intresserade i ämnet *populär estetik*; han analyserade härvid texter huvudsakligen av Runeberg.

Den högre undervisningen i teori var förbehållen några få, d.v.s. dem, som efter att ha avverkat de obligatoriska kurserna ville gå ännu längre, och kanske bli komponister. Eleverna i *harmonilära,* ”använd harmonisk sats”, var på Wegelius tid aldrig flera än tretton, men oftast färre än tio. För detta ämne skrev direktorn en lärobok, vars första del trycktes 1905, men som förblev oavslutad. I *kontrapunkt* var eleverna bara ett fåtal. Läsåret 1899–1900 undervisade Wegelius sålunda bara en enda elev i ämnet, år 1903–04 däremot nio, en rekordnotering under det första kvartseklet. Även här hyste Wegelius planer på att skriva en egen lärobok, men längre än till diktamen för eleverna hann han inte. De kontrapunktregler som bevarats utmärks av skärpa i ordvalet och en nära anslutning till traditionen från Fux m.fl.[15]

Kompositionseleverna var ännu färre än kontrapunkteleverna. Vissa år lyste de helt med sin frånvaro, och i undantagsfall (1902–1904) kunde de uppgå till fem. Om Wegelius som kompositionslärare har Otto Andersson sagt:

”Wegelius vinnlade sig om att bibringa eleverna en så individuell uppfostran som möjligt. Klassundervisningen lade härvid inga nämnvärda hinder i vägen, då de högre teoriklasserna ofta bestodo blott av två à tre elever. I de rent teoretiska uppgifterna gällde det nog att framför allt hålla sig till reglerna. Men så snart kompositionsstudierna begynt, var han försiktigare i sina omdömen och lade aldrig band på elevens uppfinningsförmåga. Men uppgifterna kunde giva honom anledning att hålla hela musikestetiska föreläsningar, om linjer och proportioner, om åsyftat och uppnått, allt i avsikt att för eleven klargöra det skönas lagar. Betecknande i detta avseende äro också de tillvägagångssätt, han plägade tillämpa vid korrigeringen. Antingen strök han obarmhärtigt eller inskrev han, utan att stryka, ett förslag i marginalen eller också föreslog han blott omarbetning utan angivande av några riktlinjer. I förbigående må här omnämnas, att han korrigerade uppgifterna vid första genomläsningen. Om han ansåg det nödigt, genomgick man dem därefter vid pianot för att åskådliggöra de fel, eleven gjort sig skyldig till eller de rättelser, läraren företagit.”[16]

På sista sidan i *Den västerländska musikens historia* skriver Wegelius efter att ha konstaterat att vårt land erhöll sin första egentliga musikaliska väckelse genom Fredrik Pacius:

''I Finland måste en musikhistoria först *göras,* innan den kan skrivas och sannolikt skall det nu uppväxande släktet i detta avseende både få uppleva och kunna uträtta vida märkligare saker än vi.''

Wegelius bortsåg här visserligen bl.a. från det folkliga musikaliska arvet, och även från generationen efter Pacius, framför allt Robert Kajanus. Men kärnan i uttalandet är i alla fall den, att det mesta återstod att göra. Och att Wegelius för egen del helhjärtat deltog i detta arbete kan illustreras t.ex. med en uppräkning av de elevkompositioner, som fullbordats under hans ledning och därpå framförts offentligt vid musikinstitutet:

Agnes Tschetschulin: Sånger (Du anar mångt, och tvekar; Bitte; Sturmesmythe). Emilie Mechelin, ack. H. von Mickwitz, musikafton 2.4.1884.

Agnes Tschetschulin: Romans för violin och piano. Tschetschulin, ack. Dingeldey, elevuppvisning 30.5.1884.

Agnes Tschetschulin: Melodi; Mazurka. Tschetschulin, violin, ack. Leontjeff, elevuppvisning 30.5.1885.

(Vid en ''dramatisk övningsafton'' läsåret 1887–88 framfördes internt Necken med text av Wennerberg och med musik av Wegelius och Sibelius.)

Jean Sibelius: Tema med variationer ciss-moll för stråkkvartett. Herr Csillag, frk. Tigerstedt, Jean och Christian Sibelius, elevuppvisning 31.5.1888.

Jean Sibelius: Svit för violin, viola och violoncell. Prélude. – Andante con moto. – Menuetto. – Air. – Gigue. Csillag, Wasenius, Renck, musikafton 13.4.1889.

Jean Sibelius: Stråkkvartett a-moll. Introduktion och allegro. – Adagio. – Scherzo. – Finale. Csillag, Sante, Wasenius, Renck, elevuppvisning 29.5.1889.

Jean Sibelius: Adagio och Finale ur Stråkkvartett a-moll. Halvorsen, Wasenius, Schwartz, Hutschenreuter, musikafton 21.10.1889.

(kompositioner av såväl Tschetschulin som Sibelius, och andra nedan nämnda tonsättare, utfördes även senare vid institutets tillställningar; här noteras inte det som kom till utförande efter elevtiden.)

Karl Ekman: Ur Påskmotett i sträng stil: Fri imitationssats. – Imitation med koral. – Introduktion och fuga. Institutets kör, dir. Ekman, elevuppvisning 28.5.1892.

Michael Nyberg: Sånger (När Venus lyser; Höstkvällen.) Ida Sandman, ack. Aspelin, elevuppvisning 30.5.1893.

Erkki Melartin: Satserna I–III ur Stråkkvartett e-moll. Allegro con fuoco. – Menuetto scherzando. – Andante con variazioni. Kihlman, Sante, Dahlström, Fohström, elevuppvisning 22.5.1896.

Erkki Melartin: Marias vaggvisa (Levertin). Alice Thesleff, sång, ack. I. Hymander, elevuppvisning 29.5.1897.

Selim Palmgren: Prélude; Étude; Illusion; Valse-caprice. Selim Palmgren, piano, elevuppvisning 27.5.1898.

Erkki Melartin: Variationer och fuga över ett originaltema för piano. Selim Palmgren, elevuppvisning 27.5.1898.

Selim Palmgren: Svit för piano. Marche de printemps. – Chanson. – Papillon. – Intermezzo. – Tarantella. S. Palmgren, piano, elevuppvisning 30.5.1899.

Erkki Melartin: Sonat för piano och violin E-dur. Allegro. – Adagio. Scherzo. – Finale. Karl Ekman och Victor Nováček, elevuppvisning 31.5.1899.

Alice Hornborg: Maj (Arvidsson). Karin Arvidsson, sång, ack. K. Ekman[?], elevuppvisning 30.5.1902.

Otto Andersson: Motett i Palestrina-stil. Institutets kör, dir. M. Wegelius, elevuppvisning 29.5.1903.

Erik Furuhjelm: Klockringning, för kör och piano. Institutets kör, dir. M. Wegelius, ack. K. Ekman, elevuppvisning 29.5.1903.

Erik Furuhjelm: Andante con moto och Finale ur Stråkkvartett fiss-moll. Nováček, Laurén, Lindelöf, Corbach, elevuppvisning 31.5.1904.

Heikki Kuusniemi: Lohduttoman laulu. (Enligt årsberättelsen år 1904. Inget program har påträffats.)

Våren 1906 – Wegelius hade avlidit den 22 mars – antogs till uppförande ytterligare Erik Furuhjelms Fuga för stråkkvartett; denna utelämnades dock ''på grund av bristande utrymme och programmets sammansättning''.[17]

Förteckningen är imponerande. En ny inhemsk tonsättargeneration hade stampats fram ''ur intet''. Och att just denna sektor av undervisningen särskilt intresserade Wegelius visas av, att direktorn ännu på sin dödsbädd läste Erik Furuhjelms pianokvintett, som senare ansetts vara sin upphovsmans främsta verk. Furuhjelm tycks ha varit en mycket receptiv elev i kontrapunkt. Då han senare anlände till Wien för fortsatta studier för professor Fuchs, utbrast denne häpet vid genomläsningen av ett arbete som Furuhjelm medfört: ''Har ni lärt allt detta i Finland [. . .] I kontrapunkt har jag ingenting mera att lära eder.''[18] Favoriteleven framom alla andra var naturligtvis ändå Jean Sibelius. Vi har här ingen anledning att gå in på detta fruktbara förhållande elev-lärare, som utförligt har kommenterats i Sibelius-litteraturen. Men det betyg som Sibelius fick år 1890 må citeras. Det vittnar om tilltron till elevens växtkraft:

''Herr Jean Julius Kristian Sibelius, student, född den 8. Dec. 1865 i Tavastehus, inskrevs såsom elev i Institutet den 15 September 1885, uppflyttades 1888 till dess akademiklass och utdimitterades den 31 maj 1889.

Herr S. har under sin studietid utmärkt sig genom framstående begåvning, utmärkt flit och mönstergiltigt uppförande.

I *musikens teori* (lärare: M. Wegelius) har han med heder absolverat samtliga kurser.

Allmän musiklära och analys (med vitsordet berömliga: 10), *musikens historia* (goda: 9); *generalbas* och *använd harmonisk sats* (10); *kontrapunkt och fuga* (10), samt *komposition* (utmärkta: 10+).

I synnerhet för sistnämnda fack äger Hr S. en ovanligt framstående begåvning. Hans på Institutets musikaftnar och offentliga uppvisningar utförda kompositioner, i synnerhet hans stråktrio (i fem satser) och hans stråkkvartett i A moll (4 satser) vittna å ena sidan om rik fantasi och lycklig ingivelse, å andra sidan om en ovanlig talang för det tematiska och kontrapunktiska arbetet, samt överhuvudtaget om rutin och skicklighet i behandlingen av kammarmusikstilen. Vi äro övertygade om att Hr S., som sedan hösten 1889 studerar i utlandet, genom fortsatt arbete och genom de mångsidigt bildande intrycken av ett rikt musik- och konstliv snart skall vinna en konstnärlig mogenhet, som motsvarar hans rika begåvning, och en dag intaga en framstående plats i vårt lands musikliv.

I *violinspel* (lärare: Wasilieff och Csillag) hava hans anlag och framsteg städse vitsordats såsom förträffliga (10), och har han på en mängd musikaftnar och off. uppvisningar med synnerlig framgång utfört konserter av Rode, Viotti, Mendelssohn m. fl.

I *ensemblespel* (lärare som ovan) äger Hr S. utmärkt övning (10+), och han har under tvenne år varit anställd såsom andra violinist vid musikföreningens kvartett.

I *pianospel* är Herr Sib. icke utan övning och äger i *tonträffning* och *mus.diktamenskrivning* utmärkt färdighet.

Helsingfors i Mars 1890.
Bestyrelsen för Helsingfors Musikförening:

F. Saltzman
Wiktor Ekroos
Th. Wegelius
A. F. Sundell

Lärarekollegium vid Helsingfors Musikinstitut:

R. Faltin	Heinr. Wefing	Ferruccio Busoni
Henr. Borenius	A. Ojanperä ''	

Martin Wegelius samtliga lektioner hölls på svenska. Enligt tillgängliga källor gavs teoriundervisning på finska för första gången vårterminen 1890; lärare var Armas Järnefelt. Från 1892 verkade finskspråkiga teoriklasser regelbundet vid institutet under ledning av Jean Sibelius (1892–1900), Ilmari Krohn (1900–01) och Erkki Melartin (1901–06).

På tal om språket: även andra läraren i solfège, Olga Tavaststjerna, som undervisade i förskolan från 1890, synes ha hållit sina lektioner uteslutande på svenska. Först efter Wegelius epok infördes finskspråkig undervisning i ämnet.

Journalerna på Wegelius tid fördes i princip på svenska, men enstaka anteckningar på tyska (särskilt under de första åren) och finska förekommer.

Ovan har nämnts, att man på musikintresserat håll i Helsingfros redan på 1850-talet framställt önskemål om, att en framstående utländsk lärare i *pianospel* skulle kallas till staden, kanske som en pianistisk motvikt till Pacius. Genast kunde önskemålet inte förverkligas, men senast på 1870-talet verkade åtminstone tre i utlandet utbildade pianolärare i staden: Stein, Emil Zech och Richard Faltin, den sistnämnde naturligtvis inte på heltid.[19] Till denna framstående grupp anslöt sig även Martin Wegelius. På lägre nivå var antalet privatlärare betydande.

En viss tradition fanns alltså redan år 1882, och det är uppenbart att en stor del av de bästa pianoeleverna i staden inskrevs i musikinstitutet då det öppnade sina portar. Elevplatserna i ämnet fulltecknades fort,[20] och redan vid institutets andra musikafton, den 17 oktober 1882, uppträdde ett par elever med krävande pianosolon. Pianospelet kom sålunda från första stund att framstå som ett kvalitetsämne, och dessutom som institutets kvantitativt största läroämne, då det gjordes obligatoriskt för alla elever med annat huvudämne.

Hur mötte institutet detta lätt förutsedda behov av undervisning? Redan i förslaget till organisation 1881 omtalas två klaverlärartjänster mot en enda lärartjänst i övriga ämnen. Dessutom räknade man redan då med extra timmar, som skulle omhänderhas av andra lärare.[21] Följande klaverpedagoger avlöste varandra på 1880-talet:

Carl Pohlig, Tyskland, elev till Liszt, 1882–1883
Harald von Mickwitz, Finland, 1882–1884
Ludwig Dingeldey, Tyskland, elev till Liszt, 1883–1887
Heinrich Wefing, Tyskland, 1884–1891
Carl Schuler, Tyskland, elev till Liszt, 1887–1.2.1888
Ferruccio Busoni, Italien, 1888–1890

Även om stadgarna inte föreskriver detta så framträder en klar hierarki. Den ena av de samtidigt verksamma var en pianist av elitklass, medan den andra (v. Mickwitz, Wefing) stod i skuggan. Redan en blick på institutets konsertförteckning visar, att Pohlig, Dingeldey, Schuler och Busoni var ''första lärare''. Av dessa fyra var Schuler den enda, som inte var lämpad för sin uppgift. Han entledigades i februari 1888 ''på grund av hans vägran att vidare uppfylla sin i kontraktet fastställda skyldighet rörande ensemblespel.''[22] Richard Faltin fick då oförmodat rycka in som temporär förste lärare.

Mycket välkomma inslag i vårt gryende musikliv var de tre övriga. De representerade toppskiktet, och det är märkligt att de lät sig lockas till ett nygrundat musikinstitut i Europas periferi och att de där i mångt och mycket underordnade sig direktors vilja. Självaste Busoni harangerade Wegelius synnerligen högaktande i ett tal: ''unseren Director, der so hoch über uns allen steht.''[23] Busoni, naturligtvis den klarast lysande stjärnan i gruppen, har förmedlat något av den stämning, som ur en utlännings synpunkt utmärkte arbetet i en föga utvecklad musikalisk miljö:

''Här gäller det att giva ut i musiken, icke att emottaga, man kan lära, icke läras; med största svårighet kan man kanske införa något nytt. I de musikaliska centra är det den lönande uppgiften (där redan det högsta i nuvarande epok uppnåtts) att bygga vidare och tillfoga sin egen känsla sitt eget tänkande och skapande. Här måste man vara nöjd om man kan åstadkomma en del av det som redan uppnåtts annorstädes.

Här finns ingen opera!''

Beträffande frågan huruvida direktorn vid musikinstitutet krävde någon särskild repertoarlinje skrev Busoni:

''Icke egentligen [...] men inventionerna av Bach måste man väl dock betrakta som basis. Mycket Bach, mycket Bach, också Mozart och Beethoven, Liszt–''.

Busonis slutkommentar i det citerade brevet lyder:

''Jag måste leva helt i mitt eget arbete, blott i mig själv finner jag väl uppslag till vidare utveckling.'' [...] Men snart återvänder jag till Tyskland.''[24]

Enligt tillgängliga källor spelade följande elever för Busoni under hans tid som lärare vid institutet: Edith Aspelin, Karl Ekman, Ida Flodin, Egmont Hartmuth, Olga Hortling, Karin Idestam, Dagmar Jägerhorn, Armas Järnefelt, Alice Krogius, Alice Kunelius, Betsy Lerche, Anna Lindelöf, Karin Nyberg, Hedvig Palmberg, Esther Ramsten, Alice Stenberg, Fredrik Waenerberg och Julia Wikman.

Av de ovan uppräknade ''andra'' lärarna blev Wefing med tiden något av en besvikelse för institutet.[25] Efter hans avgång i december 1891 – något som tydligt framprovocerades av bestyrelsen – infördes officiellt benämningarna första och andra lärare i pianospel. Den förra hade kontraktsenlig skyldighet att spela på musikaftnarna, och förutsattes sålunda vara en framstående solist, medan den senare skulle ha pianopedagogiken som huvuduppgift.[26] Som andra lärare engagerades Ingeborg Hymander, varom mera nedan. Biträdande lärare anställdes dessutom.

Förste klaverlärare efter Busoni blev den amerikanske pianisten William Humphrey Dayas åren 1890–94. Även han hade varit elev till Liszt; efter sejouren i Helsingfors anställdes han vid Musical College i Manchester. År 1894 engagerades den tyske pianisten Kurt Müller, ''förut anställd såsom lärare vid Klindworth-Scharwenka-konservatoriet i Berlin''. Han motsvarade inte förväntningarna, och kontraktet med honom annulerades i februari 1895, en exceptionell åtgärd.[27] Hans lektioner övertogs nu vikariter av Karl Ekman, som ännu inte kunde komma ifråga som tjänstens ordinarie innehavare.

Under en resa sommaren 1895 till Berlin ägnade Wegelius bl. a. pianolärarfrågan uppmärksamhet. Ett brev av honom till ''Ärade broder'' (tydligen A. F. Sundell) illustrerar hans intresse för detta ämne. Efter att ha diskuterat olika alternativ rekommenderade han pianisten Melcer, som erhållit kompositionspris ''och som spelar *åtminstone* lika bra som han komponerar''. Wegelius fortsätter:

''han kan ge oss tillbaka något av det vi förlorat sedan Busonis avgång. Han är icke ännu en i samma mening *fulländad* och korrekt artist som denne då redan var – men hans spel är i hög [grad] *intagande* och jag tror han livligt kommer att intressera vår publik.''[28]

Henryk Melcer, som prisbelönats vid Rubinstein-tävlingen i Berlin 1895 i komposition, stannade dessvärre i Helsingfors endast läsåret 1895–96. Årsberättelsen rapporterar, att hans ''framstående förmåga och nobla personlighet'' förskaffat honom ett ''odelat erkännande härstädes.'' Beträffande hans efterträdare avsändes förfrågan till Busoni i Berlin,[29] därefter engagerades tysken Walter Petzet för åren 1896–98. Han hade praktiserat som pianolärare i USA, bl. a. vid Scharwenkakonservatoriet i New York.[30] Här kan inskjutas, att Wegelius och bestyrelsen i januari 1897 utan framgång gjorde ett försök att åter engagera Busoni, som efter sina sejourer i Ryssland och USA år 1894 bosatt sig i Berlin.[31]

År 1898 anställdes därpå som första lärare pianisten Karl Ekman, som utbildats vid Helsingfors musikinstitut av Busoni, Wegelius och Faltin, och som därefter fortsatt sina studier i Berlin (H. Barth), Paris och Rom. Han skulle, visserligen med några avbrott för fortsatta studier, kvarstå till 1911, och fick därigenom en stor betydelse för uppkomsten av en inhemsk pianisttradition.

En huvudtanke tycks kunna följas genom detta mönster av lärare i institutets instrumentalfack nummer ett: Wegelius ville här inplantera den kontinentala traditionen, framför allt den från Liszt. Programmen från uppvisningarna skvallrar om, att förbluffande framsteg gjordes inom denna sektor under institutets första kvartsekel.

Vissa försök gjordes redan på Wegelius tid att bedriva en särskild undervisning i *partiturspel*. På 1890-talet undervisades ämnet i samband med instrumentationslektionerna, men någon stabilitet på längre sikt uppnåddes inte. Vidare ville man införa yrkesutbildning för *pianostämmare*. Richard Faltin uppdrogs 1890 tillskriva firman Steinway i detta ärende,[32] men projektet förföll därpå.

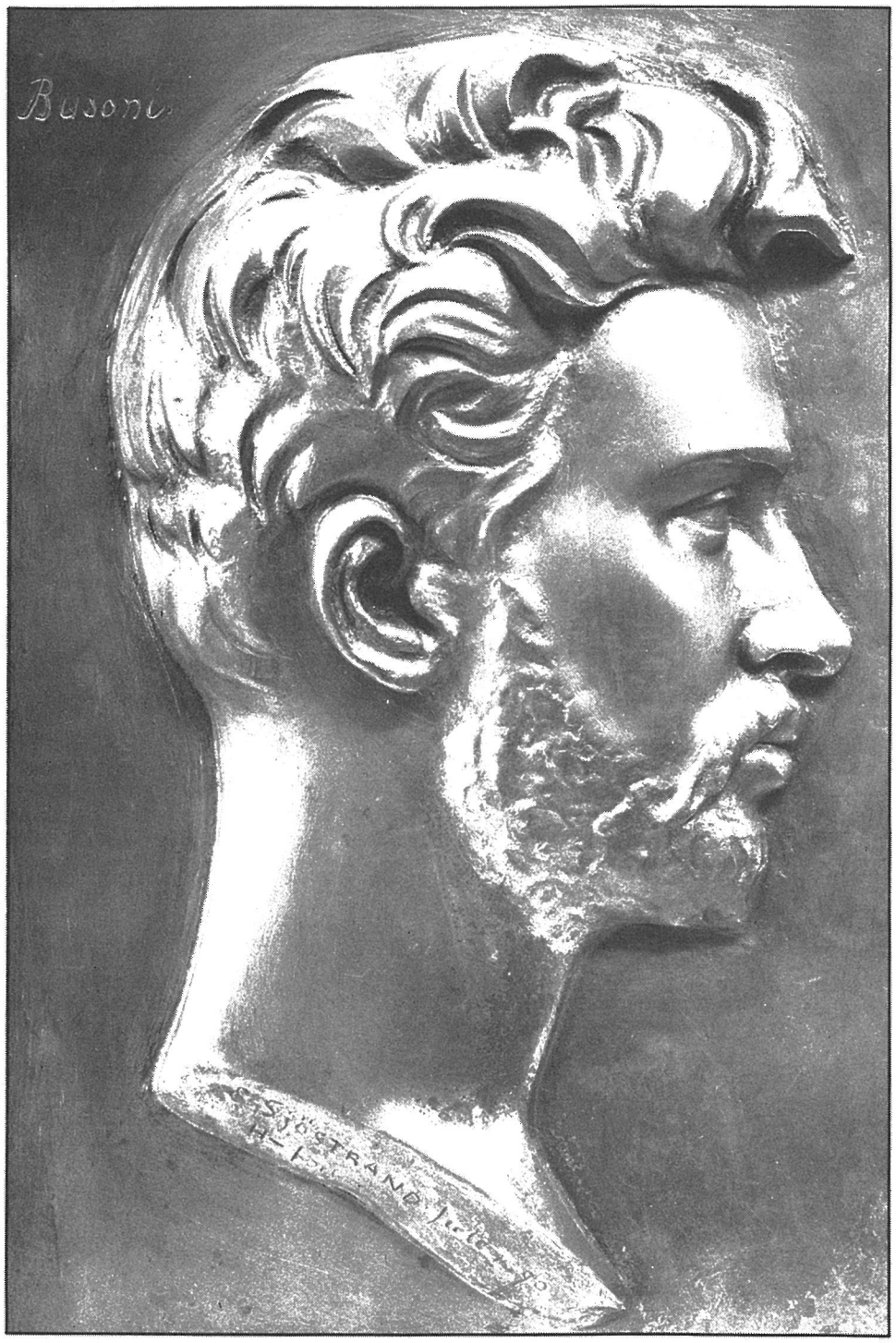
Orgelspelet hörde under Wegelius direktorat till musikinstitutets kvantitativt minsta ämnen. Till en början var antalet elever årligen under tio. I mitten av nittiotalet nåddes en gång siffran nitton, varpå antalet åter sjönk. Undervisningens kvalitet var naturligvis den bästa möjliga, då som lärare engagerats självaste Richard Faltin, universitetets musiklärare, organist i Nikolajkyrkan, aktiv inom koralboksarbetet etc. Det är omvittnat, att hans undervisning och person attraherade de bästa eleverna. En viss irritation häröver rådde vid landets klockare- och organistskolor, inom vilka man kände sig ''tillbakasatta och degraderade till förskolor.'' Bl. a. lär orgelläraren vid Helsingfors klockare- och organistskola Oskar Merikanto ofta ha givit luft åt sin förtrytelse över Faltins dragningskraft.[33]

Faltins undervisning, vars resultat visades upp vid uppvisningar i Nikolajkyrkan (bl. a. uppträdde Franz Reitz, August Österberg, Olga Tavaststjerna och herr Sjöblom vid en uppvisning 25.5.1886), kan ses som ett första förebud till en kyrkomusikavdelning vid institutet, särskilt som Faltin undervisade även i orgelmodulation och -registrering, varjämte koralsång infördes som undervisningsämne (Ojanperä).

En annan aspekt är dock även viktig. Genom att orgelspelet nu blev undervisningsämne vid institutet framstod det som i konstnärligt avseende oavhängigt av kyrkan. Den fristående orgelkonsten i vårt land har ingen direkt motsvarighet i det övriga Norden, där orgelundervisningen helt förlagts till av kyrkan ledda institutioner.

Redan under Faltins era anställdes en hjälplärare i orgelspel. Olga Tavaststjerna, som visserligen även hade andra arbetsuppgifter inom institutet.

Stundom fördes en debatt om institutets roll inom den sakrala sektorn. Oskar Merikanto föreslog i Nuori Suomi redan 1893, att stadens tre musikläroanstalter

Ferruccio Busoni. Relief av Gerda Sjöstrand 1890.

(musikinstitutet, orkesterskolan samt klockare- och organistskolan) skulle gå samman, kanske i enlighet med ''den allmänna meningen''. Initiativet var alldeles för tidigt väckt. Från år 1894 dryftade en av senaten tillsatt kommitté frågan om kyrkomusikerutbildningen. Kommittén vände sig 1904 till musikinstitutet med begäran om ''förslag till organisationsplan inklusive kurser och organisationsplaner'' m.m. En arbetsgrupp inom institutet tillsattes. Ordförande blev Wegelius, och medlemmar Faltin, Olga Tavaststjerna, Ingeborg Hymander och Otto Andersson. Gruppens förslag till nyordning förelåg sannolikt som utlovat den 15 mars 1905[34], men inte heller nu följde några åtgärder.

Av ett visst intresse är, att Otto Andersson uttalade sig separat i denna fråga i Finsk Musikrevy. Han föreslog, att de tre existerande kyrkomusikskolorna (Helsingfors, Viborg och Åbo) skulle gå samman i en enda skola i Helsingfors varvid han bemötte den kritik, som riktats mot huvudstaden som placeringsort. Det hade hävdats – detta är socialhistoriskt intressant – att huvudstaden

''med sina många nöjen och förlustelser måhända i något avseende skulle verka demoraliserande på den oerfarne allmogeynglingen. Dylika farhågor äro dock minst sagt löjliga.''

Andersson framhöll, att staden hade

''många nöjen av ädlare slag. [...] Särskilt vad musiknöjen beträffar måste ju allt vad varje musikstuderande i den vägen går miste om betraktas som en förlust.''[35]

Solosången har från början varit det näst efter pianospelet största solistämnet vid institutet. Men medan man t.ex. i Stockholm kunnat bedriva denna undervisning i omedelbar växelverkan med en fast operascen, fanns denna möjlighet inte i Helsingfors i slutet av 1800-talet. 1870-talets finska opera hade inte kunnat överleva, och en ny fast operascen skulle grundas först 1911 (föreställningar gavs visserligen tillfälligt av andra företag).

Liedkonsten stod på framträdande plats inom Helsingfors musikinstitut, men detta betydde ändå inte, att operan helt åsidosattes inom sångundervisningen. Den första läraren var Emilie Mechelin, som var engagerad 1882–85. Hon var en av tidens mest uppmärksammade finländska sångerskor, och hade efter studier i utlandet bl. a. framträtt vid Svenska teaterns operaföreställningar på 1870-talet och samarbetat med J. och B. Hrimaly i deras under en kort tid upprätthållna sång- och operaskola. Hon efterträddes 1885 av Abraham Ojanperä som institutets ledande sånglärare. Han ansågs vara tidens ledande finländska barytonsångare, och var mera inriktad på konsert- och oratorieframträdanden än på opera. Såväl Mechelin som Ojanperä ägnade ''ensemblesång'' en påfallande uppmärksamhet: ensemblenummer ur operor och oratorier inövades och nådde ofta institutets uppvisningar och musikaftnar.

Redan våren 1889 fanns ett frö till en operaklass. Då infördes *plastik* som läroämne, avsett ''för de längst hunna sångelevernas förberedande sceniska övningar.''[36] Deltagarantalet var inte stort, ofta 4 à 6 elever, och om läraren Adolf Lindfors på grund av tjänstledighet var förhindrad meddela undervisning, an-

ställdes ingen vikarie, vilken uppgavs ha kunnat ''medföra mera skada än gagn''.[37] Ett viktigt stödämne för solosången var även undervisningen i *deklamation,* som leddes av August Arppe 1885–87 och därefter av Adolf Lindfors. Åtminstone Lindfors hade klasser med finska som undervisningsspråk som komplement till de svenska klasserna. Då Bruno Hilma från Sverige anställdes som vikarie 1890–91 fästes särskilt avseende vid, att även en finskspråkig vikarie, Niilo Sala, vidtalades.[38]

I Estlander-kommittens plan år 1879 hade undervisningen i *orkesterns instrument* beretts rätt stor plats. Men i organisationsplanen 1881 var de orkesterinstrument som nämndes bara två: violin och violoncell (§ 12). Nedskärningen var naturligtvis en följd av att man år 1879 förutsatt, att staten skulle vara huvudman för musikinstitutet, medan man år 1881 visste, att detta skulle drivas i privat regi. Men år 1881 tycks man ändå ha räknat med, att en viss skolning av orkestermusiker skulle kunna ske: planens § 60 omtalar rörande den orkester, som man planerade sammanställa för tre årliga konserter:

''I orkestern skola likaså institutets instrumentalelever, så snart de ernått den härför erforderliga grad av utbildning, medverka.''

I stadgarna 1884 kvarstod undervisningen i de två viktigaste stråkinstrumenten; ''hanterandet av andra orkesterinstrumenter'' tillkom dessutom ''såvitt möjlighet därtill förefinnes''. Likadant var läget i stadgarna 1894, där dock bleckblåsinstrument medtagits, som nedan framgår med tanke på blåsorkestrars, men ej symfoniorkestrars behov. Undervisningen på orkesterinstrument utvecklades inte från denna punkt på Wegelius tid.

Det är lätt att fastställa, att institutets uteblivna tillväxt inom denna sektor utgjorde en besvikelse för Helsingfors musikförening och dess musikinstitut. Man hade 1881 trott sig vara och förbli ensam på arenan. Men konsertverksamhetens tyngdpunkt övertogs redan då institutet öppnades av Helsingfors orkesterförening och Kajanus, och även beträffande undervisning på orkesterinstrument etablerades konkurrens från samma håll. Innan musikinstitutets första triennium var till ända, den tid då undervisningen enligt planen hade karaktär av försöksverksamhet, öppnade Robert Kajanus i omedelbar anslutning till orkesterföreningens verksamhet en *praktisk orkesterskola,* där han byggde upp en undervisning av annan typ än musikinstitutets. Utbudet omfattade *alla* orkesterinstrument, och dessutom en viss teoriundervisning samt möjligheter till praktik i orkestern, stundom betald.

Orkesterskolan hade vid sin start 1885 26 elever, och år 1886–87 endast 18. Därpå växte elevantalet igen. Året 1887–88 var eleverna 27, ''representerande alla nödiga orkesterinstrument så när som på fagotten''. Elevsiffran steg, och 1895–96 hade man 87 inskrivna, vilket var rekordet. Majoriteten av de inskrivna var frielever. Lärare var orkesterns egna musiker, samt i teori bl. a. Kajanus själv och från 1892 Jean Sibelius; senare teorilärare var Ilmari Krohn, Armas Launis, Heikki Klemetti, Otto Kotilainen och Toivo Haapanen. Skolan ägde be-

stånd ända till dess Helsingfors stad övertog orkestern 1914. Då ombildades den till en avdelning vid musikinstitutet.[39]

Relationerna mellan Wegelius och Kajanus var rätt skärpta från hösten 1882, då konkurrensen om konsertpubliken hade etablerats. Då och då gav man varandra små nålsting. Läget försämrades ytterligare våren 1885, då det blivit känt, att orkesterskolan skulle inleda sin verksamhet vilket ju betydde, att ytterligare en frontlinje upprättats. Självfallet blev det offentlig polemik. Orkesterskolans förespråkare W. Klärich ironiserade den 14 maj 1885 i Nya Pressen över Wegelius musikerideal: orkestermusiker som ävenledes idkar ''pianospel och sång, och förmår skilja mellan den Doriska och Frygiska tonarten.'' Han tillade, kanske för att lugna den allmänna opinionen:

''Och vore det till allmän båtnad om de två musiklägren likaledes ville mera koncentrera sina krafter och strävanden, i stället för att framkasta anonyma anspelningar på den ena eller den andra partens förmenta företräden.''

Wegelius framhöll för sin del i samma tidning den 17 maj, i en till det yttre försonlig ton:

''För min del tror jag, att en musikskola och en orkester äro lika nödvändiga för ett musikaliskt samhälle. Utan den senare kan det föra endast ett inskränkt, utan den förra endast ett osjälvständigt musikliv. Musikskolan är musiklivets fasta rot, orkestern en av dess vackraste blommor.''

Men Wegelius nämner i insändaren även, att Anton Sitt, lärare vid musikinstitutet 1882–85, då han nu blivit utsedd till orkesterns konsertmästare, av orkesterns ledning förmenades rätten att vidare undervisa vid institutet. Samtidig anställning på vartdera hållet var tydligen illa sedd, trots att musikernas inkomster var små. Mot slutet av 1885 var läget kanske som mest inflammerat. Karl Flodin berörde i Nya Pressen den 10 december den rådande animositeten mellan Wegelius och Kajanus, och antydde, att orsaken till söndringen kanske mest stod att söka i de kretsar, som stödde de två. Inskjutas kan, att gränslinjen i viss mån sammanföll med motsättningen mellan svensk- och finsksinnade. Wegelius var en helhjärtad svekoman. Flodin antog, att såväl Kajanus som Wegelius var ''alltför upptagna av sina praktiska värv för att ge sig tid till småaktig tävlan, den där medför endast förargelser och ledsamheter'', men beklagade även, att musikinstitutets elever, på grund av det rådande läget, inte fick höra orkestermusik ofta nog. Supporterskarorna, till vilka eleverna ansågs höra, kunde inte besöka det andra lägrets konserter! Som ett tydligt försök att gjuta olja på vågorna skrev Flodin avslutningsvis:

''Det rena, ärliga arbetet, som adlar sig självt och bär sin egen välsignelse inom sig, det oblandade konstintresset, den rediga viljan och det oavlåtliga strävandet framåt – allt detta finns såväl inom musikskolans väggar som uppe i repetitionssalen i teatern, där orkesterövningarna försiggå. Och så länge detta är fallet, kunna de två musikhärdarna obekymrat existera vid sidan av varandra partigängare och välvilliga vänner till trots.''

Utåt bevarade Kajanus och Wegelius korrekta personliga relationer. De övervar stundom varandras konserter, och träffades i musikers lag. Men till en verklig förståelse dem emellan kom det aldrig dessa år.[40] Motsättningarna mellan deras

institutioner var betydligt mera skärpta, och ännu år 1889, då den värsta spänningen givit med sig, måste cellisten Hutschenreuter, solocellist hos Kajanus, förbinda sig att icke undervisa i orkesterskolan, då han även anställdes som cellolärare av Wegelius.[41]

Lyckligtvis hade ett *modus vivendi* hela tiden varit rådande för institutets stråkkvartetts del. Dess andre violinist och altviolinist rekryterades för det mesta ur orkesterns led, även i slutet av 1880-talet.

Efter detta decenniums slut började man i högre grad närma sig varandra. Våren 1890 planerade Kajanus en sammanslutning för musiker. Närvarande vid det konstituerande mötet på Kämp var företrädare för såväl orkestern som musikinstitutet. Wegelius som inviterats anmälde dock förfall.[42] Planen på en ''klubb'' rann av olika orsaker ut i sanden. Säsongen 1891–92 gav de två institutionerna en gemensam Mozart-konsert den 3 december sålunda, att institutets kör under ledning av Wegelius sjöng Ave verum corpus med beledsagning av stråkorkester, resten av programmet leddes av Kajanus och W. H. Dayas. Något år senare upptog institutets årsberättelse en formulering, som därpå nästan oförändrad skulle återkomma ända till första världskriget:

''Eleverna har under förlidna arbetsår så som förut haft fritt tillträde till generalrepetitionerna till orkesterföreningens symfonikonserter.''

Att man faktiskt höll på att slopa motsättningarna visas av, att orkestern och musikinstitutet år 1892 planerade anställa en verklig toppkraft i samråd, nämligen violinisten Willy Burmester. Robert Kajanus skrev från Petersburg i maj detta år till Wegelius:

''Emellertid kunna både Musikinstitutet och Ork. föreningen vara fullkomligt lugna vad platsens besättande beträffar, ty jag har i konsertmästarens i Aqvarium person gjort en konstnärs bekantskap av intressantaste slag. [. . .] Han är helt enkelt den bästa *violinist,* som tills dato varit engagerad i Helsingfors, förutsatt att han blir antagen och själv går in på villkoren. Tillsvidare är han livad för saken. [. . .] I tekniskt hänseende är han ofelbar och hans repertoar ävensom föredraget vittna om, att han har öppet sinne även för annat än endast den tyska klassiken. Hurudan han är som lärare och kvartettspelare vet jag ej.''

Kajanus framhöll dock, att svårigheter fanns, såsom att Anton Sitt inte ville bli förbigången av ''den förste bäste''.[43] Burmester anställdes av orkesterföreningen, men inte som planerat var i samarbete med musikinstitutet.

Isen smalt alltför långsamt. Oskar Merikantos i Nuori Suomi 1893 framförda förslag om sammangång mellan stadens tre musikskolor noterades inte i musikföreningens protokoll, och ännu 1902 fann Wegelius, då han skrev musikinstitutets 20-årshistorik, att en utökning av undervisningsprogrammet med alla orkesterinstrument framstod som ''i viss mening överflödig'', med hänvisning till orkesterskolan. Men han tillade, att orkesterinstrumentens frånvaro inom institutet var en brist

''som icke i all framtid kan lämnas därhän; för att musiksinnet fritt skall kunna utveckla sig i alla riktningar är för en sådan inrättning en elevorkester en oersättlig faktor.''

Först vid en musikfest i Basel sommaren 1903 skedde ett definitivt närmande mellan Kajanus och Wegelius. Den senare lär ha yttrat:

''Ett fynd gjorde jag där: Kajanus. Vi funno varandra och äro nu goda vänner.''[44]

Vänskapen etablerades för sent för att ett samgående mellan musikinstitutet och orkesterskolan skulle ha kunnat fås till stånd under Wegelius livstid. År 1903 hade han redan förbrukat sina bästa organisatoriska krafter.

I den rådande konkurrenssituationen blev undervisningen i violin- och violoncellspel vid musikinstitutet av rätt litet omfång. Rätt tydligt är, att de elever, som direkt siktade på att bli pultmusiker sökte sig till orkesterskolan, medan de, som utöver lektioner i huvudinstrumentet även önskade få en solid teoretisk utbildning kom till musikinstitutet, med dess mångsidiga sortiment av obligatoriska ämnen.

I de högre avdelningarna var antalet huvudämnesstuderande i *violinspel* på Wegelius tid aldrig större än nio. I förskolan var elevsiffran högre, men även där nåddes 20-strecket först 1904, varpå kurvan steg brant. De anställda lärarna fick sålunda i hög grad ägna sig åt undervisning på elementarstadiet, pedagogiskt naturligtvis en bra lösning för många elever. Därjämte kom de naturligtvis att kunna ägna mycken tid åt sina kontraktsenliga solistiska framträdanden vid institutets konserter och musikaftnar.

Liksom beträffande pianospelet ville Wegelius för violin- och violoncellspelets del inplantera en god utländsk skola i vårt land. Violinlärarna under hans tid var följande:
Anton Sitt, Böhmen, 1882–1885
Mitrofan Wasiljeff, Ryssland, 1885–1887
Hermann Csillag, Ungern, 1887–1889
Johan Halvorsen, Norge, 1889–1892
André Spoor, Holland, 1892–1893
Carl Kihlman, Sverige, 1893–1898
Viktor Nováček, Ungern, 1898–1913

Dessa var, som Flodin anmärkt, ''goda pedagoger och aktningsbjudande, om än ej överlägsna mästare på violinen.''[45] Endast Sitt och Nováček blev naturaliserade finländare. Anton Sitt (1847–1929) var efter sin tid vid institutet konsertmästare i Helsingfors till år 1923, och parallellt härmed från 1916 återigen anställd vid musikinstitutet. Viktor Nováček (1873–1914) var vid sidan av lärartjänsten verksam bl. a. inom den folkliga musikrörelsen. En poäng rörande den norske violinisten Halvorsen är, att han hade studerat i Stockholm för bl. a. Johan Lindberg, Ganszauges och Pacius elev. Halvorsen skulle senare bli känd som komponist, samt som kapellmästare i Bergen och Oslo. Hermann Csillag var troligen den mest temperamentsfulle i skaran. Det har hävdats, att lärarbytet Wasiljeff-Csillag år 1887 skulle ha haft en gynnsam effekt på institutets då mest framstående violinelev – Jean Sibelius.[46] Men våren 1888 förmärktes samar-

Mitrofan Wasiljeff och hans elever ca 1886. Stående t.v. Jean Sibelius.

betsproblem mellan Csillag och hans omgivning – pianoläraren Schuler vägrade uppträda tillsammans med honom, och entledigades.[47] Och året därpå konstaterade bestyrelsen rörande Csillag efter en längre diskussion, ''att hans kvarstannande icke skulle lända institutet till fördel''. Leonard Borgström uppdrogs att ''i möjligast skonsamma form'' meddela honom om bestyrelsens åsikt.[48]

Utöver de uppräknade, senare inofficiellt kallade ''första lärare'', anställdes några ''andra lärare'' för förskolans behov:

Jean Sibelius 1892–94
Anna Tigerstedt 1894–1904
Lepo Laurila vt 1906.

Dessutom hölls timmar av praktikanter.

* * *

Bland eleverna i violin fanns redan under institutets första termin åtminstone en som var längre hunnen, nämligen Agnes Tschetschulin, som vid institutets andra musikafton den 17 oktober 1882 spelade två satser ur Beethovens F-dursonat tillsammans med klaverläraren Pohlig. Under sin elevtid (1882–85) uppnådde hon dock inte samma anseende som följande toppelev, Jean Sibelius. Denne framträdde flitigare än någon annan av tidens elever på institutets musikaftnar m.m. Redan under elevtiden var han mogen att tillhöra institutets stråkkvartett som andre violinist, ett uppdrag för vilket man i övrigt anställde musiker utifrån. Sibelius uppträdanden vid institutet är följande:

Elevuppvisning 27.5.1886
F. David: Konsert för violin e-moll, sats I.
Jean Sibelius, ack. Antonie Leontjeff.

Elevuppvisning 28.5.1886
Mozart: Stråkkvartett nr 21 D-dur, sats I.
Elin Lönnblad, Jean Sibelius, M. Wasiljeff och Emil Leander.

Elevuppvisning 30.5.1887
Mozart: Menuetto och Finale ur Trio Ess-dur.
Olga Tavaststjerna, piano, Elin Lönnblad, violin, Jean Sibelius, viola.
Mendelssohn: Andante och Finale ur Konsert för violin.
J. Sibelius, ack. I. Hymander.

Elevuppvisning 29.5.1888
Haydn: Adagio ur Stråkkvartett E-dur.
Jean Sibelius, Elias Stratoff, Anna Tigerstedt, Christian Sibelius.

Elevuppvisning 30.5.1888
Haydn: Trio C-dur.
Agnes von Haartman, piano, Jean Sibelius, violin, Christian Sibelius, violoncell.

Elevuppvisning 31.5.1888
Haydn: Stråkkvartett E-dur, sats I.
Jean Sibelius, Elias Stratoff, Anna Tigerstedt, Christian Sibelius.
Rode: Konsert för violin e-moll, sats I.
Jean Sibelius, ack. Antonie Leontjeff.

Vid institutets *musikaftnar* (se särskild förteckning) medverkade Sibelius, bl. a. som medlem av institutets stråkkvartett, följande gånger: 19.12.1885; 6.3.1886; 23.10.1886; 6.11.1886; 16.12.1886; 19.2.1887; 8.3.1887; 22.3.1887; 1.4.1887; 22.4.1887; 7.11.1887; 19.11.1887; 8.12.1887; 14.12.1887; 21.2.1888; 27.3.1888; 20.4.1888; 1.12.1888; 15.12.1888; 30.1.1889.

Dessutom medverkade Sibelius under sin elevtid vid institutets *35:te konsert* den 14.2.1889.

Senare, läsåret 1892–93, tillhörde Sibelius återigen institutets stråkkvartett; då var dock hans egentliga studier avslutade.

Undervisningen i *violaspel* var under denna epok integrerad med violinundervisningen, helt i samklang med den dåtida synen på instrumentet. Då en altviolinist behövdes, tog man därtill någon hugad violinist. Instrumentet var sålunda knappt mer än ett kuriosum inom den dåtida musikundervisningen. Desto hedersammare för Helsingfors musikinstitut är därför, att den första elev, som uppträdde offentligt på instrumentet, råkade bli självaste Jean Sibelius, såsom ovan framgår (30.5.1887).

Var violinspelet ett ämne, som inte helt motsvarade förväntningarna då institutet grundades, kan detta i ännu högre grad sägas om *cellospelet*. Det vittnar gott om Wegelius envishet och övertygelse om ämnets absoluta nödvändighet att det upprätthölls med en anställd ''förste lärare'' i den situation som rådde: antalet huvudämnesstuderande i de högre avdelningarna och förskolan uppgick som oftast till 1–5 under Wegelius tid, först under det sista året uppnåddes siffran sju. 1900–1901 hade man bara en elev med cello som huvudämne, och 1902–1903 inte en enda! Totalfrekvensen i ämnet var inte stort bättre.

Ändå lyckades man engagera goda lärarkrafter i ämnet – skyldigheten (förmånen) att få medverka vid musikaftarna och i institutets stråkkvartett kan därvid ha spelat in. Liksom i piano och violin anställdes utlänningar under den inledande perioden: böhmaren Jaromir Hrimaly 1882–1887 (han fanns visserligen redan dessförinnan i Helsingfors), tysken Wilhelm Renck 1887–1889, tysken Otto Hutschenreuter 1889–1891 (även anställd i Helsingfors orkesterförening), belgaren Henri Merck 1891–1892 (d:o) och tysken Alfred Martin 1892–1895 (d:o). Först därefter kunde en inhemsk cellolärare vidtalas: Georg Schnéevoigt, även anställd av Kajanus. Han efterträddes 1903 av Emil Corbach, som i sin tur efterföljdes av Cornelius van Vliet, båda verksamma i Kajanus orkester. Från hösten 1905 hade institutet därpå under en följd av år en egen cellolärare: svensken Bror Pettersson (Persfelt).

Den låga elevfrekvensen hade självfallet sina återverkningar. I motsats till vad fallet var beträffande piano och violin räckte det länge innan cellistelever uppträdde vid någon uppvisning. Först den 28 maj 1886 kunde en elev, Emil Leander, medverka i en kvartettsats av Mozart (de övriga i ensemblen var eleverna Elin Lönnblad och Jean Sibelius och läraren Wasiljeff). Och den 14 december

1887 framträdde fyra celloelever med ett ensemblenummer. Den första celloeleven som framträdde solistiskt var Christian Sibelius, som vid institutets musikafton den 3 mars 1888 spelade B. Rombergs Airs suédois.

Bristen på elever i detta nyckelämne ledde faktiskt till, att man *annonserade* efter celloelever år 1893. Två elever utlovades fri undervisning, dock utan rätt till de normalt obligatoriska pianolektionerna.[49] Om låg elevfrekvens vittnar även t.ex. det faktum, att Georg Schnéevoigt under sin tid som cellolärare reserverade en enda dag i veckan för sin undervisning vid institutet.[50] Läget, med tidvis bara enstaka elever, oroade faktiskt Wegelius. I en promemoria till bestyrelsen den 6 oktober 1897 framhöll han, att luckor i klasserna kunde ''verka deprimerande på institutets renommé'', och att ekonomen hört rykten av sådant slag. Wegelius föreslog flera frielevsplatser, i det han utpekade syndabocken orkesterskolan:

''Ryktet härom synes sprida sig mycket snabbt, och den stämning detta framkallar är icke utan betydelse just nu, då ett konkurrerande läroverk för att höja sin elevsiffra beviljar friplatser till nästan obegränsat antal.''

Planer på undervisning i *kontrabas* vid institutet omnämndes läsåret 1904–05,[51] men åtgärder följde inte.

* * *

Inom en sektor gick utvecklingen längre än man ursprungligen planerat. ''Flera unga militärmusiker'' sökte inträde vid institutet för att utbilda sig till hornorkesterledare. Detta gav anledning till att införa undervisning på bleckblåsinstrument,[52] visserligen inte symfoniorkesterns (trumpet, basun, valthorn) utan militärorkesterns: kornettfamiljen från esskornett till bastuba. Denna undervisning kan ses som ett förebud till militärmusikavdelningen, som skulle inrättas långt senare.

Klassen för *''bleckblåsinstrumenter och instrumentation för hornmusik''* inledde verksamheten 1885. Lärare fram till 1899 var Adolf Leander och därefter till 1912 Alexej Apostol. Undervisningen hade självfallet anknytning till militärmusiken, båda var som känt verksamma på detta område. Efter 1901, då Finska militären indrogs, framstod Helsingfors hornorkester, som leddes av Apostol, som den bästa ensemblen. Med militärkapellen och Helsingfors hornorkester som ledande förebilder växte en hel flora av civila hornorkestrar fram decennierna kring sekelskiftet: brandkårsorkestrar, arbetarföreningsorkestrar o.s.v. I ingen av dessa orkestrar användes träblåsinstrument.

Deltagarfrekvensen i detta läroämne var liten. Antalet huvudämnesstuderande översteg aldrig fyra. Men med tanke på den kontakt som nu etablerats mellan musikinstitutet och landets professionella blåsare måste organiserandet av en särskild klass för bleckblåsinstrument bedömas som mycket viktigt.

Det ringa antalet elever i stråkinstrument och den totala frånvaron av i sammanhanget lämpliga blåsinstrument medförde, att en *elevorkester* i egentlig mening

inte kom till stånd på Wegelius tid. De stråkorkesterackompanjemang, som förekom vid konserter och musikaftnar, utfördes med största sannolikhet av alldeles tillfälliga kombinationer. Olika ensembler bestående av institutets stråkelever framträdde ideligen på uppvisningarna, men större grupper kunde inte fås till stånd. Först i årsberättelsen 1903–1904 omnämns en stråkensemble om 14 elever, som tydligen leddes av Viktor Nováček. Denna uppträdde dock endast med ackompanjemanget till Bachs Konsert i C-dur för två klaver och stråkar. Följande år omfattade ensemblen 22 elever, och beledsagade då Bachs konsert i C-dur för tre klaver. Våren 1906 fortsatte man på samma linje: satserna I och III ur Bachs c-mollkonsert för två pianon och stråkar. Den stilistiskt begränsade repertoaren och frånvaron av regelbundna anteckningar i journalerna låter en förmoda, att stråkorkesterns verksamhet inte var kontinuerlig.

Körsången var ett synnerligen centralt ämne för Martin Wegelius, själv aktiv inom Svenska Folkskolans Vänner, som ledde den svenskspråkiga folkliga körrörelsen i landet. Musikinstitutets kör kunde dock inte utvecklas enligt intentionerna i organisationsplanen 1881 (körklassen skulle enligt denna samverka med *Helsingfors sångförening,* Faltins oratoriekör). Institutet saknade tillgång till orkester, och kunde därmed inte bli ett forum för de största körverken. Ledande kör på detta område blev i stället *Sinfonikören* som leddes av Robert Kajanus, och som naturligtvis samarbetade med Helsingfors orkesterförening. Företaget ägde bestånd från 1888 till ca 1910, då Klemettis *Suomen Laulu* övertog rollen som symfonisk kör.

Det är inte möjligt att på basen av journalteckningar följa körens övningar de första åren. Som ovan sagts antecknades ''kör'' fram till år 1890 för det läroämne, som tydligen var en blandning mellan Wegelius hemmagjorda metod i tonträffning och sång i stämmor. I programmen skrevs stundom, att kören utgjordes av institutets ''högre körklass'', ungefär solfège II enligt en senare tids terminologi. De första åren sjöng man oftast damkörssatser, vilket återspeglar elevrekryteringen. Komponister var Schubert, Praetorius, Rheinberger och andra. En gång, den 20 april 1886, sjöngs ett helt Lisztprogram för damkör (körer ur Goethes Faust och ur Herders Der entfesselte Prometheus).

Det förefaller tydligt, att Wegelius repertoarmässigt lät kören inta en position mellan Sinfonikören och de körer, som sjöng de enklaste a capella-satserna. Då kören fr.o.m. slutet av 1880-talet blev blandad, sjöng man t.ex. sånger av Brahms (Nänie; Darthulas Grabgesang) och Schubert (Christ ist erstanden). Undantagsvis sjöng man även större helheter, såsom dirigentens egen kantat Den 6 maj (bl.a. 9 maj 1887, två satser). Den 21 maj 1894 utfördes körsatser av Lasso och Palestrina, en viktig landvinning på den tid då kyrkokörer ännu saknades i landet. Enstaka gånger uppträdde kören förstärkt, t.ex. den 6 december 1891 då Arbetets Vänners kör, som även leddes av Wegelius, medverkade i finalen ur Mozarts Titus (sceniskt framförande). Som helhet bör körens verksamhet 1882–1906 bedömas som ett av de viktigaste kapitlen i vår körhistoria: helt no-

vitetsbetonad repertoar, som låg utanför övriga körers intressesfär, inövades med unga blivande yrkesmusiker.

Redan i Contemplativt-mystiska orden 1863 hade Wegelius deklarerat sin avsikt att ''kringsprida den klassiska musikens mästerverk i vårt land.'' Senare hade han i åtskilliga sammanhang ådagalagt sitt intresse för folkbildningssträvanden. Helt naturligt var sålunda, att *musiklärarutbildning* av olika slag skulle beredas plats i institutet. I organisationsplanen 1881 finns inga planer av detta slag nämnda. Men i stadgarna 1884 har den pedagogiska utbildningens nivå preciserats: dess plats angavs vara akademiklassen, som ju förutsatte, att eleverna redan avslutat sin kurs i den egentliga musikskolan. Den pedagogiska utbildningen var ett alternativ till en högre konstnärlig utbildning.[53]

Den pedagogiska utbildning som eventuellt gavs s.a.s. i förbifarten åren efter 1884 beaktades inte i årsberättelser m.m. Men fr.o.m. läsåret 1888–89 nämns pedagogiska kurser vid institutet, dessa gavs såväl för blivande pianolärare som för blivande skolsånglärare. Kurserna kompletterades med praktiska undervisningsövningar. Lärare i *pianopedagogik* var åren 1888–1906 Martin Wegelius själv; han kom sålunda att grundlägga vårt lands tradition i detta viktiga ämne. Kursen var tvåårig med några få veckotimmar, och synkroniserades med den praktiska undervisningsverksamheten. Det är fullt tänkbart, att Wegelius själv började bygga upp denna undervisning efter att ha insett, att den nödiga kontinuiteten aldrig skulle kunna fås till stånd med hjälp av de utländska lärarna. De kom och for, och den mest långvarigt anställde av dem, Heinrich Wefing, var som ovan nämnts en besvikelse för institutet. När han hade avgått 1891 skapades förutsättningarna för en hållbar modell. Wegelius undervisade i teoretisk pianopedagogik, medan den nyutnämnda andra läraren i klaverspel Ingeborg Hymander fick den praktiska pianopedagogiken som specialområde.

Musikutbildningen i våra seminarier har berörts ovan. Beträffande läroverkens musiklärare fanns inga kompetenskrav fastställda på 1800-talet. Ämnet hade i väsentliga avseenden förblivit oberört av de skolreformer som genomförts. Ingen utbildningsväg hade skapats för läroverkens sånglärare, som i motsats till övriga lärare var helt befriade från kravet på universitetsstudier. De lärare, som anställdes, skulle endast ge prov på nödigt kunnande, något som länge kunde ske inför t.ex. ansedda kantorer. Först år 1872 inleddes en normaliseringsprocess. Från detta år skulle provet i musikaliska kunskaper och färdigheter avläggas för universitetets musiklärare (Richard Faltin t.o.m. 1896, Robert Kajanus 1897–1926), varjämte ett undervisningsprov skulle avläggas vid normallyceum eller folkskollärarseminarium.[54] Wegelius, som ju själv hade sånglärarerfarenhet från läroverk, såg självfallet här ett viktigt verksamhetsfält. Samtidigt med undervisningen i pianopedagogik påbörjades läsåret 1888–89 vid institutet även *pedagogiska övningar för blivande sånglärare vid läroverken*. Detta ämne fanns på läroplanen även därpåföljande år, men upphörde sedan. Undervisningen tycks helt och hållet ha varit integrerad med verksamheten i ''körklasserna'',

d.v.s. undervisningen i tonträffning. Detta överensstämde ju med Wegelius uppfattning om solfègen som viktigaste komponent inom sångundervisningen.

Denna lärarutbildning blev alltså inte en bestående verksamhetsform. Den saknade underlag såtillvida, att fastställda kompetenskrav som ovan framgått inte införts vid läroverken; vidare finns det exempel på, att Kajanus kunde skriva ut det för anställning erforderliga intyget på rätt lösa grunder.[55] Dock måste Wegelius bemödanden åren 1888–90 – alldeles för ambitiösa för den tiden – ses som ett viktigt inslag i den utvecklingsgång, som skulle leda till upprättandet av en egentlig yrkesutbildning för skolmusiklärare långt senare. Fröet var sått.

Martin Wegelius intresse för körsångens spridande till alla befolkningsskikt var som känt stort. Han stod i spetsen för den körrörelse, som växte fram i våra svenskspråkiga kustbygder fr.o.m. 1890-talets början, och som organiserades av föreningen Svenska Folkskolans Vänner. I detta sammanhang skrev han sina alldeles makalöst formulerade *''Regler för inövning av körer''*, och tog till en hjärtesak att publicera kvalitetsrepertoar, både klassiska pärlor och egna folkvisearrangemang.[56] Särskilda dirigentkurser för amatörer anordnade han inom ramen för SFV:s verksamhet 1900 och 1905.[57] Dock stod han helt och hållet utanför de strävanden, som företräddes av Kansanvalistusseura, och som efter ett tvåspråkigt förstadium gällde bl. a. en finskspråkig körrörelse.

Inom ramen för verksamheten vid musikinstitutet var undervisningen i *körpedagogik* integrerad i körsången de första åren; utan att särskilda lektionsserier hållits framträdde eleverna Olga Tavaststjerna och Bertha Wiiger (Relander) som dirigenter för kören den 16 december 1886 vid en elevuppvisning. Men bara 1889–90 och 1891–93, alltså tre läsår, förekom ämnet körpedagogik på schemat, lärare var Wegelius. Den högsta klassen i solfège synes ha varit ett tillräckligt forum för den körpedagogik, som naturligtvis hela tiden i någon form fanns med.

* * *

Förskolan upprättades år 1884, och var enligt stadgarna avsedd för skolelever, ''huvudsakligast sådana, vilka önskar förbereda sig till inträde i musikskolan''. Naturligtvis besöktes förskolan även av andra elever i det på goda musiklärare rätt fattiga Helsingfors, och Wegelius anmärker i 20-årshistoriken: ''att den [. . .] motsvarar ett ganska allmänt känt behov, framgår ur den för våra förhållanden och trots priset talrika elevfrekvensen''. Elevutvecklingen framgår av särskild tabell; det kan noteras, att förskolans elever fr.o.m. 1893 utgjorde ca hälften av de i institutet inskrivna, och med tiden mera.

Förskolans solistämnen var desamma som i de högre avdelningarna; i solfège och i elementär teori hölls dessutom frivilliga kurser.[58] Några lärare var anställda endast i förskolan, såsom pianisten Edvard Fazer hösten 1884. Olga Tavaststjerna undervisade i solfège och i solosång i praktiken endast i förskolan. Men huvudsakligen var lärarkrafterna gemensamma för alla avdelningar i institutet,

vilket ju innebar den oskattbara fördelen, att verkligt begåvade elever kunde placeras i den mest lämpliga klassen, kanske i förste lärarens. Systemet har varit av alldeles oskattbart värde för utbildningen av instrumentalister i vårt land; den låga beläggningen i violin och violoncell vid de högre avdelningarna medförde ju dessutom, att största delen av det arbete som utfördes i dessa ämnen formellt kom att utföras i förskolan.

Förskolan var inte bara en musikskola för skolelever. Wegelius skrev i 20-årshistoriken:

"för institutet självt har förskolan bl. a. medfört den ovärderliga fördelen att erbjuda ett ypperligt övningsfält för blivande musikpedagoger. Då dessa stå under så gott som ständig kontroll av en inspektor, riskeras härmed ingenting; tvärtom visa sig vid examina icke sällan de s.k. 'praktikantklasserna' höra till de omsorgsfullast förberedda."

Den inspektorspost, som här omnämns, finns inte införd i stadgarna. Första gången denna funktionär i något sammanhang berörs är 1888, då de ovannämnda pedagogiska kurserna inleddes. Inspektor var först Wegelius själv, men från 1892 förenades posten med ämnet praktisk pianoundervisning, som förestods av andra läraren i piano Ingeborg Hymander. Hon skulle utföra sitt egentliga livsverk på detta område. De praktikanter, som Wegelius och hon hade uppsikt över kunde oftast räknas på ena handens fingrar, enstaka år var deras antal sju. Praktikanterna hade god instrumental färdighet, normalt gick de ju i akademiklassen, och deras roll i förskolan beskrivs i årsberättelsen 1890–91:

"I de med kurserna i pianopedagogik förenade praktiska övningarna deltogo 2 elever, vilka under föregående år genomgått denna kurs. Dessa övningar voro och komma härefter att vara anordnade på det sätt, att praktikanten under en termin handleder några elever å en förskoleklass i ständig närvaro av en äldre lärare eller lärarinna, varefter under följande termin denna inspektion inskränkes till en lektion varannan vecka. För klassens riktiga skötande och undervisningens anordning är den inspekterande läraren fortfarande ansvarig."

Fr.o.m. år 1900 förekom praktikanter förutom i pianospel även i violin-, solosångs- och violoncellundervisning. Deras antal var ringa, och deras verksamhet som praktikanter hade inte föregåtts av särskilda teoretiska kurser. De förhållanden som rådde medgav säkerligen, att lärarna i dessa ämnen kunde integrera pedagogik i sin undervisning. En sorts skråsystem, med nära relationer mästarelärling, kan ha tillämpats i dessa kvantitativt små ämnen.

---

1 Två dokumentserier belyser verksamheten: matrikeln och terminsböckerna. Anteckningarna överensstämmer inte sinsemellan. Terminsböckerna är tydligen renskrivna sammandrag av elevernas avsikter då terminen påbörjades – matrikeln ifylldes kanske först efter terminens slut. Institutets journaler omtalar blott, att lektioner hållits, men aldrig vilka elever som varit närvarande. Att i detalj rekonstruera institutets verksamhet är omöjligt.
2 HM, stadgar 1884, § 13.
3 Jfr bl. a. HM, organisationsplan, § 27–30; terminsböckerna.
4 Jfr bl. a. LINKO, E., Alkeista diplomiin (MT 1944, 134–137), s. 134.

5 ÅB 1905–06, s. 21. ”Nu betyder visserligen en ökning av elevantalet alltid en ökning också av inkomsterna, men tillika även en stegring av kostnaderna, vilken allt efter omständigheterna kan vara lika stor eller större.”
6 HÖCKERT, ESTER, Minnen från studieår vid Helsingfors musikinstitut (Astra 1943, I, s. 2 ff.)
7 LAGUS, E., Några musikminnen (Finsk Tidskrift, 1935, jan., s. 39–48; på finska i Suomen sana, 12, s. 44 ff.).
8 FLODIN, K., MW, H:fors 1922, s. 366.
9 STENBÄCK (DAHLSTRÖM), GRETA, anteckningar. Tillhör förf.
10 ANDERSSON, O., MW, en biografisk skiss, H:fors 1919, s. 41.
11 ibid, s. 48.
12 MW, Konstnärsbrev, 2, H:fors 1919, s. 35 ff.
13 MW, Kurs i tonträffning, 1, Jyväskylä 1938, s. 5.
14 ANDERSSON, a.a., s. 49; anteckningar av STENBÄCK (DAHLSTRÖM), GRETA, tillhör förf.
15 STENBÄCK (DAHLSTRÖM), GRETA, anteckningar (Sm).
16 ANDERSSON, a.a., s. 45.
17 ÅB 1905–06.
18 ANDERSSON, O., MW, Några anteckningar (TfM 1910–11, s. 141–144), s. 141.
19 FLODIN, K. – EHRSTRÖM, O., Richard Faltin, H:fors 1934, s. 153.
20 Jfr SA-75, s. 52.
21 HM, organisationsplan, § 32, 34.
22 ÅB 1887–88.
23 HÖCKERT, ESTHER, Minnen från studieår vid Helsingfors musikinstitut 1884–1889 (Astra 1943, 1, s. 2 f.), s. 2.
24 Brev i sept. 1888 till H. och K. Petri i Leipzig, publ. i svensk översättning i Hbl 8.8.1926.
25 Jfr bl. a. DIR 10.5.1889, § 5; DIR 10.5.1891 och ÅB 1891–92.
26 ÅB 1891–92.
27 DIR 19.10; 18.12.1894; 10.2.1895.
28 SA, arkivet.
29 DIR 21.5.1896, § 1.
30 ÅB 1897–98.
31 DIR 8.1.1897, § 7.
32 DIR 11.9.1890, § 7.
33 FLODIN – EHRSTRÖM, a.a., s. 279.
34 DIR 19.11.1904.
35 ANDERSSON, O., Ett inlägg i frågan om klockare- och orgelnistskolornas omorganisering (Finsk Musikrevy 1905, s. 359 ff.).
36 ÅB 1888–89.
37 ÅB 1891–92.
38 Cirkulant 13.10.1890.
39 RINGBOM, N.-E., Helsingfors orkesterföretag, H:fors 1932, s. 69 ff.
40 FLODIN, a.a., s. 381.
41 DIR 13.5.1889, § 2.
42 SUOMALAINEN, Y., Robert Kajanus, H:ki 1952, s. 246 f.
43 Brev från Kajanus till Wegelius 27.5.1892, SA:s arkiv.
44 FLODIN, a.a., s. 381 f.
45 ibid, s. 387.
46 TAWASTSTJERNA, E., Sibelius, Sthlm 1968, s. 74.
47 Odaterat klipp i Sm:s samling (Helsingfors musiksintitut); ÅB 1887–88.
48 DIR 10.5.1889, § 6; 13.5.1889, § 1.
49 DIR 12.9.1893.
50 DIR 8.1.1897, § 1.
51 ÅB 1904–05, s. 21.
52 HM-20, s. 6.
53 Stadgarna 1884, § 13.
54 PAJAMO, R., Suomen koulujen laulunopetus, H:ki 1976, s. 44 f.
55 DAHLSTRÖM, F., R. Hollmerus och musiken. SLS, Hist.o. litt.hist. studier, 57, s. 53–80.

56 ANDERSSON, O., Finlandssvenska musikfester, Åbo 1947, bl. a. s. 28 ff, 399–405.
57 FLODIN, a.a., s. 463; ANDERSSON. O., a.a., s. 133.
58 Stadgarna 1894, § 12, 14.

Konsertverksamheten

Helsingfors musikförening avsågs, såsom ovan framkommit, bli även en konsertgivande organisation som skulle avhjälpa de brister, som i Helsingfors framstod allt klarare på konsertlivets område från våren 1882. Emellertid grundades Helsingfors orkesterförening sommaren 1882, vilket föranledde, att de redan offentliggjorda planerna justerades innan konsertserien ens hade inletts. Organisationsplanen 1881 (§ 50–64) beskrev en konsertserie med tre större konserter (huvudsakligast symfonier, konserter och större orkesterverk, men även ett större ackompanjerat körverk), samt sju mindre konserter (kammarmusik, olika solo- och ensemblenummer och även t.ex. körsång). Institutets lärare var skyldiga att medverka, visserligen mot särskild ersättning. Dessutom hade man planerat sammanställa en orkester vid behov (''Helsingfors samtliga behövliga och användbara orkesterkrafter'') och bilda en stor kör (''organiseras i likhet med Helsingfors Sångförening, förstärkt med institutets körklass''). En stråkkvartett planerades, bestående av institutets violin- och cellolärare jämte två andra för ändamålet engagerade ''på orten boende musiker''.

Under musikföreningens första år 1882–83 gavs *tio konserter* för medlemmarna och intresserade utomstående i Solennitetssalen, men dessa upptog självfallet inga större nummer, som ju i Helsingfors hade blivit orkesterföreningens specialgebit. Samtliga tio var i stället av den typ, som i organisationsplanen kallades ''mindre konserter'', d.v.s. kammarkonserter med stråkkvartetter, -trior och -kvintetter o.s.v. Men som av konsertförteckningen på s. 341 ff. framgår, kunde man även här åstadkomma en betydande variation genom att utföra Bachs d-moll-konsert för tre klaver och stråkorkester, orgelnummer m.m. vid sidan av standardlinjen: 1800-talets mest gouterade kammarmusik.

De två följande åren var läget detsamma. De tio konserterna gavs i enlighet med givna löften för det första trienniet, men därpå skars denna verksamhet ned radikalt. Från hösten 1885 blev konserterna endast enstaka, och upptog då i regel större körnummer. Nedskärningens orsak var självfallet, att musikföreningen på konsertlivets område inte på grund av Orkesterföreningens år 1882 inledda verksamhet kom att spela den roll man avsett då föreningen grundades. Utvecklingen avspeglas i föreningens stadgar. I den upplaga som trycktes 1884, omtalas ännu minst åtta årliga konserter ''vilkas programmer skola innehålla instrumental- och vokalsoli, kammarmusik, körer och – såvitt möjlighet därtill förefinnes – orkesternumror.'' (§ 36) Men i ett stadgeförslag 1885 omtalas dessa konserter inte mera, utan endast musikaftnar. Utvecklingen innebar, om ett modernt uttryck tillåts, en branschrationalisering.

Musikaftnarna omnämns i organisationsplanen 1881 ej under rubriken Konserter utan i samband med undervisningen:

"I institutets lokal föranstaltas årligen 14 musikaftnar, vid vilka utan särskild ersättning lärare och elever medverka, och till vilka föreningens stiftare äga tillträde." (§ 45)

Texten visar i övrigt, att musikaftnarna, som oftast hölls i Svenska normallyceums festsal, avsågs få en pedagogisk funktion: här skulle eleverna få höra den centrala repertoaren. Stadgandet om att stiftarna skulle äga tillträde avspeglar även en annan omständighet: den kammarmusiktradition, som odlats i vissa helsingforshem, särskilt det borgströmska, men även i Cecilia- och Dilettantföreningarna, skulle nu föras vidare av den nya föreningen, till vilken de ledande mecenaterna nu anslöt sig.

I början av musikinstitutets tillvaro, särskilt då konsertverksamheten upprätthölls i full skala, utfördes programmen vid musikaftnarna av både lärare och elever. Men efterhand ökades lärarnas roll, och småningom uppstod vanan, att endast höstterminens sista musikafton hölls av elever.

En nyckelroll intog musikinstitutets *stråkkvartett* som sammansattes så, att violin- och cellolärarен vid institutet kontraktsenligt medverkade, medan andra violinisten och altviolinisten anställdes utifrån. Oftast kom de från Helsingfors orkesterförening. På annat ställe i denna volym ingår en förteckning över musikinstitutets konserter och musikaftnar fram till år 1933. Av den kan man utläsa den synnerligen viktiga roll kvartetten och andra artister måste ha spelat i musiklivet i Helsingfors under den epok, då den mekaniska ljudåtergivningen ännu inte utvecklats. Institutet var ensam om att i konserters form täcka en viktig sektor av repertoaren. Standardkvartetterna och -kvintetterna passerade revy, likaså Beethovens trior. Klaverlitteraturen presenterades systematiskt, med Busonis klaveraftnar från hösten 1888 (Beethoven, Weber, Mendelssohn, Schumann och Chopin) som en monumental höjdpunkt. Busoni uppträdde även vid ett par senare tillfällen, 1895 och 1898. Musikaftnarnas roll som forum för den gryende inhemska skapande tonkonsten för inte heller förgätas.

Det råder överhuvudtaget inget tvivel om, att dessa musikaftnar var en ögonsten för Helsingfors musikförening. Leonard Borgström, ordförande för bestyrelsen och kammarmusikfantast, försummade inte en enda av dem så länge han levde, och Martin Wegelius kontrollerade personligen med matrikeln i hand att eleverna mangrant infann sig.

Biblioteket

Martin Wegelius var själv institutets första bibliotekarie, den som handhade ordnandet och utlånandet av de noter institutet ägde, tydligen till stor del ärvda av Dilettantföreningen. Självfallet växte denna verksamhet rätt snabbt, vilket nödvändiggjorde delegeringar. Jaromir Hrimaly, cellisten, var bibliotekarie 1885–

1887, varpå Aline Grönqvist (Ahlfors) och Adolf Paul tjänstgjorde följande läsår. År 1888 övertogs bibliotekets skötsel av Olga Tavaststjerna, kansliets allt i allo. Hon skulle kvarstå till 1933.

Wegelius gjorde stora bemödanden för att bygga upp en representativ samling, som skulle stå till elevernas förfogande. Den utländska repertoaren växte tack vare donationer, men även vissa inköp gjordes. Den inhemska samlingen förkovrades genom att förläggarna, ''framför allt Herrar Fazer et Westerlund och K. F. Wasenius'', till institutet översände friexemplar av sina förlagsartiklar,[1]

''ett förfarande, som om det *konsekvent* följdes av *alla* våra förläggare, vid institutets bibliotek skulle möjliggöra en 'Fennica' -avdelning som för den framtida musikforskningen helt visst vore till stort gagn.''[2]

Ett sådant heltäckande mönsterbibliotek fick man visserligen aldrig till stånd, men noterna utökades efterhand med samlingar, som blev till stor nytta för institutet. Bl. a. inköptes Martin Wegelius eget notbibliotek efter hans död.[3]

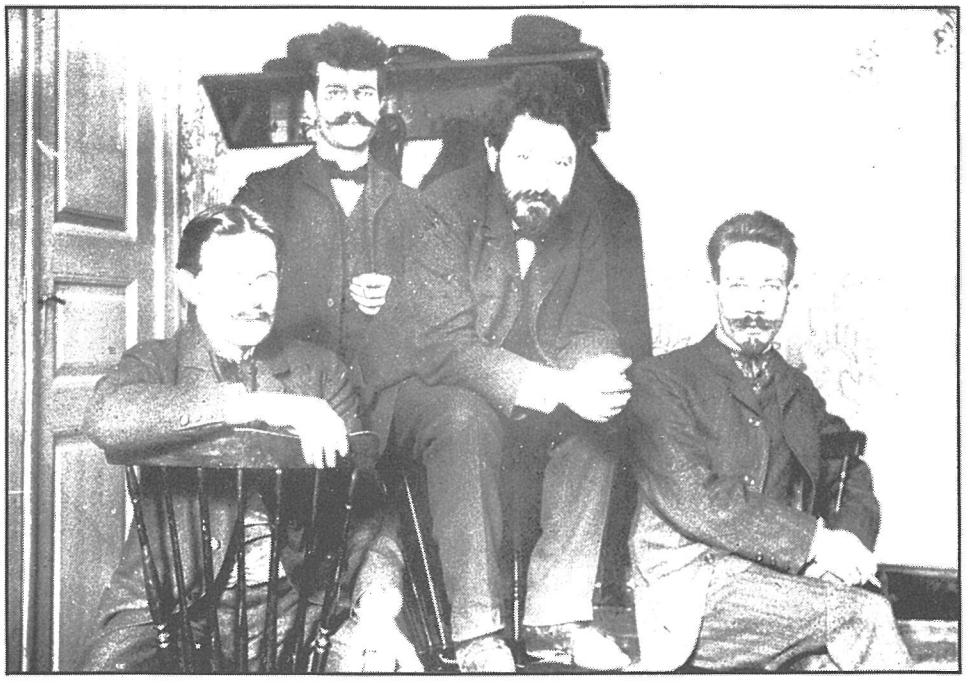
Tanken på ett särskilt musikmuseum kan även ha föresvävat Wegelius, även om de ekonomiska förutsättningarna härför tydligen bedömdes som obefintliga. Men vissa donationer av instrument gjordes redan på Wegelius tid till institutet; dessa kom direkt att gagna den löpande undervisningen. Värdefullast var här en stråkkvartett, som överläts av August Borgströms dödsbo vid sekelskiftet: violiner av Stradivarius och Gagliano, en viola av Ruggieri och en cello av Gagliano.[4] (Gagliano-instrumentens äkthet har senare ifrågasatts). En uppföljning av institutets övriga instrumentförvärv skulle här bli för utrymmeskrävande (pianon, orglar etc.).

---

1 jfr bl. a. ÅB 1899–1900.
2 ÅB 1900–01.
3 DIR 18.1.1907. Fru Wegelius skänkte dock efter Martins död noter åt dem, som stått honom nära, t.ex. Parsifal-klaverutdraget i första upplaga åt Karl Flodin, jfr FLODIN, MW. s. 377. Detta examplar finns nu, jämte andra av Flodins noter, i Sibeliusmuseum. Även i övrigt fick Wegelius bekantskapskrets souvenirer från dödsboet. På förf:s skrivbord ligger sålunda en dosa formad som en skärmmössa, med en däri placerad lapp: ''Från Martin Wegelius skrivbord. Minne överlämnat av Olga Tavaststjerna efter MW:s död. Innehöll tidigare en ljusröd ros, som han bröt åt mig på Vikan 1905.'' Föremålet överlämnades 1906 åt förf:s mor Greta Stenbäck (Dahlström), teorielev till Wegelius.
4 ÅB 1899–1900.

Den 22 mars 1906

Martin Wegelius hade med fast hand lotsat sin skapelse inte endast genom initialsvårigheter i allmänhet och de konkurrenssituationer, som musiklivet i Helsingfors bjöd på. De yttre politiska förhållandena hade även varit av extraordi-

Helsingfors musikinstituts stråkkvartett ca 1905. Fr.v. Carl Lindelöf, Cornelius van der Vliet, Viktor Nováček , Lepo Laurila. Foto: Otto Andersson.

Bror Persfelt. Foto: Otto Andersson

när art. Låt oss här endast nämna panslavismens omaskerade frammarsch fr.o.m. 1890-talet, februarimanifestet 1899, mordet på Bobrikoff 1904 och generalstrejken 1905. Från 1905 rådde dock temporärt mera avspända förhållanden.

Martin Wegelius hälsa försämrades gradvis från 1903. Förloppet av hans sjukdom och resa till utrikes kurort m.m. har skildrats utförligt av Flodin.[1] Han arbetade trots sjukdomen vid sitt institut så länge det överhuvudtaget var möjligt, och med full intensitet. Enligt journalteckningarna höll han sin sista lektion där på morgonen den 8 mars 1906 kl. 10–12 (pianopedagogik). Teorilektionen kl. 12 övertogs av Erik Furuhjelm, med vilken Wegelius stod i kontakt även därefter. En annan favoritelev stod Wegelius även i förbindelse med. Den 13 mars tillskrev han Erkki Melartin, ''Mäster Erik'', och kommenterade sin sjukdom på ett sätt, som inte andas optimism:

''*Journal* för de två sista veckorna. Astman tilltagande, krafterna avtagande. Konsultation för en vecka sedan – Holsti och Collander. Nya upptäckter: högra lungan försvagad. Röntgen-fotografi hos Clopatt: växt i bröstkorgen, trycker på högra lungan. *Möjligen* av det slag, som smälter bort för Röntgenbehandling. Sedan dess daglig sådan, hos Cl. Komplett tjänstledighet; digitalis-piller. Sedan dess någon lindring.

Så står saken för mig – allvarsam nog, som Du ser. Vare sig det vänder sig till det bättre eller sämre, blir det väl en långdans med många krokar. Mycket tålamod kommer att gå åt – 'men leva är tåla' säger Runeberg. Den saken har Du fått lära tidigare och bättre än jag, käre M. Erik! [jfr s. 84]

Min sjukdoms beskaffenhet förblir *oss emellan*.

Hanna är allt märkvärdigt rask och modig. Ett svårt dygn hade hon nog; men så jämkade det sig – hon *hoppas*. 'Och hoppet låten icke komma på skam', står det någonstädes.

Farväl med Dig Mäster – gör dig inte så förb. rar, beder

vännen M. W.''[2]

Brevet är ett av många vittnesbörd om den vänskap som rådde mellan Wegelius och Melartin, som sedermera från 1911 skulle föra verket vidare.

Under Martin Wegelius sista levnadsfas konstaterades lungkräfta; denna samt ett ''hjärtslag'' ändade hans liv tidigt på morgonen den 22 mars 1906.[3]

Beskedet härom nådde musikinstitutet på förmiddagen. Enligt journalerna inställdes all undervisning kl. 11, och återupptogs först den 24 mars. Budskapet var väntat, men dock förlamande.

Filharmoniska sällskapet (f.d. Helsingfors orkesterförening), som under Robert Kajanus ledning gav en symfonikonsert den 22 mars med Sibelius första symfoni som huvudnummer, inledde programmet med sorgmarschen ur Eroican för att hylla minnet av Wegelius.[4] Vid jordfästningen några dagar senare dirigerade Jean Sibelius Elegi ur Kung Kristian-sviten.

Wegelius kan visserligen sägas ha gått bort i förtid – han skulle aldrig få uppleva sin sextioårsdag. Men hans betydelse för vår unga tonkonst var omätlig. Den

5 178100111V

pedagogiska tradition han skapade, och den höga nivå, som uppnåddes redan vid starten betydde, att vi snabbt började inhämta andra, tidigare utvecklade länders försprång.

Mången har vittnat om Wegelius storhet som lärare. Så sent som 1946 betygade bland andra Armas Järnefelt och Selim Palmgren, att Wegelius verksamhet för dem varit av helt och hållet grundläggande betydelse.[5] Låt oss till slut här införa Otto Anderssons beskrivning av pedagogen Wegelius, skriven 1919:[6]

''Wegelius var en mycket fordrande lärare och höll en järnhård disciplin. I synnerhet de första åren lät hans stränghet tala om sig. De bestämda kurserna skulle genomgås till punkt och pricka. Det dugde ej att skolka och sedan gripa till undanflykter. Hans heta lynne kunde snart sjuda över i klassen eller på kansliet. Barska tillrättavisningar pressade mången gång tårar ur skygga flickögon. Märkte direktorn liknöjdhet och bristande intresse, förlorade han snart sina sympatier för eleven. Såg han däremot ett ärligt bemödande att göra det bästa möjliga, var han t.o.m. de mindre begåvades vän och kamrat. Han gillade knappast ens sjukdom som 'lagligt skäl' för uteblivande från lektioner eller otillräcklig förberedelse. Icke blott därför, att han häri kunde se ett behändigt svepskäl, utan emedan han helt enkelt ansåg, att 'man bör vara frisk' för att vara elev vid musikinstitutet – eller att sjuklingar böra hålla sig borta, hur man vill taga det. Jag erinrar mig livligt, att samma tanke kom till uttryck en gång då jag framställde en förfrågan, om en ung begåvad gosse kunde intagas som frielev. Wegelius framhöll då, huru tveksam man måste vara i fall, sådana som detta. Ty för att bliva en konstnär, så ungefär föllo sig hans ord, fordras tre skilda förutsättningar, alla lika viktiga, nämligen begåvning, arbetsförmåga, d.v.s. tillräckligt stark kroppskonstitution och energi. Detta uttalande sammanfaller med vad han säger i ett av breven. Satsen: 'geniet bryter sig väg genom vilka svårigheter som helst' vill han här jäva och i stället påstå, att 'den som har tillräcklig energi att bryta sig igenom alla hinder, därigenom blir ett geni'. Att nå konstnärskapet var således icke, enligt hans mening, ett privilegium för några få utvalda, utan beskärt också 'den lilla förmågan', om hon blott ägde en stark vilja, energi och uthållighet. Man ser härav, vilken ofantlig betydelse han tillmätte arbetet. Många drag i hans egna arbets- och lärometoder få härigenom sin förklaring.

I detta sammanhang kan för övrigt erinras om, att han aldrig ansåg sig själv ha tid att vara sjuk, ehuru han ofta de sista åren anfäktades av krämpor, vilka tvingade honom att ständigt ha pillerasken i beredskap. Han anlitade en läkare, som förstod sig icke blott på honom utan också på hans befattning, som hade klart för sig, att han icke kunde försumma sitt arbete och gav sina ordinationer därefter. En sådan läkare rekommenderade han på det varmaste också åt andra.

De elever, vilka kommo till institutet med avsikt att tillägna sig grundliga musikkunskaper och kvarstannade till dess respektive kurser genomgåtts, ägnade han självfallet större uppmärksamhet än sådana som blott för sitt nöjes skull eller för att det var 'så modernt' besökte anstalten. De sistnämnda blevo vanligen icke långvariga och benämndes därför av Wegelius skämtsamt 'genomgångsnoter'. I främsta rummet intresserade han sig dock för det fåtal, som hade valt teori och komposition till huvudämne, d.v.s. det specialfack, i vilket han själv undervisade. Hade eleven tillkännagivit sin önskan att bliva en verklig musiker, då var han Wegelius' specielle skyddsling, i all synnerhet om direktorns skarpblick upptäckt erforderliga förutsättningar. Det blev visserligen ingen lindring i fordringarna. De skärptes snarare. Busslers 'kontrapunkt' skulle ordentligt skrivas igenom, om jag så får säga, och harmoniläran skulle studeras med omsorg. Men Wegelius drev på undervisningen med alla medel. För att fortare undanstöka de teoretiska kurserna, inbjöd han dessa elever under somrarna till sitt härliga 'Vikan', där han fortsatte sin undervisning med samma hängivenhet som under terminen. 'Sommarstudierna', under vilka ett träget arbete omväxlade med familjär, otvungen samvaro i det av en fager natur omgivna gästfria hemmet, där diskussionerna rörde sig om allt mellan himmel och jord, utgöra oförgätliga minnen för alla som fått njuta denna förmån.

Någon uttömmande karakteristik av Wegelius som direktor och lärare – ett kapitel för sig – kan här icke komma ifråga. Om hans självuppoffring och hjälpsamhet må dock ännu erinras i detta sammanhang. Han kunde t.ex. pruta på sin knappa lön för att institutet skulle bli i tillfälle att anställa en dugande lärare, som icke kunde vinnas för den ordinarie lönen. Talrika äro de elever, vilka genom honom erhållit understöd i en eller annan form, ofta utan att de ens vetat, varifrån hjälpen kommit. Då exempelvis Toivo Kuula de första åren av sin studietid hade svårt att slå sig fram, hade den som skriver detta det angenäma uppdraget att regelbundet överlämna till honom biljetter, berättigande till förplägning. Direktorn var den ädelmodige givaren, men mottagaren visste blott av en onämnd gynnare och fick för övrigt aldrig veta något annat. Så gick Wegelius ofta till väga för att eleven icke skulle känna sig generad eller beroende.

Efter en jämförelsevis kort tid hade Wegelius tillfredsställelsen att se frukterna av sitt arbete mogna. Hans förutsägelser angående betydelsen av en musikskola såsom grundläggande för vårt lands musikliv gingo i uppfyllelse säkert på ett mer glänsande sätt än han anat. Huru fröjdades han icke, då han år efter år såg elevantalet växa, då han själv fick det efterlängtade nöjet att vårda och ansa talanger, vilka buro frön till en blomstrande tonkonst. Länge hade han väntat den Herkules, som skulle skänka landet en inhemsk konst. 'Jag ville leva så länge, att jag finge se honom och med mina sista krafter tjäna honom', utropade han i ett brev från slutet av 1870-talet. Tio år senare kom han, denne Herkules, och Wegelius hade den högt skattade lyckan att uppfostra honom och tjäna honom helt och hängivet. Jean Sibelius erkänner med tacksamhet, att Martin Wegelius bringat ordning i studierna och i avgörande grad påverkat hans utveckling till tonkonstnär.''

---

1 FLODIN, K., MW, H:fors 1922, s. 502 ff.
2 ibid, s. 530.
3 ibid.
4 t.ex. Hbl 23.3.1906. FLODIN anger felaktigt, att konserten inleddes med sorgmarschen ur Wagners Götterdämmerung (a.a., s. 540); RINGBOM bekräftar, att Beethoven-satsen spelades, men anger orätt datum: 21 mars (Helsingfors orkesterföretag, s. 102).
5 MARIANNA, Unohtumaton opettaja, HS 11.11.1946.
6 ANDERSSON, O., MW, en biografisk skiss, H:fors 1919, s. 42 ff.

Elevantalet vid Helsingfors musikinstitut 1882—1906

År	Antal					Hemort					
	Summa	De högre avdelningarna			Förskolan	De högre avdelningarna			Förskolan		
		Musikskolan		Fortbildn. avd.		Helsingfors	Landsorten	Utlandet	Helsingfors	Landsorten	Utlandet
		Ordinarie	Extra								
1882–1883.....	49	31	18	–	–	28	20	1	–	–	–
1883–1884.....	54	31	23	–	–	26	26	2	–	–	–
1884–1885.....	88	39	30	–	19	33	35	1	13	6	–
1885–1886.....	80	35	21	4	20	35	24	1	16	4	–
1886–1887.....	85	30	23	9	23	31	31	–	17	6	–
1887–1888.....	101	25	31	9	36	33	31	1	30	5	1
1888–1889.....	97	21	22	13	41	24	30	2	30	10	1
1889–1890.....	106	29	21	16	40	28	37	1	27	11	2
1890–1891.....	91	37	19	9	26	35	30	–	17	6	3
1891–1892.....	94	38	19	9	34	30	30	–	27	5	2
1892–1893.....	106	44	10	9	43	41	22	–	28	13	2
1893–1894.....	126	47	8	5	66	28	32	–	49	14	3
1894–1895.....	133	59	6	6	62	28	42	1	45	14	3
1895–1896.....	125	57	5	3	60	23	41	1	41	16	3
1896–1897.....	112	45	5	3	59	19	33	1	42	16	1
1897–1898.....	117	43	6	6	62	21	32	2	46	16	–
1898–1899.....	122	44	6	10	62	25	35	–	43	16	3
1899–1900.....	133	48	5	7	73	29	31	–	53	17	3
1900–1901.....	148	58	10	3	77	26	44	1	57	17	3
1901–1902.....	160	63	6	4	87	28	42	3	67	16	4
1902–1903.....	177	72	4	10	91	31	52	3	75	13	3
1903–1904.....	189	61	10	9	109	37	41	2	86	20	3
1904–1905.....	204	64	9	7	124	35	43	2	100	20	4
1905–1906.....	245	82	13	8	142	37	60	3	121	19	5

Elevernas huvudämnen 1882–1906

	1882–83	1883–84	1884–85	1885–86		1886–87		1887–88		1888–89		1889–90		1890–91		1891–92		1892–93		1893–94	
				H	F	H	F	H	F	H	F	H	F	H	F	H	F	H	F	H	F
Musikens teori ...	3	1	2	1	–	–	–	1	–	–	–	2	–	1	–	1	–	2	–	2	–
Piano.....	26	32	39	36	?	38	15	31	32	25	35	29	38	26	26	26	26	31	32	23	52
Orgel.....	3	3	2	4	–	7	–	5	–	7	–	8	–	10	–	8	–	9	–	9	–
Solosång.....	10	10	13	7	–	12	–	14	–	12	–	16	–	12	–	14	–	12	–	15	1
Violin	6	3	4	4	?	3	6	3	9	2	7	3	9	5	5	5	8	4	10	3	11
Violoncell.....	1	2	3	2	?	1	2	3	2	1	1	1	2	2	2	2	1	1	–	2	–
Bleckblåsinstrument	–	–	–	2	–	1	–	1	–	4	–	–	–	–	–	1	–	3	1	3	2
Pedagogisk utb. ..	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	–	1	–	1	–	2	–	1	–	3	–
Ensemblespel	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

(forts.)

	1894–95		1895–96		1896–97		1897–98		1898–99		1899–1900		1900–01		1901–02		1902–03		1903–04		1904–05		1905–06	
	H	F	H	F	H	F	H	F	H	F	H	F	H	F	H	F	H	F	H	F	H	F	H	F
Musikens teori ...	8	–	6	–	1	–	3	–	2	–	5	–	2	–	5	–	4	–	6	–	4	–	5	–
Piano.....	17	49	25	46	23	46	21	50	28	47	27	54	33	59	38	69	44	78	45	89	42	99	49	112
Orgel.....	13	–	15	–	9	–	13	–	11	–	9	–	8	–	7	–	10	–	7	–	6	–	7	–
Solosång.....	21	2	14	2	15	2	11	–	10	1	13	4	21	2	15	1	19	–	11	1	17	–	25	–
Violin	5	10	3	10	3	11	2	12	3	14	3	18	4	15	7	16	9	13	9	16	7	23	7	29
Violoncell.....	2	1	2	1	2	–	2	–	2	–	2	–	1	–	1	1	–	–	2	3	2	2	4	3
Bleckblåsinstrument	2	–	1	–	–	–	1	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Pedagogisk utb. ..	3	–	–	–	–	–	2	–	4	–	1	–	2	–	–	–	–	–	–	–	2	–	4	–
Ensemblespel	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

H = högre avd.
F = förskolan

Elevfrekvensen i de olika läroämnena 1882—1906

	1882–83	1883–84	1884–85	1885–86	1886–87	1887–88	1888–89	1889–90	1890–91	1891–92	1892–93	1893–94
Allmän musiklära och analys	40	44	30	29								49
Generalbas	6	10	7	9								20
Harmonilära	–	4	5	9								3
Kontrapunkt	1	4	4	4	41	41	38	52	45	49	57	3
Komposition	–	2	–	–								–
Musikhistoria	–	1	1	7								10
Instrumentation	–	–	–	–								–
Solfège och diktat	23	12	?	27	?	?	?	53	?	55	79	89
Piano	43	49	46	44	63	46	69	87	66	81	85	103
Orgel	5	5	4	4	6	5	7	11	10	8	10	11
Orgelmodulation och -registrering	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Solosång	16	23	19	15	20	20	20	22	18	24	20	32
Deklamation	–	–	–	9	9	10	16	18	–	16	13	7
Plastik	–	–	–	–	–	–	5	6	–	4	4	4
Violin	6	3	4	5	10	4	9	12	9	14	14	14
Violoncell	2	3	1	2	4	3	2	3	4	3	1	2
Bleckblåsinstrument	–	–	–	2	4	4	7	7	4	4	4	5
Instrumentation för bleckinstrument	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ensemblespel	14	20	17	16	?	2	18	1	?	12	13	?
Ackompanjemang	–	–	–	6	–	–	–	–	–	–	–	–
Ensemblesång	–	1	–	–	–	–	–	–	–	7	–	–
Körsång	8	25	26	21	42	43	50	52	42	31	?	35
Koralsång	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Pianopedagogik	–	–	–	–	–	–	–	9	1	6	4	5
Praktisk pianoundervisning	–	–	–	–	–	–	8	10	2	4	?	4
Körpedagodik	–	–	–	–	–	–	–	3	–	2	4	–
Pedagogiska övningar för blivande sånglärare	–	–	–	–	–	–	10	8	–	–	–	–
Solfègeundervisning	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Sångundervisning	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Violinundervisning	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Violoncellundervisning	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Populär estetik	–	–	–	–	–	–	–	–	8	–	–	–

(forts.)

	1894–95	1895–96	1896–97	1897–98	1898–99	1899–00	1900–01	1901–02	1902–03	1903–04	1904–05	1905–06
Allmän musiklära och analys	46	42	30	30	37	41	46	59	63	57	60	71
Generalbas	10	11	8	10	12	24	31	23	29	33	20	27
Harmonilära	13	12	12	10	7	7	7	13	12	12	4	8
Kontrapunkt	6	5	4	3	3	1	4	4	8	9	5	4
Komposition	2	4	3	2	2	–	–	4	5	5	2	2
Musikhistoria	16	15	16	15	8	6	15	23	18	19	12	10
Instrumentation	3	3	3	1	–	–	–	–	–	–	–	–
Solfège och diktat	88	82	74	65	65	74	95	109	99	113	124	162
Piano	107	103	92	96	94	105	125	137	157	162	171	200
Orgel	17	19	10	15	11	11	10	9	10	10	10	11
Orgelmodulation och -registrering	–	–	–	–	–	6	4	6	6	2	5	6
Solosång	34	38	33	26	28	29	38	28	35	20	30	43
Deklamation	5	6	5	5	4	4	5	4	6	8	2	2
Plastik	3	6	2	–	–	7	3	–	4	4	–	1
Violin	16	13	16	14	15	22	20	25	24	28	33	41
Violoncell	4	4	2	2	2	2	1	2	–	5	4	6
Bleckblåsinstrument	3	3	1	1	1	–	4	2	–	–	1	–
Instrumentation för bleckinstrument	–	–	–	–	2	2	1	4	2	2	–	–
Ensemblespel	16	4	9	8	?	?	?	?	?	10	10	11
Ackompanjemang	–	–	–	–	–	–	–	–	8	–	4	6
Ensemblesång	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Körsång	40	22	23	23	17	30	?	?	?	35	?	?
Koralsång	–	–	–	–	–	–	–	–	–	4	4	–
Pianopedagogik	9	8	2	9	8	15	12	5	1	8	–	–
Praktisk pianoundervisning	4	4	4	–	4	?	2	5	7	5	7	5
Körpedagogik	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Pedagogiska övningar för blivande sånglärare	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Solfègeundervisning	–	–	–	–	–	–	–	–	1	2	–	–
Sångundervisning	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–
Violinundervisning	–	–	–	–	–	–	–	–	1	2	4	–
Violoncellundervisning	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	3
Populär estetik	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

Interregnum och förtroendekris

''Martin Wegelius' död den 22 mars 1906 lämnade ett tomrum i vårt musikliv, svårt att fylla. Främst drabbade förlusten musikinstitutet, där det oväntade dödsbudskapet verkade rentav förlamande. Man hade ju knappast vågat tänka sig institutet utan den aktade och vördade direktorn, som hade alla trådar i sin hand.''[1]

En åsikt som denna var allmän omedelbart efter Wegelius bortgång. Några år efter hans död kunde man med goda skäl hävda följande:

''Nu, efter det blott ett halvt decennium förflutit sedan hans bortgång, gör sig förlusten ännu mera märkbar. Och den gärning han utförde för sitt land och dess tonkonst har med åren synts allt större.''[2]

Musikföreningens bestyrelse sammanträdde redan den 22 mars 1906 för att dryfta läget. Vikarier anställdes såsom Erik Furuhjelm, Otto Andersson och Ingeborg Hymander. Vid mötet förde man fram Armas Järnefelt som den lämpligaste kandidaten till direktorsposten.[3] Denne stod emellertid inte då till förfogande, varpå förste klaverläraren Karl Ekman förordnades för resten av vårterminen.

Järnefelt åtog sig direktorskapet för följande läsår, 1906–1907, men avgick därpå, sedan han blivit utnämnd till kapellmästare vid Kungliga Teatern (operan) i Stockholm. Ekman trädde nu åter till, för att leda institutets verksamhet till början av april 1911.

Såväl Järnefelt som Ekman hade utbildats vid Helsingfors musikinstitut, och därpå studerat utomlands. Båda hade erfarenhet av lärarverksamhet vid institutet: Järnefelt som vikarierande teorilärare 1889–90 och Ekman som förste klaverlärare från 1898 (dessförinnan hade han vikarierat en termin 1895). De var artister med osedvanligt stora meriter. Järnefelt hade framträtt som komponist och pianist, och stod nu i början av en synnerligen lovande dirigentkarriär. Ekman ansågs vara vår ledande konsertpianist, och hörde tillsammans med hustrun Ida, f. Morduch, till våra flitigast uppträdande musiker. Duon Ida och Karl Ekman kom att betyda mycket för Sibelius tidvis stora intresse för solosångsgenren.

Varken Järnefelt eller Ekman hade emellertid inriktat sig på administrativa värv. Men ingen annan stod till buds. Martin Wegelius auktoritära grepp hade medfört en alldeles fatal lucka i organisationen. Han beslöt det mesta på egen hand, och hade aldrig en assistent, som nu hade kunnat träda till.

Bestyrelseprotokollen skvallrar vältaligt om, att en ledande princip för den pedagogiska verksamheten blev ''som förr''. Man gled in i en serie rutiner, och den tändande gnistan saknades. Ekonomen m.m. Olga Tavaststjerna kom i kanske alltför hög grad att bli centrum i systemet. Smeknamnet ''direktrisen'', som hon begåvades med, skulle hon få behålla för evigt. Hennes arbetsbörda växte, och hon fick både gratifikationer och löneförhöjningar emedan hennes arbete ''så betydligt ökats''.[4] Men till hennes uppgifter hörde rimligtvis inte att

leda institutet pedagogiskt. Hon var en subaltern, och de fruktbara initiativen hade bort tas av andra.

En olycklig omständighet, som medverkade till stagnationen, var dessutom att bestyrelsens ordförande Fredrik Saltzman hade vant sig vid en direktor som självständigt ''ordnade allt''. Vid Wegelius död var han redan ålderstigen, och hade sitt livsverk som kirurgie professor bakom sig. År 1902 hade han avgått från sin post som ledare för kirurgiska sjukhuset som en protest mot förryskningssträvandena inom sjukvården,[5] och var nu en högt ärad emeritus med titeln verkligt statsråd. Då svårigheterna inom musikinstitutet tornade upp sig våren 1911 skulle han abrupt avgå från ordförandeposten.

Tiden 1906–1911 hade kunnat bli en expansionsperiod. Under de tidigaste av dessa år präglades samhället av den avspänningsperiod i politiskt avseende som följt efter dramatiken 1904–05 med bl.a. storstrejken år 1905 som föranledde Nikolaj II att återge Finland dess gamla rättigheter, samt vidare det rysk-japanska kriget. En ny frostperiod inleddes efter 1908; den skulle direkt drabba musikinstitutet först vid årsskiftet 1911–12.

Fruktbara uppslag saknades inte. Wegelius elev och vikarie Otto Andersson var år 1907 full av iver att vidareutveckla tonträffningsundervisningen och körsången. I en ansökan om resestipendium, riktad till Kejserliga Senaten, hänvisade han till Wegelius ''upprepade såväl muntliga som skriftliga uppmaning [. . .] att studera solfègepedagogiken grundligt, taga reda på metoderna o.s.v.''[6] Resan till kontinenten gjordes, men Anderssons rön utnyttjades aldrig av institutet. Han kom att gå andra vägar. Trots att han saknade studentexamen – ett betydande handikapp då – kunde han förvärva filosofie doktors grad, och blev sedermera professor i musikvetenskap och folkdiktsforskning vid Åbo Akademi. Av synnerligen stort intresse är, att Robert Kajanus några månader efter Wegelius död hade ett privat samtal med Järnefelt om en eventuell samgång mellan orkesterskolan och musikinstitutet. Frågan diskuterades av institutets bestyrelse den 25 februari 1907, och man beslöt fortsätta diskussionerna i tydlig avsikt att nå en definitiv lösning. Men planerna utvecklades inte. Härtill hade man kanske behövt mera organisatorisk kraft än musikinstitutet år 1907 kunde uppbåda. Även beträffande den alltför länge försummade utbildningen av sånglärare för läroverken togs initiativ som bort tillmötesgås genast. Finsk Musikrevy publicerade 1905 en artikel om sången i skolan av Anna Bergström från Sverige. Debatten fortsatte därpå dels i denna tidning,[7] dels bland lärarna på fältet överhuvudtaget. Vid det allmänna sånglärarmötet i Helsingfors 8–9 januari 1909, då Sånglärarnas förening i Finland bildades, enades man om en serie klämmar. Man föreslog olika åtgärder rörande ämnets utformning i skolorna men även, att en regelrätt yrkesutbildning skulle inledas så, att den musikaliska sidan skulle omhänderhas av Helsingfors musikinstitut (närmast avsågs instrumentala fack, de obligatoriska ämnena samt pedagogisk examen i klassundervisning och körsång), medan den teoretiska undervisningen i pedagogik skulle ske

vid universitetet (approbatur i pedagogik). Lärarprov skulle avläggas vid normallyceum eller fruntimmersskola. En rest av gällande praxis ville man bibehålla: examen i musiklära, generalbas och musikens historia skulle man även kunna avlägga vid universitetet. Också detta initiativ, som man inom institutet bort vidareutveckla med kraft, förblev länge resultatlöst.

Som nedan kommer att framgå utökades institutets undervisningsprogram åren 1906–11 bara med två marginella fack: den av stråkorkesterns framväxt nödvändiggjorda undervisningen på kontrabas, dock klent besökt, samt undervisningen i akustik och fonetik, som inte skulle ha framtiden för sig.

Det sagda betyder inte, att bestyrelsen skulle ha varit overksam åren 1906–11. Tvärtom ägnade man betydande mödor åt ett av institutets traditionella problem: frågan om undervisningslokal. Karvonen har i detalj skildrat dessa omgångar.[8] Sammanfattningsvis skall här erinras om, att man 1907 förhandlade med byggnadsstyrelsen om Industriskolans aptering till musikinstitut, varefter man ändå fortsatte på den tidigare inslagna vägen: upphyrande av varje tänkbart utrymme nära Unionsgatan 17. Trängseln var enorm, och kulminerade ca 1909. Gradvis överflyttades verksamheten till trevåningshuset vid Unionsgatan 20, som från 1910 blev centrum för verksamheten, samtidigt som Unionsgatan 17 lämnades. Unionsgatan 20 blev därefter i drygt två decennier institutets hemvist, kompletterad med andra utrymmen i grannskapet och Svenska normallyceums festsal, som fortfarande var i bruk vid musikaftnar och andra samlingstillfällen.

Frågor av betydelse rörande musikföreningens och musikinstitutets ekonomiska förvaltning är dessa år sällsynta i protokollen. Hösten 1909 hade man visserligen en kassakris, och lånade 100 000 mark mot inteckning,[9] men i huvudsak var föreningens traditionella ekonomiska program hållbart. Statsstödet och elevavgifterna bar upp det mesta av verksamheten. Trenden beträffande föreningens medlemsavgifter, sedan länge tydligt nedåtgående, fortsatte. Vid slutet av perioden 1906–11 hade de förlorat all betydelse.

* * *

Det är svårt att utpeka någon särskild orsak till, att perioden 1906–11 blev en tid av stark expansion vad antalet inskrivna beträffar. Medan elevantalet i de högre avdelningarna under Wegelius sista år var 100, hade det 1910–11 stigit till 175, alltså en ökning om 75 %. Förskolans elevantal ökade under samma period från 145 till 198, alltså med ca 37 %. Säkert spelade många omständigheter in, såsom ett allmänt ökat musikintresse, musiklivets breddning överhuvudtaget o.s.v. Uppenbart är också, att man var rätt liberal vid intagningen, som ju byggde på, att den sökande hade ''musikaliska anlag för huvudämnets framgångsrika bedrivande, nödig fysisk disposition, notkunskap och någon musikalisk övning''.[10] Ty om rimliga krav ställts vid inträdet, hade knappast följande formulering nått bestyrelsens protokoll år 1908:

''Bland de i höst intagna fullvuxna eleverna finnas 3 à 4, vilkas musikaliska ståndpunkt är så anspråkslös, att lärarna ansett dem passa bäst i *förskolan*.[11]''

Även andra anteckningar i protokollboken tyder på, att man, kanske i avsikt att öka institutets inkomster, varit alltför anspråkslös i sina krav på de nya eleverna.[12]

* * *

Då man erinrar sig Martin Wegelius centrala position inom *teoriundervisningen* fram till mars 1906 förstår man, att besättandet av posten som ledande teorilärare måste ha varit ett av musikinstitutets allra största problem 1906–11. Läsåret 1906–07 omhänderhades ämnet, även på de högsta nivåerna, av Armas Järnefelt (Erkki Melartin var engagerad som andre lärare, men var tjänstledig). Trots Järnefelts onekligen solida insikter på området måste utvecklingen ha uppfattats som en viss nivåsänkning; Järnefelt hade ju aldrig någonsin på samma sätt som Wegelius inriktat sig på en teorilärarverksamhet.[13]

Från hösten 1907 till våren 1911 framstår en av Wegelius längst hunna kompositionselever som den centrala inom teoriundervisningen: Erik Furuhjelm (visserligen tjänstledig 1908–09). Liksom Järnefelt byggde han och de övriga teorilärarna sin obligatoriska undervisning helt och hållet på den av Wegelius skapade traditionen; i den högre undervisningen framstod Furuhjelm med tiden som en överlägset skicklig (och pedantisk) pedagog.

Antalet teoriklasser som arbetade på finska ökade. Lärare var Ilmari Krohn, Axel Törnudd, Otto Kotilainen, Oskar Merikanto och Heikki Klemetti (musikhistoria 1910–1911, senare undervisade han i detta ämne även på svenska).

Det odiskutabelt stora tomrum, som Wegelius efterlämnat på det allra högsta stadiet, fylldes dessa år så, att Jean Sibelius åtog sig undervisningen av någon enstaka begåvad elev. Toivo Kuula kunde sålunda åtnjuta hans undervisning åtminstone vårterminen 1908; Leevi Madetoja studerade för honom från höstterminen 1908 till vårterminen 1910.[14]

''Jag är en dålig lärare'' var Sibelius första ord till Madetoja, som emellertid inte kunde instämma häri:

''Ingen undervisning i vanlig bemärkelse. Men korta, träffande anmärkningar. Vi uppehöll oss inte länge vid den fuga som jag visade upp, utan övergick till att dryfta allmänna musikaliskt-estetiska problem.''

Sibelius korta sentenser fäste sig i Madetojas minne:

''Inga döda noter. Varje not måste leva! . . . För att lära sig simma måste man kasta sig i vattnet.''[15]

Dessa två elever, Kuula, som studerat för Wegelius, Järnefelt och Sibelius, samt Madetoja, instruerad av Sibelius, var jämte Furuhjelm-eleven Bengt Carlson de komponister som visades upp av institutet åren 1906–11. Den kompletta förteckningen över de framförda elevarbetena lyder:

TOIVO KUULA: Kaiju, kaiju, lauluni. Bertha Gahnström, sång, ack. Toivo Kuula, musikafton 14.12.1906.

TOIVO KUULA: Tuijotin tulehen kauan. Alma Silventoinen, sång ack. Toivo Kuula, elevuppvisning 30.5.1907.

TOIVO KUULA: Sonat för violin och piano e-moll, I–III. Victor Nováček, violin, Sigrid Schnéevoigt, piano, elevuppvisning 31.5.1907.

TOIVO KUULA: Kesäyö kirkkomaalla. Alma Silventoinen, sång, ack. Toivo Kuula, musikafton 15.12.1907.

TOIVO KUULA: Epilogi. Alma Silventoinen, sång, ack. Toivo Kuula, elevuppvisning 30.5.1908.

LEEVI MADETOJA: Yksin; Lähdettyäs. Elli Salminen, sång, ack. Leevi Madetoja, musikafton 14.12.1908.

LEEVI MADETOJA: Trio e-moll, II & III (Andante non troppo sostenuto. – Vivace.), Karl Ekman, piano, V. Nováček, violin, B. Persfelt, cello, elevuppvisning 29.5.1909.

BENGT CARLSON: Tersett för 3 violiner, Bengt Carlson, Eero Selin och Kaarlo Hjelt, violiner, musikafton 14.12.1909.

LEEVI MADETOJA: Ballad; Dans. V. Nováček, violin och Karl Ekman, piano, musikafton 15.12.1909.

BENGT CARLSON: Andante. Ernst Linko, piano, musikafton 14.12.1910.

BENGT CARLSON: Andande con moto. V. Nováček, violin, Karl Ekman, piano, elevuppvisning 31.5.1911.

Undervisningen i *pianospel,* som ju även varit Wegelius speciella skötebarn, kunde åren 1906–11 inte bedrivas med sådan kontinuitet, som varit önskvärt åtminstone på första planet. Förste läraren Ekman var tjänstledig 1906–07, och vikarierades då av Sigrid Schnéevoigt (f. Sundgren), onekligen en verklig toppkraft. Men då Ekman åter trätt till, kan hans arbete som klaverlärare i allt högre grad ha distraherats av de för honom rätt främmande direktorsbestyren. För vart år som gick blev hans arbetskapacitet alltmera nedsatt, och i maj 1911 omtalas i ett brev hans ''utpinade nervsystem och uttröttade tillstånd'', vilket medfört tjänstledighet.[16] Ansvaret för framstegen i pianospel kom i allt högre grad att vila på de övriga lärarna, såsom Elli Rängman och den år 1910 anställde (och inte så uppskattade) tysken Walter Haefliger. En mycket fast punkt i systemet var Ingeborg Hymander, som hade pianopedagogiken och förskolan som sitt speciella område.

Beträffande *orgelspelet* noteras, att Richard Faltin avgick med pension 1906. I hans ställe inträdde som förste orgellärare Oskar Merikanto, vars mångsidiga musikerskap (komponist, pianist, organist, kapellmästare) hörde till vårt musiklivs viktigaste tillgångar. Valet av Merikanto förde musikinstitutet närmare Helsingfors klockare- och orgelnistskola, där Merikanto tjänstgjort som lärare i orgel, piano, teori och musikhistoria sedan 1889, för att kvarstå där till år 1914.

Att en yngre kapacitet nu blev huvudlärare i orgel betydde naturligtvis en vitalisering. Men Faltins tillbakaträdande, just efter Wegelius död, innebar dessvärre även, att den erfarnaste bland de erfarna i pedagogiska m.fl. frågor nu inte längre dagligen fanns tillhands inom institutet. Faltin var musiklivets suveräne nestor, och hans kännedom om alla dess detaljer hade förvärvats den långa vägen, helt och hållet utan genvägar.

Merikanto föreslog i september 1908 inrättandet av en särskild klass för

''registrering, orgelns byggnad, skötsel, stämning o.dyl. Hr M. skulle demonstrera detta vid nya kyrkans orgel och anser 1 t. per vecka vara nog.''[17]

Klassen inrättades. Därmed fortsattes en linje, som redan företrätts av Faltin: orgelundervisningen skulle inte vara enbart en solistutbildning, utan även betjäna kyrkomusiken överhuvudtaget. Man hade tagit ett steg närmare en kyrkomusikavdelning vid institutet.

Läraren i *solosång* Abraham Ojanperä kvarstod, men på grund av ämnets expansion blev behovet av biträdande lärare på högre nivå allt kännbarare. År 1906 engagerades sångerskan Alexandra Ahnger, och året därpå ytterligare sångaren Eino Rautavaara; särskilt i det senare fallet tog man hänsyn till behovet av nya krafter vid musikaftnarna.[18] Undervisningen i stödämnena deklamation och plastik fortsatte, år 1907 efterträddes Adolf Lindfors av Katri Rautio som lärare. Dessutom infördes år 1908 undervisning i *fonetik* (''textuttal för sångelever'') med Axel von Kothen som lärare – ämnet hade dessförinnan förespråkats av Heikki Klemetti i Säveletär.[19]

Undervisningen i *stråkinstrument* stod åren 1906–11 fortfarande i skuggan av orkesterskolans verksamhet, vad violinspelet beträffar inte bara kvantitativt. Viktor Nováček, förste läraren, som ännu den 8 februari 1904 varit kapabel att uruppföra Sibelius violinkonsert, dock utan den yttersta briljans som verket kräver, tycks ha deklinerat grundligt, och i januari 1911 antecknades i bestyrelsens protokollbok:

''Må det vara skäl att tänka på en ny violinlärare för nästa år?''[20]

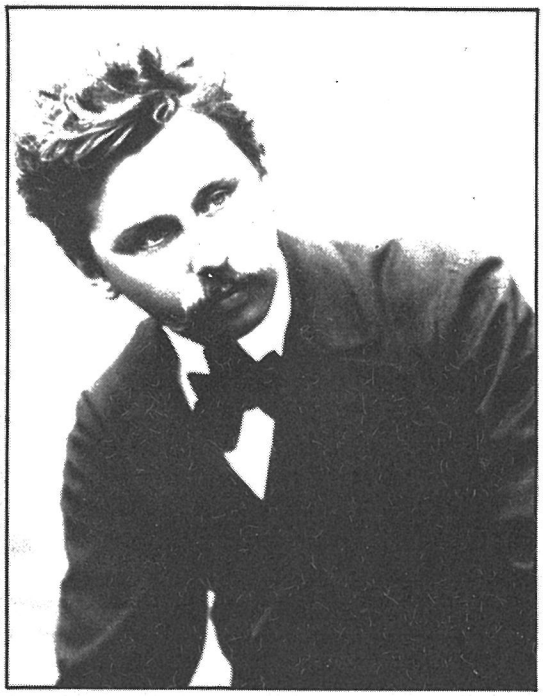
Läraren i violoncellspel, Bror Pettersson (Persfelt), som engagerats 1905, var däremot en artist av framstående slag. Hans utomordentliga färdighet på sitt instrument förgyllde musikaftnarna, och spänningen mellan honom och den med åren allt mera likgiltige Nováček skulle våren 1911 bli svår att övervinna. Hans elever var dock få, i allmänhet ett tiotal.

Den ansats till *stråkorkester,* som funnits under Nováčeks ledning före 1906, utvecklades inte nämnvärt dessa år. Verksamheten var uppenbart sporadisk, och låg tydligen helt nere 1907–08. De övriga åren uppträdde orkestern med enstaka verk, bl.a. med Melartins Serenad i E-dur den 30 maj 1910.

Den undervisning i *kontrabasspel,* som stundom förekom vid institutet dessa år, har ett tydligt samband med denna stråkorkester.

Pianopedagogiken var som förr uppdelad i en teoretisk och en praktisk komponent. Men nu var allt koncentrerat på en hand. Ingeborg Hymander undervisade i vartdera ämnet; dessutom kvarstod hon som inspektor i förskolan. Enstaka praktikanter förekom även i violinspel.

Kören vid institutet hade varit ett av Martin Wegelius specialintressen. Märkligt är sålunda att konstatera, att ämnet efter hans död i hög utsträckning försumma-

Armas Järnefelt

Ida och Karl Ekman

des. År 1906–07 bedrevs körsång inte alls vid institutet, och året därpå dirigerades kören under höstterminen av Karl Ekman, som lät den uppträda med alldeles enkla sånger den 21.10.1907 (standardsaker av Wegelius och dirigenten själv). På våren 1908 leddes kören av Alarik Uggla (1860–1908), orgelnist, sånglärare och operasångare, som bl.a. framträtt som manskörsdirigent. Följande körledare var Axel Törnudd, som ledde kören 1908 – ht 1909, och därvid lät kören framträda endast med korta a capella-sånger av Lasso, Palestrina och Rosselli. Heikki Klemetti tog över hösten 1910, men förvånade bestyrelsen genom att aldrig framlägga några resultat av verksamheten. Han undervisade även 1910–11 i *körpedagogik* (årsberättelserna anger något vagt ''sångpedagogik'').

* * *

Helsingfors musikinstitut anordnade 1906–11 större *konserter* om någon särskild orsak förefanns. Sålunda gavs en 25-årskonsert den 21 oktober 1907 med ett program, som enbart upptog musik av komponister vilka ''tillhört institutet antingen såsom lärare eller elever, flertalet i vardera dessa egenskaper''. Och den 25 november 1908 anordnades en konsert till förmån för sommarhemmet Vikan, Wegelius sommarvilla, som nu tagits i bruk som sommarhem för inhemska musiker. Filharmoniska sällskapets orkester medverkade under Kajanus ledning. Fr.o.m. 1908 är institutets program i regel tryckta på såväl finska som svenska; dittills hade svenskan varit allenarådande. Tidpunkten sammanfaller f.ö. med Klemettis anmärkningar i Säveletär mot Kajanus enspråkigt svenska program vid orkesterns populärkonserter.

Stommen i institutets konsertverksamhet var dock fortsättningsvis de traditionella fjorton *musikaftnarna* per år. Här gällde det inte minst att vårda Helsingfors musikförenings och Martin Wegelius kammarmusikaliska traditioner. Gästartister förekom vid dessa musikaftnar, men huvudsakligen bars programmen upp av institutets egna krafter: stråkkvartetten, förste klaverläraren och sångläraren. Från 1907 började man anlita även Oskar Merikanto som ackompanjatör, först ''undantagsvis.''[21]

Majoriteten av dessa musikaftnar hölls på traditionellt sätt i Svenska normallyceums festsal. Alternativt anlitades även Solennitetssalen och Nya studenthusets festsal.

Intresset för dessa musikaftnar hade varit stort under Wegelius tid. Men efter hans frånfälle förmärktes en avmattning, och år 1909 föreslogs, att musikaftnarnas antal skulle minskas från 14 till 10 årligen. Vidare ville man att den i stadgarna införda bestämmelsen, att lärare och elever kostnadsfritt skulle medverka, skulle utgå. Den ursprungliga idealismen hade börjat urvattnas. Vid sitt möte den 29 november 1909 beslöt Helsingfors musikförening, att ''ett antal'' musikaftnar årligen skulle anordnas, samt att stiftare och medlemmar skulle ha fritt tillträde till minst tio av dessa. Lärarnas framstöt om ersättning för uppträdandena ledde däremot inte till resultat.[22] Tio musikaftnar årligen blev därefter normalt en tid, med kräftgången skulle fortsätta.

En märklig höjdpunkt under dessa föga optimistiska år inföll den 25 april 1910: institutets stråkkvartett (Nováček, Hurstinen, Lindelöf, Persfelt) hade då äran att uruppföra Sibelius stråkkvartett *Voces intimae*.

* * *

Sibelius fjärde symfoni spelades f.f.g. den 3 april 1911. Den celebre kritikern *Bis* (K. F. Wasenius) var konfunderad.[23] Verket syntes återspegla en kris. Symfonin, vars musikaliska material har kallats ''självförstörande'', skulle kunna stå som motto för skeendet inom musikinstitutet våren 1911. Praktiskt taget samtidigt som symfonin uruppfördes övergick irritationen inom institutet i öppen konflikt, kanske den värsta förtroendekrisen i institutets tillvaro. Då denna övervunnits följde, som nedan framgår, att ekonomiskt nödläge 1912. Kajanus orkester skulle i sin tur få uppleva en spänningsfylld tid fr.o.m. hösten 1911. Det är en sällsam ödets nyck att Sibelius triumferande femte symfoni spelades f.f.g. 1915, då både musikinstitutet och orkesterlivet hade lotsats in på klarare vatten.

Ovan har nämnts, att Helsingfors musikinstitut i alltför hög grad åren 1906–11 saknade en egentlig pedagogisk ledning. Resultatet var bl.a. att allt mindre mogna elevprestationer presenterades för allmänheten. Allt skarpare kritik kom att riktas mot institutet. Sålunda skrev signaturen G. W. (Gösta Wahlström) i Tidning för musik 1910–11 följande, som gällde musikaftnarna i december 1910:

''Det har visserligen förekommit, redan under Martin Wegelius tid, att en och annan särskilt framstående elev beretts tillfälle att uppträda vid någon musikafton, eller till och med att vid en musikafton uppträtt uteslutande elever. Sedan dess har elevantalet fördubblats. Och nu befinnas 29 elever värdiga att som solister illustrera institutets tvenne musikaftnar. Tyvärr! På vilka grunder? Vi lida ingalunda brist på offentliga musikidkare.

Har verkligen en utveckling försiggått i vårt musikliv och inom musikinstitutet? I så fall borde väl fordringarna på musikaftnarnas elevprogram kunna skärpas i samma mån elevkontingenten växer.

Då nu emellertid förhållandet synes omvänt, är man frestad att skylla felet på ledningen. Ty den allmänna musikaliska bildninsnivån har väl icke med åren till den grad förflackats, att man vid vår främsta musikskola är berättigad att bjuda en entrébetalande publik sådant som frambars under de senaste musikaftnarna.''

Värre var, att missämja rådde bland de lärare, som av tradition stod för lejonparten av musikaftnarnas program: stråkkvartetten och klavertrion, vilka hade violinisten Nováček som medlem. Nováček hade deklinerat som musiker, och den konflikt mellan honom och kollegerna, som nu uppstod nådde bestyrelsens protokoll. Direktor Ekman och cellolärarен Persfelt meddelade genom en skrivelse (som inte har återfunnits), att de inte längre ville uppträda tillsammans med Nováček därest denne försummade sin egen övning.

Musikföreningens bestyrelse höll möte den 7 april 1911. I protokollets första paragraf omtalas det lakoniskt, att ordföranden Fredrik Saltzman avgått; nedan anförda brev visar, att orsaken härtill var Ekmans och Persfelts skrivelse. Vid mötet behandlades i övrigt rutinärenden. Men omedelbart efter mötet tillskrev

bestyrelsemedlemmen Lennart Kihlman sin kollega August F. Sundell. Kihlman (1871–1946) var bankprokurist, och hörde till Helsingfors musikförenings mest entusiastiska konsertbesökare, Sundell (1843–1924) åtnjöt rykte som vår ledande fysiker, och hade varit professor i ämnet 1878–1904. Båda, kanske särskilt Sundell, hade hört till Martin Wegelius närmaste vänner.

Kihlmans brev var en spelöppning, samtidigt som det utomordentligt väl belyser den brist på förtroende som uppkommit mellan bestyrelsen och Ekman. Kihlman skrev inledningsvis, att han fann situationen inom bestyrelsen vara konfliktartad, och att han inte kunnat tala fritt i direktorns närvaro. Han fortsatte:

''Den av Hrr. Ekman & Persfelts skrivelse tillspetsade situationen synes mig ovillkorligen tarva ett klargörande från bestyrelsens sida. Sagda skrivelse uppfattades vid mötet hos Statsrådet Saltzman av hela bestyrelsen, såvitt jag förstår rätt, innebära en event. uppsägning från E:s & P:s sida, men ansåg sig bestyrelsen i avseende å Herr Ekmans då exalterade tillstånd böra *t.v.* lämna densamma utan avseende. Sedan Herr Ekman emellertid vid mötet idag två gånger förklarat sig fortfarande mena fullt allvar därmed, men samtidigt av allt att döma, icke syntes förutsätta annat, än att han och P. komme att kvarstanna vid institutet, förefaller det mig som om sagda skrivelse icke vidare kunde lämnas därhän, så mycket mindre som Statsrådet Saltzmans plötsliga avgång på grund av hans egna ord måste ställas direkt i samband med denna fråga och med skäl kunde av lärarna uppfattas som resultatet av en meningsskiljaktighet, däri bestyrelsen dragit det kortare strået. Enl. stadgarna tillkommer det bestyrelsen bl.a. att 'utöva det allmänna inseendet däröver, att de vid institutet och för konserterna anställda personer behörigen fullgöra sina skyldigheter'. Nu förklara några av dessa personer på förhand, att de icke komma att medverka i det slag av musik, som hittills utgjort huvudsaken vid musikaftnarna: kammarmusiken. Och direktorn svarar på förfrågan att man får lov att ställa om programmen på annat sätt. Detta synes mig öppna ett obegränsat perspektiv av ledsamheter och disharmonier, inför vilka bestyrelsen komme att stå tämligen handfallen, om den, ehuru förberedd därpå, underlåtit att bestämt fatta position i frågan. Jag kan därför ej finna annat än, att bestyrelsen icke längre kan lämna ofta nämnda skrivelse utan avseende, utan för vederbörande bör klargöra situationen: antingen återtaga skrivelsen eller ock avgå. Ett kvartstannande med villkor att ej behöva fullgöra sina skyldigheter synes mig omöjligt.

Jag tillåter mig därför hemställa, huruvida ej Herr Professorn finner skäl att så snart som möjligt då terminen redan är långt framskriden och Herr Lagus snart kommer att avresa till utlandet sammankalla bestyrelsen per telefon till ett privat möte (utom institutet och utan dir. Ekman) för att rådslå och besluta i denna angelägenhet.

Högaktningsfullt

Lennart Kihlman''[24]

Två sammanträden hölls, nämligen den 11 och 20 april, och protokollen fördes ''å skilt ark''.[25] Detta ark har aldrig återfunnits. Sundell kallades härefter ordförande, och han tycks omedelbart ha inlett en allmän sanering. Han handlade härvid informellt och effektivt, och alla beslut skrevs i efterhand in i protokollboken under en sammanfattande rubrik, som täcker perioden maj-september 1911.

Direktor Karl Ekman beviljades synbarligen tjänstledighet vid något av mötena i april. I maj avreste han på ordination av Christian Sibelius (vid denna tidpunkt e.o. professor i psykiatri och överläkare vid Lappvikens centralanstalt) till landet,[26] där han stannade några månader, tills han den 12 januari 1912 i en skrivelse till direktionen anhöll om avsked från direktorsposten:

''Prof. S. [Sibelius] anser nämligen, att de göromål, som med denna post äro förenade, åtminstone tidtals för mycket slita på mina icke fullt normala nerver, isynnerhet om därmed 1ste pianoläraren funktioner äro förenade. För den händelse musikinstitutet under nästa säsong kommer att fortsätta sin verksamhet, anhåller jag därför att [. . .] icke komma i åtanke vid besättandet av direktorstjänsten.''[27]

Ekmans åtagande av år 1907 hade slutat i en tragedi. Men några månader senare kallades han till dirigent för Musikaliska Sällskapets i Åbo orkester, där han utförde ett uppskattat arbete 1912–20.

Vikarierande direktor för de återstående veckorna våren 1911 blev Erik Furuhjelm, som nödgades uppskjuta sin till maj planerade kompositionskonsert till hösten ''av förekommen anledning.''[28]

Direktorsfrågan skulle dock avgöras på längre sikt. Sundell vände sig nu till Wegelius favoritelev Erkki Melartin, som några år varit anställd i Viborg där han gjort musiklivet betydande tjänster. Bl.a. hade han grundat en orkesterskola. I ett brev till Sundell den 23 juli 1911 säger Melartin inte kategoriskt nej till Sundells förslag om, att han vikariter skulle överta direktoratet, men hänvisar till redan gjorda åtaganden samt till sin plan att ägna sig åt komposition ''en längre tid i södern.'' Melartin var tydligen ändå redan vunnen för Helsingfors musikinstitut, ty han fortsätter:

''*om* det bleve 'ja', så vore förnämsta orsaken den att jag därigenom trodde mig handla enligt Martin Wegelius önskan, ty han talade så ofta med mig om saken i den riktningen. Jag har nu så pass många år varit så långt från institutet att jag ej kunnat följa med arbetet och det inre livet där och jag vet ej alls om det finnes tillräckligt många möjligheter för mig att kunna framgångsrikt verka i Martin Wegelius anda. Ty om jag skall vara endast 't.f.' och säga ja och amen till allting utan att i samråd med direktionen själv få bestämma något så frestar mig saken ej! Ty en plats där man är bunden till händer och fötter är ej för en person med arbets- och organiseringslust. [. . .] Men inser [jag] att jag här har en plikt att fylla, och en plikt som jag *kan* fylla, så måste de egna intressena vika.''[29]

Järnefelts och Ekmans insatser förbigicks helt i brevet! Sundell hade kontakt även med bl.a. Olga Tavaststjerna, över sommaren verksam som föreståndarinna på Wegelius Vikan, som tagits i bruk som sommarhem för musiker. Hennes votum, som vidarebefordrades till Melartin den 1 augusti, löd:

''Jag tror mig på kollegernas vägnar kunna uttala en nästan allmän önskan att få Hr Melartin som Direktor. Vi äro beredda att på största möjliga sätt underlätta hans arbete.''[30]

Innan Melartin kunnat nås av detta hade han redan hunnit meddela bestyrelseordföranden följande:

''Nog ser det nu ut som om jag måste säga 'ja' slutligen.''[31]

Underhandlingar om praktiska omständigheter, såsom undervisningsskyldigheten, följde. Melartin förväntades överta inte bara teoriundervisningen, utan även orkester- och körövningarna:

''Speciellt skulle direktionen önska att Herr Klemetti skulle befrias från körövningarna, enär inga resultat av dem kunnat framläggas.''[32]

Klemetti skulle dock kvarstå ännu ett år.

Många problem pockade på sin lösning innan höstterminens undervisning kunde inledas. Institutets båda ledande klaverlärare hade avgått våren 1911. Ekman har berörts ovan, och Walter Haefliger, uppenbart olämplig för sitt uppdrag, slutade efter en ''godvillig överenskommelse'' och mot ett skadestånd om 500 mark.[33] Som första lärare hade bestyrelsen först vidtalat Elli Rängman-Björlin, som varit verksam vid institutet från 1907. Hon drog sig dock tillbaka i slutet av augusti sedan hon informerat sig om läget. Hennes avsikt hade varit att ''underlätta Ekmans arbete'', något som ju blev inaktuellt.[34] Melartin gavs av Sundell fria händer att omedelbart skaffa en ny klaverlärare,[35] och lyckades före terminsstarten vidtala tysken Paul van Katwyk, som emellertid skulle stanna bara ett enda år vid institutet. Enstaka elever på det högsta stadiet undervisades därutöver av fru Rängman-Björlin.

Inte heller undervisningen i violinspel – och den därmed sammanhängande skyldigheten att uppträda vid musikaftnarna – var bekymmersfri. Som ovan framgått var mången missnöjd med Nováček. Bestyrelsen synes i april på allvar ha övervägt att helt och hållet ersätta honom med en lämpligare kraft, men stannade ändå vid att ge honom en varning:

''Enär Eder [fortfarande] åligger att medverka såsom solist och ensemblespelare vid Föreningens konserter och musikaftnar, anser sig Bestyrelsen, på förekommen anledning, böra allvarligen uppmana Eder att såväl under instundande sommarledighet som under terminerna genom energisk övning söka återställa och upprätthålla den virtuositet, vilken tidigare utmärkt Edert violinspel och som är ett oeftergivligt villkor för att de medspelandes och den musikaliska publikens berättigade fordringar skola kunna tillfredsställas.''[36]

Bestyrelsen hade dock vidtagit mått och steg att remplacera honom som primarie i stråkkvartetten med en violinist, som bättre harmonierade med bl.a. cellisten Persfelt, och anställde nu den slovenske violinisten Leo Funtek, som varit Filharmoniska sällskapets konsertmästare 1906–09 och kapellmästare i Viborg 1909–10. Med undantag för åren 1914–19, då han var andre konsertmästare vid Kungliga Hovkapellet i Stockholm, skulle Funtek höra till institutets mest mångsidiga och uppskattade lärare t.o.m. mitten av 1950-talet. Som ny violinlärare anställdes dessutom Eino Raitio, som ävenledes hörde till våra mest kända violinister. Bestyrelsens avsikt att ersätta Nováček med en yngre förmåga synes ha blivit känd i förtid: Sulo Hurstinen, anställd vid institutet 1901–10, försökte under åberopande av många argument vinna förnyad anställning, men misslyckades än så länge.[37]

Förutsättningar för en ny tillväxtperiod hade sålunda skapats sommaren 1911. Sundells målmedvetna handlande är den sista insatsen Finlands musikliv till fromma, som kom att utföras av en ledamot av Contemplativt-mystiska orden.

---

1 ANDERSSON, O., MW, en biografisk skiss, H:fors 1919, s. 58.
2 ANDERSSON, O., MW, några anteckningar (TfM 1910–11, s. 141–144), s. 141.
3 DIR 22.3.1906, § 1.
4 DIR 11.2.1907; 24.4.1908.

5 KEK, Saltzman, Fredrik.
6 Kopia av ansökan i SA, arkivet.
7 Bergströms artikel infördes även i Säveletär 1906, s. 65 ff. Bland de viktigaste debattinläggen märks ANDERSSON, O., Sången i våra skolor (FM 1906, s. 63–66); se vidare Säveletär 1909, s. 205 f.; 1910 s. 183 ff.
8 SA-75, s. 98 ff.
9 DIR 29.10.1909, § 2.
10 Stadgarna 1894, § 23.
11 DIR 14.9.1908, § 2.
12 DIR 17.10.1907, § 1; 5.3.1908, § 3; 4.11.1908, § 3.
13 Greta Stenbäck (Dahlström), som var kontrapunktelev till Wegelius fr.o.m. 1905, har omtalat, att kontrapunktlektionerna, som på Wegelius tid var högtidsstunder, plötsligt blev tråkiga hösten 1906.
14 Årsberättelser och terminsböcker. De senare saknar Sibelius namn 1909–10. I matrikeln nämns Sibelius inte heller på normalt sätt som Madetojas lärare, men Madetojas avgångsbetyg (kopia i matrikeln) bekräftar, att Sibelius varit hans lärare.
15 MADETOJA, L., Jean Sibelius opettajana (Aulos, H:fors 1925), övers. i TAWASTSTJERNA, E., Sibelius, Sthlm 1968, s. 186.
16 Brev från L. Kihlman till A. F. Sundell 31.5.1911, SA, arkivet.
17 DIR 14.9.1908, § 4.
18 DIR 11.9.1907, § 15.
19 [KLEMETTI, H.,] Helsingin musiikkiopisto, (Säveletär 1908, s. 49 f.).
20 DIR 30.1.1911, § 6.
21 DIR 11.9.1907.
22 DIR 16.9.1909; HMf Åm 29.11.1909, § 3 (ÅB 1909–10, s. 28 f.)
23 Hbl 4.4. och 7.4.1911.
24 SA, arkivet.
25 Anteckning i bestyrelsens protokollbok.
26 Brev från Kihlman till Sundell 31.5.1911. SA, arkivet.
27 SA, arkivet.
28 ÅB 1910–11, s. 3; Hbl 25.4.1911.
29 SA, arkivet.
30 Brev från Olga Tavaststjerna till Sundell 27.7.1911. Citeras i brev från Sundell till Melartin 1.8.1911. SA, arkivet,
31 Brev från Melartin till Sundell 28.7.1911. SA, arkivet.
32 Brev från Sundell till Melartin 1.8.1911. SA, arkivet.
33 DIR, Särskilda sammanträden 1911, § 1.
34 ibid, § 5; brev från Rängman-Björlin till Sundell 26.8.1911, SA, arkivet.
35 Brev från Sundell till Melartin 1.8.1911. SA, arkivet.
36 Koncept till brev från bestyrelsen, undertecknat av Sundell. Konceptet har skriftligen godkänts av R. Faltin, R. v. Willebrand och L. Kihlman, medlemmar av bestyrelsen.
37 Diger korresponens i SA:s arkiv.

Från musikinstitut till konservatorium

Organisationen 1911–1924

Erkki (Erik Gustaf) Melartin, som nu av bestyrelsen ombetrotts institutets ledning, var född 1875 i Kexholms landskommun i Karelen. Efter att ha gått några klasser i lyceum, först i Kexholm och sedan i Nyslott, insjuknade han så svårt i en hjärtåkomma, att skolgången måste avbrytas. Honom gavs av läkaren två à tre år att leva, och hans föräldrar kunde då inte motstå hans önskan att få studera endast musik under den tid som ännu återstod. Åren 1892–99 kom han så-

lunda att vara elev i Helsingfors musikinstitut – en effektiv terapi. Härvid uppstod ett varmt vänskapsförhållande mellan honom och direktor Wegelius inte bara på grund av de exceptionella utgångspunkterna, utan kanske framför allt efter det Wegelius observerat Melartins extraordinära fallenhet för musikteori och komposition. De två var helt olika till sin karaktär. Melartin var försynt och försiktig, medan Wegelius var patriarkalisk. Men de liknade varandra såtillvida, att båda förfogade över stora fonder av arbetsförmåga och arbetslust samt en överdos av viljestyrka, då en uppgift befanns vara väsentlig. Typiskt var, att Melartin vid en våravslutning i sitt tal till konservatorieeleverna yttrade: ''och kom ihåg, alla måste vi *alltid* arbeta. *Det är huvudsaken*!'' Och sin levnadsvisdom sammanfattade han i fyra ord: ''Var stark – klok – vänlig!''*[1]

Melartin skulle sedermera vid sidan av sin livsgärning som konservatoriedirektor framstå som en av våra mest intressanta tonsättare. Han framträdde med operan Aino (1909), sex symfonier (1902–1924) samt därutöver två ofullbordade symfonier, en balett (1931) och åtskilliga andra verk. Främst gjorde han sig därvid gällande som en lyriker med flödande melodik och en livfullt färgrik harmonik. Dessutom studerade han konsthistoria och estetik (i Basel) och höll två egna konstutställningar. För en stor publik blev han känd även som en lysande aforist.

Sannolikt skulle Melartins konstnärliga produktion ha blivit mycket större, om han inte, liksom mången annan, kommit att ägna sina största mödor åt pedagogiska och administrativa värv. Som ovan framgått var han i olika repriser lärare vid Helsingfors musikinstitut 1898–1907. Därpå ledde han orkestern i Viborg 1908–11 samt dess orkesterskola 1909–11. Och då musikinstitutet behövde honom 1911 tvekade han ju inte att ställa sig till förfogande. Han förblev därefter institutet trogen.

Melartins direktorat 1911–36 (det första året var han t.f.) kan indelas i två perioder: åren 1911–24, då institutet utmärktes av en pedagogisk expansion, och åren 1924–36, då man under det nya namnet Helsingfors konservatorium upplevde en konsolideringsperiod, och äntligen kunde flytta in i ett eget hem. Dessa två perioder behandlas nedan separat.

* * *

Få skeden i vårt land har väl till det yttre utmärkts av så många omvälvningar som det första decenniet av Melartins era. Efter 1908 blev förryskningssträvandena igen märkbara, för att snart bli starkare än någonsin. Från 1914 rasade första världskriget. År 1917 kom de ryska revolutionerna i mars och oktober, i december följde vår egen självständighetsförklaring. Våren 1918 lamslogs landet av det tragiska inbördeskriget. Först småningom blev förhållandena normalare. Krigsåren efterföljdes av ''den första republiken'', 1920-talet, då den nyvunna självständigheten konsoliderades.

Allt detta ledsagades av den första verkliga inflationen i Finland, andra kristidsförhållanden här att förtiga. Kulturlivets omorientering inleddes. Metropolen Petersburg – Petrograd – Leningrad avskärmades, och man sökte nya kontakter med bl. a. de baltiska staterna, Ungern och Tyskland. Norden framstod inte ännu som en enhet.

Sekelskiftets rätt statiska musikförhållanden – fasta orkestrar fanns då i Helsingfors, Viborg och Åbo – efterträddes av en Sturm und Drang-tid för musikinstitutionernas del. En fast operascen grundades äntligen i Helsingfors 1911: *Inhemska operan,* från 1914 *Finska operan,* sedermera Finlands nationalopera. En händelsekedja, som dock i långt högre grad fångade allmänhetens uppmärksamhet, var orkestergrälet i Helsingfors. Filharmoniska sällskapet, som Kajanus orkester benämndes från 1895, hade efter några ekonomiskt goda år börjat gå med förlust fr.o.m. 1907. Skulderna steg, och läget försämrades drastiskt hösten 1911, då statsanslaget (45.000 mk år 1911) plötsligt drogs in för året 1912. Man lär i Petersburg ha trott, att kulturanslagen till Finland i själva verket användes till inköp av artilleri och ammunition! Kajanus gjorde sig på hemmaplan impopulär genom den resa han gjorde till Petersburg för att beveka myndigheterna, och fick därpå kämpa rätt ensam för sin orkester, efter det att det kommunala anslaget överflyttats till ett nytt orkesterföretag, som leddes av Georg Schnéevoigt. Den konflikt som nu följde har gått till hävderna som det monumentalaste gräl som någonsin rasat inom vårt musikliv. Kajanus ''inhemska'' orkester stod mot Schnéevoigts ''utländska''. Ytterligare en part var Alexej Apostol och Helsingfors hornorkester, en skara f.d. militärmusiker, som förlorat sin anställning då Finska militären indrogs 1901. Slutligen nåddes en kompromiss med staden Helsingfors betydelsefulla stöd: de två symfoniorkestrarna sammanslogs år 1914 till *Helsingfors stadsorkester* med Kajanus och Schnéevoigt som dirigenter och Apostol som ekonom.[2] Orkesterskolan, som Kajanus grundat, övertogs av musikinstitutet, varom mera nedan. Tiden hade även i övrigt starka drag av växtvärk. Stumfilmens entré hade skapat nya arbetstillfällen för musiker: biograforkestrarna. Nya publikskikt aktiverades dessutom bl. a. av den första grammofonfebern.

Musiklivets begynnande breddning illustreras även av den flora av nya organisationer som växte fram. Sånglärarnas förening i Finland, som grundades 1909, har berörts ovan. Sedermera grundades bl. a. Finlands musikerförbund 1917 och Finlands tonkonstnärsförbund samma år. Musikvetenskapen började även få en självständigare profil. Ilmari Krohn, som sedan år 1900 varit docent vid universitetet, fick 1918 en e.o. professur i ämnet, landets första. Musikvetenskapliga sällskapet i Finland grundades 1916 (ett förebud härtill var en år 1909 grundad kortlivad filial till Internationale Musikgesellschaft).

De pedagogiska expansionssträvanden, som utmärkte Melartins första direktorsperiod, kan i väsentliga avseenden ses som en reflex av utvecklingen i stort. Att han härvid kunde agera med framgång måste i en sen tid betraktas som något av

ett under. Emot sig hade han först det bistra klimat, som utmärkte den statliga konstpolitiken 1911–12, och därpå, förutom det första världskrigets vargatider, en stark inflation, på den tiden även för finansmännen en okänd företeelse. Och liksom dittills utgjorde institutets lokalfråga ett verkligt irritationsmoment. Man kan med skäl fråga sig vilken utgången varit, om inte A. F. Sundell sommarhalvåret 1911 hade lyckats återställa den goda andan inom musikinstitutet.

* * *

Liksom Kajanus och hans orkester samt flere andra kulturinstitutioner drabbades av tsarrysk nattfrost år 1912 indrogs statsbidraget även för musikinstitutets del. (Uppfattningen att kulturanslagen då gick till antiryska ändamål var förvisso inte alldeles ogrundad: odlandet av vår kulturella särart var en väsentlig del av det passiva motståndet.) Vetskapen om att myndigheterna i Petersburg förvägrat institutet statsanslag för år 1912 nådde Helsingfors i april 1911. I detta skede övervägde bestyrelsen tillställa lantdagen en anhållan om motsvarande belopp.[3] Vid höstterminens början vände man sig till Kejserliga Senaten i Helsingfors med en anhållan om, att staten måtte överta institutet, eller också bevilja ett fortsatt understöd om 30.000:–. Anhållan kompletterades med en utförlig motivering, där det bl. a. heter:

''Medan lärarnas antal under det första året var 9 och elevernas antal 49, hade vårterminen 1911 lärarnas antal stigit till 24 samt elevernas till 331, av vilka 200 hade sin hemort i Helsingfors, 124 i landsorten och 7 i utlandet. Behovet av undervisning i musik är således ganska utbrett i hela landet, och vore det förty ett hårt slag för alla dessa unga bildningssökande, om musikinstitutet skulle måsta upphöra av brist på nödliga medel.

Arbetets stora framgång visas främst av den omständigheten, att av ovananförda 24 lärare, 15 varit elever vid musikinstitutet, varutöver 21 längre hunna nuvarande elever deltogo i undervisningen som praktikanter. Alltsedan musikinstitutets egentliga grundläggare, direktor Martin Wegelius' frånfälle har direktorsplatsen varit besatt med forna elever. Vid landets lyceer och fruntimmersskolor verka för närvarande såsom lärare i sång 9 och vid folkskollärarseminarierna såsom lärare i musik åtminstone 8 forna elever av musikinstitutet. Därutöver arbeta talrika forna elever överallt i landet såsom privata musiklärare.''[4]

Denna anhållan, där musikinstitutets allaredan landsomfattande betydelse blir belyst, kunde naturligtvis inte bifallas. I detta läge, då framtiden syntes oviss, anmälde August F. Sundell sin avsikt att dra sig tillbaka från posten som bestyrelsens ordförande. Förtroendekrisen 1911 hade han lyckats lösa, men säkerligen förstod han, att den ekonomiska kris, som nu nalkades, borde hanteras av någon med finansiell sakkunskap långt utöver amatörens. Vid bestyrelsens möte den 7 december 1911 avtackades han för ''det med så stort intresse och omtanke omfattade arbete, han som ordförande utfört.''

Ordförandeskapet övertogs nu av bankprokuristen Elis Lagus (1874–1928), intresserad amatörmusiker och musikskribent. Han hade tillhört den krets, som till Martin Wegelius förtrytelse startat tidningen Finsk Musikrevy år 1905; hit hörde i övrigt främst Otto Andersson, Axel von Kothen och Erik Furuhjelm. Sedermera blev Lagus förste kamrerare vid Föreningsbanken, men nödgades på grund av

tilltagande ohälsa lämna denna post i förtid. I musikinstitutets ledning kvarstod han bara fyra år. Betecknande för hans intresse för institutet är, att han uttryckligt uttalade en önskan att Martin Wegelius stipendiefond skulle bli ihågkommen vid hans jordfästning. Efter en lång vistelse på Nummela sanatorium avled han 1928.[5]

Lagus efterträddes 1915 av medicine och kirurgie doktorn Georg Mellin (1870–1927), bl. a. verksam som assistentläkare vid universitetets barnklinik 1906–16 och enligt flere uppgifter en av tidens noblaste gentlemän. Han torde inte själv ha praktiskt utövat musik, men lär ytterst sällan ha saknats i konsertsalen. Även Mellin avgick av hälsoskäl.[6] Ordförande under den oroliga perioden 1917–18 blev därpå Walter Ekström (1871–1920), som sedan 1909 innehaft lärostolen i romersk och internationell rätt samt juridisk encyklopedi vid universitetet. Den svenske operaregissören Ragnar Hyltén-Cavallius har beskrivit honom som politiskt synnerligen vidsynt, litterär, musikalisk, sportintresserad och berest, ”en levande uppslagsbok, [. . .] i egentligaste mening en *kulturpersonlighet*.”[7]

Efter Ekströms avgång 1918 hade man förmånen att till ordförande kunna välja senatorn Theodor Wegelius (1850–1932), som redan åren 1888–1907 tillhört bestyrelsen. Efter en framgångsrik bana som bankman och medlem av lantdagen (1877–78, 1894, 1897, 1899, 1900, 1905–06) hade han utnämnts till chef för senatens finansexpedition 1906; år 1908 avgick han dock protestartat av politiska skäl.[8] Martin Wegelius kusin blev på sin ålderdom ett av musikinstitutets viktigaste stöd.

Året 1912 närmades utan att en hållbar budget förelåg. Ovissheten var stor, och man protokollförde t.o.m. en orealistisk plan av A. Apostol, som privat hade föreslagit ett

”byggnadsföretag, som skulle ej blott bereda rum för institutet utan event. även genom hyresintrader direkta inkomster.” Detta ”kunde i någon mån paralysera verkningarna av det för nästa år upphörande statsanslaget.”[9]

I januari 1912 utformades en nödplan. Av de tre inkomstkällorna på Wegelius tid återstod nu bara en: elevavgifterna. Statsstödet hade bortfallit, och musikföreningens medlemsavgifter hade förlorat hela sin betydelse. Den borgströmska reservfonden, efterhand återuppbyggd, måste nu tillgripas, samtidigt som lärarnas löner föreslogs sänkta så, att lektioner, som dittills betalats med 4:– per timme, nu skulle ges för 3:50; det lägre timhonoraret 3:50 sänktes till 3:–. De i kontrakten omnämnda minimiårslönerna annullerades.[10] Lärarna accepterade enhälligt dessa förslag[11] vilket visar, att de var införstådda med lägets allvar.

För att i någon mån återerövra det som förlorats genom de efterhand uteblivna medlemsavgifterna föreslogs inom bestyrelsen i januari 1912, att Helsingfors musikförening skulle upplösas samt att ett aktiebolag skulle bildas för att överta institutet.[12] Under våren finslipades stadgarna för *Ab Helsingfors musikinstitut,* som axlade det ekonomiska ansvaret den 1 juli 1912.[13]

Det nya aktiebolagets syfte var enligt stadgarna ''att övertaga det av Helsingfors musikförening upprätthållna Helsingfors musikinstitut och fortsätta detsamma som en tvåspråkig läroanstalt, där de bägge inhemska språken, svenskan och finskan, under förutsättning att institutet besökes av elever från vardera språkgruppen, äro likställda.'' (§ 1). Bolaget övertog alla fonder, som donerats till institutet (§ 2). Verksamheten avsåg inte att bereda aktionärerna någon vinst:

''dividendutdelning i kontanta penningar är därför utesluten, och regleras elevernas vid institutet avgifter och lärarekårens lönevillkor, därest uppnådd vinst icke prövas böra reserveras, för elever och lärare så förmånligt som en försiktig budgetkalkyl tillåter.'' (§ 3).

Kapitalet fastställdes – säkerligen efter inventering av de reella möjligheterna – till 21.500 mk, fördelat på 43 aktier om 500 mk. Möjligheter förbehölls att höja aktiekapitalet till 100.000 mk. Varje aktie berättigade till inträdeskort till konserter, musikaftnar och uppvisningar. (§ 5, 8). Omorganisationen framstår i hög grad som ett sätt att tillföra musikinstitutet nytt kapital, möjligt att återinvestera och på detta sätt göras räntebärande. Detta garanterade åtminstone någon inkomst, större än de dittillsvarande medlemsavgifterna. Men det bortfallna statsbidraget kunde självfallet inte kompenseras på detta sätt. Situationens hela allvar möter i stadgarnas § 17: direktionen för bolaget förbjuds där inställa musikinstitutets verksamhet utan bolagsstämmans hörande.

Det nya bolagets *direktion,* fem medlemmar och tre suppleanter, valda vid ett årsmöte med sedvanliga uppgifter, efterträdde direkt den gamla bestyrelsen, och utövade sålunda inseendet över såväl undervisning som förvaltning. Alla bestämmelser om undervisningen, som gällt dittills, bibehölls oförändrade.

De bemödaden, som nu gjordes av de få mecenater, som slöt upp bakom musikinstitutet, ådrog sig naturligtvis även yttre uppmärksamhet, trots att man stod s.a.s. i skuggan av orkestergrälet. På ledande plats framhölls (av Guss Mattsson?) i Dagens Tidning den 10 april 1912, att musikinstitutets belägenhet var

''vida mera tragisk än någonsin orkesterns. Medan denna, ett visserligen oumbärligt organ för musiklivets vidmakthållande hos oss, alltid kunnat och kan påräkna understöd i vida kretsar – något som ju dock den oväntade möjligheten av hela två betydande orkesterbesättningars upprätthållande i vår stad tyder på – ligger vårt enda konservatorium mera i skymundan, på sidan om allfarväg, uppburet blott av ett mindre antal speciella musikvänner''.

Terminsslutet våren 1912 måste betecknas som institutets i ekonomiskt avseende dystraste genom tiderna. Reservfonden var förbrukad, och direktionen såg sig nödsakad meddela, att en höjning av elevavgifterna var att vänta. Man vände sig till elevkåren med en uppmaning att trots detta fortsätta studierna:

''Styrelsen uppmanar även eleverna att i sina hem förklara vikten av att ingen elev uteblir för att ej därigenom medverka till en kulturinrättnings undergång.''[14]

Direktionen visste mycket väl, att elevavgifterna nu var helt omistliga. Den inrättade, säkert för att öka denna inkomstpost, en helt ny och i stadgarna inte nämnd elevkategori, *privatister,* vilka inte var berättigade att erhålla betyg.[15]

Elevanslutningen började nu efterhand öka, och nådde läsåret 1919–20 siffran 879, ett rekord, som stod sig länge.

Helsingfors musikinstitut framstod före, under och omedelbart efter första världskriget i hög grad som en musikskola för amatörer, och direktor Melartin framhöll om eleverna ännu år 1926, då förhållandena var mera stabila:

"Lyckligtvis har inte ens en tiondel av eleverna för avsikt att välja musiken till levebröd."[16]

För musikinstitutet synes elevtillväxten på 1910-talet i ekonomiskt avseende ha varit att livsvillkor.

* * *

En tröst för direktionen var våren 1912, att lärarkåren förblev lojal. Hufvudstadsbladet skrev den 2 juni:

"Institutets lärare [...] hava med storsinnad oegennytta förklarat sig villiga att under nästa läsår ställa sina krafter till institutets tjänst utan bestämd, säker lön och för – isynnerhet för en del – väsentligen minskad gottgörelse per timme."

Nu har just detta – såvitt författaren har sig bekant – inte berörts i memoarlitteraturen. Det kan dock antas, att alla berörda var fast beslutna att kämpa vidare som ett led i det passiva motståndet mot tsarryska påfund, av vilka kulturanslagens indragande för år 1912 var ett.

I juni 1912 meddelade fröken Fanny Avellan, att hon donerat 5.000 mk per år för tiden 1912–17 för att något utöka lärarlönerna; donationen skulle dock återtas, om statsbidraget ånyo skulle utbetalas.[17] Detta samt det ökande elevunderlaget medförde optimism. Man anhöll i vanlig ordning om statsstöd för 1913, men tycks ha fruktat att bli ställd i skuggan av orkestrarnas äskanden. Axel Stenius, som stod institutet nära, skrev i Nya Pressen den 9 oktober:

"Under den oerhörda kraftmätning, som pågår inom vårt musikliv på orkestermusikens område, är det fara för att intresset för musikinstitutet får sitta emellan. Det vore likväl i högsta grad beklagansvärt om tillföljd härav även det understöd, som vår främsta och enda högskola för musikens odling åtnjutit från allmänhetens sida, skulle på något sätt minskas."

Lyckligtvis återfick man statsbidraget år 1913. Som helhet blev det ekonomiska resultatet detta år överraskande gott. År 1912 hade man lärt sig spara, och kunde nu inte bara höja lärarlönerna till s.k. normal nivå (otillständigt låg) utan även börja återuppbygga reservfonden.[18] Härefter konstruerades budgetens inkomstsida länge så, att elevavgifterna utgjorde ca 2/3 av totalsumman, och statsbidraget ca 1/3. En ny inkomstpost utgjorde 1914 ett anslag från Helsingfors stad om 5.000 mk i anledning av att institutet övertagit orkesterskolan. Statsbidraget steg då till 30.000 mk, och elevavgifterna till 68.000 mk.[19]

Efter första världskrigets utbrott 1914 begynte den märkliga spiral, som pressade varje penningbelopp uppåt. Statsbidraget steg gradvis, och var år 1919 redan uppe i 175.000 mk + 25 % i dyrortstillägg.[20] Höjningen åtgick till stegrade hyreskostnader o.dyl. Endast lärarlönerna förblev vid det gamla. En skribent i Dagens Press betecknade dem den 6 november 1919 som miserabla:

''Timlönen varierar mellan 3 och 5 mk. Utom institutet fås 15–20 mk. Det att man här arbetar för 3–5 mk är endast ett bevis på intresse för det institut där man själv varit elev, och för vars framtid man önskar gott. Ofta går dock framstående lärarkrafter institutet förbi.''

Utvecklingen fortsatte. Efter det Olga Tavaststjerna intervjuats i maj 1922 skrevs:

''Allt annat är hon glad åt, när hon förevisar skolan, utom ekonomien. Statsanslaget är för litet, hyran stiger som en fuga mot höjden. [. . .] Konsten är ett styvbarn i vårt land. Skall aldrig en donator uppstå även för musikinstitutet?''[21]

(Olga Tavaststjerna anspelade på de enorma donationer, som nyligen gjorts till förmån för två nyss upprättade privata universitet: Åbo Akademi och Turun Yliopisto.)

* * *

Frågan om undervisningslokalen avancerade inte synligt dessa år. Tvärtom beredde den ökande bekymmer. Ideliga konflikter rörande höjda hyror och uppsägningar störde arbetsron. Stundom fördes ärendena upp till hyresnämnden, det kristida ämbetsverk som skulle övervaka hyresgästernas intressen.[22] Man drömde allt intensivare om ett eget hem.

Ett högintressant inslag i denna händelsekedja var, att de kommunala myndigheterna åren 1916–1917 var beredda att disponera tomten i hörnet av Västra Chaussén (Mannerheimvägen) och Norra Järnvägsgatan så, att där skulle byggas ett operahus med därtill anslutna flyglar för musikinstitut och konstutställningar.[23] Konkreta åtgärder följde inte då, men tanken på att uppföra en monumentalbyggnad som fond till Henriksgatan (Mannerheimvägen) var väckt. Efter kriget fick operan som känt överta f.d. ryska garnisonsteatern vid Bulevarden, och musikinstitutet hänvisades återigen till egna initiativ. År 1920 donerade Theodor Wegelius 100.000 mk som bidrag till ''ett eget hem för institutet''.[24] Tre år senare underhandlade man förgäves om statsbidrag för att kunna överta fastigheten Fabiansgatan 17 (hörnet av Norra Magasinsgatan). Där skulle man ha kunnat inrätta 30 klassrum och ett par större salar.[25]

Men även om man nu för en tid åter vänt blicken mot stadens centrum, levde tanken på ett bygge i Främre Tölö kvar både hos musikinstitutets ledning och stadens myndigheter.

---

1 Citaten ingår i MARVIA, E., Erkki Melartinin henkinen perintö (MT 1945, s. 19 f.).
2 Jfr bl. a. RINGBOM, N.-E., Helsingfors orkesterföretag, H:fors 1932, s. 33–43 samt huvudstadspressen, passim, 1912–1914.
3 Detta framgår indirekt av ett brev från bestyrelsen till Viktor Nováček 27.4.1911, SA:s arkiv (koncept). Protokollen från ett par möten i april fördes på ''skilt ark'' och har förkommit.
4 Återgivet åtm. i Hbl 29.9.1911.
5 Brages urklippsverk, biographica.
6 ibid.
7 ibid.

8 KEK m. fl. uppslagsverk.
9 DIR 4.12.1911, § 2; DT 29.11.1912 omnämner även planen.
10 DIR, privatsammanträde januari 1912.
11 DIR 6.3.1912, § 1, notis i DT 7.4.1912.
12 DIR, privatsammanträde januari 1912.
13 DIR 10.4.1912, § 1; DIR 14.4.1912; Stadgar för A. B. Helsingfors musikinstitut – Helsingin Musiikkiopisto O.Y. Dessa stadgar ingår (på finska) i SA-75, s. 162 ff.
14 Flere huvudstadstidningar ca 1.6.1912.
15 DIR 23.1.1913, § 4.
16 Hbl 21.5.1926.
17 DIR 10.9.1912, § 3.
18 Skrivelse från direktionen till bolagsstämman 27.11.1913.
19 D:o 30.11.1914.
20 DIR 11.2.1919, § 1.
21 Sign. Valois i Hbl 19.5.1922.
22 Jfr t.ex. DIR 4.1.1919, § 1; 3.2.1920, § 1; 2.2.1921, § 3.
23 Bl. a. DIR 26.1.1916; 23.8.1917, § 1.
24 SLS, Förhandlingar 1920, s. XXXI f.
25 Bl. a. DIR 21.4.1923, § 4; 26.9.1923, § 2.

Undervisningen 1911–1924

Melartins första mål som direktor var att ''uppehålla Martin Wegelius livsgärning''.[1] Men redan inför läsåret 1912–13 omtalade han i en intervju, att han ville utvidga institutet till ett fullständigt konservatorium.[2] I sista stund före den stora världsbranden företog han våren 1914 en resa, varvid han för att inhämta nya intryck besökte hela sexton europeiska konservatorier, bl. a. tre i Berlin och två i Dresden, samt konservatorier i Leipzig, Köln, Bryssel, Strassburg, Stuttgart, München, Wien, Köpenhamn och Stockholm.[3] Melartins handlande styrdes sålunda av kontakt med dem, som hunnit längre.

Direktorn genomförde sitt utvidgningsprogram, vilket beaktas i Helsingfors musikinstituts förnyade reglemente 1920.[4] Detta upptar, förutom nyinförda läroämnen som behandlas nedan, en enda verkligt viktig novitet: den pedagogiska ledningen anförtroddes nu åt ett *direktorium* bestående av direktor samt två av direktionen utsedda lärare, av vilka den ena förordnades till prodirektor (§ 21). Synbarligen bekräftades härmed endast Melartins praxis att rådgöra med andra i viktiga frågor. Prodirektor blev 1920 Erik Furuhjelm och tredje medlem Leevi Madetoja; vardera hade redan dessförinnan hört till den inre ringen.

I övrigt upptar reglementet 1920 endast smärre justeringar, såsom den, att harmoniläran (''använd harmonisk sats'') gjordes obligatorisk för alla ordinarie instrumentalelever. Blivande orkestermusiker förpliktigades dessutom delta i en kortare kurs i partituranalys. Harmonilära fordrades av varje elev i fortbildningsavdelningen, oavsett huvudämne (§ 7, 8). Dessa förändringar kan återföras på förslag, som Furuhjelm hade framställt offentligt redan 1915.[5]

Men det mesta blev vid det gamla. Eleverna uppdelades alltjämt i ordinarie och extra elever (§ 5), lärarna var även nu ordinarie eller extra (§ 18, 20), och som generellt kompetenskrav gällde för lärarna ''sådan virtuositet att de kunna upp-

Unionsgatan 20

träda som solister och ensemblespelare (resp. sångare) på föreningens konserter och musikaftnar'' (§ 19). Även indelningen i förskola, musikskola och fortbildningsavdelning (tidigare: akademiklass) bevarades. Erkki Melartin betonade i sin kortfattade 45-årshistorik,[6] att Martin Wegelius verkställt denna med ''genialisk intuition'' och fortsatte:

''Denna indelning har visat sig särdeles lämplig bl. a. därför, att eleverna sålunda inom samma organisation kunna få sin fullständiga musikaliska utbildning, och att därigenom lärarkrafter, lokal och de begränsade ekonomiska resurserna mera effektivt kunna utnyttjas.''

Huvudlärare i *musikteori* var fr.o.m. 1911 självfallet direktor Melartin. Han byggde helt på traditionerna från Martin Wegelius, vars läroböcker efterhand kom ut i nya upplagor. I harmoniläran använde de längre hunna eleverna Harmonielehre av Louis och Thuille, medan kontrapunkten skrevs enligt Bussler. En intressant tendens, som märks i böjan av 1920-talet var, att i de relativt små svenskspråkiga klasserna som undervisades av Furuhjelm flere läroämnen kunde kombineras: teori I (bl. a. harmonisk analys) med generalbas, teori II (bl. a. formanalys) med musikhistoria, och kontrapunkt med Furuhjelms speciella ämne partituranalys. I de vanligtvis rätt stora finskspråkiga klasserna (Melartin, Madetoja, Kotilainen, Launis, Laitinen, Karvonen) hölls de olika facken strängt isär.

Olga Tavaststjerna var, vid sidan av uppdragen på kansliet, huvudlärare i solfège, och tillämpade härvid Wegelius Kurs i tonträffning. Ett nytt inslag var hösten 1914, att man vid sidan av de traditionella kurserna I och II även införde en frivillig kurs III, som hölls ett par år. Solfègegrupperna i de högre avdelningarna kunde överstiga 20, men i förskolan var grupperna små: ofta 3 à 4 elever.[7] En elev, som studerade 1915–1923 har berättat, att solfègen hölls i ett gammalt kök; den elev som satt närmast spisen hade att se till, att lärarnas kaffepanna inte kokade över.[8]

Under perioden 1911–1924 var kompositionslärarna i princip två, nämligen Melartin och Furuhjelm. Majoriteten av eleverna i detta ämne studerade för Melartin, medan Furuhjelm undervisade några svenskspråkiga elever (markeras nedan med EF). De elevkomponister som fördes fram på uppvisningar, musikaftnar och konserter var följande:

Arvi Karvonen 1912, 1914, Ilmari Hannikainen 1912, 1913, Aarre Merikanto 1912,[9] Yrjö Kilpinen 1912, Väinö Raitio 1912, 1914, 1915, Bengt Carlson (EF) 1912, 1913, Arvo Laitinen 1914, 1916, 1917, Väinö Haapalainen 1914, Bengt von Törne (EF) 1915, 1916, John Granlund (EF) 1915, Robert Kaila 1915, Väinö Pesola 1916, 1917, Gustaf Bergman 1916, Hjalmar Lindfors 1916, 1917, Felix Krohn (lärare: Ilmari Krohn) 1917, Elmer Diktonius (EF) 1917, Sven Sandberg (EF) 1917, 1919, Evald Itkonen 1919, 1920, 1921, 1923, Väinö Hannikainen 1919, 1921, Ole Edgren (EF) 1919, Manu Penttilä 1921, Urho Koskinen 1921, Ruth Forsström (Vaaranen) 1921, 1922, Uuno Klami 1921, 1922, 1923, Onni Lampén 1921, 1922, 1923, Helvi Leiviskä 1921, 1922,

1923, 1924, Sune Carlsson 1921, Sulho Ranta 1922, 1924, Olavi Ingman 1922, 1924, Urho Rosendahl 1923, Leo Härkönen 1924 och Reino Leppänen 1924.

Även om elevföreningen i denna volym måste behandlas kursoriskt, skall här inskjutas, att Melartin omfattade den med allra största intresse. Inom föreningen, vars verksamhet inte hade varit kontinuerlig, bildades på Melartins tid olika klubbar med specialområden som musikens teori, musikens historia och komposition och vidare en klubb för pianister. Man hade en egen tidning, Sempre crescendo, som naturligtvis snart fick öknamnet Molto smorzando. Här publicerades även elevkompositioner, såsom Sulho Rantas solosång Miks kaipaus sa ollut et? (Onni Okkonen), Uuno Klamis Une samt Helvi Leiviskäs Preludium för piano och hennes solosång Hyökyaalto.[10] Helvi Leiviskä har omtalat för författaren, att samvaron i föreningen skedde i största hjärtlighet kring en kopp te med bulle. Förbudstidens ovanor nådde inte musikinstitutet.[11] Konventets största satsning utåt var en kompositionsmatiné den 30 mars 1924. Programmet återges i faksimile på s. 98.

Som förste lärare i *pianospel* engagerade Melartin (detta var hans första ämbetsåtgärd) tysken Paul van Katwyk. Denne efterträddes redan 1912 av Sigrid Schnéevoigt, som kvarstod som den ledande till år 1916. Kortvarig första lärare blev därpå fru Helene Trohimowsky-v. Wenzell. Åren 1917–19 hade man därpå för första gången Ilmari Hannikainen som den i rang förnämste klaverläraren. Därpå eftersträvade man synbarligen att återupprätta traditionen med framstående utlänningar som första lärare i pianospel. Waldemar Alme var anställd 1919–21, Artur Lemba 1921–22 och Egbert Grape 1923–25. Ingen av dessa utlänningar synes ha tillhört det allra förnämsta skiktet; säkerligen spelade de ekonomiska realiteterna nu in i avseende på anställningspolitiken. Tiden syntes börja bli mogen för en mera medveten satsning på inhemska krafter som första lärare, pedagoger som utbildats inom institutet. I skuggan av utlänningarna gjorde Eino Lindholm dessa år ett synnerligen fruktbart arbete. Ingeborg Hymander blev småningom alltmera specialiserad i pianopedagogik. Enligt en av hennes efterföljare, Martti Paavola, skulle hon mycket väl ha kunnat ägna sig åt att konsertera. Hon valde dock att fördjupa sig i pedagogiska frågor, och tjänstgjorde länge som inspektor för förskolans pianoundervisning. Hon höjde sig högt över stadiet pianotant, och hennes arbete var i bästa mening banbrytande.[12] På frågan varför hon inte blivit konsertpianist svarade hon en av sina elever, Sigurd Snåre: ”Den som har blivit ett öre blir aldrig en daler.”[13] Tillsammans med en av kollegerna vid musikinstitutet, Aline Ahlfors, publicerade Ingeborg Hymander 1909 *Elementarkurs i pianospel* I–III, i flere decennier den mest använda pianoskolan i Finland. Sina rön sammanfattade hon i boken *Den unge klaverläraren*, som utkom 1924 (även i finsk översättning). Boken är visserligen numera föråldrad, men redan dess existens är ett vittnesbörd om den vikt man inom Helsingfors musikinstitut tillmätte pianopedagogiken.

En av de landvinningar, som Melartin åstundade, uppnåddes aldrig. Hösten 1913 underhandlade musikinstitutet med pianostämmaren Jacob Nyström om en

särskild pianostämmarutbildning. Synbarligen var Nyströms ekonomiska anspråk för höga; utbildningen kom aldrig igång.[14]

Hela 1910-talet kvarstod Oskar Merikanto som huvudlärare i *orgelspel,* vid sidan av sina övriga insatser inom vårt musikliv. Liksom föregångaren Faltin representerade han i hög grad det konstnärliga orgelspelet, och inte bara det liturgiska. Många impulser från Leipzig, men även från t.ex. Enrico Bossi, nådde landet via Merikanto.[15] År 1920 övertogs ställningen som förste orgellärare av Merikantos elev Elis Mårtenson, som i hög grad företrädde Leipzig-traditionen (Karl Straube).[16] Undervisningen kompletterades med regelbundna kurser i orgelmodulation och -registrering, en nödvändig teoretisk underbyggnad. Närheten till liturgisk praxis belyses av, att man år 1917 diskuterade införandet av ett nytt läroämne, ''Kyrkosång till eget ackompanjemang.''[17]

Trotjänaren Abraham Ojanperä kvarstod som förste lärare i *solosång* t.o.m. hösten 1915. Hans verk fortsattes av Alexandra Ahnger, Axel von Kothen och andra. Solosången befäste sin ställning som institutets volymmässigt näst största ämne. Kortvarigt kompletterades undervisningen med lektioner i *fonetik*.

Av största betydelse för ämnets utveckling var den operaklass som inrättades 1912. Först var klassen ''privat'', mot en rätt hög elevavgift, men från 1914 var dess verksamhet helt integrerad med musikinstitutets.[18] Verksamheten leddes av Emmy Achté t.o.m. höstterminen 1922 och därefter av Wäinö Sola, båda högt ansedda operaartister. Emmy Achté hade bl. a. varit den ledande mezzosopranen vid Finska operan 1873–77, och hade nära kontakter med musiklivet genom sin man, Lorens Achté, som var ledare för Helsingfors Klockare- och orgelnistskola, och via sina döttrar Aino Ackté och Irma Tervani, som var sångerskor med europeisk ryktbarhet. Wäinö Sola var i sin tur epokens ledande operatenor i landet, aktiv ännu efter andra världskriget. Operaklassen inövade och framförde vid uppvisningar fr.o.m. våren 1914 avsnitt ur den centrala operarepertoaren, praktiskt taget alltid dock endast med pianobeledsagning. Först år 1924 medverkade elevorkestern i en av uppgifterna.

Heikki Klemetti kvarstod som lärare i *körsång* och *körpedagogik*[19] t.o.m. vårterminen 1912. Det måste betecknas som synnerligen förvånande, att han aldrig lät kören framträda offentligt. Hans särbegåvning hade däremot ett lämpligt forum i Suomen Laulu, blandad kör från år 1907, inom vilken man upprättade en alldeles egen sångskola år 1912.[20] Det är tänkbart, att Klemettis krav på körklangen stod i bjärt konflikt med synen hos musikinstitutets solosångspedagoger.

Efter ett uppehåll i körens verksamhet fortsattes arbetet 1913 av Oskar Merikanto, som instuderade större, ackompanjerade verk. Han lät kören framföra bl. a. Verdis Stabat matèr (1914), Cherubinis Requiem c-moll (1915) och fyra satser ur Mozarts Requiem (1917). Våren 1918 inträdde naturligtvis en paus, denna fortsatte emellertid hela följande läsår. Höstterminen 1919 var Leo Funtek kortvarigt körledare. Därefter lades körarbetet ned för lång tid.

Körpedagogiken, som kanske indirekt funnits med under Merikantos era, återupprättades dock vårterminen 1924 och då i form av en specialkurs inom musiklärarutbildningen för läroverken. Lärare var i tre år Lauri Ikonen.

Vill man i körsångens och körpedagogikens undanskymda ställning i början av 1920-talet inläsa en tendens, så vore det, att en markerad gräns nu dragits mellan körrörelsen och musikinstitutet. På Wegelius (och i viss mån även på Ekmans) tid hade samarbetet med den svenskspråkiga folkliga körrörelsen varit intimt. Därefter noteras få kontakter med de körrörelser, som inom vardera språkgruppen växte sig allt starkare. Men åtskilliga av musikinstitutets elever tillhörde – helt privat – Suomen Laulu, Kilven Kuoro, Svenska Oratorieföreningen eller någon annan av de mest slagkraftiga huvudstadskörerna.

Den schweiziska musikpedagogen och tonsättaren *Emile Jaques-Dalcroze* redogjorde för första gången för sina pedagogiska idéer vid en konferens i Lausanne år 1902; vid en tonsättarkongress i Solothurn 1905 framförde han en rad förslag till reformering av skolornas undervisning. Hans idéer gick ut på, att det inre lyssnandet skulle skärpas genom särskilda övningar, samt att individualitet och musikaliskt omdöme skulle läras bl. a. genom improvisation; genomgående stod sambandet musik-rörelse i centrum. Redan 1907 nådde metoden Finland på danspedagogen Maggie Gripenbergs försorg. Hon påbörjade då privat gruppundervisning. Vid tidpunkten för Melartins utrikesresa våren 1914 hade Jaques-Dalcroze-metoden rätt allmänt slagit igenom. Melartin besökte sexton konservatorier, och i endast två av dessa hade Jaques-Dalcroze-klasser ännu inte grundats.[21] Melartin inledde nu underhandlingar med Maggie Gripenberg, som på eget initiativ hade genomgått fullständig kurs i Schweiz. Den undervisning som inrättades vid musikinstitutet hösten 1914 – lärare var självfallet Maggie Gripenberg – besöktes huvudsakligen av elever i förskolan.

Åren 1914–16 kompletterades klassen med en särskild av Ida Moberg meddelad undervisning i solfège, ''praktisk rytmisk gehörsbildning efter Dalcrozes metod''. Denna hade inte framtiden för sig.

* * *

Melartins avsikt att utvidga institutet till ett *fullständigt konservatorium* – därmed avsågs ett undervisningsprogram, som täckte konstmusikens hela fält – har berörts ovan. Utvidgningen inleddes i liten skala våren 1912, då man för första gången mottog en elev i klarinettspel, en orgelelev i förskolan, som även blåste klarinett. Följande läsår spelade samma elev engelskt horn.[22] Inför terminsstarten 1913 annonserade man därpå om undervisning i ''alla stråk- och blåsinstrument'', dock så, att bara några lärarnamn på blåsarsidan nämndes: flöjtisten Max Fühler, oboisten Karl Schimunek samt klarinettisten Kusti Aerila. Den sistnämnde anses vara den första inhemska blåsaren i modern tid, som i alla avseenden tålde en jämförelse med de utlänningar, som dittills befolkat orkestrarnas blåsarsektioner. Aerila kvarstod som lärare till år 1948. Jämsides med dessa nyinförda blåsinstrument fortsattes vid institutet undervisningen på hornseptet-

KONVENTET VID HELSINGFORS MUSIKINSTITUT

KOMPOSITIONSMATINÉ

I SVENSKA NORMALLYCÉET

SÖNDAGEN DEN 30 MARS kl. 12 f. m.

PROGRAM:

Yrjö Gunaropulo: Pianopreludier.
(Herr *E. Grape*)

Reino Leppänen: Tre sånger.
Haamu (Baudelaire-Koskenniemi)
Kuin linnut tumman veen (Ilmari Pimiä)
Talvi (Einari Vuorela)
(Fru *Ester Rask* och *komponisten*)

Leo Härkönen: Sonat för piano.
Allegro molto.
Alla recitativo.
Scherzando.
(Herr *E. Grape.*)

Uuno Klami: „Nain tragedie" (Pierre et Lisette) för stråkkvartett.
Prélude.
Le bal.
Intermède à la nuit.
Grande fête, retour d'un heros.
(Herrarna *A. Mosin, T. Oras, J. Vänskä* och *M. Juvonen*)

Helvi Leiviskä: „Höst" suite för piano.
Den dignande.
Havets vaggvisa.
Frost.
(Herr *E. Grape*)

Onni Lampén: *Suite* för violin och piano.
Morgonvisa.
Barcarole.
Sirenerna.
(Herrarna *E. Raitio* och *V. Ketterer*).

Sulho Ranta: *Lettres—Brev*, suite för piano.
Prologue — Prolog.
Solitude — Ensamhet.
Au bois — I skogen.
Une caprice — En caprice.
Epilogue — Epilog.
(Herr *E. Grape.*)

Sulho Ranta: Tre sånger till texter av L. Onerva.
Harmaa aamu.
Ah, sinä armas.
Talvi.
(Fröken *Helmi Sirén* och *komponisten*).

Olavi Ingman: *En finsk ballad*, för piano.
I skymningen.
Vaggvisa.
Folkvisa.
(Komponisten).

tens instrument med Alexej Apostol som lärare. Elevfrekvensen var dock minimal.

Utvidgningsprogrammet var alltså inlett, då förda diskussioner äntligen i maj 1914 resulterade i, att musikinstitutet övertog den orkesterskola, som år 1885 grundats av Robert Kajanus.

Fusionen var ett led i orkestergrälets sluftas. Helsingfors stads musiknämnd förfrågade sig hos musikinstitutet huruvida institutet kunde överta eleverna och bereda vissa lärare anställning, och utlovade för sin del ett kommunalt bidrag som motprestation. Frågan behandlades av institutets direktion bl.a. den 5 maj 1914. Då beslöts, att man skulle motta det årliga anslaget om 5.000:−, samt att orkesterskolans elever skulle få överflytta till musikinstitutet och där få fortsätta sina studier för sina förra lärare: violinisterna Carl Lindelöf och Elis Jurva samt cellisten Ossian Fohström. Även orkesterskolans teorilärare Armas Launis beredes arbete. Sammanlagt 28 av orkesterskolans elever immatrikulerades därefter i musikinstitutet.

Melartins utvidgningsprogram fick på detta sätt sin slutliga stadga. Flöjtlärare från hösten 1914 blev Evert Kosonen, Aerila kvarstod som klarinettlärare. Som trumpetlärare engagerades Alexander Vilkko. År 1915 återanställdes oboisten Karl Schimunek, medan basunläraren Voitto Viljo Aro och slaginstrumentläraren Johan Silander tillkom. År 1916 fortsatte expansionen. Fagottläraren Attilio Maestri trädde till. Följande år anställdes valthornsläraren August Parantainen och hösten 1918 Lilly Kajanus-Blenner, lärare i harpa. Ingen av dessa nya lärare kunde naturligtvis vara anställd på heltid. Deras och deras efterföljares egentliga arbetsplats var i de allra flesta fall Helsingfors stadsorkester. Sålunda fortsattes orkesterskolans traditioner inom förnyade ramar. Eleverna på orkesterinstrumenten undervisades av lärare, som själv dagligen utövade musikeryrket.

Intresset även för *stråkinstrumentens* förkovran växte sig dessa år allt starkare inom musikinstitutets ledning. Den 3 september 1912 införde Erik Furuhjelm − då en sorts inofficiell prodirektor − ett upprop i Hufvudstadsbladet, möjligen även i andra tidningar, till förmån för violinen och violoncellen framom det traditionella valet av piano i förskolan.

Viktor Nováček var förste violinlärare ännu 1912−13, men att han då var helt passé visas av, att direktionen beslöt låta hans återanställande för följande läsår bli beroende ''på hans vandel under återstående del av terminen''.[23] Han meddelade själv om sin avgång i maj 1913,[24] och avled under tragiska omständigheter 1914. Leo Funtek blev nu förste lärare, men måste, som österrikisk undersåte, lämna landet 1914, för att återvända först 1919. Under hans frånvaro undervisades de mest avancerade eleverna 1914 och höstterminen 1915 av Richard Burgin (elev till Auer i Petersburg och Joachim i Berlin, konsertmästare i Helsingfors 1914−16 och därefter i Stockholm, sedermera konsertmästare och biträdande dirigent för Boston Symphony Orchestra). Anton Sitt återinträdde i

Helena Trohimowsky-v. Wenzells pianoelever vid Helsingfors Musikinstitut 1916–1917. Främsta raden: Ilona Juutilainen, Martha Leibowitsch, Ester Hollmérus. II raden: Margaret Alftan (Kilpinen), Elina af Hällström, Helene v. Wenzell. Stående: Aino Pesu, N. Viiala, Ulla Stenius, Ingrid Markow. Sibeliusmuseum.

musikinstitutets tjänst 1916 och kvarstod till 1923. Under sina sista år hade han endast få elever. Bland dessa märks främst Erik Cronvall, som sålunda fick insupa gammal god konsertmästartradition.

I läroämnet cello var situationen exceptionell såtillvida, att musikinstitutets förträfflige Bror Persfelt efter fusionen med orkesterskolan till kollega fick Ossian Fohström, vårt lands första egentliga stjärncellist, solocellist hos Kajanus. Persfelt kvarstod till början av vårterminen 1918, och kom senare att räknas till de ledande i Stockholm. Fohström utbildade vid musikinstitutet en hel generation cellister. Han utnämndes till professor 1941, och avgick 1943.

Altviolinspelet var ännu inget självständigt läroämne. De, som spelade instrumentet i elevorkestern, rekryterades bland institutets violinelever.

Efter försöken 1906–07 och fr.o.m. 1911 blev *kontrabasspel* ett ordinarie undervisningsämne år 1914, visserligen besökt bara av enstaka elever. Lärare var först August Ikonen.

En *stråkorkester* omtalas i årsberättelsen 1911–12. Denna hade inövat bl.a. Melartins Piccolo minuetto, och omfattade elever både från förskolan och musikskolan. Dirigent var Nováček. År 1913–14 leddes orkestern av Leo Funtek. Bl.a. spelades vid uppvisningar Melartins Liten svit op. 76 i arrangemang av Funtek, satser ur Griegs Holberg-svit och en sats ur Bachs Brandenburg-konsert nr 3.

Ett nytt skede inleddes hösten 1914, efter fusionen med orkesterskolan. Den stråkorkester, som nu uppställdes, leddes av direktor Melartin själv, och hade till våravslutningen inövat bl.a. en Concerto grosso av Händel. Orkestern utförde även vissa ackompanjemangsuppgifter under ledning av Merikanto.

Året därpå, 1915–16, kunde Melartin triumferande i årsberättelsen införa följande:

"Den 28 maj gavs en uppvisning, där för första gången institutets *orkester* (förstärkt med 4 blåsare ur hr Apostols orkester) uppträdde. Härmed kan institutets verksamhet som fullständigt konservatorium anses begynna."

Debutstycket var Haydns Symfoni nr 13 G-dur; ytterligare spelades bl.a. Melartins Förspel till Prinsessan Törnrosa och uvertyren till Zampa av Herold. Den 20 maj året därpå spelade man Berwalds Symphonie sérieuse i g-moll samt ackompanjerade fyra satser ur Mozarts Requiem. Orkesterspelet bedrevs därefter regelbundet; år 1921 spelade man bl.a. Mozarts Ess-dur-symfoni.

* * *

Hela denna expansion, som beaktades då reglementet 1920 skrevs, kunde verkställas enligt beslut av de egna förvaltande organen. Den *utbildning av sånglärare* som man ville införa förutsatte däremot samarbete med skolmyndigheterna. Som ovan nämnts hade landets sånglärare 1909 föreslagit införande av en särskild yrkesutbildning på området. De följande åren dyker frågan då och då upp i

debatten, än så, att initiativ togs av Sånglärarnas förening i Finland och än så, att man inom Helsingfors musikinstitut diskuterade lämpliga åtgärder.[25] År 1916 riktade Skolöverstyrelsen en förfrågan till Helsingfors musikinstitut ''om var blivande sånglärare vid skolorna borde få sin utbildning, och vilken kompetens å dessa lärare kunde ställas.''[26]

Den 10 november 1917 tillställde Sånglärarnas förening i Finland musikinstitutets direktion en skrivelse med begäran om åtgärder. En kursplan som gällde en ettårig kurs på fortbildningsstadiet bifogades. Läroämnen i denna plan var sångens didaktik, körmetodik samt musikhistoria. Utbildningen skulle även omfatta auskultering vid normal- eller flicklyceum.[27] Skissen har uppenbarligen Axel Törnudd som upphovsman.

Kriget 1918 satte därefter hinder för alla åtgärder, som eventuellt planerades. Kontakten mellan musikinstitutet och dem, som ivrade för en systematisk sånglärarutbildning återupptogs först 1920, då en korrespondens fördes mellan skolstyrelsen och musikinstitutet. Med ekonomiskt stöd av skolstyrelsen kunde musikinstitutet därpå hösten 1921 inleda utbildning av skolmusiklärare. Ledare härför var Axel Törnudd (1874–1923), som även var anställd av skolstyrelsen som t.f. inspektor för sångundervisningen 1919–23. Utbildningen var i hög grad integrerad med institutets övriga undervisning. Särskild undervisning gavs i sångpedagogik (Axel Törnudd, från 1923 Inkeri Keravuori) och körpedagogik (Lauri Ikonen); i övrigt krävdes deltagande i institutets kurser i teori, musikhistoria, solfège, solosång, pianospel, pianopedagogik och deklamation.[28]

---

1 Intervju i NP 7.3.1912 av ***Bis***.
2 Hbl 28.5.1912.
3 DPr 21.4.1914.
4 Reglementet föreligger i SA:s arkiv endast i maskinskrift, och finns inte infört i SA-75.
5 Hbl 3.10.1915.
6 ÅB 1926–27, s. 1–9.
7 Klassförteckningar, SA, arkivet.
8 Brev 12.3.1981 från Sigurd Snåre till förf.
9 ***Bis*** skrev i Hbl 1.6.1912 om A. Merikantos Ballad, som spelats av Leo Funtek den 31.5.1912, att den representerade ''en självständig riktning, som söker sig mot den hypermoderna musiksmaken.''
10 SK 1946, 3, SA:n oppilaskunta 50-vuotias.
11 Muntlig uppg. av Helvi Leiviskä 28.12.1979.
12 Muntlig uppg. av Martti Paavola 29.12.1979.
13 Brev 12.3.1981 från Sigurd Snåre till förf.
14 DIR 1.10.1913, § 2; 16.10.1913, § 2.
15 Jfr bl.a. TUPPURAINEN, E. Utvecklingsskeden i Finlands orgelkonst (Pro organo pleno, red. S. Murto och M. Heikinheimo, H:fors 1980, s. 43–62).
16 ibid, s. 59.
17 DIR 25.4.1917.
18 Bl.a. Hbl 28.5.1914.
19 Körpedagogiken kallas stundom sångpedagogik i årsberättelserna; institutets journaler har konsekvent anteckningar om ''körpedagogik''.
20 Suomen Laulu 1900–1920, s. 77.

21 Hbl 21.4.1914.
22 Det kuriösa instrumentvalet fordrar en kommentar. Eleven – som våren dessförinnan spelat orgel och klarinett – var Jorma Gallen-Kallela, son till artisten Axel Gallen-Kallela, som ju bl.a. målat tavlan Tuonelas svan – en pendang till Sibelius symfoniska dikt med solo för engelskt horn.
23 DIR 31.3.1913, § 1.
24 DIR 15.5.1913, § 1.
25 DIR 23.1.1913, § 5; et passim.
26 DIR 26.10.1916, § 4.
27 SA, arkivet.
28 Jfr bl.a. SA-75, s. 167.

Konsertverksamheten 1911–1924

Musikaftnarna, som ju hörde till musikinstitutets viktigaste och ursprungligaste traditioner, fortsatte efter direktorsskiftet 1911 liksom dittills. Men de ansågs i allt högre grad vara en angelägenhet för en inre krets. Signaturen C-n (Bengt Carlson?) beklagade i Nya Argus den 1 april 1912, att de var tillgängliga blott för en sluten krets, ''och det är ej allom givet att tillhöra densamma''. Man eftersträvade dock en breddning av publikunderlaget. Läsåret 1913–14 gavs några av musikaftnarna yttryckligen för en större allmänhet; vidare försökte man ge repriser på söndagarna. Dessa ''ytterst billiga matinéer'' kunde dock ej i längden genomföras ''på grund av de alltför små inkomsterna.''[1] Detta försök att nå en ny publik kan ha haft ett samband med, att man inte längre var ensam på kammarmusikens område: konserter gavs även bl. a. av Finska stråkkvartetten (1911–14).

Bland musikinstitutets program skall särskilt musikaftonen den 30 oktober 1911 nämnas. Den ägnades huvudsakligen åt musik av Gustav Mahler. Alexandra Ahnger sjöng några av hans solosånger, och pianisterna Paul van Katwyk och Leo Funtek spelade fyrhändigt hans andra symfoni (speltid över en timme!), sångsolist var även här Ahnger. Bis betecknade konserten som ''ofantligt betydande och vittgående''.[2] Konserten hölls innan Kajanus dirigerade Mahlers första symfoni i Helsingfors (20.11.1911), ett framförande som har betecknats som den sannolikt första gången i Norden då ett orkesterverk av Mahler spelats.[3]

Richard Faltin, som ju sett musiklivet i Helsingfors växa fram fr.o.m. 1870-talets början, var närvarande vid en av musikaftnarna ca 1917. Sist på programmet stod ett verk av Beethoven. En dåvarande elev har antecknat:

''Faltin, vithårig, tunn och böjd, satt på främsta bänken och grät. När han vid en dams arm sakta gick ut, lämnade åhörarna med vördnad rum. I det ögonblicket hade jag på något sätt känslan av att en epok var slut. Rykten om Schönbergs 'kompositionsseminarium' i Wien hade nått Helsingfors.''[4]

I varje fall var epoken med musikaftnar i normallyceets sal slut ett par år efter Faltins död. Man flyttade över till universitetets solennitetssal 1920 och ändrade

musikaftnarnas namn till konserter. Den fortlöpande numreringen från 1882 bibehölls dock. Men konserterna blev efterhand färre, som konsertkatalogen i denna volym visar.

Elevuppvisningar, sex à sju per år, hölls liksom förr. Oftast använde man därvid Svenska normallyceums festsal, men orgeleleverna uppträdde i Johanneskyrkan. Operaavdelningens uppvisningar hölls stundom på Gamla studenthuset eller operan. En särskild omständighet rörande alla dessa uppvisningar måste nämnas: dagstidningarna i Helsingfors bevakade skeendet – då, och ännu så sent som på 1950-talet – verkligen ambitiöst. Guss Mattsson, den genialiske kåsören, som även var en framstående amatörpianist, gisslade just detta i Dagens Tidning den 3 juni 1913:

''Åh jemine en sådan kult. [. . .] Varenda liten piphals, tagelskrapare eller klaviaturturduva, som kuttrat några månader vid konservatoriet i Finlands huvudstad, skall ha sin offentliga kritik. [Några] vattenhjärnor ha förklarat att de ingenstädes i hela den europeiska pressen sett något dylikt som att femhundratusen konservatorieungdomar av alla klasser offentligt kritiseras, ännu därtill var och en med utsatt namn.''

Mattsson tillät sig recensera vårens pro exercitio-prov i latin vid universitetet enligt helsingforskritikernas standardformulär:

''Stud. Katarina Pauhanen löste med största kallblodighet och verve sin språkligt krävande, filologiskt anspråksfulla och lingvinistiskt icke så litet pretentiösa uppgift. Särskilt pennföringen var för en så ung dam nästan manligt skön.
Stud. Kryfus Apo briljerade med ett pärlande glissando på renaste latin. Uppfattningen var präglad av personliga accenter och lejonklon stack fram på flere ställen.
Universitetets vicekansler, v. statsrådet Edv. Hjelt, och rektor, statsrådet Anders Donner hava all heder av prof. F. Gustafsson.''

Även uppvisningen i Viola Primulins dansskola anmäldes:

''Sedan excellerade fröken Burgunda Utter och herr Joosua Ränttinen med en utomordentligt väl schatterad, koreografiskt ypperlig jänka till musik av den odödlige, i förtid bortgångne Mozart (Alla turca). Den fullt mogna prestationen, som visar att både fröken Utter och hr Ränttinen lämnat barnskorna långt bakom sig, pekar mot utpräglade konstnärliga instinkter.''

---

1 ÅB 1913–14, s. 29 f.
2 Hbl 31.10.1911.
3 WALLNER, B., Den stora konserten (Festskrift till Erik Tawaststjerna 10.10.1976, red. E. Salmenhaara, Keuruu 1976, s. 134–173), s. 141.
4 Brev 12.3.1981 från Sigurd Snåre till förf.

Elevantalet vid Helsingfors musikinstitut 1906–1924

År	Antal						Hemort					
	Summa	De högre avdelningarna				Förskolan	De högre avdelningarna			Förskolan		
		Musikskolan			Fortbildn. avd.		Helsing-fors	Lands-orten	Ut-landet	Helsing-fors	Lands-orten	Ut-landet
		Ordinarie	Extra	Privatister								
1906–1907.....	260	97	12	–	4	147	40	67	6	121	22	4
1907–1908.....	283	103	8	–	7	165	42	71	5	145	19	1
1908–1909.....	320	130	11	–	7	172	52	85	7	148	28	–
1909–1910.....	350	155	12	–	9	174	61	106	9	141	33	–
1910–1911.....	373	155	11	–	9	198	59	109	7	166	30	2
1911–1912.....	369	145	19	–	11	194	56	115	1	151	42	1
1912–1913.....	381	139	16	4	8	214	57	107	3	170	38	6
1913–1914.....	368	148	19	1	11	189	54	119	6	157	26	7
1914–1915.....	351	127	31	14	11	168	74	107	2	141	22	5
1915–1916.....	447	113	34	27	25	248	83	158	8	198	40	5
1916–1917.....	634	208	45	29	19	333	111	176	13	270	54	10
1917–1918.....	574	152	43	25	15	339	83	147	5	308	28	3
1918–1919.....	735	165	14	83	11	462	127	130	6	423	26	13
1919–1920.....	879	191	75	48	15	550	152	175	2	476	62	12
1920–1921.....	857	189	138	–	20	510	138	185	4	465	36	9
1921–1922.....	851	351	–	–	10	490	150	206	5	439	43	8
1922–1923.....	783	307	–	–	34	442	147	192	2	388	45	9
1923–1924.....	699	258	–	–	44	397	133	167	2	344	49	4

Elevernas huvudämnen 1906–1924

	1906–07		1907–08		1908–09		1909–10		1910–11		1911–12[1]		1912–13[1]		1913–14[1]		1914–15[1]	
	H	F	H	F	H	F	H	F	H	F	H	F	H	F	H	F	H	F
Musikteori	4	–	7	–	3	–	7	–	8	–	12	–	5	–	6	–	8	–
Komposition	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kontrapunkt	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Musikhistoria	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Piano	59	111	50	115	54	121	72	128	68	142	59	127	69	145	71	129	75	104
Orgel	8	–	14	–	17	1	17	–	18	–	19	1	14	–	20	–	16	1
Solosång	22	–	37	–	58	1	71	2	60	3	56	3	53	1	53	2	33	2
Violin	8	32	10	48	9	49	14	38	13	42	18	51	18	56	18	43	21	50
Violoncell	4	4	3	5	2	6	5	7	3	8	3	12	6	11	3	14	11	9
Kontrabas	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	1	1
Flöjt	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	2	1	3
Oboe	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1*	–	1*	1*	–
Klarinett	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–
Fagott	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Bleckblåsinstrument	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Valthorn	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Trumpet	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2
Basun	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–
Harpa	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Slagverk	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Operaklassen	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	11	–
Plastik	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Deklamation	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Dalcroze-klassen	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Pianopedagogik	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–
Pianoundervisning	2	–	1	–	3	–	2	–	4	–	4	–	1	–	3	–	6	–
Violinundervisning	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	3	–	1	–
Sångpedagogik	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Sångundervisning	–	–	–	–	–	–	–	–	3	1	1	–	–	–	–	–	2	–

H = högre avd. [1]) samlad redovisning i ÅB
F = förskolan * Engelskt horn

(forts.)

	1915–16[2]		1916–17[3]		1917–18		1918–19[2]		1919–20[2]		1920–21[2]		1921–22[2]		1922–23[2]		1923–24[2]	
	H	F	H	F	H	F	H	F	H	F	H	F	H	F	H	F	H	F
Musikteori	7	–	9	–			11	–	14	–	7	–	10	–	10	–	10	–
Komposition	–	–	–	–			2	–	1	–	2	–	–	–	1	–	1	–
Kontrapunkt	–	–	–	–			–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–
Musikhistoria	–	–	–	–			–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	1	–
Piano	107	140	131	172			134	330	146	398	147	360	151	338	154	280	127	256
Orgel	16	–	11	–			12	2	13	2	21	–	14	1	14	1	15	1
Solosång	51	2	63	6			58	6	67	8	58	4	59	6	66	10	58	2
Violin	21	66	31	79			37	115	48	126	67	138	60	129	61	129	53	117
Violoncell	17	13	15	15			13	7	14	10	21	11	23	9	18	11	15	11
Kontrabas	1	1	–	1			3	–	3	–	4	–	5	–	3	1	3	1
Flöjt	1	1	2	–			2	–	3	1	6	–	5	1	5	4	4	4
Oboe	1	–	1	–			2	–	1	–	–	–	1	–	1	–	1	–
Klarinett	1	2	1	2			1	–	6	1	2	2	6	3	3	4	5	3
Fagott	–	–	–	–			–	–	1	1	2	–	2	–	2	–	2	–
Bleckblåsinstrument	–	–	–	–			–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Valthorn	–	–	–	–			–	–	2	1	1	–	4	–	2	–	1	–
Trumpet	–	3	–	–			–	–	3	–	4	3	8	2	4	–	4	3
Basun	1	–	–	1			1	1	2	–	1	–	1	–	2	–	2	–
Harpa	–	–	–	–			4	–	5	1	4	1	2	–	2	–	2	–
Slagverk	1	1	–	1			–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–
Operaklassen	4	–	3	–			9	–	2	–	2	–	5	–	–	–	4	–
Plastik	–	–	–	–			–	–	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Deklamation	–	–	–	–			–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	1	–
Dalcroze-klassen	2	–	–	–			2	2	–	3	–	2	–	2	–	1	1	–
Pianopedagogik	–	–	–	–			–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Pianoundervisning	5	–	6	–			2	–	1	–	1	–	–	–	–	–	–	–
Violinundervisning	–	–	–	–			–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Sångpedagogik	–	–	–	–			–	–	–	–	–	–	8	–	1	–	3	–
Sångundervisning	1	–	1	–			–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

H = högre avd.
F = förskolan

[2]) ÅB redovisar ht och vt skilt för sig. Den högre siffran anges här.
[3]) enligt bevarade terminsböcker.

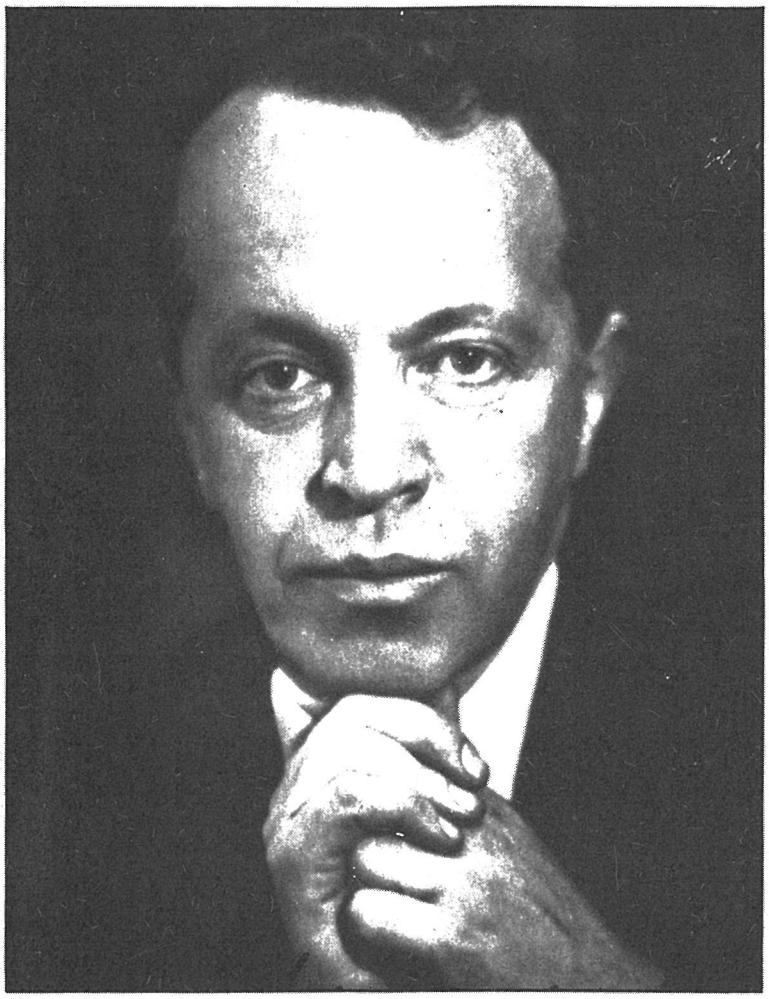
Elevfrekvensen i de olika läroämnena 1906—1924

	1906 −07	1907 −08	1908 −09	1909 −10	1910 −11	1911 −12	1912 −13	1913 −14	1914 −15	1915 −16	1916 −17	1917 −18	1918 −19	1919 −20	1920 −21	1921 −22	1922 −23	1923 −24
Allmän musiklära och analys	82	99	87	107	105	95	111	109	98	128	170	150	172	191	229	247	236	184
Generalbas	47	37	57	35	54	41	35	35	35	44	51	70	62	50	68	59	84	62
Harmonilära	7	7	6	11	12	22	25	25	24	21	26	19	21	26	40	43	38	40
Kontrapunkt	2	4	1	5	6	9	9	10	19	21	16	19	25	15	17	18	12	11
Partituranalys	–	–	–	–	1	} 6	} 15	8	4	5	} 2	2	} 2	} 2	} 2	–	2	3
Instrumentation	–	–	–	–	–			4	4	5		4				–	–	–
Komposition	2	2	1	1	2	9	6	9	19	17	11	17	9	15	13	13	10	14
Solfège och diktat	134	153	152	175	169	161	171	156	139	193	266	209	231	259	298	255	246	229
Musikhistoria	12	16	26	38	33	43	45	42	32	48	57	44	64	44	74	92	99	98
Förskolans teori	–	3	8	4	7	16	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Piano	201	214	220	268	275	261	278	263	242	323	457	431	543	640	606	601	528	455
Ackompanjemang	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Orgel	25	24	25	22	24	24	23	36	30	34	42	35	28	22	27	25	32	39
Orgelmodulation	–	10	11	4	11	11	10	17	13	13	} 15	} 9	} 10	} 15	} 12	} 9	} 19	} 14
Orgelregistrering	–	–	–	–	–	–	–	–	12	13								
Kyrkligt spel	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	6	6	–	–	–	–	–
Solosång	45	48	78	93	98	90	95	118	85	106	167	151	155	175	152	144	155	123
Violin	40	55	54	55	58	68	74	64	74	94	162	147	152	190	216	200	202	174
Violoncell	8	9	10	11	12	13	15	15	19	30	53	21	26	34	32	32	31	23
Kontrabas	–	–	–	–	–	1	–	1	2	3	2	3	2	3	3	5	4	4
Bleckblåsinstrument (militärorkesterns)	–	2	2	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Instrumentation för bleckblåsinstrument	–	–	–	–	–	5	–	–	–	–	–	–	–	5	–	–	–	–
Flöjt	–	–	–	–	–	–	2	2	4	2	2	4	2	4	6	5	8	9
Oboe	–	–	–	–	–	–	1*	1*	–	1	1	1	1	1	–	1	1	1
Klarinett	–	–	–	–	–	1	–	–	1	3	6	3	2	7	8	10	8	8
Fagott	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	1	–	2	2	2	2	2
Valthorn	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	1	2	1	4	2	2
Trumpet	–	–	–	–	–	–	–	–	2	3	1	2	–	3	6	9	7	8

*Engelskt horn

(forts.)

	1906 −07	1907 −08	1908 −09	1909 −10	1910 −11	1911 −12	1912 −13	1913 −14	1914 −15	1915 −16	1916 −17	1917 −18	1918 −19	1919 −20	1920 −21	1921 −22	1922 −23	1923 −24
Basun	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	2	2	–	–	1	1	3	2
Harpa	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	7	8	8	3	3	3
Slaginstrument	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	2	1	–	–	–	–	–	2
Ensemblespel	17	12	18	18	30	36	60	71	58	53	60	61	44	68	18	40	31	32
Ensemblesång	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Orkester	–	–	–	–	–	–	–	–	29	34	54	49	39	64	68	68	63	42
Körsång	?	52	?	?	?	53	?	68	44	60	47	60	55	63	–	–	–	–
Plastik	–	–	8	7	9	14	12	18	17	25	28	25	25	24	28	26	20	27
Dalcroze (»plastisk dans»)	–	–	–	–	–	–	–	–	22	27	51	41	48	–	33	34	38	24
Dalcroze-solfège	–	–	–	–	–	–	–	–	19	9	–	–	–	–	–	–	–	–
Deklamation	11	8	10	11	9	15	13	18	17	23	26	29	35	26	37	46	48	48
(Akustik och) fonetik	–	–	21	2	7	3	5	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Operaklassen	–	–	–	–	–	–	21	12	13	11	14	12	14	14	11	10	14	14
Pianopedagogik	11	8	14	10	7	10	7	11	13	10	11	19	37	29	10	13	21	20
Violinpedagogik	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	7	3
Körpedagogik (»sångpedagogik»)	–	–	–	–	11	10	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	13
Pianoundervisning	2	2	9	12	14	9	18	15	12	21	23	21	25	30	27	?	?	?
Sångundervisning	–	–	1	2	2	2	–	–	2	1	–	–	–	–	–	–	–	–
Violinundervisning	–	2	6	1	4	3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Teoriundervisning	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Sångpedagogik (skolsång)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	23	18	14
Tonbildning (skolsång)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	9	–	–

Erkki Melartin

Helsingfors konservatorium 1924–1939

Åren 1924–1936

Organisationen

Den 10 mars 1924 fattade direktionen för Helsingfors musikinstitut enhälligt beslut om, att institutets namn skulle ändras till *Helsingfors konservatorium*. Namnändringen markerade, att Melartin nått det mål, som han proklamerat 1912. På det dagliga arbetet inverkade namnbytet inte. Bolagsordningen från 1912 och reglementet från 1920 förblev i kraft.

År 1924 var självständighetstidens första yra överstånden. Ännu rådde en allmän optimism, men depression och lappotid skulle några år senare göra klimatet bistrare. För vår skapande tonkonst var 1920-talet som känt ett synnerligen fruktbart decennium. Jean Sibelius framträdde med mästerverk som symfonierna 6 och 7, Tapiola och musiken till Stormen, och en helt ny radikal generation etablerade sig – förutom den av sin samtid missförstådde Aarre Merikanto även bl. a. Väinö Raitio, Ernest Pingoud och Uuno Klami. Men som en följd av den inflatoriska utvecklingen befann sig några av våra musikinstitutioner på retur ca 1925. I en uppmärksammad artikel konstaterade Toivo Haapanen i Suomen Musiikkilehti i januari 1925, att orkestermusik, visserligen i anspråkslös skala, dittills stått tillbuds i åtminstone Helsingfors, Åbo, Viborg, Björneborg, Vasa, Uleåborg och Tammerfors. Nu hade landsortsorkestrarna bortfallit, och endast Helsingfors stadsorkester återstod.[1]

Musiklivets organisation stod inför en kursändring. Den helkommunala orkestern i Helsingfors visade vägen. De privat finansierade företagen hade mer eller mindre spelat ut sin roll, och nu grundades orkestrar på samhällets försorg: Åbo stadsorkester 1927 (orkestern förde vidare Musikaliska Sällskapets traditioner från 1790) och Tammerfors stadsorkester 1929. I Viborg nystartades efter ett uppehåll Viipurin Musiikinystäväin Orkesteri 1929 med väsentligt ökat kommunalt stöd. Radioorkestern påbörjade i försiktig skala sin verksamhet 1927. Dess stomme var Erkki Linkos orkester som bl. a. hade uppträtt på en biografteater.[2] Utvecklingsgången påminner oss om, att stumfilmsteatrarna var på avskrivning som arbetsplatser för musiker. F.d. biografmusiker utgjorde stommen även i Helsingfors teaterorkester, grundad 1930 med tanke på talscenernas behov av orkestermusik. Operan skulle dock ännu länge sakna egna musiker; man levde i symbios med Helsingfors stadsorkester.

Den anonyma storhet som vagt kallas ”det allmänna” fick en roll som växte i takt med inflationen. Att Helsingfors konservatorium eftersträvade ständigt höjda statliga och kommunala anslag är självklart. Men detta skedde redan i mitten av 1920-talet i en ny konkurrenssituation. De tre kyrkomusikinstituten i landet

(Helsingfors, Viborg, Åbo) kvarstod och krävde sitt, men Viborgs musikinstitut och Kulturorganisationernas folkkonservatorium i Helsingfors hade tillkommit, och tidvis verkade ytterligare ett folkkonservatorium (Nuorison musiikkikoulu) i staden. Även i några landsortsstäder inrättades folkkonservatorier. Dessa nytillkomna skolor äskade och fick statsbidrag för sin verksamhet.

Överväganden om statsbidragens rättvisa fördelning låg synbarligen till grund för, att undervisningsministeriet läsåret 1924–25 informerade sig närmare om förhållandena vid Helsingfors konservatorium. Som sakkunniga anlitades Heikki Klemetti och Karl Ekman, vilka ju vardera utan varaktig framgång varit knutna till Helsingfors musikinstitut. I sitt utlåtande framhöll de, att den bästa lösningen på sikt vore, att staten skulle överta Helsingfors konservatorium. Enligt de två fordrade vår nyvunna självständighet en kulturell sektor på en nivå som vore jämbördig med vad som redan uppnåtts utomlands. Klemetti (malisen hävdar, att han gärna hade övertagit direktorsposten) och Ekman underströk, att arbetet vid musikinstitutet bedrivits flitigt och väl; dock hade vissa brister konstaterats. Ett missförhållande var det stora elevantalet (1924–25: 700), som sades uppamma det musikaliska proletariatet i landet. De många eleverna fordrade en stor och av nödtvång lågt avlönad lärarkår, och utrymmesbristen var alltför kännbar. Klemetti och Ekman föreslog, att inträdeskraven skulle skärpas. Därigenom kunde elevantalet nedgå.[3] Till några av inspektorernas iakttagelser rörande de enskilda läroämnena återkommes nedan.

I en intervju i Svenska Pressen den 6 februari 1925 framhöll Melartin i anledning av detta sakkunnigutlåtande, att han och direktionen var positivt inställda till allt nytt. Mycket hade prövats, och mycket hade även blivit bestående. Det höga elevantalet såg han som en följd av att konservatoriet hade ”en massa förberedande avdelningar”. Endast fortbildningsavdelningen borde dock direkt jämföras med utländska konservatorier. Beträffande förslaget om ett förstatligande kom han med en rad argument med relevans utöver stundens:

”Förstatligandet är alltid ett tveeggat svärd. Oftast blir det dyrare dessutom. Jag har sett ytterst sorgliga följder av detta i utlandet, men även några särdeles lyckade. En privatinrättning som subventioneras av staten (såsom i Köpenhamn) kan ofta arbeta friare och utvecklas mer organiskt. En statsinstitution kan lätt bliva mekaniserad och styv, stridande mot konstens innersta väsen, samt även bliva utsatt för partipolitik o.dyl. Allt beror på huru saken grundas, och huru stor inre organisationsfrihet inrättningen har.”

Direktorn beklagade givetvis, att lärarna var underbetalda. Deras honorar uppgick nu till 10–18 mk per timme (jfr normalt brevporto då: 1 mk). I en tidningsintervju året därpå nämnde Melartin, att konservatoriets lärare i stor utsträckning var tvungna att ge privatlektioner, och att de inte hade några möjligheter att få pension på sin ålderdom.[4].

* * *

Trots att utvecklingen fjärmade sig från privat finansiering hade elevavgifterna ännu ca 1930 en stor betydelse: de utgjorde då drygt 50 % av inkomsterna, medan staten stod för ca 30 % och Helsingfors stad för ca 4 %.[5]

Ännu på Melartins tid kunde man anställa lärare under improvisatoriska former. Martti Paavola har omtalat, att han 1927 anställdes av direktorn så, att denne ritade siffror på baksidan av en cigarrettask. Denna första kalkyl godtogs inte av Paavola. Genast nedskrevs nya siffror, som kunde accepteras. Detta var det enda dokument, som i detta skede skrevs, ''ett maximalt hemtrevligt och behändigt sätt att göra affär.''*[6]

Lönenivån kunde inte hålla jämna steg med de allmänna kostnadsökningarna. Detta ledde läsåret 1930–31 till ett närmare samarbete konservatorielärarna emellan. Uttryckligen på grund av lönernas eftersläpning bildades nu *Lärarföreningen vid Helsingfors Konservatorium r.f.,* vars stadgar behandlades av direktionen den 11 december 1930. Bland iniativtagarna märks Eino Raitio, Erkki Melartin och Arvi Karvonen. Den sistnämnde har beskrivit föreningens första utveckling. Den hundrahövdade lärarkåren karakteriserades på följande sätt:

''Där fanns namnkunniga artister, för vilka undervisningsarbetet var en biinkomst, å andra sidan också gamla och erfarna 'pedagoger', vilkas arbete inom institutet utgjorde deras huvudtjänst, vidare fanns det ordinarie kontraktslärare indelade i åtskilliga löneklasser, ordinarie timlärare och hjälplärare, extra lärare och vikarier. De olika lärarnas löner och arvoden var synnerligen olikartade, t.o.m. alldeles inkonsekventa. Det enda gemensamma draget var, att alla lärares löner var lägre än det som var brukligt på andra yrkesområden.''*[7]

Den nya lärarföreningens tillkomst och dess aktivitet i lönefrågan ledde bl.a. till, att konservatoriets direktion den 21 april 1931 tillställde statsrådet en skrivelse. Med hänvisning till den stabilisering, som i övrigt pågick för konservatoriets del (Stiftelsens grundande och det nya huset, jfr nedan) föreslogs nu, att lärarna skulle nyindelas i följande kategorier: *överlärare, äldre lärare, yngre lärare, timlärare* och *praktikanter*. Överlärarna, med en undervisningsskyldighet om 10 veckotimmar, skulle stå för den högsta undervisningen i komposition, musikteori, piano, violin, sång, orgel och eventuellt ensemble och orkesterdirigering eller något annat ämne, för vilket någon särskilt förtjänstfull lärare funnes att tillgå. Dessa skulle honoreras i likhet med normallyceernas överlärare. De äldre lärarnas avlöning skulle motsvara äldre läroverkslektorers, och de yngre lärarnas på motsvarande sätt de yngre läroverkslektorernas löneklass. Praktikanterna skulle tjänstgöra utan lön. Den administrativa personal, som man ansåg sig behöva, uppräknades även i skrivelsen,[8] som då förblev resultatlös.

År 1932–33 övergick man inom konservatoriet till en ny indelning av lärarna: *ordinarie lärare* med årskontrakt och *timlärare*. Kontrakten gällde ett visst antal timmar. Man kan konstatera, att de ordinarie lärarna inte alltid var heltidsanställda; ofta var de även anställda på andra håll, t.ex. vid orkestrarna. Detta system med flera tjänster var i själva verket en av förutsättningarna för att konservatoriet kunde bemannas med kompetenta krafter. En tendens som lätt kan utläsas ur protokollen var dock, att de ordinarie lärarna ständigt eftersträvade höjda timantal i kontrakten.

Trots alla bemödanden som gjordes, förblev eftersläpningen beträffande lönenivån stor. Toivo Haapanen påtalade 1934 offentligt, att även konservatoriets för-

nämsta lärare arbetade för en lön som betydligt understeg de yngre läroverkslektorernas, trots den odiskutabla skillnaden i utbildning. Ett förstatligande av konservatoriet sågs även av honom som den framkomligaste vägen.[9]

I april 1935 gjorde konservatoriets direktion en ny framstöt, nu till undervisningsministeriet. Jämförelser gjordes nu beträffande olika lärarkategorier i Finland och de baltiska staterna. Finland befanns vara klart missgynnat för konservatorielärarnas del. Förslagen från 1931 upprepades,[10] inte heller nu med framgång. Dock konstaterades i årsberättelsen 1935–36, att ''vissa tecken'' skulle tyda på, att förbättringar vore att vänta.

---

1 HAAPANEN, T., Onko musiikkielämämme taantumassa? (SML 1925, s. 1 f.)
2 MAASALO, K., Radion sinfoniaorkesterin viisi vuosikymmentä, s. 14 f.
3 KLEMETTI och EKMAN, Suomen Valtioneuvoston Opetusministeriölle 24.1.1925, RA, H:fors.
4 Hbl 17.9.1926.
5 Bokslutet 30.6.1930.
6 Samtal med Martti Paavola 29.12.1979.
7 SA-75, s. 183, 259 ff.
8 Koncept i SA:s arkiv.
9 HAAPANEN, T., Helsingin konservatorion asema, MT 1934/5.
10 Skrivelse DIR till undervisningsministeriet i april 1935, kopia i SA:s arkiv.

Elevstrukturen och undervisningen

Ovan nämndes, att inte ens en tiondel av de totalt över 700 eleverna år 1926 hade planer på att bli musiker. Ändå undervisades alla i enlighet med konservatoriets ordinarie schema, och Melartin framhöll i en intervju, att detta var av stor betydelse för uppfostrandet av en bildad publik.[1] Elevantalet hade uppvisat en topp i början av 1920-talet (879), och sjönk efterhand mot ca 550 i slutet av Melartins direktorat. Minskningen gällde närmast förskolan, där 550 elever var inskrivna 1919–20 men endast 152 år 1933–34, ett lågvattenmärke. Depressionen i början av 1930-talet hade gallrat bort många av ''amatöreleverna'' i förskolan.

De högre avdelningarnas anslutning av elever höll sig länge på nivån 300–400. Men en inre strukturomvandling hade inletts. Utvecklingen berörs av Melartin i en tidningsintervju, ett genmäle till Karl Ekman, som i en recension år 1930 förundrat sig över, att eleverna inte längre som på Wegelius tid mangrant besökte konserterna.[2] Melartin framhöll:

''Huru annorlunda var ej allting ännu för cirka 20 år sedan då jag råkade bli direktor för institutet! Elevantalet var c:a 200 mot omkring 600 nu; lärarantalet ett knappt tjugotal mot nästan 100. Möjligheten till personlig kontakt med alla (direktion, lärare, elever och publik) var således en annan, och dessutom voro tidsandan och tempot så annorlunda. – Huru hemtrevligt och lätt att överblicka var ej sålunda normallyceets nätta gas- och tjärdoftande lilla sal, då det var fullpackat om

publikens antal närmade sig 200. Men låtom oss betänka, att också hela konsertlivet då var ett annat, och att kammarmusikftnarna ej då drunknade i en uppsjö av andra konserter och nöjen av alla slag.

Nu ha vi vid konservatoriet omkring 300 fullvuxna elever [. . .]. *Av dessa c:a 300 är nuförtiden omkring tre fjärdedelar självförsörjande unga människor.* Detta är numera en kategori, som man förut knappast kände till. Förut var det oftast så, att de musikstuderande huvudsakligast rekryterades från relativt förmögna hem, och att de genom pappas pengar, välvilliga mecenater och mer eller mindre lättsinniga låneoperationer kunde ägna sin tid åt studierna, att ej tala om huru mycket billigare hela livet var. Det är kanske sorgligt, men i alla fall ett faktum, att numera endast ett fåtal kan göra så. Utvecklingen i denna riktning började under krigstiden [första världskriget]. Den ekonomiska situationen var sådan, att de flesta lärare fingo söka sig extra förtjänst för att kunna existera. Och eleverna voro nog energiska för att följa exemplet; även de sökte sig anställningar, som gjorde det möjligt för dem att samtidigt studera och finna sin utkomst. Huru hämmande detta verkar på studierna är självklart, men samtidigt är det ytterst aktningsvärt att konstatera huru mycket av det bästa som presteras av dessa självförsörjare (ofta också familjeförsörjare). För resten finnes det helt enkelt ingen annan rimlig möjlighet. Genom dessa – anmälda och tillåtna – arbeten på bl.a. biografer, kaféer, teatrar och radio äro alla dessa elever således urståndsatta att besöka konserter. Dessutom tillkomma militärmusikerna samt de elever som avtjäna sin värnplikt – sammanlagt över 60 – åter en grupp elever, som icke fanns förut och som i allmänhet är förhindrad att besöka konserter.''[3]

Helsingfors konservatorium höll tydligt på att utvecklas från musikskola till yrkesutbildningsanstalt.

* * *

Elevkonventet, som haft en rätt yrkesinriktad verksamhet redan i början av 1920-talet (kompositionskonserten!) uppges åter ha gått en aktiv period till mötes fr.o.m. år 1927. Man anordnade bl.a. en Beethoven-konsert i Hospitz festsal den 29 mars 1927, och sammanträdde även i övrigt. I början av 1930-talet var verksamheten rätt regelbunden. Kontakt upprätthölls med motsvarande organisation i Tallinn. Resor företogs i bägge riktningarna.[4]

* * *

Melartins första decennium som direktor hade varit den verkligt stora expansionsperioden. Men självfallet var konservatoriet ännu inte ''färdigt''. Alldeles marginellt var, att Helsingfors konservatorium i början av 1930-talet anordnade en *tävling för violinbyggare*[5], och att man inom direktionen diskuterade införandet av *kantele* och *orgelharmonium* på undervisningsprogrammet 1931. Harmoniet synes inte alls ha intresserat direktionen, och beträffande kantelen ansåg Toivo Haapanen frågan vara för tidigt väckt,[6] en korrekt kommentar. Kantelen skulle ju bli aktuell långt senare.

Den viktigaste utvidgningen under Melartins andra decennium som direktor var, att man 1926 inrättade en särskild *militärmusikavdelning*. En viss kontakt hade hela tiden funnits mellan konservatoriet och de år 1918 återupprättade militärorkestrarna: Alexej Apostol, som utnämnts till arméns överkapellmästare och ledare för Vita gardets musikkår, hade i början av 1920-talet enstaka instrumentationselever i konservatoriet. Och den 11 maj 1921 beslöt direktionen, att blivan-

de kapellmästare vid truppförbanden skulle få avlägga ''kunskapsprov'' vid institutet.

I början av 1920-talet arbetade man inom armén på ett förnyande av militärmusiken. Som experter anlitades bl.a. överste Axel Stenius, Heikki Klemetti och Erkki Melartin. Man uppställde nya normer för musikkårernas sammansättning. Den gamla hornseptetten (esskornett, b-kornett I–II, alt-, tenor-, baryton- och bashorn) övergavs, och i stället föreslogs orkestertyper med träblåsinstrument, trumpeter, valthorn, basuner, bastuba och slagverk. Ett nationellt, civilt motiv spelade in då denna förnyelseprocess inleddes. Genom att militärmusikens instrumentarium nu närmade sig symfoniorkesterns ville man på sikt göra landet självförsörjande beträffande symfoniorkestrarnas blåsare. Dessa hade dittills i hög grad varit utlänningar, med italienare (träblåsare) och tyskar (bleckblåsare) som de mest framträdande grupperna.

Militärmusikavdelningen trädde i funktion höstterminen 1926. Armén erlade elevavgifterna för det trettiotal elever, som kommenderades till Helsingfors från de olika truppförbandens musikkårer. Undervisningen omfattade först endast träblåsinstrument – här var bristen än så länge mest kännbar.[7]

Den halvsekellånga symbios mellan armén och konservatoriet, som följde, blev ett fruktbringande inslag i vårt musikliv. Åtskilliga av våra ledande trä- och bleckblåsare har gått den långa vägen volontär – konservatoriets militärmusikavdelning – tjänst i musikkår – anställning i en symfoniorkester.

* * *

Teoriundervisningen bedrevs 1924–36 enligt de gamla modellerna, även om en helt ny generation, helt och hållet efterwegeliansk, nu efterhand gjorde sin entré. Erik Furuhjelm, som långt före sin egentliga pensionsålder avgick 1935, efterträddes av Nils-Eric Fougstedt, som därefter vid Bengt Carlsons sida ledde de svenskspråkiga elevernas teoretiska studier. Ungefär samtidigt engagerades Eino Linnala och Sulho Ranta, båda allra först som vikarier för Melartin, vars hälsa inte längre var den bästa.

Läroböckerna i musikens teori var i huvudsak de traditionella, som användes redan på Wegelius tid: Wegelius, Allmän musiklära och analys samt Kurs i homofon sats, Harmonielehre av Louis & Thuille och kontrapunktböckerna av Bussler. Av ett visst intresse är, att Ilmari Krohns läroböcker Rytmioppi (1911), Säveloppi (1916), Harmoniaoppi (1923) och Polyfoniaoppi (1927), vilka då var föreskrivna som läroböcker vid universitetet, nu enligt kursfordringarna 1936 även alternativt godkändes vid konservatoriet; någon större praktisk betydelse kom de dock här inte att få som sådana. Men Krohns synsätt på den musikaliska formen, som låg till grund för en helt ny terminologi på detta område, skulle nå konservatoriet genom läroböcker, som infördes senare.

De elevkomponister, som under perioden 1925–36 fick sina verk framförda vid offentliga uppvisningar var följande (i regel elever till Melartin, de två som var elever till Furuhjelm anges med EF):

Taneli Kuusisto 1925, 1926, 1927, Leo Härkönen 1925, 1926, 1927, Helvi Leiviskä 1925, 1926, 1927, Elias Kyander 1926, Anne-Mari Mechelin 1927, 1928, 1929, Urho Rosendahl 1927, Eino Roiha 1928, 1929, Toivo Elovaara 1929, 1930, 1931, 1932, Albin Öfverlund 1929, 1930, Nils-Eric Fougstedt (EF) 1930, 1932, Maija Korkeakoski 1931, 1932, Heikki Aalto 1932, Heidi Halme-Sundblad 1932, 1934, Gustaf Thieme 1932, 1935, Lela Mäki 1932, Sipi Kumpula 1932, Maili v. Wright 1934, Erik Karma 1934, Einari Marvia (Kurt Möller) 1934, 1935, 1936, Erik Bergman (EF) 1935, 1936, Vilho Viikari 1935, Greta Rantama 1935, Toini Tuhkanen 1936, Maili Välisalo 1936 och Truvor Sventorzetsky (Svento) 1936.

Låt oss här infoga en kommentar om läraren Melartin av hans elev Helvi Leiviskä:

''Prof. Melartin var inte bara en mycket rolig lärare, utan även en bra lärare i ordets mest krävande bemärkelse. Vi minns, att vi helt enkelt inte täcktes gå till hans timmar utan att kunna läxan. Orsaken härtill var inte, att vi skulle ha fruktat att han skulle ha blivit vredgad och kanske slagit näven i bordet – ty detta föll helt utanför våra föreställningar – utan den, att hans varelse i all sin välvillighet utstrålade någonting outsägligt förpliktande och samtidigt förtroendeingivande gentemot oss elever, så att vi skulle ha skämts inför oss själva, om vi inte hade varit värda detta förtroende.''*[8]

I ett samtal med förf. i december 1979 tillade Leiviskä, att Melartin gärna kunnat vara mera sträng i sin undervisning, särskilt rörande detaljkritik av det presterade. Han tröstade hellre än han kritiserade detaljer, han uppmuntrade till fortsatt arbete. En fuga kunde få skrivas om i sin helhet ett antal gånger, detaljer avslipades sällan.

Klemetti och Ekman hade i sitt utlåtande 1925 framställt ett önskemål om större pedagogisk enhetlighet beträffande teoriundervisningen, även om de erkände, att undervisningens praktiska innehåll motsvarade skäliga krav. Eventuellt var deras konstaterande om oenhetligheten en observation med terminologisk bakgrund. Krohns nya syn på formläran var, som ovan sagts, på väg att vinna terräng.

Undervisningen i *musikhistoria* betecknades 1925 som saklig och åskådlig. Just detta ämne förändrade i viss mån profil under Melartins tid. Heikki Klemettis Musiikin historia publicerades 1916–26 och användes i några klasser som lärobok, Sulho Rantas Musiikin historia kom ut 1933 och togs även i bruk. I de svenska klasserna gjorde man ca 1920, då Wegelius lärobok blivit inaktuell, anteckningar efter diktamen; därpå övergick man till Jeanson-Rabes Musiken genom tiderna, då denna publicerades 1927–31. Förutom att dessa nya böcker gjorde sitt intåg hade även grammofonen nu nått den tekniska nivå, som motiverade dess bruk i undervisningssyfte. Erkki Melartin yttrade i en intervju 1930, att grammofon skulle anskaffas till det nya huset 1931:

''Vid undervisning t.ex. i musikhistoria är det absolut nödvändigt att läraren blir i tillfälle att demonstrera för eleverna olika tidsperioders musik, s.s. instrumentalmusik, mångstämmig sång, exotisk musik med dess 1/10 och 1/4 toner o.s.v. Man må nu vara en huru skicklig lärare som helst, så kan man inte ensam inför klassen återge orkestermusik, operor el.dyl.''

Melartin tillade om grammofonens nödvändighet:

''Den första påstöten härtill gav mig i tiden Helge Lindberg. Han sade en gång till mig att grammofonen varit hans enda egentliga sånglärare. Och då resultatet var så glänsande . . .''[9]

I utlåtandet 1925 nämndes, utan att Klemetti och Ekman tog ställning till själva undervisningsmetoden, att behovet av en fullständig förnyelse av undervisningen i *solfége* klart hade framgått vid inspektionen. Mången elev hade inte kunnat sjunga ens en enkel folkvisa oförberett från bladet. Kritiken träffade närmast Olga Tavaststjerna, som trots att hon började närma sig sjuttioårsåldern fortfarande kvarstod som första lärare i ämnet. Hon lämnade sin undervisning först efter läsåret 1928–29, för att efterhand efterträdas av Arvi Karvonen och Inkeri Keravuori.

Undervisningen i *pianospel* ställdes högst av de två inspektorerna, oavsett stadium. Den enda kritiken gällde läroplanen: undervisning i prima vista-spel förekom inte, som dock var fallet vid många utländska konservatorier. Det höga elevantalet påtalades även helt allmänt.

Utlänningseran var definitivt tillända för klaverspelets del, då Egbert Grape lämnade konservatoriet 1925. Nu övertogs ansvaret helt av en vid institutet utbildad yngre generation (visserligen var det normalt att bedriva fortsättningsstudier utomlands, då liksom tidigare och senare). De lärare som nu arbetade på det högsta planet var Ilmari Hannikainen, Alice Furuhjelm, Margaret Kilpinen, Ines Durchman, Ernst Linko, Martti Paavola, Selim Palmgren och flere andra. I många årsberättelser nämns Ingeborg Hymander på första plats; hennes nyckelroll var obestridlig, ehuru hon inte uppträdde på konsertestraden, utan fortsatte med att drilla pedagoger. Hennes undervisning hölls på svenska, men eleverna fick gärna svara på finska.[10] Detta illustrerar det byte av ämbetsspråk, som nalkades inom konservatoriet.

Beträffande *orgelspelet* framställdes 1925 inga anmärkningar. Undervisningens kvalitet ansågs jämbördig med pianospelet. Elis Mårtenson kvarstod som lärare i orgel. År 1926 anställdes dessutom Paavo Raussi. Av stor betydelse var även den teoretiska underbyggnaden: orgelmodulation och -registrering undervisades av John Sundberg.

Ett lika förmånligt intryck hade Klemetti och Ekman inte fått av undervisningen i *stråkinstrument*. Några lärare betecknades som svaga, i några fall var undervisningen ''summarisk''. Men lysande undantag fanns.

Violinundervisningen kompletterades läsåret 1926–27 med en två veckors specialkurs, som hölls av prof. S. Eberhard från Berlin. I övrigt fortskred arbetet under ledning av Leo Funtek, Sulo Hurstinen m.fl., som ny violinlärare tillträd-

de år 1927 Arvo Hannikainen, konsertmästare i Helsingfors stadsorkester. Celloläraren Ossian Fohström kunde glädja sig åt att nya stjärnskott var på väg. Ett av dem, Yrjö Selin, anställdes vid konservatoriet 1935.

Violans position var än så länge nästan obefintlig. Ännu i reglementet 1939 stadgades endast: ''Av andra [violin-] kursens elever fordras dessutom en viss förtrogenhet med altviolinspel.''

Undervisningen på de övriga *orkesterinstrumenten* sades 1925 vara i bästa möjliga händer. Majoriteten av blåsarna var anställda vid Helsingfors stadsorkester, och var i några fall utlänningar. Småningom började en helt inhemsk musikergeneration växa fram även på denna punkt.

Den skarpaste kritiken riktades 1925 mot undervisningen i *solosång,* i vilket ämne Alexandra Ahnger kvarstod som huvudlärare ända till 1927; vid sin sida hade hon bl.a. Väinö Lehtinen, Väinö Rautavaara, Erna v. Weymarn och Ina v. Pfaler. Inte nog med att Rautavaara h.o.h. hade förvägrat inspektorerna tillträde; även i övrigt hade det funnits mycket att önska. En brist i läroplanen sades vara avsaknaden av undervisning i modersmålets fonetik och i övrigt önskades, att sångundervisningen skulle få ett tillskott genom engagerandet av en auktoritativ ledande kraft. Eventuellt kan den framförda kritiken ha haft som följd, att man för några veckor läsåret 1927–28 kunde engagera själväste Adelaida von Skilondz från Stockholm.[11] Senare anställdes bl.a. Aino Ackté-Jalander (åren 1928–30), Ture Ara (1931–34), Oiva Soini (fr.o.m. 1931) och Lahja Linko (fr.o.m. 1932).

En *kör* saknades h.o.h. i konservatoriet 1919–40. Bristen påtalades av de två inspektorerna 1925; att körsången vore viktig med tanke på vårt musikliv framhölls. Ämnets enda fotfäste i konservatoriet var länge den körpedagogik, som undervisades på vårterminerna i samband med sångläraresemariets verksamhet. Lärare var Lauri Ikonen, Armas Maasalo och Martti Turunen samt på svenska Arvi Karvonen, Agnes Skrivars och Nils-Eric Fougstedt.

Orkestern leddes av Melartin till år 1933, och därefter av Arvo Hannikainen. Verksamheten hade märkbart stabiliserats efter militärmusikavdelningens tillkomst. Man var i allt högre grad självförsörjande beträffande blåsarna, och behövde inte längre ty sig till medverkan av lärare och utomstående musiker.

I *operaklassen* leddes verksamheten av Aino Ackté-Jalander 1928–30, därpå återinträdde Wäinö Sola.

* * *

Helsingfors konservatoriums kursfordringar, d.v.s. de standardiserade elementarkurserna samt kurserna I, II och III, som börjat införas på Wegelius tid, och som uttryckligen avsetts få en normerande funktion, hade år 1911 tryckts i en något reviderad upplaga[12] som dock var snarlik urversionen. År 1920 utvecklades systemet såtillvida, att man tillsatte tretton särskilda examensnämnder,[13]

vilket självfallet medförde bl.a. ökad konsekvens i vitsordsgivningen. (I kursfordringarnas olika upplagor nämns även ett ''lägsta godkännande vitsord'', naturligtvis en sak av intresse för nämnderna, men utan relevans för den, som inte känner bedömningsgrunderna.) Systemet med fastslagna kurser och möjligheterna att härmed få till stånd enhetlighet i hela landets musikundervisning, observerades redan på 1920-talet i Viborg:

''Wiborgs musikinstitut, som har samma kurser som Konservatoriet, har gjort förfrågan, huruvida elever därifrån kunde få utan examen fortsätta studier vid Konservatoriet på grund av betyg från Wiborgs musikinstitut. Beslöts godkänna.''[14]

Sannolik avsågs här huvudsakligast teori-, musikhistorie- och solfègekurser, direktionens bifall var dock generellt.

Fr.o.m. 1920-talet pågick en revision av kursfordringarna, framför allt för de solistiska ämnenas del. Dessa förelåg färdiga så, att de kunde tryckas 1936 medan Melartin ännu var rektor.

Det är en synnerligen vansklig uppgift att försöka dra några konklusioner av en jämförelse mellan kursfordringarna vid sekelskiftet och de, som trycktes 1936. I årsberättelsen 1901–02 nämndes, att ''de nu gällande minimala fordringarna i pianospel komma att småningom betydligt höjas'' (s. 15), något som ju tydligen även blev fallet, och som ju resulterade i enbart gillande kommentarer av Klemetti och Ekman 1925, den senare förste lärare i pianospel 1898–1911. Martin Wegelius storartade satsning på goda utländska lärare och en målmedveten undervisning i pianopedagogik hade resulterat i en inhemsk pianospelstradition, som endast få hade kunnat drömma om.

Jämför man repertoaren vid sekelskiftet med den som förtecknades 1936 får man en erinran om, att det stilistiska spektret avsevärt höll på att breddas. Medan repertoaren vid sekelskiftet i princip sträckte sig från wienklassikerna till mitten av 1800-talet, dock med inslag av Bach (vars musik åtminstone delvis betraktades som en sorts etyder) och ''moderna mästare'' som Brahms, Cesar Franck, Saint-Saëns m.fl., hade Bach, Händel och Scarlatti en något starkare position år 1936, samtidigt som mästare som Debussy, Ravel och Skrjabin gjort sin entré. Mest markant var dock måhända, att den inhemska musiken år 1936 vuxit sig rätt stark. En rad finländare fanns nu nämnda; förutom Sibelius även Melartin, Palmgren, Kaski, Madetoja, I. Hannikainen och andra. Men att denna inhemska repertoar hade vissa begränsningar framhölls av bland andra Martti Paavola, en av konservatoriets ledande klaverlärare. I ett föredrag vid musiklärarnas vinterdagar i Helsingfors i januari 1937 nämnde han följande:

''Varför duger inte då på långt när alla för detta populära instrument skrivna verk som övningsstycken för våra elever? Som ett starkt skäl håller jag, att den pianistiska, särskilt den tekniskt-pianistiska sidan hos många av dem inte erbjuder eleven tillräckligt intressanta och samtidigt utvecklande uppgifter, ens närmelsevis i den mån de som musik betraktade är vackra och stämningsfulla. I vår pianolitteratur är det gott om stycken, som får en bestämd allmän karaktär av en lyrisk, ofta mycket effektfull känslosamhet. Men många av dem verkar mera vara musikaliska tankar arrangerade för piano än egentliga pianostycken. Den spelande kan helt leva sig in i deras

djupsinniga innehåll, men samtidigt kan han kanske inom sig föreställa sig andra instrument, på vilka de fullt kunde komma till sin rätt. Man har lust att säga, att en pianokomposition är hundraprocentig först om det är helt omöjligt att tänka sig den arrangerad för andra instrument. Låt oss tänka bara t.ex. på Chopins hela produktion. Det är sålunda självklart, att läraren då han väljer uppgifter åt sina elever tar i betraktande denna hundraprocentighet och till instudering ger övningsmaterial, som till sin stil och teknik motsvarar instrumentets möjligheter. Enkom för egentligt studiebruk skrivna övningsuppgifter, som till sin konstnärliga halt ofta kan vara alldeles obetydliga, har ofta tillkommit mer eller mindre i konservatoriernas klimat. Må vi hoppas, att vi i framtiden kan erbjuda en rik skörd även på detta område. Till exempel en mångsidig etydkollektion av en finländsk komponist skulle inom fackmannakretsarna säkert hälsas med en enhällig glädje.''*[15]

Oskar Merikantos Passacaglia i fiss-moll nämns i repertoaren för kurs II i orgel, och en lång rad inhemska komponister (bl.a. Kilpinen) nämns i samband med kursfordringarna i solosång. Hela räckan av de stora violinkonserterna nämns bland konserterna inom violinspelets kurs III, även ''våra egna'' konserter av Sibelius, Melartin och Aarre Merikanto. Bristen på inhemsk repertoar var mest påtaglig för blåsinstrumentens del. Klarinettkonserterna av Crusell nämns naturligtvis, men därutöver intet. Carl Nielsens klarinettkonsert (1928) är medtagen i förteckningen år 1936.

Avslutningsvis nämns i dessa kursfordringar 1936, att undervisning meddelades i ytterligare några ämnen (för vilka särskilda krav i detta sammanhang inte utformats): ensemblespel, orkesterspel, slaginstrument, pianopedagogik, violinpedagogik, sångpedagogik, körpedagogik, scenplastik och opera, rörelsekonst och deklamation; vidare omnämns arméns musikelevskola. Förvånande är att man inte ens som ett tänkbart ämne medtog körsången (helt främmande för Melartin–Furuhjelm–Linko–Ranta?), och att en lärogång för slaginstrumentens del inte hade uppskisserats. Lärokurser fanns inte heller i detalj utformade för de pedagogiska facken. Detta berodde dock säkerligen inte på att dessa ämnen av konservatoriets ledning skulle ha betraktats som perifera, utan kanske snarare på, att undervisningen meddelades utgående från den klassiska situationen mästare-lärjunge, svår att verbalisera. Melartin yttrade i en intervju 1930:

''Det ville jag alldeles särskilt be att få betona, huru viktigt det vore att de verkligt musikaliska eleverna skulle inse vilket vackert och välsignelserikt arbetsfält väntar den, som väljer den pedagogiska banan. Det är ofta ett mycket svårare och ömtåligare arbete att undervisa än att själv reproducera sig som utövande konstnär. En konstnärligt betonad musiker som blir pedagog och som har fallenhet för detta kall, kan utföra ett betydelsefullt och viktigt arbete till fromma för musiken. Men, som känt, alla goda och begåvade musiker äro icke goda och lyckade pedagoger. Jag är den första som gör honnör för musikpedagogerna och en mycket stram dito för dem, som ha framgång på denna bana.''[16]

Uttalandet nyanserar i viss mån den bild mången haft av Melartin, som stundom utan orsak anses ha stått fjärran från den pedagogiska verksamheten på bredare bas.

---

1 Hbl 17.9.1926.
2 Hbl 1.11.1930.

3 Hbl 3.11.1930
4 Jfr bl.a. SA-75, s. 264 f.
5 ÅB 1931–32, s. 10.
6 DIR 18.5.1931, § 2 jämte bilaga (skrivelse från O. Kumpunen till DIR); § 5.
7 Jfr bl.a. TALVIO, Kenttämusiikista varuskunnansoittokuntiin, H:ki 1980, spec. s. 33; dessutom har förf. fått muntliga uppgifter av överstelöjtnant Arvo Kuikka 8.1.1981.
8 LEIVISKÄ, HELVI, Erkki Melartin opettajana, MT 1935/2.
9 H.S-s., Grammofonsal i Konservatoriet. (Helsingfors-journalen 1930/6)
10 Muntlig uppgift av Martti Paavola 29.12.1979.
11 DIR 28.5.1927, § 4.
12 DIR 10.10.1911, § 8.
13 DIR 8.4.1920, § 2.
14 DIR 29.9.1925, § 3.
15 PAAVOLA, M., Ylemmälle oppilastasolle soveltuvasta kotimaisesta pianokirjallisuudesta (MT 1937, s. 10–12).
16 H.S-s., Grammofonsal i Konservatoriet.

Konsertverksamheten

Konsertfrekvensen preciserades inte i reglementet 1920. Redan detta antyder en nedåtgående tendens. Läsåret 1924–25 hade konserterna nedgått till fem från de i början av 1920-talet brukliga åtta per år, därpå minskades konsertantalet ytterligare. Under perioden 1925–33 var synbarligen bara två av konservatoriets konserter välbesökta: Sibelius-konserten den 8 december 1925 och Beethovenkonserten 1927. I övrigt beklagades t.ex. i årsberättelserna att publiksiffrorna varit minimala. En klen tröst var, att vissa konserter radierades fr.o.m. 1926 på åtgärd av Finlands Radioförening;[1] honorar härför torde inte ha utbetalats.

Exrektorn Karl Ekman skrev i en recension i Hufvudstadsbladet den 1 november 1930 följande: ''Det vore i sanning intressant att få ett ordentligt svar på frågan: för vem äro dessa konserter egentligen avsedda?''

I en replik den 3 november 1930 berör Melartin bl.a. den allmänna utvecklingen beträffande konserter:

''Dessa glesa leder föra oss till sakens kärna, vilken ingalunda endast är våra elevers närvaro eller frånvaro vid våra konserter; nej, det gäller tidens konsertliv över huvud taget [. . .]. Det är en allmän företeelse i hela musikvärlden (icke endast i Finland), att publiken speciellt efter kriget blivit en annan och annorlunda – om den överhuvudtaget infinner sig. 'Konserttrötthet' har ju rentav blivit ett slagord. – Det som 'drager' är nästan uteslutande det s e n s a t i o n e l l a i en eller annan form.''

Resultatet av denna utveckling kunde endast bli, att konserterna (musikaftnarna) som givits sedan 1882 nu inställdes. Beslut härom fattades våren 1933.[2] Helsingfors konservatoriums stråkkvartett, som varit en viktig kugge i stadens musikliv, måste i samband härmed upphöra. Kvartettens dåvarande medlemmar anhöll om en kompensation, 2 000:– per man, för uteblivna inkomster. Ensemblens nestor Carl Lindelöf fick den begärda gratifikationen, men de övriga (Arvo Hannikainen, Väinö Arjava och Ossian Fohström) blev lottlösa.[3]

Elevuppvisningarna omorganiserades i viss mån efter dessa beslut. Några av dem kallades härefter elevkonserter och gavs vid olika tidpunkter på året, och inte endast i maj.

---

1 DIR oktober 1926, § 5.
2 DIR 30.3.1933, § 5.
3 DIR 1.11.1933, § 4.

Norra Järnvägsgatan 9. Stiftelsen för Helsingfors konservatorium

Helsingfors konservatorium hade på 1920-talet ärvt problemet rörande undervisningslokalen. Trängseln vid Unionsgatan 20 var tidvis alldeles olidlig, och mången elev från den tiden torde kunna omvittna, hurusom redan för små klassrum delades i sektioner med pappväggar och t.o.m. gardiner. I så primitiva förhållanden kunde naturligvis en basunlektion allvarligt störa en violinlektion. Andan var hjärtlig, och alla lärde känna alla. Men man kunde med bästa vilja i världen inte undgå att notera t.ex. Olga Tavaststjernas förtrytelse då Ossian Fohström infann sig för sent till lektionerna (ej sällsynt); inte heller förblev det en hemlighet att Aino Ackté och Väinö Lehtinen hade diametralt motsatta åsikter i tonbildningsfrågor.[1] Klassförteckningarna visar, att vissa lärare höll lektionerna hemma.

Dessa förhållanden kunde inte bli bestående, särskilt som konservatoriet i allt högre grad började framstå som en yrkesutbildningsanstalt. Det är svårt att här utpeka den som sade det förlösande ordet. En kollektiv övertygelse om att något borde göras hade vuxit sig stark. Avgörande steg framåt togs 1927–28, då den åldrige senatorn Theodor Wegelius, som redan tidigare varit intresserad av lokalfrågans lösning, ännu var direktionsordförande. År 1927 förhandlade man med Helsingfors stad om förvärv av tomten Georgsgatan 2, och anhöll om 2 500 000 mk ur penninglotterimedlen,[2], dock förgäves. Intresset överflyttades nu efter företagna sonderingar till kvarteret 402 i Tölö, Norra Järnvägsgatan 9. Den plats, som ursprungligen reserverats för ett operahus var nu upplåten för riksdagshuset, som skulle stå färdigt år 1931. Genom omregleringar kunde ett par av de angränsande tomterna dock användas enligt intentionerna från 1916–17, då operahuset planerats få särskilda flygelbyggnader för konstutställningar och musikinstitut. Konsthallen vid Nervandergatan stod färdig redan 1928. Och tomten vid Norra Järnvägsgatan 9, förnämt flankerande riksdagshuset, reserverades för konservatoriet. Den formella anhållan härom inlämnades av Ab Helsingfors musikinstitut till stadsfullmäktige i september 1927.[3]

Det måste ha berett Theodor Wegelius en oändlig tillfredsställelse att som sin sista viktiga ämbetsåtgärd som ordförande få underteckna denna anhållan. Han hade ju på nära håll fått bevittna ett halvt sekels strävanden, som nu närmade sig målet.

Tomten såldes enligt beslut av stadsfullmäktige i början av 1928.[4] Efter en skisstävlan, vartill arkitekterna Armas Lindgren, Eino Forsman, Ole Gripenberg och Elias Paananen inbjudits, gavs uppdraget att rita huset åt Eino Forsman. Armas Lindgren hade på grund av sjukdom varit förhindrad att delta. Som sakkunniga hade arkitekterna W. Jung och G. Taucher anlitats.[5] Forsman förevisade sina slutliga ritningar hösten 1929.

Perioden 1927–31, då alla inom konservatoriet ivrigt väntade på det nya huset, var en tid med kniven på strupen. Ideliga uppsägningar rubbade arbetsron vid Unionsgatan 20. T.ex. i september 1928 måste två direktionsmedlemmar ta kontakt med hyresvärden för att ”på bästa sätt ordna saken.”[6] Verkligt nervpirrande blev situationen år 1930, då konservatoriet definitivt beslutat ta farväl av Unionsgatan 20. Vid denna tidpunkt fanns vid Norra Järnvägsgatan 9 bara en djup grop, som enligt Olga Tavaststjerna skulle fyllas med – pengar.[7]

Byggnadsskedet och därmed sammanhängande omständigheter har beskrivits av Karvonen.[8] Några data må dock anföras här. Taklagsöl dracks den 18 oktober 1930, och huset kunde tas i bruk vid höstterminens ingång 1931. Den officiella invigningsfesten hölls den 22 maj 1932 i samband med det femtioårsjubileum, som firades under festliga former.

Genomförandet av detta väldiga projekt förutsatte självfallet helt förnyade ekonomiska ramar. Dessa skapades i hög grad av vicehäradshövding Arvi H. Paloheimo (1888–1940), Jean Sibelius svärson, som invalts i direktionen 1927, för att därpå i november 1928 efterträda Th. Wegelius som ordförande.

Paloheimo hade efter att ha avlagt rättsexamen 1910 och erhållit vicehäradshövdings titel 1913 verkat som advokat och affärsman i Helsingfors, förutom åren 1918–19, då han efter att ha varit sekreterare i fredsförhandlingsdelegationen i Berlin kvarstannade en tid i denna stad som finländsk attaché. Han var turkisk generalkonsul i Helsingfors 1927–33 och medlem av principalrådet för Suomen Kansallisteatteri fr.o.m. 1930.

Paloheimo var inte endast direktionsordförande vid konservatoriet, utan även ordförande för dess byggnadskommitté. Det råder inget tvivel om, att det i väsentliga avseenden var han, som även byggde upp *Stiftelsen för Helsingfors konservatorium*. Stiftelsens stadgar granskades av konservatoriets direktion den 13 november 1928, och anhållan om deras godkännande inlämnades efter mötet den 21 november. Republikens president fastställde dem redan den 1 december 1928. Den nya stiftelsens ändamål var att

> ”ombesörja uppförandet av eget hus för Konservatoriet och för framtiden vidmakthålla det i tidsenligt skick samt därjämte att även i övrigt i den mån stiftelsens tillgångar medgiva, verka för Konservatoriets utveckling och förkovring.” (Stadgarna, § 1)[9]

Stiftelsens tillgångar bestod av musikinstitutets byggnadsfond och en privat donation för uppförandet av ett eget hem för Konservatoriet, samt dessutom redan våren 1928 37 (flertalet) av aktierna i Ab Helsingfors Musikinstitut; dessa hade

av aktionärerna överlåtits till stiftelsen med förbehållet, att de ursprungliga ägarna fortfarande skulle få fribiljetter ''som om vore de aktionärer.''[10] Toivo Haapanen uppskattade dessa tillgångar till ca en halv miljon mark.[11]

Stiftelsens högsta beslutande instans var tolv principaler, av vilka fem skulle utses av Ab Helsingfors Musikinstitut, fem av undervisningsministeriet och två av Helsingfors stads drätselkammare. Anknytningen till ''det allmänna'' var sålunda starkt markerad. Det löpande arbetet omhänderhades av en styrelse om fem personer.

Det skulle föra för långt att här redogöra för den finansieringsplan som med skicklighet och säker blick för realiteterna uppgjordes och förverkligades av Arvi H. Paloheimo och de övriga entusiasterna. Det kan dock konstateras, att man erhöll penninglotterimedel av staten samt upplånade medel av såväl staden som staten. Krediter beviljades dessutom av några banker samt av försäkringsbolagen Suomi och Pohjola. Stiftelsens styrelseprotokoll 1929–31 ger en inblick i den balansgång som genomfördes med hjälp av inteckningar m.m. Protokollen därefter visar hur man efterhand lyckades likvidera skulderna med hjälp bl.a. av penninglotterimedel beviljade av statsrådet. Konservatoriet red dessa år på en våg av goodwill, bland vars komponenter man kan urskilja stämningar i den unga republiken, som gynnade helt egna kulturinstitutioner. Vidare anar man i bakgrunden den prestige, som musiklivet fått särskilt efter Sibelius genombrott i den anglosachsiska världen. Man såg gärna tillkomsten av ett kulturcentrum som granne till riksdagshuset.[12] Allmänhetens intresse för konservatoriet var stort; dess egna penninglotter i början av 1930-talet såldes slut rätt fort. Behållningen lär dock ha naggats i kanten av vissa oförutsedda komplikationer.

Arkitektens uppgift hade varit inte bara att åstadkomma en representativ fasad på ett mycket synligt ställe i stadsbilden. Eino Forsman har själv i tidningen Arkitekten utpekat det som starkast fångade hans intresse: konsertsalen, som i planeringsskedet först avsågs få ca 600 platser, sedan ca 1000. Man stannade vid 805: 484 i gatuplanet samt 151 och 170 på läktare I resp. II. Att märka är, att en inhemsk arkitekt nu för första gången fick bygga en konsertsal från början, planera en sal i akustiskt avseende. I samråd med ingenjör J. Packalén utformade Forsman de akustiska egenskaperna, som vitsordas som mycket goda. Konstruktionen har beskrivits av arkitekten själv:[13]

''Själva konsertsalens rektangulära form var redan i och för sig ägnad att underlätta lösningen av det akustiska problemet. Det gällde endast att lösa frågan om efterklangstiden och att avgöra huruvida en lämplig efterklangstid (ca 2 sek. för fullsatt salong) krävde användning av olika ljuddämpande material. I detta syfte utförda beräkningar ådagalade, att detta icke behövde komma i fråga i en sal som denna, vars kubik-innehåll är endast 3,200 m^3 och som är avsedd att inrymma så pass många sittplatser som 800. Ett särskilt förfaringssätt har däremot tillämpats för förbättrande av ljudkvaliteten. Alla salen omgivande tegelväggar, med undantag av musikestradväggarna, ha nämligen fodrats med trä och först därefter rappats. Först fästes på väggarna vertikala 1'' x 2'' ribbor, vilkas avstånd från varandra växlade från 40 till 90 cm.; avståndet ökades successivt med 5 cm. På dem har spikats 1'' spräckpanel, som rappats med vanligt kalkbruk. Så har ett luftskikt uppstått mellan tegelvägg och brädfodring, och väggarna erbjuda som sådana en resonansbotten,

vars olika delar ha olika egensvängningstal. Tack vare denna anordning undvikas ofördelaktiga resonansfenomen, som i annat fall kunde inträffa.''

Beträffande klassrummen måste naturligvis även ljudisoleringsproblemen uppmärksammas:

''Jämte akustikproblemet har ljudisoleringsfrågan varit föremål för särskild uppmärksamhet. Denna fråga har varit av betydelse i synnerhet i de för konservatoriet avsedda lokalerna, där de olika klassrummen så effektivt som möjligt måste ljudisoleras från varandra. Väggarna mellan klassrummen äro dubbla, på ena sidan utförda av luginomassa, på den andra av kantställda tegel; mellan dem ha insatts två insulitskivor, som med luftskikt äro isolerade både från varandra och från lugino- och tegelväggarna. Både under och över de lätta mellanväggarna finnas insulitskivor, som isolera dem från betongplattorna i mellangolven. Mellangolven äro dubbla även de och bestå av en övre betongkonstruktion och en underliggande träkonstruktion, som isolerats från varandra; mellan dem finnes insatt 'Cabots Quilt'. På betongplattan finnes dessutom ett 6 cm. tjockt sandlager och över det i rutor armerad utjämningsbetong. Alla klassrum ha försetts med dubbla dörrar av faner med mellanfyllning av insulit.''

Huset är välkänt för flertalet av landets musiker. Alla har vi slitit dess trappor (hissen blev tillåten för elever först 1968).[14] Låt oss ändå repetera hur det var disponerat 1931–32. I gatuplanet fanns, förutom konsertsalen, en för allmänheten avsedd restaurang med fullständiga rättigheter, samt till vänster om huvudingången en butikslokal, som först användes som filial till Fazers musikhandel. Kansliet och direktors rum samt biblioteket fanns i andra våningen. Lilla salen hade två våningars höjd. Ovanför denna fanns i fjärde våningen den s.k. Dalcroze-salen. De femtio klassrummen var inrymda i tredje, fjärde och femte våningarna. Korridorerna i de två högsta våningarna var ljusa; de var förenade med fönster genom sidogångar. Elevgarderoben var belägen i tredje våningen. I femte våningen fanns ovanför Dalcroze-salen ett klubbrum, ett litet kök och en tredelad sal, som dock snart togs i bruk som bibliotek. Denna disposition bibehölls i huvudsak ett par decennier, dock med den förändringen, att kansliet år 1936 flyttade till tredje våningen varvid det ursprungliga kansliet uthyrdes åt Teosto.

År 1933 fick konservatoriet en underhyresgäst, som i högsta grad skulle smälta in i det dagliga arbetet. Redan länge hade man inom kyrkomusikerkretsar diskuterat huruvida de tre kyrkomusikinstituten i Helsingfors, Viborg och Åbo borde efterträdas av en särskild utbildningslinje vid Helsingfors konservatorium. Tidiga strävanden av detta slag har berörts på s. 45 f. Finlands kantor-organistförbund, grundat 1907, tog initiativ i denna riktning 1910 och 1915, men inom Helsingfors musikinstitut ställdes frågan då på framtiden.[15]

År 1927 aktualiserades frågan ånyo från kyrkomusikerhåll.[16] Och år 1932 mottog Helsingfors konservatorium från Finlands kantor-organistförbund en skrivelse, som utmynnar i ett direkt förslag om samgång mellan konservatoriet och Helsingfors kyrkomusikinstitut i samband med de femtioårsjubileer som planerades på vartdera hållet.

Direktionen uttalade sig i princip för en fusion,[17] som emellertid inte följde då. Däremot upprättades ett så nära samarbete som det överhuvudtaget var möjligt

att åstadkomma. Här inverkade säkert det faktum, att man inom konservatoriet vid denna tidpunkt hade relativt gott om rum samt vidare, att Helsingfors kyrkomusikinstitut nödgades lämna det tvåvåningshus vid Unionsgatan 43, där man arbetat sedan 1904.[18]

Den 30 mars 1933 skrevs mellan de två läroanstalterna ett hyreskontrakt enligt vilket kyrkomusikinstitutet mot en viss hyra fick använda några klassrum samt dessutom Lilla salen vid inskriptioner m.m. Ett bord i kansliet fick man även disponera jämte kanslitid tre gånger i veckan. Kyrkomusikinstitutet å sin sida ställde vissa inventarier till förfogande, såsom en orgel, två orgelmotorer och ett pedalharmonium med två manualer. Kyrkomusikinstitutets bibliotek flyttades till konservatoriet, och underställdes dess bibliotekarie.

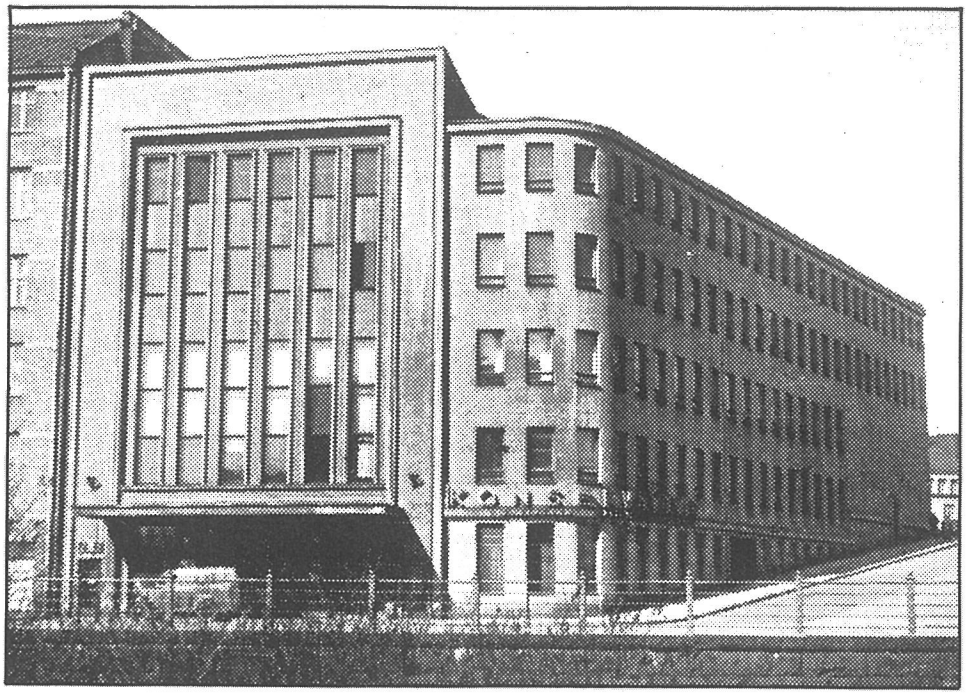
1 Muntliga uppgifter av Helvi Leiviskä och Martti Paavola 28–29.12.1979.
2 DIR 28.5.1927, § 1–2.
3 DIR 21.9.1927, § 2.
4 DIR 19.1.1928, § 1.
5 Jfr bl.a. HAAPANEN, T., Konservatorion talonhanke (SML 1928, s. 145 f.).
6 DIR 27.9.1928, § 2.
7 H.S-s, Grammofonsal i konservatoriet (Helsingfors-Jornalen 1930, nr 6).
8 SA-75, s. 174–183.
9 Stadgarna ingår på finska i SA-75, s. 173 f.
10 DIR 8.3.1928, § 7.
11 HAAPANEN, a.a.
12 Jfr bl.a. SA-75, s. 178.
13 FORSMAN, E., Helsingfors Konservatorium (Arkitekten 1931, s. 154 ff.)
14 Ursprungligen hade hissen på finska förbudsskylten ''Oppilaat eivät saa käyttää hissiä'' (Eleverna får inte använda hissen). Detta ändrades under studentrevoltens år av någon spefågel till ''Oppilaat eivät osaa käyttää hissiä'' (Eleverna kan inte använda hissen). Först därefter demokratiserades hissen.
15 Kysymys kirkkomusiikkiopistoistamme (MT 1934, s. 42); DIR 8.4.1915; DIR 28.5.1916.
16 MT 1934, s. 42.
17 DIR 23.2.1932, § 3, bilaga.
18 Jfr Kirkkomusiikkilehti 1941, s. 190 f.

Melartin-erans epilog

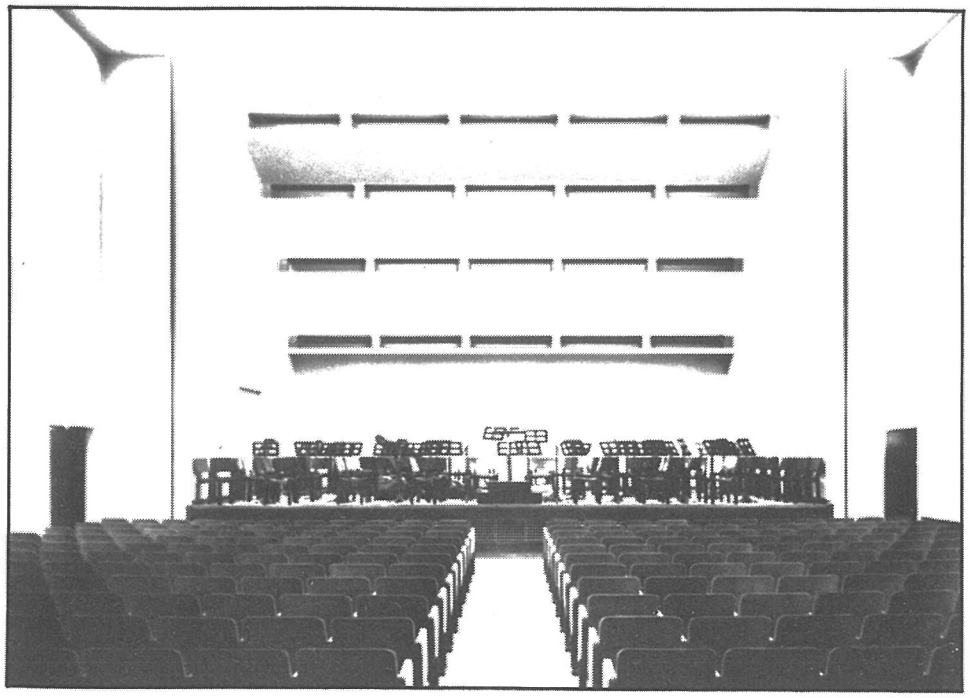
Våren 1932 hölls två viktiga jubileer inom vårt musikliv. Den 28 april gav Robert Kajanus sin avskedskonsert med Helsingfors stadsorkester, samtidigt var detta orkesterns 50-årsjubileum. Under medverkan av Kansalliskuoro utfördes Beethovens nionde symfoni med Aulikki Rautavaara, Signe Liljequist, Wäinö Sola och Oiva Soini som solister. Festen var en märklig höjdpunkt i Kajanus karriär. Han hade nu i ett halvt sekel innehaft positionen som vår ledande dirigent, och därvid byggt upp en livskraftig konsertorganisation. Som ledande Sibelius-interpret hade han befäst sin ställning genom att som den förste på grammofon spela in en rad av de förnämsta orkesterverken i London 1930 och 1932.

Arvi H. Paloheimo

Helsingfors Konservatorium 1931

Konsertsalen på 1930-talet

En knapp månad senare stod Helsingfors konservatorium i tur. Som ovan nämnts kombinerades invigningen av det nya huset med femtioårsjubileet den 22 maj 1932. Republikens president Svinhufvud var närvarande, likaså undervisningsminister A. Kukkonen. Festen blev en synnerligen glansfull tillställning; den har beskrivits av bl.a. Kärvonen.[1] Inte mindre än 32 utländska hedersledamöter kallades, och direktor Melartin blev i sin tur hedersledamot av fyra utländska musikläroanstalter. Festen markerade, att femtio års bemödanden nu krönts med framgång både till det yttre och det inre. Huset hade under det gångna läsåret befunnits vara synnerligen ändamålsenligt. Det pedagogiska programmet var stabiliserat, vilket skulle markeras av de lärokurser, som höll på att revideras, och som skulle föreligga i tryck 1936.

Till dem, som hann uppleva inflyttningen i det nya huset hörde Olga Tavaststjerna, som trots att hon avgått som lärare 1928 kvarstod på kansliet till 1933, då hon vid fyllda 75 år avgick med pension. Hon hade verkat som ekonom, kanslichef och bibliotekarie i en person, visserligen med kanslisten Livi Melartin som hjälpkraft från 1918. I högsta grad hade hon hållit de wegelianska traditionerna i helgd, ibland ända intill petitesser beträffande de olika dokumentens och liggarnas utformning. Hennes arbetsrutiner berördes inte av, att kansliet fick sin första skrivmaskin i december 1931.[2] Efter ''direktrisens'' avgång fördelades uppdragen på tre personer: Ernst Linko, som blev ekonom, och som på detta sätt började meritera sig för högre uppdrag inom förvaltningen, bokföraren Lempi Salava och bibliotekarien Helvi Leiviskä.

I samband med dessa omställningar förändrades konservatoriets interna ämbetsspråk till finska. Ännu i början av 1930-talet skrevs protokollen på svenska, vilket språk i enstaka fall användes så sent som år 1934. I huvudsak verkställdes språkbytet år 1933. Skeendet sammanföll tidsmässigt ungefär med den debatt som fördes om finska kontra svenska på många håll i vårt land, bl.a. inom Helsingfors universitet.

I en dödsruna har antytts, att dessa finskspråkiga strömningar var den direkta orsaken till, att konservatoriets prodirektor Erik Furuhjelm lämnade konservatoriet vid årsskiftet 1934–35,[3] långt innan han nått pensionsåldern. Därmed brast ytterligare en länk som sammanband konservatoriet med Wegelius era. Ny prodirektor blev nu Ernst Linko.

Då Helsingfors musikinstitut grundades 1882 hade all undervisning skett på svenska utom den instrumentalundervisning, som måste ha meddelats på tyska (bl.a. Pohlig, Sitt). Undervisningen i solistfacken har därefter skötts enligt praktiska modeller: finska, svenska och utländska språk har använts, beroende på situationen. Finskan var undervisningsspråk på vissa deklamationstimmar redan på 1880-talet, och finskspråkig teoriundervisning har meddelats fr.o.m. 1890. I viss mån kan institutets språkutveckling därefter följas genom stickprov gällande teoriklasserna. Våren 1903 besöktes de svenska klasserna av 30 elever, medan de finska hade 18 (här kunde det nämnas, att fördelningen inte nödvän-

digt följde modersmålet åt: Martin Wegelius undervisning kan ha attraherat finskspråkiga). Våren 1913 var svenskarna 24, medan de finska teoriklasserna hade 51 elever. Våren 1923 var siffrorna 38 resp. 144; läsåret 1932–33 besökte 39 elever de svenska teoriklasserna och 118 de finska. Under och efter andra världskriget skulle proportionerna förskjutas ytterligare.

* * *

Erkki Melartins hälsa hade i början av 1930-talet blivit allt sämre. Läsåret 1933–34 åtnjöt han sålunda tjänstledighet på grund av sjukdom från november till läsårets slut. De följande åren tjänstgjorde han visserligen åter, men var tvungen att lämna bl.a. orkesterns ledning i andra händer. I augusti 1936 anhöll han om tjänstledighet på grund av sjukdom. Han återvann emellertid inte sina krafter, utan måste i november avsäga sig alla uppdrag vid konservatoriet. Han avled den 14 februari 1937.

---

1 SA-75, s. 184-188.
2 DIR 9.12.1931, § 3.
3 O. Ehrström i Hbl 17.6.1964.

Åren 1936–39

Till rektor utsågs den 1 december 1936 pianisten Ernst Linko (1889–1960), som vuxit in i detta ämbete såsom prodirektor (först t.f.) och medlem av direktoriet från vårterminen 1935, då Furuhjelm hade avgått. Posterna som ekonom samt ledare för konservatoriets förskola hade han ärvt av Olga Tavaststjerna 1933. Han kände sålunda konservatoriets administrativa rutiner synnerligen väl, då han utnämndes.

Linko var född i Tammerfors, och tog sin studentexamen där. Åren 1909–11 var han elev vid Helsingfors musikinstitut; hans lärare i piano var Karl Ekman och Sigrid Schnéevoigt. Senare kompletterade han sina studier i Berlin, Petersburg och Paris. Från 1915 var han engagerad som lärare i pianospel vid musikinstitutet. Linko var känd som en av våra mest framstående pianister, och framträdde även som kammarmusiker, framför allt i Trio Linko–Cronvall–Selin. Som tonsättare framträdde han bl.a. med orkesterverket *Symphonie chevaleresk,* fyra pianokonserter, kammarmusikverk, solosånger och åtskilliga verk för piano.

Prodirektor och ekonom blev den 1 december 1936 komponisten, fil.mag. Sulho Ranta (1901–1960), som inträtt i konservatoriets tjänst som lärare i musikteori och -historia 1934. Ranta, som hört till rabulisterna på 1920-talet, hade förskaffat sig rykte som en av våra vassaste musikkritiker (''Särrä''). Hans mu-

Olga Tavaststjerna

Ernst Linko

sikhistoriebok (1933) var en bragd, och i åtskilliga andra sammanhang framträdde han som skribent. Snabb i uppfattningen, klartänkt och blixtrande i repliken hörde han snart till konservatoriets i bästa mening tongivande; enbart att beklaga är, att hans hälsotillstånd beskrev en långsamt dalande kurva fram mot pensioneringen 1956.

I början av år 1937 intervjuades Linko och Ranta av signaturen ''M.T.'' (Martti Turunen?) i Musiikkitieto. På frågan huruvida nyheter vore att vänta, svarade Linko:

''Inte i nämnvärd grad. Tvärtom försöker vi småningom förverkliga de nya kursfordringar, som konservatoriets direktion godkände i våras. I övrigt kommer vi att ägna institutets organisatoriska sida allt större uppmärksamhet. Sålunda har vi redan nu gjort upp hela vårens arbetsprogram, inklusive datum-planering. Examensperiod blir 19.4.–15.5., och senast sistnämnda dag bör lärarna meddela vitsorden till kansliet. Beträffande examen görs den ändringen, att eleven endast i sitt *huvudämne* underkastas prov inför en examensnämnd, och bara i undantagsfall i biämne. De offentliga uppvisningarna hålls 20–27 maj. Det har även varit sed att anordna s.k. elevaftnar, där eleverna kunnat uppträda inför en mindre krets bestående av elevernas föräldrar och vänner. Dessa aftnar har förr hållits två gånger per termin, men denna vår blir de fyra. Även har man tänkt sig att väcka konservatoriets kammarmusikaftnar till nytt liv. Beträffande kursfordringarna kan jag ännu nämnna, att avgångsbetyg ges endast åt dem, som i sitt huvudämne avlagt minst kurs II. De, som avlagt kurs III, får diplom. I tonträffningen har redan under höstterminen anordnats en kurs III, flerstämmigt diktat. Kursen är frivillig. Särskilt sångare och sångerskor kommer med glädje att hälsa vår senaste nyhet, d.v.s. en frivillig kurs i italienska. Förslag härom gjordes av föreningen 'Nuoret Italian Ystävät' (Unga Italien-vänner) och till lärare har vi lyckats få dr Ernesto Peternolli.''*

Denna programförklaring täcker i hög grad skeendet under de läsår, som återstod före den dramatik, som skulle inledas hösten 1939. Årsberättelsen 1937–38 omtalar, att undervisningen bedrivits i ''det lugna och framåtskridande arbetets tecken''. De stabiliserande faktorerna var två: de kursfordringar, som hade kommit ut av trycket år 1936, och den dessa år närapå permanenta lärarkåren. Den viktigaste förändringen åren 1936–39 var, att pianisten Kerttu Bernhard 1936 engagerades som klaverlärare på första planet.

Konservatoriets ledande kompositionslärare var dessa år Leevi Madetoja (LM), Selim Palmgren (SP) och Bengt Carlson (BC). Följande elevkomponister fördes fram på uppvisningarna 1937–1939: Einar Englund (BC, SP) 1937, 1938, 1939, Erik Bergman (BC) 1937, 1938, Greta Rantama (LM) 1937, 1938, Einari Marvia (LM) 1937, 1939, Mikko Koljas (LM) 1939, Tauno Pylkkänen (LM) 1939, Aulis Leiviskä (LM) 1939 och Toimi Penttinen (LM) 1939.

Italienskan, som omnämnes i intervjun, skulle senare utvecklas till ett viktigt stödämne för sångeleverna, trots att undervisningen finansierades av utomstående, och trots att kontinuiteten brast då kriget bröt ut. Den enda egentliga pedagogiska landvinningen härutöver under de sista förkrigsåren var, att Arvo Hannikainen, orkesterns ledare, hösten 1937 inrättade även en *stråkorkester i förskolan,* stundom omnämnd i årsberättelserna, stundom ej. Dess äldsta medlem var 1937 tolv år gammal. Beträffande själva konservatorieorkestern betonade Hannikainen i en intervju, att militärmusikavdelningens tillkomst hade medfört,

att orkestern fått en komplett uppsättning blåsare, t.o.m. en tuba, och att orkestern h.o.h. med egna krafter kunnat påbörja inövningen av Sibelius andra symfoni hösten 1937. Hannikainen uppfattade orkestern som en direkt fortsättning på traditionerna från Kajanus orkesterskola.[1]

En plan att omorganisera sånglärarutbildningen, inlämnad av direktionen till skolstyrelsen 1937, hann aldrig vidareutvecklas innan 1940-talets vargatider inträdde.

Alldeles som Linko och Ranta avsett skulle konservatoriets ledning från 1937 ägna de organisatoriska spörsmålen en betydande uppmärksamhet. I fokus stod bl.a. lönefrågan, ett nytt namn för konservatoriet och ett nytt reglemente.

Eftersläpningen beträffande lönerna minskades något, men inte tillräckligt, efter det statsbidraget höjts våren 1938. I årsberättelsen 1937–38 kallades statsmaktens åtgärd ''en avgörande vändning till det bättre'', och man hoppades, att utvecklingen skulle fortsätta, därigenom vore ''ett två decennier gammalt hinder för Konservatoriets utveckling undanröjt''. Dessvärre skulle vinterkriget komma emellan.

Lärarföreningen arbetade på sitt håll på en förbättring av arbetsvillkoren. I centrum stod i slutet av 1930-talet uppbyggandet av en pensionskassa, som skapades med inkomster från tillställningar av olika slag. Karvonen har skildrat dessa strävanden, som sedermera blev inaktuella efter det konservatorielärarnas anställningsvillkor förbättrats på 1950-talet.[2] Inbetalningarna till pensionskassan upphörde enligt kassaboken 1948.

Åren 1937–38 upplevde man inom konservatoriets styrande organ ett allt starkare behov av en omorganisering som en följd av trettiotalets landvinningar. Dessa preciserades i en promemoria 1938. Särskilt gladde man sig åt, att verksamheten nu bedrevs i ett eget hus, och att såväl statsrådet som Helsingfors stad var representerade i Stiftelsens delegation. Positivt var även att statsbidraget höjts kännbart. En oväntad favör innebar dessutom en testamentarisk donation om ''många miljoner'', som inte enbart skulle möjliggöra utdelandet av betydande stipendier, utan även uppförandet av ett elevhem samt underhållandet av Wegelius Vikan. Härmed avsågs organisten Selim Eskelins donation, med vars hjälp man bl.a. kunde finansiera konsertorgeln. Stipendier har även utdelats, men på grund av inflationen blev fondens betydelse aldrig helt och hållet den avsedda.

Det rådande läget ansågs kräva revision av såväl bolagsordningen (den gamla från 1912 var ännu i kraft) och reglementet. Även konservatoriets namn ställdes under debatt.[3]

Namnfrågan hade synbarligen diskuterats man och man emellan redan en längre tid. Våren 1938 lanserades internt det namn, som man haft i åtanke, nämligen *Sibelius-Akademin*. I konsekvens härmed skulle även stiftelsen och bolaget få

nya namn: *Stiftelsen för Sibelius-Akademin* och *Ab Sibelius-Akademin*. Den anspråksfullare benämningen akademi ansågs motsvara den nivå, som konservatoriet redan hade nått, och beträffande Jean Sibelius nämndes, att hans namn borde förknippas med institutionen. En viss tvekan kände man dock emedan man på annat håll planerat ge namnet Sibelius-huset eller Sibelius-salen åt ett konserthus, som föreslagits bli uppfört på den plats, som begränsas av Kampgatan, Annegatan, Simonsgatan och Glaspalatset.[4] Men redan våren 1938 ansåg man sig inom konservatoriet veta, att denna plan var dödfödd. Med namnet ''Sibelius-huset'' stred de nya benämningarna sålunda inte, och för att namnet ''Sibelius-salen'' skulle förbli disponibelt, kunde man inom konservatoriet tänka sig, att salarna där även i fortsättningen skulle kallas Konservatoriets stora resp. lilla sal. Sibelius egen inställning var än så länge okänd, men man trodde, att konservatoriets förslag kunde bli en sorts rehabilitering nu, då tanken på ett Sibelius-hus skrinlagts.[5]

Efter det Jean Sibelius själv bifallit till namnnändringen – det kan här inskjutas, att personer inom stiftelsens och konservatoriets ledning hörde till hans närmaste anhöriga – fattades, utan att någon annan utomstående än Sibelius rådfrågats, beslut om namnändringen den 8 november 1938. Man tog till protokollet, att Sibelius medgivande förelåg, och att salen skulle kallas Konservatoriets sal.[6]

En ny bolagsordning och ett nytt reglemente togs nu under arbete. Stiftelsens stadgar från 1928 fordrade endast en namnändring.

Bolagsordningen, som godkändes av direktionen den 22 februari 1939, liknar – kanske något överraskande – i hög grad föregångaren från år 1912. Bolagets namn ändrades givetvis, men i övrigt gäller justeringarna huvudsakligen bolagsordningens § 1. År 1912 hade stadgats, att ''svenskan och finskan, under förutsättning att institutet besökes av elever från vardera språkgruppen, äro likställda'', nu ändrades detta till att Sibelius-Akademin skulle vara ''en finsk- och svenskspråkig läroanstalt, omfattande förskola, konservatorium och högskola.'' Språken hade – detta återspeglar den utveckling som skett långt tidigare – bytt plats, och bestämmelsen om likställdhet hade utgått. I övrigt lägger man märke till, att direktionen, som dittills bestått av fem medlemmar samt tre suppleanter, i den nya bolagsordningen föreskrivs bestå av åtta medlemmar;[7] skillnaden mellan ordinarie medlem och suppleant hade även dittills varit av ringa praktisk betydelse.

Det nya reglementet, som utarbetats av en särskild arbetsgrupp, bestående av direktionsmedlemmarna R. Faltin (junior), T. Haapanen och L. Wasastjerna samt direktor Linko och prodirektor Ranta, godkändes av direktionen den 1 februari 1939.

I reglementet 1920 hade institutets ledning anförtrotts ett tremanna direktorium, som emellertid knappast hade fungerat på avsett sätt. Då Leevi Madetoja år 1929 avgått från posten som tredje medlem hade ingen efterträdare utsetts. I reglementet 1939 har direktorn återfått sina ursprungliga befogenheter. Prodi-

rektorn skulle verka ''såsom biträde'' åt direktorn, och vara hans ställföreträdare vid förfall för denne. (§ 3, 4).

Lärarna hade enligt reglementet 1920 varit uppdelade i ordinarie och extra lärare. Av de förra förutsattes då ''den virtuositet'' som krävdes för uppträdanden vid institutets konserter och musikaftnar (§ 18, 19). Inofficiellt hade lärarna år 1932 uppdelats i ordinarie lärare och timlärare. Nu infördes helt reglementesenligt en uppdelning i *ordinarie lärare* och *timlärare;* de ordinarie lärarna uppdelades ytterligare i *professorer, första lärare* och *andra lärare*. Professorernas antal fastställdes till sex, nämligen så, att att direktorn och fem lärare skulle få professors titel. Undervisningsprofessurerna gällde läroämnena komposition, pianospel, orgelspel samt violin- eller violoncellspel; ämnesområdet för den femte undervisningsprofessuren skulle fastställas av direktionen (§ 6).

Indelningen var pedagogiskt-hierarkisk, och hade intet samband med de i kontrakten införda undervisningsskyldigheterna. Den var sålunda endast en utgångspunkt för beräkningen av honoraret per timme. Undersöker man hur kategoriseringen tillämpades då systemet stabiliserat sig finner man t.ex. att professorerna år 1941 hade en undervisningsskyldighet som varierade mellan 9 och 20 timmar (detta motsvarade inte alls t.ex. universitetsprofessurer); första lärarna hade i ett par fall bara fem veckotimmar, många av dem dock femton. Andra lärarnas undervisningsskyldighet varierade från tre till tjugo timmar. Inte ens en professur vid Sibelius-Akademin uteslöt, att den egentliga huvudtjänsten var en annan.

Kompetenskraven utformades 1939 mera detaljerat än förr, och upptog nu för första gången krav på vissa formella examina såsom diplom eller avgångsbetyg; därtill nämndes universitetets högsta vitsord i musikvetenskap som en väg till kompetens för lärartjänster i musikens historia och som en merit för teorilärare. Naturligtvis öppnade man vägen även för ''särskilt lämpliga'' personer, som saknade de formella meriterna (§ 7). Musikalisk och pedagogisk färdighet kan ju svårligen mätas endast med examina. Ytterligare en novitet i formaliserande riktning var, att ledigblivande lärartjänster skulle besättas efter en regelrätt ansökningsprocedur, och endast i undantagsfall genom kallelse (§ 5). Improvisationernas era var slut för anställningspolitikens del.

Den traditionella tredelningen bibehölls. I *förskolan* meddelades ''systematisk musikundervisning åt barn och skolungdom'', *konservatoriet* var ''den egentliga musikskolan'' medan *högskolan* omhänderhade ''den slutliga konstnärliga och pedagogiska utbildningen'' (§ 12–14).

Huvudämnen på läroplanen kunde vara musikens teori, komposition, pianospel, orgelspel, solosång, stråkinstrument, harpa och andra orkesterinstrument samt kapellmästarkurs (reglementets enda men än så länge inte aktiverade novitet bland läroämnena), därutöver upptogs på undervisningsprogrammet ensemble- och orkesterspel, instrumentation, opera, scenplastik, solfège, körsång, rörelsekonst och rytmik samt deklamation (§ 10). Huvudämnet skulle kombineras med

obligatoriska ämnen. Martin Wegelius intention om ''allmänna studier'' för de blivande musikerna följdes alltså fortfarande. Obligatoriska ämnen i konservatoriet var allmän musiklära och analys I–II, solfège I–II, generalbas, harmoniära I samt musikhistoria I–II. Pianospelet, som enligt reglementet 1920 varit obligatoriskt för samtliga elever, var numera föreskrivet bara för elever med huvudämnena orgel (minst kurs I) och teori, solosång eller harpa (minst elementarkurs) (§ 13). Elev, som avlagt examen i sitt huvudämnes kurs I samt i de obligatoriska ämnena kunde erhålla *studiebetyg*, och den som därutöver godkänts i kurs II i huvudämnet kunde erhålla *avgångsbetyg*. En varierande praxis hade dittills rått beträffande betygen. Mer än en gång hade ett avgångsbetyg på 1930-talet utgivits åt elev, som formellt aldrig avlagt examen i kurs II, utan endast uppnått en viss nivå.[8]

I högskolan tillkom en rad obligatoriska ämnen såsom harmonilära II, sträng kontrapunkt för piano-, orgel- och kapellmästarelever samt ensemble- och orkesterspel för dem, som studerade orkesterinstrument. Av kapellmästareleverna fordrades dessutom bl.a. instrumentation och partituranalys. Eleverna i instrumentalpedagogik förutsattes behärska resp. instruments kurs III i huvuddrag (§ 14). Högskoleelev som godkänts i huvudämnets kurs III och i de obligatoriska ämnena, var berättigad till *diplom* (§ 23).

En särskild studiegång gällde för eleverna i *musiklärarseminariet*. Här fordrades i princip de obligatoriska ämnena på konservatorie-nivå, dock med fastställda krav i pianospel och solosång, samt därutöver en kurs i sångpedagogik, deklamation och körsång jämte körpedagogik. Kurs III i solfège nämndes som frivillig kurs (§ 15).

Kursplanen för *militärmusikavdelningen* omfattade två läsår. Huvudämne kunde vara blås- eller slaginstrument, vartill kom en kortare kurs i konservatoriets obligatoriska ämnen (§ 13).

Linkos och Rantas i ovan citerade intervju omnämnda avsikt att återuppväcka kammarmusikaftnarna kan utläsas ur reglementets § 24: där nämns, att Sibelius-Akademin kunde ordna sådana konserter, samt att eleverna vore skyldiga att bevista dessa.

* * *

Framstegen på 1920- och 30-talen hade varit mycket betydande. Verksamheten var märkbart stabil våren 1939. Man kan blott föreställa sig hur utvecklingen kunde ha fortskridit, om den fått ske under fredliga förhållanden. Detta blev dock inte fallet. Redan i början av hösten 1939 berördes några lärare och elever av de extra repetitionsövningar, som försvarsmakten nödgades anordna.

---

1 Intervju med Hannikainen i US 7.10.1937.
2 SA-75, s. 261 f.

3 PM: Konservatorion uudestijärjestely, SA:s arkiv. Texten har synbarligen utformats av tremannagruppen Toivo Haapanen, E. Linko och Arvi H. Paloheimo våren 1938. En närapå lika formulerad text ingår som bilaga till DIR:s protokoll 11.11.1938.

4 ibid, samt HS 18.3.1938. Förslaget om uppförandet av ett konserthus fördes i stadsfullmäktige fram av E. Suolahti och sex andra fullmäktigeledamöter.

5 PM: Konservatorion uudestijärjestely.

6 Namnet Helsingfors konservatorium blev sålunda ledigt. Förf. måste som historiker beklaga, att detta namn år 1971, trots protester av företrädare för Sibelius-Akademin, övertogs av Helsingfors folkkonservatorium. Förväxlingar är i hög grad möjliga.
På tal om namnet måste här några rader ur Eva Paloheimos anteckningar rörande fastigheten citeras. År 1952 skrevs: ''Mikkonens blomsterhandel använder namnet 'Konservatorion kukkakauppa'. Bedräglig konkurrens. Åberg påstår att man grälar på dem [vaktmästarna] då blommor som beställts därifrån inte kommer fram i tid, t.ex. till en konsert.
Restaurang Konservatorium
Konservatorie-salen
Konservatoriets blomsterhandel!!
Jag har pratat med M, och han lovade sluta använda namnet när upplagan (kuverten) är slut.
– – –
Erkki Virkkunen har besökt blomsterhandeln, som ännu trots sitt löfte använder konservatoriets namn. Lovade (Mikkonen) att de inte använder namnet mera under julkommersen.
– – –
Nu använder de namnet Konserva!!''*

7 Bolagsordningen återges på finska i SA-75, s. 222 f.

8 SA:s matrikel, passim.

Elevantalet vid Helsingfors musikinstitut 1924–1939

År	Antal					Elevernas hemorter								
	Summa	De högre avd.		Försvarsmaktens musikelevskola	Förskolan	De högre avdelningarna			Försvarsm. musikelevskola			Förskolan		
		Fortbildnings avd. (högskolan)	Musikskolan (konservatoriet)			Helsingfors	Landsorten	Utlandet	Helsingfors	Landsorten	Utlandet	Helsingfors	Landsorten	Utlandet
1924–1925	700	46	286	–	368	138	189	5	–	–	–	316	51	1
1925–1926	651	52	271	–	328	132	187	4	–	–	–	279	45	4
1926–1927	728	57	339	37	295	157	226	2	7	29	–	238	65	4
1927–1928	754	50	378	28	298	155	266	7	6	22	–	172	123	3
1928–1929	781	56	408	30	287	161	288	15	4	26	–	247	37	3
1929–1930	705	49	394	25	237	144	288	11	3	22	–	192	42	3
1930–1931	610	64	322	34	190	107	220	7	–	34	–	140	24	3
1931–1932	577	67	297	25	188	125	228	11	–	25	–	162	20	6
1932–1933	515	65	261	26	163	142	174	10	2	24	–	147	11	4
1933–1934	529	63	285	29	152	156	182	10	3	26	–	137	15	–
1934–1935	554	66	292	32	164	163	196	2	–	29	–	147	16	1
1935–1936	553	58	277	35	183	160	171	4	6	29	–	159	22	2
1936–1937	554	65	265	28	196	153	173	4	7	21	–	174	18	4
1937–1938	536	63	238	32	203	139	157	5	8	23	–	182	20	1
1938–1939	561	73	237	31	220	119	182	9	11	20	–	203	14	3

Elevernas huvudämnen 1924—1939

	1924–25		1925–26		1926–27			1927–28			1928–29			1929–30			1930–31			1931–32		
	H	F	H	F	H	F	M	H	F	M	H	F	M	H	F	M	H	F	M	H	F	M
Komposition	3	–	5	–	5	–	–	4	–	–	2	–	–	4	–	–	4	–	–	4	–	–
Musikteori	8	–	4	–	10	–	–	9	–	–	9	–	–	10	–	–	10	–	–	6	1	–
Generalbas	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kontrapunkt	1	–	1	–	1	–	–	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Instrumentation	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	–	–
Instrumentation f. blåsinstrument	1	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Solfège	1	–	–	–	1	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Piano	123	229	131	207	150	190	–	178	187	–	178	176	–	167	149	–	146	126	–	148	123	–
Orgel	22	–	22	1	22	–	–	25	–	–	24	–	–	25	–	–	19	–	–	23	–	–
Orgelmodulation	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Solosång	65	2	56	2	67	2	–	69	5	–	98	1	–	85	2	–	72	6	–	56	3	–
Violin	59	116	55	95	59	65	–	58	67	–	61	77	–	63	64	–	51	45	–	34	38	–
Altviolin	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–
Violoncell	19	10	17	9	14	4	–	16	4	–	14	3	–	20	2	–	18	2	–	10	3	–
Kontrabas	3	–	4	1	4	–	–	1	–	–	2	–	–	5	–	–	3	–	–	3	–	–
Flöjt	2	5	4	6	2	7	9	3	4	9	6	–	5	8	1	5	4	–	–	6	–	1
Oboe	2	–	1	–	1	–	2	1	–	2	2	–	1	1	–	1	3	–	2	1	–	2
Klarinett	5	3	4	3	4	–	24	6	1	17	11	–	20	12	2	18	9	–	12	10	1	8
Fagott	2	1	2	–	–	–	–	1	–	–	2	–	–	6	–	–	1	–	1	1	–	1
Valthorn	2	3	1	2	4	–	–	4	–	–	5	–	1	1	–	–	2	–	5	5	–	4
Trumpet	5	1	4	5	3	–	–	3	1	–	5	–	–	5	–	1	3	–	10	2	–	8
Basun	1	–	–	1	2	–	–	4	–	–	3	–	1	3	–	1	3	–	3	5	–	1
Harpa	2	–	2	–	2	–	–	3	1	–	2	3	–	1	3	–	2	1	–	3	3	–
Slagverk	–	–	–	–	2	–	1	2	–	–	–	–	–	1	–	–	1	–	1	–	–	1
Operaklassen	6	–	6	–	5	–	–	3	–	–	7	–	–	9	–	–	7	–	–	8	1	–
Deklamation	3	1	3	1	1	–	–	1	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	2	–	–
Dalcroze-klassen	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Pianopedagogik	–	–	2	–	–	–	–	1	–	–	1	–	–	–	–	–	1	–	–	1	–	–
Sångpedagogik	2	–	3	–	–	–	–	4	–	–	3	–	–	1	–	–	6	–	–	3	–	–
Körpedagogik	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Pianoundervisning	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	4	–	–	–	–	–
Ensemblespel	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–

H = högre avd. F = förskolan M = militärmus. avd.

(forts.)

	1932–33			1933–34			1934–35			1935–36			1936–37			1937–38			1938–39		
	H	F	M	H	F	M	H	F	M	H	F	M	H	F	M	H	F	M	H	F	M
Komposition	5	–	–	3	–	–	4	–	–	3	–	–	3	–	–	2	–	–	1	–	–
Musikteori	8	–	–	2	–	–	5	–	2	12	–	1	18	–	–	19	–	–	17	–	–
Generalbas	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kontrapunkt	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Instrumentation	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	–	–
Instrumentation f. blåsinstrument	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Solfège	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–
Piano	116	106	–	136	96	–	127	100	–	116	104	–	104	112	–	92	121	–	98	142	–
Orgel	19	–	–	21	–	–	26	–	–	26	–	–	24	–	–	22	3	–	22	1	–
Orgelmodulation	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Solosång	75	2	–	81	2	–	85	2	–	85	3	–	80	4	–	72	8	–	96	3	–
Violin	39	40	–	50	38	–	44	39	–	36	48	–	38	54	–	36	46	–	33	47	–
Altviolin	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Violoncell	8	3	–	8	3	–	12	3	–	11	5	–	10	6	–	10	5	–	11	5	–
Kontrabas	1	–	–	2	–	–	2	–	–	2	–	–	4	1	–	4	–	–	4	–	–
Flöjt	2	–	3	2	–	2	3	2	3	3	2	4	4	2	2	5	3	4	2	4	3
Oboe	–	–	–	–	–	2	–	–	2	–	–	3	2	–	3	2	–	1	1	–	2
Klarinett	4	–	10	1	1	12	5	3	7	3	2	10	5	1	12	6	–	10	4	–	10
Fagott	–	–	2	–	–	3	–	–	2	1	–	2	–	–	3	–	–	3	–	–	2
Valthorn	2	–	4	–	–	3	3	–	8	4	–	5	4	–	1	4	–	2	3	1	4
Trumpet	5	–	6	5	–	7	2	–	8	1	1	5	1	1	5	–	–	5	1	–	6
Basun	2	–	1	–	–	1	2	–	2	4	1	1	1	–	2	3	–	5	3	–	2
Harpa	3	2	–	2	2	–	1	2	–	1	2	–	1	3	–	1	4	–	1	9	–
Slagverk	–	–	1	–	–	–	1	–	–	1	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	1
Operaklassen	7	–	–	6	–	–	3	–	–	4	–	–	3	–	–	1	–	–	1	–	–
Deklamation	1	–	–	1	–	–	–	–	–	2	–	–	2	–	–	1	–	–	–	–	–
Dalcroze-klassen	–	–	–	–	–	–	1	1	–	–	–	–	1	–	–	2	1	–	–	–	–
Pianopedagogik	–	–	–	–	–	–	3	–	–	1	–	–	1	–	–	2	–	–	–	–	–
Sångpedagogik	3	–	–	2	–	–	2	–	–	2	–	–	2	–	–	–	–	–	3	–	–
Körpedagogik	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–
Pianoundervisning	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ensemblespel	1	–	–	–	–	–	1	–	–	1	–	–	1	–	–	2	–	–	–	–	–

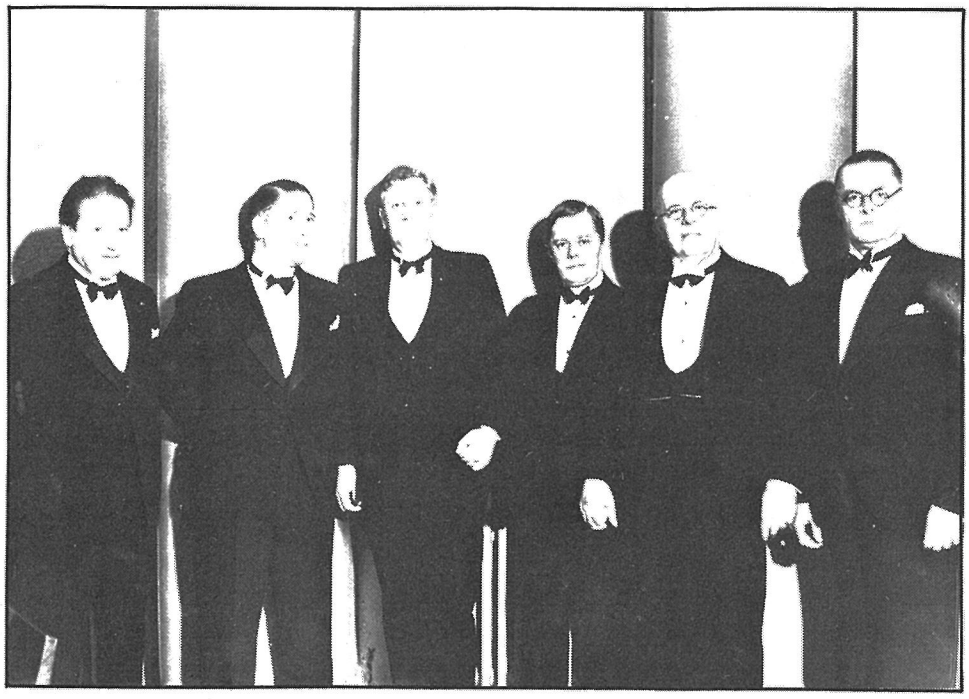
H = högre avd. F = förskolan M = militärmus avd.

Elevfrekvensen i de olika läroämnena 1924—1939

	1924 −25	1925 −26	1926 −27	1927 −28	1928 −29	1929 −30	1930 −31	1931 −32	1932 −33	1933 −34	1934 −35	1935 −36	1936 −37	1937 −38	1938 −39
Allmän musiklära och analys...	201	227	212	260	276	248	183	163	161	157	167	165	163	151	148
Generalbas	70	68	85	100	98	108	78	91	65	74	62	64	52	61	76
Harmonilära	38	35	31	30	13	21	16	23	22	23	41	42	43	40	28
Kontrapunkt	20	12	15	14	6	9	10	9	15	6	13	15	19	16	11
Partituranalys	3	–	–	–	1	3	1	1	2	1	–	1	2	2	2
Instrumentation	–	–	3	5	6	6	8	5	4	9	11	11	13	13	14
Instrumentation för bleckblåsinstrument.....	7	2	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Komposition	10	12	15	10	7	7	9	9	13	10	7	6	6	4	8
Solfège och diktat.....	198	233	240	286	274	219	180	151	155	154	181	156	163	170	174
Musikhistoria	85	76	86	103	98	114	99	77	69	76	110	105	97	86	121
Piano.....	432	408	419	436	448	404	359	334	295	319	299	304	290	290	323
Orgel.....	31	41	36	43	49	49	42	43	32	43	43	49	45	42	43
Orgelmodulation	8	12	6	11	10	9	1	12	8	4	11	13	7	8	4
Orgelregistrering.....	7	7	8	8	10	6	1	–	–	–	–	–	–	–	–
Orgelbyggnad	–	–	–	–	–	–	–	13	8	3	7	12	5	6	3
Solosång.....	137	155	150	173	206	171	153	131	149	170	163	164	149	130	143
Violin	176	151	128	135	144	136	97	79	89	99	91	95	95	95	91
Altviolin.....	–	–	–	–	3	2	1	–	–	–	–	–	–	–	–
Violoncell.....	30	26	18	21	18	24	20	13	10	12	16	15	16	15	13
Kontrabas	3	5	4	3	5	6	3	3	1	2	2	3	5	4	4
Flöjt	10	9	17	16	12	13	4	7	6	5	10	11	10	13	9
Oboe.....	2	3	4	3	4	1	4	3	–	3	3	4	6	2	2
Klarinett.....	7	5	27	27	33	34	26	22	16	15	14	15	18	17	18
Fagott.....	3	2	–	1	2	2	3	2	3	3	2	3	3	3	2
Valthorn.....	4	2	5	4	6	6	7	9	5	3	11	9	5	7	7
Trumpet.....	7	8	3	5	5	7	17	11	10	13	9	8	7	5	10
Basun	1	–	2	4	4	4	6	6	3	1	5	4	4	7	5
Harpa	3	2	3	4	5	4	3	6	5	4	3	3	4	5	5
Slaginstrument	1	1	3	2	2	1	2	2	1	3	1	1	2	2	1

(forts.)

	1924 −25	1925 −26	1926 −27	1927 −28	1928 −29	1929 −30	1930 −31	1931 −32	1932 −33	1933 −34	1934 −35	1935 −36	1936 −37	1937 −38	1938 −39
Ensemblespel	40	47	18	26	17	19	21	26	33	24	26	38	39	36	27
Orkester	51	60	45	71	44	59	42	56	59	41	45	52	40	58	57
Operaklassen	21	11	7	8	15	17	12	12	21	16	14	16	8	7	8
Plastik	33	33	7	13	12	9	13	11	21	16	14	16	8	9	28
Dalcroze-klassen	19	16	29	32	11	15	17	13	16	15	11	10	14	13	8
Deklamation	46	53	53	68	64	65	57	43	42	47	55	55	44	41	54
Pianopedagogik	19	28	23	27	21	40	37	36	24	46	48	29	26	11	12
Violinpedagogik	3	2	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Sångpedagogik (skolsång)	21	21	25	27	29	28	37	30	26	35	42	24	26	21	28
Körpedagogik	21	20	16	29	26	28	35	31	19	32	42	24	31	24	29
Pianoundervisning	?	?	2	3	17	8	10	6	3	3	3	3	4	1	1

Sibelius-Akademins första professorer. Fr.v. Selim Palmgren, Ilmari Hannikainen, Ernst Linko, Elis Mårtenson, Leo Funtek, Oiva Soini.

Orgelfasaden i konsertsalen

Privat högskola på eget ansvar 1939–1966

Krigsåren

Årsberättelsen 1939–40 omtalar, att arbetet i september inleddes ”i en mycket förhoppningsfull anda trots det samtidigt utbrutna stormaktskriget”. Sex professorer hade mottagit sin utnämning: Ernst Linko, direktor, Leo Funtek, violinspel (även förste kapellmästare vid operan), Ilmari Hannikainen, pianospel, Elis Mårtenson, orgelspel (även verksam inom en församling samt vid Helsingfors kyrkomusikinstitut), Selim Palmgren, komposition samt Oiva Soini, solosång (även ledande solist vid operan). En efterlängtad högskolestatus hade uppnåtts, visserligen grundad endast på ett helt internt beslut.

Emellertid var tiderna synnerligen onormala. Finländska förhandlare var kallade till Moskva, arméenheter mobiliserades och omfattande evakueringsoperationer verkställdes för de större städernas del. Liksom övriga läroanstalter nödgades Sibelius-Akademin inställa all undervisning den 13 oktober. Man befarade ett krigsutbrott vilken stund som helst.

Just vid denna tidpunkt, då framtiden syntes helt oviss, kunde man efter verkställd besiktning i oktober godkänna och motta den konsertorgel, som uppförts i stora salen.

Redan innan huset stod färdigt hade man inom stiftelsens styrelse fört en diskussion om en *konsertorgel*. Detta var ett vittnesbörd om, att man inom konservatoriet ville vårda även det konstnärliga, och ej endast det liturgiska orgelspelet. Den drivande kraften var härvid Elis Mårtenson, som redan år 1931 av stiftelsens styrelse beviljades ett resebidrag för att i utlandet studera konsertorglar.[1] Först tänkte man sig en orgel med 64 stämmor, fördelade på tre manualer och pedal,[2] men man beställde dock en orgel om 55 stämmor, som byggdes av den tjeckoslovakiska firman Gebrüder Rieger. Instrumentet fick pneumatisk traktur och ett spelbord, som kunde sänkas ned under golvplanet för att bereda orkestrar och körer mera utrymme på estraden. Den nya orgeln ansågs först vara ett viktigt tillskott till landets instrumentarium. Dessvärre visade den sig vara en typisk representant för sin tid såtillvida, att den i vissa avseenden var av lägre kvalitet och inte särskilt driftsäker. Till råga på allt (detta framkom långt senare) monterades en värmeslinga år 1942 så, att orgelns funktion störtes.[3] Vidare skadades orgeln något, då bombskärvor nådde salen i februari 1944. Allt detta ledde till, att instrumentet var endast begränsat användbart redan i slutet av 1940-talet och, trots en reparation 1950, allt annat än representativt därefter. Förhoppningarna på att orgeln skulle bli landets förnämsta konsertorgel hade alltför snabbt grusats.

I november 1939 syntes krisläget något lugna sig, och en begränsad återgång till arbetet kunde ske i mitten av månaden. Officiellt öppnades Sibelius-Akademins dörrar ånyo den 27 november. Men endast tre dagar senare bröt kriget verkligen ut, vilket naturligtvis omöjliggjorde all verksamhet. De förhållanden som rådde då vinterkrigets 105 dagar var över tillät inte ett återupptagande av undervisningen i slutet av vårterminen. Läsåret hade helt och hållet spolierats. Fem av dem, som varit inskrivna i konservatoriet, hade stupat i kriget.[4] Och omedelbart efter fredsslutet i Moskva den 13 mars avled Sibelius-Akademins direktionsordförande Arvi H. Paloheimo den 15 mars.

Till ny direktionsordförande utsågs Rolf Nevanlinna (1895–1980), matematiker med stort internationellt anseende och sedan 1926 professor vid Helsingfors universitet, vars rektor han skulle bli 1941. Nevanlinna var sedermera ledamot av Finlands akademi 1948–1965 och kansler för Turun Yliopisto (Åbo universitet) 1965–1970. Som sitt särintresse brukade han uppge musik, och han har i sina memoarer livfullt berättat om sin elevtid vid Helsingfors orkesterskola, där han spelade violin för Elis Jurva och Carl Lindelöf. Regelbundet följde han redan under sin skoltid med symfoni- och populärkonserterna i staden.[5]

I ett samtal med förf. har Nevanlinna nämnt, att arbetet ur direktionsordförandens synpunkt löpte förvånande lätt under perioden 1940–1945, efter det lönekrisen 1940 avklarats (jfr nedan). Läget var visserligen i flera avseenden svårt, men mera arbetskrävande tider skulle följa. Att såväl lärare som elever ideligen var frånvarande rubbade dock arbetsron.

Läsåret 1940–1941 var till sin längd normalt. Under detta år återupptogs med framgång de kammarmusikkonserter, som haft paus sedan 1933. Tre konserter gavs, och man fortsatte direkt den fortlöpande nummerserie som påbörjats 1882. Även en annan verksamhetsform som länge legat nere återupptogs: körsången. Dirigent blev Martti Turunen, direktör för Teosto och ledare för två av de bästa manskörerna i staden. Sibelius-Akademin fick via Turunen direkt kontakt med den folkliga fosterländska körrörelsen. Det förebud till en körreform, som utgjordes av Gustav Petterssons Schütz- och Buxtehudeaftnar i Gamla Kyrkan gick än så länge Sibelius-Akademin fullständigt förbi.

Ett helt nytt inslag hösten 1940 var de rätt talrika elever som överflyttat till Helsingfors från Viborg efter freden i Moskva. Nivån hos detta elevmaterial betecknades av rektor Linko som synnerligen hög då han höll sitt inskriptionstal i september. Han erinrade även om, att nivån överhuvudtaget stigit under det decennium som föregått kriget. Prestationer som förr varit enastående var inte längre särskilt sällsynta. Linko uppehöll sig även vid den sociala omstrukturering som pågick, och som var allt mera märkbar inom Sibelius-Akademin. Förr hade största delen av de musikstuderande varit s.k. ståndspersoner, och först under självständighetstiden hade elever från folkets bredare lager börjat dyka upp i musikskolorna.[6]

Ett roande intermezzo från våren 1941 må omnämnas. En lärare i solosång hade under examen den 16 maj beskyllt examensnämndens medlemmar för att ha skrattat åt hennes elever; därpå hade hon yttrat sig förolämpande om nämndens medlemmar. Följden blev, att nämnden vägrade ta befattning med eleverna och deras bedömning. Direktionen utdelade en varning åt sånglärarinnan, men påtalade även, att nämnden inte givit några vitsord åt eleverna.[7]

Finlands isolering våren 1941 illustreras av, att det besök som 28 av eleverna gjorde i Stockholm i maj på initiativ av professor E. Ralf (Stockholm) och Sibelius-Akademins direktor mycket synligt uppmärksammades av stockholmstidningarna. Det var ytterligt sällsynt att man överhuvudtaget reste utrikes då. De sexton flickorna och tolv gossarna från Finland fick bl.a. övervara stockholmskonservatoriets årsavslutning. Förvåning bland de svenska journalisterna väckte det faktum, att 75 % av Sibelius-Akademins elever var kvinnor – i Stockholm var proportionerna då omvända: 150 manliga och 50 kvinnliga konservatorieelever.[8] Resan blev en premiär för kontakterna västerut. Dittills hade man haft Tallinn som resmål. Men dessvärre kunde kontakten med Skandinavien inte vidareutvecklas omedelbart.

* * *

Det s.k. fortsättningskriget började vid midsommartiden 1941. Praktiskt taget varje man i vapenför ålder var då inkallad i armén, och även många kvinnliga lärare och elever ägnade sig tidvis åt typiskt kristida sysslor. Att höstterminen startade först den 17 oktober förvånar sålunda inte. Undervisningen gällde då endast solistämnen. Man föreställde sig att kriget skulle bli kort, och lät de obligatoriska ämnena anstå till våren av hänsyn till dem, som var upptagna av annat. Sibelius-Akademins underhyresgäst Helsingfors kyrkomusikinstitut hade tänkt inleda höstterminen den 8 september, men ännu den 27 november nödgades man notera, att all verksamhet hade uteblivit.[9]

Vårterminen 1942 började den 12 januari med ett rätt fullständigt program. Även t.ex. sångläraresminariet trädde i funktion. Men liksom på hösten saknades stora elevkategorier. De flesta av blåsinstrumenten var orepresenterade, och stråkklasserna var så decimerade, att orkestern tvangs hålla paus. Kurserna i de obligatoriska ämnena skars ned till det nödvändigaste, och man hoppades på ett mera fruktbringande arbete följande år.

Läsåret 1941–42 höjdes antalet professorer från sex till sju. Härigenom kom den gamle trotjänaren Ossian Fohström (1870–1952), till sin huvudtjänst solocellist vid Helsingfors stadsorkester t.o.m. 1935, att avsluta sin musiklärarkarriär som professor. Han efterträddes som professor vid Sibelius-Akademin redan 1943 av sin elev Yrjö Selin, ävenledes övervägande verksam vid Helsingfors stadsorkester.

Inskjutas kan, att personer som stod Sibelius-Akademin och Fohström nära redan år 1939 förgäves gjort bemödanden för att få en honorär professorstitel åt

Fohström.[10] Titeln professor utdelades emellertid inte lika lätt då som några decennier senare.

Från det stympade läsåret 1941–42 kan man ännu nämna något för krigsåren så ovanligt som en omorganisationsplan. Vid sitt möte den 4 maj 1942 diskuterade direktionen en i vissa teaterkretsar tillkommen plan att Sibelius-Akademin och Näyttämöopisto (som utbildade skådespelare) skulle gå samman; man tillsatte en kommitté, men därefter avfördes ärendet från dagordningen.

Hösten 1942 inledde man terminen först den 1 oktober. Tidpunkten sammanföll med terminsstarten överallt i landet. Kristidsfenomen såsom arbetsplikt hade framtvungit ett förlängt sommarlov. Granskar man elevstatistiken finner man, att kristiden började inverka även på andra sätt. De högre avdelningarna smalt ihop och förskolan blev större.

Sibelius-Akademin firade sitt sextioårsjubileum den 4 november 1942. Formerna var trots kriget inte alldeles inskränkta. På morgonen avtäcktes vid Erkki Melartins grav ett minnesmärke, som rests av Sibelius-Akademin och en rad andra musikorganisationer. Vidare uppvaktade man vid Martin Wegelius grav. Huvudfesten hölls under närvaro av bl.a. republikens president Risto Ryti, medlemmar av regeringen och riksdagen samt representanter för Helsingfors stad. Programmet upptog förutom sedvanliga tal musik av Erik Furuhjelm, Martin Wegelius, Armas Järnefelt, Erkki Melartin och Jean Sibelius. Den sistnämndes stråkkvartett Voces intimae spelades av Erik Cronvall, Hugo Huttunen, Erik Karma och Yrjö Selin.[11]

Hela undervisningsprogrammet var aktiverat år 1942–43, åtminstone i princip. Men åtskilliga manliga elever saknades. Sålunda kunde elevorkestern inte samlas heller nu. Däremot återupptog militärmusikavdelningen sitt arbete i mars 1943, nu omorganiserad till *Finlands armés militärmusikskola,* som direkt samarbetade med Sibelius-Akademin. Vårterminen 1943 avslutades på övligt sätt i maj.

Även läsåret 1943–44 blev stympat. Höstterminen inleddes först den 27 september; skolstarten i hela landet var på motsvarande sätt uppskjuten. Elevsiffran fortsatte emellertid att stiga och nådde den höga noteringen 730 tack vare tillväxten i förskolan. Undervisningen fortskred under höstterminen som året innan och t.o.m. ett par noviteter infördes. Undervisningen i italienska, som sporadiskt förekommit före kriget, återupptogs på försorg av Istituto di Cultura Italiana. Och sånglärarseminariet, som dittills faktiskt haft karaktären av frivillig utbildning (endast examen inför universitetets musiklärare hade lett till formell sånglärarkompetens), blev nu äntligen den enda av skolstyrelsen sanktionerade vägen till sånglärartjänster vid läroverken.[12] Seminariets reviderade kursplaner intogs i årsberättelsen.

Låt oss här, som belägg för att även den högsta undervisningen bedrevs under kriget, inskjuta namnen på de elevkomponister, som fick sina verk framförda

offentligt under denna tid. Lärare var Selim Palmgren (SP), Bengt Carlson (BC) och Ernst Linko.

Vilho Häkkinen (SP) 1941; Tauno Pylkkänen (SP) 1941; Torsten Stenius (BC) 1942, 1943; Toimi Penttinen (SP) 1942; Ahti Karjalainen (SP) 1943, 1944; Vilho Luolajan-Mikkola (SP), 1944; Veikko Noronen (E. Linko) 1944.

* * *

I februari 1944 inträdde krigföringen i en mera påtaglig fas för Finlands del. De flygangrepp som inletts medförde, att storstäderna i södra Finland snabbt tömdes på skolelever. Sibelius-Akademins förskola måste på order av undervisningsministeriet plötsligt avsluta verksamheten för året. Men enstaka förskoleelever, som trots allt stannade i staden, kunde ändå fortsätta tillsvidare enligt ett direktionsbeslut.[13] Arbetet fortgick som dittills i de högre avdelningarna, dock efter ett uppehåll om en vecka i februari för reparationsarbeten förorsakade av bombkrevader i husets omedelbara grannskap. Bl. a. måste nya fönster sättas in. (Först år 1954 märkte man att glaset av år 1944 var av alltför tunn krigstidskvalitet, och ersatte det med bättre vara. Mången torde erinra sig, att temperaturen i vissa klassrum 1944–1954 var oförklarligt låg.[14]) Man var beredd på flere tillbud av samma art, och lät bl. a. flytta all lösegendom som inte nödvändigtvis dagligen behövdes från Helsingfors i slutet av februari, d.v.s. konsertflygeln, mattor, biblioteket m.m.[15] Några pianon flyttades till konsertsalen,[16] som ansågs vara husets säkraste utrymme då den ju saknar fönster.

I viss mån kan direktor Ernst Linko ha haft rätt, då han i sitt avslutningstal i maj 1944 konstaterade, att arbetsårets resultat inte märkbart blivit lidande av de yttre störningarna.[17] Solister, som kunde fylla några elevuppvisningar, fanns till hands. Å andra sidan var tidningarnas recensenter föga nöjda med det som visats upp. Ett sentida intryck av denna krigsvår är, att Sibelius-Akademin, liksom samhället överhuvudtaget, led av en betydande krigströtthet, som direktors deklarationer inte kunde överskyla.

Rätt snart efter terminsslutet flammade kriget upp med full styrka. Den ryska offensiven på Karelska näset, fredssträvandena, presidentskiftet, vapenstilleståndet i öster och kriget i Lappland uppfyllde sinnena och band alla krafter. Fortsättningskrigets facit blev för Sibelius-Akademins elevkårs del åtta stupade, och till dem som inte heller återvände hörde akademins vaktmästare G. R. Karaslahti.[18] Armén började försättas på fredsfot hösten 1944, samtidigt som landet nalkades sin genom tiderna värsta reglementeringsperiod, då det rådde brist på snart sagt allt, även t.ex. musikinstrument och utländska noter. Men mången väntade på en chans att ta igen de år som förlorats.

* * *

Löneutvecklingen under krigsåren 1939–1944 påminner i hög grad om utvecklingen fr.o.m. 1912. Lärarna fick finna sig i, att resurserna inte växte i takt med

inflationen. Ändå förblev de akademin trogna. Redan under vinterkriget fick man handgripligt erfara nackdelarna med att den statliga konststödspolitiken så ensidigt byggts på penninglotterimedel, och inte på budgetmedel. Genast efter krigsutbrottet avtog allmänhetens intresse för penninglotterna, och bara en enda dragning verkställdes medan kriget varade. Följden blev bl. a. att Sibelius-Akademins ordinarie lärare kunde få sina kontraktsenliga löner endast till utgången av 1939. Därefter inställdes alla löneutbetalningar tills vidare.[19] Nödläget inom akademin förvärrades av, att terminsavgifterna endast i obetydlig utsträckning kunnat drivas in hösten 1939.[20] Direktionsordföranden Arvi H. Paloheimo gjorde resultatlösa hänvändelser till de statliga myndigheterna. Slutligen avsände han den 1 februari 1940 ett nödrop till tolv europeiska konservatorier med begäran om omedelbar ekonomisk hjälp. Skrivelsen tillställdes även åtminstone två enskilda finlandsvänner i New York resp. Sofia. Betydande penningsummor anlände snart från bl. a. Kungliga Musikaliska Akademien i Stockholm, Det Kgl. Danske Musikkonservatorium i Köpenhamn, Musikkonservatoriet i Oslo och konservatoriet i Haag.[21] Gåvorna fördelades av Sibelius-Akademins ledning i samråd med lärarföreningen så, att ordinarie lärare som var familjeförsörjare främst kom ifråga.[22] Att Paloheimos aktion hade framgång var tidstypiskt. Andra världskriget hade s.a.s. paus på kontinenten, och omvärldens hela intresse var koncentrerat på vårt vinterkrig. De bevis på sympati som nådde oss var många och värmande.

Efter fredsslutet i mars 1940 kom penninglotteriet åter i gång, och rater av statsbidraget kunde utbetalas. Slutligen lyckades man åstadkomma, att alla ordinarie lärare i princip fick 50 % av sin kontraktsenliga lön för tiden januari–augusti,[23] därpå ''normaliserades'' läget igen. Trots att en betydande inflation följde krigstiden åt måste direktionen hålla alla löner på förkrigstida nivå ännu läsåret 1941–42.[24] Sommaren 1942 utbetalades bara 75 % av lönen,[25] men på hösten detta år fick de anställda en extra månadslön som plåster på såren, enligt dåtida finländsk praxis.[26] Följande år i november kunde lärarlönerna överlag höjas med 35 %,[27] en ringa kompensation för alla kostnadsökningar som drabbat samhället. Strax därpå justerades lönerna med ytterligare 5 %; dessutom fick man ett påslag om 4 % våren 1944,[28] men därvid blev det länge. Sibelius-Akademins lärare befann sig liksom mången annan i en verklig lönegrop då kriget slutade.

* * *

Efter Arvi H. Paloheimos död 1940 övertog hans hustru Eva Paloheimo sysslan som disponent för stiftelsens fastighet. Hon förde anteckningar om de problem hon mötte i ett särskilt häfte som bevarats i Sibelius-Akademins arkiv. Några stilprov på denna förstahandsrapport:

7.1.1941: ''I går under Swing-konserten föll det rappning från taket i nacken på bashornsblåsaren. Till all lycka en lätt konsert, för publiken brast ut i skratt.''*

23.1.1942: ''Mårtenson sade, att orgeln varje vinter går i olag [. . .] vi borde på sommaren få värmebatterier installerade i gången. Preliminärt.''*

18.2.1942: ''Ved har kommit! 19 famnar. Och mera kommer!''*

Maj 1942: ''Ved har anlänt. Vedträn stals, så vi dryftade frågan om bevakning. Nu under de ljusa nätterna ser Paronen. Senare på hösten kan bevakningsfirman göra det.''*

nov. 1942: ''Ingenjör Nyström från Luftskyddscentralen besökte huset och godkände salen som splitterskydd. I aulan och korridoren borde man inte vistas. Fazer har låtit trycka instruktioner i sina program.''*

27.5.1943: ''Tre 'män' har i förrgår besökt Linko och sett på huset för arbetskraftsnämndens behov för hela krigstiden!! Linko skrämdes upp och satt väl rätt illa emellan. Detta anmäldes vid dir.mötet 28/5 och i dag åt Eero [Ilves]. Linko har nyss pratat med H.juuri [Honkajuuri]. Eero ringde nyss, och sade, att Tulenheimo ordnar saken. Underbart!''*

19.6.1943: ''I restaurangen har man rökt ut ohyra. Först blåsyra och sedan svavel. Torakaner! Råttor också!''*

1943: ''Luftskyddsmyndigheterna fordrar skyddsrum för 2 personer! De kan ju gå till pannrummet, särskilt som den ena är Paronen!''*

6.2.1944: ''Fönster- och även andra skador. Två bomber i planteringen framför huset. En gren har flugit in i Teosto. Teostos tak föll ned. Bombskärvor här och där. [. . .] En skärva flög genom Presidentens dörr genom hela salen ända till estraden, där den skadade flygeln! I anledning av detta har Ääri byggt [. . .] en skyddskonstruktion, som först var alldeles för smal, men den ena ändan stöttades upp. Även nu verkar den barnslig.''*

20.2.1944: ''Tavlorna har förts i säkerhet. Kordelinska stiftelsens till Suom.Kirj.Seuras vaktmästare, Favens Sibelius till Universitetet!! till ett valv på nya sidan. Pappa [Jean Sibelius] önskade att porträttet skulle förstöras. Men det har väl ändå bevarats.''*

20.3.1944: ''Möten med Stiftelsens styrelse och principaler i förhallen kl. 4!! Linko och Ranta missnöjda, då ingen mat. Men huset förtjänar ingenting, konserter bara på söndagar någon gång på vard. slut alltid kl. 7.''*

18.12.1944: ''Paronen slutar efter januari. Vad detta betyder kan vara ödesdigert. Åberg villig att komma och kunde praktisera från mitten av januari. Gör ett gott intryck, ser trevlig ut. Enda felet är hans ungdom och att svenskan dominerar (talar finska oklanderligt) och kanske den litet långsamma konversationen.''*

2.2.1945: ''Nu börjar alltså Åberg.''*

22.2.1945: ''Åberg verkar vara bra.''*

Runar Åberg, som nu trädde i stiftelsen tjänst, blev sedermera övervaktmästare vid Sibelius-Akademin och en viktig ingrediens i dess image. Han pensionerades först 1980.

---

1 Stift.st. 28.5.1931, § 1.
2 Stift.st. 11.3.1931.
3 PALOHEIMO, EVA, anteckningar, 25.5.1950, SA, arkivet.
4 SA-75, s. 270.
5 NEVANLINNA, R., Muisteltua, Keuruu 1976, s. 45 f.
6 Intervju med Linko av Yrjö Suomalainen i HS 8.9.1940.
7 DIR 27.5.1941, § 12; 5.6.1943, § 3 med bilaga.
8 Sv.D. 29.5.1941.

9 Skrivelse från ARMAS MAASALO till DIR; bilaga 27.11.1941. ”Hittills har vid institutet, som bort börja den 8 september, ingen verksamhet ägt rum.”*
10 DIR 5.5.1939, § 6.
11 SA-75, s. 236.
12 Jfr bl. a. KALLIO, N., Musiikin asema oppikouluissa, MT 1945, s. 54 ff.
13 DIR 24.2.1944, § 4.
14 PALOHEIMO, EVA, a.a., 1954.
15 DIR 24.2.1944, § 9.
16 DIR 29.3.1944, § 7.
17 LINKO, E., Sibelius-Akatemian toiminnan suuntaviivoja. MT 1944, s. 67 f.
18 SA-75, s. 270.
19 DIR 20.11.1939, § 7; PALOHEIMO, A. H., skrivelse till DIR 24.2.1940; ÅB 1940–41, s. 4.
20 SA-75, s. 231.
21 Jfr bl. a. DIR 24.3.1941, § 7.
22 Jfr bl. a. DIR 19.3.1940, bilagor; SA-75, s. 231.
23 DIR 28.5.1940, § 4; 3.9.1940, § 2.
24 DIR 7.10.1941, § 4.
25 DIR 4.5.1942, § 4.
26 DIR 29.9.1942, § 6.
27 DIR 26.11.1942, § 5; ÅB 1942–43.
28 DIR 29.11.1943, § 4; 24.2.1944, § 5.

Åren 1944–1959

Organisationen

Den allmänna normaliseringsprocess som för Finlands del inleddes hösten 1944 kan här illustreras med några få årtal. Fred med de allierade slöts slutligt i Paris 1947; då bekräftades bl. a. bestämmelserna om krigsskadestånd till Sovjetunionen, en börda som ytterligt ansträngde landets ekonomi från 1944 till början av 1950-talet. År 1948 slöts vänskaps- och biståndspakten med Sovjetunionen, och år 1952 hölls olympiaden i Helsingfors, som bl. a. markerade, att våra kommunikationer med utlandet igen börjat fungera i större skala. År 1953 slopades den sista resten av livsmedelsransoneringen: kaffekorten avskaffades. År 1955 blev Finland medlem av FN och Nordiska rådet. Vår internationella position hade äntligen blivit stabiliserad.

Finlands musikliv under dessa år av återuppbyggnad utmärkts av stor hunger efter allt som kunde bryta isoleringen. Konsertlivets boom har blivit en legend. Abonnemangen till Helsingfors stadsorkesters symfonikonserter inköptes efter ett köande som kunde sträcka sig över en hel natt. Solistkonserterna – både utländska och inhemska artister – hade högkonjunktur. Leningrads filharmoniker, som uppträdde här i mars 1946 under Mravinskij och Sanderling fyllde tre gånger konsertlokalen till bräddarna. Ännu 1949, då Wiener Philharmoniker med Furtwängler som dirigent gav tre konserter i staden hade kön framför Fazers på Alexandersgatan sådana dimensioner, att folk på jakt efter trivialare förnödenheter först vägrade tro, att köns mål var en biljettkassa.

Ruschen märktes självfallet även hos Stiftelsen för Sibelius-Akademin, vars sal var stadens enda verkliga konsertsal fram till 1948, då Solennitetssalen åter kunde tas i bruk efter bombardemanget 1944 och därpåföljande reparationer. Ur Eva Paloheimos anteckningar kan utläsas att situationen inte var normal på konsertlivets område:

1945: ''Fazer börjar anordna konserter i Finska samskolan Nervandergatan 11 [nuv. Museiverket], där det ryms 750 personer. Orgel.''*

''Lea Piltti har beställt stadshussalen, som likväl blir dyr, fastän hyran är billigare än vår, på grund av extra arrangemang. Inga stolar.''*

11.9.1946: ''Vi får tydligen besvär med [konsertbyrå] Westerlund. Visserligen kan de trampa in såsom nybörjare och ovana, men jag försöker få dem att förstå att det inte räcker till, om de betalar fastän de inte använder [salen]. Det är orätt mot dem som står i kö och även Salminenskan [Fazer] blir nervös.''*

11.3.1947: ''Rörande presidentplatserna kom det i sept. en anmärkning från slottet (öv. Nordlund), att Alli P[aasikivi] hade klagat över sina 'grannar' under konserterna. Vi kom överens om, att *fyra* av de främre platserna *alltid* står till pres. förfogande. 4 av de bakre platserna är reserverade så, att man från slottet meddelar till vaktmästaren om de behövs. (I praktiken alltså om presidenten själv är närvarande och jämte honom ett större följe, ty det är ju inte meningen att presidenten delar ut dem åt andra). I svåra lägen kan musikfolk sitta på de bakre platserna, alltså kända personer.''*

Ett förslag att ge konservatoriesalen nytt namn bör dessutom här omnämnas:

(1946) ''Fru Rudnev kom och pratade om namnet 'Martin Wegelius-salen' som f.d.elever ville ha för stora salen. Anna Suolahti har redan preliminärt hört sig för. Mötet 14/10 förhöll sig negativt till saken, emedan namnet används i samband med de mest olikartade tillställningar, särskilt framdeles, då man kanske igen måste hyra ut till maskerader. Förresten hade salen från början bort vara Sibelius-salen.''*

Småningom, särskilt efter det samfärdseln ånyo tagit fart i början av 1950-talet, blev förhållandena mera normala.

* * *

Under kriget hade vårt musikliv suttit fast i helt konservativa hjulspår. Från och med 1945 registrerar man en breddningsprocess. En skildring av den härmed sammanhängande dynamiken skulle här falla utanför ramen. Men ett subjektivt och föga konsekvent urval av data kan anföras för att antyda den utveckling som pågick.

1943-slutet av 1960-talet firade man årligen Veckan för Finlands tonkonst den 2–8 december, dvs. den vecka som inramas av Kajanus och Sibelius födelsedagar. Alla musikinstitutioner, även radion, bjöd i princip endast på inhemsk musik.

1946 uruppfördes Einar Englunds första symfoni, det första större efterkrigsverket, där komponisten medvetet avvek från det dittills rådande nationella och romantiska tänkandet inom vår skapande tonkonst. En formlig Englund-feber rasade. (Att åtskilliga andra komponister gav egna konserter dessa år skall här endast antydas – 1947 räknades inte mindre än sju kompositionskonserter i Helsingfors).

1947 höll Radioorkestern, som visserligen redan 1929 inlett sina offentliga konserter, sin första tisdagskonsert, och utvecklades därefter – vid sidan av Helsingfors stadsorkester – till vår andra verkliga symfoniorkester.

1949 bildades en finländsk sektion av ISCM: föreningen Nutidsmusik. Drivande kraft var Eino Roiha.

1951 hölls den första Sibelius-veckan i Helsingfors. Ungefär samtidigt som Veckan för Finlands tonkonst övergavs, år 1968, ändrades dess namn till Helsingfors festvecka vilket antyder, att temakretsen vidgades.

1951 grundades Finlands solistförening.

1951 framförde den år 1838 grundade Akademiska sångföreningen tvärståndsspäckade och kvartharmoniserade sånger av Erik Bergman under komponistens ledning.

1951 kunde man inviga den nya Marcussen-orgeln i Sibbo. Orgelreformrörelsen hade nått landet.

ca 1952 byggdes ett nät av UKV-sändare. Vi fick bättre ljudkvalitet i hemmen, men upphörde att lyssna på utlandet.

1952 drabbades Helsingfors av ''orkestergräl 2'', vars format visserligen var ringa. Man diskuterade huruvida Helsingfors stadsorkester och Radioorkestern borde inleda direkt samarbete.

1952 sjöng Tölö svenska kyrkokör under ledning av Harald Andersén Stabat mater av Bengt Johansson på dennes kompositionskonsert. Tölö-kören växte sedermera till Chorus Sanctae Ceciliae, huvudstadens första egentliga kammarkör, som lät höra sig 1956. Redan 1953 hade Voces Intimae Aboenses under Ulf Söderbloms ledning i Åbo sjungit en renodlad madrigalrepertoar.

1952–53 kom de första LP- och EP-skivorna ut på marknaden i Finland. Även enstaka bandspelare nådde landet trots alla handelsspärrar.

1953 grundades Klemetti-opisto; vidare grundades Cantores minores. Körlivet började få flera dimensioner.

1953–55 producerades den första serien grammofonskivor på tonsättarnas eget skivmärke Fennica: tjugotre 78-varvsskivor med idel inhemsk musik. Antologin var rätt vältäckande.

1953 grundades Helsingfors kammarorkester (Paavo Berglund).

1954 framfördes de två första inhemska tolvtonsverken: Fougstedts *Angoscia* och Bergmans *Exultate*.

1955 hölls den första efterkrigstida sommarveckan för tonkonst i Nyslott.

1956 anordnade Jyväskylän Musiikkikirjastoseura f.f.g. musikkulturdagar i Jyväskylä, senare Jyväskylän kulttuuripäivät, Jyväskylän kesä.

1957 utgavs en ny skivserie på Fennica, nu på LP-skivor.
I slutet av 50-talet började Hi-Fi-teknik bli vanlig, och stereon var starkt på kommande.

Händelser som dessa bildar den yttersta ramen för tiden fram till 1959 – de år som återstod av Linkos rektorat.

Den utveckling som här återspeglas hade på 1950-talet ingen som helst direkt inverkan på Sibelius-Akademins yttre organisation. *Ab Sibelius-Akademin*, vars direktion i stöd av bolagsordningen 1939 ledde verksamheten, arbetade vidare inom de gamla ramarna. Direktionsordföranden under krigsåren Rolf Nevanlinna efterträddes år 1945 av bankdirektören Harry Lilius (1890–1968), som ledde

ordet till år 1954. Lilius hade 1908–1911 studerat violinspel vid Helsingfors musikinstitut, men ägnade sig dock främst åt studier i ekonomiska ämnen. Han avlade sin fil.kand.-examen 1915. Från år 1916 tjänstgjorde han vid Nordiska Aktiebanken, som senare uppgick i Föreningsbanken. Biträdande direktör för Nordiska Föreningsbanken, som det fusionerade företaget kom att heta, blev han 1930, och direktör 1936. Han bevarade dock hela tiden kontakten med musiklivet i egenskap av trägen amatörviolinist och konsertbesökare.[1] I direktionen för musikinstitutet hade han invalts 1917 och kvarstod till 1962. Därmed satte han ett unikt rekord: han tillhörde direktionen 45 år i obruten följd. Närmast kommer Theodor Wegelius med sina sammanlagt 41 år i direktionen.

År 1954 övertogs ordförandeskapet av kommerserådet Roger Lindberg, ''affärsman och humanist'', som en av Sibelius-Akademins rektorer så träffande sagt, chef för Musik-Fazer och när detta skrives fortfarande på åtskilliga plan verksam vår tonkonst till fromma. Som ordförande för direktionen verkade han till år 1963 och därefter som viceordförande fram till år 1980, d.v.s. så länge som direktionen bestod i sin traditionella form. Med sina 33 aktiva år i direktionen placerar han sig som trea i statistiken rent kvantitativt, och hans insatser akademin och dess stiftelse till fromma torde knappast kunna överskattas.

Direktionen hade kvar alla sina traditionella uppgifter. I vissa avseenden infördes dock förnyade beslutsprocesser redan på 1950-talet. På initiativ av lärarföreningen grundades 1952 ett särskilt *lärarkollegium* för att, enligt de stadgar som direktionen fastställde den 27 november detta år, ''delge direktionen lärarkårens åsikt om undervisningsverksamheten och därmed sammanhängande frågor.''* (§ 1). Kollegiet blev sålunda en viktig remissinstans, som även hade rätt att ta egna initiativ. Visserligen saknade man formellt all beslutanderätt, men kollegiets omröstnings- och andra protokoll studerades noga av direktionen i samband med bl. a. utnämningsärenden.

Medlemmar av lärarkollegiet var direktor och prodirektor, akademins samtliga professorer, kyrkomusikavdelningens direktor, och fr.o.m. 1958 även skolmusikavdelningens direktor, samt efter val inom den ordinarie anställda lärarkåren en piano-, en stråkinstrument- och en solosångslektor, en lärare på blåsinstrument och tre lektorer i teoretiska eller andra obligatoriska ämnen (§ 2). En representant för lärarföreningen kallades till kollegiets möten, men beviljades inte rösträtt (§ 5).

Stiftelsen för Sibelius-Akademin var alltjämt den organisation, som, förutom att den nominellt ''ägde'' Sibelius-Akademin, stod för konservatoriebyggnadens upprätthållande. Styrelseordförande var efter Arvi H. Paloheimo Rolf Nevanlinna 1940–1947, Eero Ilves 1947–1953 och därefter Roger Lindberg, en uppräkning som på sitt sätt illustrerar de nära kontakterna med Ab Sibelius-Akademin.

Det år 1931 uppförda huset tjänstgjorde länge med praktiskt taget oförändrad disposition. Andra våningen, som varit uthyrd åt Teosto sedan 1936, togs dock i

bruk för undervisningsändamål våren 1950, vilket då avhjälpte den utrymmesbrist som börjat förmärkas. Tre utrymmen var fortfarande uthyrda i början av 1950-talet: butikslokalen i gatuplanet (länge verkade där en bilskola), restaurangen samt dess kontor i fjärde våningen. Efterhand konstaterades allt flera olägenheter med att ha en utskänkningsrestaurang inom fastigheten, och den 25 februari 1957 tillställde direktor Ernst Linko, säkerligen å mångens vägnar, direktionen ett förslag om att restaurangen måtte uppsägas, en åtgärd ''som i pedagogiskt avseende skulle sanera förhållandena.''*[2] Initiativets resultat blev att man i stället fick en ny hyresgäst, kafébolaget Colombia, som öppnade en kaférestaurang. Några andra omdispositioner gjordes även i detta skede: restaurangens kontor i fjärde våningen övertogs av ''Orff-orkestern'', som sedermera utvecklades till skolmusikavdelningen, och de korridorstumpar, som i fjärde och femte våningarna ledde ut till fönster, avskiljdes med dörrar. På detta sätt skapades några nya rum, som avsågs vara övningsrum för eleverna.[3]

* * *

Prodirektor till år 1956 var Sulho Ranta, vars arbetseffektivitet på 1950-talet dock blev alltmera nedsatt.[4] Tidvis åren 1951–1953 omhänderhades arbetsuppgifter på prodirektorsnivå av Joonas Kokkonen. Efter Rantas avgång utnämndes till prodirektor Taneli Kuusisto, som varit med om att bygga upp kyrkomusikavdelningen (varom mera nedan) och därvid meriterat sig för allt mera betydelsefulla uppdrag.

I slutet av 1950-talet förnams ett ökande tryck på den organisatoriska apparaten, som dittills hade varit improvisatoriskt hemtrevlig: bl. a. hade akademin hållit sig med ett par funktionärer, som aldrig utnämnts officiellt, akademins läkare Reino Lagus och konservatorn Jukka Bergman. Större delen av 1950-talet bestod bemanningen på kansliet – utöver direktor och prodirektor – endast av sekreteraren Margareta Jalas och bokföraren-kassören Aune Järvinen, vartill kom vaktmästarna Anni Manner och Runar Åberg. Men i samband med att byråarbetet fick större omfattning blev läraren i musikhistoria och solfège, fil.mag. Veikko Helasvuo knuten till kansliet för vissa viktigare administrativa uppgifter. Han hade ''upptäckts'' då han förde lärarföreningens talan i direktionen.

Administrationens och direktionens allt överskuggande problem bestod dessa år i att lönenivån och lärarnas sociala trygghet skulle hållas på en anständig nivå, en uppgift som fordrade stor påpasslighet i den situation som rådde, nämligen en snabb inflation i ett snabbt föränderligt samhälle, där ekonomin ännu inte helt repat sig efter krigsåren. ''Avtalssamhället'' höll successivt på att införas som efterträdare till enskilda ekonomiska överenskommelser. Statsmakten blev efterhand en allt viktigare förhandlingspartner, utan vars medverkan inga ekonomiska beslut kunde fattas. Sibelius-Akademin hade dessa år förmånen att på undervisningsministeriet förhandla huvudsakligen med äldre regeringsrådet Lauri Castrén, som var föredragande bl. a. i ärenden som gällde konstutövning och penninglotteriet. Castrén var länge en av Stiftelsens för Sibelius-Akademin prin-

cipaler. Allmänt kan sägas, att Sibelius-Akademin, trots att enskilda tjänstemän var positivt inställda, inte av statsmakten betraktades som en högskola helt likvärd med övriga högskolor, vilket hade sin inverkan på den lönenivå som godkändes.[5]

Protokollen visar, att åtskilliga av de konkreta initiativen till förbättrade avlöningsförhållanden togs av Sibelius-Akademins lärarförening (från 1957 Sibelius-Akademins lärar- och tjänstemannaförening r.f.). Dess ordförande Veikko Helasvuo (1951–1955), Joonas Kokkonen (1955–1956) och Janne Raitio (1956–1959) lade fram lärarnas högst angelägna sak, som därpå fördes vidare till statsmakten. Men trots att ideliga löneförhöjningar företogs (mera märkbara var de 1947, 1948 då alla löner redan relaterades till de statliga löneklasserna, 1950, 1953 och 1957)[6] nödgades man finna sig i, att man hela tiden låg ett par varv efter i inflationsspiralen, och även var missgynnad i jämförelse med många andra lärarkategorier.

Förhandlingarna med statsmakten medförde nya kategori-indelningar beträffande lärarna. År 1950 indelades de sålunda i kategori A, som undervisade i de högre avdelningarna, och kategori B, som huvudsakligen hade förskolan på sin lott, vidare hänfördes hit timlärare och lärare för olika specialklasser. Som ordinarie anställda betraktades de, vilkas kontrakt omfattade minst 15 timmar per vecka.[7] I samarbete med undervisningsministeriet fastställdes följande indelning, som blev bestående några år:

professorer	15–20	veckotimmar	löneklass	18–25
ordinarie lektorer	18	,,	,,	17
lektorer	15	,,	,,	13
lärare, kategori a	18–20	,,	,,	14–16
lärare, kategori b	15–18	,,	,,	7–11

Särskilda avlöningsgrunder fastställdes dessutom för de timanställdas del.[8] Av ett visst intresse i uppräkningen ovan är gränsen mellan ordinare lektorer och lektorer. Den senare kategorin, som ej var heltidsanställd, utvecklades sedermera till ''lektorer med bitjänst'' vilket möjliggjorde en bibehållen närkontakt med det praktiska musiklivet. Det kan tilläggas, att en universitetsprofessor vid denna tidpunkt avlönades enligt löneklass 32, medan en äldre läroverkslektor hade löneklass 22 och en äldre lektor vid normallyceum löneklass 24.

Ännu före kriget hade elevavgifterna spelat en relativt stor roll. Men på 1950-talet blev deras procentuella betydelse allt mindre. År 1953 utgjorde de 11 % av Sibelius-Akademins inkomster, för att ta ett exempel. Från den offentliga sektorn erhölls då 89 % av de behövliga penningmedlen. Lönerna steg då till 81 % av alla utgifter. I princip rådde mot slutet av 1950-talet det läget, att statsbidraget motsvarade lönekostnaderna, medan Helsingfors stads bidrag, som erinrade om traditionerna från Kajanus orkesterskola, samt elevavgifterna täckte det övriga. Men då lärarlönerna var i underkant, och då statsbidraget inte fanns infört i ordinarie budget utan beviljades i sista stund via tilläggsbudgeter ur penninglot-

terimedlen, upplevdes situationen som irriterande, särskilt emedan en mera långsiktig planering måste utebli. Timlärarnas roll växte mer än vad som hölls för önskvärt.[9]

Irriterande var även, att Sibelius-Akademin som enda läroinrättning i sitt slag utbildade skol- och kyrkomusiker enligt överhetligt fastställda läroplaner, men att man trots detta inte beviljades ordinarie statliga budgetmedel. Prodirektor Taneli Kuusisto skrev i en promemoria 1958:

''Ur helhetsperspektiv är det synnerligen väsentligt, att vid Sibelius-Akademin verkar både kyrkans och skolväsendets officiella institut med skyldighet att utbilda tjänstemän för dessa samfund, som ställer allt högre krav på tjänstemännens fackliga kompetens. Kyrkan och skolväsendet deltar dock inte i upprätthållandet av dessa institut, för vilka sålunda endast undervisningsministeriet tillsammans med Sibelius-Akademin själv kan ansvara.

Undervisningsministeriets ansvar är ytterst klart beträffande kyrkomusikavdelningen. Härom har överenskommits då kyrkomusikavdelningen grundades genom ett avtal av officiell natur. Om ett preciserat penningbelopp har dock avtalats bara då vissa utgifter föranledda av avdelningens grundande fördes in i en dåtida tilläggsbudget.''*[10]

Man drömde allt intensivare om en lag, som en gång för alla skulle reglera Sibelius-Akademins förhållande till statsmakten, och som sålunda skulle avskaffa den notoriska oron för morgondagen.

---

1 Brages urklippssamling, biografica.
2 DIR, 1.3.1957, § 7, bilaga.
3 DIR 15.11.1957, § 4, 7.
4 Rörande direktoratets funktion i början av 1950-talet berättas, att vaktmästaren Anni Manner en gång måste meddela en uppringande person, att varken direktor eller prodirektor var anträffbar – den förre var utomlands, den senare sjuk. På frågan vem som just då var den mest ansvarige på Sibelius-Akademin hade hon svarat: ''nog är det väl jag''.
5 Missuppfattningarna kring Sibelius-Akademin bland de mindre initierade kunde ibland ta sig komiska uttryck. Den som skriver detta förvägrades hösten 1953 rätten till normal studentrabatt på järnvägssträckan Helsingfors–Grankulla; tjänstemannen på järnvägsstyrelsen hävdade envetet att Sibelius-Akademin inte var en ''riktig'' högskola.
6 1950-talets löneutveckling har detaljerat beskrivits av KARVONEN i SA-75, s. 254–257 och 263 f.
7 SA-75, s. 255 ff.
8 DIR 25.1.1951, § 6.
9 KUUSISTO, T., Muistio 23.3.1959, DIR 25.3.1959, § 9.
10 KUUSISTO, T., Muistio 5.12.1958, DIR 10.12.1958, § 5.

Elevutvecklingen 1944–1959

Då Sibelius-Akademin efter vapenstilleståndet öppnade sina dörrar den 30 oktober 1944 bjöd situationen på alldeles nya problem. En stor del av den mest angelägna elevkategorin – de manliga blivande yrkesmusikerna – hade varit frånvarande, i några fall ända från hösten 1939. Nu infann sig många årsklasser samtidigt, och den sentida historikerns intryck är, att två alldeles olika elevkate-

gorier befolkade akademin i slutet av 1940-talet: en livserfaren äldre generation och ett yngre garde, som efter de stora intagningarna till förskolan under kriget dominerade i antal. De två gruppernas problem var naturligtvis inte gemensamma.

Rörande de äldre årsklasserna konstaterade Sulho Ranta hösten 1944 bl. a. följande:

''Inga frontuniversitet har kunnat hjälpa en instrumentalist att uppehålla tekniken. Och de, som har satts att turnera och underhålla, har fått erfara, att de spelat och sjungit endast med sitt redan inlärda kunnande. Redan på grund av repertoaren har en utveckling egentligen inte kunnat ske. De musiker, som återvänder från fronttjänst kan naturligtvis vara bittra också därför, att någon annan tack vare sin förläggningsort eller av andra orsaker åtminstone i viss mån kunnat fortsätta sina studier. Dessa elever är visserligen inte talrika, ty de musikstuderande åsidosattes gång på gång då man ansökte om studiepermission för dem, men de är dock så många, att en viss förargelse kan uppstå.

Då armén hemförlovas, bör man både i musikläroanstalterna och bland privatlärarna med de mest energiska åtgärder handleda de studerande som nyss återvänt från fronten och stöda deras planer. De bör för en tid placeras i särställning – inte så, att man av dem skulle fordra mindre än av andra – detta vore direkt förödande särskilt inom musikstudiet – utan så, att man åt dem erbjuder all möjlig hjälp och att man hos dem ingjuter entusiasm. I de teoretiska ämnena borde man åt tillräckligt begåvade elever kunna erbjuda snabbkurser och tentamensmöjligheter, med vars hjälp de kunde besparas från många terminers långsamt fortskridande klassundervisning.

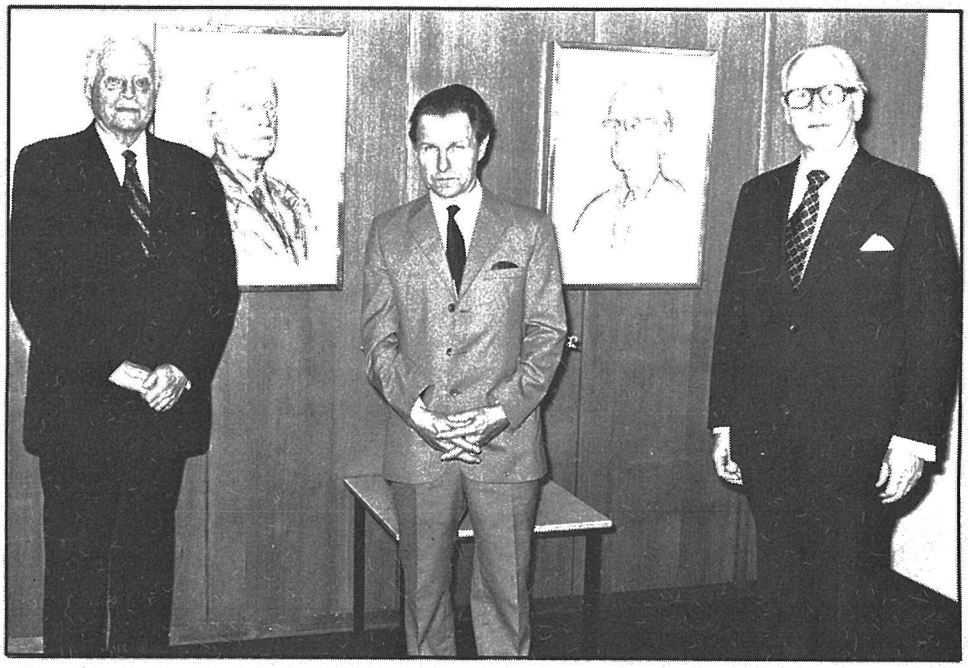
Det viktigaste är ändå, att man gör klart för dessa studerande, som förlorat många år, att de ännu hinner med, att de har en viktig uppgift, att den hand som kramat geväret inte är för styv för att föra en stråke och att dessa många år av väntan ändå har gjort dem mognare och rikare som människor och individer..''*[1]

Det exceptionella läget medförde, att Elevkåren vid Sibelius-Akademin, som elevkonventet efter kriget började benämnas, för några år blev en kraftkoncentration utan motstycken i akademins hävder. Verksamheten har i detalj skildrats av Karvonen.[2] Några av de viktigaste begivenheterna måste dock omnämnas. Elevkårens inspektor Sulho Ranta ledde arbetet i omedelbart samråd med Janne Raitio, Matti Rautio, Antti Koskinen, Leena Siukonen, Jaakko Somero och mången annan av de dåvarande eleverna. En av handlingslinjerna bestod i, att man etablerade kontakter med studentnationerna i Helsingfors. En viss akademisk pompa kom sålunda att införas. Elevkårens band och märke bars vid högtidliga tillfällen. Årsfester firades, varvid en av höjdpunkterna var elevkårens 50-årsjubileum den 23 februari 1946. Egentligen firade man 50-årsminnet av ett möte som leddes av Wegelius, som ju dock inte fick till stånd en kontinuerligt verksam elevförening. Elevkåren anknöt till det akademiska livet även då den år 1949 vann gehör för införandet av särskilda diplomringar, som för första gången utdelades i september detta år. Sibelius-Akademins elever deltog mycket aktivt i de akademiska mästerskapstävlingar, som anordnades inom studentvärlden. Musikgrenarna blev en tacksam tummelplats för de blivande yrkesmusikerna.

Minst lika märkligt som kontaktsökandet med andra studentorganisationer var, att elevkåren efter kriget gick i spetsen för den internationella omorientering

Harry Lilius

Rolf Nevanlinna (t.v.) och Roger Lindberg (t.h.) vid porträttavtäckning 1976. I mitten konstnären Tapani Raittila.

som ett nytt världspolitiskt läge måste medföra. Till år 1939 hade man haft nära kontakt med Baltikum, och först 1941 upprättade man förbindelser med Stockholm. Så snart det överhuvudtaget var möjligt efter våren 1945, då hela Norden åter kunde andas fritt, vidareutvecklades nu förbindelserna västerut.

I början av oktober 1945 samlades elever från de nordiska musikhögskolorna i Stockholm för att överlägga. Man planerade årliga musikfester, som skulle hållas i de nordiska huvudstäderna i tur och ordning.[3] En konferens hölls i Helsingfors 1946 i anslutning till 50-årsjubileet, Året därpå hölls en musikfest i Köpenhamn, varvid den finländska gruppen leddes av Matti Rautio. Kompositioner av Erik Bergman, Nils-Eric Fougstedt och Viljo Luolajan-Mikkola spelades av trio Leena, Varpu och Inkeri Siukonen och organisten Enzio Forsblom. I Köpenhamn uppgjorde man även planer på ett nordiskt elevutbytesprogram, något som började förverkligas 1948, visserligen i anspråkslös skala. Hösten 1948 samlades man i Oslo, där Joonas Kokkonens pianotrio spelades av komponisten, Heikki Louhivuori och Seppo Laamanen. Einar Englunds första symfoni hörde till orkesterrepertoaren. Det skulle föra för långt att här följa upp den fortsatta utvecklingen på detta nordiska plan, men det skall understrykas, att resornas betydelse var enorm. Nya kontakter skapades, nya impulser mottogs, vilket aktiverade dem som fick vara med.

På elevkårsplanet knöts småningom även utomnordiska kontakter. Tre av Sibelius-Akademins elever deltog i en världskongress för musikstuderande i Bayreuth sommaren 1950. Och elever från Leningrads konservatorium gästade elevkåren vid en av dess teaftnar läsåret 1953–54.

Jämfört med denna utåtriktade elevkårsaktivitet kom Sibelius-Akademins officiella ledning sent igång med sina internationella kontakter. Den första utländska gästen som föreläste efter kriget var den tyske tonsättaren Günther Raphael, som år 1948 behandlade körmusik. Samma år beviljades en ungersk statsstipendiat frielevsplats vid akademin enligt ett direktionsbeslut.

I juni 1953 deltog direktor Linko i ett möte i Saltzburg där representanter för europeiska musikläroanstalter behandlade samarbetsformer. Sibelius-Akademin stod därpå i regelbunden kontakt med den organisation som tog form: Internationale Vereinigung der Direktoren der europäischen Musikhochschulen. Akademien und Konservatorien, senare kallad Association Européenne des Academies, Conservatories et Musikhochschulen.

På ett nordiskt plan inleddes samarbetet vid en kongress som hölls den 13–15 november 1953 i Stockholm. Då grundades Nordiska konservatorierådet som är en föreningslänk mellan musikhögskolorna i Norden.

Vägen var sålunda öppnad till ett internationellt utbyte på ett mera officiellt plan. Hösten 1954 reste eleverna Eeva-Liisa Hirvonen, Arja Sohlberg, Pirkko Siirilä och Tuomas Haapanen på en konsertresa till Bryssel i akademins regi, och ett par år senare noteras utbyteskonserter med ett konservatorium i Berlin.

Årsberättelserna från mitten av 1950-talet upptar rapporter om internationella kontakter i stigande antal.

* * *

Elevintagningen till förskolan hade varit hög under kriget. Detta resulterade i att akademin omedelbart efter krigsslutet, då de flesta hade återvänt till studierna, hade hela 834 elever, av vilka drygt hälften gick i förskolan. Det framstod som nödvändigt att genom begränsad intagning minska elevantalet. En ungefärlig kvot för elevintagningen infördes hösten 1947: ca femtio elever skulle antas till konservatoriet, och ca fyrtio till förskolan.[4] Därigenom förhindrades att elevsiffran ånyo skulle stiga till 1945 års nivå. År 1948 var de sökande till förskolan 115 av vilka 36 antogs; till konservatoriet sökte 85 av vilka 51 vann inträde. Majoriteten var piano- och sångstuderande, och alltför få trakterade stråk- eller blåsinstrument.[5] Att platsbristen inte ens för pianisterna och sångarna var alltför allvarlig måste ändå här konstateras. Åtskilliga av de refuserade hade föga begrepp om vad musikstudier egentligen innebar, och i praktiken kunde alla med förutsättningar för seriösa musikstudier beredas plats. Ernst Linko yttrade i sitt inskriptionstal 1949:

''Årligen anmäler sig personer som elever, trots att de inte uppfyller de primitivaste fordringar man bör ställa på en sådan aspirant. Några rent av ömkansvärda inträdesprov – beledsagade av vederbörliga rekommendationer från någon musiklärare – har presterats i år.''[6]

Positivt var enligt Linko att elevmaterialet redan vid denna tidpunkt fördelade sig jämnt mellan huvudstaden och landsorten. Betänkligare var, med tanke på de tjänster som stod till buds, att de manliga eleverna befann sig i klar minoritet.[7] Kvinnodominansen vid Sibelius-Akademin har varit ett särdrag, sett ur t.ex. nordiskt perspektiv.

Ju längre tiden fortskred, desto mera sofistikerade blev intagningsmetoderna. Vid inträdesförhöret 1951 infördes f.f.g. på förslag av Veikko Helasvuo ett testförfarande (utgångspunkt var Seashores test) vid sidan av de övliga proven i huvudämne och musikteori, alldeles avgörande vikt fästes dock än så länge inte vid testet.[8] Utvecklingen fortskred, och redan i mitten av 1950-talet utgjorde de blivande yrkesmusikerna det alldeles övervägande flertalet bland de högre avdelningarnas elever. Det blev även allt vanligare, att de inträdessökande hade avlagt studentexamen.

Men trots alla bemödanden bestod disproportionerna mellan dem som ville utbilda sig på orkesterinstrument och pianisterna-sångarna. I en tidningsintervju 1955 yttrade Linko:

''Det är för resten en märklig sak att pianoeleverna är talrikast [. . .] Stråkmusikerna är bara några få jämfört med pianisterna och ofta rycker orkestrarna dem ur våra händer [. . .]. Även för cellister finns det hur många platser som helst och kontrabassister saknas i högsta grad, [. . .] Detta synes vara ett samhälleligt problem. Prodirektor Ranta har under åren konstaterat, att violinisterna och blåsarna i allmänhet kommer från trakterna bortom Långa bron. Alltså en penningfråga. Någon far som är svarvare kan skaffa en [. . .] trumpet eller klarinett åt sin son, medan åter en

Personal vid Sibelius-Akademin 1949. I främsta raden fr.v. Alice Furuhjelm, Ebba Jackobson-Lilius, Ernst Linko, Greta Aaltonen, Sulho Ranta, Margit Hedlund, Livi Melartin, Helvi Leiviskä, Aarre Merikanto.

Den första utdelningen av diplomringar. Sittande: Eva Paloheimo och Ernst Linko.

kamrer – visserligen med stor uppoffring – köper ett piano för knuten i sitt hem. Ett sådant hör liksom till miljön.

Men allra mest sjunger man i alla fall i Sibelius-Akademin.''*[9]

Att man fäste allt större vikt vid inträdesförhöret illustreras av, att det fr.o.m. 1956 hölls på våren i stället för som dittills på hösten. Därigenom möjliggjordes ett mera medvetet handlande såväl för de inträdessökande som för akademins pedagogiska ledning.

De kvoter som införts på 1940-talet följdes i huvudsak ännu i slutet av 1950-talet, dock självfallet utökade med intagningen till de nya avdelningar som tillkommit. Situationen våren 1958 belyses av följande uppställning:

	Inträdessökande	Antagna
Konservatorieavdelningen	47	30
Skolmusikavdelningen	31	14
Kyrkomusikavdelningen	46	22
Förskolan	110	49
	234	115

1 S. R., Musiikinopiskelu on jälleen alkanut, MT 1944, s. 115.
2 SA-75, s. 264–270.
3 Stockholmstidningen 9.10.1945.
4 DIR 5.9.1947, § 8.
5 US 19.9.1948.
6 Hbl 13.9.1949.
7 Odaterat klipp ca maj 1949 i Teostos samling, Sm.
8 DIR 10.8.1951; 24.9.1951; 8.11.1951, § 15.
9 Intervju med Linko i SS 17.4.1955.

Undervisningen

Reglementet av år 1939 följdes i princip ännu på 1950-talet. De viktigaste förändringarna var att en kyrkomusikavdelning tillkom 1951 och att utbildningen av skolmusiklärare omorganiserades 1957. Närmast som en kuriositet kan nämnas, att ett stycke spelades på cembalo på en uppvisning redan 1951 (instrumentet var byggt av Eero Selin och tillhörde Margaret Kilpinen). Läsåret 1952–53 mottog akademin sin första blockflöjtkvartett som gåva från USA, även detta blev en isolerad företeelse. De s.k. gamla instrumentens tid var ännu inte inne.

Även om undervisningens formella ramar var fasta, varierade den pedagogiska intensiteten. Störst var denna naturligtvis efterkrigsåren, då arbetet bars upp av en lättförklarlig entusiasm. Minst var den måhända i början av 1950-talet. då efterkrigsgenerationen avslutat studierna, och återväxten ännu inte hade vuxit till

det den senare blev. Men redan i mitten och slutet av 1950-talet förmärktes tydliga förebud till en uppgångsperiod.

Nästan helt enligt de gamla modellerna bedrevs på 1950-talet undervisningen i *musikens teori*. I allmän musiklära och analys stod Bach och Beethoven alltjämt i centrum vad analysmaterialet beträffar. Den stilistiska bredden var enligt senare tiders begrepp ringa. Efter kriget bröt man emellertid definitivt med den gamla terminologin på formlärans område. Ilmari Krohns benämningar slog nu igenom dels via Eino Linnalas *Yleinen musiikkioppi* 1–2 (1938–40) som efterhand hade införts i de finska teoriklasserna, och dels via Nils-Eric Fougstedts *Musikens formlära och organik* (1946) med Krohns terminologi översatt till svenska av Alvar Andström. Ledande teorilärare på 1940- och 1950-talen var professorerna i komposition och Arvi Karvonen, Joonas Kokkonen, Arvo Laitinen (som läsåret 1955–56 introducerade en fortsättningskurs i formanalys), Eino Linnala, Matti Rautio samt på svenska Bengt Carlson och Nils-Eric Fougstedt.

I harmoniläran följde man alltjämt de sedan länge stabiliserade linjerna, men i kontrapunkt skrev åtminstone vissa elever ''modern kontrapunkt'' som en fortsättning på kursen i Palestrina- och Bach-sats. Lärare i harmonilära och kontrapunkt var, förutom ett par av de redan nämnda, Sulho Ranta och Olavi Pesonen.

Selim Palmgren, som blivit utnämnd till professor i komposition 1939, kvarstod till våren 1951 (han avled den 13 december samma år). Åtskilliga har vittnat om hans förfinade personlighet och nära kontakt med eleverna och om hans inspirerande framtoning överhuvudtaget. En och annan har därjämte beklagat, att han var alltför tolerant mot de kompositioner som företeddes. Det berättas, att elevkompositionerna i några fall inofficiellt visades upp för Sulho Ranta, alltid beredd att efter bästa förmåga hjälpa dem, som han ansåg vara utvecklingsdugliga. Vissa kompositionselever undervisades av Bengt Carlson och Nils-Eric Fougstedt.

Ilmari Krohn och Kurt Atterberg (Stockholm) anlitades som sakkunniga då professuren skulle återbesättas 1951. Aarre Merikanto, som anställts som teorilärare 1936, fick nu äntligen en position som var honom värdig.[1] Men för bl. a. Sulho Ranta lär professorskonkurrensens utgång ha varit en svår besvikelse.

En uppräkning av de kompositionselever, som fördes fram på uppvisningar m.m. från krigsslutet till 1959 visar, hur en ny efterkrigsgeneration etablerade sig (lärarnas initialer anges inom parentes):

Bengt Johansson (SP) 1945, 1946, 1947, Erik Fordell (BC) 1945, Veikko Noronen (SP) 1945, Einari Marvia (SP) 1945, Cajus Blenner (BC) 1947, Eino Haipus (SP) 1947, 1948, Immanuel Sikström (BC) 1948, Joonas Kokkonen (SP) 1948, Erkki Vaaja (SP) 1950, Edgar Boman (BC) 1951, 1952, 1953, Aito Leppänen (AM) 1952, Leonid Baschmakov (AM) 1952, 1954, 1955, Einojuhani Rautavaara (AM) 1953, Pekka Rautio (AM) 1955, Ilkka Kuusisto (AM) 1956, 1958, Urpo Simola (AM) 1956, Mauri Hongisto (AM) 1956, 1957, Aulis Salli-

nen (AM) 1957, Paavo Heininen (E. Rautavaara) 1957, 1958 och Osmo Lindeman (NEF) 1958.

Undervisningen i *musikhistoria* utökades 1948 med en särskild kurs i Finlands musikhistoria. Samma år infördes även föreläsningar i *musikens estetik,* ett ämne som kortvarigt förekommit på Wegelius tid, men inte därefter. Lärare i dessa nya ämnen var Veikko Helasvuo. År 1949 fick akademin för första gången tillgång till en eldriven grammofon,[2] dittills hade man varit hänvisad till uppdragning för hand. Men först 1956 fick man möjlighet att höra längre verk utan avbrott. Då utvecklade lärarna i musikhistoria Joonas Kokkonen och Veikko Helasvuo en stor aktivitet för att komplettera samlingarna med LP-skivor och modern apparatur.[3]

Solfègen bedrevs enligt de gamla riktlinjerna under ledning av de tre rutinerade pedagogerna Arvi Karvonen, Inkeri Keravuori och Ruth Vaaranen. På 1950-talet förmärktes ett ökande intresse för Karvonens frivilliga tredje årskurs, d.v.s. flerstämmiga rätt avancerade övningar. Att just solfègen – detta inom musikerutbildningen så centrala ämne – ytterligare kunde utvecklas stod dock klart för Inkeri Keravuori, som efter ett studiebesök vid musikhögskolan i Stockholm 1956 skrev:

''Redan i inträdesprovet skall man sjunga direkt från bladet, skriva en rytmövning och en diktatuppgift, som är ungefär sådan som hos oss fordras i kursexamen I efter en hel vinters studier.''*[4]

Pianospelet var alltjämt det mest centrala solistiska ämnet. Vad elevantalet beträffar var det traditionellt akademins största, och två lärare undervisade på professorsnivå, nämligen direktor Ernst Linko och Ilmari Hannikainen. Den förre har synnerligen detaljerat beskrivit lärogången i Musiikkitieto 1944–45.[5] Efter Ilmari Hannikainens avgång 1955 (han avled samma år) utnämndes Timo Mikkilä (f. 1912) till professor. Mikkilä, som efter studier i Helsingfors och Paris hade debuterat i Helsingfors 1932, var synnerligen flitigt verksam som solist, ackompanjatör och kammarmusiker. Vid den aktuella tidpunkten var han ogensägligen landets främste på sitt instrument, något som även framhölls i sakkunnigutlåtandena.[6] Hans huvudkonkurrent 1955 var Martti Paavola, som i ett rätt tidigt skede hade specialiserat sig på pianopedagogiska frågor, ett område som han nu grundligt behärskade. Direktionen utnämnde sedermera år 1960 Paavola till professor i pianospel och pianopedagogik, och kunde sålunda ge även honom (och pianopedagogiken) en mera bemärkt ställning. Några av de viktigaste pianolärarna under denna epok var utöver de nämnda Rolf Bergroth, Väinö Lahti, Kauno Virtanen, Alice Furuhjelm, Sigrid Holst-Kuosma, Margaret Kilpinen, Eva Runstén, Ines Durchman, Astrid Buchert, Ann-Mari Jägerskiöld (huvudsakligen förskolan), Liisa v. Zweygberg-Jalkanen, Clara Grenman, Inkeri Saarinen, Karin Tötterström, Matti Rautio, Jaakko Somero och Astrid Wahlman.

Som en röd tråd genom undervisningen gick de kursfordringar som tryckts 1936, börjat modifieras 1949[7] och förelåg i ny form vårterminen 1956.[8] En an-

nan i högsta grad stabiliserande och normerande faktor utgjordes av de tävlingar i pianospel, som uppkallades efter Maj Lind. Vem var hon?

Maria (Maj) Lind föddes den 1 mars 1876 i Kuopio, där hennes farfar Konstantin Kopjeff verkade som prost i den grekisk-katolska församlingen. Hennes far Ilja Konstantionovitsch Kopjeff föddes år 1848 i Reval, studerade i Petersburg och gifte sig där år 1872 med Anna Stepanova Kakarjukij (f. 1854).Ilja Kopjeff verkade bl.a. som chef för telegrafkontoret i Ekenäs. Maj Kopjeff, som gått i skola i Kuopio och studerat musik i Petersburg, gifte sig med affärsmannen Arvid Lind i Helsingfors, och ärvde en rätt stor förmögenhet då denne avled 1932. Maj Lind hade musiken som sitt främsta intresse och besökte träget de konserter som anordnades i staden. Hennes temperament var typiskt slaviskt, hon var glad och sensibel.[9]

Efter hennes bortgång 1942 fick man inom Sibelius-Akademin kännedom om att hon testamenterat över tre miljoner mark, då ett verkligt betydande belopp, till akademin ''för utbildande av pianister''.[10] Därefter utformades stadgar för *Maj Linds minnesfond* som godkändes av direktionen den 15 december. Den viktigaste bestämmelsen i dessa stadgar var, att en tävling i pianospel skulle anordnas för elever vid akademin årligen i oktober, varvid vinnaren skulle få Maj Lind-priset. Därest fondens avkastning det medgav, skulle dessutom stipendier utdelas åt pianolärare eller -elever.

I tävlingen, som redan i slutet av 1940-talet anordnades bara vartannat år, deltog likväl rätt få elever. Ändå blev den en värdemätare på pianospelets nivå. Innan man riskerade ställa upp, hade man helt inofficiellt vägts rätt noga mot konkurrenterna. Följande elever vann Maj Lind-priset under Ernst Linkos rektorsår:

1945 Leena Siukonen
1946 Tapani Valsta
1947 Clara Grenman
1948 Kauko Kuosma
1950 Sirkka Harjunmaa
1951 Arja Forsman
1953 Arja Sohlberg
1955 Ritva Antila-Seppä
1957 Tellervo Ravila

Den redan på Wegelius tid skapade modellen för undervisning i *pianopedagogik* med en uppdelning i teoretisk och praktisk pianopedagogik befanns vara livskraftig och utvecklingsduglig. Praktikantinstitutionen visade sig vara en tillgång inte bara då det gällde förskolan, utan även då det gällde att tillhandahålla undervisning för sådana konservatorieelever, som hade pianospel som obligatoriskt biämne.

Den teoretiska pianopedagogiken – ettårig ännu under krigsåren – utvidgades väsentligt fr.o.m. hösten 1945 då man inrättade en högre kurs. Frågan härom

väcktes av Martti Paavola, som lade fram sina tankar för Linko och Ranta. Paavola ville skapa ett seminarium kring särskilda problem inom den högre undervisningen: repertoar, etyder, stilfrågor, pedagogiska metoder o.s.v. Frågor som dessa skulle behandlas i föreläsningsform, men även under diskussioner och i anslutning till demonstrationslektioner. Planerna, som sammanfattades i en promemoria, godkändes av direktionen hösten 1945[11] varpå *pianopedagogik II* omedelbart trädde i funktion.

Pianoundervisningen vid akademin kompletterades även med andra kurser. Läsåret 1948–49 höll pianisten m.m. Jouko Tolonen föreläsningar i *pianomusikens historia*. Och redan läsåret 1944–45 hade man infört ett intressant stödämne: undervisning i *prima vista-spel*. Lärare var under ett år Jussi Jalas,[12] men läsåret 1945–46 fick ämnet sin alldeles säregna profil, då Andrej Rudnev (1878–1958) engagerades. Rudnev, som hade ett förflutet som professor i mongolisk och kalmuckisk litteratur vid universitetet i Petersburg, och som 1909 hade utgivit mongoliska folkvisor, hade efter revolutionen varit bosatt i Viborg, där han hade framstått som en centralgestalt inom musiklivet bl.a. i egenskap av lärare vid musikinstitutet och som kritiker. Inom Sibelius-Akademin handledde han 1945–1953 majoriteten av de längre hunna pianoeleverna i notläsning. Som övningsmaterial använde han sina egna arrangemang för åtta händer (två klaver) av symfonier och andra orkesterverk av Sibelius, Bruckner och andra.[13]

Den högsta undervisningen i *orgelspel* omhänderhades under en lång följd av år av Elis Mårtenson, som hade utnämnts till professor 1939. Han representerade i högsta grad den romantiska tradition, som bl.a. Karl Straube gjort sig till tolk för, en tradition som stod i konflikt med de nya tankegångar, som redan i början av 1950-talet slagit rot bland de yngre organisterna i landet, bland vilka man främst bör nämna Harald Andersén, Geo Böckerman och Enzio Forsblom.[14] Då Mårtensons efterträdare skulle utses 1957 (han dog den 4 juni detta år, fyra dagar innan han officiellt skulle ha uppnått pensionsåldern) förelåg på sätt och vis en konfliktsituation: skulle den gamla traditionslinjen brytas till förmån för en av orgelreformrörelsens män? Tiden var dock ännu inte mogen härför. Till ny orgelprofessor utsåg direktionen den 17 juni 1957 den sedan länge beprövade Paavo Raussi (f. 1901), ordinarie orgellärare vid akademin sedan 1932 och elev till bl.a. Mårtenson och Straube. I lärarkollegiets omröstning hade han fått nio röster mot två för Enzio Forsblom (en röst var blank). Nils-Eric Fougstedt, teorilektor och därutöver överkapellmästare för Radio-orkestern, anmälde avvikande mening, vilket var sällsynt i dessa sammanhang.[15]

Övriga orgellärare under denna epok var Janne Raitio och Taneli Kuusisto, den senare anställd 1948 med orgelmodulation och orgelbyggnadslära som undervisningsämne. Från 1951 verkade (härtill återkommes nedan) en särskild kyrkomusikavdelning vid akademin. Orgelspelet på högre nivå integrerades dock inte med denna, utan förblev ett särskilt solistämne vid Sibelius-Akademin.

Undervisningen i *solosång* på 1940- och 1950-talen formades i hög grad av

Oiva Soini, som skulle kvarstå som professor i ämnet till 1963. Bland de övriga lärarna kan nämnas Lahja Linko, Greta Aaltonen, Einar Colliander, Georg Wisén, Mauno Tamminen, Karin Ehder, Taru Linnala, Elli Ranta, Antti Koskinen, Jorma Huttunen och Sulo Saarits.

Undervisningen kompletterades bl.a. med lektioner i deklamation, ett ämne vars framsteg illustreras av, att den första helt egna elevuppvisningen kunde hållas redan 1946–47.

År 1948–49 anordnades en särskild närmast för akademins lärare avsedd kurs i fonetik och stämbildning, föreläsare var professor Antti Sovijärvi.

Lektionerna i italienska, som återupptogs hösten 1949, och som gjordes obligatoriska för första årets elever i solosång, stod i en särställning bland akademins läroämnen såtillvida att de finansierades helt på sidan av akademins budget. *Istituto di Cultura Italiana in Finlandia* anordnade länge dessa lektioner, som tacksamt togs emot av akademins i ekonomiskt avseende hårt trängda ledning. År 1953 effektiverades sångundervisningen genom att akademin anställde en särskild ackompanjatör, visserligen inte bara för solosångarnas behov.

Operaklassen utgjorde dock sångundervisningens viktigaste komplement. I slutet av 1940-talet var verksamheten i hög grad traditionell under ledning av Wäinö Sola (1883–1961). Man framträdde 1947 med två akter ur Gounods Faust och två akter ur Nicolais Martha, och två år senare med Trollflöjten, som var epokens största samprojekt inom akademin. Förutom operaklassen medverkade kören, orkestern och kapellmästarklassen.

Ett mycket intressant initiativ måste omnämnas, även om det rann ut i sanden. Chefen för Näyttämöopisto Wilho Ilmari föreslog 1947, att denna teaterskolas elever skulle få undervisning i solosång och musikteori vid Sibelius-Akademin. Att ett samarbete av detta slag i princip vore viktigt framhölls av direktionen, men ett förverkligande stötte dock mot praktiska svårigheter.[16] Helt nya perspektiv hade kunnat öppnas för vår musikteaters del om ett samarbete då hade kommit till stånd.

Redan 1949–50 vikarierades Sola tidvis av Jenny v. Thillot-Thierfelder, definitivt avgick han sommaren 1950. Fru v. Thillot-Thierfelder (1892–1977), som nu övertog operaklassen, hade studerat för Emmy Achté och varit anställd vid Finska operan på 1920-talet, därefter hade hon varit verksam utomlands. Hon kvarstod till 1951, och instuderade Pacius opera Kung Karls jakt, som framfördes under medverkan av akademins kör och kapellmästarklass, dessvärre utan orkester.

De två följande åren förestods klassen av Paul Hansen, som förskaffat sig berömmelse som Wagner-tenor och nu var regissör vid Finska operan. Under denna epok fördes diskussioner om att utveckla operaklassen till en verklig operaskola – dittills hade endast enstaka elever haft operautbildning som huvudämne. Hösten 1953 föreslogs i direktionen, att en två-årig operakurs skulle införas

som påbyggnad till studier i solosång och obligatoriska ämnen sålunda, att första året skulle ägnas studium av reportoar, medan man det andra året skulle finslipa ett helaftonsverk.[17] Lärarfrågan var emellertid svårlöst: ingen av de tillfrågade lät sig engageras.[18] Verkamheten inställdes läsåret 1953–54.

Hösten 1954 återupptogs arbetet under ledning av professorn i solosång Oiva Soini, som nu s.a.s. fick nystarta operaskolningen under det nya namnet *operaavdelningen*. Soinis grepp om uppgiften var nytt: han inledde samarbete med experter som regissören Jack Witikka samt kapellmästarna Peter Lacovich och Leo Funtek. Resultatet visades regelbundet upp för allmänheten, såsom Wolf-Ferraris enaktare Susannas hemlighet (1956), enaktare av Pergolesi och Menotti (1958) och Kreneks Tungvikt eller nationens ära (1959).

Våren 1958 diskuterades – i anslutning till den pågående vitaliseringen – huruvida operautbildningen skulle kunna ske i Sibelius-Akademins och Finlands nationaloperas (detta namn infördes 1955) samfällda regi. Den 28 mars 1958 godkände direktionen en ny läroplan för operaskolningen som utarbetats av direktoratet samt Oiva Soini, Veikko Helasvuo och operans generaldirektör Jouko Tolonen. Planen, som föreskrev att de musikaliska facken skulle studeras vid Sibelius-Akademin och de sceniska ämnena vid operan, var indelad i tre kurser. Den första av dessa omfattade huvudsakligen musikstudier under fyra år, den andra bl.a. vissa kursmoment vid operan såsom praktik i operakören, och den tredje rollstudier, även genomförandet av en rollprestation offentligt. Efter avlagd kurs III skulle diplom erhållas.[19] Ett helt utbildningsprogram hade sålunda planerats. Samarbetet kom dock inte till stånd; måhända var planen alltför detaljerat uppgjord för att tjäna den musikaliska verkligheten (operan fungerar enligt egna lagar som bygger på urgammal erfarenhet); även skall nämnas att Tolonen, som varit en av planens tillskyndare, i det kritiska ögonblicket lämnade operans chefskap i andra händer.

* * *

I *violinspel* kvarstod veteranen Leo Funtek som professor tills han fyllde 70 år 1955. Han var dock inte verksam på heltid, och alla hans kontraktsenliga timmar ägnades inte violinen. Han undervisade sålunda även i instrumentation, ett fack där han var ofattbart suverän. Från år 1951 ledde han dessutom orkestern och kapellmästarklassen. Den tyngsta bördan beträffande våra violinisters skolning bars efter krigsslutet och länge därefter av Erik Cronvall (1904–1979), konsertmästare i Radioorkestern och känd kammarmusiker, Arno Granroth (f. 1909), en tid verksam i Radioorkestern, med framför allt känd som solist, och Onni Suhonen, som efter sin sejour i Viborg från 1943 var violinist i Helsingfors stadsorkester.

De tre nämnda pedagogerna hörde till dem, som anmälde sig som sökande till professuren efter Funteks avgång. Direktionen utnämnde emellertid Anja Ignatius (f. 1911). Hennes undervisningskontrakt upptog 10 timmar per vecka[20] i

likhet med traditionen dittills för stråkprofessorer vid akademin (vissa andra professorer hade vid denna tidpunkt 20 veckotimmar, med i motsvarande grad högre lön). Ignatius åtnjöt anseende som vår internationellt mest kända violinist vid denna tidpunkt. Bl.a. hade hon, som den första finländska violinisten, spelat in Sibelius violinkonsert på grammofon i Berlin 1943, dirigent var då Armas Järnefelt.

Violinpedagogiken hade långt ifrån samma stabila ställning som pianopedagogiken. Undervisning anordnades sporadiskt 1948–49 med Onni Suhonen som lärare,[21] men därefter togs ämnet upp först läsåret 1955–56 samt fr.o.m. 1957. Lärare var nu Leena Siukonen, som i allt högre grad började specialisera sig i denna riktining.

Altviolinen hade ej lyst helt med sin frånvaro på akademins uppvisningar, trots att den inte kunde vara huvudämne enligt bl.a. reglementet 1939. Telemanns violakonsert framfördes sålunda 1947 av Sven Enqvist, blivande solobratschist i Radioorkestern och som lärare angavs, knappast överraskande, Erik Cronvall. Även Suhonen hade elever på instrumentet. Men sin definitiva självständighetsförklaring upplevde violan först då Aarno Salmela, som bl.a. varit violinist i Radioorkestern och som var en av våra trägnaste kammarmusiker, anställdes 1958 i samband med att akademin började ägna kammarmusiken ett allt större intresse. Först nu blev utbudet av stråkundervisning helt komplett!

Violoncellspelets profil liknade i hög grad violinspelets. Professor Yrjö Selin samt lärarna Albin Öfverlund (t.o.m. 1954) och Vili Pullinen var i högsta grad verksamma inom det praktiska musiklivet som orkestermusiker. Även här blev en omedelbar växelverkan mellan praktik och pedagogik en ovärderlig bas för den kvantitativa och kvalitativa expansion som skulle följa. Den lärare på *kontrabas* som anställts redan 1922, Lauri Nissinen, kvarstod till 1956 då han efterträddes av Oiva Nummelin, som i hög grad satt sin prägel på vår yngre bassistgeneration.

Växelverkan mellan undervisning och praktik fanns i rikt mått även då det gällde *de övriga orkesterinstrumenten*. Man fortsatte den gamla traditionen och deltidsanställde musiker ur helsingforsorkestrarna. Efter kriget och på 1950-talet var dessa i allt högre grad befolkade av inhemska musiker, i några fall kan man redan tala om ''andra generationen''. Nu utbildades nya generationer blåsare av skickliga fackmän som flöjtisten Michele Orlando (ensam italienare i skaran), oboisten Asser Sipilä, klarinettisterna Mauno Hirvonen och Sven Lavela, fagottisten Aarne Viljava, valthornisten Holger Fransman, trumpetisterna Uno Koivu och Lauri Ojala, basunisterna Voitto Viljo Aro och Olavi Lampinen samt slagverksmusikern Gunnar Koskinen. Vill man framhålla ett särdrag för denna sektor av akademins undervisning så vore det, att examensbenägenheten var ytterst låg. Enstaka blåsardiplom började utdelas ca 1950, men oftast befanns betygen vara en bisak. Man eftersträvade och fick anställning i orkestrarna.

Orkestern, som haft paus under kriget, återupptog verksamheten våren 1945. Förutsättningarna var då de bästa. Åtskilliga instrumentalister hade återvänt från kriget, militärmusikavdelningen tillhandahöll goda blåsare, och som ny dirigent hade man engagerat Jussi Jalas. Efter att ha framträtt redan i maj 1945 (symfonisatser av Boyce och Melartin, Bengt Johanssons Serenad för stråkorkester samt ackompanjemangsuppgifter) gick orkestern, som framträdde även vid elevkårens tillställningar, från klarhet till klarhet. Redan 1946 spelades Sibelius första symfoni, därefter instuderades bl.a. orkesterpartiet i Mozarts Trollflöjten (1949) och Dvoraks e-moll-symfoni (1950). Den inhemska musiken fick sitt i form av bl.a. Wegelius Scherzo och fantasi för piano och orkester (Martinsdagen 1947, Sibelius-Akademins 65-årsjubileum), ackompanjemanget till en konsertsats av Crusell (1950) och uvertyren till Kung Karls jakt av Pacius (1951).

Parallellt med verksamheten i orkestern löpte undervisningen i *kapellmästarklassen,* som står omnämnd i reglementet 1939, men som i praktiken inrättades först 1945. Kursen som leddes av Jalas var tvåårig, och omfattade partituranalys och -spel, instrumentation (Funtek) samt naturligtvis dirigering både utan och med orkester. Tre klasser utdimitterades under denna era, nämligen åren 1947, 1949 och 1951, och särskilt vårterminerna dessa år leddes orkestern flitigt av elever. Inte minst gällde det att bygga upp en helt och hållet ny tradition. Dittills hade vi saknat kapellmästarutbildning i landet.

År 1951 övertogs såväl kapellmästarklass som orkester av Leo Funtek, efter det Jalas för en tid hade dragit sig tillbaka. Funtek ledde tvenne tvååriga kapellmästarklasser, med dimissioner 1953 och 1955. Orkesterns verksamhet var något avtynande, dock kunde den i maj 1953 spela Berwalds Symphonie singulière med eleven Jorma Panula som dirigent.

Den rätt ålderstigne Leo Funtek hade gärna velat dra sig tillbaka från orkesterarbetet i detta skede, men övertalades av direktionen att kvarstå som ledare åtminstone för kapellmästarklassen ytterligare en tvåårsperiod.[22] Beträffande själva orkestern var läget deprimerande hösten 1953. Efterkrigsgenerationen hade efterhand placerat sig i arbetslivet, och en alltför liten återväxt fanns till hands. Funtek saknade tydligen all motivation för att börja bygga upp en ny orkester från grunden, och akademins ledning företog sig föga. Det yngsta gardet bland instrumentalisterna var nu s.a.s. hemlöst, vilket blev en av förutsättningarna för att den helt och hållet utanför akademin verksamma Helsingfors ungdomsorkester, som grundades 1953 och som till dirigent fick Tauno Hannikainen, genast fick vind i seglen. (Denna orkester ägde bestånd 1953–1965, och lät då den upphörde Sibelius-Akademin överta bl.a. sitt notbibliotek.)

Först våren 1954 ledde den egendomliga situationen till åtgärder. Man lyckades i april åter vidtala Jussi Jalas,[23] men ingenting kunde längre fås till stånd före terminsslutet. Skandalen – en musikskola utan en egentlig orkester – var ett faktum, och Nils-Eric Ringbom kunde med fullgoda skäl skriva följande i Nya Pressen den 29 maj 1954:

Arvo Laitinen och en teoriklass 1955.

Elis Mårtenson undervisar vid orgeln i konsertsalen.

Trollflöjten 1949

''En stor musikhögskola spelar upp i slutet av sitt studieår – med en liten barnorkester från förskolan! Pianokonserter ackompanjeras på piano, kompositionsprofessorns elever skriver orkestermusik som aldrig hörs, och av kapellmästaraspiranter inte ett spår! Och ändå undervisas här i alla orkesterinstrument, gott material finns – det har uppvisningarna bestyrkt –, men det kan inte fås ihop för att spela tillsammans!

Här måste det vara något fel på organisationen. [. . .] Hur som helst, ett radikalt grepp måste göras för att få en elevorkester till stånd.

Det är inte så länge sen man fick höra kammarmusikensembler vid elevuppvisningarna, men det förefaller som om också denna viktiga gren av adepternas musikaliska fostran skulle befinna sig i lägervall. Funnes det en orkester, så vore sannolikt också jordmånen gynnsammare för avdelande av mindre grupper samspelande elever. Men man kunde också resonera tvärtom: eftersom man inte fått till stånd en orkester, så borde väl Sibeliusakademins elever kunna ställa upp en enda liten kammarensemble.''

Den orkester som bildades av Jalas hösten 1954 bestod av lärare, f.d. elever som särskilt vidtalats samt alla dåvarande elever på lämplig nivå. För de sistnämnda gjordes orkesterspelet obönhörligen obligatoriskt. Orkestern som helhet profiterade givetvis av, att många av våra namnkunnigaste musiker – lärare vid akademin – medverkade som konsertmästare och soloblåsare. Funteks kapellmästarklass beviljades en övning i månaden 1954–55,[24] i övrigt leddes arbetet av Jalas, som övertog även kapellmästareleverna hösten 1955. Den ''nya'' orkestern inövade verk som Bizets C-dur-symfoni (1955), Karelsk rapsodi av Klami (1957), Madetojas tredje symfoni (1957), Tjajkovskijs femte symfoni (1958) och Brahms fjärde symfoni (1959).

Sibelius-Akademins *kör* trädde ånyo i verksamhet hösten 1945. Dirigent var liksom 1940–41 Martti Turunen. Ett av körens första uppträdanden efter kriget blev samtidigt första gången en elevensemble från Sibelius-Akademin uppträdde utanför huvudstaden: en konsert i Lahtis den 13 maj 1946. På en elevuppvisning i Helsingfors den 25 maj samma år sjöngs Väinön virsi av Sibelius. Körarbetet härefter bestod i hög grad i att man inövade a capella-sånger, som i stor utsträckning valdes ur SULASOL:s repertoar. Stundom samarbetade man med orkestern (t.ex. Schuberts Ass-dur-mässa 1948 och Nielsens Fynsk Foraar 1955) och ett par gånger samverkade kören med operaavdelningen, såsom i Trollflöjten 1949 och i Kung Karls jakt av Pacius 1951.

Utvecklingen på körsångens område var snabb och genomgripande på 1950-talet. En halvprofessionell kör hade fr.o.m. 1940 byggts upp vid radion av Nils-Eric Fougstedt, som även bl.a. undervisade i körpedagogik vid Sibelius-Akademin, dock utan att där leda någon konsertmogen ensemble. Gosskören Cantores minores framstod under ledning av f.d. medlemmen av Wiener Sängerknaben Peter Lacovich som något av ett mirakel ca 1955. Och våren 1956 gav Chorus Sanctae Ceciliae, huvudstadens första fristående kammarkör, sin debutkonsert under ledning av Harald Andersén. Fältet breddades högst märkbart i jämförelse med den repertoarmässigt smala teg, som odlades av körer i olika samlingsrörelsers tjänst. Frånvaron av en högre körledarutbildning vid Sibelius-Akademin påtalades av Tauno Karila redan 1955:

''Det är ju känt, att man hos oss rycker på axlarna åt körsångens angelägenheter och kördirigeringen. Detta beror på, att amatörer i så hög utsträckning har fått bestämma över denna sektor av tonkonsten, som inte alls vad det gäller stilfrågor och repertoarens behärskande är mindre krävande än vilket som helst annat område inom tonkonsten. Därför vore det, såvitt jag kan se, Sibelius-Akademins uppgift att föra fram även k ö r m u s i k e r n. ' ' *[25]

Först sensommaren 1957 följe en konkret åtgärd inom Sibelius-Akademin. Taneli Kuusisto och Veikko Helasvuo tillställde då direktionen en promemoria, vari föreslogs, att en körkapellmästarkurs och i anslutning till denna en *kammarkör* skulle inrättas.[26] En arvodestjänst lediganslogs omedelbart för handhavandet av dessa nya läroämnen; därpå utnämndes Nils-Eric Fougstedt till körkapellmästare för kammarkören.[27] Martti Turunen, som uppenbarligen kände sig åsidosatt och degraderad, reagerade mycket skarpt och avgick.[28]

Sibelius-Akademins kammarkör debuterade den 31 mars 1958 med ett typiskt dåtida madrigalprogram (Lasso, Isaac, Purcell m.m.), anförd av elevdirigenter som instruerats av Fougstedt. Senare samma vår sjöng den tillsammans med orkestern Bachs Actus tragicus. Därpå blev verksamheten föga kontinuerlig. Den ohyggligt flitige mångsysslaren Fougstedts hälsa började ge vika. En vikarie fanns dock till hands inom akademin: Harald Andersén.

Stora kören hade efter Turunens sorti plötsligt blivit herrelös, och leddes nu temporärt av Ahti Sonninen.

* * *

Sibelius-Akademins förskola som numerärt haft en topp under kriget, minskade efterhand i storlek efter 1945, vilket inte betydde att kvaliteten sjönk. Förskolans orkester, ''barnorkestern'', inledde ånyo sin verksamhet 1946 med Ahti Karjalainen som ledare, och två år senare delades orkestern för en tid upp i ''den egentliga barnorkestern'' och en kammarorkester. I ett senare skede leddes orkesterövningarna av Erik Cronvall.

Förskolans profil var beträffande undervisningen alltjämt den av Wegelius skapade: begåvad ungdom skulle där kunna ha tillgång till goda lärare, något som väsentligt underlättades av att Sibelius-Akademins lärare inte var låsta vid något bestämt stadium. Professorn kunde undervisa de yngsta nybörjarna, om så befanns lämpligt.

Bläddrar man i matrikeln finner man, att elevmaterialet faktiskt var gott. Vid våruppvisningarna 1954, för att ta ett exempel, påträffar man bl.a. följande namn: Hannele Angervo (Segerstam), Barbro Bergqvist, Satu Jalas, Okko Kamu, Helena Lehtelä, Ritva Lehtelä, Arto Noras, Heljä Parviainen, Matti Piipponen, Olavi Pälli, Juhani Raiskinen och Leif Segerstam.

---

1 DIR 23.5.1950, § 10; 25.1.1951, § 15.
2 Ab SA:s årsberättelse 1949–50.
3. DIR 15.3.1956, § 9.

4 DIR 16.10.1956, bilaga.
5 LINKO, E., Alkeista diplomiin, eli Sibelius-Akatemian pianonsoitto-oppilaan raskas ja kapea tie taitamattomuuden pimeydestä taidolliseen valoon, MT 1944, s. 134–137; 1945 s. 8–10.
6 DIR 26.5.1955, bilaga; DIR 27.9.1955, § 5.
7 DIR 8.2.1949, § 13.
8 DIR 19.12.1955, § 10.
9 Enligt Maj Lind-tävlingens program 1979.
10 DIR 26.11.1942, § 6 med bilagor (bl.a. testamentet i kopia).
11 DIR 27.9.1945, § 6; intervju med Martti Paavola 1979.
12 Jfr bl.a. DIR 15.12.1944, § 5.
13 Rudnevs notsamling finns nu på Sm i Åbo.
14 Om den motsättning mellan gammalt och nytt som förefanns på detta område, se bl.a. TUPPURAINEN, E., Suomen urkutaiteen kehitysvaiheita (Pro organo pleno, Hki 1980, s. 10–42), s. 40 f., samt Andersénin-Forsblomin linja (Pro organo pleno, s. 72–83).
15 DIR 17.6.1957, § 3 med bilaga: lärarkollegiets röstningsprotokoll.
16 DIR 5.9.1947, § 12.
17 DIR 11.9.1953, § 18.
18 DIR 28.10.1953, § 17; 20.11.1953, § 17.
19 DIR 12.3.1958, § 7 med bilaga; ÅB 1957–58, s. 20 ff.
20 DIR 27.9.1955, § 5.
21 DIR 19.5.1948, § 7.
22 DIR 31.3.1953, § 16; 21.5.1953, § 4; 28.10.1953, § 14.
23 DIR 4.4.1954, § 8.
24 DIR 21.9.1954, § 10.
25 KARILA, T., Sibelius-Akatemia, säveltaiteemme korkeakoulu. HS 31.5.1955.
26 DIR 6.9.1957, § 7, bilaga: PM 24.8.1957 av Kuusisto och Helasvuo.
27 DIR 4.10.1957, § 4.
28 DIR 4.10.1957, § 7; 5.11.1957, § 10 med bilaga: brev från Martti Turunen till direktionsordföranden Roger Lindberg 5.10.1957.

Försvarsmaktens musikelevskola

Utbildningen av militärmusiker hade efter en paus återupprättats 1943 och fortsatte efter kriget i de inkörda spåren: Sibelius-Akademins lärare meddelade undervisning på huvudinstrumentet varjämte särskilda kurser hölls i teori och tonträffning. Läsåret 1945–46 förnyades läroplanen i samarbete med arméns överkapellmästare och andra instanser inom försvarsmakten så, att lärokursen förlängdes till tre år. Detta innebar, att Sibelius-Akademins kursexamina kom inom räckhåll för avdelningens elever, något som ansågs vara ''viktigt med tanke på deras kommande fortsatta studier och musikaliska nivå.''[1] Allt flera av eleverna vid musikskolan åstundade civila tjänster efter sina kontraktsenliga år vid någon musikkår. De första som genomgått treårig kurs utdimitterades våren 1947.

Utvecklingen inom musikelevskolan medförde ett visst tryck på Sibelius-Akademins orkester, särskilt efter det den nygrundats hösten 1954. Oproportionerligt många blåsare hade bort beredas plats där för att få nödig samspelsrutin. Detta ledde till, att man våren 1955 föreslog bildandet av en särskild blåsorkester inom akademin. Åtgärder följde emellertid inte i detta skede, trots att en kommitté tillsattes för att bereda frågan och trots att flankstöd erhölls av Jussi Jalas,

akademins orkesterdirigent. En särskild kapellmästarkurs för blåsorkesterledare fördes även – förgäves – på tal av överkapellmästare Mikko Parantainen.[2]

1 ÅB 1945–46, s. 4.
2 DIR 28.4.1955, § 9; 16.1.1956, § 5.

Kyrkomusikavdelningen

På 1930-talet hade kyrkomusiker utbildats på tre håll: vid kyrkomusikinstituten i Helsingfors, Viborg och Åbo. Detta upplevdes, såsom ovan har antytts, som en nackdel. Dels uppstod härigenom en överproduktion, dels torde arbetsgivarna ha haft svårigheter med att jämföra betygen, då de tre kyrkomusikinstituten inte tillämpade en enhetlig betygsskala.[1] Den 7 maj 1939 tillsatte förstärkta biskopsmötet en kommitté för att dryfta utbildningens framtida organisation. Men redan innan arbetet hann avslutas hade det blivit inaktuellt att ta ställning till utbildningen i Viborg. Staden avträddes till Sovjetunionen i mars 1940, och skulle sedermera efter kriget 1941–1944 avträdas definitivt. Två kyrkomusikinstitut återstod nu: Helsingfors kyrkomusikinstitut, som redan 1933 hade flyttat in i Sibelius-Akademins lokaliteter, och Åbo kyrkomusikinstitut (till 1925 Klockare- och orgelnistskolan i Åbo).

I sitt betänkande, som förelåg 1945, föreslog kommittén, att ett kantororganistseminarium (grundutbildning) och en kyrkomusikakademi (frivillig fortbildning) skulle grundas i huvudstaden i kyrkans egen regi. För Åbos del föreslogs, att institutet där skulle förbli tvåspråkigt som dittills och att den svenskspråkiga utbildning som funnits i Helsingfors skulle överflyttas dit. De nya institutionerna i huvudstaden skulle därmed bli enspråkigt finska. Beträffande Åbo föreslogs ytterligare, att den kyrkomusikaliska utbildningen där skulle bedrivas endast tills den dåvarande direktorn skulle uppnå pensionsåldern eller av annan orsak avgå. Kommittén synes inte ha tagit ställning till hur den svenskspråkiga undervisningen därefter skulle bedrivas.[2]

Inom Sibelius-Akademins väggar utvecklade sig samarbetet allt närmare. Bl.a. grundade akademin en särskild tonträffningsklass för de kyrkomusikaliska behoven.[3] Ett viktigt steg på väg mot en fusion togs, då undervisningen i orgelmodulation och orgellära, som haft paus några år, återinfördes på akademins undervisningsprogram 1948 med Taneli Kuusisto som lärare. Det var uttryckligen fråga om fortbildning för organister i ämnen som ''man inte hinner ägna tillräcklig uppmärksamhet i kyrkomusikinstitutet''*: orgelmusikens historia, praktiskt gudstjänstspel och den liturgiska musikens teori.[4]

År 1949 uttryckte Sibelius-Akademins prodirektor Sulho Ranta offentligt sitt tvivel på, att det någonsin skulle kunna bli verklighet av en kyrkomusikerutbild-

Ernst Linko, Sulho Ranta, generalmajor T. Ekman och överkapellmästare Parantainen bildade juryn i Försvarsmaktens marschtävlan 1952.

Orkestern uppträder vid årsfesten 1957. Solister: Esa och Okko Kamu.

ning under kyrkans förvaltning. Han konstaterade även att man inom Sibelius-Akademin planerade grunda en kyrkomusikavdelning, som skulle kunna tillgodose långt över hälften av det årliga kyrkomusikerbehovet. Beträffande Åbo tänkte sig Ranta, att kyrkomusikinstitutet där skulle kunna bli en part i en kraftkoncentration, som kunde ha Åbo konservatorium (planerat, men grundat först 1962) och Åbo stadsorkester som övriga hörnstenar.[5] Av allt att döma hade inofficiella diskussioner förts inom Sibelius-Akademin.

Skeendet löpte vidare våren 1951. I Åbo gav direktorn Fredrik Isacsson (1883–1962) slaget förlorat då det dittills löpande hyreskontraktet sades upp; den sista dimissionen ägde rum i maj 1951. Man hade arbetat i ett trähus vid Lilla Tavastgatan och ägaren, Turun Nuorten Kristillinen Yhdistys, ville nu själv disponera huset. Att hyra en ny lokal var inte möjligt, ty inflationen hade även här farit illa fram. Lärarna erhöll endast knappt tredjedelen av den lön som tillkom läroverkslärare. Statsbidraget steg 1951 endast till ca 40 % av utgiftsstaten.[6] Att man överhuvudtaget hade kunnat arbeta berodde på, att lärarna även hade andra tjänster. T.ex. Isacsson själv var även domkyrkoorganist, läroverkslärare och musikkritiker.

Våren 1951 framlades även resultatet av ett kommittéarbete, som inletts på uppdrag av förstärkta biskopsmötet 1949. Till kommittén hörde Hjalmar A. Paunu, ordförande, teol.dr. Lauri Apajalahti, fil.dr Martti Hela och prof. Armas Maasalo. Denna grupp, som mycket väl kände stämningarna inom Sibelius-Akademin, föreslog i en skrivelse daterad den 6 mars, att Sibelius-Akademin skulle uppgöra ett förslag till kyrkomusikalisk utbildning och därvid ta i betraktande de synpunkter, som framlagts av den år 1939 tillsatta kommittén.[7] Ett förslag till läroplan, elevintagning och åtgärder i samband med de två kyrkomusikinstitutens eventuella upphörande presenterades för Sibelius-Akademins direktion den 17 maj 1951 av en särskilt tillsatt arbetsgrupp, som bestod av direktoratet, Armas Maasalo och Kurt Walldén, direktionsmedlem, pianist och jurist. Redan den 23 maj 1951 föreslogs av förstärkta biskopsmötet, att all kyrkomusikerutbildning skulle anordnas av Sibelius-Akademin så, att akademin skulle omhänderha den musikaliska skolningen enligt de riktlinjer som uppdragits, medan den teologiska och allmänbildande utbildningen skulle ske vid Suomen Kirkon Seurakuntaopisto eller vid Lärkkulla-stiftelsens folkakademi (de svenska eleverna). De kyrkliga myndigheterna föreslogs få rätt att godkänna undervisningsprogrammet samt tillsätta en inspektor.[8]

Efter det att alla instanser omfattat förslagen inledde Sibelius-Akademins kyrkomusikavdelning sin verksamhet hösten 1951. Invigningsfesten hölls den 11 oktober i närvaro av bl.a. den nyutnämnde inspektorn teol. dr Lauri Apajalahti. Till direktor utnämndes givetvis Armas Maasalo, länge föreståndare för Helsingfors kyrkomusikinstitut, som nu upphörde. Läroplanen var till en början åtminstone i huvudsak ett arv av föregångarna. Även rent konkret fördes traditionerna från kyrkomusikinstituten vidare: Sibelius-Akademin mottog en orgel och

ett par andra instrument som använts i Åbo,[9] och med Helsingfors kyrkomusikinstitut hade man ju samarbetat sedan länge. Bristen på övningsorglar var i detta skede stor, något som i viss mån småningom avhjälptes med bl.a. kyrkostyrelsens bistånd.

Läsåret 1953–1954 hade fyra särskilda årskurser redan stabiliserats. Nu uppgjordes även planer för tvenne frivilliga fortbildningskurser av vilka den högre var på diplom-nivå.

Kyrkomusikavdelningens slutliga studieplan godkändes av direktionen den 19 maj 1954.[10] Lärogången var här uppdelad i fyra årskurser vid Sibelius-Akademin, som kompletterades med tre sommarkurser vid antingen Suomen Kirkon Seurakuntaopisto eller Lärkkulla-stiftelsens folkakademi. Förutom piano- och orgelspel samt sång och konservatoriets obligatoriska ämnen ingick i vinterkursernas program kyrkomusikaliska specialämnen såsom liturgisk sång och gudstjänstövningar. Fortsättningskurs I innebar bl.a. fortsatta studier i orgelmodulation och -lära samt kontrapunkt och dessutom som frivilliga ämnen bl.a. specialfack från musikläraremseminariets ämnesområde; fortsättningskurs II medförde bl.a. krav på diplomexamen i orgel eller sång. Kursplanen tillämpades fr.o.m. höstterminen 1955.

Armas Maasalo avgick med pension sommaren 1955 och till ny direktor utsågs Taneli Kuusisto (f. 1905), som sedan 1948 undervisat vid Sibelius-Akademin och därvid bl.a. verksamt bidragit till kyrkomusikavdelningens tillkomst. Kuusisto var mångsidigt utbildad. Han hade studerat såväl orgel som komposition vid Helsingfors konservatorium och hade förvärvat magisters grad vid universitetet. Som organist hade han debuterat 1935, och framträdde senare som komponist med bl.a. en räcka verk för orgel. Han hade varit anställd vid Finlands rundradios musikavdelning 1936–1939 och vid operan som körledare 1942–1946, och var nu organist i Tölö församling.

Till Kuusistos första åtgärder som nyutnämnd direktor för kyrkomusikavdelningen hörde att till avdelningen överföra det liturgiska orgelspelet, som dittills hört till kursexamen I i orgelspel vid Sibelius-Akademin, kursfordringarna vid avdelningen blev även i övrigt mera stringenta. Vidare tog han ett betydelsefullt initiativ för att förbättra de svenska elevernas ställning, då han för direktionen föreslog att två svenskspråkiga timlärare skulle engageras för undervisningen i orgellära och -modulation samt i kyrkomusikaliska specialämnen. Han lanserade även två kandidater: Harald Andersén (f. 1919) och Enzio Forsblom (f. 1920). Den förre hade efter diplomexamen 1939 vid Svenska Handelshögskolan i Helsingfors och kantororganistexamen vid Helsingfors kyrkomusikinstitut 1942 verkat som kyrkomusiker i Helsingfors men även varit anställd vid Kronohagens svenska folkskola (föreståndare fr.o.m. 1952), den senare hade efter diplomexamen i orgelspel 1948 innehaft församlingstjänster och gjort sig känd som en hängiven förespråkare för orgelreformrörelsen; nu förberedde han sin doktorsav-

handling om J. S. Bachs fria orgelverk. I övrigt hänvisas rörande Andersén och Forsblom till de festskrifter, som utkom 1979 resp. 1980.[11]

Andersén hade först en undervisningsskyldighet om fyra veckotimmar, medan Forsbloms omfattade fem. Snart växte dock deras arbetsbörda i och med att de övertog även finskspråkig undervisning.[12] Att den nya linjen inom kyrkomusiken fick ett ökat fotfäste inom akademin och dess kyrkomusikavdelning stod helt i samklang med Kuusistos strävan att höja nivån. Kraven på utbildningen växte, vilket även resulterade i förnyade inträdeskrav. Rörande dessa yttrade sig Kuusisto på följande sätt som information för inträdessökande våren 1956:

''Läroinrättningens reglemente förutsätter att sökande har minst mellanskoleunderbyggnad eller motsvarande kunskaper. Detta krav på tillräcklig skolunderbyggnad, som i de flesta andra länder numera anses vara odiskutabelt, kommer även hos oss att iakttagas strängare än förut. Undantag härifrån kan göras blott i fråga om verkliga musikaliska begåvningar. Behjälplig kunskap i främmande språk – speciellt i tyska, men även i det andra inhemska – har visat sig vara av stor betydelse för eleverna redan vid absolverandet av den fyraåriga grundkursen för erhållande av avgångsbetyg. Vid fortsatta studier är språkkunskap nästan oumbärlig.

Tillräcklig skolunderbyggnad är emellertid nödvändig även med tanke på elevernas allmänna utvecklingsmöjligheter och framför allt med hänsyn till de mångskiftande krav det moderna samhället ställer på en kyrkomusiker. För detta kall är blott en sådan person skickad, som genom skolbetyg kan ådagalägga sin intellektuella vakenhet. Blott en sådan person med tillräcklig allmänbildning kan i sin tjänsteutövning tänkas få nödvändig kontakt med olika församlingskretsar och -skikt och sålunda skapa gymnsamma betingelser för sitt arbete såsom ledare för körverksamheten bland barn, ungdomar och fullvuxna ävensom för höjande av församlingens liturgiska liv.

Kantor-organisten bör därtill vara en tekniskt sett välutrustad organist och pianist. Det är därför skäl att särskilt understryka betydelsen av grundliga studier i pianospel, vartill grunden bör läggas vid så unga år som möjligt. Saknas denna bereder de egentliga kyrkomusikaliska studierna eleven ofta oöverstigliga svårigheter. Därför kommer även i detta avseende fordringarna vid inträdesprövningen att skärpas.''

Kuusisto uttryckte slutligen en förhopping om att lagstiftningen skulle justeras så, att även kvinnliga kyrkomusiker skulle kunna få anställning vid våra församlingar.[13] Dittills hade denna sektor varit en exklusivt manlig angelägenhet.

Taneli Kuusisto nödgades, efter det han blivit prodirektor för Sibelius-Akademin 1956, lämna direktorsposten vid kyrkomusikavdelningen i andra händer vid årsskiftet 1957–58. Till efterträdare utsågs Harald Andersén, som när detta skrives alltjämt leder utbildningen av kyrkomusiker.

---

1 Muntlig uppgift av Harald Andersén.
2 Piispainkokouksen toukokuun 7 p. 1939 asettaman kirkkomusiikkiopiston komitean mietintö No 1.
3 DIR 27.9.1945, § 5.
4 DIR 19.5.1948, § 7.
5 Tidningsurklipp 17.12.1949, Sm.
6 Jfr bl.a. ÅU 19.5.1951.
7 DIR 14.3.1951, bilaga.
8 Förstärkta biskopsmötet, skrivelse till SA 23.5.1951, bilaga till DIR 13.8.1951, § 9.

9 DIR 16.1.1952, § 10.
10 DIR 19.5.1954, § 10 med bilaga; planen ingår i SA-75, s. 247–250.
11 Chorus et Psalmus. Juhlakirja Harald Andersénille/Festskrift till Harald Andersén 4.4.1979, red. R. Pajamo, Helsinki–Helsingfors 1979; Pro organo pleno. Juhlakirja Enzio Forsblomille/Festskrift till Enzio Forsblom 14.3.1980, red. S. Murto och Markku Heikinheimo, Helsinki–Helsingfors 1980.
12 DIR 22.5.1956, bilaga: PM av Kuusisto 22.5.1956.
13 Församlingsbladet 3.2.1956.

Skolmusikavdelningen

Undervisningen vid sånglärarseminariet hade i början av 1950-talet till sin uppläggning föga förändrats sedan förkrigstiden, även om kursinnehållet i viss mån hade anpassats efter tidens krav. Sångpedagogiken, som säreget nog inte kunde vara huvudämne trots att dess absolverande var en förutsättning för lärarkompetens vid skolväsendet, var ettårig. Lärare i ämnet var Olavi Pesonen samt på svenska Sylvia von Pfaler t.o.m. 1952 och Egil Cederlöf från 1953.

Nya impulser på skolmusikens område nådde landet sommaren 1955, då Nordisk Musikpedagogisk Union höll kongress i Helsingfors. Nu fick man för första gången i större skala kontakt med pedagogiska strävanden ute i Europa, särskilt skall här nämnas Carl Orffs pedagogik och instrumentarium. Musiklärarnas i Finland förbund tillställde nu Sibelius-Akademins direktion ett förslag om att den skolmusikaliska utbildningen skulle förnyas. Direktionen tillsatte därpå våren 1956 en arbetsgrupp bestående av Olavi Pesonen, Egil Cederlöf samt akademins direktorat, senare kompletterades gruppen med Ellen Urho, Matti Rautio och t.f.skolrådet Niilo Visapää (skolstyrelsen).[1] Ungefär vid samma tidpunkt föreslog Matti Rautio, då verksam bl.a. som lärare i pianospel och pianopedagogik vid akademin, att man vid Sibelius-Akademin skulle grunda en särskild Orff-orkester, som skulle vara obligatorisk för sångläraresemariets elever, närmast med tanke på att rytmfostran tillmättes en allt större betydelse.[2]

En ny plan för utbildningen av musiklärare för skolorna (ämnet kallades ej längre sång, utan musik från mitten av 1950-talet) godkändes på förslag av ovannämnda arbetsgrupp av direktionen den 9 april 1957.[3] Enligt denna plan ombildades musiklärarseminariet (denna benämning användes stundom i stället för sångläraresemariet från mitten av 1950-talet) till en särskild skolmusikavdelning, som inledde sin verksamhet höstterminen 1957. Till avdelningen antogs elever, som gått i minst mellanskola samt därefter vid konservatoriet avklarat de obligatoriska ämnena och kursexamina i piano eller orgel (minst kurs I) och körledning samt dessutom innehade vissa färdigheter i sång samt violin eller annat orkesterinstrument. Undervisningen i sångpedagogik, som dittills omfattat 4 veckotimmar, ersattes med följande läroämnen:

Musikpsykologi och -pedagogik	1 veckotimme
Musikens didaktik	4 veckotimmar
Rytmundervisning, skolinstrument	2 ,,

Skolelevorkester	2 veckotimmar
Ackompanjemang och arrangemang	1 veckotimme
Seminarieövningar	2 veckotimmar

De sistnämnda övningarna omfattade diskussioner, föredrag, praktiska övningar med AV-hjälpmedel m.m.

Till t.f. ledare för skolmusikavdelningen antogs Matti Rautio, pianist, komponist och en av de centrala gestalterna inom skolmusikens förnyelse i landet både på ett praktiskt och ett organisatoriskt plan. Avdelningens övriga lärare var Egil Cederlöf (blockflöjt samt undervisning på svenska), Sylvia von Pfaler (musikpsykologi, -pedagogik och -didaktik), Einar Englund (improvisation, d.v.s. ''fritt ackompanjemang'', samt instrumentation) och Jussi Jalas (dirigering). von Pfalers lektioner övertogs redan i mars 1958 av Ahti Sonninen.

Undervisningsplanen reviderades vid direktionens sammanträde den 28 mars 1958 på förslag av Matti Rautio så, att hela lärogången – inklusive konservatorieavdelningens obligatoriska kurser – inordnades i fem fastslagna årsprogram.[4] Man skapade ett helt utbildningsprogram, för att ta till en sentida term. (Ett förslag, som framförts av Jyväskylän musiikkiopisto med hänvisning till musiklärarbristen på landsorten, och som gick ut på, att elever som absolverat alla obligatoriska kurser i Jyväskylä skulle antas till ''seminarieåret'' i Helsingfors blev därmed inaktuellt.[5]) Skolmusikavdelningens tre första årskurser upptog konservatoriets obligatoriska ämnen samt piano (eller orgel), sång, ett orkesterinstrument och körpedagogik I, fjärde året tillkom bl.a. musikpsykologi och -pedagogik, musikestetik, improvisation, arrangemang för olika instrument, blockflöjtspel och rörelsekonst samt spel i avdelningens orkester. I femte årskursen ingick olika skolmusikaliska specialämnen; dessutom slutfördes studierna i solistfacken.[6]

---

1 DIR 8.5.1956, § 8.
2 DIR 31.8.1956, § 12 med bilaga: brev från M. Rautio till DIR 30.8.1956.
3 Läroplanen ingår i ÅB 1956–57, s. 18 ff.
4 DIR 28.3.1958, § 15 med bilaga.
5 Skrivelse Jyväskylän musiikkiopisto till SA 29.7.1957.
6 Planen ingår i ÅB 1957–58, s. 18 ff.

Konsertverksamheten

Efter det Sibelius-Akademins konsertverksamhet återupptagits 1940 gavs årligen några kammarkonserter, även under kriget. Programmen ingår i fullständig form i årsberättelserna. Namn som Timo Mikkilä, Ernst Linko, Erik Cronvall och Yrjö Selin (de tre sistnämnda även som Trio Linko-Cronvall-Selin) samt Sibeliuskvartetten (Cronvall, Huttunen, Karma, Artto Granroth) möter ofta, men även de blåsare från Helsingfors stadsorkester, som sedermera kallade sig Crusell-

kvintetten. Konserternas repertoar var huvudsakligen den traditionella med tyngdpunkten lagd hos klassicister och romantiker, uppseendeväckande omväxling måste ha beretts av Sjostakovitjs Pianotrio op. 67 (komp. 1944) då den spelades 1946 av trion Mikko von Deringer, Toivo Salovuori och Artto Granroth. En annan novitet var Joonas Kokkonens pianotrio komponerad 1948 och spelad samma år av komponisten, Heikki Louhivuori och Seppo Laamanen.

Mot slutet av 1940-talet blev konserterna mera tunnsådda, och vissa år gavs bara två (1949–50, 1951–52). Publikens intresse var litet trots att man 1950–51 skänkte serien omväxling genom att i den inrymma ett utländskt gästspel: Trio Rubbra från England. År 1952 kunde man i en huvudstadstidning läsa följande, ett nödrop:

''Vet folk överhuvud vad kammarmusik är? Har de många hundra medlemmarna i Kammarmusiksällskapet ens en aning om det själva? Eller är deras 'intresse' för genren tillgodosett i och med avlyssnandet av varandras dilettantprestationer? Och var håller Sibelius-Akademins sex-sjuhundra musikadepter till, när deras främsta lärare firar inrättningens 70-årsjubileum med att efter stort och självuppoffrande arbete i bästa möjliga utförande presentera kammarmusiklitteraturens klassiska verk? [. . .] Sibelius-Akademin gav alltså sin mycket litet feststämda 70-årsjubileumskonsert inför en handfull åskådare. Det är en så pass uppseendeväckande skandal, att det varit anledning nog att denna gång framför allt ställa publiken i skottlinjen. De uppträdande, Ernst *Linko,* Erik *Cronvall* och Yrjö *Selin,* förtjänar däremot idel lovord för sitt ypperliga spel kvällen igenom.''[1]

Serien fortsatte med två à tre årliga konserter. Bl.a. gavs två minneskonserter, som tillägnades Ilmari Hannikainen (3.10.1956) och Jean Sibelius (27.9.1957). Enstaka gånger uppträdde utländska gäster: Ingeborg Peukert från Berlin (26.4.1957) och Kammer-Trio Köln (21.1.1959; nu hördes f.f.g. ''gamla'' instrument i dessa sammanhang).

På 1950-talet bildades några nya stråkkvartetter, som emellertid i det dåvarande kulturklimatet var dömda att bli kortlivade. Till de nya ensemblerna hörde Fennia-kvartetten (Naum Levin, Olavi Haapalainen, Martti Pajanne, Esko Valsta) och Helsinki-kvartetten (Anja Ignatius, Jouko Ignatius, Aarno Salmela, Pentti Rautavaara). Båda uppträdde inom Sibelius-Akademins serie. I akt och mening att på längre sikt stabilisera det offentliga kammarmusikutövandet engagerade akademin Helsinki-kvartetten för fyra konserter läsåret 1958–59. Därigenom ville man gjuta nytt liv i en av de ursprungligaste verksamhetsformerna (samt även bidra till att ge altviolinen ett fotfäste i huset). Då varje medlem i kvartetten på ett eller annat sätt hade anställning som lärare, kunde övningarna ordnas praktiskt, s.a.s. på tjänstetid.[2] Dessvärre blev arrangemanget inte så långlivat som man tänkt sig.

Elevuppvisningarna var alltjämt omkring ett dussin per år. Nytt var fr.o.m. läsåret 1956–57, att man spred dem över hela säsongen. Beteckningen *elevkonserter* infördes samtidigt för de mera mogna prestationernas del.

---

1 Nils-Eric Ringbom i NP 23.4.1952.
2 DIR 15.1.1958, § 8 med bilaga: skrivelse av T. Kuusisto; DIR 2.6.1958, § 10.

Biblioteket

Ännu i början av 1930-talet hade Olga Tavaststjerna förestått biblioteket, som var inrymt i byggnadens femte våning. År 1933 efterträddes Tavaststjerna av Helvi Leiviskä, som år 1936 fick bistånd av biblioteksbiträdet Margit Hedlund. Emedan samlingarna utökades efterhand kunde de två överblicka det hela, men då noterna ställdes upp i den ordning de förvärvades (husets fyra exemplar av Das wohltemperierte Klavier stod sålunda på fyra olika hyllor) betydde det, att föga eller intet kunde hittas utan handledning av personalen.[1] I en sen tid förefaller det otroligt, att ett komponist-kartotek saknades ännu under krigstiden. Man klarade sig ändå.

Först efter kriget infördes en mera biblioteksmässig ordning, nödvändiggjord av att samlingarna fortsatte att växa. Särskilt efter det personalen utökats med Matti Rautio 1946 tog katalog-arbetet fart. Av de mera betydande notdonationerna från denna epok skall här nämnas Jean Sibelius gåva 1947: partitur och stämmor till åtskilliga av hans orkesterverk.[2]

Under efterkrigsåren lades även grunden till den boksamling, som står till elevernas förfogande. Att biblioteket i allt högre grad började få en egen profil markeras av, att det läsåret 1952–53 anslöts till Association Internationale des Bibliothèques Musicales (AIBM).

En sektor som i mitten av 1950-talet började växa snabbt, var grammofonskivorna, som fordrade speciell sakkunskap. För denna särskilda sektor anställdes tonsättaren Seppo Nummi 1956. Bibliotekets differentiering avspeglas i årsberättelserna fr.o.m. 1958–59: där upptas som särskilda avdelningar inom biblioteket notavdelningen, bokavdelningen och diskoteket.

---

1 Muntlig uppgift av Helvi Leiviskä.
2 DIR 5.9.1947, § 13.

Debatt kring Sibelius-akademin

Vår offentliga musikdebatt i slutet av 1950-talet kännetecknas av ett plötsligt uppflammande intresse för det avant-garde som etablerat sig på kontinenten. Man ivrade för seriell musik och elektronisk musik, man följde noga med skeendet i Darmstadt och andra centra och man jämförde med förhållandena här hemma. Det är inte överdrivet att hävda, att en viss klyfta fanns mellan de yngre musikskribenterna och Sibelius-Akademins officiella linje, som upplevdes som konservativ. Direktor Linko kommenterade stundom de nyaste strömningarna i sina inskriptionstal, och yttrade sålunda i september 1955 bl.a.:

"I hela världen genomlever tonkonsten i detta nu en brytningstid. Fenomenen växlar från dag till dag och olika strömningar rör sig med ständigt nya mål i sikte. I dag är en riktning den enda rätta,

i morgon kanske en annan. [. . .] Det nuvarande kaostillståndet kommer säkert att klarna, de verkliga personligheterna slår så småningom igenom och blir vid liv tillsammans med sina verk.''[1]

Till någon större förståelse för avant-gardet nådde Linko aldrig, och reaktionerna uteblev naturligtvis inte bland de dåförtiden radikala, vilka beskrev Sibelius-Akademins rektor som ansvarslöst otidsenlig i sin bedömning av t.ex. elektronmusiken.[2]

Av betydligt större intresse än rektors åsikter i stilfrågor – naturligtvis inte bindande för enskilda lärare – var de debattinlägg, som berörde Sibelius-Akademins relationer till landets övriga musikläroanstalter. Redan på 1950-talet stod det klart, att Sibelius-Akademin inte i längden kunde tillgodose hela landets behov av skolning. Nya läroanstalter hade tagit form, och skulle passas in i helheten. Temat togs upp av Sulho Ranta i en understreckare redan den 17 december 1949. Ranta skrev bl.a. följande:

''De folkkonservatorier som redan finns och de som möjligen kommer att grundas – deras namn borde egentligen vara folkets musikskolor, för att undvika oklarhet – borde omändras till musikläroinrättningar huvudsakligen för barn och ungdom. De som inlett sina studier som fullvuxna och som endast har musik som hobby kunde åtminstone till en del överföras till arbetarinstituten eller motsvarande institutioner.

Huvudstaden har hos oss varit och är alltjämt i alldeles för hög grad ett centrum för musiklivet. [. . .] De större landsortsstäderna borde ovillkorligen få verkliga musikinstitut, konservatorier. De musikinstitut som nu är i verksamhet borde eftersträva och uppnå ett enhetligt studieprogram. De borde med andra ord få en studieplan som till fullo skulle motsvara kurser och fordringar vid landets högsta musikläroanstalt, Sibelius-Akademins konservatorieavdelning. [. . .] En vederhäftig och enhetlig studieplan vid landsortskonservatorierna skulle kunna medföra, att en elev från landsorten som ärnar bli musiklärare på 1–2 år skulle kunna avlägga musiklärarexamen vid Sibelius-Akademin, och dessutom i enlighet med sina förutsättningar instrumental- och sångpedagogiska kursexamina.

Om dessa planer skulle följas, kunde Sibelius-Akademins högskoleavdelning, med sina konstnärs- och pedagogiska diplom, vara den högskola, som skulle ansvara för den högsta konstnärliga skolningen i landet – liksom ju redan är fallet.''*

Trots att ett visst intresse sålunda fanns inom Sibelius-Akademin för ett hela landet täckande system, höll man sig i stora drag på sidan om den expansion, som började förmärkas. Sålunda sände man inte ens en observatör till det möte, där beslutet om Klemetti-opistos grundande fattades år 1953.[3]

Först år 1958 ventilerade man åter i större skala offentligt Sibelius-Akademins ställning inom landets musikundervisning i ett åsiktsutbyte, som blev fröet till en debatt som då och då därefter har fått ny fart, och som gällde en välplanerad arbetsfördelning mellan musikläroanstalter i huvudstaden och i provinsen. Musikinstitutet i Jyväskylä, grundat 1948, ville få en uppgift inom musiklärarutbildningen och antog namnet Jyväskylä konservatorium. Debattinlägg tillställdes både huvudstadspressen och Keskisuomalainen i Jyväskylä, och rörde såväl utbildningens inriktning som benämningen konservatorium.

Direktorn i Jyväskylä, Veikko Noronen, hade redan 1957 gjorts sig till förespråkare för tanken att blivande musiklärare skulle kunna avverka större delen av studierna i Jyväskylä (han anknöt till Rantas idéer av år 1949) för att slutligen besöka Sibelius-Akademins seminarieklass för musiklärare ett enda läsår. Detta samt namnbytet, som ju ställde Jyväskylä i särställning bland de tjugo orter, som då hade ett musikinstitut, ledde bl.a. till att Joonas Kokkonen – som var kritiskt inställd till planerna i Jyväskylä – i Uusi Suomi ställde tre frågor till Sibelius-Akademins direktor och prodirektor:

''Fråga 1: Bedriver Sibelius-Akademin samarbete eller planeras ett sådant beträffande musiklärarutbildningen med Jyväskylä konservatorium?
Svar: Sibelius-Akademin samarbetar inte med någon musikutbildningsanstalt beträffande musiklärarutbildningen, som bedrivs enligt avtal med skolstyrelsen, ej heller anser akademin att realistiska förutsättningar för att sådant samarbete tillsvidare existerar.

Fråga 2: Har man från Sibelius-Akademins håll uppmanat Jyväskylä musikinstitut att ändra sitt namn till konservatorium?

Svar: Såvitt vi vet har en sådan uppmaning inte givits.

Fråga 3: Vilken är enligt er åsikt den viktigaste uppgiften för landsortens konservatorier ur Sibelius-Akademins synpunkt?

Svar: Med tanke på utbildningen av kommande musiker- och musiklärargenerationer finner vi ur Sibelius-Akademins synpunkt vara viktigast, att landsortens musikinstitut kunde föra sina elever till en sådan enhetlig mognadsnivå, att de kunde godkännas i Sibelius-Akademins inträdesprov och att de överhuvudtaget skulle ha en sådan grundskolning, som framgångsrika konservatoriestudier förutsätter.''*[4]

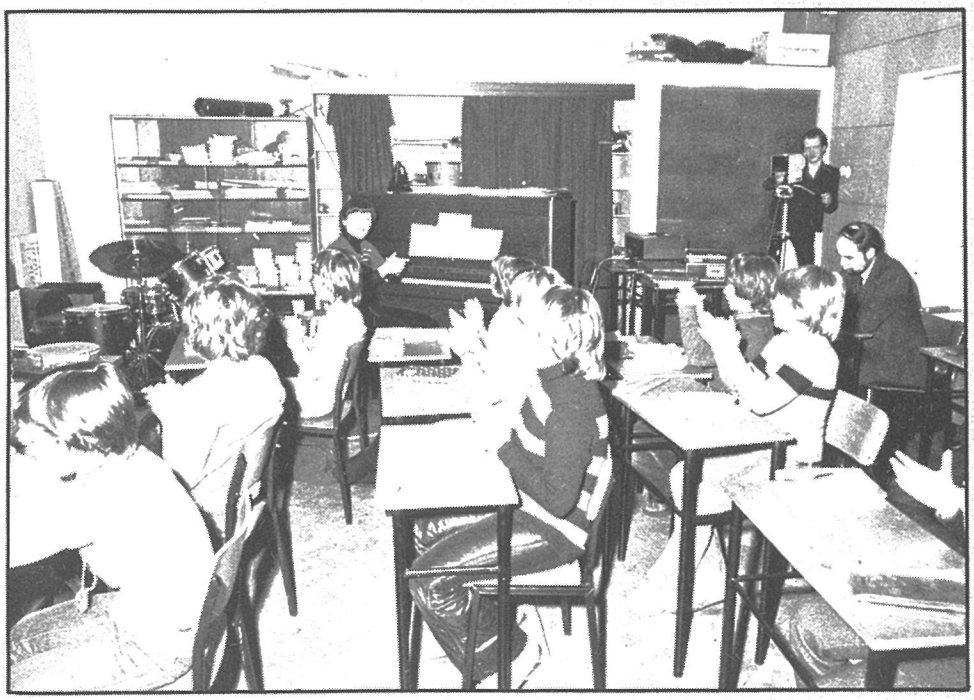
Diskussionen gick vidare och det var uppenbart, att oklarhet rådde om den egentliga innebörden av ordet konservatorium. Medan man i Jyväskylä ville tolka termen friare, ansåg man inom Sibelius-Akademin, att benämningen borde förbehållas musikläroanstalter med ett alldeles heltäckande undervisningsprogram och att utbildningens mål skulle vara professionell musikerverksamhet (merparten av eleverna i landsortens musikinstitut hade musiken endast som hobby). Från Jyväskylä-håll framhölls, att man tillämpade precis samma kursfordringar som vid Sibelius-Akademin. Motrepliken löd, att kursfordringar kunde tolkas synnerligen olika, och att först examensnämndens linje var den verkligt avgörande faktorn.[5] Hur som helst: ett meningsutbyte, som skulle förflyttas upp till ett officiellt plan i samband med lagberedningar på 1960- och 1970-talen var inlett.

---

1 ÅB 1955–56, s. 3.
2 Bl.a. GRÄSBECK, G., Sibelius-Akademins rektor trampar i klaveret, ÅU 7.9.1958.
3 DIR 15.1.1953, § 13.
4 KOKKONEN, J., Musiikkiopisto vai konservatorio. Ajatuksia eräästä nimenmuutoksesta. US 12.11.1958.
5 Jfr bl.a. debattinlägg i US 23.11.1958.

Matti Rautio

Lektion vid skolmusikavdelningen 1977.

Trio Siukonen

Pentti Rautavaara, Jouko Ignatius, Anja Ignatius och Aarno Salmela

Elevfrekvensen vid Sibelius-Akademin 1939–1959

År	Antal							Elevernas hemorter								
	Summa	Högskolan	Konservatoriet	Försvarsmaktens musikelevskola	Kyrkomusikavd.	Skolmusikavd.	Förskolan	De högre avdelningarna			Försvarsm. mus.elevsk.			Förskolan		
								Helsingfors	Landsorten	Utlandet	Helsingfors	Landsorten	Utlandet	Helsingfors	Landsorten	Utlandet
1939–1940	520	279		29	–	–	212	127	147	5	10	19	–	198	14	–
1940–1941	554	43	239	44	–	–	228	142	139	–	14	30	–	218	11	–
1941–1942	358	15	94	–	–	–	249	70	39	–	–	–	–	235	14	–
1942–1943	567	24	157	42	–	–	344	111	70	–	5	37	–	319	25	–
1943–1944	730	21	232	41	–	–	436	144	107	2	5	36	–	399	36	1
1944–1945	834	33	330	55	–	–	416	196	167	–	14	44	–	393	23	–
1945–1946	790	24	352	51	–	–	363	201	175	–	9	42	–	347	16	–
1946–1947	755	14	353	52	–	–	336	202	165	–	9	43	–	319	17	–
1947–1948	747	39	336	66	–	–	306	187	188	–	8	58	–	294	14	–
1948–1949	656	42	282	56	–	–	276	153	168	3	6	50	–	270	6	–
1949–1950	637	48	260	56	–	–	273	142	166	–	4	52	–	265	8	–
1950–1951	600	56	241	51	–	–	252	135	160	2	4	47	–	246	6	–
1951–1952	617	57	213	47	65	–	235	119	214	2	2	45	–	230	5	–
1952–1953	559	61	181	41	60	–	216	117	183	2	2	39	–	208	8	–
1953–1954	560	49	191	49	58	–	213	102	194	2	4	45	–	204	9	–
1954–1955	566	43	192	52	61	–	218	89	204	3	4	48	–	208	10	–
1955–1956	619	38	235	49	74	–	223	118	227	2	4	45	–	208	14	1
1956–1957	614	31	241	34	82	–	226	150	201	3	5	29	–	214	11	1
1957–1958	630	28	232	26	91	–	253	147	204	–	4	22	–	237	14	2
1958–1959	657	41	186	41	94	48	247	152	215	2	4	37	–	229	18	–

Elevernas huvudämnen 1939—1959

	ht 1939			1940–41			1941–42			1942–1943			1943–44			1944–45			1945–46			1946–47			1947–48			1948–49		
	H	F	M	H	F	M	H	F	M	H	F	M	H	F	M	H	F	M	H	F	M	H	F	M	H	F	M	H	F	M
Komposition	1	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	3	–	–	7	–	–	2	–	–	8	–	–	7	–	–	5	–	–
Musikens teori	16	–	4	19	–	–	9	–	–	7	–	–	13	–	–	32	–	–	45	–	–	44	–	–	39	–	–	44	1	–
Kontrapunkt	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Harmonilära	–	–	–	–	–	–	2	–	–	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Instrumentation	–	–	–	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Piano	87	157	–	84	155	–	46	178	–	61	238	–	83	298	–	85	274	–	100	235	–	98	222	–	101	212	–	78	193	–
Orgel	23	1	–	20	1	–	4	1	–	9	–	–	13	1	–	26	–	–	28	–	–	28	–	–	27	–	–	22	–	–
Solosång	88	1	–	82	1	–	35	3	–	78	12	–	107	15	–	144	12	–	127	10	–	121	9	–	120	4	–	116	4	–
Violin	35	38	–	26	47	–	6	52	–	11	67	–	6	90	–	25	97	–	29	86	–	30	76	–	33	68	–	26	60	–
Altviolin	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Violoncell	10	5	–	8	5	–	3	4	–	2	4	–	1	4	–	7	5	–	5	8	–	4	9	–	7	9	–	5	7	–
Kontrabas	2	–	–	2	–	–	–	–	–	1	–	–	2	–	–	3	1	–	3	–	–	5	2	–	–	1	–	–	–	–
Flöjt	4	5	2	4	4	4	–	–	–	–	1	3	1	1	3	3	–	3	5	1	3	1	2	3	2	–	2	2	1	4
Oboe	–	–	–	1	–	4	–	–	–	–	–	5	–	–	5	–	–	3	–	–	5	2	–	3	3	–	3	1	–	2
Klarinett	3	–	10	3	2	15	–	1	–	–	6	11	–	2	10	7	5	12	7	5	11	8	3	11	8	4	21	4	4	18
Fagott	–	–	1	1	–	2	–	–	–	–	–	2	–	–	2	1	–	1	–	1	1	–	–	2	–	–	3	1	–	1
Valthorn	5	1	2	2	–	8	–	–	–	–	–	6	–	1	8	1	–	10	3	–	9	2	–	9	2	–	13	5	–	10
Trumpet	–	–	6	1	–	8	–	–	–	–	1	13	1	3	11	1	4	17	4	3	16	4	2	18	2	2	14	3	4	13
Basun	2	–	3	1	–	2	1	–	–	1	–	2	2	–	2	1	2	5	–	1	2	–	–	2	–	–	2	2	–	3
Tuba	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Tenorhorn	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Saxofon	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Slagverk	–	–	1	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	4	–	–	4	1	–	4	–	–	4
Harpa	1	4	–	2	4	–	–	2	–	–	2	–	3	1	–	2	1	–	4	1	–	2	–	–	1	–	–	–	–	–
Kyrkomusik (huvudämne orgel eller sång)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kapellmästarklassen	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	–	–	1	–	–	6	–	–	6	–	–
Mil. kap.m.klassen	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Operaklassen	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	2	–	–	–	–	–	–	–	–	2	–	–	2	–	–
Deklamation	–	–	–	–	–	–	3	1	–	1	–	–	2	2	–	2	1	–	–	1	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–
Dalcroze (rörelsekonst)	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	2	–	–	1	–	–	–	–	–	1	–	–	1	–
Pianopedagogik	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	3	–	–	2	–	–	1	–	–	1	–	–
Sångpedagogik	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	1	–	–	2	1	–	1	–	–	–	–	–	1	–	–	1	–	–
Körpedagogik	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Pianoundervisning	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ensemblespel	1	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Elever, som avslutat stud. i huvudämnet	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Endast biämnen	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

H = högre avd. F = förskolan M = militärmus. avd.

(forts.)

	1949–50			1950–51			1951–52			1952–1953			1953–54			1954–55			1955–56			1956–57			1957–58			1958–59		
	H	F	M	H	F	M	H	F	M	H	F	M	H	F	M	H	F	M	H	F	M	H	F	M	H	F	M	H	F	M
Komposition	8	–	–	8	–	–	12	–	–	6	–	–	5	–	–	4	–	–	2	–	–	3	–	–	2	–	–	2	–	–
Musikens teori	49	2	–	45	1	–	27	–	–	15	–	–	19	–	–	28	–	–	23	–	–	33	–	–	36	–	–	11	–	–
Kontrapunkt	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Harmonilära	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Instrumentation	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Piano	61	190	–	72	176	–	69	167	–	61	153	–	60	153	–	49	147	–	59	157	–	57	148	–	58	153	–	64	145	–
Orgel	17	–	–	18	2	–	21	1	–	25	1	–	23	1	–	22	–	–	22	–	–	19	–	–	24	–	–	26	–	–
Solosång	107	4	–	93	3	–	77	1	–	76	–	–	84	–	–	95	–	–	104	–	–	97	1	–	85	1	–	92	2	–
Violin	27	58	–	21	55	–	21	49	–	19	49	–	16	51	–	13	54	–	15	48	–	15	53	–	18	51	–	16	55	–
Altviolin	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	–	–
Violoncell	3	7	–	2	9	–	2	8	–	2	8	–	2	5	–	2	7	–	3	7	–	4	7	–	4	10	–	7	8	–
Kontrabas	–	2	–	2	1	–	–	1	–	1	1	–	1	1	–	1	1	–	1	–	–	7	2	–	3	3	–	4	2	–
Flöjt	–	–	4	1	1	4	1	3	5	2	2	4	1	–	5	–	1	5	2	–	3	3	2	1	1	4	1	3	5	3
Oboe	–	–	4	1	–	3	1	–	4	1	–	3	1	–	1	–	–	2	2	–	2	–	1	1	1	3	1	–	2	3
Klarinett	5	2	18	6	1	16	6	1	12	3	1	10	6	1	11	2	2	12	7	6	14	6	6	8	5	8	4	5	9	13
Fagott	1	–	2	–	–	2	1	–	2	–	–	3	–	–	3	1	–	3	1	–	3	1	–	1	1	–	–	1	–	2
Valthorn	4	–	8	5	–	7	4	–	5	4	–	5	2	–	7	1	–	6	2	1	8	1	3	5	1	4	5	–	4	5
Trumpet	4	2	15	4	1	14	8	1	13	7	1	11	6	–	10	8	3	9	12	3	10	12	3	10	13	9	8	10	12	7
Basun	1	–	2	1	–	3	2	–	4	2	–	4	1	–	5	1	–	6	4	1	5	3	–	3	3	5	2	6	3	4
Tuba	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Tenorhorn	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	4	–	–	3	–	–	1	–	–	–	–	–	1	–	–	1
Saxofon	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	1	–	–	–
Slagverk	1	–	3	–	–	1	1	–	3	1	–	1	–	–	2	–	–	3	–	–	3	–	–	2	1	–	2	2	–	2
Harpa	2	–	–	2	–	–	2	–	–	3	–	–	3	–	–	3	–	–	2	1	–	1	–	–	1	1	–	2	1	–
Kyrkomusik (huvudämne orgel eller sång)	–	–	–	–	–	–	65	–	–	59	–	–	58	–	–	61	–	–	74	–	–	82	–	–	91	–	–	93	–	–
Kapellmästarklassen	5	–	–	5	–	–	9	–	–	10	–	–	2	–	–	2	–	–	–	–	–	2	–	–	1	–	–	2	–	–
Mil. kap.m.klassen	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	3	–	–
Operaklassen	1	–	–	3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Deklamation	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Dalcroze (rörelsekonst)	–	1	–	–	2	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Pianopedagogik	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Sångpedagogik	1	–	–	1	–	–	3	–	–	–	–	–	4	–	–	–	–	–	6	–	–	3	–	–	–	–	–	–	–	–
Körpedagogik	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Pianoundervisning	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ensemblespel	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Elever, som avslutat stud. i huvudämnet	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	10	–	–
Endast biämnen	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–

H = högre avd. F = förskolan M = militärmus. avd.

Elevfrekvensen i de olika läroämnena 1939—1959

	ht −39	1940 −41	1941 −42	1942 −43	1943 −44	1944 −45	1945 −46	1946 −47	1947 −48	1948 −49	1949 −50	1950 −51	1951 −52	1952 −53	1953 −54	1954 −55	1955 −56	1956 −57	1957 −58	1958 −59
Allmän musiklära och analys...	146	151	35	110	149	221	202	180	174	148	134	126	180	134	138	154	140	158	162	177
Generalbas	60	55	18	21	53	60	108	116	62	104	112	53	110	83	61	99	89	108	105	} 185
Harmonilära	53	42	23	32	36	46	72	79	92	85	80	78	102	85	71	66	69	88	97	
Kontrapunkt	22	16	4	7	11	17	31	35	32	42	42	39	29	22	27	27	19	19	22	22
Partituranalys	2	3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Partiturspel	–	–	–	–	–	–	18	5	9	7	7	7	11	10	–	–	–	–	–	–
Instrumentation	16	12	–	1	7	11	18	12	9	12	12	17	18	8	8	6	12	10	16	13
Komposition	11	9	3	3	6	7	9	8	7	6	8	8	12	7	7	5	6	8	9	10
Solfège och diktat	181	179	78	151	181	207	224	185	198	156	144	130	151	145	171	173	192	175	167	209
Musikhistoria	105	83	30	31	36	82	88	136	136	134	137	92	136	117	129	115	130	131	131	191
Finlands musikhistoria	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	29	58	50
Kyrkomusikens historia	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	13	35
Musikens estetik	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	22	25	21
Piano	329	319	247	362	456	481	468	473	440	398	365	348	370	333	353	332	353	372	390	415
Prima vista-spel	–	–	–	–	–	5	14	33	42	39	29	29	30	34	–	–	–	–	–	–
Orgel	49	44	10	20	27	44	47	50	45	32	38	34	86	86	79	82	86	87	100	128
Orgelmodulation (från 1948 orgelmodulation och orgellära)	7	6	–	–	–	–	–	–	–	17	16	11	19	40	45	21	–	–	–	–
Orgelbyggnad (från 1955 orgelkännedom)	7	6	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	34	35	29	14
Liturgiskt orgelspel	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	7	49	56	65
Liturgisk sång o. körledning	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	74	81	85	86
Solosång	139	131	65	124	161	214	176	184	163	150	143	135	181	168	177	176	189	195	207	215
Violin	83	82	60	85	104	121	121	111	108	92	91	81	74	67	70	71	68	71	96	109
Altviolin	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	7
Violoncell	15	15	7	6	5	12	14	13	16	13	13	14	10	10	7	9	11	15	19	24
Kontrabas	2	3	–	1	3	3	3	8	3	4	3	5	1	2	2	2	2	10	8	6
Flöjt	12	12	–	4	5	8	10	8	5	8	6	9	11	10	7	6	5	6	7	11
Oboe	–	5	–	5	5	5	6	6	7	3	4	4	5	4	2	2	4	2	5	5
Klarinett	14	19	1	17	12	24	24	23	32	29	28	24	19	15	18	16	27	20	18	30
Fagott	1	3	–	2	2	2	3	2	3	2	2	3	3	3	2	4	4	2	1	3
Valthorn	5	9	–	6	9	15	12	11	15	15	12	13	9	9	10	7	11	9	10	9
Trumpet	6	9	–	14	13	20	23	24	18	20	20	22	23	21	16	21	25	28	30	31
Basun	5	3	1	3	4	8	3	2	2	5	3	4	6	6	6	7	10	6	10	13
Tuba	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

(forts.)

	ht −39	1940 −41	1941 −42	1942 −43	1943 −44	1944 −45	1945 −46	1946 −47	1947 −48	1948 −49	1949 −50	1950 −51	1951 −52	1952 −53	1953 −54	1954 −55	1955 −56	1956 −57	1957 −58	1958 −59
Harpa	4	6	2	2	4	3	5	2	1	–	3	5	5	5	4	4	4	1	3	3
Slaginstrument	1	1	–	–	1	1	6	5	5	4	4	2	4	2	2	2	3	2	3	4
Saxofon	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	1	–
Tenorhorn	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	4	2	1	–	1	1
Ensemblespel	26	36	–	7	–	–	22	4	10	31	24	14	24	15	2	10	25	11	13	3
Orkester	45	67	–	–	–	50	59	60	56	43	54	44	39	45	–	43	47	42	50	44
Barnorkester/Förskolans kammarorkester	13	–	–	–	–	–	–	17	26	36	37	14	16	17	9	17	18	16	18	27
Körsång	–	43	–	–	–	–	88	70	74	79	47	46	90	91	57	57	78	74	78	53
Kammarkör	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	22	20
Kapellmästarklassen/orkesterdirigering	–	–	–	–	–	7	4	6	8	7	7	7	11	10	5	6	4	2	2	3
Operaklassen	7	14	10	7	11	13	15	16	15	17	17	20	13	10	–	11	11	16	8	14
Plastik	25	25	10	22	40	48	20	35	28	23	17	29	18	23	20	20	24	17	22	19
Deklamation	46	45	30	53	74	97	73	66	70	48	50	38	68	46	56	60	76	51	62	74
Italienska	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	18	27
Dalcroze (rörelsekonst)	18	14	11	21	21	14	15	14	16	19	25	36	17	31	26	33	31	20	18	26
Pianopedagogik	8	11	–	6	9	6	32	20	22	24	15	13	9	13	17	10	11	10	14	13
Violinpedagogik	–	–	–	–	–	–	–	–	–	5	–	–	–	–	–	–	4	–	3	3
Sångpedagogik (skolsång)	7	12	9	11	10	25	12	16	26	26	26	22	23	24	21	18	36	27	–	–
Skolmusikavdeln. specialämnen	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	15	35
Körpedagogik	–	24	7	11	8	23	33	13	–	29	24	39	22	25	22	36	41	43	39	22
Pianoundervisning	1	3	2	3	3	4	20	4	6	7	8	6	5	5	2	11	–	–	–	–
Violinundervisning	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	–	–	–	–

Taneli Kuusisto

Åren 1959–1966

Taneli Kuusisto blir rektor

Ernst Linko avgick med pension år 1959. Olika intressen stod mot varandra i frågan om hans efterträdare. Företrädare för Sibelius-Akademins lärar- och tjänstemannaförening ville på rektorsposten framför allt se en artist verksam på det allra högsta planet, och man var på detta håll beredd att ge ett utlåtande jämte personförslag. Direktionen fäste för sin del vikt även vid dokumenterad organisatorisk förmåga och utsåg enhälligt ''sin'' kandidat, dittillsvarande prodirektorn Taneli Kuusisto till rektor (denna förenklade beteckning användes i stället för direktor fr.o.m. 1960). En bismak av kompromiss smög sig in i protokollet: mot vanligheten fixerades en ömsesidig uppsägningstid, och direktionen såg sig föranledd att motivera sitt val i ett särskilt brev till lärarföreningen. Ehuru man på lärarhåll ville lansera en egen kandidat till prodirektorsposten följde direktionen även beträffande denna sin egen linje, och utsåg fil. mag. Veikko Helasvuo, som förutom att han undervisat i en rad teoretiska ämnen även hade fått en god inblick i kansliets göromål genom att honom hade anförtrotts olika administrativa uppdrag.[1]

Kuusistos rektorat 1959–1971 sammanföll med en av de mest betydande islossningsperioderna inom vårt musikliv. Då detta skrives är det för tidigt att slutligt utpeka orsakerna till frammarschen, men några omständigheter skall dock nämnas: det fredliga tillstånd som länge rått i vår del av världen och ett därmed följande ökat materiellt välstånd, en ökad samfärdsel med tyåtföljande fruktbara impulser, decentraliseringsprocessen inom vårt kulturliv och slutligen att efterkrigsgenerationen nu kunde etablera sig fullständigt obelastad av äldre konventioner. De konkreta resultaten infann sig i form av en kvalitetshöjning som ingen på 1940-talet kunnat föreställa sig, och ute i provinsen uppstod en lång rad musikläroanstalter samtidigt som orkesterlivet började professionaliseras även på mindre orter.

Rektor Kuusistos tal vid inskriptioner och årsavslutningar – för åren 1959–1966 upptar de sammanlagt över sextio sidor med petitstil i årsberättelserna – är en fortlöpande kommentar till skeendet på de av musiklivets fronter som mest berörde Sibelius-Akademin. Här skall några citat införas.

Sibelius-Akademins elevunderlag, på väg att förändras, berördes den 5 september 1960:

''De inträdesexamina, som senast anordnades vid Sibelius-Akademin, uppenbarade vissa intressanta företeelser, ägnade att belysa återväxten inom musiklivet i detta nu. De barn och skolungdomar från Helsingfors, som sökte inträde vid vår skolungdomsavdelning – sammanlagt över etthundra inträdessökande – beredde oss en verklig överraskning genom att uppvisa en så jämn och hög nivå i fråga om såväl musikalisk begåvning som skicklighet, och deras stora antal ådagalägger, att skolungdomarnas allvarliga musikintresse och musikutövning trots allt har en rätt bred bas. Till vår ledsnad var vi på grund av det begränsade antalet elevplatser tvungna att avvisa många skickliga små pianister, kanhända t.o.m. lovande musikerämnen. Vi gjorde det dock i för-

hoppningen att de skall fortsätta att draga nytta av den goda privatundervisning, som lyckligtvis tycks stå dem till buds. Kanhända är detta faktum ägnat att påskynda förverkligandet av de veterligen existerande planerna på en kommunal musikskola i Helsingfors eller någon annan lösning från stadsmyndigheternas sida på det problem musikundervisningen för ungdom utgör.

Men när det blev fråga om den mognare ungdom med avslutad skolgång bakom sig, som till en del från huvudstaden men främst från olika delar av provinsen sökte inträde vid Sibelius-Akademins högre avdelningar, upplevde vi en besvikelse. Sökandena var visserligen många, men medelnivån var låg, så att procentuellt kanhända färre än förut kunde godkännas. Majoriteten bestod av synnerligen omogna ungdomar utan förutsättningar för musikerbanan. Den tanke som närmast inställer sig är, att detta ger en bild av musikundervisningsförhållandena i vårt land. Men det är knappast hela sanningen – kanhända icke ens kärnan i saken. Det är troligt, att en rätt stor del av den musikaliskt verkligt begåvade ungdomen inte räknar med musiken, när den väljer levnadsbana. Inom kort finner vi dessa begåvningar, som i de flesta fall också torde vara universalbegåvningar, inte endast som t.ex. universitetsprofessorer, läkare, jurister, bankirer osv., utan också i många yrken, som är lättare men som erbjuder fördelaktigare levnadsvillkor än musiken. De utgör sedan såsom en del av den s.k. stora allmänheten ett fast andligt och också materiellt stöd för vårt musikliv, men en efter vad jag kan förstå för musiklivets väl alltför kraftig åderlåtning har samtidigt ägt rum. Det finns också exempel på att t.o.m. färdigt utbildade musiker söker sig till andra områden, då de inte kan känna verklig dragning till de musikerbefattningar, som eventuellt står till buds, än mindre för en konstnärskarriär.

[. . .] Vad beträffar instrumentalmusikutövningen för musikaliskt begåvade barn förefaller det som om de flesta av dem för vilka musikerbanan hägrar, berövats sina möjligheter att ägna sig åt musikeryrket genom att musikstudierna påbörjats för sent och utan tillräcklig intensitet. Medvetna om skolbarnens svårigheter med nuvarande intensiva takt i skolstudierna måste vi i denna sak vädja till alla dem som handhar barnens fostran, till föräldrarna och till skolornas musiklärare. Sibelius-Akademin nödgas nu av nödtvång på vissa punkter börja skolningen lägre ned än utbildningen normalt förutsätter. Vi måste lära in också sådana till allmänbildningen hörande musikaliska medborgarfärdigheter som egentligen inte hör till en musikfackanstalts program. När man litet ringaktande talar om 'det elevmaterial vi har' tänker man snarare på en alltför sent påbörjad och kanhända också med alltför ringa intensitet bedriven musikutövning under skoltiden än på bristen på musikaliska begåvningar. En automatisk följd härav är, att studietiden blir rätt lång, vilket endast ökar bördan på studiernas eljest besvärliga väg. Därom är vi i alla fall övertygade, att det nya elevmaterial, som vi nu har tagit in, är utvecklingsbart och lovande.''

Konflikten mellan skolans och musikens krav berördes även den 4 september 1961:

''Den konstnärliga växt, som Sibelius-Akademin har till uppgift att befordra, har i allmänhet först nått en anspråkslös början, när skolgången slutar och det gäller att taga itu med studierna för det kall man valt. Därför måste vi också här i högskolan i många hänseenden börja i det närmaste från grunden, om vi alls skall få bärga in någon skörd. Det är dessutom ofta så, att ju längre skolgången pågått, kanhända upp till studentexamen, desto mer har vederbörande fjärmats från den punkt, där de fackliga konststudierna skall inledas. Av denna orsak är det speciellt hos oss motiverat, att musikhögskolan för sin del strävar till att omhänderha den musikaliska fostran av den mest begåvade delen av ungdomen redan i skolåldern.''

Studentexamens betydelse för musikstudier diskuterades den 3 september 1962:

''Den är inte skäl att undervärdera skolstudiernas betydelse på musikens område, men de bör inte heller övervärderas vid sidan av den konstnärliga kompetensen. Någon allmänt bindande regel kan man inte härvidlag uppställa. Det är förståeligt, att studentexamen fordras av musikläraren i ett till universitetet ledande läroverk lika väl som denna examen fordras för undervisningen i alla andra ämnen. Däremot vore det hos oss orealistiskt och minst sagt förhastat att ovillkorligen ford-

ra studentexamen av kapellmästare, konsertmästare, fagottister eller timpanister liksom av pianister, sångare, kompositörer osv. Studentexamen är givetvis någonting som man måste sätta värde på, men att konsekvent fordra denna examen av tonkonstnären kan komma i fråga först då våra skolor får en till studentexamen ledande speciallinje för konstnärliga begåvningar, där blivande tonkonstnärer redan i skolåldern får en tillräckligt omfattande, synnerligen behövlig humanistisk bildning men där de samtidigt redan under skolåren har möjlighet till den intensiva musikaliska träning som inte på något sätt senare fullt kan ersättas. Av det sagda följer också, att det i våra förhållanden icke ens i fråga om den högre yrkesmässiga musikundervisningen är tänkbart att tillämpa vissa bestämda formella än mindre akademiska kompetensfordringar på lärarna, om man vill vårda sig om musiklivets konstnärliga nivå och undgå att våldföra sig på den livsform som konsten representerar, låt vara att det vore mycket lockande att göra också musiken till ett konkurrenskraftigt akademisk yrke, som det så vackert sägs. Man behöver inte leta efter exempel på vilka ofta helt oakademiska vägar, tyngre än alla akademiska examina, som fört de konstnärliga begåvningarna fram till deras livsuppgift.''

Den expansion som kännetecknade hela landets musikundervisning dessa år avspeglades i rektorstalet 1962:

''Antalet inträdessökande till Sibelius-Akademin – jag avser nu här akademins högre avdelningar – har under de allra senaste skedena visat en betydande stegring och – något som är särskilt anmärkningsvärt – bland inträdessökandena finns nu proportionellt flere som hör hemma utanför Helsingfors. Orsaken härtill kan lätt skönjas: musikundervisningen och speciellt musikinstitutens arbete i landets städer har, trots erkända svårigheter, under de allra senaste åren i hög grad aktiverats, och resultaten härav börjar nu förnimmas. Allt flere unga har nu – och framdeles säkerligen i ännu större utsträckning – möjlighet att redan under skoltiden få kompetent musikundervisning på hemorten. Allt flere av dem förefaller också att vara såväl villiga som skickade att ägna sig åt musiken. Efter att ha avslutat sin skolgång söker sig allt flere av dem till den utvecklande miljö som endast huvudstadens kulturella liv kan erbjuda dem här i hemlandet''.

Nya företeelser inom tonkonsten gjorde sin entré. Deras position inom akademin ställdes under debatt den 16 september 1963:

''De år vi senast genomlevt, har fört med sig den största omvälvning som någonsin skådats i den västerländska musikens historia. I musikens namn skapas och framföres konst vilken såsom bärande substans, som grundelement, inte längre har toner, inte heller alltid rytm, stundom inte ens en behärskad klangfärg utan kanhända endast ett av tillfälligheter bestämt buller utan bestämda mått. Det är onödigt att tvista om huruvida detta är musik eller inte – frågan är enbart terminologisk. Detta nya förtjänar inte precis att kallas tonkonst, men konst är det givetvis, när det skapas för att ge uttryck åt människan och har en formellt behärskad form. I den mån det som redskap använder föremål, som vi med tillräckligt skäl kan anse som musikinstrument – någon noggrann gräns lär här inte kunna dras – torde det kunna anses vara musik, och den plats, där det kan studeras, torde självfallet vara en musikläroanstalt. Jag kan ännu inte lova någonting, men jag anser det möjligt, att också denna konst med sina teorier och sin teknik inom kort blir föremål för systematiska studier. Det är absolut nödvändigt, att inställningen till dessa saker i denna situation på ömse sidor präglas av fördragsamhet och vilja till förståelse. Om vi också inte kan förstå denna nya konst, måste vi förstå dem som arbetar med den, ty det är åtminstone inte i allmännare mening här fråga om drift eller skämt. Den traditionella klassiska musiken varmed jag avser tonkonsten fram till Anton Webern, torde inte hotas av någon allvarligare fara från det hållet. Dessa musikens moderna företeelser är framtvingade av vissa historiska faktorer, faktorer som tillika utgör det värsta hotet mot vår traditionella tonkonst. Man kan blott föreställa sig, huru långt de tekniska möjligheterna att återge musik har kunnat utbreda inte blott välsignelse utan också den leda vid allt hittillsvarande som den ofrånkomligen måste föra med sig. Finns det något sätt att rädda tonkonsten ifrån det inflationsläge den befinner sig i? Där är enligt mitt förmenande musikens kanhända mest brännande dagsfråga.''

Såväl happening som pop berördes den 23 maj 1964:

''Samtidigt som musikintresset breder ut sig bland ungdomen förnimms åter inom själva tonkonsten en ny process, som kanske kan anses bebåda tillfrisknande efter en kris. Vissa tecken tyder på att den musik, inte utan roande och effektfulla drag men utan övertygande substans, som under senaste tid körts fram med allvarliga konstnärliga anspråk, synbarligen inte längre kanhända ens bland ungdomen är den trumf den var ännu för en kort tid sedan. Samtidigt som ordet 'pop' har gripit omkring sig och såsom begrepp fått ett mera preciserat innehåll, som är någorlunda detsamma som 'okonst', torde det ha klarnat, att det och dess tvillingssyster 'happening' nog torde kunna beredas plats också inom en konstanstalts väggar, i den mån de förbehålls lillajulsfester o.a. kaffebjudningar, medan de inte kan värdesättas såsom allvarlig konst, som det lönar sig att offra någonting på. Intresset för tekniska experiment och ett trotsigt åsidosättande av traditionen kan inte heller i all oändlighet hålla som språngbräde för konsten. Någotslags utjämning av konstbegreppen ligger i luften. Allt har nu, rätt använt, sitt berättigande. Någon allena saliggörande lära erkänner man knappast längre såsom man rätt allmänt gjorde ännu helt nyligen. I en musikläroanstalt kan däremot kravet på det enda viktiga, kunskapsinhämtandet, icke tystna. Det är den trånga port man måste igenom i alla allvarliga studier med den självdisciplin de kräver.''

Jazzen som undervisningsämne inom akademin aktualiserades i inskriptionstalet den 7 september 1964:

''Hur är det då med den mera harmlösa musikaliska underhållningen, den lätta musiken, jazzen – snart det enda område, där en pianist kan förtjäna sitt bröd. Hör detta till musikhögskolan? Frågan har ställts till oss helt nyss, och den är aktuell i stora delar av världen. På den svaras det på många sätt. Rolig är Preussners replik: 'Är det nödvändigt att alltid då en musikalisk hagelskur faller någonstans låta hagel börja falla också inom den musikaliska fostran?' Direktorn vid musikhögskolan i Hamburg, Wilhelm Mahler, fäster däremot allvarlig uppmärksamhet vid de resultat man har nått i underhållningsmusikklasserna i en del andra tyska musikhögskolor – i Köln och i München. Han anser dock, att träningen inom den moderna konstmusiken s.a.s. på köpet ger den psykiska och fysiska teknik jazzen kräver – till den grad har teknikerna närmat sig varandra med sina långa oktavsprång, komplicerade och differentierade rytmer m.m. Här hos oss lär man tills vidare få nöja sig med att spela jazz utan akademisk ledning.''

En fråga som rektor ideligen berörde var relationerna mellan Sibelius-Akademin och landets övriga musikläroanstalter. Två huvudteman kan särskiljas inom detta problemkomplex: samexamenssystemet och skolungdomsavdelningens (ungdomsavdelningens) ställning. Dessa teman kommer att behandlas utförligare nedan.

Kuusisto återkom i sina tal flere gånger även till Sibelius-Akademins tvåspråkighet, som han ville vårda och utveckla. Den 5 september 1960 yttrade han:

''Sibelius-Akademin är en tvåspråkig läroanstalt, där språkfrågan är anordnad helt med tanke på ändamålsenlighet och elevernas bästa. Lydelsen av § 3 i det nya reglementet är följande: Sibelius-Akademins officiella undervisningsspråk äro finska och svenska. Elevernas studieböcker och av akademin utfärdade betyg äro likaså finsk- eller svenskspråkiga. Akademins officiella språk i protokoll o.a. dyl. är finska. Vid förvaltningsorganens alla sammanträden och andra överläggningar kan vartdera språket användas. Akademins årsberättelse ävensom andra officiella tillkännagivanden, läroplaner mm. uppgöras och publiceras efter behov på bägge språken. Med dessa stadganden har man framför allt strävat till att ge eleverna möjlighet att få undervisning på sitt modersmål, speciellt i teoretiska och föreläsningsämnen.''

Och den 3 september 1962 nämndes, att en för de svenskspråkiga elevernas del negativ utveckling hejdats:

''Ett särskilt framsteg under de senaste åren bör ytterligare dragas fram. Jag menar våra svenskspråkiga elevers möjligheter att komma i åtnjutande av undervisning på sitt modersmål i så många ämnen som möjligt. Det kan nämligen inte förnekas, att vissa allvarliga brister för några år tillbaka begynte göra sig gällande, och dem har man numera i mån av möjlighet försökt råda bot på.''

---

1 DIR 10.3.1959, § 6; DIR 25.3.1959, § 7, 8 jämte bilaga till § 7: brev 31.1. från DIR till SA:s lärar- och tjänstemannaförening r.f.

Reglementet 1960

Den utveckling som skett på 1950-talet inom och utom akademin hade gjort det gamla reglementet från år 1939 inaktuellt. Ett nytt reglemente utarbetades 1959–1960. Då det trädde i kraft vid ingången av höstterminen 1960 yttrade rektor Kuusisto om dess bakgrund:

''Ett nytt reglemente åstadkommer i och för sig inga underverk, men de innersta orsakerna till att det nya reglementet har kommit till är synnerligen märkliga. I sista hand står de att söka i de förändringar av hela musiklivet till såväl struktur som innehåll, som den moderna tiden fört med sig först annorstädes, sedan också hos oss. Bakgrunden till allt är den tekniska utveckling, som frambragt grammofonskivan och radion, liksom också de nya trafikmedel, som har förkortat avstånden t.o.m. mellan kontinenterna och som har dragit in alla vrår av världen i den internationella konkurrensen. Denna konkurrens och den moderna mekaniseringen av musiken har i hög grad äventyrat den solistiska konstnärens ställning i mindre förhållanden, och minskat utbudet på området. Konservatoriet, som hittills har inriktat sitt arbete huvudsakligen på att fostra solister och vid sidan därav kompositörer, har råkat in i en brytningstid. I långt större utsträckning än tidigare studerar konservatoriernas elever numera för tjänster inom musiklivet med de kompetensfordringar och examina, som är stipulerade för dem. I många konservatoriers och musikhögskolors organisation har detta förorsakat uppdelning på avdelningar och studielinjer i enlighet med fordringarna för olika musiktjänster och -befattningar. Samtidigt har det å andra sidan varit nödvändigt att se till, att inte en fackindelning av detta slag ger upphov åt menliga skiljemurar och oändamålsenlig, kanhända t.o.m. okonstnärlig specialisering. Detta har det i sista hand varit fråga om också vid utarbetandet av vårt nya reglemente. Vid sidan av förändringarna av anstaltens inre struktur har det varit nödvändigt att beakta en mängd reformer av undervisningsprogrammet och examensordningen. Någon revolution har det emellertid inte varit fråga om. I det nya reglementet fastslås endast i huvudsak de former och förfaranden, som Sibelius-Akademins verksamhet under de senaste skedena redan har hunnit antaga. Vi har utan tvivel kommit närmare det moderna europeiska konservatoriet.''

Medan reglementet 1939 i viss mån ännu tog hänsyn till traditionerna från 1882 och musikinstitutets roll som musikskola också för amatörer, framstår Sibelius-Akademin i reglementet 1960 som en anstalt uteslutande för yrkesundervisning vad de högre avdelningarna beträffar. Och att man nu medvetet närmade sig den skandinaviska traditionen – före andra världskriget rätt okänd i Helsingfors – bekräftas av ett brev från Kuusisto till professor Bertil Carlberg i Stockholm den 21 juni 1960: här förespråkas att vi i Norden ''i möjligaste mån borde följa gemensamma riktlinjer''. Sibelius-Akademins rektor nämner även i detta brev, att

reglementet 1960 tillkommit efter studium av Kungliga Musikaliska Akademiens motsvarande reglemente, men att ''våra egna traditioner'' beaktats.

Sibelius-Akademins högsta förvaltande organ var enligt det nya reglementet alltjämt direktionen för Ab Sibelius-Akademin (vars bolagsstämma i det rådande ekonomiska läget började framstå som en ren formalitet). En pågående demokratiseringsprocess märks emellertid på de därpå följande nivåerna. Den omedelbara ledningen för verksamheten anförtroddes nu enligt reglementets § 7 åt ''*rektor* med biträde av *prorektor, avdelningarnas direktorer,* nödig *kanslipersonal* samt olika av lärare bestående organ, såsom *lärarkollegiet, avdelningskollegierna, ämneskollegierna* och *professorskollegiet* samt *lärarrådet*.''

Högst i hierarkin bland de konsultativa organen stod lärarrådet som bestod av rektor (ordförande), prorektor, avdelningarnas direktorer, alla professorer och ämneskollegiernas ordförande samt ordföranden för akademins lärarförening. Lärarkollegiet bildades av samtliga ordinarie lärare, timlärare, lektorer och professorer. De övriga kollegierna formerades inom akademins ämnen och ämnesgrupper (§ 18). Uppgifterna för alla dessa konsultativa organ har preciserats rätt noga i reglementet. Sammanfattande kan sägas att de utgjorde kontaktlänkar mellan en stor och föga enhetlig lärarkår och direktionen, samtidigt som de kom att bli ett viktigt förstadium till förvaltningsmodellen efter 1966.

Lärarkollegiet hade enligt reglementets § 18 rätt att utse en lärarrepresentant i direktionen. Denna stipulation ledde åtminstone tidvis till osäkerhet rörande lärarrepresentationens art: Sibelius-Akademins lärar- och tjänstemannaförening höll på sin redan år 1931 förvärvade rätt att vara representerad vid direktionens möten.[1]

Direktionsordförande var i början av Taneli Kuusistos rektorat liksom dessförinnan Roger Lindberg, utomordentligt väl förtrogen med såväl musiklivet som finansvärlden. Hans ordförandeskap varade till 1963, då han på egen begäran trädde tillbaka för att i stället bli direktionens viceordförande, en post som han sedermera beklädde ända till förstatligandet 1980. Kontinuiteten inom direktionens presidium hölls sålunda obruten från 1950-talet till vår egen tid, en omständighet som i hög grad gynnade akademins arbete.

Ordförandeskiftet skedde under intryck av att man eftersträvade ett närmande mellan Sibelius-Akademin och universitetsvärlden i samband med det lagberedningsarbete som pågick i början av 1960-talet. Sonderingar hade givit vid handen att rektor för Helsingfors universitet Edwin Linkomies (f. 1894) vore villig att åta sig uppdraget. Linkomies meritlista som vetenskapsman (klassisk filologi och litteratur) och politiker (riksdagsman, statsminister) var betydande, och åren 1931–1947 hade han tillhört Helsingfors konservatoriums (Sibelius-Akademins) direktion. Han invaldes nu ånyo i direktionen 1962 och blev dess ordförande 1963. Han avled dock redan den 8 september detta år utan att i högre grad ha hunnit ingripa i det arbete som pågick.

Linkomies efterträdare som direktionsordförande blev Rolf Nevanlinna, som alltså åter trädde till efter att ha stått utanför direktionen från år 1950. Nevanlinna var nu ledamot av Finlands Akademi, och åren 1965–1970 skulle han bekläda posten som kansler för Turun yliopisto (Åbo universitet). Hans övertygelse var, att Sibelius-Akademin borde utvecklas till en högskola i varje avseende helt jämställd med landets övriga högskolor, och han kämpade för denna övertygelse på ett ''hårt men älskvärt'' sätt i de diskussioner med statsmaktens företrädare som ständigt pågick. Nevanlinna har i ett samtal med förf. betonat, att andan inom Sibelius-Akademins direktion var den allra bästa: ''roligt har där varit, synnerligen god anda.''

Sibelius-Akademins lärare indelades enligt reglementet 1960 i professorer, lektorer, lärare (dessa kategorier hade ordinarie tjänst), timlärare, lärare och repetitörer med avtalslön samt slutligen lärarpraktikanter. Ej omnämnd är en lärarkategori som infördes 1965, nämligen hjälplärarna, som utses bland akademins elever och som biträder vid undervisningen mot en något reducerad timlön.

Sibelius-Akademins indelning i en rad avdelningar betonades starkt i reglementet 1960: skolungdomsavdelningen (f.d. förskolan), kyrkomusikavdelningen, skolmusikavdelningen, militärmusikavdelningen, konservatoriet och högskolan. Vid kyrkomusikavdelningen utbildades kantor-organister för den evangelisk-lutherska kyrkan enligt en plan som var godkänd av förstärkta biskopsmötet; skolmusikavdelningens undervisningsprogram underställdes skolstyrelsens inspektor för musikundervisningen. Även undervisningen vid militärmusikavdelningen utformades utgående från de blivande arbetsgivarnas krav. (§ 46–48). Föreståndarna för dessa tre avdelningar skulle utses i samförstånd med resp. förstärkta biskopsmötet, skolstyrelsens inspektor för musikundervisningen samt huvudstaben (§ 10, mom. 3). För akademins dittills friare sektorer preciserades nu särskilda linjer: teori och komposition, allmänna solistiska ämnen, opera, kyrkomusik, musikpedagogik, kör- och orkesterledning samt militärorkesterledning (§ 50). Efter tillkomsten av dessa studielinjer – som förebådade examensreformen 1980 – var man mogen att överge uppdelningen i konservatorium och högskola, som f.ö. länge hade betraktats som föga relevant ur den enskilde elevens och lärarens synvinkel. År 1964 sammanfördes konservatoriet och högskolan till Allmänna avdelningen.[2]

Akademins obligatoriska ämnen bibehölls. Gemensamma ämnen för alla elever vid de högre avdelningarna var tonträffning och diktat, musikteori och -historia, musikestetik (till en början endast vid skolmusik- och konservatorieavdelningarna), kontrapunkt (på de högre stadierna), kör- och ensemblesång, orkester- och ensemblespel, deklamation och talteknik (sångeleverna), rörelsekonst (skolmusikavdelningen, sångeleverna) och språk (elever med sång som huvudämne). Av samtliga fordrades godtagbar färdighet i pianospel (§ 28).

Även principerna för betygsgivningen levde kvar. Det på Martin Wegelius tid införda systemet med kursexamina (elementarkurser samt kurserna I, II och III)

hade visat sig vara flexibelt; det kunde sålunda byggas in i studiegångarna för bl.a. kyrko- och skolmusiker. Kursexamen I ingick som komponent i kyrko- och skolmusikernas ämbetskompetens. Kurs II fordrades för avgångsbetyg från konservatorieavdelningen, och kurs III för diplom (§ 31). En novitet i reglementet var däremot fröet till en examensstadga (§ 39–40). Här lanseras en inom akademin ny vitsordsskala (0–5) i stället för den dittills tillämpade (högsta vitsord 10).

---

1 DIR 20.11.1961, § 6.
2 DIR 13.4.1964, § 11.

Samexamenssystemet

Kursexamenssystemet hade ännu på 1950-talet kvar ett drag av frivillighet. Inom läroämnen som orgel, solosång, piano och komposition var det vanligt – men långtifrån allmänt – att låta diplomet (kurs III) bli en slutpunkt på studierna. Stundom togs dessförinnan kursexamen I och II, men det förekom även att man direkt spelade upp för diplom. Särskilt för orkesterinstrumentens del gällde, att eleverna avsiktligt bortsåg från kursfordringarnas repertoarlistor m.m. och utan omvägar åstundade en plats i arbetslivet, en tendens som förstärktes av den skriande musikerbristen.

Redan under sin tid som prodirektor hade Taneli Kuusisto arbetat på att alla elever i solistämnen skulle förpliktigas avlägga kursexamina. Reglementet 1960 med dess rätt fasta organisatoriska stipulationer och elevmaterialets stigande nivå medverkade nu till att man kunde börja fordra, att hela räckan examina skulle avklaras. Sålunda började man konsekvent förverkliga Busonis och Wegelius program från slutet av 1880-talet.

Antalet avlagda kursexamina i solistämnen ökade brant ca 1960. Medan de läsåret 1957–1958 hade varit totalt 67 nådde man följande år siffran 118. Läsåret 1959–1960 var antalet examina 153 varpå kurvan ytterligare fortsatte att stiga. Av 208 examina år 1964–1965 var 14 diplom (kurs III) och hela 63 på nivå II (A och B).

Denna utveckling medförde naturligtvis många nya drag i akademins arbete. Examensnämnder bildades i stigande antal och redan i årsberättelsen 1963–1964 omnämns ”sju fullspäckade vårexamensveckor” som i högsta grad hade bundit lärarnas arbetstid.

Kursexamenssystemets för- och nackdelar diskuterades av rektor Kuusisto i årsavslutningsantalet den 18 maj 1963:

''Detta system är så vitt jag vet rätt okänt i övriga europeiska musikhögskolor, med det passar säkert våra speciella förhållanden och motsvarar på sätt och vis universitetsstudierna med approbatur-, cum laude- och laudaturtentamina [ett, två resp. tre betyg]. Med denna jämförelse vill jag belysa det faktum, att också de studier som tar sikte på första kursexamen, oantastligt faller under begreppet högskolestudier, såframt studierna och undervisningen redan på detta stadium fyller tillräckligt stora kvalitetsfordringar. Fördenskull har det varit skäl att ännu noggrannare än förut övervaka första kursexamens nivå, vilket såvitt jag kan se har skett. Genom att skärpa nivåkraven vid inträdesexamen och genom att noggrant följa med provårselevernas studier måste vi försöka få det definitiva elevmaterialet så homogent och framstegsdugligt som möjligt. Vi bör göra allt vad vi kan för att bespara oss sådana fall, då lärdomens väg stiger brant i höjden först efter flere års studier. Av dessa skäl har elevantalet vid Sibelius-Akademin under de senaste åren icke tillåtits stiga, och detta torde icke heller komma att ske vid inträdesförhören denna vår, trots det stora antalet anmälda.

Alla vi som arbetar i huset förnimmer det oerhörda trycket på examensfronten, vilket otvivelaktigt inverkar störande på undervisningsarbetet. Jag anser det möjligt och t.o.m. nödvändigt att vi när den rätta stunden är inne skall kunna börja lätta på detta tryck genom att i lämpliga fall låta första kursexamen bortfalla – alltså genom att inrikta undervisningen direkt på andra kursexamen. Att införa en sådan arbetsprincip, vilket vårt reglemente medger, går emellertid inte bara genom att trycka på en knapp. Ett sådant system, vilket närmare skulle motsvara praxis vid de flesta europeiska musikhögskolor, kan utan risk för resultaten genomföras endast gradvis genom en organisk utveckling.''

Kursexamen I som obligatorisk etapp ifrågasattes alltså några få år efter det den obönhörligen införts. Temat vidareutvecklades av rektor den 22 maj 1965:

''Antalet examina är nu så stort, att saken har blivit ett verkligt problem. [. . .] Det följande naturliga utvecklingsskedet blir att försöka eliminera kursexamina, där det utan olägenhet går för sig och att sålunda redan från början sikta högre än till första kursexamen. [. . .] Detta sammangår väl med den omständigheten, att det bland inträdessökandena börjar finnas sådana, som redan hunnit avlägga en kursexamen I, som godkänts av Sibelius-Akademin. Ett framtidsperspektiv på denna väg är ett samarbete i stor skala mellan Sibelius-Akademin och landets övriga musikläroanstalter.''

Rektor anknöt här till att den ökade vikt man inom akademin börjat fästa vid examenssystemet snabbt hade givit eko i provinsen. Olika kursexamina som till det yttre följde Sibelius-Akademins normer hade börjat ges ut, men emedan examensnämnderna arbetade enligt rätt varierande principer kunde dessa kurser inte utan vidare accepteras av Sibelius-Akademin, som uttryckligen önskade vara den ledande och normerande instansen.

En ny epok inleddes våren 1962, då rektor för Tavastehus musikinstitut Tauno Marttinen tog kontakt med Sibelius-Akademin för att rådgöra om huruvida elever i Tavastehus skulle kunna avlägga kursexamen i musikteorins första årskurs i närvaro av censorer från Sibelius-Akademin; därmed skulle dessa examina ju bli sanktionerade även i huvudstaden.[1] Denna idé, som i visst avseende finns föregripen i 1960 års reglementes §§ 6 och 36 (här berörs helt allmänt möjligheterna till samarbete med andra läroanstalter och rätten för utomstående att vid akademin avlägga examina som privatister), utvecklades vidare vid en konferens Helsingfors den 12 maj 1963. I detta möte deltog företrädare för musikinstituten i Tammerfors och Åbo. Målet var uttryckligen att skapa det samex-

Edwin Linkomies

Ett av klassrummen

amenssystem, som därpå efterhand växte fram. Akademins direktion godkände principerna för en utvidgad giltighet av vissa examina den 28 augusti 1964.

Vad innebar då detta samexamenssystem i praktiken? Avsikten var (vid sidan av överenskommelsernas allmänt normerande effekt) att slopa ett dubbelt avläggande av examina som gällde ett och samma kurspensum. En i Åbo förvärvad examen skulle ha full giltighet om studierna fortsattes i Helsingfors etc. De obligatoriska teoretiska ämnena beredde rätt små problem: en censor från Sibelius-Akademin kunde resa till andra musikläroanstalter, inte för att formellt delta i bedömningen, utan för att rådgöra med de lokala examensnämnderna om allmänna riktlinjer. Självfallet kunde elever från annat håll delta i skriftliga prov vid Sibelius-Akademin, om detta befanns vara lämpligare. Solistexamina bedömdes däremot av Sibelius-Akademins ordinarie examensnämnder i Helsingfors. Endast för kurs I (alla solistämnen) och kurs II A i pianospel kunde ett censorsförfarande komma i fråga.

Helt utanför samexamenssystemet föll sådana kurser som avklarades i seminarieform (såsom form- och stilanalys) samt hela räckan av specialkurser (kör- och orkesterdirigering, operastudion, lied-seminariet, pedagogiska kurser o.s.v.).[2]

Under samexamenssystemets tidigaste period besökte censorer från Sibelius-Akademin åtminstone Kuopio (som tack vare kyrkomusikerutbildningen stod i särställning), Tavastehus, Åbo, Tammerfors och Villmanstrand. Vidare verkställdes examination vid ett kulturseminarium i Joensuu och vid en sommarkurs i Jyväskylä. Särskilt för några teorilärares del växte arbetsbördan härigenom betydligt, och vissa rationaliseringar övervägdes redan i detta skede.

---

1 DIR 25.4.1962, § 8.
2 KUUSISTO, T., Muistio SA:n ja maamme muiden musiikkioppilaitosten välisestä ns. yhteistutkintojärjestelmästä, joulukuulla 1969.

Fastigheten

Övergången till mera schemabundna studier och ett strikt genomfört examenssystem medförde självfallet en ökande trängsel. Rektor Kuusisto yttrade den 20 maj 1961 i sitt avslutningstal för året:

"Den åtminstone i yttre måtto skönjbara utveckling vår anstalt under senaste tid undergått har också givit upphov åt en mängd nya svårlösta problem, som gäller speciellt koordineringen av den nuvarande verksamheten till tid och rum. Det har redan nu visat sig synnerligen svårt att inom den till buds stående tiden få de nuvarande lokaliteterna att räcka till för det ordinarie undervisningsarbetet. Ännu svårare har det varit att bemästra den situation examensperioden under våren för med sig, då antalet examina ökats på undervisningens alla områden – de teoretiska ämnena inberäknade. Också elevernas övningar ställer krav, likaså deras behov av att ha någonstans att ta vägen

mellan lektionerna. Hittills har korridorer och trappuppgångar fått göra tjänst. Biblioteket håller på att svämma över bräddarna, någon läsesal finns inte osv. Slutledningarna är enkla, och vi vet, att dessa förhållanden är föremål för omprövning och t.o.m. redan ordnas. Också en ringa utvidgning av lokaliteterna skulle nu vara synnerligen välkommen och mera värd än det guld den kommer att sluka.''

I detta skede uppsades kontraktet med den sista kvarvarande hyresgästen vid Norra Järnvägsgatan 9, nämligen bilskolan som varit inrymd i butikslokalen i gatuplanet. Här kunde man nu inreda ett kafé för eleverna. Ett par rationaliserande omplaceringar företogs dessutom.[1]

Problemet var verkligen inte avhjälpt härmed, särskilt som undervisningens volym fortsatte att stiga. Det beräknas att antalet undervisningstimmar fördubblades från 1955 till 1963. Trängseln började anta proportioner som påminde om läget vid seklets början och på 1920-talet. Det ökande trycket ledde till att Stiftelsen för Sibelius-Akademin, vars verksamhet med van hand leddes av akademins direktionsordförande Roger Lindberg, tillvaratog varje möjlighet till expansion som ännu återstod vid Norra Järnvägsgatan 9. Enligt planer av arkitekten Veikko Malmio verkställdes en rad om- och tillbyggnadsarbeten år 1963; därvid erhöll man sammanlagt ca 300 m^2 nytt utrymme. Lilla salen, dittills hög och överakustisk, delades upp i två plan. I tredje våningen tillkom på detta sätt ett klassrum samt ett direktions- och konferensrum. På gårdssidan i andra våningen – på konsertsalens garderobutrymmens tak – byggde man en rad små klassrum, som först avsågs vara enbart övningsrum för eleverna. Slutligen kunde man utan att förändra husets fasad bygga till några rum ovanför femte våningen. Biblioteket fick här välbehövliga tilläggsutrymmen.

Trängseln tilltog, och accentuerades av att elever från andra orter hade allt svårare att kunna uppbringa hyresbostäder där det var tillåtet att musicera. Akademins ledning började nu uppmärksamma även bostadsproblemen och diskuterade redan i december 1963 huruvida en kombinerad konservatorie- och internatsbyggnad skulle kunna fås till stånd vid Docentvägen 10 i Munknäs, vilken tomt man kanske skulle få disponera.[2] År 1964 övervägde man inom direktionen att ställa samtliga aktielägenheter i akademins ägo (donationer, investerade fondmedel) till elevernas förfogande. Man diskuterade även ett inköp av en fastighet i Helsingfors för elevernas behov.[3]

Vid ungefär samma tidpunkt underhandlade man med Helsingfors stad om en tomt för ett elevinternat vid Bredviken (mellan Tarvovägen och Alberga station). Akademin anhöll även om att tomtmark skulle reserveras i Mejlans villaområde för den växande undervisningen.[4]

År 1965 justerades planerna. Såväl den nya konservatoriebyggnaden som elevinternatet planerades nu bli förlagda till Södra Haga på en tomt som stadens myndigheter ställt till förfogande. Här skulle man sedermera åstadkomma någonting konkret.

Fastigheten

1 DIR 10.3.1961, § 12; 13.6.1961, § 8.
2 DIR 11.12.1963, PM av Kuusisto.
3 DIR 9.11.1964, § 11; 11.12.1964, § 3.
4 ÅB 1964–1965, s. 25 f.

Undervisningen

Att Sibelius-Akademins yrkesutbildande avdelningar fick en allt mera central roll ca 1960 har berörts ovan. Utbudet av läroämnen förändrades likväl föga, det endast kompletterades med dittills föga aktuella ämnen såsom cembalo och blockflöjt. På ett helt annat plan märktes emellertid en ny tid för den enskilde eleven, speciellt beträffande solistfacken.

Det traditionella sommarlovet hade omfattat drygt tre månader, och var ännu i början av 1950-talet en rätt passiv tid, särskilt som resor till utlandet var förenade med mångahanda problem. Dock började enstaka sommarkurser anordnas redan då på olika håll. I slutet av 1950-talet hade man nått därhän, att sommaren kunde bli en av årets intressantaste studieperioder: den som var företagsam kunde inhämta impulser vid sommarkurser som anordnades i miljöer som avvek från vardagens, både här hemma och utomlands.

Sibelius-Akademin anslöt sig till denna utveckling sommaren 1962, då pianisten Jürgen Klodt från Freiburg höll en kurs om en vecka i augusti i Helsingfors. Kursen upprepades året därpå, dock förlängd till tre veckor. Dessa kurser med Klodt som lärare var avsedda för redan utdimitterade pedagoger; deltagarantalet hölls lågt. En motsvarande kurs anordnades sommaren 1964 med stöd av Maj Lind-fonden. Lärare var då Elisabeth Nagy-Pongracz från Genève.

Den 13 mars 1964 slöt Sibelius-Akademin ett avtal med Suomen Kulttuurirahasto, enligt vilken denna kulturfond skulle bekosta sommarkurser vid akademin så, att utländska lärare skulle anlitas. Nu kunde man för kurserna engagera lärare som violinisten Gabriel Bouillon (Paris), pianisten Jan Hoffman (Krakau), cellisten Enrico Mainardi och pianisten Gunnar Hallhagen (Stockholm). Även Wihuri-stiftelsen har finansierat delar av denna verksamhet. Sommarkurser av olika längd och på olika nivåer har sedermera anordnats i stigande antal av Sibelius-Akademin som ett viktigt komplement till den övriga undervisningen.

* * *

De obligatoriska kurserna i *musikens teori* hade hållits enligt en oförändrad disposition från Wegelius tid t.o.m. 1950-talet, låt vara att själva kursinnehållet (analysuppgifter, terminologi) i viss mån hade justerats. Uppdelningen i allmän musikära och analys I och II, generalbas samt harmonilära I–II och kontrapunkt I–II hade gällt åtminstone i huvudsak.

En omprövning av formuläret inleddes ca 1960. I sitt inskriptionstal hösten 1962 underströk Taneli Kuusisto att teoriundervisningens mål i främsta rummet

var att ''öka de praktiska musikerfärdigheterna och icke kunskapsvisdomen''. Man hade börjat fästa ett ökat avseende vid att åskådningsexemplen skulle representera allt större zoner av den musikaliska verkligheten. Viktigt var också att man återinförde ett muntligt förhör. Examensnämnden kunde nu bilda sig en uppfattning även om examinandens förmåga att snabbt och praktiskt bedöma de olika aspekterna på en nottext.

Läsåret 1960–1961 ombildades en del av den gamla andra kursen i musiklära och analys till det nya ämnet instrumentkännedom. År 1962 sammanslogs generalbasen och kurs I i musiklära och analys till en provårskurs utan självständig betydelse, varjämte formanalysen (tidigare inrymd i musiklära och analys II) och delar av kursen i musikhistoria sammanfördes till det nya ämnet form- och stilanalys I. Förnyelsen fullföljdes genom införandet av en andra kurs i form- och stilanalys läsåret 1964–1965, ej obligatorisk för alla elevkategorier. Den nya studiegången medgav att de obligatoriska kurserna i teori kunde avklaras på tre år mot tidigare fyra. Intressant är att den nya dispositionen i hög grad påminner om de ämnesgrupperingar som Erik Furuhjelm redan på 1920-talet laborerade med för de svenskspråkiga elevernas del. En annan av Furuhjelms käpphästar kom även ånyo till heders: undervisningen i instrumentation som legat nere några år, d.v.s. efter Leo Funteks avgång 1955, återinfördes ca 1960.

Involverade i detta förnyelsearbete var förutom akademins högsta ledning teorilektorerna Einar Englund, Olavi Kauko, Osmo Lindeman, Timo Mäkinen, Matti Rautio och Jouko Tolonen.

I anslutning till samexamenssystemet diskuterades på initiativ av rektor Kuusisto, som förde ordet, riktlinjerna för musikinstitutens teoriundervisning den 9 juni 1964 av företrädare för Sibelius-Akademin (Tolonen, Rautio, Kauko), Tammerfors musikinstitut (Eero Nallinmaa, Yrjö Oksala) och Åbo musikinstitut (Paavo Heininen), även akademins prorektor deltog i överläggningen. Man eftersträvade ett gemensamt handlingprogram bl.a. med tanke på elever från landsorten, som avsåg avsluta sina studier i Helsingfors. Några helt bindande beslut kunde man inte fatta, men man enades om en rad åtgärder som i högsta grad främjade kontakten mellan landets musikläroanstalter. Arbetsuppgifterna för Sibelius-Akademins censorer diskuterades, och från tammerfors- och åbohåll framfördes önskemål om ''mönsterexempel'' för examina i generalbas och harmonilära.[1] Den enhetlighet, som numera råder inom våra musikinstitut på teoriundervisningens område, kan i hög grad återföras på de kontakter som nu hade skapats.

Efter försöksperioden i början av 1960-talet fastställde direktionen den 11 november 1965 den lärogång som för de obligatoriska teoretiska ämnenas del skulle komma att gälla ända till examensreformen 1980. *Teori I* var närmast en propedeutisk kurs som inte bedömdes särskilt. Man eftersträvade att denna kurs skulle vara avklarad redan i inträdesögonblicket. *Harmoniläran* inklusive generalbas hade tre nivåer. Kort kurs fordrades av alla elever, mellankursen krävdes

av bl.a. alla blivande musiklärare och kantor-organister medan slutligen den långa kursen föreskrevs för elever med huvudämnena teori, komposition eller kör- och orkesterdirigering. Den långa kursen ingick även i kyrko- och skolmusikavdelningarnas musikdirektörsexamen. Harmoniläran skulle normalt studeras under studieåren två och tre. *Kontrapunkten* kunde delvis inläras parallellt härmed. Även denna var indelad i tre nivåer. Den korta kursen (s.k. Palestrina-sats) fordrades av bl.a. alla elever vid skol- och kyrkomusikavdelningarna. Mellankursen (tyngdpunkt: s.k. Bach-sats) fordrades av blivande musikdirektörer och av dem som åstundade orgel- eller pianodiplom, medan den långa kursen studerades av kompositions- och kapellmästarelever. Denna högsta kurs omfattade bl.a. wienklassisk och romantisk polyfoni samt modern polyfoni inklusive seriell teknik.

Form- och stilanalys I (med teoretiska och musikhistoriska kursmoment i kombination med praktiska analysuppgifter) fordrades av samtliga elever vid de högre avdelningarna. Årskurs II i ämnet, som krävdes för vissa pedagogiska examina, kunde innefatta fortsättningskurser i antingen musikhistoria eller -teori.

Allmän musikhistoria kvarstod som läroämne trots att vissa kursmoment överförts till form- och stilanalysen. Uppskattad föreläsare var i början av 1960-talet professor Erik Tawaststjerna, som därefter ytterligare några år gästföreläste i ämnet musikens estetik.

Kurserna i *Finlands musikhistoria* och *den nya musikens historia* samlade dessa år allt talrikare deltagare; ett vittnesbörd bl.a. om en ökande examensbenägenhet vid akademin.

Undervisningen i *solfège* påverkades självfallet av trenderna i övrigt. Rektor yttrade i sitt tal den 3 september 1962:

''Såsom ett exempel [på framsteg] kan nämnas den utveckling av undervisningen i tonträffning som ägt rum den senaste tiden. Med de förra kursböckerna och formellt inom ramen för tidigare kursfordringar har man genom att minska klasserna, öka timantalet, kritiskt välja examensuppgifter och skärpa examenssättet och genom att göra första kursexamen endast till ett kontrollförhör, för vilket något särskilt vitsord inte ges, helt nyligen kommit till att detta övningsämne som har ansetts lätt men som är av fundamental betydelse har fått namn om sig att vara ett krävande ämne som fordrar strängt arbete. Och ändå är det endast fråga om minimifordringar såsom t.ex. de lärare väl vet som senaste år studerade undervisningen i detta ämne i tyska musikhögskolor. Förmågan att identifiera hörda intervaller och harmonier och att kunna höra den notskrift man har för ögonen är ett av de mest allmängiltiga kriterierna på en yrkesmässig musikalisk nivå och tillika en konst, som är av stort praktiskt värde i de mest skiftande sammanhang av musikutövningen. Det är i själva verket inte fråga om annat än om förmåga att höra musik vilket man rimligtvis ännu i dag torde kunna vänta av kyrkomusikern, musikläraren och tonkonstnärerna, tonsättaren medräknad. Tonträffningens betydelse som läroämne är också oberoende av växlingarna i de musikaliska stilriktningarna – om vi nu inte räknar med sådant som kompositioner för tre blåsare och fem promenerande. Därför intar också undervisningen i tonträffning eller gehörsbildningen en orubbligt fast position i alla konservatoriers undervisningsprogram liksom också själva undervisningens innehåll är någorlunda oförändrat.''

Just året 1962 framstår som en vändpunkt för läroämnet. Då förändrades benämningen på Seija-Sisko Raitios lektorat från ''orgel, liturgiskt orgelspel, tonträffning'' till ''tonträffning, liturgiskt orgelspel.'' Det förnyelsearbete som hon – efter att ha blivit huvudlärare i ämnet – inledde har märkts i varje vrå av det musikstuderande Finland. De läroböcker (Lectio sonorum) som nu tillkom är i bruk överallt i landet.

* * *

Professorn i komposition Aarre Merikanto, som innehaft sitt ämbete från 1951, avled den 28 september 1958. Frågan om hans efterträdare hörde inte till de självklara. En stor grupp tonsättare kunde komma i fråga. Efter att först ha diskuterat ett kallelseförfarande beslöt direktionen lediganslå tjänsten. Den söktes av Erik Bergman, Einar Englund, Nils-Eric Fougstedt, Joonas Kokkonen, Eino Linnala, Tauno Pylkkänen, Kalervo Tuukkanen, Sulho Ranta och Uuno Klami. Majoriteten av de sökande var förutsedda. Förvåning väckte däremot Rantas ansökan. Han hade aspirerat på professuren redan 1939, men stod då i skuggan av Selim Palmgren. År 1951 distanserades han av Aarre Merikanto. Senare hade han gradvis lämnat alla sina uppdrag, och hade sålunda avgått från Sibelius-Akademins prodirektorspost 1956 såsom arbetsoförmögen. Hans ansökan beaktades inte – man ansåg att läkarintyget från år 1956 hade sin giltighet – och senare återtog Uuno Klami sin ansökan efter det han blivit ledamot av Finlands Akademi.[2]

Som sakkunniga anlitades Philipp Jarnach (Hamburg), Hilding Rosenberg (Stockholm) och Leo Funtek (Helsingfors). Jarnachs utlåtande utmynnade i tjänsteförslaget Kokkonen – Bergman – Englund i nämnd ordning. Hans motiveringar rörande dessa ''besondere Talente'' och de övriga innehåller förbluffande träffsäkra omdömen om vår tonkonst just då. Rosenberg stannade för sin del för ordningsföljden Bergman (''den mest markanta profilen i den nutida finländska skapande tonkonsten'') – Englund – Fougstedt, medan Funteks förslag löd Fougstedt – Kokkonen – Englund. Fronten var sålunda rätt oenig, och direktionen beslöt inhämta lärarkollegiets utlåtande.[3] Omröstningen i kollegiet utföll så, att Kokkonen erhöll närapå hälften av de avgivna rösterna och mera än dubbelt flera än någon av huvudkonkurrenterna. Han utsågs till innehavare av professuren efter diskussion i direktionen.[4]

Joonas Kokkonen förblev emellertid endast en kort tid verksam som kompositionsprofessor. Under denna tid hann han bl.a. införa undervisning i teoripedagogik för enstaka elever, ett initiativ som direkt stod i samklang med den expansion som pågick inom vår musikpedagogik. Kokkonen utnämndes 1963 till ledamot av Finlands Akademi. Även härefter var han på många sätt Sibelius-Akademin behjälplig i dess strävanden. Några kontrapunkt- och kompositionselever fick sålunda åtnjuta hans undervisning s.a.s. utom protokollet, och åren 1966–1980 skulle han bekläda posten som ordförande för delegationen för Sibelius-Akademin.

Professorskonkurrensen upprepades inte år 1963. Nils-Eric Fougstedt som föreslagits år 1959 hade avlidit år 1960, mänskligt att se innan han hade nått kulmen på sin bana som dirigent, pedagog och komponist. Bland de övriga konkurrenterna hade Erik Bergman ytterligare stärkt sin position med en rad uppmärksammade verk; att han nu kallades till professor framstod som självklart.

Åren 1959–1966 lanserades följande elevkomponister vid Sibelius-Akademins konserter och uppvisningar (lärarnas namn anges enligt följande: JK = Joonas Kokkonen, EE = Einar Englund, EB = Erik Bergman):

Jouko Linjama (JK) 1960, 1962, Antti Toivola 1960 (EE), 1963 (JK), Reijo Jyrkiäinen (JK) 1960, 1961, 1962, Erkki Salmenhaara (JK) 1960, 1961, 1962, 1963, Aulis Sallinen (JK) 1960, Pentti Raitio (JK) 1961, 1962, 1963, (EB) 1964, 1965, 1966, Leif Segerstam 1961 (EE), 1962 (JK), Ilkka Kuusisto (EE) 1961, Sakari Mononen (EE) 1962, Henrik Otto Donner (JK) 1962, Markku Lahti (EE) 1964, (EB) 1966, Erkki Jokinen (EB) 1966 och Juhani Sajakorpi (EB) 1966.

* * *

I *pianospel* var professor Timo Mikkilä alltjämt den ledande pedagogen. Vid sin sida hade hade han, förutom dem som kvarstod från 1950-talet, bl.a. Tapani Valsta, Kauko Kuosma, Riitta Parikka, Maija Helasvuo, Margherita Tandefelt, Meri Louhos, Sanna Mattinen-Snellman, Liisa Pohjola och Inkeri Siukonen-Kuosma.

Mikkiläs konkurrent år 1955 Martti Paavola kallades till personlig professor i pianopedagogik och pianospel genom att direktionsbeslut den 25 augusti 1960; detta skedde i samband med att undervisningen i pianopedagogik omorganiserades. Behovet av yrkesutbildade pianolärare steg dessa år brant, vilket förutom att ställningen för den av Paavola skapade kursen Pianopedagogik II stärktes även medförde ett ökande antal sökande till Pianopedagogik I. Läsåret 1963–1964 inrättades därför för första gången parallellt arbetande kurser i det sistnämnda ämnet, lärare var Clara Grenman, Liisa von Zweygberg-Jalkanen och Maija Helasvuo.

Maj Lind-tävlingen hade år 1959 attraherat bara en enda deltagare, Barbro Bergqvist, som efter genomförd prestation tilldelades priset. År 1961 ställde tre pianoelever upp, varvid segern gick till Raija Alestalo. Det var uppenbart att en helt intern tävling inom Sibelius-Akademin bjöd på alltför få moment av spänning; de stora deltagarskarorna utblev.

En direkt konsekvens av trenden var att tävlingen fr.o.m. 1962 hölls enligt ett nytt tävlingsreglemente. Alla pianister som var finländska medborgare och som ej fyllt trettio år fick nu delta. I denna förnyade form hölls Maj Lind-tävlingen – som alltjämt avverkades på en enda dag – årligen, och som pristagare utgick följande pianister:

1962 I Leif Segerstam
II Nijole Kasperaviciute

1963 I Juhani Raiskinen
II Hilkka Servo-Junttu

1964 I Marketta Valve
II Margit Rahkonen

1965 I Tuulikki Rajakangas

Inte heller dessa år var de anmälda överhövan många. Flertalet av dem representerade även nu Sibelius-Akademin. Ändå framstår denna fas i tävlingens hävder som viktig: landet hade fått sin första nationella tävling för solister.

Pianots frände *cembalon* hade klingat på ett par konserter inom akademin år 1955. Solist var då tysken Edmund Schmidt som medfört ett eget instrument. Men trots att den gamla musikens renässans pågick för fullt utanför akademins väggar aktualiserades cembalon som undervisningsämne först 1960, då man inköpte dels en konsertcembalo (Neupert), dels en liten övnings- och continuocembalo.[5] Lärare i cembalo var orgellektorerna Enzio Forsblom och Janne Raitio.

Undervisningen i *orgelspel,* där lärarna från 1950-talet kvarstod, led av att tillgången på instrument inte motsvarade behovet. Konsertsalens orgel var nu definitivt förbrukad, och man undersökte möjligheterna att få en ny genom att inbegära offerter och genom att ansöka om bidrag från en fond.[6] Även beståndet av övningsorglar hade sina uppenbara brister. Två nya övningsorglar (Kangasala, Ott) som finansierades av förstärkta biskopsmötet medförde en viss lindring.[7]

Då ett lektorat i *solosång* besattes våren 1960 kunde man till akademin knyta en sångerska som skördat lagrar på de stora operascenerna: sopranen Jolanda di Maria-Petris. Tre år senare pensionerades professorn i solosång Oiva Soini. Fyra högt kvalificerade artister och pedagoger sökte tjänsten, och av dessa utsågs Matti Lehtinen, välkänd operasångare och lied-konstnär, till professurens innehavare. Övriga sångpedagoger på första planet på 1960-talet var bl.a. Liisa Linko-Malmio och Mirjam Helin förutom de, som kvarstod från 1950-talet.

Som tradition var kompletterades sångundervisningen med undervisning i italienska på försorg av *Istituto di Cultura Italiana in Finlandia*. En novitet för sångelevernas (och ackompanjatörernas) del var det *lied-seminarium* som grundades läsåret 1964–1965. Seminariet förestods av en av våra mest framstående ackompanjatörer, pianisten Pentti Koskimies.

Undervisningen i *violin* och *viola* bedrevs på 1960-talet i huvudsak med samma lärare som i slutet av 1950-talet. I centrum stod professor Anja Ignatius och lektorerna Erik Cronvall, Arno Granroth, Inkeri Siukonen-Penttilä, Onni Suhonen, Irma Suurpää och Aarno Salmela.

Maj Lind-tävlingen fick en violinistisk pendang år 1967 då den nationella *violintävlingen i Kuopio* hölls för första gången. Sibelius-Akademin anknöts till denna tävling såtillvida, att akademin anmodades utse två medlemmar i tävlingens jury.[8] Helt naturligt var, att akademins längst hunna violinelever nu började räkna med deltagande i Kuopio-tävlingen som ett viktigt mål för studierna.

Den internationella *Sibelius-tävlingen* för violinister hölls för första gången år 1965. Sibelius-Akademin var på åtskilliga sätt involverad. Bl.a. är akademin medlem i Sibelius-samfundet, som är tävlingens huvudman. Men därutöver har de direkta personkontakterna mellan akademin och tävlingens olika organ varit legio, varjämte akademin alltid haft nöjet ställa både övningsrum och konsertsal till förfogande. Särskilt bör det nämnas, att akademins rektor Veikko Helasvuo åren 1970, 1975 och 1980 fungerade som ordförande för tävlingskommittén. Det skulle emellertid förflyta en lång tid innan en inhemsk violinist kunde nå denna fordrande tävlings final, ett faktum som belyser att vårt skolsystem inte gynnar elever med virtuosa anlag. Skolgången med dess ensidiga betoning av ett överhetligt fastställt ämnesval medför att egentliga instrumentala studier i de flesta fall påbörjas alltför sent.

Celloprofessuren blev vakant år 1965 då Yrjö Selin avgick. Det vittnar gott om hans verksamhet att flere synnerligen väl kvalificerade efterträdare fanns tillhands. Direktionen utnämnde cellisten Erkki Rautio till ämnets ledande företrädare vid akademin, i uppenbar vetskap om att tiden snart skulle komma även för en av hans yngre medtävlare.

Undervisningen i de övriga orkesterinstrumenten fortgick enligt redan skapade mönster. Ett nytt inslag bland blåsinstrumenten var att undervisning i solistiskt *blockföljtspel* infördes 1965, närmast som fortbildning för dem, som i skolmusikavdelningen lärt sig instrumentets grunder. Timlärare var först Fabian Dahlström.

---

1 KUUSISTO, T., Muistio teorianopetuksesta ja tutkintovaatimuksista 9.6.1964; DIR 28.8.1964, § 13.
2 DIR 16.1.1959, § 7; 10.3.1959, § 5; 25.3.1959, § 4; 19.5.1959, § 5.
3 DIR 7.9.1959, § 15.
4 DIR 10.9.1959, § 15; 11.9.1959, § 2.
5 DIR 19.2.1960, § 13; 13.6.1960, § 3.
6 DIR 15.1.1958, § 7; 4.6.1959, § 14; Disposition till en orgel med 37 stämmor av E. Forsblom 1958.
7 DIR 2.9.1960, § 8; 19.10.1960, § 11; 13.2.1961, § 4; 13.6.1961, § 7.
8 DIR 29.10.1965, § 8.

Skolmusikavdelningen

Skolmusikavdelningens läroplan hade, som ovan nämnts, byggts upp 1957, och avdelningen upplevde sin egentliga konsolideringsperiod ca 1960, då kursinnehållen fick sin egentliga profil. Synnerligen viktigt för ämnets utformning var att man sent omsider inrättat en inspektorstjänst för musikundervisningen vid skolstyrelsen. Läroämnet musik (sång) hade på ett upprörande sätt försummats av skolmyndigheterna i nära fyra decennier. Efter det att Axel Törnudd kortvarigt hade varit t.f. inspektor i början av 1920-talet hade musiken saknat en företrädare vid skolstyrelsen. Törnudds sentida efterträdare blev år 1959 Olavi Pesonen som bl.a. hade föreslått Sibelius-Akademins musiklärarseminarium.

Den musiklärarexamen som nu tog form vid Sibelius-Akademin, och som godkändes av skolstyrelsens inspektor för musikundervisningen, var uttryckligen en examen för läroverkens behov även om den krävdes också av musiklärare vid folkskolor och medborgarinstitut samt av musiklektorer vid folkskollärarseminarierna (de sistnämnda skulle dessutom avlägga en universitetsexamen). Fokuseringen på läroverken medförde att skolmusikavdelningen fr.o.m. 1962 normalt fordrade studentexamen av de inträdessökande,[1] inte minst med tanke på de blivande musiklärarnas status i lärarrummen.

Skolmusiken ca 1960 utmärks av en breddningsprocess. Man sökte sig bort från det gamla idealet med enstämmig fosterländsk sång i högsätet. Målen för skolans musikundervisning diskuterades offentligt[2] och mångsidigheten blev en dygd. Utbildningen inriktades i konsekvens härmed på färdigheter i många ämnen. Rektor yttrade i sitt inskriptionstal den 3 september 1962:

"Examen förutsätter hos vederbörande tillförlitlig färdighet åtminstone i pianospel, därjämte förmåga att traktera något orkesterinstrument – helst violin –, en väl utbildad sångröst, bemästring av körledningsproblemen och förmåga att utreda de centrala företeelserna i musikens historia. Att åstadkomma lämplig jämvikt i detta nästan överdrivet stora studiematerial, som dock annorstädes anses normalt för en musiklärare, utan att studerandens framsteg på specialområdet riskeras, är en uppgift som man hittills knappast någonstädes har lyckats lösa på ett fullt tillfredsställande sätt."

Utöver de nämnda musikerfärdigheterna ägnades rytmfostran, Orff-instrument och blockflöjtspel ett betydande intresse. Allt detta medförde ett så inrutat schema att eleverna vid avdelningen inte i den grad de själva hade önskat sig kunde förkovra sig i sitt solistämne.

Avdelningens utveckling och stabilisering illustreras av att högre krav började ställas på de elever som hade piano som huvudämne fr.o.m. 1964: nu fordrades kursexamen II A (dittills: I) för avgångsbetyg.[3] Vid samma tidpunkt infördes även en *musikdirektörsexamen*. För denna krävdes förutom avgångsbetyget ytterligare kursexamina såsom kurs I i ett andra solistämne, körledning II, instrumentalpedagogik, fortbildningskurser i kontrapunkt och skolmusikpedagogik etc. Olika alternativ fanns för denna examens utformning.[4]

Skolmusikavdelningens verksamhet under detta konsolideringsskede leddes av den synnerligen idérike Matti Rautio, länge t.f. föreståndare emedan hans for-

mella meriter avvek från det som fastställts på högre ort. Först år 1966 strök man ”t.f.”. Vid sin sida hade Rautio bl.a. Einar Englund, Ahti Sonninen och Egil Cederlöf. Den sistnämnde bidrog aktivt till förnyelsen av vårt dittills så ensidiga bestånd av musikböcker för skolorna; den nya generationen av läroböcker uppvisar stor andlig släktskap med stämningarna inom Sibelius-Akademins skolmusikavdelning på 1960-talet.

År 1960 utdimitterades femton musiklärare, sex år senare trettiotre. Trots att skolmusikavdelningens kapacitet ytligt sett täckte behovet rådde en påtaglig musiklärarbrist i våra skolor. En omständighet som inverkade var att de dimitterade lärarna med sin mångsidiga utbildning kunde anställas även av musikskolor och -institut, särskilt om de utöver musiklärarbetyget hade förvärvat t.ex. en instrumentalpedagogisk examen. Bristen på musiklärare inom skolväsendet medförde att musikläroanstalter i landsorten sonderade möjligheterna att införa utbildning för skolmusiklärare, även i form av rätt korta studiegångar.[5] Dock förblev den av myndigheterna auktoriserade musiklärarutbildningen länge en angelägenhet endast för Sibelius-Akademins skolmusikavdelning.

---

1 DIR 31.8.1962, § 14.
2 jfr bl.a. en understreckare av Kari Rydman i Hbl 11.2.1962.
3 DIR 13.4.1964, § 11.
4 DIR 4.6.1964, § 5, bilaga.
5 Bl.a. KUUSISTO, T., Ammatillisen musiikkikasvatuksemme kysymyksiä, HS 8.7.1961.

Kyrkomusikavdelningen

Utbildningsprogrammet för kyrkomusiker hade i väsentliga avseenden fått sin form på 1950-talet. Att de då skapade ramarna var hållbara visas av att de ägde bestånd till början av 1980-talet, då nya scheman successivt infördes i enlighet med examensreformen.

Under ledning av Harald Andersén, som år 1958 hade övertagit föreståndarskapet av Taneli Kuusisto, gick man in för att utbilda en kyrkomusikerkår som i hög grad skulle uppfylla även allmänt musikaliska krav. Härvid utgick man från vetskapen om att kyrkomusikern på mindre orter ofta får ansvara för en mycket vidsträckt musikalisk sektor. På många håll är kantorn via sitt musikaliska kunnande församlingens viktigaste kontaktlänk med kretsar som står utanför kyrkligt arbete. Sibelius-Akademins rektor yttrade den 3 september 1962:

”Ett av de avgörande motiven till arbetet på utvecklandet av kantor-organistutbildningen har varit den i själva verket oerhörda vidden av de fullmakter kantor-organistexamen medför. De som har avlagt kantor-organistexamen har ju i vårt land formell kompetens att söka även de mest krävande kyrkomusikertjänster. Då dessutom allt mångsidigare och också i rent konstnärligt avseende allt mera krävande uppgifter nuförtiden står varje kantor-organist till buds såväl inom som utom kyr-

kan, bör den utveckling som ägt rum inom utbildningen ses såsom resultat av ett allvarligt kulturellt behov.''

Något raljerande har det sagts, att Anderséns linje ledde till en förtroendekris mellan honom och kyrkan: de unga kantorerna ''kan alltför mycket.''

I början av 1950-talet, då all utbildning av kyrkomusiker hade koncentrerats till Helsingfors, rådde en viss balans mellan de utdimitterade kantor-organisternas antal och de tjänster som stod till buds. Men redan vid decenniets slut var det uppenbart att tillgången på nya kyrkomusiker inte motsvarade efterfrågan. En åtgärd för att åstadkomma en förbättring var att Sibelius-Akademin 1959 till sin kyrkomusikavdelning inte endast intog en normal årskurs (22 elever) utan dessutom elva elever som inkvarterades och till en del även undervisades i församlingsinstitutet i Järvenpää. Den brännande frågan om en utökad utbildning dryftades av en av förstärkta biskopsmötet år 1959 tillsatt kommitté, som bestod av biskop O.K. Heliövaara, rektor Taneli Kuusisto, fil.mag. Felix Krohn och dipl. organisten Pentti Soinne (sekreterare). Kommittén föreslog att en två-årig förutbildning skulle anordnas av vissa musikinstitut i landsorten varpå utbildningen skulle avslutas vid Sibelius-Akademin med en två-årig kurs. Utgående från detta förslag – väsentligt var att Sibelius-Akademin föreslogs få full kontroll över examinationen – beslöt förstärkta biskopsmötet den 28 april 1960 att utbildning av kantor-organister skulle påbörjas redan hösten 1960 vid Kuopio musikinstitut.[1]

Ledare för denna nya kyrkomusikerutbildning blev fil.lic. Paavo Soinne. Samarbetet med Sibelius-Akademin var mycket nära. Elevintagningen verkställdes gemensamt, varvid Sibelius-Akademin för sin del årligen mottog 20 à 25 elever (av dem ca tre svenskspråkiga) medan ett tiotal placerades i Kuopio där de avvikande från det ursprungliga förslaget även kunde slutföra studierna.

Censorer och examinatorer från Sibelius-Akademin samarbetade med kollegerna i Kuopio, och den av kyrkomusikavdelningen i Helsingfors tillämpade betygsskalan kom sålunda att ha full giltighet. De första kantor-organisterna som utbildats i Kuopio fick som planerat sina avgångsbetyg våren 1964.

Tillkomsten av kyrkomusikerutbildningen i Kuopio innebar utan tvivel en avgörande förbättring. Helt tillfredsställande var situationen emellertid inte, särskilt emedan flera av de bäst utbildade kyrkomusikerna sökte anställningar som var förmånligare än dem kyrkan kunde erbjuda. Det årliga behovet av finskspråkiga kyrkomusiker beräknades år 1965 vara 35, medan Sibelius-Akademin och Kuopio musikinstitut tillsammans kunde dimittera ca 25. Man diskuterade att skapa en motsvarighet till Kuopio-utbildningen i Åbo,[2] men planerna kunde inte vidareutvecklas.

En annan väg till kantorsbristens avhjälpande tillkom i början av 1960-talet genom att man införde en särskild examen för vicekantorer. Dessa – någon särskild undervisning för dem planerade man först inte inrätta – avsågs omhänder-

ha kantorsfunktionen i de minsta församlingarna, t.ex. landsortsförsamlingar som drabbats av utflyttning och därmed fått minskad ekonomisk bärkraft. Vicekantorsexamen låg inom räckhåll för bl.a. folkskollärare med solid musikalisk utbildning och de kompletterande musikaliska kurser, som efterhand ändå inrättades, kunde avverkas sommartid. Sibelius-Akademin tillhandhöll aldrig undervisning för blivande vicekantorer; däremot var akademins kyrkomusikavdelning berättigad att verkställa examination i de kyrkomusikaliska specialämnen som ingick i examen.[3]

Den fortbildning som anordnades av Sibelius-Akademins kyrkomusikavdelning gällde utbildning för den *musikdirektörsexamen* för vilken examensfordringar fastställdes 1959. Dessa fordringar reviderades 1964 i en riktning som beaktade kraven på allmänt utökade musikaliska färdigheter, samtidigt som vissa specialiseringsmöjligheter tillhandahölls. Utöver kyrkomusikalisk grundexamen, mellankursen i kontrapunkt och en godtagbar färdighet på ett orkesterinstrument skulle den blivande musikdirektören nu välja tre av följande fem alternativ: liturgiskt orgelspel II, körledning II, kurs I i piano, kurs II i antingen orgel eller sång (grundexamen innefattade en kurs II i antingen orgel eller sång, en musikdirektör skulle alltså inneha kurs II i såväl orgel som sång), samt slutligen en instrumentalpedagogisk kurs jämte praktik.[4]

---

1 ÅB 1959–1960, s. 22.
2 Uusi koulutuskeskus Turkuun. Prof. Taneli Kuusiston ehdotus. Kotimaa 9.2.1965.
3 ÅB 1959–1960, s. 22.
4 DIR 4.6.1964, § 5.

Militärmusikavdelningen

Utbildningen av militärmusiker var länge i högsta grad integrerad i den övriga verksamheten. Man undervisades på sina huvudinstrument enligt den normala läroplanen, och särskilda klasser för militärmusikavdelningens behov hade inrättats endast i teori och tonträffning.

En viss profilering började märkas i mitten av 1960-talet. Försvarsmakten hade den 30 maj 1962 tillsatt en kommitté för att dryfta utbildningen av militärmusiker; betänkandet förelåg i december 1964.[1] Med kommitténs förslag som utgångspunkt infördes vid militärmusikavdelningen nu i stället för det dittillsvarande avgångsbetyget ett *betyg över militärmusikerexamen* medan avdelningens egentliga avgångsbetyg förutsatte deltagande i en *gruppledarkurs* möjlig att avverka på ett år efter det militärmusikerexamen förvärvats.[2]

Till fordringarna för gruppledarexamen hörde ett urval av akademins obligatoriska ämnen samt kurs II i huvudämnet. Vissa praktiska dirigeringsövningar un-

der ledning av försvarsmaktens överkapellmästare – i mitten av 1960-talet Arvo Uro – krävdes även.[3]

---

1 DIR 8.3.1965, § 5.
2 Termen gruppledarkurs vann hävd i akademins svenskspråkiga årsberättelser trots att gruppchefskurs bättre hade svarat mot den militära terminologin.
3 ÅB 1965–1966, s. 48.

Operastudion

Operautbildningen vid Sibelius-Akademin hade som nämnts varit under diskussion 1958 då man planerade ett närmande till Nationaloperan. Efter det att samarbetsplanerna då ställts på framtiden fortgick studions verksamhet – som leddes av Oiva Soini – ungefär som dittills: man inövade och framförde operaakter ur standardrepertoaren, varvid man samarbetade med kapellmästare som Peter Lacovich (t.o.m. 1962) och Leif Segerstam (1965).

År 1963 efterträddes Soini av nyutnämnde solosångsprofessorn Matti Lehtinen. Arbetet fortskred först enligt beprövade riktlinjer. Vid sin sida hade Lehtinen bl. a. operaartisten Jolanda di Maria-Petris och operakapellmästaren Ulf Söderblom (akt I ur Don Giovanni).

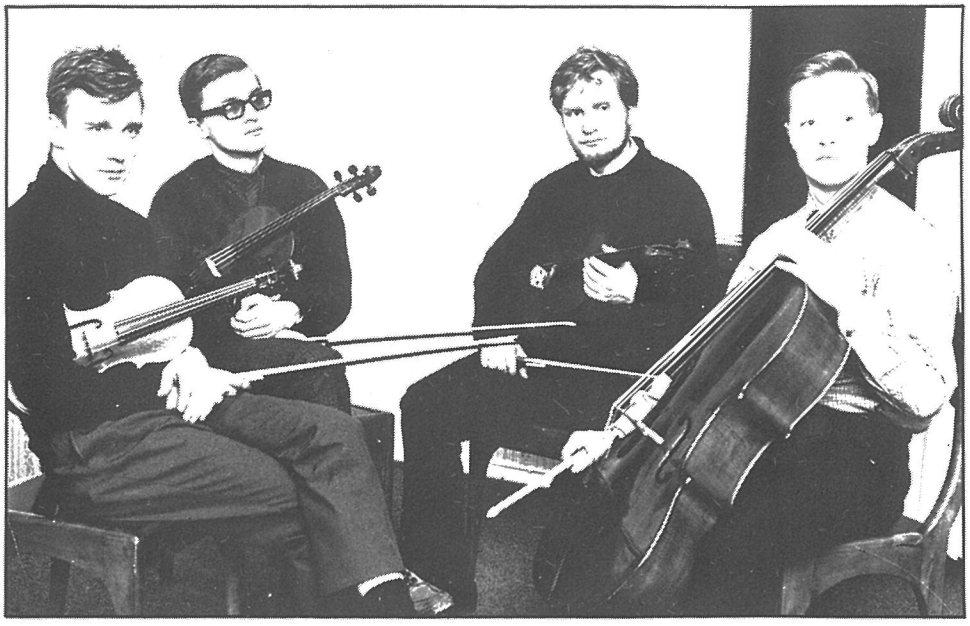
Studions mål och arbetsmetoder ställdes emellertid under debatt. Täta konferenser hölls mellan företrädare för akademin, Nationaloperan och Suomen Teatterikoulu, vilket resulterade i en omorganisering hösten 1964. Studions elever började nu i viss utsträckning undervisas vid teaterskolan, och som nytt läroämne infördes ''skådespelararbete och improvisation'' med Elina Lehtikunnas som lärare. Dessutom aktiverades delar av avtalet med Nationaloperan 1958 vilket innebar, att eleverna kunde praktisera i operakören, bevista repetitioner och föreställningar och i ett par fall ''medverka på prov'' i vissa produktioner.[1] Operastudions vitalisering resulterade bl. a. i framföranden av Mozarts Don Giovanni den 19 januari 1965 (även i Tammerfors den 2 maj) och Mozarts Trollflöjten den 23 maj 1966 (även i Jyväskylä den 17 april).

---

1 ÅB 1963–1964, s. 32.

Körer och orkestrar

Körsången var 1959 ett läroämne utan stabilitet. Den av Nils-Eric Fougstedt grundade kammarkören leddes visserligen under hans allt mera tilltagande ohälsa av Harald Andersén, men verksamheten var under rådande omständigheter

Suhonen-kvartetten. Fr.v. Okko Kamu, Ari Argervo, Ylermi Poijärvi, Risto Fredriksson

Operastudion 1961. Sittande Oiva Soini och vid flygeln Peter Lacovich.

med nödvändighet kortsiktig. Det kan hävdas att den bästa körsången inom akademin i slutet av 1950-talet presterades av kyrkomusikavdelningens körer, som leddes av Andersén.

Efter Fougstedts pensionering övertogs de väsentligaste delarna av körarbetet hösten 1960 ordinariter av Harald Andersén, som nu påbörjade en av de grundligaste omgestaltningar ett läroämne inom Sibelius-Akademin någonsin upplevat. Att notera är att denna insats utfördes inom Anderséns tjänst som lektor i specialämnen vid kyrkomusikavdelningen, ett arrangemang som befriat akademin från plikten att inrätta en särskild tjänst i körsång och -dirigering.

Ursprungligen hade man då Fougstedt anställdes som lärare för körpedagogik II haft för avsikt att låta eleverna i denna kurs utgöra akademins kammarkör, något som även till en början i viss mån fungerade. Men då elevintagningen till körpedagogik II på olika sätt begränsades blev kammarkörens verksamhet haltande. För att åstadkomma en förbättring föreslogs nu att kammarkören *Cantemus,* som Harald Andersén år 1958 hade grundat utanför akademin med hjälp huvudsakligen av dåvarande och f.d. elever, officiellt skulle knytas till huset.[1] Förslaget accepterades av alla parter och ett detaljerat kontrakt skrevs för att reglera samarbetets art och omfattning. Cantemus sammanslogs med akademins tynande kammarkör och tillförsäkrades övningslokal och dirigent på Sibelius-Akademins bekostnad mot att uppträda som akademins officiella kammarkör.[2] Samarbetet blev bestående. Cantemus började i allt högre grad framstå som ett flaggskepp för Sibelius-Akademins körsångssträvanden. Kören har framträtt flitigt i massmedia och på konsertestraden, men även på vidsträckta utlandsturnéer. Många verk av våra samtida tonsättare har uruppförts av Cantemus under ledning av Andersén. Betydelsen av att en kör på högsta nationella nivå åter verkar inom institutionen – ett uppehåll kan sägas ha varit rådande ända från Wegelius dagar – kan överhuvudtaget inte överskattas. Vid sidan av den konserterande funktionen finns Cantemus tillhands som inspirator för de blivande tonsättarna och, detta får ej glömmas, som övningskör för körpedagogik II.

Övningskör för några högre svenskspråkiga kurser i körledning var i början av 1960-talet den fristående kammarkören Chorus Sanctae Ceciliae, som ju även leddes av Harald Andersén.

Också den stora kören fick nytt liv efter det den övertagits av Andersén. Dess nya klangprakt visades upp t.ex. den 19 april 1961 då den i Johanneskyrkan sjöng Musikalische Exequien av Schütz. Senare har kören medverkat bl. a. i Beethovens nionde symfoni tillsammans med Radions symfoniorkester (i mars 1964).

Orkesterverksamheten vid Sibelius-Akademin följde beträffande *symfoniorkestern* de år 1954 uppgjorda linjerna. Dirigent var alltjämt i början av 1960-talet Jussi Jalas, som dock år 1965–1966 vikarierades av Ulf Söderblom. Till orkestern hörde alla akademins därtill ägnade elever, och som planerat hade man

även ett inslag av f.d. elever. Dessa blev med åren allt färre, i konsekvens med den stigande nivån. Efterhand nåddes det läget att lärarinslaget i princip bestod endast av en särskilt anställd övervakande konsertmästare. Orkesterns repertoar var rätt mångsidig: från stråkorkesterstycken till den massiva klangen hos Bruckner (symfoni 3 den 10 mars 1963), från barock till Prokofjev.

Ett särskilt problem utgjordes av den rådande musikerbristen, accentuerad av att orkesterföreningar på olika håll i landet på 1960-talet tog steget över till det professionella lägret. Nya arbetsplatser skapades, men kunde inte besättas med fullt yrkeskunniga musiker i den önskvärda utsträckningen. Mången av Sibelius-Akademins elever kom under dessa förhållanden att vid sidan av studierna förtjäna sitt uppehälle som vikarie eller tillfälligt medverkande i någon orkester inom räckhåll från huvudstaden; ett förhållande som stundom kunde inverka menligt på arbetet inom akademins egen orkester.

En parallell till kammarkören Cantemus är *Sibelius-Akademins kammarorkester,* som knöts till akademin våren 1961. Under ledning av Jorma Panula hade man byggt upp en kammarorkester vid Helsingfors domkyrka, och i orkestern ingick åtskilliga av Sibelius-Akademins mest framstående stråkelever (distansen mellan domkyrkans kammarorkester och Helsingfors ungdomsorkester var inte heller stor). Orkestern, vars konsertmästare var Matti Piipponen, införlivades med Sibelius-Akademins verksamhet efter ett möte den 10 januari 1961, då företrädare för Helsingfors domkyrkoförsamling och akademin enades om en handlingslinje som bl. a. gick ut på att orkestern systematiskt skulle rekryteras bland akademins elever.[3]

Redan i mars 1961 uppträdde orkestern under sitt nya namn med ett representativt Bach-program. Därefter har Sibelius-Akademins kammarorkester framstått som en av akademins allra viktigaste verksamhetsformer. Den har spelat på åtskilliga orter i landet, även under sommarsäsongerna (bl. a. uruppförde den Paavo Heininens Concerto för stråkorkester vid musikfestspelen i Åbo 1963), men den har även konserterat utrikes såsom i Sverige 1963.

Ungdomsavdelningens orkester arbetade länge under Erik Cronvalls ledning, och utvecklades alltmera. I början av 1960-talet, då symfoniorkesterns medlemsbrist som kulminerat före mitten av 1950-talet var övervunnen, började den av Cronvall ledda orkestern få ett allt synligare inslag av elever från konservatorieavdelningen, elever som av varierande orsaker inte tillhörde symfoniorkestern eller kammarorkestern. I konsekvens härmed infördes hösten 1965 en ny benämning: *Junior-orkestern.* Denna utvecklades under Cronvalls ledning till ett konsertmoget företag, en plantskola för de mera avancerade orkestrarna.

---

1 HELASVUO, V., PM. SA:n kamarikuoron ja -orkesterin toiminnan järjestely 26.11.1960; DIR 28.11.1960, § 7.
2 DIR 11.1.1961, § 4; 10.3.1961, § 9.
3 DIR 11.1.1961, § 4.

Ungdomsavdelningen

Sibelius-Akademins förskola (från 1959 skolungdomsavdelningen, från 1964 ungdomsavdelningen) hade redan på 1950-talet klart börjat framstå som en skola främst för dem som efter avslutad skolgång kanske skulle ägna sig åt musikerbanan. Emellertid var den av geografiska skäl åtkomlig endast för dem som kunde nå huvudstadsregionen, en omständighet som var föremål för rätt olikartade bedömningar. Våren 1958 var ca 32 % av eleverna i akademins högre avdelningar hemmahörande i Helsingfors, medan hela 94 % av förskolans elever bodde i huvudstaden. Det stod klart att förskolans utformning borde ägnas speciell uppmärksamhet, särskilt som den i det ekonomiska bristläge som rådde i slutet av 1950-talet på sina håll mera betraktades som en belastning än en tillgång.

Dåvarande prodirektorn Taneli Kuusisto föreslog i en promemoria 1958 beträffande ungdomsutbildningens utveckling två tänkbara vägar: antingen borde staden Helsingfors ge akademin ett väsentligt utökat kommunalt bidrag eller också borde staden grunda en egen helkommunal musikskola.[1] Ingendera av dessa tankar kunde förverkligas, men i stället begränsades intagningen till Sibelius-Akademins förskola ytterligare, vilket ännu mera än dittills kom att betona dess karaktär av elitskola. I maj 1959 intogs sålunda inte en enda ny pianoelev och även andra inskränkningar planerades.[2] Skolungdomsavdelningen bevarades sålunda i reducerad form, vilket odiskutabelt var en vinning. Rektor Kuusisto kommenterade situationen i sitt tal den 4 september 1961:

''Såsom vi helt säkert torde veta, är det en rätt allmän företeelse i världen, att det finns en förberedande avdelning också vid de musikläroanstalter, som meddelar den högsta undervisningen. Sibelius-Akademin har icke ansett det möjligt att avvika från denna traditionella linje, ehuru vi har strävat till att minska elevantalet vid vår skolungdomsavdelning. Resultatet härav är helt säkert, att skolungdomsavdelningen såsom hela läroanstaltens understa skikt med avseende på elevmaterialet därigenom har kommit att stå på en högre nivå än tidigare. En av våra uppgifter är att se till, att det privilegium det innebär att vara i elev vid skolungdomsavdelningen icke blir missbrukat. Icke ens till denna avdelning kommer man längre enbart för att odla sitt musikintresse och för att få speltimmar mot en rätt låg avgift, utan för att bedriva studier på allvar. Sedan senaste år är avdelningens alla nya elever skyldiga att vid sidan av huvudämnet deltaga åtminstone i undervisningen i tonträffning. Då man likaså sedan senaste år har velat sätta det centralaste ämnet vid avdelningen, pianospelet, under effektivare kontroll, är även detta ett uttryck för strävan att upprätthålla en klar linje med allvarliga studier och intensiv arbetstakt.

Jag har ansett det påkallat att en gång så länge upphålla mig vid skolungdomsavdelningens andel i det byggverk Sibelius-Akademin utgör för att understryka avdelningens – jag vågar säga – småningom allt klarare framträdande säregenskap av lärdomshärd endast för musikaliskt speciellt begåvade och ambitiösa elever under skoltiden och tillika dess ställning som en organisk del av Sibelius-Akademin. Med tanke på återväxten inom vårt musikliv är det nödvändigt, att det inom Sibelius-Akademins organisation och under de högsta lärarnas direkta överinseende fostras en sådan utvald skara ungdomar, inom vilken ett garanterat bildbart musikermaterial står att finna. Även undervisningen i pedagogik och dess vidare utveckling förutsätter en dylik avdelning, åtminstone i en viss omfattning. Det är endast att hoppas, att utvecklingen skall gå i den riktningen, att allt flere procent av den ungdom, som studerar vid avdelningen, efter avslutad skolgång skall kunna med tillförsikt följa musikens kallelse och fortsätta med egentliga konservatoriestudier.''

I samband med det lagberedningsarbete som pågick på 1960-talet dryftades statens förpliktelser gentemot såväl Sibelius-Akademin som landets övriga musikläroanstalter. Det hade väckt uppmärksamhet att risk förefanns för att statsmedel kanske skulle användas till förmån för en elevgrupp som nästan uteslutande var rekryterad bland huvudstadens ungdom. Rektor Kuusisto fick träda i svaromål inför riksdagens kulturutskott den 16 oktober 1962, varvid han kraftigt betonade, att skolmusikavdelningens profil starkt avvek från landets övriga musikskolor för ungdom:

''Eleverna vid skolungdomsavdelningen har valts uteslutande bland speciellt begåvade sökande. Nybörjare har inte alls tagits emot; på mera sällsynta instrument har man tagit in elever på förhållandevis elementär nivå, medan inträdeskraven för det vanligaste ämnets, pianospelets, del är synnerligen höga. Solosång undervisas inte på denna avdelning. Vad åldern beträffar har man inte fastställt en lägre gräns, medan sökande som fyllt femton år tagits in bara i undantagsfall. Hela syftet med avdelningens arbete har varit att garantera en utvald del av ungdomen en så kompetent undervisning som överhuvudtaget möjligt. I skolmusikavdelningen finns även några elever, som från det inre av landet har flyttat till en skola i Helsingfors för att kunna besöka Sibelius-Akademin.''*

Rektor redde ut att förskolan, vars elever vid denna tidpunkt utgjorde 32 % av totalantalet elever, i själva verket kunde upprätthållas med endast 10 % av de totala löneutgifterna, en andel som i praktiken motsvarade det akademin fick in som elevavgifter och som bidrag från Helsingfors stad:

''Under dessa förhållanden är det hög tid att bryta udden av de beklagliga åsikter enligt vilka helsingforsbarns utbildning vid Sibelius-Akademin skulle stödas med relativt stora summor ur statens kassa.''*

Kuusisto var angelägen om att frågan om förskolan skulle hållas utanför det lagberedningsarbete som pågick och som för akademins del uttryckligen syftade till en tryggad existens för de högre klart yrkesutbildande avdelningarna.[3]

Förskolan bevarade bl.a. tack vare den höga nivå som uppnåtts sin rätt att finnas till inom en undervisningsanstalt som till övervägande del finansierades av staten. Den skulle dock ges en särställning i lagen om Sibelius-Akademin, som trädde i kraft 1966.

---

1 KUUSISTO, T., PM kunnallisen musiikkiopetuksen järjestämisestä Helsingissä 29.1.1958.
2 ÅB 1959–1960, s. 8.
3 KUUSISTO, T., Eduskunnan sivistysvaliokunnalle SA:n koulunuoriso-osastoa koskeva selvitys 16.10.1962, bilaga till DIR 2.11.1962, § 11.

Internationella kontakter

Som ovan framgått hade Sibelius-Akademin på 1950-talet anslutit sig såväl till Association Européenne des Academies, Conservatoires et Musikhochschulen

som till Nordiska konservatorierådet, dessutom hade ett internationellt utbyte inletts i form av gästföreläsningar, elevutbyteskonserter m.m.

Alla dessa kontaktformer utvecklades i hög grad i slutet av 1950-talet och det är symptomatiskt, att årsberättelserna fr.o.m. året 1959–1960 har en särskild rubrik för det internationella utbytet. Förbindelserna med de två nämnda samarbetsorganisationerna intensifierades, och tidvis tillhörde rektor Kuusisto det europeiska förbundets presidium, sedermera utsågs han till hedersmedlem. Den nordiska kontakten utvecklades till en av rektoratets allra mest givande rutiner: inom Nordiska konservatorierådet diskuterades regelbundet samarbetsformer, gemensamma principer för undervisning, elevintagning, betygsgivning m.m. Full internordisk överensstämmelse har självfallet ej uppnåtts – alltför stora skillnader råder beträffande traditioner och lagstiftning – men utvecklingen i de berörda musikläroanstalterna har onekligen synnerligen fruktbart påverkats av direktkontakten mellan deras rektorsämbeten.

Elever och elevgrupper från Sibelius-Akademin började i högre grad än dittills besöka andra europeiska konservatorier ca 1960, och i gengäld kunde man motta svarsbesök från andra håll i stigande antal. Snart sagt alla hörn av Europa har efterhand berörts av denna samarbetsform.

Konsertverksamheten

Då Sibelius-Akademin inledde sin konsertsäsong hösten 1959 hade man i den löpande numreringen av kammarkonserterna, som påbörjats på Wegelius tid, redan nått fram till 610. Som ovan nämnts var Helsinki-kvartetten vid denna tidpunkt engagerad för att vara en ryggrad i konsertserien. Emellertid blev den aldrig den permanenta ensemble man avsett. Säsongerna 1959–1960 och 1960–1961 medverkade den två gånger per år, men därefter inte alls. I övrigt vidtalades för de fem à sex konserterna per år gästande utländska ensembler, såsom Kyndel-kvartetten från Sverige den 27 september 1961 och Lübecker Kammermusikkreis den 19 oktober 1960, samt en rad inhemska grupper: förutom den sedan länge samspelta Sibeliuskvartetten en rad fint sammansatta, men ej så permanenta kombinationer. Ett särdrag för utvecklingen ca 1960 var, att konserternas stilistiska bredd blev större. Från 1960 hade man tillgång till akademins konsertcembalo, vilket sporrade till bruk även av instrument som blockflöjt och luta. Samtidsmusik spelades, såsom vid den konsert som gavs den 27 november 1961 med verk av Bergman, Castiglioni och Wildberger. Dirigent var Francis Travis, som även i andra sammanhang gästade Sibelius-Akademin. Denna konsert gavs i samarbete med föreningen Nutidsmusik. En annan ytterlighet representerades av Studio der frühen Musik, som år 1965 framförde ett rent renässansprogram.

Jean Sibelius

Den 23 januari 1963 debuterade inom ramen för kammarmusikserien en ny ensemble, Sibelius-Akademins stråkkvartett, bestående av Anja Ignatius, Leena Siukonen, Aarno Salmela och Vili Pullinen. Kvartetten hade bildats på initiativ av akademins rektor, och avsågs bli den fasta stommen i kammarkonsertserien. Den kunde i viss mån repetera t.o.m. på arbetstid.[1] Men av olika orsaker kunde verksamheten ändå inte bli kontinuerlig.

Särskilt omväxlande blev serien om sju konserter år 1965–66 med 100-årskonserter för både Nielsen och Busoni (Sibelius hade ägnats en konsert våren 1965). Vid Nielsen-konserten medverkade inte bara Crusellkvintetten, d.v.s. de vid Helsingfors stadsorkester anställda blåsarna Juho Alvas, Asser Sipilä, Mario Sgobba, Erkki Noras och Antero Kasper, utan även kammarkören Cantemus och en helt ny ensemble, ''O. Suhosen oppilaskvartetti'', med medlemmarna Okko Kamu, Ari Angervo, Ylermi Poijärvi och Risto Fredrikson. Busoni-konserten inleddes med ett orienterande föredrag av professor Erik Tawaststjerna.

1960-talet hör till de epoker då akademins kammarkonserter tilldragit sig ett rätt stort intresse. Abonnemangsbiljetter såldes i stort antal, och salen var ofta synnerligen välbesatt.

Sibelius-Akademins övriga konsertverksamhet bestod av ca 12–20 årliga konserter givna av elever (några uppvisningar tillkom dessutom). De s.k. elevkonserterna, som gavs vid alla tidpunkter på läsåret, motsvarande närmast de bästa av de traditionella uppvisningarna. Vid kyrkokonserterna låg tyngdpunkten självfallet vid orgel- och körmusik. Konserter gavs i stigande antal av akademins symfoniorkester, kammarorkester och kammarkör Cantemus, även på andra orter. Konserter med utbytesprogram från utländska konservatorier blev allt vanligare. Slutligen skall här nämnas, att akademin fr.o.m. 1961 gjorde alla sina diplomexamina offentliga, vilket var första steget till de debutkonserter som senare skulle införas.

---

1 Hbl 16.9.1961.

Lagen 1966

Den röda tråden genom Taneli Kuusistos sju första rektorsår var utan minsta tvivel arbetet på den lag som skulle reglera Sibelius-Akademins förhållande till statsmakten och som äntligen skulle befria landets högsta musikundervisning från det genanta beroendet av lotteri- och tipsmedel.

Statens skyldigheter i dessa sammanhang hade ju ofta betonats sedan år 1877. Efter Kuusistos utnämning till rektor dök den gamla frågan först upp i en promemoria som akademins professorer tillställde direktionen och som togs till pro-

tokollet den 4 juni 1959. Här föreslås att direktionen skulle utreda statsmaktens inställning till stabilare relationer än de dittills rådande – att professorernas avlöningsnivå här ställdes i förgrunden förvånar knappast. Ärendet bordlades i detta skede. På ett helt annat håll utvecklades samtidigt en viss aktivitet (inte nödvändigtvis av en slump). Professor Oiva Ketonen, som varit sekreterare i en statlig högskolekommitté som nyss avslutat sitt arbete, hade alldeles inofficiellt diskuterat även Sibelius-Akademins ställning med medlemmar av riksdagens kulturutskott. Han tillskrev i början av oktober 1959 Sibelius-Akademins direktionsordförande Roger Lindberg och framhöll bland annat, att han i kulturutskottets krets mötts av ett positivt intresse för utvecklandet av Sibelius-Akademin till en ''egentlig högskola''.[1] Ett svar avgick nästan omedelbart från Lindberg till Ketonen jämte en promemoria rörande akademins mest aktuella problem (bl.a. lönernas eftersläpning).[2]

Arbetet på ett samgående mellan Sibelius-Akademin och statsmakten inleddes därpå och det stod tidigt klart, att det avtal man eftersträvade borde ges formen av en särskild lag, som dels skulle ge akademin ekonomisk trygghet men som även skulle garantera dess fortbestånd som privat högskola. Efter en inofficiell förhandlingsomgång uppgjorde jur.kand. Heikki Borenius – direktionsmedlem 1953–1962 – våren 1961 för internt bruk ett förslag till en lag om Sibelius-Akademin; detta utkast bearbetades därpå av en arbetsgrupp som bestod av Borenius (ordförande), prof. Oiva Ketonen, jur.lic. Kauko Sipponen (sekreterare), rektor Kuusisto och prorektor Helasvuo. Efter det denna arbetsgrupp enats om lagförslagets slutliga formulering inlämnade riksdagsman Jussi Saukkonen m.fl. våren 1962 en motion till riksdagen med förslag om att en lag om Sibelius-Akademin skulle stiftas, den nyssnämnda arbetsgruppens text bifogades motionen. I motiveringen framhöll Saukkonen m.fl.:

''För att Sibelius-Akademins verksamhet och ekonomi skall kunna bringas på lika solid grund som verksamheten vid de privata läroinrättningar på högskolenivå, som staten stöder i ekonomiskt avseende i enlighet med de skyldigheter som nämns i regeringsformens § 78, är det ofrånkomligt, att statsbidraget blir ordinarie genom att en lag stiftas. Det är inte rimligt att verksamhetens omfattning och effektivitet vid vår enda musikhögskola väsentligen beror på inkomster av tippning, särskilt som denna inrättning förebereder tjänstemän och lärare för tjänster inom offentliga samfund. Den redan tidigare nämnda konstkommittén (Kivimaa-kommittén) var av den åsikten, att Sibelius-Akademin behöver ett lagstadgat ordinarie statsstöd att dess fortlöpande verksamhet skall kunna garanteras, och för att den skall befrias från störningar orsakade av en instabil ekonomisk position. En lösning av detta slag har även riksdagen avsett, då den vid behandlingen av 1962 års budget yttrade att regeringen borde undersöka hur bl.a. anslagen till de olika konsthögskolorna kan fås på ordinarie stat. Om Sibelius-Akademins position kan befästas i lag, kan man även belysa de krav som borde ställas på övriga konsthögskolor under statens uppsikt; åtgärden skulle sålunda kunna främja utvecklingen även beträffande läroanstalter på andra konstområden.''*[3]

Motionen resulterade till en början i att undervisningsministeriet den 1 november 1962 tillsatte en kommitté bestående av regeringsrådet Kai Korte, ordförande, vicehäradshövdning Viljo Hakulinen, sekreterare, regeringssekreterarna Olli Närvä och Jaakko Vihmola, rektor Taneli Kuusisto samt som representant för

akademins lärarkår professor Timo Mikkilä. En upptakt till kommitténs arbete blev en konsert som Sibelius-Akademin den 14 november 1962 gav för riksdagens ledamöter med ett stort uppbåd av akademins olika ensembler. Rektor Kuusisto framhöll vid konserten i ett anförande att man nu äntligen upprättat direkt kontakt med grannarna från år 1931. Ungefär 40 riksdagsmän infann sig till konserten. Enligt en anteckning i rektors dagbok hade några av dessa aldrig dessförinnan besökt en konsert eller ens sett en symfoniorkester i aktion.

Lagberedningskommittén hann hålla tio möten innan året var tillända. Arbetet kulminerade 1963 (73 möten) och avslutades 1964 (29 möten). Den 14 april 1964 inlämnade kommittén sitt betänkande till undervisningsministeriet, visserligen med hela tre reservationer. Den 7 maj 1965 avlät regeringen proposition till riksdagen rörande Lag om Sibelius-Akademin, varpå denna lag godkändes i tredje behandling den 16 november 1965 och stadfästes av republikens president den 14 januari 1966. Lagen trädde i kraft den 1 september 1966.

Riksdagens ledamöter inbjöds ånyo till en konsert den 12 december 1965 efter det ärendet slutbehandlats. Jean Sibelius 100-årsdag hade firats några dagar tidigare, och man kan utan minsta överdrift säga, att detta jubileum hade haft sin beskärda andel i att riksdagen hade godkänt lagen. Sibelius-året breddade vägen, och rektor Kuusisto hade senare anledning att yttra, att namnet Sibelius för akademin inte varit endast en symbol utan rentav en trollformel.[4]

* * *

Lagens viktigaste stipulation var att staten skulle stå för samtliga löneutgifter vid akademins högre avdelningar och för 50 % av löneutgifterna vid ungdomsavdelningen, vidare skulle staten bekosta 50 % av vissa andra utgifter (hyror, undervisningsmaterial m.m.). Det förutsattes 1966, att bidrag från andra håll samt elevavgifter skulle täcka resten. I och med att lagen stadfästes upphörde åtminstone i princip ett 84-årigt osäkerhetstillstånd.

Lagberedningskommitténs digra utredningsmaterial ger en inblick i de skiljelinjer som fanns och de frågor som flitigast diskuterades.[5]

Sibelius-Akademins lönenivå behandlades utgående från de överenskommelser med statsmakten som nåtts 1957 och 1959, nöjaktiga men inte tillfredsställande ur akademins synpunkt. Mer och mer började man bland akademins företrädare överge läroverkslärarna som jämförelsepunkt och i stället betrakta universitetslärarnas lönenivå som norm, särskilt för professorskårens del. Från Sibelius-Akademins håll hävdades konsekvent att dess professorer vad kompetenskraven beträffade var helt jämförbara med universitetsprofessorerna, vilket även inskrevs i det slutliga betänkandet där det även nämndes, att professorerna vid Sibelius-Akademin vid den aktuella tidpunkten åtnjöt en lön som motsvarade äldre läroverkslektorers (löneklass 30). Kommittén föreslog likväl att professorerna skulle avlönas endast enligt löneklass B 1, medan universitetsprofessorerna då hade löneklassen B 3. De tre reservationer som bifogades betänkandet gäller delvis just

detta. Rektor Kuusisto föreslog för sin del löneklassen B 2 och Timo Mikkilä förespråkade total jämställdhet med universiteten. Dessa reservationer uppvägs emellertid av synpunkter som närmast var hemmahörande i finansministeriet.

En annan lärarkategori som diskuterades i lagberedningskommittén var lektorerna. Som ovan framgått var långtifrån alla av dem anställda på heltid; mången hade primärt andra poster inom musiklivet. Inom kommittén föreslogs med klar anknytning till statens normala anställningsvillkor, att en klarare gräns än den dittills brukliga skulle dras mellan huvud- och bisysslor även inom Sibelius-Akademin.

Ett statligt önskemål var att de deltidsanställdas antal skulle hållas lågt. Kontakten med det praktiska musiklivet var dock alldeles väsentlig för Sibelius-Akademin, och dessutom var undervisningsvolymen i några ämnen alltför liten för att hela lektorat skulle kunna inrättas. Man nådde en konstruktiv kompromiss och skapade en i statliga sammanhang helt ny tjänstetyp: *lektorer med bitjänst,* vilkas undervisningsskyldighet fastställdes till 10 timmar i veckan. Dessa lektorer fick behålla sin huvudtjänst på annat håll, ehuru detta stred mot statens normer. På detta sätt bevarade Sibelius-Akademin möjligheterna att anställa t.ex. framstående soloblåsare vid stadens symfoniorkestrar som lärare. Ett senare framställt förslag om att även kyrkomusiker skulle kunna få lektorat som bitjänst accepterades däremot inte av undervisningsministeriet.[6]

Ett huvudproblem i lagberedningskommitténs arbete var Sibelius-Akademins, och särskilt dess förskolas, förhållande till landets övriga musikläroanstalter. I början av 1960-talet hade man i landet redan trettio musikinstitut, av vilka tre hade grundats före vinterkriget, tre på 1940-talet, tretton på 1950-talet och tio åren 1960–1964, vilket illustrerar breddningsprocessens acceleration. Samtidigt som man arbetade på lagen om Sibelius-Akademin var en lag om statsstöd för de övriga musikläroanstalterna under beredning. Det förefaller som om de två lagarna år 1961 på sina håll skulle ha uppfattats som en och samma sak, något som både undervisningsministeriet och skolstyrelsen tog ställning emot. På Sibelius-Akademins håll fruktade man i ett skede, att lagen om de övriga musikinstituten skulle ges förtur;[7] denna trädde dock sedermera i kraft först år 1969.

Sibelius-Akademins problematik behandlades av myndigheterna separat från de övriga musikläroanstalternas. Akademin, som i ett skede föreslagits bli underställd skolstyrelsen, kvarstod inom undervisningsministeriets revir, medan de övriga musikläroanstalterna sorterade under skolstyrelsen. Sibelius-Akademin betraktades som en rent yrkesutbildande läroanstalt, medan de övriga musikläroanstalterna behöll sin mindre yrkesinriktade karaktär.

En gemensam zon utgjordes dock av Sibelius-Akademins ungdomsavdelning som alltjämt meddelade undervisning åt skolungdom, ehuru andra musikskolor redan fanns inom huvudstadsregionen. Ungdomsavdelningens särart var dock att den hade tillgång till akademins allra främsta pedagoger, något som hade lockat

elever från olika håll. Att ungdomsavdelningen hade en bland landets musikskolor alldeles unik profil var man inom kommittén helt medveten om; ändå stadgades nu, att avdelningens löneutgifter bara till 50 % skulle bekostas av staten. Regeringspropositionen 1965 upptar följande klarläggning:

"Ungdomsavdelningens undantagsställning finner Regeringen motiverad av att den där meddelade undervisningen icke ens efter det indelningen i avdelningar förnyas kan anses motsvara högskolenivå på samma sätt som vid de övriga avdelningarna, varjämte det bör beaktas, att Helsingfors stads årliga understöd åt akademin delvis bör anses hänföra sig just till ungdomsavdelningen. Å andra sidan bör det likväl observeras att också inom ungdomsavdelningen meddelas en mycket högt strävande undervisning och att staten även understöder sådana musikundervisningsanstalter, med vilka akademins ungdomsavdelning kan jämföras. Avlöningsutgifterna vid ungdomsmusikavdelningen borde utredas särskilt varje år. Avdelningens avlöningsutgifter har under de senaste åren uppgått till ca 10 % av avlöningsutgifterna för undervisningen vid akademin."

Parallellt med detta lagberedningsarbete löpte arbetet på ett nytt reglemente så, att ett förslag som harmonierade med den nya lagtexten kunde inlämnas till undervisningsministeriet den 17 juni 1966. Dessutom utarbetades en ny tjänstestadga. Detta kompletterande arbete utfördes helt internt inom akademin av rektor, prorektor, professor Timo Mikkilä och akademisekreteraren Timo Teerisuo. I arbetet på tjänstestadgan deltog dessutom som lärarrepresentant Eero Linnala.

* * *

Stämningarna inom Sibelius-Akademins lärar- och tjänstemannakår var naturligtvis på lång sikt ljusa medan hela detta beredningsarbete pågick. Man insåg att läget var på väg att stabiliseras, på väg att bindas vid avtal som gällde större grupper av lärare och tjänstemän. På kortare sikt var situationen emellertid osedvanligt irriterande. Liksom dittills låg alla löner ett gott stycke under samhällets allmänna lönenivå, och en lång rad promemorior och protokollsparagrafer visar att myndigheterna inte rutinmässigt verkställde nödiga inflationsjusteringar. De pågående förhandlingarna om en lag medförde paradoxalt nog att varje liten lönekorrigering måste kämpas fram med ett större kraftuppbåd än någonsin. På statligt håll var det blott alltför lätt att lämna alla åtgärder därhän i väntan på den nya lagen.

Missnöjet bland de anställda kulminerade hösten 1962 då man inom lärarkåren övervägde en massuppsägning.[8] Uppgifter om konflikten nådde offentligheten, och en arbetsgrupp tillsattes av undervisningsministeriet för att lösa krisen.[9] Småningom göts olja på vågorna, vilket lände framför allt den nyvalde direktionsordföranden Edwin Linkomies till heder.[10]

* * *

Att det fanns en betydande skillnad mellan synsätten inom Sibelius-Akademin och på undervisningsministeriet visas inte minst av en händelsekedja sommaren 1966. Lagen om Sibelius-Akademin och den därmed sammanhängande förordningen medgav ett visst spelrum beträffande de olika tjänstekategoriernas exakta inplacering i det statliga löneklassystemet. Inte heller var de ordinarie tjänstein-

nehavarnas antal helt fixerat. Sibelius-Akademins ledning inväntade särskilda förhandlingar om detaljerna våren 1966 och uppsade formellt hela personalen för att bevara en viss handlingsfrihet. Trots flere påstötar kallades akademins representanter inte till ministeriets förhandlingsbord, varpå man i maj började uppgöra ett eget förslag till tjänster och deras avlöning. Utgångspunkter var lagberedningsarbetet och den information man efterhand kunnat få. Nu föreslog akademin dock för professorernas del löneklassen B 3 med beaktande av, att universitetsprofessorernas lön vid denna tidpunkt höjdes till B 5. Sibelius-Akademins förslag behandlades av direktionen den 31 maj och tillställdes undervisningsministeriet. Sommarsemestrarna stod för dörren och man föreställde sig att allt var i sin ordning.

Av en händelse fick rektor Kuusisto den 18 juli veta, att ärendet utan akademins vetskap förts vidare i en utformning som var ogynnsam, och att det skulle föredras för regeringen den 28 juli. Undervisningsministeriet föreslog färre ordinarie tjänster än de äskade, och deras avlöning var på många punkter lägre än acceptabelt. För att rädda det som räddas kunde anhöll rektor om audiens hos undervisningsminister Oittinen, som sålunda kunde ta del av akademins synpunkter den 25 juli. Föredragningen i regeringen uppsköts, och man kunde sammankalla den delegation som akademin tillsatt enkom för löneförhandlingar med statsmakten. Till delegationen hörde Rolf Nevanlinna, Roger Lindberg, Timo Mikkilä, Taneli Kuusisto och Veikko Helasvuo. Dessa sammanträffade med kanslichef Heikki Hosia på undervisningsministeriet den 9 augusti (ministern var upptagen), varvid Rolf Nevanlinna skarpt kritiserade myndigheterna som ställde Sibelius-Akademin i sämre ställning än de övriga högskolorna.[11] Resultatet av denna av alla parter oförutsedda förhandlingsomgång semestertid var, att samtliga lektorers och lärares löneklasser höjdes med en, dock inte med de av akademin föreslagna två, samt att man fick hela sex tjänster utöver de av undervisningsministeriet i juli föreslagna; dessutom bokfördes några smärre vinster.

Trots att vissa framgångar alltså noterades var läget vid lagens ikraftträdande ändå det, att Sibelius-Akademin inte var jämställd med övriga högskolor i lönemässigt avseende. Rolf Nevanlinna, som i egenskap av kansler för ett universitet mycket väl visste vad saken gällde, återkom till musikprofessorernas alltför låga lönenivå i sina memoarer:

''Från akademins håll har man försökt åstadkomma en korrigering av detta sorgliga misstag. Åtskilliga gånger har jag i detta ärende besökt statsrådet, utan resultat. Den förmåga och den utbildning man kräver av professorer vid Sibelius-Akademin överstiger betydligt medelnivån hos professorerna i landets högskolor. Då det erforderliga lilla tillskottet av pengar knappast skulle märkas i statens stora högskolbudget, är statsrådets envetna bromsande i denna fråga att uppfatta som en kvarleva av underskattning av arbete på musikens område.''*[12]

Lärar- och tjänstemannakåren blev nu om inte till namnet så åtminstone till gagnet anställd av staten. I en skrivelse daterad den 11 augusti 1966 meddelade undervisningsministeriet den slutliga förteckningen över de tjänster som fick inrät-

tas samt deras löneklasser. Sibelius-Akademins struktur vid denna tidpunkt belyses av en uppräkning av dem som hösten 1966 mottog ordinarie tjänst:[13]

Rektor	Taneli Kuusisto
Prorektor	Veikko Helasvuo
PROFESSORER	
komposition	Erik Bergman
violin	Anja Ignatius
orgel	Paavo Raussi
violoncell	Erkki Rautio
solosång	Matti Lehtinen
piano	Timo Mikkilä
LEKTORER, HÖGRE LÖNEKLASS	
kontrapunkt, instrumentation, komposition	Einar Englund
stil- och formanalys	Olavi Kauko
specialämnen vid skolmusikavdelningen	Matti Rautio
specialämnen vid kyrkomusikavdelningen	Harald Andersén
piano	Tapani Valsta
violin	Arno Granroth
orgel	Enzio Forsblom
solosång	Antti Koskinen
	Jolanda di Maria-Petris
LEKTORER, LÄGRE LÖNEKLASS	
musikteori och -historia	Timo Mäkinen
musikteori	Paavo Heininen
	Osmo Lindeman
	Einojuhani Rautavaara
specialämnen vid skolmusikavdelningen	Ahti Sonninen
tonträffning	Inkeri Keravuori
	Seija-Sisko Raitio
	Ruth Vaaranen
piano	Rolf Bergroth
	Kauko Kuosma
	Jaakko Somero
orgel	Janne Raitio
	Tauno Äikää
solosång	Greta Aaltonen
	Jorma Huttunen
	Liisa Linko-Malmio
	Matti Tuloisela
violin	Erik Cronvall
	Leena Siukonen-Penttilä
	Onni Suhonen
	Irma Suurpää
altviolin	Aarno Salmela
deklamation	Kaarina Virolainen

LEKTORER MED BITJÄNST	
flöjt	Juho Alvas
	Josef Rauttenbacher
oboe	Asser Sipilä
klarinett	Sven Lavela
	Eero Linnala
valthorn	Holger Fransman
trumpet	Uno Koivu
	Lauri Ojala
basun	Olavi Lampinen
violoncell	Vili Pullinen
kontrabas	Oiva Nummelin
LÄRARE	
piano (och pianopedagogik)	Eevi Cronvall
	Clara Grenman
	Maija Helasvuo
	Meri Louhos
	Sanna Mattinen-Snellman
	Riitta Parikka
	Liisa Pohjola-Oramo
	Inkeri Saarinen
	Inkeri Siukonen-Kuosma
	Margherita Tandefelt
	Liisa v. Zweygberg-Jalkanen
solosång	Mirjam Helin
	Inkeri Rantasalo
	Sulo Saarits
deklamation	Piippa Heliö-Angervo
ackompanjatör	Kaija Kakkuri
KANSLIET	
biträdande sekreterare	Timo Teerisuo
kamrer	Sirkka-Liisa Jääskeläinen
kanslisekreterare	Gunnel Rautavaara
deltidsanställd kansli-sekreterare	Margareta Jalas
kanslist	Lea Stén
bud	Dagny Grönholm
BIBLIOTEKET	
bibliotekarie	Pentti Soini
biblioteksfunktionärer	Helvi Leiviskä
	Margit Hedlund
deltidsanställd biblioteks-funktionär	Stina Löfman
BETJÄNTE	
övervaktmästare	Runar Åberg
vaktmästare	Nina Åberg
garderobiärer	Hanna Wallenius
	Lilli Vesanto
städerskor	Martta Järvitalo
	Sylvi Lindgren

	Hellin Moilanen
	Saima Nieminen

För särskilt överenskomna arvoden engagerades:

Direktor för skolmusikavdelningen	Matti Rautio
Direktor för kyrkomusikavdelningen, dirigent för stora kören	Harald Andersén
Dirigent för symfoniorkestern, ledare för orkesterklassen, ledare för kapellmästarutbildningen, dirigent för kammarorkestern	Ulf Söderblom
Dirigent för Junior-orkestern	Erik Cronvall
Dirigent för blåsorkestern	Holger Fransman
Ledare för operastudion	Matti Lehtinen
Konsertmästare för symfoniorkestern	Heikki Louhivuori
Konsertmästare för Junior-orkestern	Juhani Tiainen
Dirigent för kammarkören	Ilkka Kuusisto

Utöver de nämnda verkade vid Sibelius-Akademin läsåret 1966–1967 hela 64 timlärare och 13 hjälplärare, några timanställda ackompanjatörer samt en rad läraraspiranter.

---

1 Brev från O. Ketonen till R. Lindberg 5.10.1959; DIR 6.10.1959, § 16.
2 Brev från R. Lindberg till O. Ketonen 8.10.1959; DIR 16.11.1959, § 6, bilaga: kopia av brevet.
3 DIR 19.3.1962, § 12, bilaga.
4 KUUSISTO, T., tal vid en kollation 14.1.1972.
5 RA, SA:n aseman selvittelytoimikunta. 540.202-204. Därutöver har prof. T. Kuusisto vänligen ställt sin samling av promemorior m.m. till förf:s förfogande.
6 Skrivelse UM till SA 13.12.1966.
7 KUUSISTO, T. Eräitä SA:n lakisääteisyyttä koskevia näkökohtia, DIR 20.11.1965, § 5, bilaga.
8 DIR 3.10.1962, § 8.
9 SA:n palkkakiista jatkuu, HS 13.11.1962.
10 Muntlig uppgift av T. Kuusisto.
11 KUUSISTO, T., Muistio koskien viranomaisten kesällä 1966 laatimia esityksiä SA:n viroiksi ja palkkioiksi; Muistiinpanoja SA:n virka- ja palkkakysymysten käsittelyssä kesäkaudella 1966.
12 NEVANLINNA, R., Muisteltua, Keuruu 1976, s. 206.
13 DIR 23.11.1966, § 5, bilaga.

Privat högskola under statens beskydd 1966–1980

Nya ramar

Arbetet i den nya lagens hägn inleddes under optimistiska, rentav triumferande former. Rektor Taneli Kuusisto framhöll i sitt inskriptionstal den 5 september 1966 att Martin Wegelius kungstanke förverkligats: man arbetade nu med stöd av en särskild lag. Han anknöt även till den musikpedagogiska utvecklingen i landet som helhet, och önskade att också de övriga musikläroanstalterna skulle uppnå en i lag tryggad ställning:

''Den för Sibelius-Akademin stadfästa lagen kan inte med full verkan främja en sund utveckling av landets musikliv, så länge de övriga musikläroanstalterna – de som skapar grunden – inte har fått sin ställning stabiliserad. Det finns ingen anledning att tro, att man inte på officiellt håll gör vad man kan för att lagen om musikinstitut skall bli antagen.

Vad betyder lagen för oss? Sibelius-Akademins ekonomiska ställning har på ett avgörande sätt förändrats genom det som nu är stadgat om akademins statsunderstöd. Vi har sluppit den mara som ridit oss i långa tider, för vi kan äntligen vara säkra på att den verksamhet akademin upprätthåller kan fortsättas också nästa år och att vi nu har sannolika möjligheter att såsom arbetsplats väcka också de främsta förmågornas intresse vilket måste anses vara huvudförutsättningen för att landets musikhögskola skall kunna fylla sin uppgift. Kärnan i hela musikhögskoletanken är ju, att en sådan inrättning skall kunna garantera sin undervisnings kvalitet, oberoende av vilket ämne och vilken kurs det är fråga om.''

Kuusisto antydde även, att den relativa ekonomiska tryggheten innebar allt flera kontakter med ''det allmänna'':

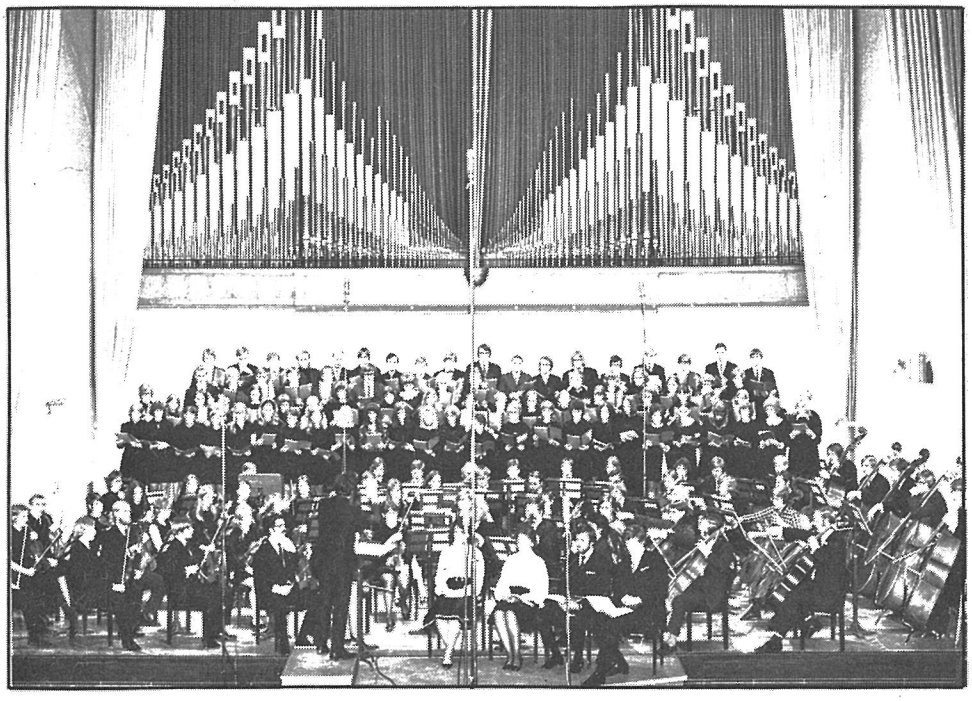
''En automatisk följd av allt detta – eller man kunde lika väl säga: ett sakenligt mål – var samtidigt att akademin blev fastare knuten till undervisningsministeriet och underkastad dess uppsikt och bestämmanderätt.''

I lagen 1966 definieras Sibelius-Akademin som ''en privat högskola, vars uppgift är att meddela undervisning i skapande och återgivande tonkonst till och med dess högsta stadium, att handhava utbildningen av musiklärare och yrkesutbildningen för olika musikområden samt att även i övrigt främja musikodlingen i landet.'' (§ 1). Akademins undervisningsspråk var finska och svenska och dess ämbetsspråk finska (§ 2). Statsstödet, för vilket för tiden normala villkor fastställdes (§ 5), fixerades till 100 % av löneutgifterna, likväl så, att endast 50 % av ungdomsavdelningens löneutgifter erlades. Vissa andra utgifter erlades likaså till hälften av staten, bl.a. hyresvärdet för hyrda lokaliteter samt kostnaderna för undervisningsmaterial (§ 6).

Den förvaltningsmodell som trädde i kraft betraktades vid denna tidpunkt som progressiv. Akademins förvaltningsorgan var, enligt den förordning som gavs den 25 mars 1966, delegationen, direktionen, rektor och prorektor samt lärar-

Kammarkören Cantemus och Harald Andersén 1970

Stora kören och Symfoniorkestern 1971. Dirigent Jorma Panula.

kollegiet (i det reglemente som fastställdes 24.8.1966 omtalas i stället lärarrådet).

Delegationen, som ägde bestånd 1966–1980, efterträdde utvecklingshistoriskt sett bolagsstämman för Ab Sibelius-Akademin, ett bolag som man började avveckla 1966. Bolaget hade ju fört uppdragsgivarnas talan, något som nu övertogs av det nya tjugomanna organet, som representerade ''samhället''. Av delegationens medlemmar utsågs elva av undervisningsministeriet, två av stadsstyrelsen i Helsingfors samt sju av resp. Helsingfors universitet, Åbo Akademi, Stiftelsen för Sibelius-Akademin, Sibelius-Akademins lärar- och tjänstemannaförening, Stiftelsen för Finlands nationalopera, Musikinstitutens i Finland förbund samt Musiklärarnas i Finland förbund. Var och en av delegationens medlemmar hade sin personliga suppleant. En representant för elevkåren började 1977 kallas till delegationens möten, dock utan att beviljas rösträtt.

Delegationens viktigaste uppgifter var, enligt Förordning om Sibelius-Akademin 1966, § 3, att tillsätta en direktion samt utöva tillsyn över dess verksamhet, att godkänna direktionens budgetförslag och fastställa boksluten samt att på basen av direktionens tjänsteförslag tillsätta professorer vid akademin. Det tillkom även delegationen att göra framställningar till undervisningsministeriet rörande tjänster som äskades, föreslogs bli ombildade o.dyl.

Normalt höll delegationen två à tre möten per år. Ordförande var 1966–1980 ledamoten av Finlands Akademi Joonas Kokkonen, som invalts av undervisningsministeriet. Delegationens arbete profiterade i högsta grad av att det leddes av en person, som gått den långa vägen i Sibelius-Akademin: från elev via lärar- och förvaltningsuppdrag till professor. Att Kokkonen dessutom känner hela vårt musikliv utan och innan har varit en oskattbar tillgång, inte minst då delegationen har ställts inför kontroversiella utnämningsärenden. Kokkonen tog under sin tid som delegationsordförande aktivt del i akademins strävanden i högre grad än hans ställning kanske hade förpliktigat honom till, något som var av största värde under de besvärliga åren på 1970-talet.

Direktionen kvarstod i sin traditionella form. Av dess nio medlemmar skulle ordföranden, viceordföranden samt fyra medlemmar (som inte fick vara anställda vid akademin) utses av delegationen. En medlem skulle väljas av akademins lärarkollegium medan rektor och prorektor var självskrivna (förordningen, § 4). Direktionens uppgift var att fatta beslut i sådana ärenden som inte tillkom delegationen samt att föra akademins talan (§ 5). En elevrepresentant bereddes på initiativ av direktionsordföranden från 1969 plats vid direktionens möten, endast med yttranderätt.

Rolf Nevanlinna kvarstod som direktionsordförande till år 1971, då han efterträddes av professorn i musikvetenskap vid Helsingfors universitet Erik Tawaststjerna, en av förgrundsgestalterna inom vårt musikliv, känd som pianist, föredragshållare, musikskribent i dagspressen o.s.v. men framför allt som Jean Si-

belius kongenialiske biograf. Tawaststjerna förde akademins talan på ett oförlikneligt sätt under det administrativt så krävande sjuttiotalet. Som ett kuriosum kan nämnas, att den nytillträdande ordföranden hade varit elev till den avgående – i matematik.

Lärarrådet, där rektor, och vid förfall för honom prorektor, förde ordet var ett organ närmast med uppgift att avge utlåtanden, dock fastställdes kursfordringarna i de olika undervisningsämnena på denna nivå (reglementet 24.8.1966, § 14). Rådet var sammansatt på likadant sätt som det lärarkollegium som bildats 1952: utom presidiet bestod det av professorskåren, avdelningsföreståndarna samt lärarrepresentanter för olika ämnen, sammanlagt aderton personer.

Lärarrådets kontakt med det pedagogiska fältet inom akademin effektiverades av en ny nivå inom förvaltningen, som tillkom genom ett direktionsbeslut den 8 februari 1967: tolv *ämneskollegier,* som närmast hade karaktären av kanaler för opinionerna. Följande ämneskollegier tillsattes:

1. Komposition, harmonilära, kontrapunkt
2. Musikhistoria, formlära och estetik
3. Tonträffning, allmän musiklära (teori I), instrumentation
4. Skolmusikavdelningens specialämnen
5. Kyrkomusikavdelningens specialämnen
6. Piano, pianopedagogik och harpa
7. Orgel, cembalo
8. Solosång, deklamation och talteknik
9. Rörelsekonst, operastudions specialämnen
10. Stråkinstrument, violinpedagogik
11. Blåsinstrument, slaginstrument
12. Orkesterledning, körledning

Ämneskollegierna, vilkas verksamhet i några fall var livlig och i andra fall mera kursorisk, blev den fasta grund på vilken 1970-talets förnyelsearbete kom att vila. Indelningen, som bygger på naturliga släktskaper mellan de ämnen som sammanförts, kan i vissa avseenden ses som ett förebud till den pedagogiska organisation som infördes 1980.

* * *

Stiftelsen för Sibelius-Akademin påverkades inte till det yttre av att akademins förvaltningsmodell ändrats enligt lagen 1966. Nu bar man upp hyra för fastigheten av den juridiska personen Sibelius-Akademin, och inte som dittills av det sedan länge starkt subventionerade Ab Sibelius-Akademin, en organisation som redan en tid framstått som föråldrad. Man började avveckla bolaget, och planerade i ett skede att grunda en särskild understödsförening för akademin för att överta den egendom, som bolaget förvaltade.[1] Beslut om bolagets slutliga upphörande fattades vid en extra bolagsstämma den 29 september 1970, varvid bolagets hela egendom, vars värde enligt bokföringen steg till 880.299 mark,

överläts till Sibelius-Akademin. Beträffande talrika stipendiefonder gjordes särskilda överenskommelser. Som motprestation likviderade akademin bolagets skuld till ett försäkringsbolag, en åtgärd som fordrade ett extra statsbidrag.[2]

* * *

Rektor Taneli Kuusisto och prorektor Veikko Helasvuo kvarstod på sina poster till 1971, båda i kraft av det nya reglementet befriade från all undervisningsskyldighet (§ 11, 12), ett tidens tecken som sammanhänger med de ökande förvaltningsbestyren. Kuusisto anhöll om avsked nämnda år, ett år innan han skulle ha uppnått pensionsåldern med en motivering som vittnar om den arbetsbörda, som rektor numera måste räkna med:

''Ett framgångsrikt handhavande av de tjänsteuppdrag och övriga skyldigheter som åvilar Sibelius-Akademins rektor kräver av tjänstens innehavare en skapande andlig potens och en fysisk kondition som överstiger den som jag känner att jag numera har. Att leda akademins verksamhet fordrar även en sådan fruktbar kontakt med de myndigheter som besluter över akademins angelägenheter, som jag på sista tiden inte längre kunnat få till stånd.''*[3]

Ett anförande som Kuusisto höll inför undervisningsminister Kalavainen den 19 november 1970 synes bekräfta det som antyds i ovan citerade replik: den avgående rektorn var besviken över att den tillväxt man ställt sina förhoppningar till år 1966 dittills nästan helt hade uteblivit.[4] Skämtsamt yttrade Kuusisto vid den avskedskollation som hölls för honom att han genom att avgå givit sig in på någonting livsfarligt: ingen av de tre mest betydande rektorerna före honom (Wegelius, Melartin, Linko) hade förunnats ett långt liv som emeritus.[5]

Successionen var denna gång helt självklar. Veikko Helasvuo hade i tolv år varit prorektor, och härvid förvärvat en överlägsen kännedom om akademins alla funktioner. Han saknade medtävlare, och utsågs enhälligt till rektor.

Frågan om prorektorsposten var inte lika lättskött. Vid sitt möte den 27 april 1971 diskuterade direktionen några förslag, efter att ha gjort sonderingar. Man beslöt att till prorektor kalla lektorn i solosång vid Sibelius-Akademin, jur.kand. Matti Tuloisela, som hörde till våra ledande sångartister och som hade verkat som lektor i sång vid Kuopio musikinstitut, där han även omhänderhaft föreståndarposten. Tuloisela förblev verksam som prorektor bara till den 1 oktober 1974, då han åter tillträdde en tjänst som lektor i sång och sångpedagogik vid Sibelius-Akademin. Till hans efterträdare utsågs fil.mag. Ellen Urho, först som t.f. men därefter som ordinarie från den 1 augusti 1975. Hon hade meriterat sig genom en solid insats på skolmusikens område: som överlärare vid Tyttönormaalilyseo, som lektor vid lärarhögskolan i Helsingfors och som lektor vid Sibelius-Akademins skolmusikavdelning. Hennes organisatoriska förmåga hade i många sammanhang utnyttjats bl.a. av de högre skolmyndigheterna.

* * *

Hur gestaltade sig arbetet i den förnyade högskola, som fick sin form 1966, och vars växande anknytning till statsmakten illustreras av att varje stadga av bety-

delse för akademin redan fanns införd i Finlands författningssamling? Låt oss först konstatera, att studentrevolten 1968 inte i överhövan hög grad satte sin prägel på det inre livet, åtminstone inte i lika hög grad som på några andra håll. Musikens och musikundervisningens arbetsrutiner står på urgammal hantverksmässig grund, som inte låter sig rubbas av tvära kursändringar. Inte heller oljekrisen 1973 och den därpå följande åtstramningen kom för Sibelius-Akademin att bli den skiljemur som förnams så starkt i vissa andra högskolor; akademin hade i stort sett stått på sidan av den växande tilldelning av lärartjänster, som nu avbröts.

På det administrativa planet märktes den nya tiden så, att arbetet började färgas av den praxis som varit rådande i övriga statliga sammanhang. Akademins sekreterare (åren 1967–1968 Pekka Kallio) föreskrevs nu ha en juridisk examen, och femårsplaner, noggrant motiverade tjänsteäskanden m.m. började bli vanliga bilagor till protokollen. Handlingarna stiliserades i allt högre grad så, att de skulle kunna läsas även utan en musikalisk referensram, och direktionen sysslade med procentuellt sett färre principiella frågor än förr; de slutliga besluten i ekonomiska frågor fattades av undervisnings- och finansministerierna.

För alla ordinarie lärare kändes tryggheten större än dittills; lönen utgick ju från ett moment i ordinarie budgeten. Och år 1969 övertogs alla pensionsärenden av statskontoret, varvid man slutligen kunde börja avveckla alla dittillsvarande pensionssystem.[6] Rektor Kuusisto hade förespråkat en lösning av detta slag i riksdagens kulturutskott 1968.[7] Timlärarna var dock alltjämt alldeles för många. Flere försök gjordes för att få dem, som hade högt timantal, överförda till ordinarie stat, dock förgäves.

En förbättring som hälsades med glädje av eleverna – förutom tillkomsten av Clavis, som beskrivs nedan – var att statens studielån fr.o.m. höstterminen 1970 kunde ges även till studerande vid Sibelius-Akademin. Dittills hade man stått utanför detta ur studiesocial synpunkt viktiga arrangemang. Ärendena omhänderhas inom Sibelius-Akademin av en särskild studiestödsnämd som består av prorektor samt representanter för lärarna och eleverna.

En särskild studiesekreterartjänst inrättades 1974; dessförinnan hade man varit beroende av högst inofficiell handledning i ärenden rörande studiernas uppläggande o. dyl. Tjänsten innehades först av Erkki Pullinen. En studiehandbok började utges 1977, numera är denna årligen justerade publikation ett oeftergivligt måste för orienteringen bland alla de kurser och perioder som avlöser varandra. Av största betydelse är även det interna informationsblad, som började utkomma läsåret 1971–1972, och där både akademin, lärar- och tjänstemannaföreningen samt elevkåren har spaltutrymme.

Eleverna har under de senaste åren sannolikt haft flera kontakter med det omgivande samhället än under tidigare epoker. För de längst hunnas del kan man notera, att landets musikliv nu är inne i ett ”tävlingsstadium”. Som efterföljare

till Maj Lind-tävlingen i piano har en lång rad solisttävlingar tillkommit såsom cellotävlingen i Åbo, sångtävlingar i Nyslott och Villmanstrand samt orgeltävlingen i Lahtis.

Samtliga elevkategorier har berörts av Sibelius-Akademins ökade konsertverksamhet. Från hösten 1966 till våren 1981 har hela 1 060 konserter och uppvisningar av olika slag anordnats av akademin, därtill kommer interna evenemang. I denna höga siffra ingår akademins traditionella kammarkonserter (fem à åtta per år), debutkonserter (årligen ett tiotal), kyrkokonserter, operaföreställningar, orkesterkonserter, körkonserter etc. men även konserter av traditionell elevuppvisningstyp. Av intresse är, att en allt större del av dessa konserter börjat förläggas till lokaler utanför akademin: bibliotek, konsthallar (konsertserien ''Lyssna och se''), ålderdomshem o.s.v. Man har ägnat sig åt s.k. uppsökande verksamhet. Något år har de externa konserternas andel närmat sig hälften.

Sibelius-Akademins internationella kontakter befästes på 1960- och 1970-talen. Samarbetet inom såväl Association Européenne des Conservatoires, Académies de musique et Musikhochschulen som Nordiskt konservatorieråd var väsentligt. Här kunde aktuella problem diskuteras rektorer och andra ledande emellan, och speciellt i den senare organisationen kunde dagsaktuella frågor tas upp, alla parter till gagn.

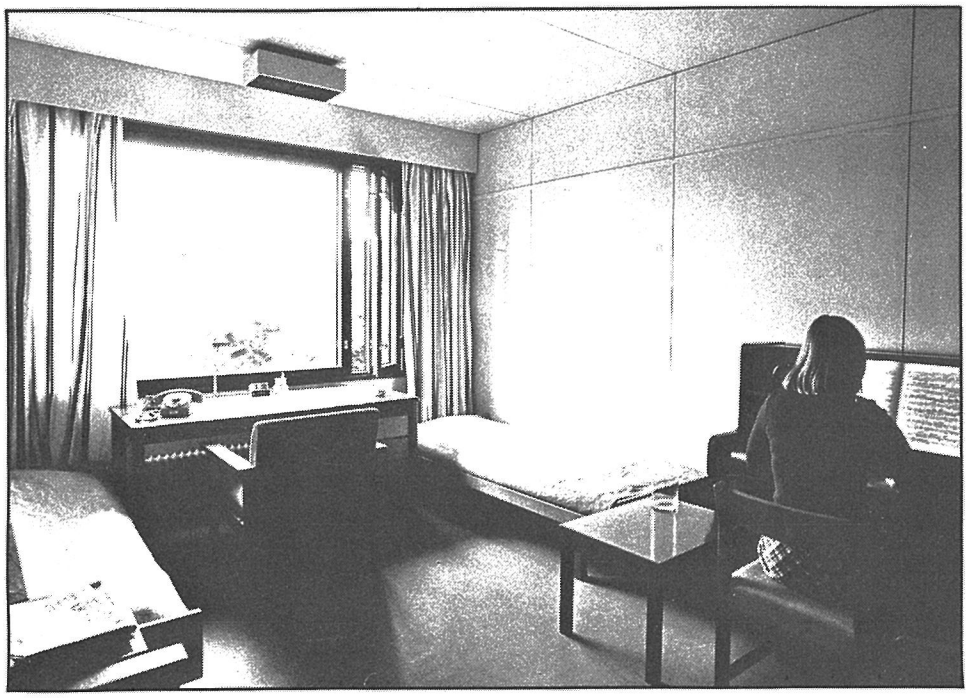
Närmare det dagliga arbetet inom akademin kom de gästande föreläsare och lärare, som från mitten av 1960-talet började bli allt vanligare. Åtskilliga sidor i årsberättelserna förtäljer om, att impulser utifrån nådde de mest skilda sektorer av akademins arbete. Omvänt företog även lärare vid akademin resor till utlandet.

Digra volymer skulle kunna skrivas om det elevutbyte som småningom växte fram efter den trevande starten på 1950-talet. Dels har elevutbyteskonserter anordnats i åtskilliga europeiska konservatorier, som i sin tur sänt solister och elevgrupper till Finland. Dels har även åtskilliga kunnat resa utrikes på särskilda stipendier för att komplettera sitt kunnande. Allt flera elever har från 1970-talets början deltagit i olika internationella musiktävlingar.

---

1. Stiftelsens principaler, 28.3.1968, § 11.
2 ÅB 1970–71, s. 28.
3 KUUSISTO, T., brev till DIR 1.3.1971.
4 KUUSISTO, T., anförande på undervisningsministeriet 19.11.1970; DIR 27.11.1970, § 3.
5 KUUSISTO, T., tal vid en kollation 14.1.1972.
6 SA, verksamhetsberättelse 1969.
7 DEL 14.12.1968, § 3, bilaga: Kuusistos anförande i riksdagens kulturutskott 3.12.1968.

Clavis

Samexamenssystemet

Det samexamenssystem som börjat byggas upp ca 1963 och som syftade till att examina avlagda vid andra musikläroanstalter skulle ha full giltighet vid Sibelius-Akademin nådde ur akademins synvinkel en kulmen åren kring 1970. Systemet med censorer och resande examinatorer omfattade efterhand musikinstitut i hela landet, särskilda avtal träffades även med de musikvetenskapliga institutionerna vid Helsingfors, Jyväskylä och Åbo universitet (Turun Yliopisto).

Det står höjt över varje diskussion, att Sibelius-Akademin härigenom bidrog till att ge stadga åt den expanderande musikundervisningen. Men efterhand blev det även tydligt, att en oproportionerligt stor belastning åvilade mången av akademins lärare, särskilt som allt flera musikinstitut skulle inrymmas i kretsen. Utvecklingen efter 1970 var följdriktig: man började från akademins håll avstå från sådana kontrollåtgärder som uppfattades som formaliteter, d.v.s. bedömning av lägre kurser i de fall, då examensnämnderna i landsorten visat sig vara väl förtrogna med Sibelius-Akademins riktlinjer. Med några läroanstalter träffades avtal om examinas utbytbarhet utan särskilt censorsförfarande.[1]

De normer som skapats – alla kursfordringar i solistämnen vid Sibelius-Akademin förelåg reviderade ca 1970 – är utgångspunkten för det hela landet täckande kursexamenssystem som sätter sin mycket tydliga prägel på musikstudierna i vår tid. Elementarkurserna vid Helsingfors musikinstitut och särskilt dess förskola vid seklets början har nu sin motsvarighet i de grundkurser 1/3, 2/3 och 3/3 som följs vid landets musikskolor, och akademins nivåer I, II och III har direkt kunnat övertas av musikinstituten och konservatorierna. Sibelius-Akademins poängsystem för solistiska examina (1–25) har likaså vunnit insteg, något som har underlättats av att majoriteten av landets musiklärare har besökt instrumental- och sångpedagogiska kurser vid akademin. De risker som är förknippade med ett alltför strängt tillämpande av dessa kurskrav, som lätt kan projiceras mot årskursbundna tidtabeller, berördes av rektor Veikko Helasvuo i inskriptionstalet den 4 september 1978:

''Alla försöker nå så höga poängtal som möjligt. Den, som får över 20 poäng, är en hjälte. Och stackars den, som får 2 poäng mindre än kamraten! [. . .] Det väcker dock tvivel, om ett dylikt system är det bästa möjliga och kan rekommenderas som sådant. Dessa tvivel stöds av vad psykologerna och de pedagogiskt sakkunniga i allmänhet konstaterar beträffande de mentala farorna i de av dagens konkurrenssamhälle skapade attityderna. 'Behöver vi all den tävlan mellan individerna, som vi är tvungna att uthärda', frågar psykologen Maijaliisa Rauste von Wright. 'Skulle vi inte kunna utföra vårt arbete väl, också om vi inte i allt skulle jämföras med andra? Vi är olika när vi föds. [. . .]' De här orden kan tillämpas också på den reglerade, målinriktat organiserade musikutbildningen. Hur långt är det skäl att förenhetliga och normera metoderna och medlen i musikundervisningen, enkannerligen i den individuella instrumentalundervisningen? Står en såväl lärare som elever mycket hårt bindande systematik i strid med musikens innersta väsen, med den konstnärliga begåvningens spontana behov av att växa och med de individuella särdragen hos de olika personligheter, som söker sitt innersta jag?''

Efterhand nedtrappades Sibelius-Akademins aktiva åtgärder i samband med underhandlingar som fördes mellan akademin och Musikläroanstalternas i Finland

förbund. Då en ny förordning om musikläroanstalter trädde i kraft 1977 gavs konservatorierna i landet rätt att ge utbildning för lärartjänster vid musikläroanstalter; dessa konservatorier kunde nu i sin tur samarbeta med musikinstituten i sin region beträffande bl.a. examinationen.[2] Sibelius-Akademins insatser inom detta samexamenssystem – som utvecklats som ringar på vattnet – är numera volymmässigt obetydliga.

---

1 DIR 19.2.1970, § 3, 4; 24.4.1973, § 14; KUUSISTO, T., Musiikkioppilaitosten yhteistyö, US 16.3.1970.
2 ÅB 1975–76, s. 38.

Clavis

På förslag av Eva Paloheimo beslöts vid ett direktionsmöte den 12 december 1963, att det planerade elevinternatet skulle ges högsta prioritet bland Sibelius-Akademins byggnadsplaner. Många högskolor i huvudstadsregionen hade vid denna tidpunkt redan uppfört bostäder för sina studenter, och läget på hyresmarknaden i Helsingfors blev allt mindre gynsamt för musikstuderande, som ju måste tillförsäkras övningsmöjligheter.

Efter det en tomt i Södra Haga – som ovan nämnts – ställts till förfogande av stadens myndigheter år 1965 påbörjades ett intensivt arbete att insamla pengar. En damkommitté – där bl.a. Liisa Linko-Malmio och Kyllikki Kuusisto hörde till de aktivaste – anordnade åtskilliga begivenheter såsom matinéer, soaréer och hemkonserter. Arkitektbyrån Malmio – som sedermera uppgjorde ritningar – utformade ett särskilt märke, en g-klav, som såldes med god vinst. På förslag av Matti Rautio fick märket namnet *Clavis* som snart övertogs av hela projektet. Stor entusiasm utvecklades under stridsropet ''Fiolspelaren under tak'', en slogan som lanserades av fru Sinikka Nevanlinna. Både elevkåren och akademins lärare bidrog effektivt till finansieringen genom olika uppträdanden, penninginsamling med vederbörligt tillstånd o.s.v. Aktionen gav många ekon i det offentliga.

Ab Sibelius-Akademin, Stiftelsen för Sibelius-Akademin och Sibelius-Akademins Elevkår r.f. tog år 1966 i samråd initiativet till *Sibelius-Akademins Elevhemsstiftelse,* vars stiftelseurkund undertecknades den 14 juni detta år av företrädare för de tre organisationerna. Några veckor senare, den 18 augusti, förelåg justitieministeriets godkännande.[1]

Styrelsen för denna stiftelse har Sibelius-Akademins rektor som ordförande och består i övrigt av två medlemmar utsedda av akademins direktion samt ytterligare fyra medlemmar som representerar resp. undervisningsministeriet, stadsstyrelsen i Helsingfors, Stiftelsens för Sibelius-Akademin styrelse samt Sibelius-

Akademins Elevkår r.f. Ab Sibelius-Akademin, som höll på att avvecklas, ställdes på sidan redan i detta skede.

Efter det lagen om Sibelius-Akademin trätt i kraft 1966 övertogs sekreterarposten vid akademin av jur. kand. Pekka Kallio, vars kunskaper och idérikedom kom även elevhemsstiftelsen till godo. Det var i hög grad han som åstadkom en finansieringsplan, som byggde på lån av bostadsstyrelsen, Helsingfors stad samt några banker och försäkringsbolag. Olika donationer inflöt även; donatorernas namn pryder entréhallen i Clavis.

Efter det ritningarna till elevhemmet färdigställts av Veikko Malmio – en pappmodell visades upp på Gamla studenthuset den 2 februari 1968 – tillsattes en byggnadskommitté den 16 april 1968. Dess ordförande var bankdirektör Jan Ilves och dess sekreterare akademins nya lagfarna sekreterare Tuulikki Ijäs (Pekka Kallio kvarstod dock en tid som stiftelsens ombudsman). Själva bygget kunde nu genomföras. Taklagsöl dracks den 22 augusti 1969 och fastigheten stod inflyttningsklar vid nyårstiden 1970. Damkommittén stod för inredningen som levererades av Asko och Artek. I Clavis finns 83 rum för en person och 21 rum för två personer, samtliga boningsrum har kokvrå, toalett och dusch. I första våningen finns en liten festsal och ett sällskapsrum, och i källarvåningen bl.a. 20 övningsrum, inspelningsstudio, bastu och tvättstuga. Hela kostnaden för allt detta steg till 2.377.725:38 mark, vilket med endast ca en procent överskred den uppgjorda budgeten, ett rekord i sitt slag.

Vårterminen 1970 beboddes huset till ungefär hälften av musikstuderande, medan de överblivna rummen tacksamt hyrdes av studerande vid andra högskolor. Därefter har Sibelius-Akademins egna elever i princip fyllt hela huset. Det är höjt över varje diskussion att Clavis på ett alldeles avgörande sätt har underlättat studierna för blivande musiker från andra orter. Här kan man bo för en måttlig hyra men även spela utan att besvära hyrestanter. Läget är dessutom förmånligt med tanke på kommunikationerna. Sibelius-Akademin kan nås utan omstigningar.

Vid delegationens för Sibelius-Akademin vårmöte 1969 ställdes frågan: ''Varför har själva akademin sett som sin uppgift att börja bygga ett elevhem?''. Rektors svar löd: ''För att befrämja musikstudierna och därigenom vår tonkonst.'' Det decennium Clavis nu har varit i bruk har övertygat var och en om, att bygget hörde till de allra nödvändigaste inom vårt musikliv.[2]

---

1 DIR 26.8.1966, § 16.
2 Uppgifterna om Clavis ingår till största delen i T. Kuusistos tal vid invigningen 7.2.1970, ÅB 1969–1970, s. 11–15.

Expansionsplaner

Parallellt med Clavis-projektet arbetade man på att lösa trängselproblemen vid Norra Järnvägsgatan 9. Granntomten till Clavis reserverades för akademins behov, och ett nybygge där stod länge främst bland de alternativ som diskuterades. I en verksamhetsplan för åren 1970–1974 (skriven 1969) uppges rentav att huset i Södra Haga skulle kunna stå färdigt 1974 vilket skulle förbättra akademins arbetsförhållanden; man skulle slippa trafikbruset i Främre Tölö. År 1971 förelåg ritningar i skissform,[1] men planerna har inte vidareutvecklats. Tomten invid Clavis hölls reserverad t.o.m. 1980.

Sibelius-Akademins planer på att flytta ut från stadens centrum blev kända, och spekulanter på fastigheten anmälde sig. Bl.a. fick stiftelsen år 1969 ett erbjudande från en affärsman som i konservatoriesalen ville öppna en biografteater med namnet Rigoletto. Man beslöt ge ett avböjande svar, men kunde dock tänka sig att diskutera saken framdeles. En förfrågan om huruvida hela huset stod att köpa eller hyra gjordes av Stiftelsen för Helsingfors folkkonservatorium[2]. Men varje skrubb kvarstod i Sibelius-Akademins bruk och utnyttjades till bristningsgränsen. Endast restaurangen är i utommusikaliskt bruk. Den har en viktig social funktion, särskilt efter det utomstående år 1980 började förvägras tillträde.

I början av 1970-talet sonderade man utan framgång möjligheterna att inrymna ett hus för akademin i Alvar Aaltos storstilade centrumplan; man drömde om att kunna bli granne till den planerade operan vid Tölö-vikens strand.[3] Sibelius-Akademin har därjämte på 1970-talet undersökt möjligheterna att kunna bebygga en tomt i västra ändan av Hesperiagatan. Man har även haft blickarna riktade på det omedelbara grannskapet till akademins numera så överbelastade och nedslitna hus. En byggnad som varit föremål för ett synnerligen seriöst intresse är grannhuset, som uppfördes för Finlands Stadsförbund i början av 1950-talet. I ett brev daterat den 25 februari 1974 förklarade sig stiftelsen vara intresserad av förhandlingar om hela huset, som dock sedermera förvärvades av riksdagen. Underhandlingar om att hyra åtminstone några rum är alltjämt aktuella.

De mest akuta behoven har kunnat tillgodoses genom att hyra olika lokaliteter nära Norra Järnvägsgatan. Bl.a. har man fått in en fot i Apollon yhteiskoulu, som i början av 1980-talet gradvis avvecklas. Vidare har man kunnat disponera utrymmen i Konsthallen, Finlandiahuset, några kyrkor o.s.v. Fem klassrum har hyrts vid Annegatan 29 A. Trots dessa åtgärder – som medför åtskilliga praktiska olägenheter – har trängseln antagit sådana proportioner, att vissa lärare är nödsakade att undervisa hemma. Cirkeln sluter sig.

Man ställer nu inom akademin de allra största förhoppningar till den fastighet vid Tölögatan 28 som staten den 2 mars 1979 inköpte av Stiftelsen Anstalten för Yrkenas Främjande. Huset, som färdigställdes 1932, ligger på bekvämt promenadavstånd (ca 10 minuter) från Norra Järnvägsgatan, och besittningsrätten har övergått till staten den 31 mars 1981. Undervisningsministeriet gav redan i

augusti 1979 byggnadsstyrelsen i uppdrag att planera en ombyggnad för Sibelius-Akademins behov; härvid utgår man från ett sedan länge inom akademin pågående planeringsarbete. Då detta skrivs (1981) antar man, att inflyttningen skall kunna ske 1983. Omkring 4000 kvadratmeter nyrenoverat utrymme skulle då stå till förfogande (den nuvarande fastighetens golvyta är ca 3000 m^2). Trängseln skulle dock inte genast vara avskaffad. En grundreparation av det gamla huset är oundgängligen nödvändig, och kan ta ett år i anspråk. Beaktar man den tillväxt av undervisningen som examensreformen medför kan man anta, att rumsbristen kommer att öka de närmaste åren. Först ca 1986 har man troligen åter kommit ned till en sådan rumsbeläggning som gäller 1981.

---

1 DIR 1971, passim.
2 Bl.a. Stift. St. 4.6.1969, § 6.
3 DIR 1971–72 passim, spec. 8.10.1971, § 4; 24.1.1972, § 7 jämte skrivelse från SA till Helsingfors stads centrumkommission (Helsingin Kaupungin Keskustatoimikunta).

Allmänna avdelningen, pedagogik och ensembler

Den allmänna avdelningen var traditionellt Sibelius-Akademins formellt friaste sektor – dess yrkesanknytning syntes mera i klassrummen än i schematiskt planerade årskurser. Enligt reglementet 1966 indelades avdelningen i en teori- och kompositionslinje, en allmän solistisk linje, en operautbildningslinje samt en kör- och orkesterledningslinje (§ 6). Helt fasta studiegångar fanns inte, och eftersträvades inte heller för alla undervisningsämnens del. Då en kommitté år 1973 dryftade en särskild orkestermusikerexamen och därvid föreslog att endast en vederbörligt avlagd kursexamen II (II B) skulle kunna föra till en ordinarie anställning yttrades från Sibelius-Akademins håll:

''En alltför sträng hållning i denna fråga är oändamålsenlig och gynnar inte musiklivet, till vars särdrag hör ett livligt internationellt utbyte; detta gäller även utländsk arbetskraft inom musikläroanstalterna.'' [1]

En yrkesinriktning som efter 1970 i allt högre grad började bli aktuell var den pedagogiska utbildningen – landets musikutbildningsanstalter anställde i stigande antal lärare med i förordning fastställda meriter. I enlighet med de fastslagna kompetenskraven byggde man vid akademin upp särskilda pedagogiska kurser i de ämnen som ännu saknade sådana så, att systemet var heltäckande hösten 1975. De sång- och instrumentalpedagoger som man nu började utdimittera hade förvärvat minst kursexamen II i sitt huvudämne men dessutom gått igenom pedagogiska kurser, praktiserat under lärares uppsikt samt givit en provlektion.

Först år 1977 fick allmänna avdelningen en särskild ledare (arvodestjänst). Tjänstens inrättande sammanhänger med att akademin då ingick ett nytt avtal

rörande militärmusikerutbildningen som innebar, att militärmusikavdelningen upphörde i sin dittillsvarande form. Militärmusikeleverna skrevs härefter in som extra elever vid allmänna avdelningen, och militärmusikavdelningens ledarbefattning överfördes till den allmänna avdelningen.[2]

Konsertprogram, radioprogram, skivinspelningar, utrikesturneer och recensioner vittnar om, att den utveckling som inletts för *körsångens* del ca 1960 fortsatte i gynnsam riktning på 1970-talet. Ämnets växande roll ledde till, att en professur i körsång äskades åren kring 1975 med rätt hög prioritering; tjänsten kom emellertid inte till stånd, vilket ju på sätt och vis inte lände akademin till obotlig skada: Harald Andersén, som stått för ämnet, fanns ju i varje fall tillhands, visserligen inte med körsång som rubricering på sitt lektorat. Andersén ledde länge merparten av akademins köraktiviteter, från körpedagogik på olika nivåer till kammarkören Cantemus och akademins stora kör, numera högst viktiga kuggar i huvudstadens offentliga musikliv. (Stora kören figurerade rentav i ett riksdagsspörsmål 1971 i samband med att Helsingfors stadsorkester engagerat kören för medverkan i ett verk, vars text inte accepterades på alla håll. Akademin, som inte stod för repertoarvalet, drog sig ur affären.[3])

Mycket kan skrivas om körernas ärofulla roll dessa år. Vi begränsar oss till en formulering i direktionens protokoll. Akademins ledning konstaterade 1977, då Andersén på grund av ökad arbetsbörda beslutat lämna ledningen av körerna i andra händer,

"att kammarkören Cantemus skivinspelningar, inhemska och utländska konsertturneer och dess framträdanden i radio under de senaste åren hört till de mest observerade resultaten av Sibelius-Akademins konstnärliga arbete. Likaledes har den nivå stora kören uppnått varit synnerligen hög." [4]

Efter Anderséns sorti har arbetet förts vidare av Atso Almila och Ilkka Kuusisto, båda synnerligen väl förtrogna med den syn på körsången som Andersén gjort sig till tolk för.

Symfoniorkestern arbetade från 1966 under kortvarigt engagerade dirigenter som Ulf Söderblom, Tauno Hannikainen, Simon Parmet och Jorma Panula. Orkesterns tilltagande betydelse ledde till att en professur i orkesterdirigering kunde inrättas år 1971. Tjänsten besattes först inte ordinariter, utan delades mellan Okko Kamu och Jorma Panula. Under Panulas ledning upplevde symfoniorkestern i september 1972 sin genom tiderna mest uppmärksammade framgång: en andra placering i Herbert von Karajan-stiftelsens tävling för ungdomsorkestrar i Berlin. Segrare var Moskva-konservatoriets orkester. Läsåret 1972–1973 omhänderhades orkesterprofessuren av den tjeckoslovakiske dirigenten Alois Klima.

Kammarorkestern, ursprungligen Domkyrkans kammarorkester, knöts i alla avseenden till akademin hösten 1967, då kontraktet med domkyrkoförsamlingen annulerades.[5] Verksamheten, som haft sina upp- och nedgångsperioder, hade en hedrande kulmen i september 1976 i Berlin, då orkestern vid ungdomsorkesterdagar anordnade av Herbert von Karajan-stiftelsen inofficiellt tillerkändes ett

tredje pris efter kammarorkestrar från Vilna och Poznan. Orkestern dirigerades av Jorma Panula. År 1980 övertogs ledningen av Ari Angervo, som hösten 1981 efterträddes av Tuomas Haapanen.

En *blåsorkester* grundades år 1966. Dirigent var fram till 1973 våra valthornisters grand old man Holger Fransman. Senare har orkestern dirigerats av Pertti Pekkanen, Ilpo Mansnerus, Esa-Pekka Salonen och Atso Almila. Verksamheten har ofta bestått i gruppövningar som direkt betjänat symfoniorkestrarnas arbete.

Professuren i orkesterdirigering fick en ordinarie innehavare hösten 1973: Jorma Panula, som skulle kvarstå till 1981. Det var av stor betydelse att t.f.-stadiet var över. Vårt orkesterliv var uppe i en expansionsperiod, och efterfrågan t.ex. på musiker med utbildning i orkesterdirigering växte (på 1970-talet infördes även här kurserna I–II–III).

Orkesterarbetet omorganiserades till en del hösten 1976. En nyhet var den s.k. periodorkestern, en specialkombination som arbetade med vissa projekt såsom ackompanjemangsuppgifter vid Maj Lind-tävlingens final. I övrigt uppdelades symfoniorkestern i A och B, av vilka den förra leddes av professorn. Den senare (f.d. juniororkestern) har dirigerats av Ilpo Mansnerus, Jukka-Pekka Saraste och Atso Almila.

Det ökande antalet instrumentalister har medfört en allt starkare position även för kammarmusiken. Många av akademins instrumentallärare har i en eller annan form handlett elevensembler, och en särskild professur i ämnet har förespråkats.

Jazzmusiken hade fått ett anspråkslöst fotfäste inom skolmusikavdelningen i början av 1970-talet, då den beaktades dels inom musiklyssnandet, dels i form av jazzbalett. Ungefär samtidigt gav Pekka Gronow en jazzhistorisk överblick i kompositionsseminariet. Läsåret 1971–1972 stod jazzen på en synligare plats inom kompositionsundervisningen.[6] Detta var dock inte den fasta plattform som ämnets förespråkare önskat sig.

En fullständigt överraskande vändning fick frågan, då en tjänsteman vid undervisningsministeriet den 15 mars 1972 telefonledes förfrågade sig hos rektor Helasvuo huruvida akademin vore villig att ta emot två – av akademin aldrig äskade – tjänster (lektorat med bitjänst) i ämnena jazz och etnomusikologi. Ett omedelbart svar inbegärdes, vilket rektor inte kunde ge med hänvisning till att det var direktionens sak att fastställa undervisningsprogrammet. Bakgrunden torde ha varit ett initiativ som tagits inom regeringen; en opinion bland musiker av facket åberopades inte. Det förblev oklart huruvida dessa nya läroämnen skulle göras obligatoriska för alla elever.

Ärendet anmäldes vid delegationens möte den 20 mars, varpå det hänsköts till direktionen. Saken togs upp redan den 29 mars, och som underlag för diskussionen användes en promemoria av rektor. I princip var han positivt inställd, men betonade bl.a. att utvecklingen på jazzens område var så snabb att den lätt kun-

de rida en ordinarie anställd lärare förbi. För båda ämnenas del vore det måhända bättre att fortsätta på den redan inslagna vägen med seminarier, temaveckor o.s.v. Direktionen accepterade Helasvuos åsikter som bl.a. omfattade att dessa ämnen effektivare skulle kunna undervisas vid någon annan läroanstalt.[7] I övrigt ville man tydligen vinna tid.

Delegationen handlade sedermera utgående från en rationalistisk inställning. Eftersom tvenne tjänster faktiskt erbjudits akademin ville man ta emot dem, men önskade, att deras ämnesområden skulle fastställas i enlighet med akademins mest trängande behov, som så ofta hade uppräknats i femårs- och andra planer. I ett brev till undervisningsministeriet den 27 mars 1973 föreslog delegationen sålunda att de två lektoratens undervisningsområden skulle bli slagverk samt specialämnen vid skolmusikavdelningen.[8] Tjänsterna kunde inrättas höstterminen 1973, dock så, att slagverkslektoratet skulle omfatta även nyare slagverksteknik medan skolmusiklektoratet skulle gälla också folkligt musicerande samt jazzmusikalisk improvisationsteknik.[9] Markku Hannola och Ilkka Kuusisto utnämndes till innehavare av dessa nya tjänster.

Visserligen förespråkade Sibelius-Akademin i ett utlåtande våren 1973 att utbildningen på området pop-jazz skulle förläggas till en sådan läroanstalt, där man inriktat sig just på denna problematik. Särskilt nämndes det nygrundade Pop/Jazz-institutet i Åggelby.[10] Ämnet bereddes likväl plats inom akademins väggar. En jazz-studio arbetade från hösten 1973 under ledning av Heikki Sarmanto och gav en konsert i december. Elevmaterialet synes ha varit rätt heterogent, och publikintresset var minimalt. Åke Grandell skrev i Hufvudstadsbladet den 16 december:

''Att Sibelius-Akademins elever ställer upp och visar sina färdigheter på jazzens område är en händelse av historiska mått – inte mer och inte mindre. Alla känner till de massor av bråk och hetsiga diskussioner som har kantat Sibeliusakademins väg genom vår musikundervisning de senaste åren. Tyvärr hade endast en handfull ställt upp för att se vad man hade åstadkommit under den här terminen, så vem är det egentligen som skränar och har sig?''

En annan jazzbetonad verksamhetsgren inom akademin var det Big band som ställdes upp hösten 1973 under ledning av blåsorkesterledaren m.m. Pertti Pekkanen.[11] Bandet var försöksbetonat och levde sedermera i viss mån vidare inom jazz-studions ram.

Läsåret 1977–1978 avlöstes Sarmanto (som 1974–1975 vikarierats av Seppo Paakkunainen och Olli Ahvenlahti) av Klaus Järvinen, som från början hade deltagit i studions verksamhet, och efterhand samordnat delar av studions aktivitet med undervisningen i det av honom ledda Pop/Jazz-institutet i Åggelby.

---

1 SA, utlåtande om betänkande avgivet av Orkesterkommittén, DIR 22.1.1974, § 30.
2 DIR 5.9.1977, § 159.
3 DIR 11.10.1971, § 2.
4 DIR 6.6.1977, § 130.

Blåsorkestern 1973. Dirigent Holger Fransman.

Symfoniorkestern i Berlin 1972.

Operastudion repeterar 1974. T.h. Matti Piipponen

Brittens kyrkoopera ”Curlew River”

5 DIR 10.10.1967, bilaga.
6 bl.a. L. C., Jazzia SA:ssa, US 19.3.1972.
7 DEL 20.3.1972, § 12; DIR 29.3.1972, § 3 med bilaga: HELASVUO, V., PM 24.3.
8 DEL 26.3.1973, § 8 med bilaga. Ärendet beröres bl.a. i UM:s brev till SA 14.9.1972 samt i SA:s svar till UM 20.12.1972 (DEL) och 6.3.1973 (DIR).
9 UM (Marjatta Väänänen, Hedvig Mikkolanniemi), brev till SA 8.6.1973.
10 SA, utlåtande om ''Pop/jazztyöryhmän muistio'' 14.2.1973.
11 DIR 20.9.1973, § 6.

Undervisningen breddas

Ett nytt schema för de *obligatoriska ämnena* hade utformats på 1960-talet, och skulle behålla sina yttre konturer ända till examensreformen 1980. Den normala studiegången var ca 1970:

1 året tonträffning (I eller II)
musikteori I samt generalbas
musikhistoria, grundkurs

2 året tonträffning (II eller III)
form- och stilanalys I
instrumentkännedom (skolmusik- och allmänna avdelningarna)

3 året (tonträffning III)
Finlands (och Skandinaviens) musikhistoria
den moderna musikens historia

4 året musikestetik (om kursen ej medhunnits tidigare)

Kursinnehållen blev i allt högre grad mångsidiga, och täckte vad analysuppgifterna beträffar i princip alla viktigare stilar, särskilt om man i studiegången inbyggde även form- och stilanalys II. De gamla hantverkslärorna stod självfallet i centrum beträffande generalbas, harmonilära och kontrapunkt, de två senare ämnena hade dock inslag av nyare teknik för de längre hunnas del.

Teoriundervisningens viktigaste landvinning var en direkt konsekvens av lagen om musikläroanstalter, som trädde i kraft 1969. Det behov av fackutbildade teorilärare som uppstod mötte akademin genom att inrätta en särskild undervisning i tonträffnings- och teoripedagogik på den nivå som följde efter normalt avgångsbetyg från akademin (kurs II-nivå). Man byggde upp ett system med kursexamina I, II och III för blivande tonträffnings- och teoripedagoger, varvid kurs I (som krävdes för högre kyrkomusikalisk och skolmusikalisk examen) ännu inte var differentierad, utan omfattade båda ämnena. Kurs II hade såväl en teori- som en tonträffningslinje, kurs III (diplom) kunde likaså ha antingen teori eller tonträffning som huvudämne. Detta viktiga förnyelsearbete leddes av Jouko Tolonen och Seija-Sisko Raitio.

Ämnessfären för *musikhistorian* breddades såtillvida, att den kurs som länge omfattade Finlands musikhistoria efterhand började uppta även skandinaviskt

stoff. Officiellt omtalas ''Finlands och Skandinaviens musikhistoria'' i årsberättelserna först 1976, i praktiken hade förändringen genomförts dessförinnan. Frågan om en professur i musikhistoria stod på dagordningen redan 1973, då den ventilerades offentligt.[1] Tjänsten stod länge på första plats bland akademins tjänsteäskanden, men kunde inrättas först 1980, då akademins rektor Veikko Helasvuo utnämndes efter ett direktionsbeslut.[2] (Delegationen hade då indragits.)

Den högsta undervisningen i *komposition* omhänderhades av professor Erik Bergman tills han uppnådde pensionsåldern 1976, varpå Einojuhani Rautavaara, teorilektor sedan 1966, genom ett delegationsbeslut den 7 juni 1976 kallades till professor.

Vid sidan av professorsundervisningen har kompositionselever handletts även av bl.a. Joonas Kokkonen, Einar Englund, Jouko Tolonen, Aulis Sallinen och Paavo Heininen.

En fast punkt är det kompositionsseminarium, där olika företeelser behandlas med hjälp av utomstående experter, och där kompositionslärarna och -eleverna diskuterar de mest skilda problem. Några teman som ägnats grundligare presentationer är speltekniken på alla tänkbara instrument, notationsproblem, exotisk musik, jazz och elektronmusik.

En fortgående undervisning i sistnämnda ämne har från 1972 byggts upp av lektor Osmo Lindeman, visserligen först med rätt anspråkslös apparatur. I början av 1980-talet är studion redan bättre utrustad, och förfogar (i ett klassrum vid Annegatan) över två synthesizers, 4-kanalsutrustning m.m. Lindemans bok Elektroninen musiikki har tillkommit i samband med denna undervisning.

Läroämnet *pianospel* förfogade i mitten av 1960-talet över en enda professur, som sedan 1955 innehades av Timo Mikkilä (personlige professorn i piano och pianopedagogik Martti Paavola hade pensionerats 1965). År 1967 kunde en andra ordinarie professur inrättas, med tanke på det höga elevantalet en alldeles självfallen åtgärd. Tjänsten lediganslogs inte, i stället kallades Tapani Valsta till dess innehavare.[3] Valsta har synnerligen stora meriter som solist, kammarmusiker och ackompanjatör, och har ett aktat namn även som organist.

Situationen var mera konkurrensmättad år 1976, då Mikkilä uppnådde pensionsåldern. En ung generation hade vuxit upp, och sex sökande till professuren anmälde sig. En enhällig delegation utsåg vid sitt vårmöte 1976 Liisa Pohjola till professor i pianospel. Efter sin debutkonsert i Helsingfors 1955 har hon stått i främsta ledet bland våra pianister och därvid intresserat sig särskilt för samtida inhemsk klavermusik. År 1974 hade hon tilldelats ett pris – det första i sitt slag – av Stiftelsen för främjande av skapande tonkonst i Finland för sina insatser för finländsk musik.

Maj Lind-tävlingen som ännu år 1965 hållits under rätt krystade former (tre tävlande) attraherade 1966 ett rekordstort deltagarantal, nämligen femton. Man ha-

de nått en vändpunkt även såtillvida, att landsortskonservatoriernas frammarsch blivit påtaglig: Eero Heinonen från Åbo tilldelades Maj Lind-priset. Andra resp. tredje priset vanns av Risto Lappalainen och Leena Ylönen.

Maj Lind-tävlingen hade slagit igenom på ett nationellt plan, och framgången följdes genast upp. Redan den 27 april 1967 antogs ett nytt reglemente, som gav tävlingen en form som mera överensstämmer med internationell praxis. Medan tävlingen dittills – ett par obligatoriska uppgifter och en valfri – kunnat avverkas på en enda dag sträcker den sig fr.o.m. 1968 över tre dagar med var sin tävlingsomgång; finalen upptar en klaverkonsert med orkesterackompanjemang. I det nya reglementet, som har utarbetats av Einar Englund, Veikko Helasvuo, Taneli Kuusisto, Timo Mikkilä och Erik Tawaststjerna, föreskrevs först att tävlingen skulle hållas vartannat år, vilket efter 1970 ändrades till vart tredje. Därmed hade den fått en form, som har visat sig vara både fordrande och ändamålsenlig, och som synnerligen väl motsvarar syftet med Maj Linds testamentariska donation 1942.

Pristagare fr.o.m. 1968 är följande pianister:

1968	I	Jussi Siirala
	II	Erik T. Tawaststjerna
	III	Marita Viitasalo
1970	I	Risto Lauriala
	II	Minna Pöllänen
	III	Arto Vähälä
1973	I	Folke Gräsbeck
	II	Matti Raekallio
	III	Jarmo Eerikäinen
1976	I	Risto Kyrö
	I	Juhani Lagerspetz
	III	Kari Kurkela
1979	I	Kirsti Huttunen
	I	Arto Satukangas
	III	Tuija Hakkila
	III	Anne Kauppi

Flere av dessa har fått sin utbildning på annat håll än i Helsingfors, Sibelius-Akademin behärskar inte längre ensam fältet.

Enzio Forsblom, som sedan 1950-talets början framstått som landets ledande organist, särskilt tack vare hans genomarbetade Bach-tolkningar, utnämndes till professor i *orgelspel* efter det Paavo Raussi uppnått pensionsåldern år 1968.

Ett av Forsbloms mål var att utveckla den helt självständiga orgelkonsten. Ett hinder utgjordes emellertid av bristen på lämpliga instrument inom akademin. På 1950- och 1960-talen hade efterhand ett kvalitativt högtstående instrumentarium byggts upp inom församlingarna – till någon del betjänade detta även Sibelius-Akademins undervisning. Viktiga examina och uppvisningar måste för-

läggas till kyrkor i staden, då akademins konsertorgel helt och hållet hade spelat ut sin roll. Man försökte få den ersatt, men visste redan i slutet av 1960-talet att Finlandiahuset, som sedermera invigdes 1971, skulle få en stor konsertorgel. Detta påverkade Forsblom i hans bedömning av behoven inom akademin. I en promemoria, daterad den 12 februari 1969, skrev han följande i samband med ett förslag till en ny orgel i konsertsalen:

''Enligt min åsikt fordras i rådande läge ingen egentlig konsertorgel. Däremot är det synnerligen viktigt att vi i stället för de nuvarande resterna av en orgel får en mindre orgel med omkring 30–35 stämmor för Sibelius-Akademins behov. Jag motiverar min åsikt på följande sätt.

I princip borde den högsta undervisningen i orgel vid en musikhögskola (samt orgelseminariet) vara oavhängig av kyrkan och dess instrumentarium. Orgelkonsten är ju en fullständigt självständig och fri konstform. Dess utveckling kan ske endast i hägnet av den fria och oavhängiga konsten.

Församlingar i Helsingfors har vänligen och utan ersättning ställt orgeln i några kyrkor till akademins förfogande för undervisningsbruk och för elevkonserter. Utan denna möjlighet skulle till exempel avläggandet av diplomexamina ha varit omöjligt. Av förklarliga skäl har samarbetet med församlingarnas tjänstemän, speciellt deras organister, inte saknat störningar. Varje hösttermin står orgelundervisningen vid akademin i samma osäkra läge: kommer vi att få tillgång till ett tillräckligt antal kyrkor där orgeln lämpar sig för undervisning och kan vi där få det minimiantal övningstimmar som krävs. Det finns ingen garanti för att läget kommer att vara nöjaktigt i framtiden – åtminstone efter det de ordinarie orgellärarna vid Sibelius-Akademin lämnat sina organisttjänster och sålunda saknar tillgång till ett eget instrument.

En orgel med 30–35 stämmor skulle ge möjlighet att avlägga även kursexamen II på ett instrument, som motsvarar repertoaren för denna examen. Nu spelar man för denna examen upp på klassrummens övningsorglar som är alldeles för små för detta ändamål. Då en större orgel saknas blir även den praktiska undervisningen i registrering lidande.[. . .]

Orgelkonsten i Finland är mitt uppe i en stark uppgångsperiod. Även detta förpliktigar oss enligt min mening till att för våra unga konstnärers räkning skapa likadana utbildningsmöjligheter som man har i Europas övriga musikhögskolor.''*[4]

Ärendet hade förberetts rätt långt. Bl.a. hade Forsblom uppgjort disposition till en helmekanisk orgel med 32 stämmor, varpå en plan för dess byggande hade utformats av orgelfabriken i Kangasala.[5] Aktionen ledde inte till resultat, pengar kunde inte uppbringas.

Orgelfrågan aktualiserades ånyo år 1972. I en promemoria föreslog Forsblom en orgel med 30 stämmor, och konstaterade bl.a. att den rådande situationen var förolämpande för både lärare och elever.[6] Även nu nödgades man konstatera att varken privata eller statliga finansieringsmöjligheter stod till buds. Lika litet har åstadkommits vid senare framstötar. Sibelius-Akademin firar sitt 100-årsjubileum utan en orgel i konsertsalen.

Också beträffande övningsinstrument är situationen ansträngd. Trots välkomna nyanskaffningar har balans mellan tillgång och efterfrågan aldrig uppnåtts.

Undervisningen i *solosång* – professor är sedan 1963 Matti Lehtinen – har kompletterats med ett *Lied-senimarium* under ledning av Pentti Koskimies, sedan länge vår ledande auktoritet på detta område, och timlärare vid akademin

från år 1964. Från akademins håll föreslogs förgäves i början av 1970-talet att en professur i Lied skulle inrättas, dock kunde ett lektorat fås till stånd 1974 med Koskimies som självskriven första innehavare.

Mycket nära solosången står även *operastudion,* som leddes av Matti Lehtinen t.o.m. 1969. Det har sagts, att vår operakonsts uppgångsperiod på 1970-talet har ett visst samband med de kontakter som på 1960-talet uppstod mellan musikteatern och de yngre teaterregissörerna; Sibelius-Akademins bidrag till denna fruktbara utvecklingsgång har bl.a. bestått i att Kalle Holmberg satte upp Purcells Dido och Aeneas år 1967. En annan för operastudion värdefull kontakt var, att Nationaloperans kapellmästare Ulf Söderblom nämnda år ledde Offenbachs Hoffmanns äventyr. Årsberättelsen 1966–1967 omtalar, att just dessa verk innebar ett rekord i arbetstimmar!

Operaavdelningen var på väg att bli någonting mera än ett appendix till sångundervisningen. Bl.a. fick man 1968 en deltidsanställd intendent som kunde samordna det alltmera mångfacetterade skeendet.

Från hösten 1969 leddes arbetet av Hannu Heikkilä, meriterad operasångare. Utbildningsprogrammet fick en allt fastare form efter att redan en tid ha varit indelat i tre årskurser.[7] Läroämnen som nu gavs fast position var läsning av dramer, ensemblesång, sceniska övningar (även akrobatik och pantomimik) samt repertoarkännedom (grammofon) och föreläsningar i operans historia (Tauno Pylkkänen). Man samarbetade med Teatterikorkeakoulu och framför allt med Nationaloperan. Elevintagningen begränsades mera än förr, och arbetet blev i hög grad yrkesmedvetet. Olofsborg – och möjligheterna att där få medverka i kören – började framstå som ett Mecka i väntan på ett nytt operahus i huvudstaden.

Läsåret 1972–1973 efterträddes Heikkilä av George Buckbee, som redan dessförinnan gjort akademins operaarbete stora tjänster som kapellmästare, repetitör etc. Nytt var t.ex. att några av operastudions medlemmar reste till Bayreuth där de bl.a. deltog i ett framförande av Händels Jephta.

En särskild professur i operamusik prioriterades högt av akademin i en rad tjänsteäskanden i början av 1970-talet. Professuren kunde inrättas 1973, och besattes från den 1 september nämnda år med Matti Piipponen, som tidigare bl.a. varit konsertmästare vid Sibelius-Akademins kammarorkester och senare gjort karriär som operatenor i Tyskland. Utnämningen gav upphov både till åsikutsutbyte i det offentliga[8] och till det mest långvariga besvärsärende som noterats i akademins protokoll. Dyningar förmärktes ännu 1975. Under Piipponens era etablerades kontakt med bl.a. Helsingfors Festspel; studion framförde verk av Poulenc, Hindemith och Britten. Kontakterna med Nationaloperan fortsatte. En reviderad studiegång för operaskolningen utformades.

År 1977–1978 vikarierades Piipponen av George Buckbee, och avgick därpå.

Tjänsten söktes nu av fem personer, av vilka Pekka Salomaa, som varit t.f. professor från hösten 1978, utnämndes vid delegationens vårmöte 1979.

Ett nytt utbildningsprogram, som Salomaa utformade, förelåg den 3 juni 1980, på tröskeln till examensreformen. Programmet är emellertid aktuellt under några år. Till undervisningsämnena hör alltjämt renodlad skådespelarträning vid sidan av de musikaliska facken, och dessutom naturligtvis praktiskt operaarbete. Läsåret 1980–1981 tillkom produktioner i samarbete med andra institutioner. Sålunda gavs Olli Kortekangas miniatyropera Short Story i samarbete med Teatterikorkeakoulu och Donizettis Viva la Mamma tillsammans med Esbo kammarorkester.

Undervisningen i *stråkinstrument* berördes i slutet av 1960-talet och på 1970-talet i hög grad av den lavinartade tillväxten inom orkestrar och musikläroanstalter: tillgången på fackutbildade musiker har inte motsvarat efterfrågan.

En central fråga var violinprofessurens återbesättande efter Anja Ignatius avgång 1978. Till hennes efterträdare utsågs Tuomas Haapanen, och samtidigt besattes lektoratet i högre löneklass med Seppo Tukiainen, en av Haapanens medtävlare i professorskonkurrensen.[9]

Celloprofessorn Erkki Rautio fick en kollega 1970, då delegationen genom ett kallelseförfarande utnämnde Arto Noras till personlig professor i ämnet.[10] Noras hade bl.a. erhållit 2 pris i Tjajkovskij-tävlingen i Moskva och räknas till våra allra främsta instrumentalister. Professurens tillkomst innebar att han kunde få en honom värdig arbetsplats på hemmaplan.

Violinlektorerna Seppo Tukiainen och Erkki Kantola, altviolinlektorn Veikko Kosonen och celloprofessorn Arto Noras bildar tillsammans en stråkkvartett, som genom direktionsbeslut 1980 bär Sibelius-Akademins namn. Vid konserter, turnéer och festspel för man vidare akademins allra ursprungligaste tradition: kammarkonserter på hög nivå.

Arbetet på de övriga *orkesterinstrumenten* skedde enligt de gamla riktlinjerna: blåsare och andra musiker från helsingforsorkestrarna ställde sig till förfogande. Tjänstetypen ''lektor med bitjänst'' har visat sig vara ett fruktbart inslag i musiklivet. Dessa lektorer har den oskattbara förmånen att utöva sitt lärarskap i en ständigt pågående fortbildningssituation: t.ex. en soloblåsare instrueras ju fortlöpande av en elit bland dirigenter.[11] Uppsättningen av lektorer var emellertid inte heltäckande. Sålunda nödgades akademin år 1967 inrätta ett bitjänstlektorat i fagott med egna medel,[12] ett lektorat som först senare kunde inlemmas i statsbidragets sfär.

Gitarren gjorde sin entré i Sibelius-Akademin läsåret 1967–1968, då Ivan Putilin engagerades för att undervisa i solistiskt spel både vid de högre avdelningarna och ungdomsavdelningen. Samma år introducerades gruppspel på gitarr vid skolmusikavdelningen.

Dragspelet infördes som undervisningsämne 1977 efter det förslag framförts av Suomen Harmonikansoittajan Liitto r.y. i ett brev 22 maj 1975. Man hänvisade till instrumentets popularitet samt till den omständigheten, att ämnet var företrätt vid många musikhögskolor på andra håll.[13] Som timlärare anställdes Matti Rantanen.

Blockflöjten intresserade allt flera, och från 1976 har akademin en på full tid verksam timanställd lärare i ämnet, Rabbe Forsman.

---

1 HS 31.5.1973; 3.6.1973, debattinlägg av Ilkka Oramo och Seppo Heikinheimo.
2 DIR 1.8.1980, § 240.
3 DIR 20.1.1967, § 8; DEL 17.2.1967, § 6.
4 DIR 14.2.1969, § 11, bilaga.
5 Bl.a. brev från Kangasalan urkutehdas till Forsblom 7.2.1969 och 4.6.1970.
6 FORSBLOM, E, PM 6.3.1972.
7 ÅB 1965–1966, s. 48.
8 bl.a. HS 31.5.1973, 29.7.1973, 31.7.1973.
9 Stråkinstrument-kollegiet 27.2.1978, § 4, 5; Lärarrådet 3.3.1978, § 3, 4; DIR 13.3.1978, § 57; DIR 17.4.1978, § 73; DEL 29.5. En tidningspolemik följde i HS: 25.11, 29.11. och 3.12.1978
10 DEL 6.9.1968, § 15; 17.12.1969; DIR 10.1.1970, § 4.
11 Muntlig uppgift av S. Lavela.
12 DIR 9.10.1967, § 21.
13 DIR 27.5.1975, § 123, bilaga.

Skolmusikavdelningen

Tiden från mitten av 1960-talet till ca 1980 är omvälvningarnas epok inom vårt skolväsen. Parallellskolsystemet övergavs och grundskolan infördes. All lärarutbildning reformerades samtidigt. De traditionella lärarseminarierna och lärarhögskolorna ombildades till pedagogiska universitetsfakulteter samtidigt som ämneslärarutbildningen anpassades till den nya skolformen. Musikens ställning och timantal i skolor och inom klasslärarutbildningen debatterades grundligt. Ämnets position hade i folkskollärarseminarierna varit stabil sedan Cygnaeus tid, men år 1968 skars timantalet ned under existensminimum.

Paradoxalt nog kom grundskolans entré under sådana omständigheter att innebära att landets skolor försattes i högst olikartade situationer med avseende på musikundervisningen på 1970-talet. På många håll inrättades särskilda musikklasser med förebilder i Ungern. I andra skolor kunde musiklärartjänster skapas, särskilt i stora skolenheter där antalet musiklektioner förblev tillräckligt. Utvecklingen missgynnade emellertid i detta skede glesbygder och språkliga minoriteter. Först på tröskeln till åttiotalet har man kunnat få till stånd en typ av tjänster som gynnar även små skolenheter: gemensamma lärare för t.ex. skolor, musikskolor och medborgarinstitut.

Det föränderliga läget upplevdes i slutet av 1960-talet som en otrygghetsfaktor inom skolmusikavdelningen. Man fruktade bl.a. att grundskolan inte skulle kunna svälja alla musiklärare som dimitterades.[1] Ändå rådde en underproduktion på 1970-talet. Avgången från det ursprungligen åstundade yrket har nämligen varit stor. Den mångsidiga musikertyp man börjat utbilda vid skolmusikavdelningen har visat sig vara påfallande lätt placerad; man har anställts vid musikskolor och -institut, ägnat sig åt fria musikaliska yrken o.s.v.

* * *

Som ledare för skolmusikavdelningen fortsatte Matti Rautio till 1968, då posten temporärt övertogs av Egil Cederlöf. År 1970 utnämndes Ellen Urho till direktor för avdelningen. Hon kvarstod till 1975, då hon avancerade till prorektor för Sibelius-Akademin. Därefter trädde Roy Asplund till. Förutom de nämnda har Ahti Sonninen, Einar Englund, Osmo Lindeman, Ilkka Kuusisto, Petri Lehikoinen och Inkeri Simola-Isaksson (musik och rörelse) utformat avdelningens profil.

En naturlig följd av expansionen var önskemålet om en högre tjänst i musikpedagogik; en professur i ämnet ställdes högst bland akademins önskemål fr.o.m. läsåret 1975–1976. Professuren kunde omsider inrättas 1980, och till dess första innehavare utsågs akademins prorektor Ellen Urho.

Ett framträdande drag i grundskolans läroplan 1970 är en bred uppfattning om begreppet musik. Den stilistiska spännvidden är enorm jämfört med tidigare läroplaner: den s.k. klassiska musiken och den unisona sången är endast en sektor vid sidan av folkmusik av de mest skilda slag, beat-musik, ljudupptäckter, musiklyssnande, musik och rörelse, ”allkonstverket” etc. Skolmusikavdelningens läroplan beaktade redan från början ett omfattande stilistisk spektrum, nu förstärktes dessa tendenser ytterligare. Förutom att utomstående föreläsare vidtalades för att belysa olika aspekter på fenomenet musik infördes fr.o.m. läsåret 1971–1972 särskilda specialkurser med teman som musiklekskolans metodik, musikklassernas metodik, musik och rörelse, musikterapi, radio och television, bruksmusik (arrangemang för pop- och jazzensembler), kyrkans och skolans gemensamma arbetsformer etc. Läsåret 1974–1975 började man grupppera föreläsningarna ämnesvis i perioder som omfattade allmänna problem, ungersk musikfostran, musiketnologi, folkmusik samt musiken och samhället. Inom den brokiga ämneskarta som växte fram har folkmusiken varit särskilt livskraftig: lärare är från 1975 Martti Pokela. En annan ny verksamhetsform är avdelningens barnkör Cantilena, grundad 1976.

Skolmusikavdelningens elever har med stöd av en särskild överenskommelse kunnat avlägga det för lärarkompetensen nödvändiga vitsordet approbatur i pedagogik vid Helsingfors universitet. Praktiska undervisningsövningar har hållits i åtskilliga skolor i Helsingfors. År 1978–1979 anordnades i liten skala fältpraktik även på andra orter, och följande läsår deltog redan 20 av avdelningens

elever häri, varvid så avlägsna orter som Uleåborg, Rovaniemi och Joensuu besöktes. Fältpraktiken var ett steg mot den nya studiegång som examensreformen 1980 skulle föra med sig.

Medan skolmusikavdelningen i början av 1960-talet beskrevs med några få klichebetonade rader i akademins årsberättelse, krävdes 1979–1980 drygt fem sidor, vilket illustrerar den differentierade verksamhet som vuxit fram i nära anslutning till grundskolans läroplan.

* * *

Sibelius-Akademins ensamrätt att utbilda skolmusiklärare hade, som ovan nämnts, ifrågasatts redan på 1950-talet, och diskussionerna gick vidare på 1960- och 1970-talen, ibland offentligt och ibland under ytan. Särskilt intresse väcker i detta sammanhang strävandena att i Jyväskylä skapa en utbildning av tvåämneslärare med förebilder bl.a. i Danmark och Sverige. Med hänvisning till stadens resurser (universitet med såväl en musikvetenskaplig institution som en pedagogisk fakultet samt dessutom ett konservatorium) togs ett initiativ i denna sak av länsstyrelsen för Mellersta Finlands län den 23 maj 1978.[2] En lång rad remissvar tillkom, majoriteten av dem var avstyrkande. Mest befarade man att de egentliga ämnesstudierna i musik skulle ha blivit otillräckliga. Medan ämnesstudierna inom det nya examenssystem som byggdes upp vid Sibelius-Akademin omfattar över 100 studieveckor skulle de enligt Jyväskylä-planen ha omfattat bara 40 veckor.[3] Planen på en tvåämneslärarutbildning förföll, men snart därpå lanserades ett nytt projekt i Jyväskylä, nu med framgång.

Ett särskilt problem utgöres av den svenskspråkiga musiklärarutbildningen. Medan utbildningen till år 1974 helt och hållet var förlagd till Helsingfors fordras för formell musiklärarkompetens från nämnda år efter det Sibelius-Akademins skolmusikavdelning avklarats två terminers studier i Vasa (Pedagogiska fakulteten vid Åbo Akademi). Den geografiska tudelning av studierna som numera gäller har dessvärre medfört att de utdimitterade svenskspråkiga lärarna placerat sig på tjänster utanför grundskolan; ingen har låtit musiklärarexamen efterföljas av ett studieår i Vasa. Som ett försök att bryta den onda cirkeln föreslog Sibelius-Akademin 1978 att den svenskspråkiga musiklärarutbildningen i landet helt och hållet skulle förläggas till Helsingfors varvid man skulle samarbeta med Helsingfors universitet.[4] Musiklärarbristen är för Svenskfinlands del ett besvärligt faktum och förstärks ytterligare, om man inte kan skapa en studiegång på högskolenivå som fungerar även i studiesocialt avseende.

---

1 Bl.a. Katoavatko musiikinopettajat, US 1.5.1968.
2 Planen presenteras i Rondo 1979, 7/8, s. 46.
3 Bl.a. KATU till UM, 16.1.1979.
4 SA, remissvar till UM 31.10.1978, s. 12.

Kyrkomusikavdelningen

Tillkomsten av lagen 1966 innebar ingen organisatorisk förändring för kyrkomusikavdelningens del. Man arbetade vidare enligt 1950-talets läroplan, dock hade en *högre kyrkomusikerexamen* efterhand införts; de första betygen på denna nivå utfärdades våren 1967.

Avdelningens arbete leddes alltjämt av Harald Andersén, och som inspektor fungerade teol. dr Erkki Kurki-Suonio till år 1974 och därpå prosten Kauko Kärkkäinen. Studieperioderna i Helsingfors har kompletterats med sejourer vid Suomen Kirkon Seurakuntaopisto och för de svenskspråkiga elevernas del Lärkkulla-stiftelsens folkakademi.

Även om läroplanens yttre ramar förblev oförändrade ända till examensreformen 1980 skedde en fortgående anpassning av kursinnehållen till en föränderlig situation; bl.a. tog man i hög grad hänsyn till de blivande kantorernas roll som musiklärare då t.ex. undervisning på orkesterinstrument, gitarr och blockflöjt inrymdes i studieprogrammet i slutet av 1970-talet.

Kyrkomusikerutbildningen i Kuopio bedrevs som planerat i mycket nära samarbete med Sibelius-Akademin. Ursprungligen hade överenskommits att staten helt skulle bekosta denna utbildning, men efter tillkomsten av lagen om statsstöd till musikläroanstalter 1969 stabiliserades statens andel vid 55 %. Säreget var sålunda att Kuopio stad, som stod för den felande delen, i betydande grad kom att bekosta utbildning av musiker för vår evangelisk-lutherska kyrka.[1] Trots att kyrkomusiker utbildades på två håll var den årliga examinationen för liten: 25 à 30 vilka ett fåtal var svenskspråkiga. Bristsituationen ledde till att man 1973 diskuterade en kyrkomusikerutbildning i Åbo, som ävenledes planerades stå under Sibelius-Akademins omedelbara uppsikt.[2] Planerna utvecklades emellertid inte.

---

1 Kuopion Konservatorion johtokunta, muistio 12.2.1981.
2 SA, skrivelse till Kyrkostyrelsen 1.6.1973; DIR 30.8.1973, § 11.

Militärmusikavdelningen

Militärmusikavdelningen hade i slutet av 1960-talet tre nivåer. Man utbildade *militärmusiker* vid treåriga kurser, *musikgruppledare* vid fortsättningskurser om två terminer och *militärkapellmästare* vid tvååriga kurser som började anordnas 1968. Till militärkapellmästarkurserna antogs enstaka studerande, till gruppledarkurserna årligen 6 à 8 och till musikerutbildningen ca ett dussin elever. Verksamheten var i hög grad anknuten till akademins övriga arbete, även efter det man läsåret 1971–1972 kunde ta i bruk en för ändamålet iordningsställd

byggnad på Edesvikens kasärnområde, i mycket nära samarbete med traditionella samarbetspartnern Helsingfors garnison och dess musikkår. Ledare för militärmusikavdelningen var fr.o.m. januari 1967 försvarsmaktens överkapellmästare, musikmajor, sedermera överstelöjtnant Arvo Kuikka.

Militärmusikavdelningen hörde till de sektorer av Sibelius-Akademin som berördes av de intensiva utlokaliseringsdiskussionerna i början av 1970-talet. Bl.a. föreslogs i en mellanrapport från Musikutbildningskommittén år 1974, att utbildningen av militärmusiker skulle förläggas till Uleåborgs musikinstitut. Försvarsmaktens huvudstab godkände inte detta, och hänvisade bl.a. till de utomordentligt framstående pedagoger man hade tillgång till i Helsingfors samt till det faktum, att militärmusiker förväntades göra insatser på många olika håll inom musiklivet, vilket ställde de högsta tänkbara krav på utbildningen. De militärmusikaliska specialämnen som föreslagits bli inrättade i Uleåborg kunde enligt huvudstaben inläras i vilken musikkår som helst: tapton, trumvirvlar, samspel och spel under marsch.[1] Önskemål har även framställts om att militärmusikerutbildningen skulle överföras från Sibelius-Akademin till Helsingfors konservatorium (tidigare Helsingfors folkkonservatorium). Banden mellan militärmusiken och Sibelius-Akademin bröts ändå inte.

År 1977 omorganiserades utbildningen. Grundskolningen omhänderhas nu av Försvarsmaktens musikerskola som nära samarbetar med Sibelius-Akademin och dess examensnämnder. Enligt ett avtal som Försvarsmaktens huvudstab och Sibelius-Akademin ingick den 27 maj 1977 mottar akademin härefter militärmusiker som studerar för befattningsofficersexamen (tidigare: musikgruppledare) som extra elever vid allmänna avdelningen, medan de som åstundar militärkapellmästarexamen fortfarande tas emot som ordinarie elever. Militärmusikerna deltar i akademins inträdesförhör i vanlig ordning.

---

1 Pääesikunta, Musiikkiopetustoimikunnalle, lausunto väliraporttiin 3.10.1974.

Ungdomsavdelningen

I förordningen om Sibelius-Akademin den 25 mars 1966 preciseras ungdomsavdelningens roll:

"vid akademin må även finnas en ungdomsavdelning för sådana begåvade musikstuderande, vilka på grund av sin skolgång icke kunna inskrivas såsom elever vid akademins övriga avdelningar." (§6)

Man begränsade medvetet intagningen till elever som verkligen var specialbegåvningar, och försköt avdelningens tyngdpunkt från pianot mot stråkinstrumenten. Mot slutet av 1970-talet betonades alltmera att man vid intagningen fäste avseende vid de inträdessökandes förutsättningar för en professionell musikerba-

na. Några siffror belyser utvecklingen. År 1966 hade avdelningen 177 elever, år 1978 endast 76. Minskningen hänför sig till eleverna från Helsingfors med omnejd (164 resp. 62) medan eleverna från landets övriga delar har förblivit ungefär lika många genom åren (en topp inföll för landsortselevernas del 1974–1975: 35). Pianoeleverna var 1966 hela 92 men tio år senare bara 19, vilket belyser att epoken ''pianoskola för helsingforsbarnen'' nu definitivt var förbi. Violineleverna hade under samma tid minskat procentuellt betydligt mindre, nämligen från 54 till 34. Celloeleverna hade däremot ökat från 9 till 18 (1975 var de hela 37!). Intagningen av blåsarelever har varit ytterst restriktiv och är numera jämnare fördelad över de olika instrumenten än förr, då flöjt, klarinett och trumpet dominerade. Inte överraskande är, att undomsavdelningens orkestrar har fått en stor betydelse. Dirigenter har varit Erkki Pohjola, Ari Angervo, Teppo Tuominen och Pekka Helasvuo samt från våren 1978 Csaba och Géza Szilvay (barnorkestern).

Den ökade omsorgen om ungdomsavdelningen återspeglas av att man efter ett uppehåll åter utnämnde särskilda ledare för avdelningen: lektor Martin Fagerlund 1973–1977, i förtid bortgången, och därefter lektor Seija-Sisko Raitio.

Läsåret 1978–1979 infördes en novitet: undervisning per korrespondens i musikhistoria och allmän musikkunskap. Samtidigt försökte man i allt högre grad koncentrera den övriga undervisningen till veckosluten. På detta sätt undviker man alltför besvärande kollisioner med elevernas skolgång.

Har satsningen på kvalitet märkts utåt? Förvisso. Årsberättelserna upptar allt oftare omnämnanden om inhemska och utländska tävlingsframgångar för ungdomsavdelningens elever.

* * *

Den konfliktsituation som i vårt land råder mellan kravet på en avslutad skolgång och det välkända faktum att instrumental träning måste påbörjas mycket tidigt om toppnivån skall nås har naturligtvis i viss mån lindrats för deras del som kunnat nå Sibelius-Akademins ungdomsavdelning. Problemet kvarstår dock för mången, och akademins ledning har diskuterat olika utvägar.

Som åtminstone en partiell lösning för de utpräglade specialbegåvningarnas del har man från akademins håll föreslagit inrättandet av en särskild *internatskola* i anslutning till akademin; här kunde barn med särskilt stora anlag för instrumentalmusik dels klara av sin skolgång, dels även få undervisning på sitt specialområde under uppsikt av en toppedagog. En sådan internatskola kunde bidra till att utjämna våra utan tvivel stora regionala olikheter. Tanken finns formulerad i en promemoria redan den 15 juni 1973. Frågan om ett *musikgymnasium* i anslutning till akademin diskuterades av direktionen den 4 mars 1974.

Den 29 oktober 1979 dryftade man denna problematik tillsammans med företrädare för skolstyrelsen (överdirektör Erkki Aho), länsstyrelsen i Nylands län (av-

delningschef Olavi Ketonen) och Helsingfors stad (skoldirektör Jouko Kauranne) varvid det bl.a. föreslogs, att Sibelius-Akademin skulle utveckla sitt redan inledda samarbete med stadens musikklasser samt Helsingfors stads musikgymnasium i Kronohagen. Vidare föreslogs att ett internat skulle upprättas med statens bistånd. En alltför avvikande skoltyp för de musikbegåvades del bedömdes som riskabel med hänsyn till de krav som kanske kunde ställas av representanter för andra s.k. specialämnen därest en internatskola skulle upprättas.[1]

De synpunkter som framkommit låg till bas för en framställning från akademin till undervisningsministeriet i januari 1980. Här föreslås grundandet av en *musikgrundskola* i anslutning till Sibelius-Akademin. Syftet skulle vara

"att dels integrera skolgång och musikstudier för de musikaliska specialbegåvningarna, dels anordna undervisningsövningar för dem som vid Sibelius-Akademin utbildar sig till instrumental-, sång- och teoripedagoger och skolmusiklärare i likhet med övningsundervisningen vid universitetets övningsskola."*[2]

Huvudstadens tidningspress uppmärksammade problemet, och det blev sålunda allmänt kungjort, att åtskilliga ungdomar under 18 år vid denna tidpunkt varje vecka reste till Helsingfors för att få undervisning. De mest långväga resenärerna kom ända från Uleåborg och Kajana.[3] Ett internat, gärna som granne till Clavis, är synnerligen efterlängtat.

---

1 Muistio musiikillisesti erityislahjakkaiden lasten koulutusta koskevasta neuvottelusta 29.10.1979.
2 SA (Tawaststjerna, Helasvuo), skrivelse till UM 30.1.1980.
3 Bl.a. Musiikkiperuskoulua suunnitellaan SA:an, US 16.1.1980; Sisäoppilaitos lopettaisi ylipitkät soittotuntimatkat, HS 16.1.1980; Sisäoppilaitos nuoriso-osaston lahjakkuuksille, US 18.1.1980.

Museiprojektet

Det äldsta kända i Finland tillverkade klavikordet, som har byggts av Carl Petter Lenning i Åbo 1765, bjöds till salu av K. F. Wasenius år 1904, men Helsingfors musikförenings bestyrelse lät instrumentet gå sig förbi[1] (det förvärvades sedermera av Nationalmuseum). Man prioriterade den övriga verksamheten, och ställde frågan om ett musikmuseum på framtiden.

Som den viktigaste impulsgivaren på detta område framstår i vårt land Otto Andersson, som i en tidningsartikel 1907 argumenterade för ett musikmuseum som skulle vara forskningen, undervisningen och allmänheten till gagn.[2] Även han måste låta frågan anstå, men kunde efter sin utnämning till professor vid Åbo Akademi år 1926 börja bygga upp en institution som omfattar även en museiavdelning. Han samlade noter, instrument, inspelningar och arkivmaterial m.m. med speciellt beaktande av inhemskt musikliv, särskilt Sibelius, och fick år

1949 mästarens tillstånd att kalla institutionen Sibeliusmuseum (dittills: Musikvetenskapliga seminariet vid Åbo Akademi). Museet har nu en utställningsavdelning, en undervisningsavdelning och ett arkiv, och förfogar från 1968 över en ny byggnad, vars museiavdelning är landets första enkom för ändamålet uppförda musikmuseum.

Kanske som ett eko av Anderssons bemödanden föreslogs vid Musiklärarnas i Finland årsmöte 1929 att ett musikmuseum skulle inrättas i huvudstaden, närmast som en avdelning inom Nationalmuseum (som innehar en betydande instrumentkollektion). Erforderliga utrymmen kunde emellertid inte uppbringas. Inte heller nådde man några resultat år 1935–36, då A. O. Väisänen förespråkade ett musikmuseum antingen i det planerade Sibelius-huset (detta byggdes aldrig) eller i konservatoriets översta våning.[3]

Emellertid har Sibelius-Akademin under årens lopp mottagit en hel del material av musealt intresse såsom instrument, manuskript och mera sällsynta nottryck. Även material av musiketnologiskt intresse har donerats till akademin, t.ex. en serie kinesiska instrument läsåret 1956–1957. Allt detta har förvarats föga systematiskt i olika lagerutrymmen. För att åtminstone vissa objekt skall vara utställda anskaffades 1959 några vitriner till femte våningens förhall.[4]

År 1971 erbjöd sig instrumentbyggaren Carlo Bergman att ställa ut sin egen samling av musikinstrument i akademin mot att akademin å sin sida ställde vitriner till förfogande samt stod för vissa underhållskostnader. Avsikten var att utveckla samlingen, som ställdes upp i femte våningen, till ett musikmuseum anpassat till undervisningen.[5] Emellertid sades kontraktet upp av Bergman år 1973; ungefär vid samma tidpunkt utnämndes Risto Vainio till konservator vid akademin.[6] Deltidstjänsten som konservator gällde skötseln av akademins stråkinstrument i praktiskt bruk,[7] vissa av dem har även ett betydande musealt intresse, t.ex. en Stradivarius-violin.

Ny fart fick museiplanerna år 1977, då rektor Veikko Helasvuo tillställde överdirektören för museiverket ett initiativ i frågan. En arbetsgrupp tillsattes av museiverket, och denna föreslog i en promemoria daterad den 17 mars 1978 att ett musikmuseum skulle grundas i omedelbar anslutning till akademin. En intern arbetsgrupp spann vidare på planerna under ordförandeskap av akademisekreteraren Seppo Suihko. Den 14 februari 1979 överlämnades en rapport till direktionen. Det tilltänkta museets uppgift preciseras här på följande sätt:

''Musikmuseets uppgift är i första hand att betjäna undervisningen och forskningen inom högskolan. I andra hand skulle museet vara allmänheten till gagn genom att tillhandahålla stående samlingar och utställningar.''*

Till arbetsgruppen hörde bl.a. filosofie licentiaterna Paavo Soinne och Timo Leisiö av vilka den sistnämnde den 1 september 1979 utnämndes till deltidsanställd intendent för projektet. Leisiö efterträddes våren 1980 av musikläraren Kaarina Matilainen, som i sin tur avlöstes av musikläraren Tuula Kotilainen

Sibelius-Akademins delegation 1978.

hösten 1980. Från hösten 1981 står Timo Leisiö igen i spetsen för det tilltänkta museet.

Läsåret 1979–80 fick arbetet en helt egen profil såtillvida, att man gick in för en verksamhet av typen ''studio för gammal musik''. Man började anskaffa inte endast vissa museiföremål (donationer erhölls även) utan också kopior av äldre instrumenttyper, noter och litteratur m.m. En egen tidning (*Musiikkimuseo*) började utges av museiprojektets ledargrupp i november 1979, och i mars 1980 anordnades en vecka för renässansmusik där man vid konserter och demonstrationer presenterade denna epoks instrumentarium och uppförandepraxis.

Man hade hoppats att museiprojektet skulle kunna inrymmas i den helhet Sibelius-Akademin utgjorde då den förstatligades 1980. Så skedde dock inte. Läget våren 1981 var att utställningen alltjämt bestod endast av vitrinerna i femte våningen, efterhand fyllda med manuskript m.m. ur akademins gömmor. Därutöver förfogade man över ett rum vid Annegatan där man musicerade på s.k. gamla instrument under ledning av Ole Halén (luta), Rabbe Forsman (blockflöjt) m.fl. Hösten 1981 överflyttade man till en våning invid Malmgatan.

---

1 DIR 14.4.1904, § 1.
2 Finsk Musikrevy 1907, s. 2–4.
3 VÄISÄNEN, A. O., Musiikkimuseo Sibeliustaloon, MT 1935, s. 119; Musiikkimuseo Helsinkiin, MT 1936, s. 10.
4 DIR 6.10.1959, § 7 jämte bilaga: skrivelse av V. Helasvuo 28.9.1959.
5 DIR 17.5.1971, § 5; kontrakt SA-C. Bergman november 1971.
6 DIR 22.1.1973, § 6; 13.2.1973, § 13.
7 DIR 1.9.1972, § 13.

Sibelius-Akademin förstatligas

Tillkomsten av lagen 1966 hade onekligen inneburit en stor förbättring: nu levde Sibelius-Akademin inte längre från hand till mun. Men det måste observeras att arrangemanget med en privat högskola som kraftigt understöddes av staten inte på högsta håll betecknades som definitivt ens då lagen kom till. Regeringspropositionen 1965 upptar följande formulering:

''Enligt Regeringens åsikt kan högskoleundervisningen på musikens område i vårt land *tillsvidare* (kurs. FD) på ett tillfredsställande sätt tryggas genom förverkligande av det i propositionen ingående lagförslaget om stabilisering av akademins ställning och om systemet för dess statsunderstöd''.[1]

Optimismen var till en början stor inom Sibelius-Akademin. Med hänvisning till akademins utbildningsansvar beträffande skol-, kyrko- och militärmusiken, den växande undervisningsvolymen, samexamenssystemet m.m. inlämnades till undervisningsministeriet en lång rad tjänsteäskanden och andra expansionsplaner.

Planerna kan studeras i detalj bl.a. i den digra serie femårsplaner m.m. som akademin i likhet med övriga högskolor hade att sammanställa. Men trots att högskoleväsendet från 1960-talets mitt till ca 1973 upplevde en veritabel grynderepok ställdes Sibelius-Akademin liksom även de övriga högre konstläroanstalterna i sort sett på sidan av tillväxten, något som självfallet var till besvikelse för akademins ledning.[2]

Sibelius-Akademins äskanden vägde alltför lätt i den situation som rådde: decentraliseringssträvanden var på modet, landets nya musikläroanstalter (som stöddes av en lokal entusiasm på sina verksamhetsorter, en entusiasm som inte längre fanns i Helsingfors) fordrade ökade anslag o.s.v. Ytterligare en omständighet som har betecknats som oförmånlig är, att Sibelius-Akademin – trots upprepade framställningar – alltjämt står utanför undervisningsministeriets högskoleavdelning; i stället sorterar den under ministeriets konstavdelning.

Möjligen hade de ekonomiska ritningarna från 1965–1966 hållit rätt länge därest penningvärdet förblivit oförändrat. Men inflationen rullade vidare, och akademin hade allt större svårigheter att uppbringa den i lagen överenskomna delen av inkomsterna. Elevavgifterna måste hållas högre än önskvärt, och ställningen upplevdes som allt mera otrygg särskilt som man började ifrågasätta huruvida en statsstödd högskola överhuvudtaget borde uppbära avgifter av eleverna. En omständighet som i hög grad försvårade en överblick över det faktiska finansiella läget var att statsmaktens slutliga godkännande av de utbetalade bidragen kom akademin tillhanda med några års fördröjning (år 1971 hade staten godkänt 1966 års utgifter, medan läget beträffande 1967 ännu delvis var oklart).[3]

Senast ca 1973 stod det klart för alla att Sibelius-Akademin var dömd att misslyckas i sin kapplöpning med inflationen. I ett remissvar till musikundervisningskommittén (''Määttälä-kommittén'') föreslog akademin bl.a. att staten skulle överta även utgifterna för ungdomsavdelningen till 100 %.[4] I det slutliga kommittébetänkandet, som inlämnades i december 1974, föreslog kommittén, att Sibelius-Akademin utan dröjsmål skulle övertas av staten.[5] Utgående från denna kommittés arbete tillsatte undervisningsministeriet den 12 maj 1975 en arbetsgrupp under ordförandeskap av yngre regeringssekreteraren Hedvig Mikkolanniemi. Den 3 oktober samma år konstaterade denna arbetsgrupp i en promemoria, att tjänstetilldelningen till akademin varit knapphändig, att timlärarnas andel av undervisningen varit oproportionerligt stor, att stora brister konstaterats beträffande undervisningsmaterial m.m. Som en tillfällig lösning på akademins problem föreslog arbetsgruppen inte en ny lag men ett extra statsbidrag, samtidigt som elevintagningen föreslogs bli minskad. Slutligen ansåg arbetsgruppen, att förberedelser för ett förstatligande skulle vidtas.

En utredning ger vid handen, att Sibelius-Akademins utgifter 1972–1975 steg med ca 70 %, medan elevavgifterna ökades med endast 20 %.[6] I det alltmera trängda läge som uppstått sammanfattades problemen i en promemoria, som godkändes av delegationen den 8 mars 1976 och som tillställdes undervisnings-

ministeriet, där en arbetsgrupp under ledning av kanslichef Jaakko Numminen dryftade universitetens och högskolornas verksamhetsförutsättningar.

Sibelius-Akademin gick dessutom till direkt aktion genom att anhålla om audiens hos undervisningsminister Kalevi Kivistö för att för honom redogöra för akademins svåra läge. Den 2 april 1976 mottog han delegationsordföranden Joonas Kokkonen, direktionsordföranden Erik Tawaststjerna, rektor Veikko Helasvuo, akademisekreteraren Aapo Surakka, lärarnas representant Antti Koskinen och elevernas representant Sari-Anne Liljendahl. Man fäste ministerns uppmärksamhet vid, att akademins skuld till staten redan steg till ca 300 000 mark och att akademin omedelbart skulle försättas i en likviditetskris om staten skulle indriva beloppet. De uppvaktandes önskemål var två:

''1. Akademin övertas av staten så fort som möjligt och förberedelserna för förstatligandet inleds genast.

2. Ett tillägsanslag beviljas av staten åt akademin så fort som möjligt, dock senast i budgeten för år 1977. Ett tilläggsanslag beviljas även för betalningen av skulden och ända tills akademin har förstatligats.''*[7]

I sitt svar till Sibelius-Akademin poängterade Kivistö, att det skulle vara helt naturligt att göra akademin till en statlig högskola, och hänvisade även till det kommittéarbete som redan gjorts.[8]

Anhållan gavs ökad tyngd genom en appell som akademins lärare, tjänstemän och elevkår i slutet av år 1976 riktade till statsmakten.[9] De ekonomiska problemen berörde nu var och en som verkade inom akademin: läsåret 1976–1977 hade man varit tvungen att vidta begränsningar i utbudet av undervisning. Framför allt drabbades härvid biämnesstudier.[10]

Uppvaktningen i april 1976 ledde till resultat. Undervisningsministern förberedde en lösning på problemen. Man började allmänt inse att samhället hade samma skyldigheter gentemot musikhögskolan som mot annan högskoleundervisning, och vid ett musikläger sommaren 1977 yttrade Kivistö bl.a. att det vore svårt att hållbart motivera åsikten att utgifterna för musikundervisning skulle behandlas på annat sätt än utgifterna för övrig undervisning. Att det började vara på tiden att förstatliga Sibelius-Akademin nämndes särskilt.[11]

En arbetsgrupp som skulle utreda Sibelius-Akademins ekonomiska och rättsliga ställning tillsattes av undervisningsministeriet den 30 november 1977. Ordförande var kultursekreteraren Pekka Pekkonen och medlemmar yngre regeringssekreteraren Hedvig Mikkolanniemi, äldre regeringssekreteraren Ulla Lång (t.o.m. 31.5.1978), äldre regeringssekreteraren Juhani Saarivuo (fr.o.m. 1.6.1978), rektor Veikko Helasvuo (viceordförande) samt akademins sekreterare Seppo Suihko, som även var denna arbetsgrupps sekreterare. I arbetets slutskede kallades dessutom representanter för akademins lärare och elever till mötena.

Vid den tidpunkt då arbetsgruppen tillsattes var det höjt över varje diskussion att Sibelius-Akademin skulle förstatligas. Arbetet löpte snabbt, och redan den 28

februari 1978 överlämnade gruppen ett lagförslag till undervisningsministeriet. Här föreslogs att akademin skulle fortsätta sin verksamhet som en helt och hållet statlig högskola. Stiftelsens fastighet föreslogs bli överlåten till staten utan vederlag, medan dess övriga tillgångar (ca 500 000 mark fondmedel o.dyl.) skulle kvarstanna i dess ägo för att användas till stöd för akademins syften.

Stiftelsen för Sibelius-Akademin försökte i detta skede sälja fastigheten till staten för ca 2,5 miljoner mark; dess verkliga värde kunde uppskattas till tolv miljoner. Man hänvisade till att hyran alltid hade fastställts så lågt som möjligt, vilket hade lett till skuldsättning. Köpesumman skulle under kontroll av principalerna användas Sibelius-Akademins verksamhet till fromma.[12] Framstöten ledde inte till resultat.

Trots att läget syntes vara självklart i februari 1978 visar den fortsatta behandlingen av frågan om Sibelius-Akademins förstatligande att vissa åsiktsdifferenser fanns beträffande akademins framtida utformning och position. Landets musikläroanstalter hade starkt utvecklats efter det lagstadgat statsstöd börjat ges 1969. En ny förordning trädde i kraft 1977 (486/1977), enligt vilken dessa läroanstalter är av tre slag: *musikskolor, musikinstitut* och *konservatorier*. Vid musikskolorna och musikinstituten (1980 ca 80) meddelas undervisning huvudsakligen för skolungdom, medan konservatorierna (i Helsingfors, Tammerfors, Åbo, Jyväskylä, Kuopio, Lahtis och Uleåborg) kan ge även viss yrkesutbildning (orkestermusiker, musikpedagoger).

Lokal entusiasm och ett statsstöd av varierande storlek har sålunda resulterat i ett välförgrenat utbud av musikundervisning (endast våra svenskspråkiga kusttrakter ligger då detta skrivs i allt för hög grad utanför dessa läroanstalters räckvidd.) Kritiskt har man emellertid anmärkt, att ett alltför slaviskt följande av de olika läroplanerna och kursernas repertoarlistor leder till snedvridningar – progressionen i dessa musikläroanstalter har i hög grad byggts upp med elementarkurserna 1–3 och kurserna I–III som ett ''måste''.

Kraven på deltagande i teori- och solfègekurser m.m. har mångenstädes varit svåra att förena med skolelevers tidtabeller.[13] Särskilt konservatorierna synes stå inför vissa problem innan de slutligt har funnit sin plats: deras elever är till största delen skolelever/gymnasister som håller många levnadsbanor öppna men även blivande yrkesmusiker återfinns bland eleverna.[14] Åtskilliga frågor rörande konservatoriernas roll som yrkesutbildningsanstalter på det s.k. mellanstadiet (mellan grundskola och högskola) är olösta år 1981.[15]

Under lagberedningsarbetet blev det klart att två uppfattningar stod mot varandra. Falangen kring Sibelius-Akademin önskade bevara akademins profil sådan den var inklusive ungdomsavdelningen, medan förespråkare för konservatorierna föreslog att all undervisning på musikskole-, musikinstituts- och konservatorienivåerna skulle överföras till landets övriga musikläroanstalter; Sibelius-Akademin skulle sålunda omgestaltas till pyramidens helt fristående topp. Denna

sistnämnda syn kommer klart fram i det remissvar som Musikläroanstalternas i Finland förbund r.f. tillställde undervisningsministeriet den 28 mars 1979 rörande Sibelius-Akademins framtida position:

''Sibelius-Akademin har under sin verksamhet utvecklats från musikinstitut till konservatorium och därefter till musikhögskola. Under denna utveckling har inrättningen bevarat sin undervisning på elementar- och mellanstadiet. [. . .]

Musikläroanstalternas i Finland förbund anser, att musikundervisningen i vårt land borde få en konsekvent utformning så, att skadliga överlappningar inte uppstår, och att statsstöd inte på olika grunder skulle ges för undervisning på en och samma nivå. Enligt denna princip borde elementarundervisningen ges i för detta ändamål grundade läroanstalter (musikskolor) varpå var för sig skulle följa mellanstadieundervisning (musikinstitut), yrkesutbildning på mellanstadiet (konservatorier) och högskoleundervisning (Sibelius-Akademin).''*

Förbundet föreslog att all undervisning på mellanstadiet, varmed då bl.a. avsågs utbildning av kantor-organister, musiklärare för skolor och militärmusiker skulle förbehållas konservatorierna. Särskilt detta ställningstagande kritiserades.[16] Föreställningen att musikundervisningen strängt skulle kunna schematiseras föranledde följande yttrande av Tuomas Haapanen:

''Studiet av musik är ingalunda så simpelt, att det vore fråga bara om att steg för steg avlägga formella examina och nöja sig med dem.''*[17]

Efter det regeringen avgivit proposition till riksdagen behandlades förslaget till Lag om Sibelius-Akademin av riksdagens kulturutskott vid fem möten i oktober-november 1979. Vid ett av de första mötena var Sibelius-Akademins rektor sakkunnig, han konstaterade då att lagförslaget överensstämde med akademins intressen. Den 16 oktober hördes som sakkunniga bl.a. Aarre Hemming och Jukka Kuha från musikläroanstalternas förbund. Dessa upprepade då sina argument för en strikt nivågruppering av landets musikundervisning.[18] Representanter för Sibelius-Akademin kallades ånyo till utskottet den 7 november 1979, varvid synpunkter på ungdomsavdelningens grundläggande betydelse framfördes av delegationsordföranden Joonas Kokkonen, direktionsordföranden Erik Tawaststjerna och prorektor Ellen Urho (rektor befann sig då på resa). Kulturutskottet tog intryck av akademins argumentering och ställde sig välvilligt till att till Sibelius-Akademin skulle anslutas en särskild utbildningscentral, där man skulle kunna meddela undervisning även på annan nivå än högskolenivå. I utskottets betänkande den 15 november 1979 sägs:

''Utskottet förordar det föreslagna arrangemanget och fastslår samtidigt, att man även i framtiden i vissa fall borde kunna ge undervisning åt elever i läropliktsåldern vid Sibelius-Akademin. Detta är även nu möjligt genom att Sibelius-Akademins ungdomsavdelning meddelar undervisning åt speciellt begåvad ungdom från hela landet. Med beaktande av att den ur hela landets synpunkt viktiga ungdomsutbildningens ställning borde tryggas samt att speciellt begåvade elever så tidigt som möjligt borde kunna studera för så kompetenta lärare som möjligt, finner utskottet förslaget ändamålsenligt till denna del.

Utskottet konstaterar likväl, att ungdomsavdelningen vid Sibelius-Akademin inte på lika villkor kan nås av elever i olika delar av landet. Bland annat kostnaderna för resor till annan ort och extraordinära boendekostnader stiger ofta till rätt höga belopp, och utgör i vissa fall verkliga hinder för dem som åstundar en undervisning i enlighet med sin begåvning. Därför finner utskottet vik-

tigt, att ungdomarnas möjlighet att på lika villkor få en fullgod undervisning borde främjas av statsmakten bland annat så, att elevens boningsort eller någon annan omständighet inte framdeles skulle utgöra något hinder för en utbildning i enlighet med begåvningen.''*

Regeringens proposition, inklusive förslaget om en utbildningscentral, passerade kulturutskottet utan att en enda korrigering vidtogs, och kom upp till första behandling i riksdagen redan den 20 november 1979. Härvid konstaterade kulturutskottets ordförande riksdagsman Mikko Ekorre att propositionen händelsevis bar numret 100, ett sammanträffande inför akademins 100-årsjubileum. Han yttrade vidare bl.a.:

''Sibelius-Akademin övergår nu till staten, liksom de övriga högskolorna på konstens område, den konstindustriella högskolan i början av 1970-talet och teaterhögskolan alldeles nyss. Då samhället har kunnat överta även andra privata högskolor under detta decennium är den högsta undervisningen i vårt land snart i sin helhet enhetligt organiserad i administrativt avseende.''*

En betydande del av anförandet berörde den diskussion som förts om ungdomsavdelningen. Bl.a. upprepade Ekorre kulturutskottets ovan anförda ställningstagande, och tillade:

''Den ungdomsavdelning som nu är i verksamhet bildar tillsammans med den högskola som nu grundas en helhet, där eleverna kan studera i nära samarbete och i direkt växelverkan med såväl skolans lärare som elever på olika åldersstadier, nivåer och ämnesområden. Den gynnsamma musikaliska atmosfären är ägnad att ge extra stimulans och extra motivation då man eftersträvar konstnärligt högtstående resultat. Det må i detta sammanhang omtalas att fyra av de nuvarande nio professorerna vid Sibelius-Akademin har besökt dess ungdomsavdelning.''*

Lagen godkändes enhälligt i tredje behandling av riksdagen den 23 november 1979, och stadfästes av Republikens president den 28 december. Sibelius-Akademins särart, en musikhögskola som även ger undervisning åt begåvad skolungdom, hade vunnit erkännande på högsta håll. Lagen trädde i kraft den 1 augusti 1980.

* * *

Sibelius-Akademins roll inom landets utbildningsväsen definieras i lagens första paragraf:

''Sibelius-Akademin är en högskola, vars uppgift är att meddela högsta undervisning på den skapande och den återgivande tonkonstens område samt på därtill anslutna yrkesområden, att meddela dem som bereder sig för musikpedagogiska uppgifter högsta utbildning, att bedriva forskningsverksamhet på de områden som är företrädda vid högskolan och konsertverksamhet i anslutning till undervisningen samt även på andra sätt främja tonkonstens utveckling.

Vid Sibelius-Akademin [. . .] finns en utbildningscentral, vari kan meddelas även annan undervisning än undervisning på högskolenivå samt undervisning även åt dem som är i läropliktsåldern.''

Akademins hemort är Helsingfors, men vid behov kan den förlägga institutioner även till andra orter (§ 2). Den är underställd undervisningsministeriet, och åtnjuter självstyrelse i sina interna angelägenheter (§ 3). Utöver utbildningscentralen kan vid Sibelius-Akademin även grundas andra fristående inrättningar (§ 5). Undervisnings- och examensspråk är finska och svenska, dock så att undervis-

ning på finska meddelas i alla ordinarie ämnen medan den svenska undervisningen dimensioneras enligt det aktuella behovet (§ 8). Ämbetsspråket är finska, men svenskspråkiga har rätt att ''i egen sak'' använda sitt modersmål ''och att utfå expedition på detta språk.'' (§ 9).

* * *

Medan dessa debatter pågick anpassades lärarnas och de övriga anställdas villkor alltmera till statens generella normer. Undervisningsskyldigheten angavs från år 1978 – i enlighet med vad fallet är vid övriga högskolor – i årstimmar i stället för veckotimmar.[20] Och år 1979 kunde akademins professorer äntligen upphöjas till den löneklass som tillkommer andra professorer i landet, nämligen B 5. Även lektorernas löner justerades. Då detta skrives befinner sig endast de lektorer, vilkas tjänstebenämning i samband med förstatligandet ändrades från lärare till lektor, i en sämre ställning än de övriga högskolelektorerna. Även lektorerna med bitjänst har stannat i en lönegrop.

Ett föravtal om förstatligandet kunde undertecknas den 26 september 1979. Det slutliga avtalet kontrasignerades den 16 juni 1980 av Joonas Kokkonen och Erik Tawaststjerna (Sibelius-Akademin), Roger Lindberg och Jan Ilves (Stiftelsen för Sibelius-Akademin) samt undervisningsminister Kalevi Kivistö och kultursekreterare Risto Kivelä (statsmakten). Enligt detta avtal övergick såväl fastigheten vid Norra Järnvägsgatan 9 som Sibelius-Akademins hela lösegendom till staten, som å sin sida förband sig att stå för akademins och stiftelsens skulder, som enligt akademins verksamhetsberättelse 1 januari – 31 juli 1980 uppgick till totalt ca 930 000 mark, varav stiftelsens andel steg till ca 635 000 mark. I akademins resp. stiftelsens ägo stannar donationsmedel, stipendiefonder m.m., dessa tillgångar kommer att användas på ursprungligen avsett sätt vår högsta musikundervisning till fromma.

---

1 1965 års riksdag, regeringsproposition 43.
2 Bl.a. DIR 27.11.1970. § 3 med bilaga: Kuusisto, T., anförande på UM 19.11.1970.
3 DIR 11.2.1972, § 4; SA:s verksamhetsberättelse 1971.
4 SA till musikundervisningskommittén 3.10.1973.
5 Betänkande 139/9.12.1974.
6 Muistio SA:n tilasta ja lähiajan suunnitelmista 20.2.1976.
7 SA Opetusministeriölle 2.4.1976.
8 Bl.a. Hbl. 3.4.1976, ''Sib.Ak:s nödrop: Förstatliga oss!''.
9 Huvudstadens tidningar 3.12.1976.
10 HELASVUO, URHO, ANDERSÉN, IJÄS, PM toimenpiteistä SA:n palkkausmenojen supistamiseksi lukuvuonna 1976–77, 27.8.1976.
11 Bl.a. TS 3.8.1977; Hbl 2.8.1977.
12 Stiftelsen för SA, R. Lindberg, skrivelse till UM 15.2.1978.
13 Bl.a. HAAPANEN, T., Quo vadis musiikkioppilaitos, Rondo 1980, 3, s. 12–15.
14 Några diskussionsinlägg om dessa problem ingår i Rondino 1980, 3.
15 Opetusministeriö, Musiikin keskiasteen ammattikoulutuksen työryhmän muistio, Hki 1981.
16 Bl.a. RAJAMAA, L., SA:n tutkinnonuudistuksen ongelmista, Rondino, 1980, 1, s. 25–35.

17 HAAPANEN, a.a., s. 14.
18 Riksdagens arkiv, Kulturutskottets protokoll 16.10.1979, § 9 med bilagor.
19 ibid, 7.11.1979, § 4.
20 UM, skrivelse till SA 4.12.1978.

Examensreformen

Den 29 maj 1973 godkände delegationen för Sibelius-Akademin vid ett extra möte en ny studie- och examensstadga som varit under arbete från år 1968. Ett förslag hade utarbetats av en arbetsgrupp som leddes av akademins år 1971 pensionerade rektor Taneli Kuusisto, och som i övrigt bestod av högskolans rektor och prorektor samt direktorn för kyrkomusikavdelningen. Några genomgripande förändringar var det inte fråga om, snarare då vissa preciseringar av de studiegångar som dittills gällt. Sammanfattningsvis må här uppräknas de olika betygstyper som utdelades av akademin i början av 1970-talet:

Allmänna avdelningen	Avgångsbetyg
	Instrumentalpedagogisk examen
	Sånglärarexamen
	Teorilärarexamen
	Diplomexamen
Kyrkomusikavdelningen	Kantor-organistexamen
	Högre kantor-organistexamen
	Musikdirektörsexamen
	Diplom
Skolmusikavdelningen	Musiklärarexamen
	Högre musiklärarexamen
	Musikdirektörsexamen
	Diplom
Militärmusikavdelningen	Militärmusikerexamen
	Gruppledarexamen
	Militärkapellmästarexamen
	Diplom

En undersökning ger vid handen, att studietiden i början av 1970-talet i genomsnitt var sju år för diplom eller högre kantor-organistexamen, sex år för avgångsbetyg, fem år för musiklärarexamen och fyra år för kantor-organistexamen. Långt ifrån alla elever fullföljde sina studier med avseende på dessa examina, inte helt oväntat, då man erinrar sig det begränsade meritvärdet hos diplomet och avgångsbetyget. En annan från övriga högskolor avvikande omständighet har varit, att utdimitterade elever ofta har fortsatt sina studier för att komplettera sitt kunnande på en eller annan punkt. Mest reguljära förhållanden har rått vid kyrko- och skolmusikavdelningarna: avgångsbetyget som sådant har kunnat utgöra startpunkten på en yrkeskarriär.

Sibelius-Akademins profil beträffande studiegång och examination avvek sålunda från övriga högskolors. Detta sakernas tillstånd upplevdes ingalunda som skevt. Rektor Kuusisto yttrade i sitt inskriptionstal den 4 september 1967:

''En musikhögskola är en värld för sig. [. . .] Allra minst bör den betraktas som en produktionsanstalt, som producerar folk för vissa yrken, tjänster och befattningar i proportion till behovet. Musikhögskolan är en organisk helhet, vars verksamhet styrs av egna inre lagar, den är ingen fabrik, vars produktion och produktionskapacitet utan vidare skulle kunna regleras av efterfrågan och beräknade placeringsmöjligheter inom musikens olika yrkesområden. Vid akademin utbildas man visserligen också för tjänster och befattningar, men inte ens anstaltens indelning i olika avdelningar hänvisar den studerande till någon noggrant bestämd plats i samhället. I synnerhet studier vid allmänna avdelningen lämnar i många fall frågan om elevens slutliga verksamhetsområde öppen. På samma sätt kan en utexaminerad musiklärare finna sin plats som musikpedagog, utövande konstnär eller som tjänsteman utom skolsystemet, och i någon mån gäller motsvarande fakta också dem som studerar vid kyrkomusikavdelningen, för att inte tala om studierna vid militärmusikavdelningen''.*

Rektor Kuusisto återkom även i andra sammanhang till fördelarna med en studiegång, där en viss frihet var rådande beträffande tidpunkten för absolverandet av de obligatoriska ämnena, och denna frihets gynnsamma inverkan på studierna i solistiska ämnen.[1]

Ett system som var utformat enbart från det egna yrkets och dess utbildningsanstalters krav var dock inte i alla avseenden tillfredsställande. Bl.a. hade det visat sig att betydande okunnighet rådde utanför musikernas krets rörande musikstudiers egentliga innebörd. I en skrivelse till Sibelius-Akademins direktion betonade styrelsen för Musiklärarnas i Finland förbund redan 1968, att akademins examina borde kunna kompareras med bl.a. universitetsexamina, vilket skulle kunna råda bot på missförhållanden t.ex. i avseende på musiklärarnas anställningsvillkor i skolväsendet, som ju domineras av universitetsutbildade:

''det har konstaterats, att man inte allmänt känner till vad som krävs av dem som avlägger examina vid Sibelius-Akademin, och vilket värde dessa examina borde tillmätas.''*[2]

Inte heller kyrkomusikerna kände sig alltid tillfreds med sin inplacering på den samhälleliga rangskalan och de därmed förknippade löneförmånerna. Motiv för en omgestaltning av examina inom akademins två mest yrkesanknutna avdelningar förelåg. Man önskade bli jämställd med dem, som kunnat förvärva en relativt förmånlig ställning i samhället med hjälp av examina som vad arbetsmängden beträffar knappast var mera krävande än musikstudierna.

* * *

Hela det finländska högskoleväsendet var på 1970-talet involverat i en förnyelseprocess, tendenserna märks även på ett internationellt plan. Bland bakgrundsfaktorerna till reformarbetet kan här nämnas den s.k. utbildningsexplosionen, som plötsligt hade mångdubblat antalet studenter vid vissa universitetsfakulteter och som hade resulterat i en akademisk arbetslöshet (år 1960 hade universiteten 24.500 studerande, år 1970 hela 58.500). Vidare förmärktes en allmän strävan att få till stånd ett i varje detalj fixerat system av studiegångar till olika yrken

samt en viss misstro gentemot de traditionella fria akademiska studierna. På sådana håll där man var mindre förtrogen med högskolornas särskilda dynamik – växelverkan mellan undervisning och dagsaktuell forskning – antogs det dessutom att kursinnehållen hade varit lika statiska som de nedärvda ramarna; alla beslutsfattare var sålunda inte medvetna om att studiegångarna flexibelt hade kunnat anpassas efter nya situationer.

Statsrådet behandlade ett förslag till förordning för utveckling av högskoleväsendet redan 1966. År 1969 tillsattes en kommitté, som 1972 avgav ett betänkande om filosofiska och statsvetenskapliga examina (FYTT). År 1974 fattade statsrådet ett principbeslut om utvecklingens riktlinjer, och 1974–1979 tillkom femton nya examensförordningar för universiteten. En reaktion bland universitetsfolk mot alltför starkt programmerade allmänna och andra studier ledde hösten 1977 till, att examensreformen förverkligades i en mindre styrd form än man ursprungligen hade tänkt sig. Alla examina i de nya examensförordningarna förverkligas genom särkilda *utbildningsprogram*, som vid åttiotalets ingång är över etthundra, och som inkluderar ett mycket stort antal olika inriktningsalternativ.[3]

Gemensamt för utbildningsprogrammen är, att grundexamen (kandidatexamen) förvärvas genom rätt noga planerade studier om 160–180 studieveckor, varvid en studievecka anses vara den arbetsmängd som kan presteras under en arbetsvecka om 40 timmar. Studierna är uppdelade i *ämnesstudier, fördjupade studier* samt *allmänna studier*. (Vad de sistnämnda beträffar anknöt man – kanske omedvetet – till gammal praxis inom universitetsvärlden. Ännu i början av vårt sekel fordrades av varje student vissa studier över fakultetsgränserna, bl.a. en smärre examen i teologi, och så sent som på 1950-talet fordrades provet pro exercitio i latin av varje humanist.) De traditionella akademiska betygen, nämligen approbatur, cum laude approbatur och laudatur (ett, två resp. tre betyg), har slopats. Påbyggnadsexamina, d.v.s. licentiat- och doktorsexamen, bibehålls.

Formellt hade Sibelius-Akademin ingen skyldighet att ansluta sig till denna utveckling så tidigt som skedde. Många skäl talade faktiskt för ett bibehållande av status quo: ingen arbetslöshet hotade bland yrkesmusikerna och de musikstuderandes utvecklingskurva talar starkt för en specialisering i ett så sent skede som möjligt (en nybliven student vet sällan om han kommer att bli instrumentalist, pedagog, komponist eller någonting annat efter det han genom högskolestudier ''funnit sig själv''). Att akademin ändå sökte anknytning till reformen måste ses mot bakgrunden av att man häri såg en chans att skapa ett examenssystem som i olika avseenden skulle kunna jämföras med övriga högskolors examina. Det ''sociala motivet'' för en examensreform kändes mycket starkt på sina håll. Vår musikhistoria vimlar av anekdoter om hur musiker medvetet eller omedvetet klassats ned emedan de har stått utanför den akademiska hierarkin. Särskilt aktuellt var omgestaltningskravet inom skolmusikavdelningen där man redan i början av 1970-talet – i anslutning till försöksverksamhet inom universiteten – tagit i bruk ett prestationspoäng-system som förebådade studieveckorna.

Det första steget mot en examensreform inom Sibelius-Akademin togs då rektor Helasvuo den 15 februari 1975 för direktionen föreslog att behovet av en reform skulle utredas, härvid betonades framför allt önskemålen om förnyade examina inom skolmusikavdelningen.[4] Direktionen tillsatte den 17 mars 1975 en arbetsgrupp bestående av rektor Helasvuo, (t.f.) prorektor Ellen Urho, direktorn för kyrkomusikavdelningen Harald Andersén, studiesekreteraren Erkki Pullinen och fil.mag. Lassi Rajamaa. Elevkåren nominerade även en representant och som sekreterare fungerade akademisekreteraren. Senare undergick gruppens sammansättning förändringar. Bl.a. tillträdde lektor Petri Lehikoinen och musikstuderanden (sedermera planeraren) Heikki Valkonen 1977 samt t.f. studiesekreteraren Osmo Palonen 1979. Som sekreterare i gruppen fungerade i tur och ordning Paavo Soinne, Lassi Rajamaa och Heikki Valkonen.

Gruppen (SATU) hade till uppgift att utreda huruvida man inom akademin skulle kunna tillämpa högskolornas allmänna examensreform och huruvida detta skulle kräva justeringar av ämneskombinationer m.m.[5] Mycket snart antogs dock statsrådets principbeslut 1974 och därtill anslutna promemorior till bas för arbetet, och redan år 1976 var det offentligt känt att man ville ombilda musiklärarexamen till en musikpedagogisk kandidatexamen.[6]

I en mellanrapport, som arbetsgruppen efter sitt 77:de möte avlät till direktionen den 6 juni 1977, behandlas en rad principiella frågor i anslutning till reformen. De problem som här närmare utreds är högskolornas examensreform ur musikens synpunkt (enligt promemorior av Paavo Soinne), studiernas innehåll och struktur (Lassi Rajamaa), examenspraxis nu och i framtiden (Ellen Urho), samexamenssystemet (Ellen Urho) och internationella jämförelser (Ellen Urho). Slutligen berörs i mellanrapporten frågor rörande akademins ställning och förvaltning. Texten bygger i flere moment på utredningsarbete som hade utförts av akademins ämneskollegier; dessa var i en aldrig dittills skådad omfattning belastade med att uppgöra statistik och prognoser, ge remissvar m.m.

Hösten 1977 fick reformarbetet en officiell status. Undervisningsministeriet tillsatte den 28 september detta år en arbetsgrupp, vars uppgift var att uppgöra förslag till nya musikhögskoleexamina. Det föreskrevs då uttryckligen, att gruppen skulle beakta det lagstiftningsarbete som pågick rörande akademins förstatligande men även statsrådets principbeslut 1974. Ordförande i denna arbetsgrupp blev yngre regeringssekreteraren Hedvig Mikkolanniemi och medlemmar Harald Andersén, Veikko Helasvuo och Ellen Urho från Sibelius-Akademin och projektsekreteraren Pekka Kilpi samt planeraren Antti Ranta-Knuuttila från undervisningsministeriet. Sekreterare var Lassi Rajamaa (Sibelius-Akademin) och planeraren Mirja Timonen (ministeriet).[7]

Nära kontakt med den samtidigt pågående examensreformen inom Konstindustriella högskolan fick Sibelius-Akademin inom den sektion för musik och bildkonst som tillsattes av undervisningsministeriets lednings- och uppföljningspro-

jekt för den pedagogiska examensreformen (KATU). Sakkunnig i musikutbildningsfrågor var här prorektor Ellen Urho.

Den viktigaste uppgiften för SATU blev nu att förbereda en ny examensstadga samtidigt som man samordnade arbetet i de instanser, som på var sitt håll drog sitt strå till stacken. Ett exempel på den flit som utvecklades är examensreformgruppen för skolmusikavdelningen (KOTU) som läsåret 1977–1978 höll hela 28 möten, vartill kom de insatser som delvis samma personer utförde i en arbetsgrupp som utredde samarbetet med Helsingfors universitet. En annan arbetsgrupp (SAMO) dryftade relationerna till landets övriga musikläroanstalter.

Summan av de bemödanden som initierades 1975 och tog slutlig fart 1977 är Statsrådets beslut om fastställande av Sibelius-Akademins examensreglemente, utfärdat den 29 mars 1979, och som tillämpas fr.o.m. höstterminen 1980. Stadgans påbyggnadsexamina blir aktuella hösten 1982. Grundexamen är enligt detta beslut *musikkandidatexamen* och påbyggnadsexamina *musiklicentiat-* och *musikdoktorsexamen*. Likheten med landets övriga högskolor är uppenbar, och även de utbildningsanstalter som verkar på bildkonstens och teaterns områden har förnyat sina examina i samma anda.

Införandet av examina som även till namnet är jämförbara med de övriga högskolornas aktualiserade en diskussion om Sibelius-Akademins formella inträdeskrav: borde man nu generellt fordra studentexamen av de sökande? Det verkligt centrala inträdeskravet är dock alltjämt att den sökande godkännes i Sibelius-Akademins eget inträdesförhör, numera ett veritabelt nålsöga.

Statsrådets principbeslut 1974 anger 160–180 studieveckor som den arbetsmängd som skall leda till kandidatexamen. Normalt tillämpas den lägre gränsen vid universiteten, och endast för de blivande lärarnas del gäller siffran 180. För musikkandidatexamen fastställdes ändå 180 studieveckor, och som motivering nämndes att

"grundskolan och gymnasiet inte ur musikstudiernas synpunkt ger lika goda grundläggande färdigheter som är fallet på de flesta andra områden."*

Vidare betonades, att förvärvandet av nödiga musikaliska färdigheter under skoltiden försvåras av de krav som ställs av det övriga skolarbetet.[8] Beträffande den yttre ramen för kandidatexamen måste det även erinras om att en studievecka i musikaliska sammanhang är en synnerligen vag enhet.

Medan akademins elever t.o.m. 1979 intogs till olika huvudämnen resp. avdelningar, leder intagningen fr.o.m. 1980 till särskilda *utbildningsprogram* som direkt efterträder akademins olika avdelningar. Utbildningsprogrammen har olika inriktningsalternativ. Definitionen på ett sådant program är enligt examensreglementets tredje paragraf

"en av högskolan planerad och utformad målinriktad studiehelhet, som inriktas på någon yrkessektor".

Studiehelhetens komponenter är *allmänna studier, ämnesstudier* och *fördjupade studier,* alldeles i enlighet med landets examensreform i övrigt.

En blick på undervisningsplanen fr.o.m. 1980 – utbildningsprogrammen och vissa särproblem i samband med dem behandlas i följande kapitel – visar, att de *allmänna studierna* till stor del upptas av de ämnen som traditionellt har kallats obligatoriska, d.v.s. musikteori och -historia, solfège, musikestetik o.s.v. Dessutom skall den studerande enligt examensreglementets § 9 få bl.a. ''en överblick över grunderna för konstnärlig och vetenskaplig verksamhet'' samt ''en överblick över konstens, särskilt musikens uppgifter, ställning och verkningar.'' I § 10 återfinns krav på språkstudier som skall omfatta minst ett främmande språk och det andra inhemska språket i den utsträckning som fordras av vissa statstjänstemän, stadganden som återfinns i praktiskt taget alla högskolereglementen.

De *ämnesstudier* och *fördjupade studier* som ingår i kandidatexamen är självfallet till största delen precis detsamma som förr kallades lektioner i huvud- och biämne, orkester- och körövningar o.s.v. En följd av att särskilda utbildningsprogram numera utgör ramen är dock, att olika repertoarlistor gäller för de olika programmen, ty det har visat sig, att de gamla kurserna I–III inte som sådana har kunnat inarbetas i det nya systemet. De tre huvudnivåerna har bibehållits och beaktats i de nya studiegångarna. Men då repertoaren numera i hög grad har differentierats har nivåerna I, II och III omdöpts till C, B och A.

Kurserna I–III, som i tiden tillkom på initiativ av Busoni och Wegelius, och som fick sin välkända profil inom Helsingfors konservatorium och Sibelius-Akademin, fortlever sålunda – så benämnda – endast utanför akademin.

Enligt examensreglementets § 16 krävs för kandidatexamen även ett skriftligt mogenhetsprov som förutom fackligt kunnande skall utvisa kunskap i finska eller svenska språket; detta prov motsvarar i visst avseende universitetens prov pro gradu men torde inte komma att få samma tyngd; huvudsyftet med musikstudier är dock praktisk musikalisk verksamhet.

Jämför man Sibelius-Akademins nya examensreglemente med de övriga högskolornas motsvarande texter finner man förbluffande stora överensstämmelser – den gemensamma nämnaren är statsrådets principbeslut 1974. Målformuleringarna liknar varandra helt oberoende av yrkesområden, och terminologin går igen över alla fakultets- och högskolegränser.

* * *

Examensreglementet upptar som nämnt två påbyggnadsexamina: *musiklicentiatexamen* och *musikdoktorsexamen*. Dessa examina kommer att kunna förvärvas genom vissa studier samt *antingen* ett offentligt ''kunskaps- och färdighetsprov'' *eller* en avhandling (§ 21–24). Vägen till dessa i vårt musikliv helt nya grader kan således ha *såväl* en vetenskaplig *som* en konstnärlig tyngdpunkt, och

undervisningen kommer hösten 1982 att inledas så, att man undviker att kopiera universitetens studiegång; i stället är utgångspunkten musikens särart.

Licentiat- och doktorsexamen i konstnärliga sammanhang har sina förebilder och motsvarigheter utomlands, framför allt i den anglosachsiska världen. I vårt kulturklimat bedömdes idén först som synnerligen främmande då den framfördes 1978 av undervisningsministeriets arbetsgrupp för musikhögskoleexamina. Tanken utdömdes helt av en ledarskribent i Helsingin Sanomat den 5 februari 1978, och av de remissvar som med tiden kom undervisningsministeriet tillhanda framgår att misstron var utbredd framför allt inom universitetskretsar. Man befarade både överproduktion och intrång på de vetenskapliga högskolornas revir.

I samband med det fortsatta beredningsarbetet, som även har innefattat en omgång i statsrådets kulturpolitiska ministerutskott, där Sibelius-Akademins talan fördes av delegationsordföranden Joonas Kokkonen och direktionsordföranden Erik Tawaststjerna, segrade likväl de nya graderna, som till sin nivå är jämbördiga med vilken annan licentiat- och doktorsgrad som helst och kräver mera än de betyg Sibelius-Akademin hittills kunnat utdela. En föreslagen ny grad utgick dock innan reglementet fick sin slutliga form: konstnärsdoktor, som enligt arbetsgruppens förslag 1978 skulle ha krävt bl.a. förtrogenhet med konstens filosofiska grundval och vissa offentliga konstnärliga prestationer. Att man gick in för endast en doktorsexamen var i samstämmighet med den ståndpunkt Sibelius-Akademins representanter hade intagit under beredningsarbetet. Förekomsten av två olika doktorsexamina inom en och samma högskola hade kunnat ifrågasätta deras likställdhet.[9] Benämningen konstnärsdoktor var f.ö. oacceptabel ur språklig synpunkt.

* * *

Hur har examensreformen mottagits? Vid tidpunkten för 100-årsjubileet kan en överblick över dess resultat ännu inte fås, och utvärderingen måste ställas på framtiden. Mycket positivt har man på de flesta håll upplevt det faktum, att Sibelius-Akademin numera har ett examenssystem som möjliggör direkta jämförelser med landets övriga högskolexamina och som således kan medverka till att obefogade sociala och status-skillnader mellan musikerkåren och övriga yrken utplånas. Som vinningar måste man redan i detta skede beteckna de förbättringar som vidtagits för sådana utbildningsgångars del, som direkt leder till en ämbetsexamen.Studierna har i dessa fall kunnat utformas till ännu mera meningsfulla helheter än de som växte fram på 1950-talet. Det är symptomatiskt, att en redogörelse för reformen infördes i musiklärarförbundets tidning Rondo under rubriken ''Ett glädjebudskap om den högsta musikundervisningen i Finland.''*[10]

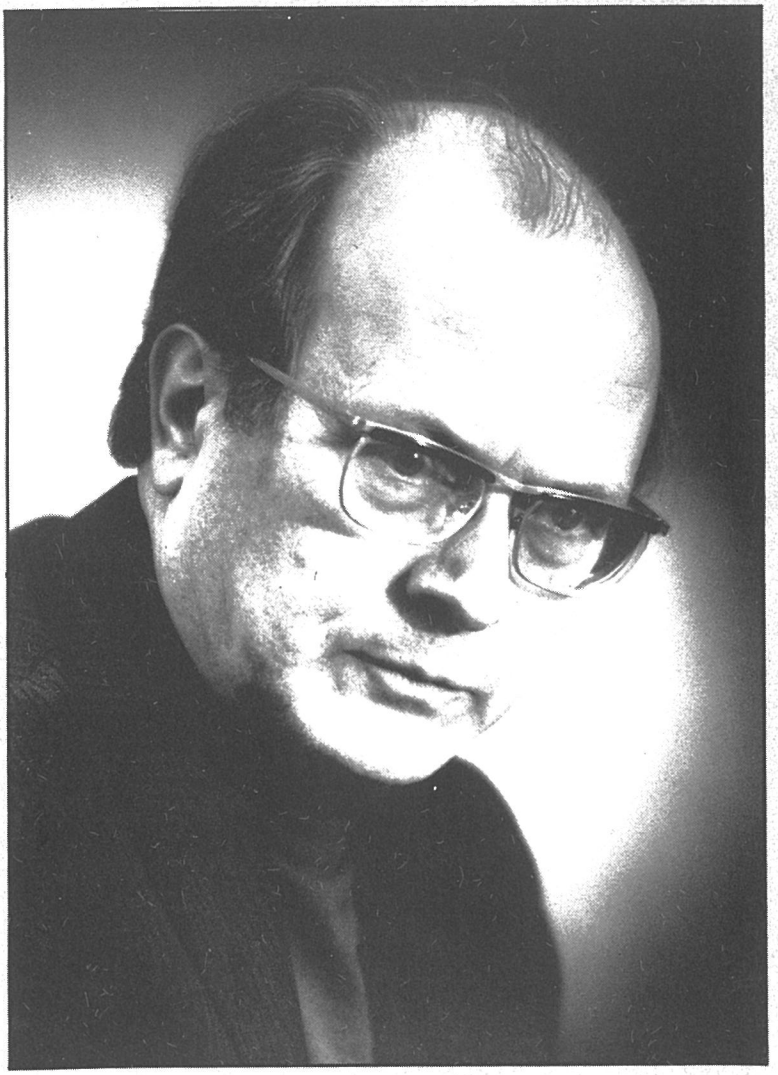
En omständighet som har känts främmande är att reformen har fortskridit från ett statligt principbeslut till ett reglemente och därifrån vidare till studieplane-

ring i detalj. Riskerna för allehanda perspektivfel har dessutom ökat då man i förbluffande liten utsträckning samarbetat med de blivande arbetsgivarna, t.ex. landets symfoniorkestrar. Naturligare hade måhända varit att gå den motsatta vägen, nämlingen att utgå från praktikens obönhörliga krav, som småningom skulle ha verbaliserats i ett reglemente. Slutresultatet för hela landets del skulle emellertid ha blivit ett lapptäcke av högskolereglementen, omöjliga att jämföra sinsemellan. Den kritiske frågar sig dock: är alla akademiska yrken så likartade, att deras inlärande uniformerat kräver 160–180 studieveckor?

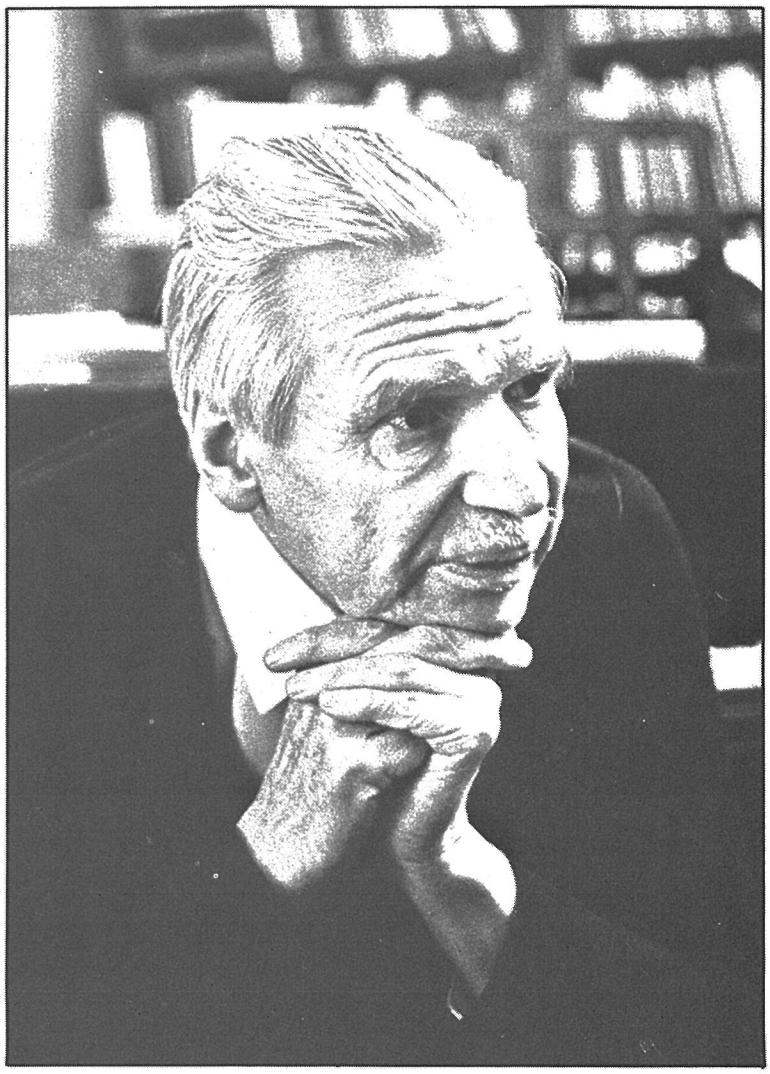
Rätt frågande till reformen har man ställt sig bland dem, som står längst bort från ämbeten med i detalj fastslagna kompetenskrav, d.v.s. bland de konserterande artisterna.

---

1 KUUSISTO, T., Om akademisk frihet i konservatorieundervisningen, föredrag vid Nordiska konservatorierådets möte i Stockholm 5.2.1971.
2. SMOL, skrivelse till DIR 2.4.1968.
3 Examensreformen har allmänt beskrivits i Uudistuva korkeakoulu (toim. Kettunen, P., Kilpi, P.), Jyväskylässä 1980.
4 HELASVUO, V., SA:n johtokunnalle, Tutkinnonuudistus SA:ssa, 15.2.1975.
5 Bl.a. ÅB 1976–1977, s. 44 f.
6 SA:n tutkinnonuudistuksesta, US 22.22.1976.
7 UM, skrivelse 28.9.1977.
8 Opetusministeriön musiikkialan tutkintosäännöstyöryhmän mietintö, Hki 1978, s. 10.
9. ibid, s. 4 f., 14.
10 KARLSON, ANU, Ilosanoma musiikin korkeimmasta opetuksesta Suomessa, Rondo, 1980, 9, s. 24 f.

Veikko Helasvuo

Erik Tawaststjerna

Joonas Kokkonen

Elevantalet vid Sibelius-Akademin 1959–1981

År	Antal							Elevernas hemorter					
								De högre avdelningarna			Ungdomsavdelningen		
	Summa	Högskolan	Konservatoriet	Kyrkomusikavd.	Skolmusikavd.	Militärmusikavd.	Ungdomsavd.	Helsingfors (m. omnejd)	Landsorten	Utlandet	Helsingfors (m. omnejd)	Landsorten	Utlandet
1959–1960..	643	51	174	101	64	30	223	167	250	3	212	11	–
1960–1961..	661	60	158	89	81	46	227	156	275	3	209	16	2
1961–1962..	685	78	165	82	101	36	223	172	285	5	206	15	2
1962–1963..	663	73	177	85	99	33	196	198	262	7	190	6	–
		Allmänna avd.											
1963–1964..	654	256		76	101	28	193	180	275	6	180	13	–
1964–1965..	669	262		88	102	45	172	188	303	6	157	13	2
1965–1966..	724	284		97	113	42	188	214	314	8	169	17	2
1966–1967..	746	305		103	126	43	178	228	327	12	164	12	2
1967–1968..	757	328		99	117	42	171	244	333	9	161	9	1
1968–1969..	790	358		111	119	31	171	274	332	13	153	18	–
1969–1970..	825	379		116	122	37	171	287	355	12	150	21	–
1970–1971..	828	399		106	120	25	178	274	362	14	157	21	–
1971–1972..	884	458		102	107	30	187	322	355	20	163	24	–
1972–1973..	942	472		103	129	40	198	331	388	25	169	27	2
1973–1974..	955	472		103	134	52	194	332	405	24	163	28	3
1974–1975..	936	474		107	126	58	171	313*	393*	19*	143*	25*	2*
1975–1976..	931	483		116	142	31	159	346*	395*	14*	123*	35*	–*
1976–1977..	931	496		118	153	33	131	325*	439*	14*	106*	23*	–*
1977–1978..	933	553		116	166	–	98	324*	476*	15*	82*	16*	–*
1978–1979..	948	572		127	172	–	77	310*	521*	17*	62*	13*	1*
1979–1980..	949	594		121	164	–	70	337*	509*	19*	51*	18*	–*
1980–1981**	974	527		129	171	–	147	–	–	–	–	–	–

* Höstterminen

** Uppgifterna för 1980–1981 är – på grund av examensreformen – inte helt jämförbara. Statistiken för hemorterna föreligger inte då detta skrivs.

Elevernas huvudämnen 1959—1980

	1959–60			1960–61			1961–1962			1962–63			1963–64			1964–65			1965–66			1966–67		
	H	F	M	H	F	M	H	F	M	H	F	M	H	F	M	H	F	M	H	F	M	H	F	M
Komposition	5	–	–	5	–	–	8	–	–	5	–	–	7	–	–	5	–	–	4	–	–	6	–	–
Musikens teori	7	–	–	1	–	–	1	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Orkesterledning	2	–	–	1	–	–	1	–	–	2	–	–	3	–	–	2	–	–	2	–	–	3	–	–
Blåsorkesterledning*	4	–	–	2	–	–	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	–	–
Körledning	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Piano	188	121	–	83	132	–	104	131	–	117	120	–	131	111	–	144	99	–	138	105	–	152	92	–
Cembalo	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Orgel	97	–	–	90	–	–	85	–	–	92	–	–	82	–	–	78	–	–	95	–	–	100	–	–
Sång	124	1	–	112	1	–	107	–	–	101	–	–	97	–	–	101	–	–	105	–	–	107	–	–
Violin	24	59	–	29	55	–	32	53	–	32	51	–	33	56	–	43	46	–	45	55	–	55	54	–
Altviolin	2	1	–	2	1	–	3	1	–	6	–	–	7	–	–	6	–	–	5	2	–	8	2	–
Violoncell	9	7	–	8	9	–	10	10	–	10	9	–	10	11	–	12	8	–	17	7	–	17	10	–
Kontrabas	8	–	–	8	–	1	9	–	–	8	1	–	10	1	–	7	1	–	9	1	–	12	–	–
Blockflöjt	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Flöjt	6	10	3	6	9	4	11	7	4	11	7	4	7	6	2	8	6	3	12	6	3	16	5	2
Oboe	1	1	3	1	1	4	3	1	3	2	1	1	3	1	1	4	1	2	2	2	1	4	3	–
Klarinett	6	11	9	6	10	9	6	9	8	13	4	8	10	2	5	12	4	10	12	3	8	11	5	7
Fagott	–	–	2	1	–	3	1	–	3	2	–	2	3	–	2	3	–	3	5	–	4	4	–	3
Valthorn	1	2	2	1	1	5	–	2	4	1	–	3	3	1	3	2	1	7	3	–	7	2	–	7
Trumpet	8	8	4	6	7	7	11	6	5	10	2	8	4	3	10	5	4	13	8	5	12	8	5	10
Basun	3	1	4	4	–	6	2	1	4	4	–	3	5	–	2	3	–	4	4	–	4	6	–	2
Tuba	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	1	–	–	1	–	–
Barytonhorn	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Saxofon	–	–	1	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1
Harpa	1	1	–	1	1	–	–	1	–	–	1	–	–	1	–	–	1	–	–	1	–	–	2	–
Slagverk	2	–	2	2	–	6	2	–	5	–	–	3	–	–	2	2	–	4	3	–	2	2	–	1
Gitarr	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Luta	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Dragspel	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Elever i teor. o. övn.ämnen, som avslutat studierna i huvudämnet	4	–	–	6	–	–	21	–	–	6	–	–	7	–	–	2	–	–	7	–	–	5	–	–
Endast biämnen (utan huvudämne)	4	–	–	3	–	–	1	–	–	3	–	–	3	–	–	3	–	–	4	–	–	4	–	–

H = Högre avd. F = Ungdomsavd. M = Mil.mus.avd. * Militärkapellmästarkurs

(forts.)

	1967–68			1968–69					1969–70					1970–71					1971–72					1972–73			
	H	F	M	A	Sk	Ky	M	U	A	Sk	Ky	M	U	A	Sk	Ky	M	U	A	Sk	Ky	M	U	A	Sk	M	U
Komposition	7	–	–	9	–	–	–	–	14	–	–	–	–	10	–	–	–	–	9	–	–	–	–	18	–	–	–
Musikens teori	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	3	–	–	–	–	7	–	–	–	–	9	–	–	–
Orkesterledning	5	–	–	6	–	–	–	–	4	–	–	–	–	6	–	–	–	–	8	–	–	–	–	6	–	7	–
Blåsorkesterledning*	–	–	–	–	–	–	2	–	–	–	–	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Körledning	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Piano	159	83	–	98	78	1	–	71	97	72	–	–	61	102	64	–	–	66	127	58	–	–	69	125	65	–	72
Cembalo	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	1	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–
Orgel	92	1	–	5	2	89	–	–	2	1	96	–	–	5	3	81	–	–	3	1	83	–	1	5	1	–	2
Sång	102	–	–	78	23	18	–	–	82	32	16	–	–	81	41	22	–	–	91	38	13	–	–	87	47	–	–
Violin	65	53	–	58	9	–	–	56	55	8	–	–	64	61	5	–	–	69	63	2	–	–	73	61	4	–	69
Altviolin	10	3	–	11	2	–	–	2	12	2	–	–	–	15	3	–	–	1	11	1	–	–	–	13	–	–	2
Violoncell	21	9	–	20	3	–	–	18	24	–	–	–	23	21	–	–	–	23	27	–	–	–	25	27	–	–	28
Kontrabas	11	–	–	10	1	–	–	–	10	1	–	–	–	8	–	–	–	–	9	–	–	–	2	8	–	–	3
Blockflöjt	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Flöjt	15	5	2	12	–	–	1	7	11	1	–	5	9	16	3	–	3	7	18	5	–	2	6	20	6	2	4
Oboe	3	3	3	1	–	–	3	3	3	–	–	2	2	6	–	–	2	1	7	–	–	1	1	9	–	2	1
Klarinett	8	5	10	11	1	–	7	2	10	2	–	6	2	11	1	–	1	2	14	1	–	5	2	15	1	7	3
Fagott	4	2	3	4	–	–	2	2	5	–	–	2	2	3	–	–	3	1	4	–	–	3	–	4	–	3	–
Valthorn	2	–	8	4	1	–	4	1	3	1	–	4	2	5	–	–	3	1	5	–	–	4	3	4	–	2	3
Trumpet	9	4	8	5	1	–	6	3	8	–	–	6	2	12	1	–	6	1	6	1	–	8	1	9	1	7	4
Basun	5	–	4	4	1	–	3	1	6	–	–	3	–	6	–	–	1	1	5	–	–	3	2	6	1	5	2
Tuba	1	–	–	1	–	–	–	–	2	–	–	1	–	1	–	–	–	1	–	–	–	1	–	1	–	1	–
Barytonhorn	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	2	–	–	1	–	–	–	–	1	–	–	–	1	–
Saxofon	–	–	1	2	–	–	–	–	1	–	–	–	1	1	–	–	–	1	1	–	–	–	–	–	–	–	–
Harpa	1	1	–	1	–	–	–	2	2	–	–	–	1	1	–	–	–	1	1	–	–	–	1	1	–	–	2
Slagverk	4	–	3	6	–	–	3	–	5	–	–	5	–	3	–	–	2	–	2	–	–	2	–	5	–	2	–
Gitarr	2	2	–	1	–	–	–	3	4	–	–	–	3	6	–	–	–	–	9	–	–	–	–	10	1	–	2
Luta	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–
Dragspel	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Elever i teor. o. övn.ämnen, som avslutat studierna i huvudämnet	5	–	–	3	2	3	–	–	5	1	2	–	–	4	1	2	–	–	18	2	4	–	–	16	1	–	–
Endast biämnen (utan huvudämne)	3	–	–	4	–	–	–	–	2	1	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

H = Högre avd. U, F = Ungdomsavd. M = Mil.mus.avd. Sk = Skolmus.avd. Ky = Kyrkomus.avd. A = Allm.avd * Militärkapellmästarkurs
Kyrkomusikavdelningens elevers huvudämnen är inte införda i statistiken fr.o.m. 1972

(forts.)

	1973–74				1974–75				1975–76				1976–77				1977–78			1978–79			1979–80		
	A	Sk	M	U	A	Sk	M	U	A	Sk	M	U	A	Sk	M	U	A	Sk	U	A	Sk	U	A	Sk	U
Komposition	18	–	–	–	16	–	–	–	17	–	–	–	18	–	–	1	19	–	1	24	–	–	26	–	–
Musikens teori	18	–	–	1	21	–	–	–	21	–	–	–	18	–	–	–	22	–	–	22	–	–	17	–	–
Orkesterledning	4	1	7	–	7	–	–	–	10	–	–	–	13	–	–	–	10	–	–	6	–	–	5	–	–
Blåsorkesterledning*	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Körledning	–	–	–	–	1	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–
Piano	122	75	–	66	122	80	–	56	120	87	–	44	109	84	–	35	95	89	27	104	98	19	118	83	13
Cembalo	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	1	–	–	1	–	–
Orgel	6	10	–	2	4	–	–	–	4	–	–	–	3	–	–	–	5	–	–	6	–	–	4	–	–
Sång	86	41	–	–	73	29	–	–	67	37	–	–	65	43	–	–	57	43	–	61	37	–	61	39	–
Violin	64	5	–	70	60	6	–	62	64	5	–	58	73	10	–	46	93	12	42	103	10	34	100	13	33
Altviolin	15	–	–	1	15	–	–	–	18	–	–	–	18	–	–	2	17	1	–	23	2	–	23	1	–
Violoncell	28	–	–	28	35	–	–	32	41	2	–	37	46	1	–	25	48	2	20	40	4	18	44	4	19
Kontrabas	8	–	–	2	8	–	–	–	9	1	–	–	10	1	–	–	12	1	–	13	1	–	14	1	–
Blockflöjt	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	–	–	–	2	–	–	1	–	–	1	–	–
Flöjt	20	6	2	4	17	6	4	5	19	7	3	6	20	9	2	4	23	10	2	23	10	–	31	10	–
Oboe	6	–	4	1	7	–	5	1	7	–	1	2	7	–	3	4	13	–	2	11	–	2	16	–	3
Klarinett	12	1	11	3	12	–	13	3	14	–	6	3	15	–	6	3	26	–	2	27	1	1	24	3	–
Fagott	6	–	3	3	8	–	3	1	8	–	3	2	9	1	3	2	9	1	–	10	1	–	9	1	–
Valthorn	1	–	7	4	2	–	8	2	3	–	6	2	7	–	8	2	18	–	1	10	–	1	12	–	–
Trumpet	8	1	9	5	12	–	10	4	11	1	7	2	13	1	7	3	21	–	1	22	–	1	18	–	–
Basun	6	1	5	–	8	1	6	–	9	–	1	–	9	1	–	–	12	1	–	12	1	–	15	1	–
Tuba	1	–	–	–	1	–	3	–	1	–	2	–	1	–	2	–	6	–	–	4	–	–	4	–	–
Barytonhorn	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	2	–	–	2	–	–
Saxofon	1	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	–	–	1	–	–
Harpa	1	–	–	2	2	–	–	1	2	–	–	1	4	–	–	–	4	–	–	3	–	–	1	–	–
Slagverk	3	–	3	–	2	–	5	–	3	–	2	–	3	1	3	–	6	1	–	6	1	–	7	–	–
Gitarr	15	–	–	3	17	–	–	3	12	–	–	3	14	–	–	2	14	2	–	15	2	–	13	2	1
Luta	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Dragspel	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	4	–	–	4	–	–	7	–	1
Elever i teor. o. övn.ämnen, som avslutat studierna i huvudämnet	17	1	–	–	5	4	–	–	12	3	–	–	11	1	–	–	9	5	–	7	7	–	12	5	–
Endast biämnen (utan huvudämne)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

U = Ungdomsavd. M = Mil.mus.avd. Sk = Skolmus.avd. A = Allm.avd. *Militärkapellmästarkurs

Elevfrekvensen i de olika läroämnena 1959—1980

	1959 −60	1960 −61	1961 −62	1962 −63	1963 −64	1964 −65	1965 −66	1966 −67	1967 −68	1968 −69	1969 −70	1970 −71	1971 −72	1972 −73	1973 −74	1974 −75	1975 −76	1976 −77	1977 −78	1978 −79	1979 −80
Musikteori (Allmän musiklära o. analys)	178	134	202	108	110	152	120	119	142	120	184	171	166	160	154	168	148	156	178	220	197
Formanalys	–	–	–	71	83	102	94	118	77	128	125	150	149	160	173	176	170	199	200	203	178
Teoriseminariet	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	5	12	12	13	11	15	14	11	10	8	6
Musikakustik och -psykologi	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	7	5	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Teoripedagogik	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	3	1	9	3	4	5	6	9	3	4	9
Instrumentkännedom	–	–	47	72	51	61	103	63	55	75	92	77	88	68	58	102	49	58	88	?	64
Instrumentation	9	7	5	4	4	13	24	29	30	14	30	40	48	57	53	40	69	69	62	67	49
Tonträffning	198	268	291	342	295	298	292	308	296	325	301	301	283	279	305	271	269	262	315	232	277
Tonträffningspedagogik	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	8	6	6	5	3	1	10	11	10
Teori- och tonträffningspedagogik	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	11	5	–	–	–
Harmonilära	168	190	190	206	211	180	189	169	149	144	151	149	131	189	212	196	184	198	243	207	200
Kontrapunkt	33	29	45	35	54	69	91	147	137	131	128	135	126	133	112	100	104	102	120	137	128
Komposition	10	9	11	7	8	6	9	11	18	17	18	15	20	26	25	21	28	28	28	23	31
Kompositionsseminarium	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	5	12	11	12	20	13	12	6
Allmän musikhistoria	85	131	131	196	80	129	109	104	130	109	126	113	102	102	104	132	111	116	118	151	92
Den moderna musikens historia	–	–	–	17	88	87	58	59	66	31	85	83	88	81	83	100	85	112	129	88	119
Finlands musikhistoria	89	29	73	36	69	76	77	39	76	50	61	89	73	100	83	79	99	–	–	–	–
Finlands o. Skandinaviens musikhistoria	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	118	118	95	110
Kyrkomusikens historia	22	22	25	18	20	21	9	10	26	21	24	21	19	16	18	16	23	18	17	11	11
Operamusikens historia	–	–	–	–	–	–	12	8	2	7	3	5	9	–	–	–	–	–	–	–	–
Pianospelets historia o. stilar	–	–	–	–	–	–	–	30	21	11	22	29	18	29	12	–	–	–	–	–	–
Musikens estetik	25	39	33	42	46	51	47	46	37	55	70	66	47	124	89	55	67	87	94	102	121
Deklamation	56	65	84	58	75	75	120	114	101	113	132	125	112	123	110	121	130	139	155	137	120
Italienska	9	25	23	91	28	49	57	43	44	45	52	54	39	?	?	?	15	21	16	8	?
Fritt ackompanjemang	–	–	–	–	–	–	56	30	57	26	55	69	62	54	78	103	84	85	90	74	77
Ensemblespel (o. kammarmusik	18	21	46	33	30	17	22	55	58	64	50	48	46	47	48	–	–	136	184	152	133
Liturgisk sång o. körledning	85	96	97	82	73	56	66	66	79	71	72	61	53	54	61	68	70	66	59	63	59
Liturgiskt orgelspel	59	60	61	71	65	93	63	77	77	81	81	80	69	60	79	90	97	98	97	101	96
Orgelkännedom	36	15	34	56	91	46	46	56	64	57	65	43	41	50	45	50	61	48	50	49	46

(forts.)

	1959 −60	1960 −61	1961 −62	1962 −63	1963 −64	1964 −65	1965 −66	1966 −67	1967 −68	1968 −69	1969 −70	1970 −71	1971 −72	1972 −73	1973 −74	1974 −75	1975 −76	1976 −77	1977 −78	1978 −79	1979 −80
Pianopedagogik	11	11	13	19	23	20	27	27	29	35	36	42	53	56	44	45	57	70	80	68	58
Orgelpedagogik	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	2	4	3	5
Sångpedagogik (solosång)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	6	9	21	16	16	15	29	34	37
Violinpedagogik	–	1	–	2	5	3	5	3	7	6	1	6	8	15	17	15	19	15	21	35	39
Altviolinpedagogik	–	–	–	–	–	2	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	4	12	4	7
Violoncellpedagogik	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	4	9	14	6
Kontrabaspedagogik	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	6	4	2
Gitarrpedagogik	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	2	3	3
Skolmus. avd. specialämnen	31	30	48	46	80	42	35	19	31	24	43	37	45	67	16	18	24	**	**	**	**
Skolmus. avd. ensemblespel	–	–	–	–	–	–	58	59	64	81	81	76	61	51	61	63	74	**	**	**	**
Dragspelspedagogik	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	3
Blåsinstrumentpedagogik	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	13	6	18	19	29
Operastudion	11	9	6	8	15	16*	22*	18*	22*	24*	13	15	12	15	10	9	12	17	19	23	21
Liedseminariet	–	–	–	–	–	12*	12*	13*	16	18	18	18	16	19	24	29	31	36	32	33	38
Orkesterledning	3	1	1	3	3	2	2	3	5	11	9	9	13	10	9	13	15	19	28	31	33
Instrumentation o. dirigering (mil. mus. avd.)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	4	12	–	–	7	7	15	–	–	–	–	–
Körledning	19	32	22	41	87	83	81	105	150	108	99	83	67	58	62	88	88	103	102	87	64
Symfoniorkester (A fr. o. m. 1977)	58	65	68	66	60	83	67	52	47	58	56	60*	85*	100*	71*	73*	64	60	53	63	101
Symfoniorkester B	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	34	30	23
Juniororkestern	–	–	–	–	–	–	58	23	34	20	28	31*	23	33	32	30	18	–	–	–	–
Ungdomsavd. A-orkester	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	15	–	–	–
Skolungd.avd. elevorkester (fr. 1967 stråkork.)	18	21	23	22	22	32	–	–	19	24	16	13	18	34	15	16	17	22	–	–	–
Kammarorkestern	–	19	13	11*	12*	14	8*	15	20	18	18	11	15	10*	15	24	16	30	10	–	–
Blåsorkestern	–	–	–	–	–	–	–	42	54*	57*	60*	65*	64*	66*	46	48	33	13	–	–	–
Kör (Stora kören)	33	82	72	87	85	85	70	75	80	78	97	91	84	66	83	99	108	106	94	80	67
Kammarkören	–	44	24	17*	23*	16*	18*	15*	28*	25*	23*	22*	26*	20*	21*	17*	21*	17*	16	9	12
Rörelsekonst	46	30	24	78	89	82	79	75	68	71	84	63	116	117	84	121	147	114	146	127	109
Plastik	16	20	15	7	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Piano	425	454	492	510	495	512	540	549	589	590	625	639	622	678	676	645	638	612	640	632	606
Orgel	137	124	118	125	120	132	139	143	137	133	136	134	119	116	114	112	120	115	117	125	122
Orgelseminarium	–	5	4	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Cembalo	–	7	9	–	3	7	7	1	5	6	2	4	5	–	–	–	–	3	6	6	8
Sång	253	251	268	273	271	291	320	315	308	311	314	323	321	335	332	308	342	339	328	322	318

* Dessutom utomstående
** Ej redovisat i ÅB.

(forts.)

	1959 −60	1960 −61	1961 −62	1962 −63	1963 −64	1964 −65	1965 −66	1966 −67	1967 −68	1968 −69	1969 −70	1970 −71	1971 −72	1972 −73	1973 −74	1974 −75	1975 −76	1976 −77	1977 −78	1978 −79	1979 −80
Violin	143	155	162	169	164	160	179	179	192	190	194	202	190	183	183	167	178	156	172	171	173
Altviolin	10	10	10	13	19	18	20	21	24	25	26	26	21	27	26	24	32	37	38	32	33
Violoncell	28	26	36	33	37	30	31	34	40	47	52	56	62	66	69	82	102	90	84	80	80
Kontrabas	13	11	13	13	14	11	10	11	11	11	13	11	12	13	14	10	14	15	16	19	18
Blockflöjt	–	–	–	–	–	–	47	48	59	41	44	42	54	59	36	45	47	51	58	62	64
Flöjt	23	24	30	33	39	53	66	57	63	67	74	71	69	63	81	77	85	81	76	82	84
Oboe	5	8	9	6	9	10	8	10	14	9	7	9	10	14	14	14	14	14	17	15	20
Klarinett	29	39	36	38	32	41	39	34	30	24	30	31	34	41	41	44	39	36	46	46	38
Fagott	2	5	5	5	5	6	8	7	9	8	8	9	9	7	11	14	13	13	15	11	20
Valthorn	4	7	7	4	7	10	10	9	12	9	11	10	12	12	17	15	13	15	16	10	12
Trumpet	23	26	33	31	20	29	25	31	30	19	21	26	16	24	29	26	26	28	26	24	22
Basun	8	10	7	8	8	7	8	9	12	9	10	10	11	17	17	17	15	14	19	18	19
Tuba	–	–	–	–	–	1	1	1	1	1	3	3	1	2	2	4	3	3	6	4	3
Barytonhorn	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	1	1	2	1	–	–	–	1	2	2
Saxofon	1	–	–	3	–	–	–	–	1	–	2	2	1	–	2	2	1	–	–	3	1
Harpa	2	2	1	1	1	1	2	2	2	3	2	2	2	3	3	3	3	4	4	3	1
Slagverk	3	7	7	3	2	6	5	5	9	11	11	5	7	8	9	7	8	11	9	10	12
Gitarr	–	–	–	–	–	–	–	–	4	5	20	24	24	54	53	53	53	50	73	67	62
Luta	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	1	–	–	–	1	1	–	–	–
Dragspel	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	5	4	8
Jazz-studion	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	13	7	9	7	22	–	–

Statlig musikhögskola 1980 –

Den nya lagen om Sibelius-Akademin trädde i kraft den 1 augusti 1980. Ordföranden för akademins delegation Joonas Kokkonen jämförde i en artikel i musiklärarnas tidning Rondo utvecklingen från 1877 till 1980 med ett maratonlopp, där viktiga etapper utgjordes av lagen 1966 och undervisningsminister Kivistös beslut att tillsätta en kommitté 1977. Kokkonen fortsatter:

''Nu har vi nått målet, och den 1.8.1980 börjar prisutdelningen. Lagar och förordningar tryggar akademins ekonomi, och nu bör man med skäl kunna hoppas, att vi också skall få pengar för att kontinuerligt utveckla högskolans verksamhet. Akademin är nu närapå på varje väsentlig punkt jämförbar med universiteten och de vetenskapliga högskolorna. Allt detta betyder utomordentligt mycket för landets hela musikliv och dess utveckling. Vi har sålunda orsak till uppriktig glädje.

Akademins verksamhet är ändå inte framdeles en dans på rosor. Särskilt fruktar jag för egen del en tillväxt av byråkratin, även om den redan nu har vuxit väldigt. Administrationen får inte svälja lärarnas hela tid, de borde koncentrera sig på sin egen konstnärliga verksamhet, och inte heller elevernas, som borde koncentrera sig på att förbereda sig för sitt yrke. Man får hoppas att statuterna skall kunna tolkas tillräckligt fritt, ty byråkrati och konst är dåliga parhästar.[. . .]

Lagar, förordningar, reglementen och organisationsformer är inom kulturlivet endast byggnadsställningar – själva byggnaden uppförs alltid av människor. Sibelius-Akademin har nu fått efter omständigheterna mycket fina ställningar. Lärarna, den övriga personalen och framför allt eleverna avgör hur det finländska musiklivets uppbyggnadsarbete fortskrider.''[1]*

Vid inskriptionsfesten den 8 september 1980 diskuterade rektor Veikko Helasvuo bl.a. akademins nya förvaltningsmodell:

''Man kan kanske fråga sig om det har varit nödvändigt att i så hög grad som skett bygga upp Sibelius-Akademins förvaltning enligt de vetenskapliga högskolornas exempel och om man i tillräcklig grad har beaktat en musikhögskolas särart. S.k. linjelösningar har onekligen tvingat akademin att avstå från några av sina krav, man har gjort kompromisser. Ändå bör vi konstatera, att högskolans egen röst har hörts och beaktats då man på statligt håll förberett statuterna. Sålunda intog kulturutskottet en positiv attityd till vår ungdomsutbildning under riksdagsbehandlingen. Förvaltningsförordningens stipulation om de grunder på vilka musikhögskolan väljer sina elever överensstämmer exakt med akademins eget förslag. [. . .] I paragraf 67 i förordningen om Sibelius-Akademin sägs att undervisnings- och forskningsfrihet bör råda i högskolan. Detta betyder först och främst att statsmakten inte lägger sig i undervisningens innehåll. Högskolan ansvarar för denna i kraft av sin autonomi.''*

Statsmakten representerades den 8 september 1980 av undervisningsminister Kalevi Kivistö, som underströk betydelsen av att landets högsta musikundervisning nu bedrivs i statens hägn:

''Då den statliga Sibelius-Akademin nu begår sin första inskription kunde man [. . .] säga att Finland först nu träder in i kulturländernas krets. En statlig musikhögskola har ju redan länge hört till en kulturstats kännetecken. Även såtillvida är Sibelius-Akademins förstatligande en märkeshändelse, att det finskspråkiga högskoleväsendet först därmed i sin helhet upprätthålles av staten. Regeringen har nyligen givit en proposition till riksdagen om förstatligandet av den sista privata högskolan, Åbo Akademi. På detta sätt har man ekonomiskt och administrativt tryggat en ostörd ut-

veckling av landets högskolväsen och samtidigt befäst möjligheterna att bedriva en konsekvent och långsiktig högskolepolitik.''*

Elevkårens ordförande Anne Lindeberg anknöt till examensreformen och de nya benämningar som gjort sin entré i och med förstatligandet:

''Benämningar och titlar kan förändras, men arbetets väsentliga innebörd är densamma som förr. Därför är det nödvändigt att då och då ge sig tid att i lugn och ro fundera över hur man upplever det dagliga arbetet och vilka möjligheter man har att ompröva sin inställning om så skulle behövas. Vi har skapats olika, och vi bör godkänna att vi inte alltid fungerar enligt samma modeller hur fint man än på pappret definierar mål och kursinnehåll.''*

Förändrade titlar möter i förteckningen över de tjänster som akademins direktion vid sitt möte den 25 juli 1980 föreslog skulle inrättas vid den statliga Sibelius-Akademin. Dessa nya benämningar har här inarbetats i förteckningen över dem som hösten 1980 tjänstgjorde inom de nya statliga ramarna. Listan ger samtidigt information om akademins nya inre struktur (beträffande förändringar vårterminen 1981 hänvisas till årsberättelsen).

ADMINISTRATIV PERSONAL	
Rektor	Veikko Helasvuo
Prorektor	Ellen Urho
Förvaltningsbyrån	
Högskolans sekreterare	Seppo Suihko
Biträdande sekreterare	Inkeri Pitkäranta
Intendent	Pekka Sipilä
Rektors sekreterare	Pirkko Bister
Kanslist	Sirkka Ukkonen
Maskinskriverska	Maija-Liisa Markkanen
Deltidsanställt byråbiträde	Tiina Koskimies
Bud	Juha Koskinen
Ekonomibyrån	
Kamrer	Pirkko Sairanen
Bokförare	Saara Kostama
Deltidsanställd planerare	Taru Bister
Byråbiträde	Ritva Fredriksson
Studiebyrån	
Studiesekreterare	Osmo Palonen
Avdelningssekreterare	Aune Helenius
Avdelningssekreterare	Inga Holmström
Deltidsanställd studieplanerare	Heikki Valkonen
BIBLIOTEKSPERSONAL	
Bibliotekarie	Pentti Soini
Amanuens	Tuulikki Kolehmainen
Biblioteksbiträde	Marie-Louise Riikonen
Biblioteksbiträde	Lea Nikunen
SERVICEPERSONAL	
Övervaktmästare	Runar Åberg (till 30.9.) (t.f. övervaktmästare Kalervo Koskimies)

Vaktmästare	Olga Hynninen
	Reino Lehtevä (till 30.9.), Timo Loikkanen (okt.-nov.), Kalevi Palin (från 1.12.)
	Kalle Saukkonen
	Heikki Vänttinen
Garderobiärer	Toini Aho
	Marja-Liisa Leinonen
	Anja Stubb
Städerskor	Solveig Flytström
	Marjatta Levonniemi
	Helmi Niemi
	Kaarina Nurmi
	Linnea Toivonen
	Impi Uusitalo

FASTIGHETENS VÅRD

Gårdskarl	Pentti Murtomäki

LÄRARPERSONAL

Professorer

Orgelmusik	Enzio Forsblom
Violinmusik	Tuomas Haapanen
Musikhistoria	Veikko Helasvuo (t.f. Paavo Soinne)
Sångkonst	Matti Lehtinen
Violoncellmusik	Arto Noras
Orkesterdirigering	Jorma Panula
Pianomusik	Liisa Pohjola
Kompositionsarbete	Einojuhani Rautavaara
Violoncellmusik	Erkki Rautio
Operautbildning	Pekka Salomaa
Musikfostran	Ellen Urho
Pianomusik	Tapani Valsta

Lektorer, högre löneklass (V 29)

Musikteori och kompositionsarbete	Einar Englund
Musikteori	Olavi Kauko
Kyrkomusik	Harald Andersén
Skolmusik	Petri Lehikoinen
Pianomusik	Eero Heinonen
Violinmusik	Seppo Tukiainen
Orgelmusik	Janne Raitio
Sångkonst	Liisa Linko-Malmio
	Antti Koskinen
Lied-utbildning	Pentti Koskimies

Lektorer, lägre löneklass (V 27)

Musikteori	Paavo Heininen
	Osmo Lindeman
	Lassi Rajamaa
Musikhistoria och -teori	Paavo Soinne
Tonträffning	Seija-Sisko Raitio
	Seija Salmiala-Mikkilä
Tonträffning och musikteori	Anna-Ulla Rihlama
Skolmusik	Roy Asplund
	Inkeri Simola-Isaksson

Pianomusik	Kauko Kuosma
	Sanna Mattinen-Snellman
	Inkeri Siukonen
	Jaakko Somero
Violinmusik	Lajos Garam
	Jouko Ignatius
	Erkki Kantola
	Leena Siukonen-Penttilä
Altviolinmusik	Veikko Kosonen
Orgelmusik	Kaj-Erik Gustafsson
	Tauno Äikää
Sångkonst	Mikko Pasanen
	Inkeri Rantasalo
	Aino Rounioja-Outakoski
	Matti Tuloisela
	Tellervo Pajamies
Deklamation och talteknik	Kaarina Virolainen
Lektorer (V 24)	
Pianomusik	Eevi Cronvall
	Clara Grenman
	Kimmo Hakasalo
	Sirkka Harjunmaa
	Birgit Ilves
	Jukka Jarvola
	Meri Louhos
	Riitta Parikka-Laitinen
	Sirkka Penttilä-Ganszauge
	Matti Raekallio
	Jussi Siirala
	Izumi Tateno
Violinmusik	Sirpa Tukiainen
	Jussi Pesonen
Orgelmusik	Martti Miettinen
Sångkonst	Kerttu Metsälä-Ignatius
	Yrjö Nykänen
	Aune Rättyä-Pälli
Deklamation och talteknik	Annikki Yrjänäinen
Ackompanjatörer	
	Risto Lappalainen
	Risto Laurila
Lektorer med bitjänst	
Flöjtmusik	Juho Alvas
	Mikael Helasvuo
Oboemusik	Jouko Teikari
Klarinettmusik	Paavo Lampinen
	Reino Simola
Fagottmusik	Emanuel Elola
Valthornsmusik	Kalervo Kulmala
Trumpetmusik	Lauri Ojala
	Erkki Karjalainen

Basunmusik	Olavi Lampinen
Slagverksmusik	Markku Hannola
Violoncellmusik	Varpu Siirala
Kontrabasmusik	Olli Kosonen
Skolmusik	Ilkka Kuusisto

Dessutom tjänstgjorde vid akademin, förutom personalen i konsertsalen, fem t.f. lektorer och etthundraåttiofyra timlärare.

Särskilda arvodestjänster innehades av:

Atso Almila (dirigent för kammarkören)
Ari Angervo (dirigent för kammarorkestern)
Ilpo Mansnerus (dirigent för blåsorkestern)
Géza Szilvay (dirigent för Junior-orkestern)
Tuula Kotilainen (intendent för musikmuseet)

Enligt den nya förvaltningsmodell som införts indrogs delegationen för Sibelius-Akademin, som nu sorterade direkt under undervisningsministeriet. Den nya förordningen, fastställd den 18 juli 1980, stadgar, att akademins förvaltning ''handhas av styrelsen, rektor, prorektor, förvaltningsämbetet, undervisnings- och forskningsrådet, ämnesråden och ämnesföreståndarna samt de fristående inrättningarnas direktioner och föreståndare'' (§ 1).

Styrelsen är uppbyggd enligt en trekvotsprincip, och består av tolv medlemmar förutom rektor (ordförande) och prorektor (viceordförande) som är självskrivna. Fyra av de tolv medlemmarna väljs inom professors- och lektorskategorierna, två bland lärarna, forskarna och dem ''som bedriver konstnärligt arbete'', två bland den övriga personalen och slutligen fyra bland studenterna. Valen som är hemliga och proportionella förrättas gruppvis (§ 5). Den princip som möter här – studenterna har en tredjedel av de platser som besätts genom val – synes representera den maximala nivån för studentinflytande inom högskoleförvaltningen i Finland. I de förvaltningsförordningar som fastställts 1981 (Åbo Akademi, Jyväskylä universitet) noteras en nedåtgående tendens: här nämns studentkvoter om ca en fjärdedel.

Den gamla direktionen med Erik Tawaststjerna som ordförande och fyra andra akademin utomstående medlemmar kvarstod höstterminen 1980. Efter det val förrättats övertogs ledningen den 1 januari 1981 av följande styrelse, som i sin helhet har sin dagliga gärning inom akademins väggar:

rektor Veikko Helasvvuo (ordförande), från 1.8.1981: Ellen Urho,
prorektor Ellen Urho (viceordförande), från 1.8.1981: Lassi Rajamaa,
lektor Lassi Rajamaa (suppleant: lektor Petri Lehikoinen),
prof. Tuomas Haapanen (lektor Jaakko Somero),
lektor Leena Siukonen-Penttilä (lektor Erkki Kantola),
lektor Jouko Teikari (prof. Enzio Forsblom),
timläraren Timo Mikkilä (timläraren Eeva Sarmanto),
timläraren Ari Angervo (timläraren Heikki Louhivuori),

kamrer Pirkko Sairanen (intendent Tuulikki Kolehmainen),
vaktmästaren Kalle Saukkonen (städerskan Solveig Flytström),
stud. Heini Eklund (stud. Jari Valo),
stud. Elina Korhonen (stud. Riitta Perinne),
stud. Anne Lindeberg (stud. Teppo Salakka),
stud. Kaija Saariaho (stud. Anna-Elina Lavaste).

Rektor och förvaltningsämbetet behåller sina traditionella uppgifter; att man nu direkt sorterar under den statliga förvaltningen innebär dock i vissa avseenden förändrade (och växande) administrativa rutiner. Beroendet av på förhand finfördelade statliga budgetmoment upplevs åtminstone i vissa avseenden som nytt och begränsande.[2]

Undervisnings- och forskningsrådet består av prorektor som ordförande, ämnesföreståndarna samt företrädare för vart och ett av akademins ämnesområden. Rådet efterträder lärarrådet, och har närmast till uppgift att förbereda ärenden beträffande undervisningen och tjänstetillsättningar. Rådet har beslutanderätt rörande undervisningsplanerna och en mycket viktigt sektor: ''precisering av undervisningsområdet för vakant tjänst eller befattning''. (§ 28–30). Det sistnämnda är av vikt för akademins fortsatta anpassning till ett föränderligt musikliv.

Ämnesråden efterträder de ämneskollegier som fanns till 1980. De har till uppgift att ''leda, utveckla och styra ämnesgruppens undervisnings- och forskningsverksamhet'' samt i övrigt ge utlåtanden bl.a. i kompetensfrågar till styrelsen. Råden utser ämnesföreståndare för akademins ämnesområden samt bedömer examensarbeten. De sex, nio eller tolv av styrelsen utsedda personer som hör till ämnesråden utses i likhet med styrelsen enligt en kvotprincip: två tredjedelar lärare och en tredjedel studenter. Avvikande från akademisk praxis är, att inget stadgande hindrar att en studerande deltar i bedömning av övriga studerandes examensarbeten. (§ 31–36)

Fristående inrättningar är enligt förordningen biblioteket och utbildningscentralen (utbildning på annan än högskolenivå). Även andra inrättningar kan grundas. Dessa inrättningar leds av en direktion och en föreståndare. (§ 37)

En erinran och akademins privata förflutna möter i förordningens § 38. Här stadgas, att fonder som tillkommit som donationer och testamenten och som förvaltas av akademin skall hållas åtskilda från den statliga bokföringen och användas på det sätt donator eller testator bestämt. Akademin kan allt framgent motta donationer för bestämda syften.

En särskild förordning om kompetensvillkor m.m. gavs även den 18 juli 1980. Här observerar man, att konstnärliga kvalifikationer genomgående betraktas som meriter vid sidan av föreskrivna examina. För professorernas del har man gått in för en dubbel meritering. Av dem krävs ''den konstnärliga och vetenskapliga kompetens som ifrågavarande undervisningsområde förutsätter'' (§ 4, mom. 1). Att man glidit ett stycke mot universitetspraxis är uppenbart. En-

dast framtiden kan dock utvisa huruvida ''vetenskaplig kompetens'' kommer att tolkas som vetenskaplig meritering av universitetstyp.

* * *

Stiftelsen för Sibelius-Akademin, som enligt avtalet med staten överlät fastigheten Norra Järnvägsgatan 9 till byggnadsstyrelsen, förvaltade alltjämt fonder o.dyl. Uppgifterna var numera så få, att det inte var motiverat att bibehålla den gamla organisationen med principaler och styrelse. Efter beslut av justitieministeriet den 24 februari 1981 ombildades stiftelsen till *Understödsstiftelsen för Sibelius-Akademin* med uppgift att stöda akademins verksamhet. Understödsstiftelsen får sålunda förvalta och motta donationer och testamenten, som på olika sätt skall komma akademins verksamhet till godo.

Den nya stiftelsens angelägenheter omhänderhas av en styrelse om fem personer valda på tre år. Två styrelsemedlemmar utses av Sibelius-Akademin, en av undervisningsministeriet och en av Helsingfors stad. Akademins rektor är självskriven medlem. Den nya styrelsen, som tillsattes den 1 april 1981, har följande sammanstättning:

rektor Veikko Helasvuo (ordförande), (från 1.8.1981 Ellen Urho),
kultursekreterare Pekka Pekkonen (viceordförande),
lektor Leena Siukonen-Penttilä,
sekreterare Seppo Suihko,
verksamhetsledare Veijo Varpio.

Ombudsman för understödsstiftelsen är Seppo Suihko, medan dess ekonom är kamreraren Pirkko Sairanen.

* * *

Sibelius-Akademins lärar- och tjänstemannaförening r.f. (SA:n Opettajat ja Virkailijat r.y.) har till sin utformning och funktion inte förändrats av förstatligandet; föreningen är alltjämt en viktig kontaktlänk mellan de anställda. Elevföreningen, vars verksamhet bjudit på upp- och nedgångsperioder, håller på att ombildas till en studentkår, vars stadgar ingår i en statlig förordning given den 1 mars 1981. Omorganisationen har motiverats bl.a. av elevkårens uppgifter i samband med de val, som gäller olika förvaltningsorgan i akademin. Studentkårens årsdag infaller den 10 november, på Martins-dagen. Studentkåren vore värd en alldeles egen historik, med skildringar av kontakter inom och utom landet, Ung Nordisk Musik, tidningen Tritonus m.m.

* * *

Den tredje förordningen som gavs av Republikens president den 18 juli 1980 gäller högskoleexamina på musikens område, examensreformens riktgivande dokument. Förordningen tillämpas för deras del som påbörjat sina studier fr.o.m. höstterminen 1980. Alla som intagits till akademin dessförinnan slutför sina studier enligt tidigare modell; de gamla betygen kan utges till utgången av år 1987. Stadgandena om påbyggnadsexamina träder i kraft 1982. (§ 31–32).

Sju olika utbildningsprogram nämns i denna förordning. Mål och kursinnehåll – med vissa luckor – ingår i akademins 228-sidiga studiehandbok 1981–1982. Låt oss här endast antyda några av de olika utbildningsprogrammens särproblem. Ordningsföljden för programmen är densamma som i förordningen.

1. Utbildningsprogrammet för jazzmusik är då detta skrives inte ännu aktiverat: ingen studerande har till dags dato intagits. Enligt planerna kommer man igång tidigast hösten 1983; hösten 1981 anordnas undervisning i ämnet jazz inom utbildningsprogrammet för solistisk musik (sex studieveckor).

Synbarligen kommer behovet av utbildning på detta område att vara begränsat. I den mån helt specialiserade ensemblemusiker behövs kan utbildningen enligt en inom Sibelius-Akademin uppgjord promemoria ske på mellanstadiet, d.v.s. i konservatorierna. Ett visst behov av högskoleutbildade pedagoger och big bandledare kan dock uppstå om man vid konservatorier och t.ex. medborgarinstitut upprättar tjänster av detta slag, något som t.v. är osäkert. I promemorian betonas att tekniken särskilt beträffande piano och stråkinstrument måste inläras på det konventionella ''klassiska'' sättet.[3]

2. Utbildningsprogrammet för folkmusik har inte heller givits konkret form år 1981, men planering pågår.

3. Utbildningsprogrammet för kyrkomusik, inom vilket kyrkomusiker för landets evengelisk-lutherska kyrka utbildas, hade år 1980 107 sökande, av vilka 19 togs in till Helsingfors och 14 till Kuopio. Motsvarande siffror 1981 var 79, 22 och 12. Övergången till musikkandidatexamen medförde några särskilda problem emedan tidpunkten sammanföll med en annan reform: införandet av en ny klassificering av de ordinarie anställda kyrkomusikerna, som från den 1 november 1981 är av tre slag: kantorer av högsta grad (domkyrko- och andra större församlingar), kantorer av mellangrad (majoriteten av församlingarna) och kantorer av lägsta grad (de minst bärkraftiga församlingarna). Beslutet om denna nyordning fattades av kyrkomötet den 10 maj 1979 och konfirmerades sedermera av statsmakten.

Den centrala frågan ur Sibelius-Akademins synvinkel var vilken av dessa nivåer som skulle motsvara kandidatexamen. Ett mycket starkt motiv för att kantorerna på mellannivå skulle förknippas med kandidat-nivån var det faktum, att kantorer och musiklärare traditionellt har varit jämförbara till sin utbildningsgrad. En konsekvens som av de kyrkliga myndigheterna uppfattades som negativ var, att lönekostnaderna för kantorskåren härigenom skulle stiga; en högskoleutbildad kantor är självfallet berättigad till högre lön än en, som är utbildad på konservatorie-nivå. En utbildning vid Sibelius-Akademin hade ett starkt stöd inom den etablerade kyrkomusikerkåren, medan en utbildning på mellanstadiet hade anhängare bland företrädare för landets konservatorier, regionalt spridda.[4] Småningom mognade beslutet att musikkandidatexamen skulle motsvara den nya mellannivån, vilket bl.a. kommer att medföra, att en särskild kyrkomusikfilial

till Sibelius-Akademin kommer att direkt efterträda kyrkomusiklinjen vid Kuopio konservatorium. Utbildning på den lägsta av de tre nivåerna kommer att inrättas i ett par konservatorier.

4. *Utbildningsprogrammet för musikfostran* efterträder den tidigare skolmusikavdelningen. Av 131 sökande 1980 intogs 34 studerande, av 116 sökande år 1981 accepterades 35. Programmet är det mest detaljplanerade vid akademin; det sidantal som fordras i studiehandboken 1981–1982 överstiger sextio. Detta är en följd av skolmusikerutbildningens redan hävdvunna mångsidighet: examen skall tillgodose hela skolsektorns behov, som omfattar en mängd speciella funktioner, från musiklekskola till gymnasium, från körarbete till spel på folkliga instrument. Många av studieperioderna (som även omfattar olika slag av praktik) avverkas som till en kort tid koncentrerade perioder, vilket fordrar stora organisatoriska insatser.

Efter en lång kamp kommer ämneslärarutbildning i musik att börja ges även vid Jyväskylä universitet fr.o.m. 1982, vilket har förordats av Sibelius-Akademin. Denna nya utbildning (ettämneslärare) kommer till en del att förläggas till Jyväskylä konservatorium, och omfattar de normala 180 studieveckorna.[5]

5. *Utbildningsprogrammet för orkester- och körledning*, vartill man antog två sökande av sju 1980 och två av elva 1981, efterträder direkt kapellmästarklassen och körledning som huvudämne vid allmänna avdelningen. Den begränsade elevintagningen visar, att man inte eftersträvar en massproduktion.

6. *Utbildningsprogrammet för solistisk musik*, som efterträder allmänna avdelningens solistiska linje, är Sibelius-Akademins kvantitativt största, och samtidigt det program som har de flesta inriktningsalternativen. Programmet kan sägas vara tyngdpunkten inom högskolans konstnärliga undervisning. Huvudämnesgrupperna är sju: sång, piano, orkesterinstrument, gitarr, orgel, cembalo och blockflöjt samt dragspel. Inom programmet utbildas inte endast solister utan även orkestermusiker, instrumentalpedagoger m.m., musiker som i hög grad bör ha samma tekniska grundkunnande. Utbildningsprogrammets ämnesmässiga tyngdpunkter belyses med en tablå över intagningen för examensreformens två första år:

	Inträdes-sökande 1980	Antagna 1980	Inträdes-sökande 1981	Antagna 1981
piano	38	5	41	10
cembalo	1	1	–	–
orgel	2	2	2	1
sång	48	7	46	7
flöjt	24	5	14	4
oboe	6	1	4	2
klarinett	11	4	8	1
fagott	2	1	5	2
valthorn	6	4	3	1
trumpet	11	3	6	2

basun	3	2	6	2
tuba	2	–	2	–
violin	44	12	32	8
altviolin	5	3	3	2
violoncell	16	6	16	4
kontrabas	7	2	4	2
slagverk	6	2	4	2
harpa	1	–	2	2
blockflöjt	2	–	3	–
gitarr, luta	16	1	19	3
saxofon	1	–	3	1
dragspel	3	1	2	2
	255	62	235	58

Siffrorna avser huvudämne. En allmän iakttagelse är, att nivån hos de inträdessökande är ojämförligt mycket högre än under någon tidigare epok; åtskilliga refuseringar måste skyllas på akademins olidliga utrymmesbrist.

7. *Utbildningsprogrammet för komposition och musikteori* mottog 1980 inte en enda av femton sökande, 1981 antogs bland elva sökande fyra, av vilka tre har komposition som inriktningsalternativ medan en inriktar sig på att bli teori- och tonträffningspedagog.

Akademins påbyggnadsexamina, d.v.s. utbildningen till *musiklicentiat* och *musikdoktor* kommer att aktualiseras 1982. Man avser inom akademin vara restriktiv beträffande intagningen till detta stadium, och kommer att inrikta sig på den elevgrupp som enligt det gamla examenssystemet kunnat förvärva diplom med högt vitsord, alltså elever som verkligen har anlag för postgraduala studier. En förutsättning för att akademins högsta examina skall utvecklas till det som avsetts är, att man kan bygga upp en kår av assistenter, d.v.s. lärare som arbetar på en hög nivå i omedelbar anknytning till någon bestämd professur. Denna lärarkategori – som hör en högskola till – saknas tillsvidare vid akademin, som dock har tagit initiativ till bristens avhjälpande.[6]

Sibelius-Akademins utbildningscentral, den sektor av högskolan där man ger utbildning på annan än högskolenivå, har två sektioner: ungdomsutbildningen och försvarsmaktens musikerutbildning. *Ungdomsutbildningen* är enligt informationen för inträdessökande våren 1980 avsedd för speciellt begåvade elever från hela landet, och man tar in huvudsakligen sådana, som har förutsättningar för en professionell musikerbana. De två senaste årens intagning illustreras av följande tabell:

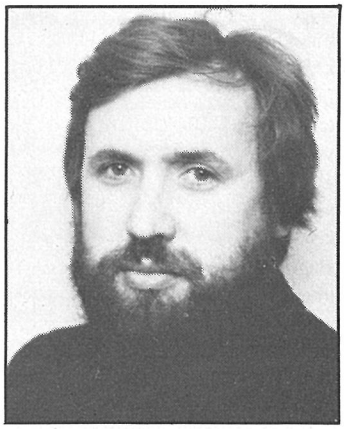
	Inträdes-sökande 1980	Antagna 1980	Inträdes-sökande 1981	Antagna 1981
Komposition	–	–	2	1
piano	33	7	26	8
orgel	1	1	–	–
sång	3	1	1	–

flöjt	9	–	9	3
blockflöjt	–	–	2	1
klarinett	4	–	–	–
fagott	1	1	–	–
trumpet	2	–	2	1
violin	19	9	29	10
altviolin	–	–	1	1
violoncell	9	2	8	3
kontrabas	1	–	–	–
slagverk	1	–	1	–
gitarr	3	1	3	–
dragspel	2	1	3	3
	88	23	87	31

Försvarsmakten musikerutbildning, till vilken 1980 23 elever antogs, bedrivs i nära samarbete med Försvarsmaktens musikerskola så, att militärmusikerna får undervisning av akademins lärare inom utbildningscentralens ram. De blivande militärkapellmästarna avser man utbilda inom ramen för utbildningsprogrammet för orkester- och kördirigenter.[7]

1 KOKKONEN, J., 1.8.1980, Rondo 1980, 5/6, s. 9.
2 HELASVUO, V., PM 6.10.1980.
3 SA:n jazzkoulutustyöryhmän muistio 15.9.1980.
4 Bl.a. SA Opetusministeriölle 28.1.1980; Kantorernas utbildning hård nöt för biskoparna, Hbl 7.2.1980.
5 Jyväskylä-planen beskrivs i Rondo, 1981, 4/5, s. 47.
6 SA (Tawaststjerna, Helasvuo), skrivelse till Statens tonkonstkommission 28.1.1980.
7 HELASVUO, V., PM: SA:ssa taphtuva Puolustusvoimien musiikkikoulutus 5.3.1980.

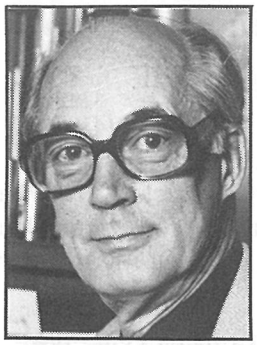
Sibelius-Akademins rektorer och professorer 1982

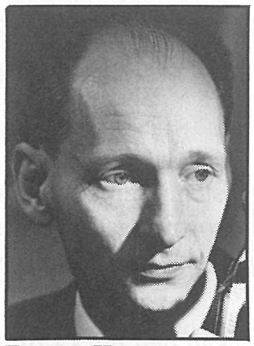
Lassi Rajamaa

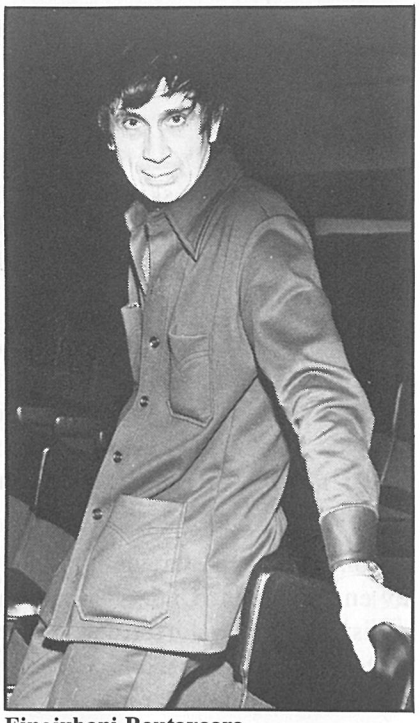
Ellen Urho

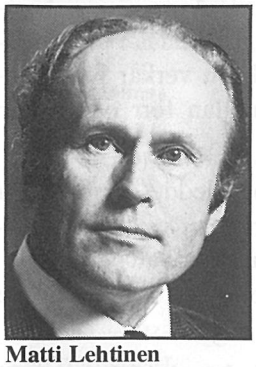
Enzio Forsblom

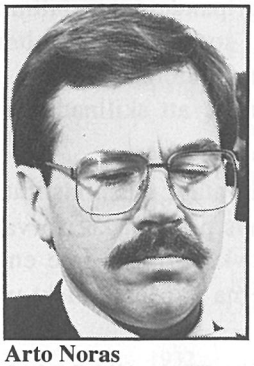
Tuomas Haapanen

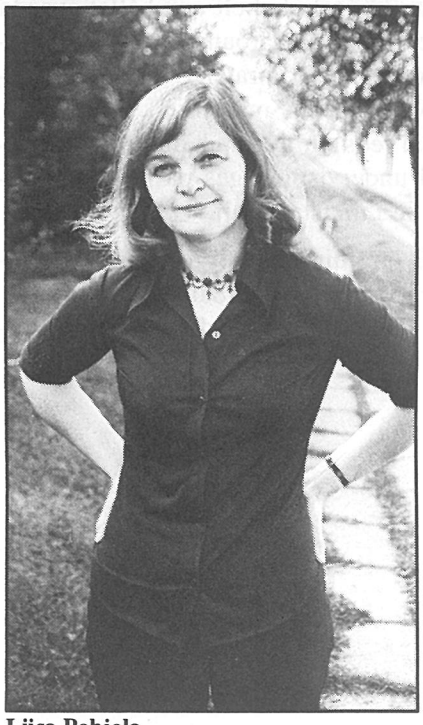
Einojuhani Rautavaara

Matti Lehtinen

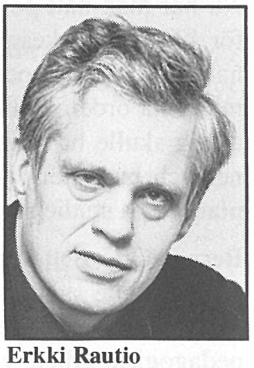
Arto Noras

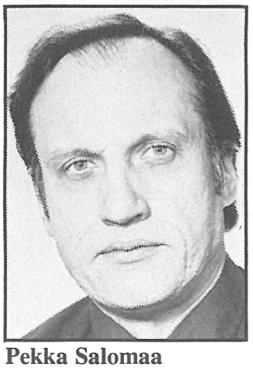
Liisa Pohjola

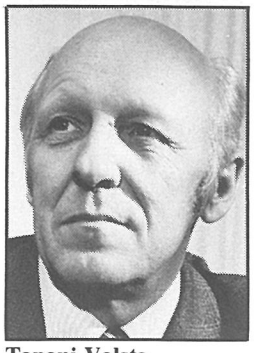
Jorma Panula (tjänstledig)

Erkki Rautio

Pekka Salomaa

Tapani Valsta

Coda

År 1981 skedde ett skifte på rektorsposten. Veikko Helasvuo avgick efter att ha uppnått pensionsåldern, och till ny rektor utsågs dittillsvarande prorektorn Ellen Urho av en enhällig styrelse. Till prorektor valdes Lassi Rajamaa, teorilektor fr.o.m. 1977.

Då Sibelius-Akademin jubilerar 1982 kan den blicka tillbaka på en lång utveckling, som bjudit på alldeles genomgripande omgestaltningar. Även om vi bortser från sådana yttre omständigheter, som att läroanstalten grundades i en rätt liten stad i det ryska autonoma storfurstendömet Finland och nu verkar i en storstad i republiken Finland, så finner vi, att skillnaderna mellan förr och nu är stora.

Läroinrättningen startade som ett privatägt musikinstitut och leddes i praktiken av en enda man. Undervisningen gavs på svenska, förvaltningen var högst improvisatorisk och största delen av elevkåren hade inte en tanke på att yrkesmässigt ägna sig åt musiken. Läroplanerna var lapidariskt utformade, i den mån de överhuvudtaget existerade.

Nu har man nått positionen som en statlig musikhögskola helt och hållet avsedd för blivande yrkesmusiker, toppen av den pyramid av läroanstalter som efterhand vuxit fram, och som Martin Wegelius och hans kamrater i Contemplativt-mystiska orden, som ville sprida den klassiska musikens mästerverk i vårt land, aldrig skulle ha vågat drömma om. Akademin leds nu av samhället, femårsplaner och budgeter styr handlandet. Nästan all undervisning ges på finska. Läroplaner och studiegångar är år 1982 utformade in i minsta detalj.

Berndt Otto Schauman, Leonard Borgström, Jaromir Hrimaly och Martin Wegelius skulle sannolikt känna igen bara en enda sak i den läroanstalt de tog initiativet till, nämligen det viktigaste: ett ständigt pågående idogt konstnärligt-pedagogiskt arbete vår musikkultur till fromma.

Hedersledamöter, förtroendemän, lärare och tjänstemän

Hedersledamöter

Inhemska

Jean Sibelius	1915
Richard Faltin	1917
Armas Järnefelt	1932
Karl Ekman	1932
Leevi Madetoja	1940
Selim Palmgren	1948
Ilmari Krohn	1957
Otto Andersson	1966
Eva Paloheimo	1969
Rolf Nevanlinna	1978

Utländska

Fernandez Bordas	1932
Alphonse Brun	1932
Alfred Cortot	1932
Sem Dresden	1932
Zbigniew Drzewiecki	1932
Paul Graener	1932
Jan Gruodis	1932
Sigmund von Hausegger	1932
Karl Hoffmeister	1932
Jenö v. Hubay	1932
Joseph Jongen	1932
Wilhelm Kempff	1932
Sven Kjellström	1932
Tryggve Lindeman	1932
Albrecht Löffler	1932
Alfred Mangeot	1932
John Mc Ewen	1932
Max Pauer	1932
Bernhard Paumgartner	1932
Ildebrando Pizzetti	1932
Henri Rabaud	1932
Enrico di San Martino	1932
Franz Schrecker	1932
Rudolph Simonsen	1932
Karl Straube	1932
Jaan Tamm	1932
Sartorius von Waltershausen	1932
Adam Weis	1932
Vianna da Motta	1932
Franz Wien-Claudi	1932
Carl Wiener	1932
Joseph Wihtols	1932
Ottorino Respighi	1933

Hedersordförande

Theodor Wegelius	1931

Stiftelsens för Sibelius-Akademin principaler 1929–1980

Aho, Lauri, överborgmästare	1947–1970
Borenius, Heikki vicehäradshövding	1929–1962
Carlson, Bengt, professor	?–1953
Castrén, Arthur, senator	1929–1946
Castrén, Lauri A., regeringsråd	1953?–1956
von Collan, Clas, bankdirektör	1929–1939
Faltin, Richard (jr), professor	1929–1952
Haapanen, Toivo, professor	1931–1950
Hannikainen, Antti, president för Högsta domstolen	1960–1976
Helasvuo, Veikko, professor	1972–1980
Honkajuuri, Mauri, generaldirektör	1940?–1948
Hosia, Heikki, kanslichef	1969–1974
Hupli, Väinö, finanschef	1929–1934
Ilves, Eero, bankdirektör	1929–1953
Ingman, Gösta, vicehäradshövding	1948–1962
Kahilainen, V., regeringssekreterare	1929–?
Kahiluoto, J. W., före dragningsråd	1929–1931
Kallio, Pekka, verkst.dir.	1972–1977
Kuusisto, Taneli, professor	1965–1977
Korte, Kai, regeringsråd	1963–1969
Käkelä, Reijo, teol.kand.	1978–1980
Larmola, Yrjö, fil.mag.	1971–1982
Lilius, Harry, bankdirektör	1929–1963
Linko, Ernst, professor	1937?–1959
Lindberg, Roger, kommerseråd	1954–1980
Linkomies, Edwin, kansler	1963
Lohikoski, Martti, konservatoriedirektör	1960–1965
Loppi, Veikko, direktör	1965–1977
Lång, Ulla, regeringssekreterare	1978–1980
Meinander, Ragnar, regeringsråd	1966–1977
Melartin, Erkki, professor	1929–1937
Nevanlinna, Rolf, professor	1940–1980
Numminen, Jaakko, kanslichef	1969–1980
Närvä, Olli, regeringsråd	1957–1977
Paloheimo, Arvi, H., vicehäradshövding	1929–1940
Parland, Ralf, redaktör	1940?–1954
Pekkonen, Pekka, kultursekreterare	1978–1980
Pesonen, Olavi, överinspektör	1966–1971
Ravila, Paavo, professor	1963–1970
Reenpää, Hannes, professor	1957–1974
Rosti, Heikki, regeringssekreterare	1975–1980
Rydman, Eero, överborgmästare	1954–1965
Suolahti, Eino, professor	19?–1965
Sventorezetski (Svento), R. redaktör	1929–1939
Tammio, Ilos, riksdagens sekreterare	1954–1955
Toivonen, Kalle, direktör	1954–1962
Wegelius, Theodor, senator	1929–1931
Viljanen, Kalevi, fil.kand.	1978–1980
Vuorimies, Veijo J., regeringsråd	1957–1969
Ylöstalo, Matti, professor	1978–1980

Då luckor finns i stiftelsens arkiv måste årtalen ca 1931–ca 1953 tas med en viss reservation.

Stiftelsens för Sibelius-Akademin styrelse

Ordförande

Paloheimo, Arvi H.,	1929–1940
Nevanlinna, Rolf	1940–1947
Ilves, Eero	1947–1953
Lindberg, Roger	1954–1980

Medlemmar

Apajalahti, Jouni, prost	1979–1980
Forsman, Eino, arkitekt	1933–1939
Haapanen, Toivo,professor	1931–1950
Hiekkaranta, Tahvo, skräddarmästare	1940–1947
Ilves, Eero, bankdirektör	1929–1953
Ilves, Jan, bankdirektör	1959–1980
Ingman, Gösta, vicehäradshövding	1951–1960
Kuusisto, Taneli, professor	1960–1963
Kallio, Pekka, verkst.dir.	1977–1980
Linko, Ernst, professor	1937–1959
Lindberg, Roger, kommerseråd	1954–1980
Louhivaara, Iikka, direktör	1966–1976
Lång, Ulla, äldre regeringssekreterare	1978–1980
Melartin, Erkki, professor	1929–1937
Nevanlinna, Rolf, professor	1940–1968
Linkomies, Edwin, kansler	1963
Meinander, Ragnar, regeringsråd	1969–1977
Paloheimo, Arvi H., vicehäradshövding	1929–1940
Paloheimo, Eva, fru	1960–1965
Pekkonen, Pekka, kultursekreterare	1978–1980
Svento, R., redaktör	1939
Taucher, G., arkitekt	1929–1931
Toivonen, Kalle, direktör	1948–1960
Wegelius, Theodor, senator	1929–1931
Vuorimies, Veijo, regeringsråd	1960–1977
Vuorenlehto, Eino, bankdirektör	1949–1959

Stiftelsens styrelse 1981: se s. 301.

Kassörer

Wegelius, Theodor	1928–1931
Vuorenlehto, Eino	1932–1961
Louhivaara Iikka	1961–1972
Ilves, Jan	1973–1980

Disponenter

Paloheimo, Arvi H.	1929–1940
Paloheimo, Eva	1940–1962
Louhivaara, Iikka	1962–1972
Alatalo, Rauno	1973–1980

Delegationen för Sibelius-Akademin 1966–1980

Ordförande

Joonas Kokkonen	1966–1980

Viceordförande

Heikki Hosia	1966–1973
Ragnar Meinander	1974–1978
Markku Linna	1978–1980

Sekreterare

Sibelius-Akademins sekreterare

Ordinarie medlemmar

Utsedda av undervisningsministeriet

Oiva Hildén, arbetsledare	1966–1980
Kauno Honkonen, riksdagsman	1972–1980
Heikki Hosia, kanslichef	1966–1974
Pentti Karjalainen, vicehäradshövding	1972–1980
Jorma Katrama, musiker	1972–1974
Joonas Kokkonen, akademiledamot	1966–1980
Markku Linna, byråchef	1978–1980
Marja Linnankivi, överinspektör	1972–1980
Martti Mäenpää, regerinsråd	1966–1971
Eero Nallinmaa, fil.lic.	1966–1968
Eva Paloheimo, fru	1966–1977
Martti J. Paloheimo, vicehäradshövding	1978–1980
Olavi Pesonen, överinspektör	1966–1971
Anna-Maija Poussa, ekonom	1972–1980
Nils-Eric Ringbom, fil.dr	1966–1971
Kari Rydman, komponist	1966–1971
Erkki Salmenhaara, bitr. professor	1966–1971
	1978–1980
Kalevi Salminen, regeringsråd	1975–1980
Jorma Taivainen, musiker	1975–1980
Anna-Liisa Tiekso, riksdagsman	1966–1971
Jaakko Vihmola, regeringsråd	1972–1974

Utsedda av stadstyrelsen i Helsingfors

Jorma Kilappa, verkst.direktör	1973–1980
Jussi Lappi-Seppälä, generaldirektör	1966–1968
Pentti Poukka, chefredaktör	1975–1980
Yrjö Rantala, kommunalråd	1966–1973

Personliga suppleanter

Veikko Viitanen, arbetsledare	
Anna-Liisa Linkola, riksdagsman	
Ragnar Meinander, avdelningschef	
Eero Nallinmaa, fil.dr	
Ilpo Saunio, kand.hum.	
Kalervo Tuukkanen, komponist	(1966–1979)
Hedvig Mikkolanniemi, regeringssekreterare	
Olli Sampola, skolråd	1972–1977
Jukka Kuha, rektor	1978–1980
Jaakko Vihmola, regeringsråd	
Pentti Karjalainen, pianist	
Jussi Jalas, professor	
Jussi Jalas, professor	
Olli Sampola, skolråd	
Juhani Laurila, konservatorie-direktor	
Kurt Walldén, pianist	
Ilpo Saunio, kand.hum.	
Tauno Marttinen, komponist	1966–1971
	1978–1980
Juho Hukkinen, regerings-sekreterare	
Jorma Katrama, musiker	
Anna-Liisa Linkola, riksdagsman	
Kalevi Salminen, regeringsråd	
Matti Poutanen, trafikidkare	1973–1974
Pekka Gronow, pol.mag.	1975–1980
Pentti Poukka, chefredaktör	
Heikki S. von Hertzen, fil.kand.	
Matti Poutanen, trafikidkare	

Jussi Saukkonen, skolråd	1969–1974	Pentti Poukka, chefredaktör	
Utsedda av Helsingfors universitet			
Matti Ylöstalo, professor	1966–1980	Erik Tawaststjerna, professor	1966–1974
		Kalevi Aho, lektor	1975–1980
Utsedda av Åbo Akademi			
John Rosas, professor	1966–1977	Gottfrid Gräsbeck, lektor	
Fabian Dahlström, professor	1978–1980	Gottfrid Gräsbeck, lektor	
Utsedda av Stiftelsen för Finlands nationalopera			
Roger Lindberg, kommerseråd	1966–1980	Alfons Almi, professor	1966–1971
		Kai Kauhanen, chefdirektör	1972–1974
		Juhani Raiskinen, chefdirektör	1975–1980
Utsedda av Musikläroanstalternas i Finland förbund			
Martti Lohikoski, rektor	1966–1977	Aarre Hemming, fil.lic.	
Aarre Hemming, fil.lic.	1978–1980	Tuomas Haapanen, professor	1978–1979
		Olli Ruottinen, överinspektör	1979–1980
Utsedda av Musiklärarnas i Finland förbund			
Matti Rautio, fil.mag.	1966–1971	Vili Pullinen, violoncellist	
Vili Pullinen, violoncellist	1972–1977	Urpo Jokinen, verksamhetsledare	
Heikki Saari, lektor	1978–1980	Reino Heino, musiklärare	1978–1979
		Lassi Rajamaa, lektor	1979–1980
Utsedda av Stiftelsen för Sibelius-Akademin			
Rolf Nevanlinna, professor	1966–1980	Jan Ilves, bankdirektör	
Utsedda av Sibelius-Akademins lärar- och tjänstemannaförening r.f.			
Eero Linnala, lektor	1966–1971	Matti Tuloisela, lektor	
Antti Koskinen, lektor	1972–1974	Ellen Urho, lektor	1972–1974
	1978–1980	Seppo Tukiainen, lektor	1978–1980
Kauko Kuosma, lektor	1975–1977	Antti Koskinen, lektor	

Medlemmar av bestyrelsen för Helsingfors musikförening 1882–1912, direktionen för Helsingfors musikinstitut 1912–1924, direktionen för Helsingfors konservatorium 1924–1939 och direktionen för Sibelius-Akademin 1939–1980.

I förteckningen görs ingen åtskillnad mellan ordinarie medlemmar och suppleanter. Dels är källmaterialet inkonsekvent och ofullständigt på denna punkt, dels spelade gränsen mellan de två kategorierna en obetydlig roll i praktiken.

Ordförande

Leonard Borgström	1882–1891
Fredrik Saltzman	1891–1911
August F. Sundell	1911
Elis Lagus	1912–1915
Georg Mellin	1915–1917
Fritz Walter Ekström	1917–1918
Theodor Wegelius	1918–1928
Arvi H. Paloheimo	1928–1940
Rolf Nevanlinna	1940–1945
Harry Lilius	1945–1954
Roger Lindberg	1954–1963
Edwin Linkomies	1963
Rolf Nevanlinna	1963–1971
Erik Tawaststjerna	1971–1980

Kassörer

Leonard Borgström	1882–1891
Theodor Wegelius	1891–1907
Lennart Kihlman	1907–1913
Karl Th. Hällström	1913–1915
	1917–1918
Elis Lagus	1915–1916
(hr Westphal	1917)
Harry Lilius	1918–1919

Fr.o.m. hösten 1919 valdes kassören ej längre inom direktionen.

Medlemmar

Kaarlo Bergbom, direktör vid Finska teatern	1882–1888
Heikki Borenius, vicehäradshövding	1953–1962
Henrik Borenius, hovrättspresident	1886–1894
Leonard Borgström, kommerseråd	1882–1907
Claes von Collan, bankdirektör	1920–1939
Theodor Decker, arkitekt	1888–1899
Viktor Ekroos, magistratssekreterare	1888–1892
Fritz Walter Ekström, professor	1911–1919
Gösta Enckell, doktor	1918–1925
Einar Englund, professor	1966–1978
Richard Faltin, professor	1907–1917
Richard Faltin jr, professor	1922–1951
Toivo Haapanen, professor	1925–1950
Esko Hakkila, förvaltningsråd	1951–1953
Veikko Helasvuo, professor	1966–1980
Gunnar Hernberg, diplomingenjör	1951–1957
Karl Th. Hällström, fil.mag.	1913–1918
Olavi Kauko, fil.dr	1979–1980
Lennart Kihlman, bankprokurist	1907–1914
	1918–1921
Lorenzo Kihlman, f.d. prokurator	1912–1918
Taneli Kuusisto, professor	1966–1971
Elis Lagus, bankkamrer	1906–1919
Harry Lilius, bankdirektör	1917–1962
Roger Lindberg, kommerseråd	1947–1980
Ernst Lindelöf, professor	1919–1920
Lorenz Lindelöf, verkligt statsråd	1882–1888
Edwin Linkomies, professor	1931–1947
	1962–1963
Georg Mellin, doktor	1912–1926
Martti Mäenpää, regeringsråd	1966–1971
Rolf Nevanlinna, professor	1940–1950
	1963–1980
Sigrid Nordman, fru	1892–1897
	1912–1914
Arvi H. Paloheimo, vicehäradshövding	1927–1940
Eva Paloheimo, fru	1940–1966
Hermann Paul, universitetslektor	1882–1885
Henrik Ramsay, fil.dr	1941–1945
Hannes Reenpää, direktör	1950–1966
Pertti Ripatti, överdirektör	1972–1973
Nils-Eric Ringbom, fil.dr	1957–1971
August F. Ringvall, statsråd	1921–1941
Severi Saarinen, kommerseråd	1955–1980
Fredrik Saltzman, verkligt statsråd	1882–1911
Bruno Stenberg, ingenjör	1945–1951
August F. Sundell, professor	1886–1912

Ulf Söderblom, överkapellmästare	1972–1980
Ilos Tammio, vicehäradshövding	1950–1955
Erik Tawaststjerna, professor	1962–1980
Theodor Tigerstedt, med.dr	1899–1906
Matti Tuloisela, prorektor	1971–1974
Ellen Urho, prorektor	1975–1980
Kurt Walldén, justitieråd man, pianist	1949–1966
Lars Wasastjerna, vicehäradshövding	1919–1949
Theodor Wegelius, senator	1882–1907 1915–1931
Gustaf Westerlund, vicehäradshövding	1920–1921
Robert Emil Westerlund, fil.mag.	1897–1922
Jaakko Vihmola, regeringsråd	1973–1980
Reinhold von Willebrand, vicehäradshövding	1894–1912

Sibelius-Akademins styrelse 1981–1982

Se sidan 299

Direktorer (rektorer)

Martin Wegelius	1882–1906
Armas Järnefelt	1906–1907
Karl Ekman	1907–1911
Erkki Melartin	1911–1936 (tf 1911–1912)
Ernst Linko	1936–1959
Taneli Kuusisto	1959–1971
Veikko Helasvuo	1971–1981
Ellen Urho	1981–

Direktors vikarier har varit Richard Faltin och Olga Tavaststjerna (den senare i ''ekonomiska angelägenheter'') nov. 1889 – 1 febr. 1890; Karl Ekman 22 mars-31 maj 1906; Erik Furuhjelm sex veckor vårterminen 1911, delar av vårterminen 1926 samt 15 nov. 1933 – 31 maj 1934. Därefter har prorektor stundom trätt i rektors ställe under kortare perioder.

Prodirektorer (prorektorer)

Erik Furuhjelm	1920–1935
Ernst Linko	1935–1936
Sulho Ranta	1936–1956
Taneli Kuusisto	1956–1959
Veikko Helasvuo	1959–1971
Matti Tuloisela	1971–1974
Ellen Urho	1975–1981
Lassi Rajamaa	1981–

T.f. prodirektorer har varit Leevi Madetoja 1924–1925 och tidvis 1926, Ernst Linko november–december 1933 och vt 1935, Joonas Kokkonen (''rektors adjoint'') tidvis 1951–1952 och 1952–1953, Veikko Helasvuo april–juni 1956 (han var även knuten till kansliet 1957–1958) samt Ellen Urho oktober 1974-vt 1975.

Direktorium

Från år 1920 leddes läroanstalten av ett tremanna organ bestående av direktor, prodirektor och en tredje medlem: Leevi Madetoja, under vars tid som prodirektor Leo Funtek var ersättare i direktoriet. Efter Madetojas avgång från direktoriet 1929 var Ernst Linko kortvarigt tredje medlem 1935, varpå denna instans indrogs.

Direktorer för förskolan (skolungdomsavdelningen, ungdomsavdelningen) t.o.m. 1980

Olga Tavaststjerna	1929–1933
Ernst Linko	vt 1933–1936
Martin Fagerlund	vt 1973–1977
Seija-Sisko Raitio	1977–1980

Inspektorer för pianoundervisningen

Ahlfors, Aline	v vt 1901
Durchman, Ines	1922–1938
Gardberg, Hilma	v 1901–1903
Hannikainen, Ilmari	1938–1942
Hymander. Ingeborg	1892–1925
Kivirikko, Alma	1925–1926
Wegelius, Martin	1885–1892

Inspektorer för violinundervisningen

Halonen, Heikki	1928–1932
Nováček, Viktor	1904–1913

Inspektorer för sångundervisningen

Ahnger, Alexandra	1910–1913
Ojanperä, Alexander	1910–1911

Direktorer för militärmusikavdelningen

Martti Parantainen	1951–1964
Arvo Uro	1964–1967
Arvo Kuikka	1967–1977

Direktorer för kyrkomusikavdelningen

Armas Maasalo	1951–1955
Taneli Kuusisto	1955– ht 1957
Harald Andersén	vt 1958–1980

Kyrkomusikavdelningens inspektorer

Lauri Apajalahti	1951–1963
Erkki Kurki-Suonio	1963–1973
Kalervo Kärkkäinen	1974–1981

Direktorer för skolmusikavdelningen

Matti Rautio	1957–1968 (tf 1957–1966)
Egil Cederlöf	1968–1970 (tf)
Ellen Urho	1970–1975
Roy Asplund	1975–1980 (tf)

Ledare för den allmänna avdelningens solistiska linje

Lassi Rajamaa	1.11.1977–1980

Ledare för utbildningscentralen

Petri Lehikoinen	1980–1981
Tuula Kotilainen	1981–

Ämnesföreståndare 1980–

Utbildningsprogrammet för solistisk musik
Lassi Rajamaa 1980–1981

Musikteori
Olavi Kauko 1981–

Sång
Matti Lehtinen 1981–

Piano
Tapani Valsta 1981–

Stråkinstrument
Erkki Rautio 1981–

Blåsinstrument
Juho Alvas 1981–

Musikfostran
Roy Asplund 1980–

Kyrkomusik
Harald Andersén 1980–

Ungdomsutbildning
Seija-Sisko Raitio 1980–

Sekreterare

Margareta Jalas (Blomstedt)	1936–1965
Timo Teerisuo	1965–1966
Pekka Kallio	1967–1968
Tuulikki Ijäs	1968–1973
Kalervo Koukkari	1974–1975
Aapo Surakka	1975–1976
Seppo Suihko	1976–

Vikarier

Eero Mattila	1.10.1972–31.7.1973
Kalervo Koukkari	ht 1973
Tuulikki Ijäs	tidvis 1974–1976

Biträdande sekreterare

Timo Teerisuo	1967–1969
Seppo Kurki	vt 1969–1.3.1970
Erkki Pullinen	1970–1974
Inkeri Pitkäranta	1974–

Vikarier

Erkki Pullinen	vt 1970
Anu Karlson	1.11.1977–vt 1978
Riitta Kallas	25.10.1978–12.12.1979
Helena Hiilivirta	1.4.1981–

Ekonomer

Olga Tavaststjerna	1890–1933
Ernst Linko	1933–1936
Sulho Ranta	1936–1956

Ekonom-tjänsten indrogs 1956, varefter rektor ansvarade för ekonomin.

Kamrerer

Sirkka Jääskeläinen	1966–1969
Pirkko Sairanen	1969–

Bokförare

Lempi Salava	1932–1944
Aune Järvinen	1944–1956
Liisa Vainio (Heikola)	1956–1960
Kirsti Virmalainen	1960–1966
Saara Kostama	1969–

Vikarier

Doris Nordblom	1955–1956
Kirsti Virmalainen	1957–1958

Anställda på kansliet

(ingen åtskillnad göres mellan heltids- och deltidsanställda)

Bister, Pirkko	1972–
Bister, Taru	1980–
Fredriksson, Ritva	1980–
Grönholm, Dagny	1967–1976
Hallikainen, Riitta	1974–1975
Helenius, Aune	1970–
Holmström, Inga	1977–
Ikonen, Pirkko	1976–1977
Jalas, Margareta	1966–1969
Koivisto, Hilkka	ht 1976
Koskimies, Tiina	1980–
Kousa, Riitta	1973–1974
Kuitunen, Saima	1980–
Markkanen, Maija-Liisa	1980–
Melartin, Livi	1918–ht 1946
Mäenpää, Helena	1975–1976
Naukkarinen, Terhi	1977–1978
Nenonen, Marja	1981–
Nevander, Merja	1978–1979
Niemeläinen, Kirsikka	1969–1970
Pietinen, Tiina	1978–
Rautavaara, Gunnel	1962–1977
Stén, Lea	1955–1979

Tolonen, Aini	1978–
Ukkonen, Sirkka	1976–

Vikarier, tillfälligt anställda

Alameri, Hannele	1955–1960
Holopainen, Arja	1969–1972
Kylänpää, Ritva	1967–1969
Rautavaara, Gunnel	1960–1962
Syrjä, Leena	1967–1968
Turunen, Anneli	1979–1980

Som **translator** har anlitats

Gröndahl, Anna	1960- och 1970-talen

Studiesekreterare

Erkki Pullinen	1974–1980
Osmo Palonen	v 1979–1980, ord. 1980–

Planerare

Heikki Valkonen	ht 1979–
Marjut Haussila	1981–

Operastudions intendenter

Timo Teerisuo	1968–1970
Erkki Pullinen	1970–1973
Erkki Tammela	1973–ht 1974
Yvonne Calás-Honkanen	vt 1975–1979
Heikki Pystynen	1979–1980

Orkesterintendenter

Petri Juutilainen	vt 1977–1980
Jussi Valanki	v ht 1979
Hannu Vähäkainu och Petri Marttinen	v vt 1980

Intendenter

(orkester och opera)

Pekka Sipilä	1980
Tuulikki Kolehmainen	1981–

Bibliotekarier

Martin Wegelius	1882–1885
Jaromir Hrimaly	1885–1887
Aline Grönqvist	1887–1888
Adolf Paul	1887–1888
Olga Tavaststjerna	1888–1933
Helvi Leiviskä	1933–1966
Pentti Soini	1966–

Biträdande bibliotekarier

Matti Rautio	1946–1956
Seppo Nummi	1956–1961
Timo Teerisuo	1961–1964

Vikarierande bibliotekarier

Mauri Hongisto	1955–1956
Kari Rydman	1957–1958
Timo Teerisuo	1960–1961
Pentti Soini	1963–1966

Biblioteksanställda

(ingen åtskillnad göres beträffande hel- eller deltidsanställda)

Halén, Ole	ht 1977
Hedlund, Margit	1936–1967
Ilmanen, Unikko	1947–1948
Kilpeläinen, Martti	1968– ht 1969
Kolehmainen, Tuulikki	1971–1981
Koskimies, Tiina	1978–1980
Leiviskä, Helvi	1966–1969
Löfman (Zilliacus), Stina	1966–1970
Mehto, Marja	vt 1974
Mäenpää, Helena	vt 1975
Nikunen, Lea	1980–
Riikonen, Marie-Louise	1974–
Räikkönen, Kristina	1967– ht 1971
Soini, Pentti	1960–1963
Soinne, Ulla	1975–1977
Sulva, Ismo	1981–
Tiensuu, Jukka	1969–1971
Tillander, Else	1973–1974
Tuomi, Kristiina	1976–1979
Zilliacus, Lasse	1964–1966

Tillfälligt biblioteksanställda

(gränsen mellan dessa och deltidsanställda är inte entydig)

Ahlbäck, Elisabeth	1969–1970
Alameri, Hannele	1955–1960
Arppe, Leena	1971–1972
Augustin, Virpi	1969–1971
Hallberg, Brita	1962–1963
Heinonen, Kristiina	1972–1975
Holopainen, Marja	1969–1970 1972–1973
Knuuttila, Mervi	1970–1971
Kolehmainen, Tuulikki	1969–1971
Konkka, Pirkko	ht 1971
Mehto, Marja	1971–1972
Neovius, Birgitta	1962–1963
Ollinmaa, Hilkka	1969–1970
Räikkönen, Kristina	1963–1964
Tiainen, Irma	1969–1971
Väätäinen, Liisa	1969–1970
Zilliacus, Lasse	1963–1964

Konservator

Vainio, Risto	1973–1978 1979–1980
Leisiö, Timo	1978–1979

Intendenter för utvecklingsprojektet rörande ett musikmuseum

Leisiö, Timo	ht 1979, 1981–
Matilainen, Kaarina	vt 1980
Kotilainen, Tuula	1980–1981

Lärare vid Helsingfors musikinstitut 1882–1924, Helsingfors konservatorium 1924–1939 och Sibelius-Akademin 1939 – hösten 1981

Förteckningen bygger på uppgifter i årsberättelserna. För åren 1882–1932 har endast årtal angivits; årsberättelsernas stundom rätt långt gående uppdelning i första, andra, tredje etc. samt extra lärare har sålunda inte beaktats. Dock anges, om läraren uttryckligen kallas vikarie (v). Vikariaten varade för det mesta endast en del av den angivna tidsperioden, och sällan hela terminer. De allra kortaste vikariaten förbigås. Från år 1932 anges ordinarie lärare (Lä) och timlärare (t) som skilda kategorier, år 1939 tillkom dessutom professorerna (prof) och år 1950 lektorerna (Le). Vid sidan av timlärarna verkade fr.o.m. 1960-talet en annan timlärarkategori, hjälplärarna (hjLä). År 1966 uppdelades lektorerna i tre kategorier: lektorer med högre löneklass (Lhl), lektorer med lägre löneklass (Lll) och lektorer med bitjänst (Leb). Vid förstatligandet 1980 blev de dittillsvarande lärarna lektorer (Le), ytterligare tillkom några tillfälliga lektorat (tillfLe). En ny timlärarkategori 1980 är assistenterna (assist.), ej att förväxla med assistenter av universitetstyp.

Det första årtalet som nämns avser årets höstterminen, det senare vårterminen. Om lärare trätt i tjänst vårterminen anges detta med vt, om engagemanget upphört på höstterminen anges detta med ht.

Ingen åtskillnad göres mellan lärare som tjänstgjort huvudsakligen på de högre stadierna och lärare som mest varit knutna till förskolan; gränsen mellan dessa kategorier är i alla händelser svår att dra. Ingen åtskillnad göres heller mellan lärare som undervisat på finska och deras svenskspråkiga kolleger. Mången lärare har f.ö. undervisat på båda språken.

Musikteori och komposition

Musikteorins olika delämnen har inte angivits, inte minst därför att en och samma lärare tidvis har undervisat i ett delämne, tidvis i något annat. I allmänhet har timlärarna och de yngsta lärarna undervisat i allmän musiklära och analys, instrumentkännedom, musikteori och generalbas, medan ordinarie lärare och lektorer undervisat även i formanalys, harmonilära, kontrapunkt och komposition. Professorerna i komposition har ofta undervisat även i harmonilära och kontrapunkt. Årsberättelserna ger något mera exakta besked, men enligt förf:s erfarenhet inte helt uttömmande.

Aho, Kalevi: v vt 1974, 1978–1979
Alesaro, Juhani: t 1980–
Andersson, Otto: v 1906–1907
Arho, Anneli: hjLä 1975–1977, t 1979–
Bashmakov, Leonid: t 1978–1979
Bergman, Erik: prof 1963–1976
Blomqvist, Nina: v 1905–1909
Busoni, Ferruccio: v 1889–1890
Carlson, Bengt: 1922–1932, Lä 1932–1950, Le 1950–1953
von Creutlein, Timo: hjLä 1972–1976, t 1976–1980, v 1980–
Ekman, Karl: 1890–1891, v 1905–1906, (Lä) 1907–1911
Elovaara, Toivo: t 1948–1954, Lä 1954–1964
Englund, Einar: Le 1958–1966, Lhl 1966–1981
Eriksson, Kurt: hjLä 1971–1976
Fagerlund, Martin: t 1966–1968, Lll 1968–1977
Fougstedt, Nils-Eric: t 1932–1935, Lä 1935–1954, Le 1954–1960
Furuhjelm, Erik: v 1905–1906, (Lä) 1907–1932, Lä 1932–1935
Gustafsson, Kaj-Erik: hjLä 1966–1968, t 1968–1970
Hakkarainen, Samuli: hjLä 1971–1972
Hannikainen, Mauri: hjLä 1970–1971
Hapuli, Juhani: t 1981–
Heininen, Paavo: t 1962–1963, Lll 1966–1981, Lhl 1981–
Henttu, Jorma: hjLä 1968–1970
Hirvensalo, Iiro: hjLä 1965–1966
Honkanen, Leena: hjLä 1970–1971
Huhtinen, Pirkko: t 1963–1964
Hymander, Ingeborg: v 1889–1890, (Lä) 1889–1900

Hällström, Hanna: ht 1894
Hämeenniemi, Eero: hjLä 1977–1978, t 1978–1980, v 1981–
Ikonen, Lauri: v 1924–1926
Jokinen, Erkki: t 1980–1981, v 1981–
Jussila, Sirkka-Liisa: hjLä 1970–1971
Juuri, Esko: v 1969–1971
Jyrkiäinen, Reijo: t 1978–1979
Järnefelt, Armas: v 1889–1890, (Lä) vt 1890, 1906–1907
Kaipainen, Jouni: hjLä ht 1977
Karlsson, Lars: hjLä 1976–1979, t 1979–
Karvonen, Arvi: 1919–1920, Lä 1942–1950, Le 1950–1955
Kauko, Olavi: Le 1960–1966, Lhl 1966–
Kokkonen, Joonas: t 1948–1949, Lä 1949–1950, Le 1950–1959, prof 1959–1963
(Därefter ett fåtal kompositionselever utan särskild ersättning.)
Kontunen, Jorma: hjLä 1970–1973
Kostiainen, Pekka: hjLä 1968–1971
Kotilainen, Lauri-Matti: t 1979–
Kotilainen, Otto: vt 1910–1932, Lä 1932–1936
Krohn, Ilmari: 1900–1901, v 1905–ht 1907
Kuikka, Arvo: t 1953–
Kuusela, Ritva: hjLä 1974–1976, 1977–1979, t 1979–1980
Laine, Teuvo: t 1967–1978, 1979–
Laitinen, Arvo: 1920–1932, Lä 1932–1950, Le 1950–1960
Launis, Armas: 1914–ht 1915
Laurila, Juhani: hjLä 1968–1969
Leppänen, Virpi: hjLä 1972–1974, t 1979–1980
Lindberg, Magnus: t 1979–1981
Lindeman, Osmo: Le 1961–1966, Lll 1966–
Linjama, Jouko: t 1964–1969
Linnala, Eero: (Le) 1961–1966, (Leb) 1966–1972
Linnala, Eino: v ht 1933, Lä 1935–1950, Le 1950–1963
Louhensalo, Tapio: hjLä 1978–1979, t ht 1979
Länsiö, Tapani: hjLä 1977–1979, t 1979–1980
Madetoja, Leevi: 1913–1914, 1917–1932, Lä 1932–1939
Mattila, Anssi: t 1979–
Mechelin, Anne-Marie: 1919–1923, 1924–1926
Melartin, Erkki: v 1897–1898, (Lä) 1898–1899, 1901–1908, 1911–1932, Lä 1932–1936
Merikanto, Aarre: Lä 1936–1950, Le 1950–1951, prof 1951–1958
Murtomäki, Veijo: t 1980–
Muukkonen, Erkki: hjLä 1968–1969
Mäkinen, Timo: Le 1963–1966, Lll 1966–1969
Oogrén, Annikki: hjLä 1972–1973
Olsonen, Juha: t 1979–
Outinen, Heikki: hjLä 1973–1974
Palmgren, Selim: prof 1939–1951
Pesonen, Olavi: Lä 1949–1950, Le 1951–1959
Pullinen, Erkki: t 1979–1981
Pääkkönen, Jukka: hjLä 1970–1975
Raitio, Seija-Sisko: (Le) 1964–1965
Rajamaa, Lassi: hjLä 1968–1970, t 1971–1974, v 1974–1975, t 1975–1976, ht 1976, Lll vt 1977–
Ranta, Sulho: v vt 1930, 1933–1934, Lä 1934–1935, v ht 1938, Lä 1939–1950, Le 1950–1956
Rautavaara, Einojuhani: t 1957–1959, Lll 1966–1976, prof 1976–
Rautio, Matti: Le 1956–1958, 1960–1966, Lhl 1966–1970, Lll 1970–1975
Rihlama, Anna-Ulla: hjLä 1974–1977, v 1977–1978, Lll 1978–
Romanowski, Otto: v vt 1977
Roos, Klaus: hjLä 1971– ht 1972, 1973–1978
Rope, Artturi: t 1945–1971
Räty, Risto: t 1972–1978
Saari, Jouko: hjLä 1967–1968
Saari, Seppo: hjLä 1978–1979
Saariaho, Kaija: t 1980–1981
Saarinen, Matti: hjLä 1978–1979, t 1979–
Sajakorpi, Juhani: hjLä 1970–1971, t 1971–ht 1977, v vt 1978–ht 1979, t 1980–
Sallinen, Aulis: t 1963–1970, v 1970–1971, t 1971–1972, v 1973–1976
Salmiala, Seija: (Lll) 1967–1968
Salonen, Sulo: v 1959–1961
Sariola, Eeva-Leena: hjLä 1977–1979, t 1981–
Segerstam, Leif: t 1965–1966
Seppälä, Elias: t 1981–
Sibelius, Jean: 1892–1894, vt 1895–ht 1897, 1899–1900, 1907–1910
Soini, Matti: v 1969–1970, hjLä 1970–1971
Soini, Pentti: v 1957–1958
Soinne, Paavo: v ht 1975, Lll vt 1976–
Sonninen, Ahti: (Le) 1959–1960
Stenbäck, Greta: 1906–1914
Stenius, Torsten: t 1951–1957
Tanskanen, Helena: v vt 1977
Tavaststjerna, Olga: v 1889–1890
Teirilä, Tuomo: v vt 1977, t 1978–1979, vt 1980–
Tiensuu, Jukka: v ht 1973, 1976–1977, t 1979–ht 1980, tillfLe 1981–
Tikka, Kari: t 1978–
Tolonen, Jouko: t 1957–1959, Le 1960–

1966, t 1966–1968, 1969–1972, v 1973–1976, t 1976–1977, vt 1978–
Tolonen, Osmo: hjLä 1977–1979, t 1979–
Tolonen, Timo: hjLä 1965–1966
Tuukkanen, Kalervo: t 1971–1977
Törnudd, Axel: 1901–1902, vt 1908– ht 1909, 1921–1923
Vaaranen, Ruth: (Le) 1957–1965
Vainikka, Sakari: t 1981–
Valpola, Heikki: hjLä 1969–1972, t 1972–1975, 1976–1980, tillfLe 1980–
Wegelius, Martin: 1882–1906
Vihinen, Kaarlo: hjLä 1973–1977, t 1977–1978
Viitala, Mauri: t 1978–1979
Vilén, Asko: hjLä 1970–1972
Väisänen, Risto: hjLä 1971–1979, t 1979–1980, tillfLe 1980–

Teoripedagogik (–1981)
Kokkonen, Joonas: 1961–1963
Tolonen, Jouko: 1971–1981
Saarinen, Unto: 1979–1980
Vihinen, Kaarlo: 1979–1980

Kompositionsseminarium
Bergman, Erik: 1963–1976
Rautavaara, Einojuhani: 1976–

Elektronmusik
Lindeman, Osmo: 1972–

Instrumentation
Bashmakov, Leonid: t 1978–1980
Englund, Einar: 1961–1981
Funtek, Leo: 1938–1955
Furuhjelm, Erik: 1913–1935
Kokkonen, Joonas: 1959–1963
Laine, Teuvo: t 1978–1979
Merikanto, Aarre: 1956–1958
Teirilä, Tuomo: hjLä 1976–1978
Tikka, Kari: t 1977–

Instrumentation för blåsorkester
Apostol, Alexej: 1899– ht 1907, 1908–1909, 1911–1912, 1919–1927
Karvonen, Arvi: ht 1933
Kuikka, Arvo: 1959–1963
Leander, Adolf: 1885–1899
Linnala, Lenni: 1927–1932, t 1932–1934
Näre, Lauri: v vt 1908, t 1933–1945
Rope, Artturi: t 1945–1970

Tonträffning

Andersson, Otto: v 1905–1906, (Lä) 1906– ht 1907
Arho, Anneli: t 1979–
Borenius-Holma, Anna: 1910– ht 1911, Lä 1935–1937
von Creutlein, Timo: t 1979–1980
Ehder, Karin: 1924–1926
Elokas, Ossi: t 1932–1941, 1943–1945, v 1956–1959, t 1960–1972
Fagerlund, Martin: t 1966–1968, Lll 1968–1977
Forsström, Ruth, se Vaaranen, R.
Helasvuo, Veikko: v 1944–1945, Lä 1945–1950, Le 1950–1959, t 1960–1961
Hannikainen, Alfhild: vt 1919
Hannikainen, Pekka Juhani: 1917–1918
af Heurlin, Paula: ht 1895, 1908–1910
Hirvensalo, Iiro: v 1964–1965
Holma, Anna, se Borenius-Holma, A.
Huhtinen, Pirkko: v 1960–1961
Karvonen, Arvi: 1928–1929, 1930–1932, Lä 1932–1950, Le 1950–1955
Keravuori, Inkeri: ht 1923, 1929–1932, Lä 1932–1950, Le 1950–1966, Lll 1966–1968, t 1968–1969
Korkeakoski, Kerttu: v 1962–1963
Kuusela, Ritva: hjLä 1977–1979, t 1979–
Laine, Teuvo: t 1979–
Leppänen, Virpi: t 1977–
Louhensalo, Tapio: hjLä 1978–1979, t ht 1979
Mattila, Anssi: hjLä 1978–1979, t 1979–
Merio, Pekka: hjLä 1974–1976
Moberg, Ida (Dalcroze): 1914–1916
Norri, Liisa: v 1969–1970, hjLä 1970–1972
Nurmi, Mikko: hjLä 1972–1973
Oogrén, Annikki: hjLä 1972–1973
Olsonen, Juha: t 1979–1980
Raitio, Seija-Sisko: t 1960–1961, Le 1961–1966, Lll 1966–
Rihlama, Anna-Ulla: hjLä 1975–1976, v 1977–1978, Lll 1978–
Ritvanen, Heikki: hjLä 1967–1971
Saarinen, Matti: t 1979–1980
Salmiala-Mikkilä, Seija: Lll 1967–
Sariola, Eeva-Leena: hjLä 1977–1979
Savunen, Marjut: hjLä 1965–1970
Skrifvars, Agnes: 1921–1924, 1925–1929, 1930–1932, t 1932–1934, 1936–1943
Snickars, Per: t 1961–1962
Stenbäck, Greta: 1916–1917, vt 1918
Tavaststjerna, Olga: 1890–1929
Tuukkanen, Kalervo: v vt 1977
Uggla, Alarik: 1907–1908
Vaaranen, Ruth: 1921–1924, Lä 1943–1950, Le 1950–1966, Lll 1966–1967, t 1967–1968
Wegelius, Martin: 1882–1906

Tonträffningspedagogik (–1981)
Raitio, Seija-Sisko: 1973–1981
Salmiala-Mikkilä, Seija: 1978–1980

Musikhistoria

I förteckningen görs ingen åtskillnad mellan allmän musikhistoria, Finlands och Skandinaviens musikhistoria och den moderna musikens historia.

Aho, Kalevi: v vt 1974
Andersson, Otto: v vt 1906
Busoni, Ferruccio: v 1889–1890
Carlson, Bengt: 1922–1923, 1925–1932, Lä 1932–1950, Le 1950–1953
Ekman, Karl: 1907–1909
Furuhjelm, Erik: 1907–1908, 1909–1910, 1920–1926
Heininen, Paavo: (Lll) 1966–1970
Helasvuo, Veikko: v 1944–1945, Lä 1945–1950, Le 1950–1959, t 1960–1971, prof 1980–1981
Hymander, Ingeborg: v 1889–1890
Ikonen, Lauri: v vt 1920, ht 1924–1926
Johansson, Bengt: v 1963–1964, t 1964–1981
Jyrkiäinen, Reijo: t 1966–1967
Järnefelt, Armas: v 1889–1890, (Lä) 1906–1907
Kauko, Olavi: (Le) 1960–1965
Klemetti, Heikki: 1910–1915, 1916–1920
Karila, Tauno: t 1958–1959
Kokkonen, Joonas: Lä 1949–1950, Le 1950–1959
Kotilainen, Tuula: t 1973–1981
Krohn, Ilmari: 1900–1901, v 1905–1906, 1907–1908, (Lä) vt 1914–1916
Kuusisto, Taneli: t 1965–1966
Launis, Armas: v 1906–1907
Linnala, Eino: Lä vt 1937–1945
Maasalo, Armas: v ht 1920
Madetoja, Leevi: 1916–1917, 1918–1919, v ht 1919, 1920–1921, 1922–1932, Lä 1932–1936
Melartin, Erkki: 1898–1900, 1901–1904, 1905–1908
Merikanto, Oskar: vt 1910
Mäkinen, Timo: (Le) 1963–1969
Pajamo, Reijo: t 1971–1972
Peltonen, Markku: t 1970–1971, 1972–1973
Olsonen, Juha: hjLä 1978–1979, t 1979–
Oramo, Ilkka: v 1968–1969
Rajamaa, Lassi: v 1974– ht 1975
Ranta, Sulho: Lä 1934–1945
Rautavaara, Einojuhani: t 1957–1959
Rautio, Matti: (Le) 1956–1975
Rydman, Kari: v 1963–1964
Sederholm, Jan: t 1960–1964
Sibelius, Jean: 1896–1898, 1907–1908
Siegberg (Siikaniemi), Arthur: 1910–1913, 1914–1915
Soinne, Paavo: t 1972–1974, v ht 1975, L11 1976–1980, tf prof 1980–
Tawaststjerna, Erik: t 1959–1961
Tavaststjerna, Olga: v 1889–1900
Tiensuu, Jukka: v ht 1973
Tolonen, Jouko: t 1957–1958, (Le) 1965–1966
Törnudd, Axel: 1908– ht 1909
Valpola, Heikki: v vt 1977
Wegelius, Martin: 1882–1889, 1892–1893, 1894–1895, 1896–1906

Pianospelets historia
Tolonen, Jouko: 1948–1949

Pianospelets historia och estetik
Tawaststjerna, Erik: 1967–1974

Populär estetik

Wegelius, Martin: 1890–1891

Musikestetik

Helasvuo, Veikko: 1948–1959
Karila, Tauno: v 1956–1958, t 1958–1960
Sepänmaa, Yrjö: t vt 1977–1980
Tawaststjerna, Erik: t 1961–1965, 1967–1975
Tolonen, Jouko: 1960–1961

Deklamation och talteknik

Arppe, August: 1885–1887
Bruno, Hilma: v 1890–1891
Collan, Anna: 1921–1927
Heliö-Angervo, Piippa: t 1932–1934, vt 1935, Lä 1935–1968
Ingvall, Kurt: t vt 1975–
Jacobson-Lilius, Ebba: 1926–1932, Lä 1932–1956, t 1956–1968
Kalmari, Laina: 1924–1927
Kostilainen, E.-K.: v 1943–1944
Kumpulainen, Hannele: hjLä 1975–1976
Kurtén, Martin: t 1969–1974
Lindfors, Adolf: 1887–1907
Maasalo, Esterita: t 1951–1955, 1956–1965
Meriluoto-Kovanen, Tuula: t 1978–
Musikka, Lempi: v vt 1926
Pasanen, K.: t 1945–1948
Poppius, Olga: 1919–1927
Olsoni-Ericson, Kristin: t 1968–1969
Rautio, Katri: 1907–1919
Sala, Niilo: v 1890–1891
Salonen, Lahja: Lä 1956–1962, Le 1962–1963
Schauman, Runar: t ht 1974
Virolainen, Kaarina: v 1956–1957, 1959–1961, 1962–1963, Le 1963–1966, Lll 1966–

Yrjänäinen, Annikki: Lä 1968–1980, Le 1980–

Rörelsekonst

Alfthan, Gertrud: v vt-ht 1920
Alvas, Lilly: v 1964–1965
Alvas, Salome: v 1965–1966, t 1966–1967
Bergh, Anna-Lisa: v vt-ht 1920
Borg, Anne: v 1958–1959
Eriksson, Saga: v vt 1978
Gripenberg, Maggie: 1914–1932, Lä 1932–1952
Hougberg, Mary: v vt-ht 1920
Jankelow, Sara: v 1917–1918
Jäderholm, E.: v vt 1935
Koivisto, Ulla: v vt 1978, t 1978–1981
Korkeakoski, Kerttu: v 1964–1965
Könönen, Karin: v 1964–1965, 1970–1971
Laaksonen, Touko: v 1957–1959
Leiviskä, Ilta: v vt 1935, vt 1950, t 1951–1952, Lä 1952–1966, t 1966–1971
Lönnberg, Shira: v 1957–1958
Mansikkala, Kaarina: v 1964–1965
Perovuo, Tamara: t 1978–1979
Rask, Asta: t 1973–1974
Riikola, Raija: t 1981–
Rinne, Helinä: v vt 1978
Simola-Isaksson, Inkeri: t 1970–1977, se skolmusik
Suhonen, Tiina: t 1973–1974
Vainio, Riitta: t 1971–1973, 1974–1978
Varmaala, Maija: v 1958–1959
Winter-Koskinen, Rauni: v 1958–1959
Tukiainen, Annikki: v 1957–1958, 1964–1966

Kyrkomusikavdelningen

Kyrkomusikavdelningens specialämnen
Andersén, Harald: t 1955–1956, Le 1956–1966, Lhl 1966–
Haapasalo, Juhani: t 1980–
Kuusisto, Taneli: Le 1955–1959, t 1959–1961
Maasalo, Armas: Le 1951–1955

Kyrkomusikens historia
Andersén, Harald: 1955–1981
Kuusisto, Taneli: 1955–1957
Nuotio, Tarmo: t 1963–1970

Liturgiskt orgelspel
Gustafsson, Kaj-Erik: 1963–1971, (Le) 1974–1975, 1980–
Haapasalo, Juhani: t 1977–
Hannula, Matti: v 1965–1966
Jerkko, Kari: t 1980–
Kiiskinen, Timo: t 1981–
Merikanto, Oskar: 1917–1919
Miettinen, Martti: 1978–
Pelto, Pentti: t 1962–1963, 1964–1970
Porthan, Olli: t 1979–
Raitio, Seija-Sisko: 1959–1964
Rautioaho, Asko: t 1963–
Riska, Astrid: t 1970–
Soinne, Pentti: t 1960–1970, 1977–1978
Suikkanen, Pekka: t 1981–
Tuomi, Reima: t 1960–1961
Valtasaari, Risto: t 1981–
Viitanen, Harri: hjLä 1977–

Teologiska ämnen
Undervisning har anordnats av Suomen Kirkon Seurakuntaopisto och Lärkkulla-Stiftelsens folkakademi (de svenska eleverna). Följande lärare nämns i årsberättelserna:

Aarnio, Kari: 1975–1981
Alhonsaari, Antti: 1968–1972
Andersén, Henrik: 1978–1981
Cleve, Ola: 1952–1955
Ehrnrooth, Torbjörn: 1976–1978
Hellberg, Göran: 1978–1981
Kilpiö, Markku: 1973–1975
Kvist, Gustav: 1955–1964
Knuutila, Yrjö: 1953–1961, 1978–1979
Nuotio, Tarmo: 1956–1964
Palomurto, Jaakko: 1964–1965
Sandvik, Torvald: 1972–1976
Wentzel, Harry: 1964–1978
Viljanen, Mika: vt 1970, 1972–1973

Skolmusik

1. *Pedagogiska övningar för blivande sånglärare*
Wegelius, Martin: 1888–1889

2. *Sånglärarseminariet 1921–1957*

Cederlöf, Egil: t 1953–1954, 1955–1956
Haapanen, Toivo: v vt 1925
Hela, Martti: 1926–1927
Karvonen, Arvi: 1926–1932, Lä 1932–1937, v 1944–1945
Keravuori, Inkeri: 1923–1924
Linnala, Eino: Lä 1937–1947
Maasalo, Armas: ht 1924–1926
Pesonen, Olavi: t 1947–1948, Lä 1949–1950, Le 1950–1957
von Pfaler, Sylvi: t 1945–1946, v vt 1948, t 1948–1952
Skrivars, Agnes: t 1934–1941, Lä 1942–1943
Törnudd, Axel: 1921–1923
Urho, Ellen: v 1956–1957

3. *Skolmusikavdelningen 1957–*

Skolmusikavdelningens specialämnen

Aaltoila, Heikki: t 1972–1978
Asplund, Roy: v 1971–1972, hjLä 1972–1973, t 1973–1974, Lll 1974–
Cederlöf, Egil: Le 1957–1966, Lll 1967–1974
Haussila, Marjut: hjLä vt 1978
Jarvola, Jukka: v 1971–1972 t 1974–1975, v 1975–1977, t 1980–1981
Kallio, Tyyne: v vt 1978
Kotilainen, Tuula: tillfLe 1981–
Kuusisto, Ilkka: t 1970–1973, Leb 1973–
Lehikoinen, Petri: t 1972–1976, v 1976–1977, Lhl 1977–
Lindeman, Osmo: t 1960–1961, Le 1961–1963
von Pfaler, Sylvia: t 1957–1958
Rautio, Matti: Le 1957–1966, Lhl 1966–1970
Simola-Isaksson, Inkeri (musik och rörelse): t 1970–1977, Lll 1977–
Sonninen, Ahti: t 1957–1959, Le 1959–1966, Lll 1966–1977
Tenkku, Liisa: t 1963–1965, tf prof. 1981–
Tiitu, Tapio: v 1971–1972
Ukkonen, Kyllikki: t 1972–1973, v 1973–1974, t 1974–1976
Urho, Ellen: v 1968–1969, Lhl 1970–1975, prof 1980–
Wickström, Madeleine: t 1973–1974

Fritt ackompanjemang, improvisation
Englund, Einar: Le 1957–1966, Lhl 1966–1969
Gustafsson, Kaj-Erik: hjLä 1963–1964, 1966–1968
Haapiainen, Paavo: hjLä 1969–1971
Hakasalo, Kimmo: t 1975–1977, Lä 1977–1978, Le 1980–
Helasvuo, Esa: t 1976–1978, 1979–
Holmström, Carita: t 1979–1980
Jarvola, Jukka: t 1972–1975, 1980–1981

Musiklekskola
Ahokas, Liisa: t 1974–1975
Helasvuo, Marita: hjLä 1973–1974
Krokfors, Maisa: t 1979–
Kurki, Helena: t 1973–1974
Pitkänen, Maila: hjLä 1975–1977

Pop-jazz-specialiseringskurs
Aalto, Juhani: t 1977–1978
Backlund, Kaj: t 1977–1980
Grefveberg, Rolf: t 1979–
Järvinen, Klaus: t 1975–
Karvonen, Reijo: hjLä ht 1978
Komppa, Kari: t 1975–1977
Leivo, Jarkko: t 1975–1980, 1981–
Nissilä, Pekka: hjLä 1978–1979, t 1979–1981
Nyman, Jake: t 1981–
Saari, Kauko: t 1975– ht 1976, 1977–1979, 1981–
Sippu, Juha: hjLä 1978–1979, t 1980–
Sorvali, Urpo: t 1977–
Suoknuutti, Markku: t 1977–1979
Tarkkalahti, Jaakko: t 1981–

Bruksmusik
Lasanen, Pentti: t 1971–1972, 1974–1976

Folkmusik, kantele
Pokela, Martti: t 1975–
Rummukainen, Anu: t 1979–
Sariola, Eeva-Leena: hjLä 1976–1977

Ensemblespel
Heiskanen, Tapani: v 1961–1964

Barnkör (även metodik)
Korhonen, Toivo: t 1976–1979
Riihimäki, Marjukka: t 1979–
Saari, Heikki: t 1971–1972

Avdelningens kör
Neuvonen, Martti: v 1961–1962

Violin
Pohjola, Erkki t 1962–1963

Operautbildning

Ledare
Emmy Achté: 1912– ht 1922
Wäinö Sola: ht 1923–1928
Aino Ackté: 1928–1930
Wäinö Sola: 1930–1950
Jenny von Tillot-Thierfelder: 1950–1951
Paul Hansen: 1951–1953
Oiva Soini: 1954–1963
Matti Lehtinen: 1963–1969
Hannu Heikkilä: 1969–1972
George Buckbee: 1972–1973
Matti Piipponen, prof.: 1973–1978
Pekka Salomaa, prof.: 1979–
Vikarier har varit Tellervo Killinen-Laurila 1925–1926, Jenny von Tillot-Thierfelder 1949–1950, Hannu Bister vt 1977, George Buckbee 1977–1978 och Pekka Salomaa 1978–1979.

Plastik
Achté, Emmy: 1919– ht 1922
Ackté, Aino: 1928–1930
von Haartman, Greta: 1918–1919
Lindfors, Adolf: vt 1889–1890, 1891–1904, 1905–1907
Niskanen, Toivo: v vt 1921, 1925–1926
Rautio, Katri: 1907–1919
Sola, Wäinö: vt 1923–1928, 1930–1937

Regissörer bl.a.
Aaltonen, Risto: 1970–1971
Arundell, Dennis: vt 1958
Blomqvist, Mauno: 1969– ht 1972
Bäckman, Ilkka: 1971– ht 1974, 1979–
Halonen, Antti: 1958–1960
Heikkilä, Hannu: 1967–1969
Holmberg, Kalle: 1966–1967
Kostermaa, Yrjö: 1960–1961
Paavola, Timo: vt 1978
Simola, Irja: 1963–1968
Weitzel, Gerhard: 1972–1974
Witikka, Jack: 1954–1957
Tapola, Jussi: vt 1980–

Skådespelararbete av olika slag
Gustafsson, Ethel: 1979–
Kallinen, Timo: 1969–1971
Kallio, Ismo: 1979–
Korhonen-Herala, Marja: 1967–1968, 1979–
Lehtikunnas, Elina: 1964–1966, 1970–1979
Tarkiainen, Antti: 1966–1967, 1969–1970
Tikkanen, Aino-Maija: vt 1973
Vilppula, Malmi: 1963–1967

Korrepetition, dirigering bl.a.
Buckbee, George: 1969–1972
Funtek, Leo: 1958–1959
Haapasalo, Pekka: 1973–1974
Huttunen, Jorma: 1964–1967
Kuusisto, Ilkka: 1966–1967
Lacovich, Peter: 1955–1958, 1959–1962
Paavola, Timo: vt 1978
Portman, Stephen: 1964–1965
Söderblom, Ulf: 1963–1965

Föreläsningar m.m.
Karhunmaa, Pentti: operans historia vt 1967
Pullinen, Erkki: operaseminarium 1971–1972
Pylkkänen, Tauno: operans historia 1965– ht 1966, 1967–1975

Dirigenter för symfoniorkestern
(från 1976 symfoniorkester A)

Erkki Melartin: 1914–1934
Arvo Hannikainen: 1932–1941
Jussi Jalas: 1943–1951
Leo Funtek: 1951–1953
Jussi Jalas: 1954–1966
Ulf Söderblom: 1965–1969
Jorma Panula: 1969–1971
Okko Kamu: 1971–1972
Jorma Panula: ht 1972
Alois Klima: vt 1973
Jorma Panula, Ulf Söderblom, Arvid Jansons: 1973–1974
Jorma Panula, Jussi Jalas, Ulf Söderblom: 1974–1975
Jorma Panula, Adam Kopycinski: 1975–1976
Jorma Panula: 1976–1981
Ilpo Mansnerus, Arvid Jansons, Ulf Söderblom: 1981–

Dirigenter för förskolans (skolungdomsavdelningens, ungdomsavdelningens) orkester

Viktor Nováček: ca 1903–1913 (ej regelbundet)
Erkki Melartin: 1915–1916
Arvo Hannikainen: 1937–1941
Ahti Karjalainen: 1947–1952
Eino Haipus: 1952–1954
Erik Cronvall: 1954–1965 (fortsatte som Junior-orkestern)
Erkki Pohjola: 1967–1970
Ari Angervo: 1970–1974
Teppo Tuominen: 1974–1977 (barnorkestern, B-orkestern)
Pekka Helasvuo: 1975–1977 (A-orkestern)
Géza och Csaba Szilvay: 1977–

Dirigenter för Juniororkestern (från 1976 symfoniorkester B)

Erik Cronvall: 1965–1972
Ylermi Poijärvi: 1972–1974
Ilpo Mansnerus: 1974– ht 1979
Atso Almila: vt 1980
Ilpo Mansnerus: 1980–1981

Dirigenter för kammarorkestern

Jorma Panula: 1960–1966
Ulf Söderblom: 1966–1968
Okko Kamu: v 1967–1968
Simon Parmet, Jorma Panula: vt 1969
Jorma Panula: 1969–1971
Hideaki Komija: vt 1972
Alois Klima: 1972–1973
George Buckbee: maj 1973
Matti Piipponen: 1973–1975
Jorma Panula: 1.5.1975–1981
Saraste, Jukka-Pekka: v vt 1978
Tuomas Haapanen: 1981–

Dirigenter för stråkorkestern

Ari Angervo: 1980–1981
Jukka-Pekka Saraste: 1981–

Dirigent för sinfonietta-orkestern

Ari Angervo: 1981–

Dirigenter för blåsorkestern

Holger Fransman: 1966–1973
Pertti Pekkanen: 1972– ht 1975
Ilpo Mansnerus, Olavi Lampinen: vt 1976
Ilpo Mansnerus (träblåsinstrument), Kalervo Kulmala (bleckblåsinstrument): 1976–1977
Ilpo Mansnerus (träblåsinstrument), Esa-Pekka Salonen (bleckblåsinstrument): 1977–1978
Esa-Pekka Salonen: 1978–1979
Ilpo Mansnerus (träblåsinstrument): 1979–
Esa-Pekka Salonen (bleckblåsinstrument) ht 1981
Atso Almila, Ari Rasilainen: vt 1981

Stämövningar, ensembleövningar

Louhivuori, Heikki: 1966–
Pälli, Olavi: 1974–1975

Kapellmästarklassens lärare

Almila, Atso: t 1978–1979, vt 1980–1981
Berglund, Paavo: v 1955–1957
Fisher, Adam: v vt 1976
Funtek, Leo: (prof) 1951–1955
Hannikainen, Tauno: ht 1968
Jalas, Jussi: t 1943–1945, Lä 1945–1950, Le 1950–1951, Lä 1955–1956, Le 1956–1966, v vt 1975, vt 1976
Kamu, Okko: v 1971–1972
Klima, Alois: v 1972–1973
Kopycinski, Adam: v ht 1975
Mansnerus, Ilpo: v vt 1978, t 1978–1979, v 1981–
Panula, Jorma: t vt 1969–1971, v 1971– ht 1972, prof 1973–1981
Parmet, Simon: 1968–1969
Söderblom, Ulf: t 1965–1969, v vt 1975, vt 1979
Ylönen, Jorma (ork. arbete): vt 1977–

Partituranalys, partiturspel
Bister, Hannu: t 1972–1974, v vt 1975
Furuhjelm, Erik: ofta 1913–1935
Funtek, Leo: ofta ca 1935–1943
Jalas, Jussi: 1943 och senare
Melartin, Erkki: 1912–1913
Pullinen, Erkki t 1979–

Blåsorkesterdirigering
Arvo Kuikka: 1959–1963
Artturi Rope: 1966–1970

Ensemblespel, kammarmusik

En stor del av Helsingfors musikinstituts, Helsingfors konservatoriums och Sibelius-Akademins professorer, lektorer och lärare i instrumentala fack har handlett i ensemblespel och kammarmusik. Årsberättelserna upptar stundom uppgifter härom, stundom inte trots att kammarmusik bedrivits. En sammanställning av uppgifterna i årsberättelserna skulle bli missvisande.

Några t.f. lektorat med undervisningsskyldighet i kammarmusik inrättades 1981.

Jalas, Tapio: tilllfLe 1981–
Lauriala, Risto: tilllfLe 1981–
Pohjola, Paavo: t 1981–
Valsta, Esko: t 1981–

Dirigenter för stora kören

Martin Wegelius: 1882–1906
Karl Ekman ht 1907
Alarik Uggla: 1907–1908
Axel Törnudd: 1908– ht 1909
Heikki Klemetti: 1910–1912
Oskar Merikanto: 1914– ht 1918
Leo Funtek: ht 1919
Martti Turunen: 1940–1941, 1945–1957
Ahti Sonninen: 1958–1959
Harald Andersén: 1960–1977
Atso Almila: 1977–1978
Ilkka Kuusisto: 1978–1981

Kammarkörens dirigenter

Nils-Eric Fougstedt: 1957–1960
Harald Andersén: 1960–1966 (Cantemus)
Ilkka Kuusisto: 1966–1967 (Cantemus)
Harald Andersén: 1967–1977 (Cantemus)
Atso Almila: 1977–1981 (Cantemus)

Kördirigering

Almila, Atso: t vt 1980
Andersén, Harald: 1957–
von Bonsdorff-Djupsjöbacka, Helena: t 1979–
Erkkilä, Eero: hjLä 1964–1965
Fougstedt, Nils-Eric: 1935–1950, 1955–1960
Heiskanen, Tapani: v 1963–1964
Ikonen, Lauri: vt 1924, vt 1925, vt 1926
Karvonen, Arvi: 1933–1934
Klemetti, Heikki: 1910–1912
Maasalo, Armas: 1926–1930
Turunen, Martti: 1930–1957
Skrivars, Agnes: 1934–1935

Körledningspreparation
Gustafsson, Kaj-Erik: t 1964–1965
Hannikainen, Mauri: hjLä 1968–1971
Heroja, Matti: hjLä 1963–1964
Pelto, Pentti: t 1964–1969
Pullinen, Erkki: hjLä 1972–1973, t 1973–
Raitio, Seija-Sisko: (Le) 1964–1974
Tuppurainen, Erkki: hjLä 1967–1968

Jazz-studion

Ahvenlahti, Olli: t 1974–1976
Backlund, Kaj: t 1975–1976, 1979–1980
Grefveberg, Rolf: t 1979–1980
Järvinen, Klaus: t 1975–1976, 1977–1980
Koivistoinen, Eero: t 1973– ht 1974
Koskiala, Matti: t ht 1975
Koskinen, Heikki t ht 1974, ht 1975
Lahtinen, Jorma: t vt 1980
Linnavalli, Esko: t 1973–1974
Paakkunainen, Seppo: t 1973–1975
Pöyry, Pekka: t 1975–1976
Saastamoinen, Ilpo: t 1973– ht 1974
Sarmanto, Heikki: t 1973–1974, 1975–1977, 1981–
Shafranov, Vladimir: t 1974–1977
Stan, Mircea: t 1973–1977, 1979–1980, 1981–

Piano

Arnela, Antti: t 1956–
Ahlfors (Grönqvist), Aline: 1886– ht 1918
Ahonen, Kari: hjLä 1971–1972
Ahonen, Ritva-Tuuli: hjLä 1966–1971, t 1971–
Aho-Oikkonen, Hanna: assist 1981–
Alestalo-Rahko, Raija t 1971–1975, v 1975–1977, t 1977–1981, v 1981–
Alme, Valdemar: 1919–1921 (I)
Antila-Seppä, Ritva: v 1961–1962
Arjava, Kaisa: 1930–1932, t 1932–1934
Arjava, Ritva: v 1963–1964, 1965–1966
Aspelin, Edit: v vt 1897
Backman, Iris: 1926–1928
Bergroth, Rolf: Lä 1941–1950, Le 1950–1966, Lhl 1967–1975, t 1975–1979
Bernhard, Kerttu: v 1929–1930, Lä 1936–1944
Bister, Hannu: t 1972–1973
Björksten, E.: 1929–1932
Borenius-Holma, Anna: Lä 1936–1940
Buchert-Hollmérus, Astrid: 1927–1932, t 1932–1948, Lä 1948–1966
Busoni, Ferruccio: 1888–1890 (I)
Carlson-Fabricius, Gunhild: 1910–1913
Carlson, Yrjö: v vt 1973, t 1974–1975, v 1975–1977, t 1977–1981
Couture, Jacinthe: t vt 1976
Cronstedt, A.: hjLä 1943–1944, v vt 1945, v vt 1946, t 1946–1949
Cronvall, Eevi: hjLä 1943–1944, t 1944–1945, 1962–1965, Lä 1965–1980, Le 1980–
Dayas, William Humphrey: 1890–1894 (I)
von Deringer, Mikko: v ht 1948
Dingeldey, Ludwig: 1883–1887 (I)
Djupsjöbacka, Gustav: hjLä 1971–1973
Durchman, Ines: 1919–1932, Lä 1932–1954
Eerikäinen, Jarmo: v vt 1978, v 1980–
Ekman, Karl: v vt 1895, 1898–1911 (I)
Ekström, Greta: 1927–1930
Ellegaard, France: Lä vt 1969–1975
Engström, Elna: vt 1885
von Essen, Anna: 1911– ht 1915
Fabricius, Gunhild, se Carlson, G.
Faltin, Richard v vt 1888, ht 1894 (I)
Fazer, Edvard: ht 1884
Ferretti, Inga: 1926–1932, t 1932–1933
Flodin, Anna-Lisa: t 1944–1948, v 1961–1962, t 1962–1981
Forsman, Arja: v 1955–1956, t 1956–1958
Forss, Kaarina t 1962–1967, v 1967–1968, t 1969–
Forstén, Rosina: 1900–1932, Lä 1932–1937
Fredriksson, Signe: ht 1912
Funtek, Bertha: 1911–1913
Furuhjelm (Silfvast), Alice: 1906–1908, 1909–1910, 1915–1932, Lä 1932–1950, Le 1950–1953
de Galli-Mannelin, E.: 1918–1919
Gardberg, Hilma: 1900–1909
Gothoni, Ralf: v 1970–1971, t 1971–1972, v 1973–1975
Grape, Egbert: v 1923–1925 (I)
Grenefalk, Maija-Liisa: t 1972–1979
Grenman, Clara: t 1944–1951, Lä 1951–1961, Le 1961–1963, Lä 1963–1980, Le 1980–1981
Groop, Eila: t 1966–1975, v 1975–1977, t 1977–1978, v 1978–1979, t 1979–1980, v 1980–1981
Grönqvist, Aline, se Ahlfors, A.
Haefliger, Walter: 1910–1911
Hakasalo, Kimmo: t 1971–1972, 1973–1977, Lä 1977–1980, Le 1980–
Halava, Maire t 1966–1974
Halonen, Aune: t 1944–1947
Hanhinen, Tuula: t 1979–
Hannikainen, Ilmari: vt-ht 1915; 1917–1919 (I), 1922–1932 (I), Lä 1932–1939, prof. 1939–1955
Harjunmaa, Sirkka: v 1960–1962, t 1962–1967, Lä 1967–1980, Le 1980–
Harlin, A.: 1928–1932, t 1932–1933
Heino, Maija-Liisa, se Grenefalk, M.-L.
Heinonen, Eero: v vt 1975, Lä 1975– ht 1976, Lhl vt 1977–
Helander, Gudrun, se Schroderus-Helander, G.
Helasvuo, Esa: v 1978–1979
Helasvuo, Maija: v 1955–1956, t 1956–1963, Lä 1964– ht 1968, t vt 1969–1979, 1980–
Helin-Paukkunen, Onerva: v vt 1973
Heliö-Angervo, Piippa: 1926–1932, t 1932–1935, Lä 1936–1945

Helling (Nurmi), Pirkko: hjLä 1965–1966, 1969–1971
Hellstén, Elsa: 1917–1932, Lä 1932–1947
Helsingius, Aina Alida: ht 1888
Hippius, Adelaide: 1919–1922
Hjorth, Alma 1926–1930
Hollmerus, Ester: v vt 1920
Hollt, Fanny: 1911– ht 1913
Holm, Aina: 1904–1932, Lä 1932–1944
Holst-Kuosma, Sigrid: t 1944–1945, Lä 1945–1965
Hornborg-Helsingius, Alice: 1919–1922, 1926–1932
Hrimaly, Bohuslav: 1882–1887
Huhtinen, Pirkko: hjLä 1961–1963, t 1963–1977
Huoponen, Tyyne: 1928–1931, Lä 1949–1962
Hurstinen, Irma: t 1947–1950
Hymander, Ingeborg: 1889–1932, Lä 1932–1936
Hynninen, Maire: v ht 1976
Ikkelä, Merja: hjLä 1978–1979, t 1979–1980
Illberg, Ingeborg: 1905– ht 1907
Ilves, Birgit: t 1956– ht 1966, Lä vt 1967–1980, Le 1980–
Ingman, Martha 1926–1930
Ingman, Yngve: t 1951–1965
Isotalo, Lea: v ht 1945
Jarvola, Jukka Lä 1977–1980, Le 1980–
Jensen, Olaf: v 1900–1901
Juntunen, Seppo: t 1969–1971
Jägerskiöld, Anne-Marie: vt 1924–1932, t 1932–1935, Lä 1935– 1963, v 1963–1964
Kahilakoski, Maria: t 1972– ht 1973
Kakkuri, Kaija: t 1945–1954, v 1974–1975, t 1975–1976
Karttunen-Karhilo, Liisa: t 1958–1961, 1965–1967
Karvonen, Arvi: 1919–1921
van Katwyk, Paul 1911–1912 (I)
Kerttula-Mäkelä, Lea: hjLä 1943–1944
Kesäniemi, Lauri: 1926–1928
Kianto-Wichmann, Mervi: hjLä 1971–1972, 1974–1975, t 1975–1976, 1981
Kilpinen (Alfthan), Margaret: v vt 1920, 1922–1923, (Lä) 1923–1932, Lä 1932–1950, Le 1950–1965
Kilpinen, Yrjö: v ht 1931
Kivirikko, Alma: vt 1919–1932, Lä 1932–1942
Klemola, Arja: assist. 1980–1981
von Knorring, Eva: 1902–1908
Konttori, Annika: t 1980–
Korhonen, Kaino: 1930–1932
Korhonen, Sohvi: t vt 1980
Koskimies, Pentti: t 1956–1964
Kostia, Edla: 1926–1932, t 1932–1934
Kozderkova, Jarmila: v 1967–1968
Kulanko, S.: v ht 1946
Kuosma, Kauko: t 1954–1956, 1958–1961, Lä 1961–1965, Le 1965–1966, Lll 1966–
Kurkela, Kari: t 1981–
Kuusi, Taimi: t 1946–1947, 1959–1952, v 1956–1957, t 1961–1965
Kyrö, Risto: t 1979–1981, Le 1981–
Kärnä, Marja: hjLä 1971–1973
Könni, Brita: t 1942–1944
Laaksovirta, Liisa: 1929–1931
Lagerspetz, Juhani: t 1980
Lahtela, Hannu: hjLä 1970–1972, 1973–1979, t 1979–
Lahti, Väinö: 1931–1932, t 1932–1944, Lä 1944– ht 1950
Lappalainen, Risto: t 1975–1976, vt 1977–1978
Lauriala, Risto: v 1977–1978, tillfLe 1981–
Lehtelä-Relander, Ritva: t 1969–
Lemba, Artur: 1921–1922 (I)
Leontjeff, Antonie: 1886–1887, 1888–1922
Lindberg, G.: 1929–1931
Lindblom, Alfhild: 1896–1900
Lindholm, Eino: 1912–1927, 1929–1932, Lä 1932–1941
Lindroos, Estrid: 1928–1932, Lä 1932–1946
Lindvall, Bertha: 1885
Linko, Ernst 1915–1932, Lä 1932–1950, prof. 1950–1959 (1939 professorstitel som rektor)
Louhos, Meri: t 1954–1963, Lä 1963–1980, Le 1980–
Löfman, Rolf: hjLä 1967–1969, 1971–1973
Maconi, Nils-Magnus: t 1972–
Malinen, Lyyli: 1927–1930
Markow, Ingrid: 1926–1930
Mattinen-Snellman, Sanna: v 1957–1958, t 1958–1962, Lä 1963–1968, Lll 1968–
Mechelin, Anne-Marie: 1923–1929
Melartin, Erkki: 1901–1905
de Melcer, Henryk: 1895–1896 (I)
Meriläinen, Usko: t 1955–1956
von Mickwitz, Harald: 1882–1884
Mikkilä, Timo: t 1940–1950, prof 1955– ht 1975, t vt 1976–
Mustonen, Raili: v 1961–1962
Mäkelä, Riitta-Liisa: assist. 1980–1981
Müller, Kurt: ht 1894 (I)
Mårtenson, Elis: 1917–1919
Nathurst, Hedvig, se Rotkirch-Nathurst, H.
Niemi, Mikko: t vt 1981
Nordgren, Esa: v 1964–1965, hjLä 1966–1971
Ollila, Marja: t 1954–1956
Ollus, Gertrud: v ht 1933
Oras, Toivo: v 1929–1930

Paavola, Leena: v 1955–1956, t 1956–1970
Paavola, Martti: 1927–1932, Lä 1932–1950, Le 1950–1960, pers.prof. 1960–1965
Palmgren, Selim: 1927–1932, Lä 1932–1939
Parikka-Laitinen, Riitta: hjLä 1943–1944, t 1944–1961, Lä 1961–1980, Le 1980–1981, t 1981–
Pasanen, Mikko: hjLä 1965–1971
Patomäki, Vilma (?): 1926–1930
Penttilä-Ganszauge, Sirkka: v 1956–1957, 1960–1961, t 1961– ht 1968, Lä vt 1969–1980, Le 1980–
Penttinen, Tarja: t 1973–1981, v 1981–
Pettersson-Heikkilä, Kerstin: v 1955–1956
Petzet, Walter: 1896–1898 (I)
Pietarinen, Sirkka: 1927–1931
Pilvinen, Anna: t 1947–1948, v 1948–1949
Pohlig, Carl: 1882–1883 (I)
Pohjola, Liisa: t 1964–1965, Lä 1965– ht 1966, Lll vt 1967–1975, Lhl 1975–1976, prof. 1976–
Pullinen, Erkki: t 1980–
Pöyry, Marja: v vt 1945, 1955–1956, 1959–1961, t 1961–1962
Raaska, Meri: v vt 1947
Raekallio, Matti: t 1978–1979, Lä 1979–1980, Le 1980–
Rahkonen, Margit: tillfLe 1980–
Raitio, Janne: hjLä 1943–1944, t 1944–1946, Lä 1946– 1957, Le 1957–1960
Ramsten, E.: 1928–1929
Rantasalo, Inkeri: t 1946–1950, v 1955–1956, 1959–1960
Raussi, Paavo: 1926–1931
Rautio, Matti: t 1946–1947, Lä 1947–1956, Le 1956–1964
Ravila, Tellervo: t 1957–1961
Rissanen, Ritva-Hellevi: v vt 1973
Rodionoff, Olga: hjLä 1970–1972
Rotkirch-Nathurst, Hedvig: 1922–1932, t 1932–1944
Runstén, Eva: 1926–1932, Lä 1932–1959
Ruotsalo, Ethel: t 1950–1962
Ryde, Siw: hjLä 1970–1971
Rängman-Björlin, Elli: v vt 1904, (Lä) 1907–1908, 1911–1913
Saarinen, Inkeri: hjLä 1943–1944, t 1944–1948, Lä 1948– ht 1968, t vt 1969–1972
Saarilahti, Päivö: t 1948–1949
Saikko, Anu: v vt 1981
Salonen-Kakkuri, Kaija, se Kakkuri, K.
Salonen, Pentti: t 1963–1965
Sarmanto, Eeva: t 1978–
Savonius, Maisa: 1926–1929
Schnéevoigt (Sundgren), Sigrid: v ht 1899, ht 1904, 1906–1907, (Lä) 1908–1910, 1912–1916 (I)
Schroderus-Helander, Gudrun: 1929–1931
Schrowe, Hilja: 1927–1930
Schuler, Carl: 1887–1.2.1888 (I)
Schulman, Hedvig: 1926–1931
Schärlund, Toini: v 1963–1964
Sebök, György: v 1975–1976
Siirala, Jussi: v 1974–1975, Lä 1977–1980, Le 1980–
Silfvast, Alice, se Furuhjelm, A.
Simonsen, Hans: t 1972– ht 1974
Siukonen, Inkeri: t 1958–1963, Lä 1963 – ht 1976 Lll vt 1977–
Skarén, Vuokko: v 1961–1963, 1968–1969
Sohlberg-Kairamo, Arja: v 1956–1957, t 1957–1958, v 1958–1959, t 1959–1960, 1962–1965, 1970–1981, Le 1981–
Soinne, Liisa: v 1959–1960, t 1973–
Soinne, Pentti: t 1960–1963
Somero, Jaakko: t 1948–1952, Lä 1953–1963, Le 1963–1966, Lll 1966–
Standertskjöld-Björksten, Ebba: 1926–1932
Starckjohann, Torsten: t 1946–1947, v 1947–1948
Sundgren, Sigrid, se Schnéevoigt, S.
Söderhjelm, Merete: v 1963–1964, t 1964–1972, 1973–1980
Talvela, Irmeli: t 1972–1976
Tandefelt, Margherita: t 1956–1962, Lä 1962–1979, t 1979–1981
Tateno, Izumi: Lä 1968–1971, 1972–1980, Le 1980–
Tawaststjerna, Hui-Ying: t 1980–1981
Tawaststjerna, Kirsi: hjLä 1973–1974, v vt 1975, t 1980–1981
Tavaststjerna, Olga: 1888–1891
Tavaststjerna, Selma: 1892–1895
Teirup, Teddy: t vt 1975–1976
Tiainen, Hilda: 1926–1929
Tiiainen, Kerttu: 1927–1930
Trohimowsky-v. Wenzell, Helene: 1916–1917 (I)
Tuomela, Tuula-Marja: hjLä vt 1978, v vt 1979–1980, t 1980–
Tuominen, Tyyne: 1926–1927
Törnudd, Fanny: v vt 1920, (Lä) 1921– ht 1923
Tötterström, Karin: 1926–1932, t 1932–1935, Lä 1935–1958
Uotila, Elli: 1907–1908, 1911–1912
Uotila, Varpu: hjLä 1965–1966
Vaaranen, Ruth: hjLä 1943–1944, t 1944–1947
Wahlfelt, Netty: 1889–1890
Wahlman, Astrid: 1922–1932, t 1932–1946, Lä 1946–1954
Wahlström, Gösta: 1911–1913
Walin, E.: v vt 1942
Valkonen, Harri: t 1981–
Walldén, Kurt: v ht 1945, ht 1946, vt 1948

Valsta, Tapani: t 1951–1954, Lä 1959–1961, Le 1961–1966, Lhl 1966–1967, prof. 1967–
Wasastjerna, Martha: v vt 1944–1945
Wefing, Heinrich: 1884– ht 1891
Wegelius, Martin 1883–1889, v 1901–1902, (Lä) 1902–1903
Wehanen, Maria: vt 1889
Wendell, Gerda: 1888–1889
Westerdahl, Sally: 1918–1919
Westerlund (Hopea-Westerlund), Maija-Liisa: 1944–1948
Westzynthius, Asta: v 1965–1966, ht 1973
Wiiger, Bertha: 1886–1888
Viitasalo-Pohjola, Marita: t 1977–1981, tillfLe 1981–
Wirdesheim-Paul, Adolf: 1888–1889
Virtanen, Kauno: 1931–1932, t 1932–1933, Lä 1933–1955
von Zweygberg-Jalkanen, Liisa: v vt 1942–1944, Lä 1944–1951, 1960–1977, t 1977–1981
Öhman-Antila, Eila: v 1959–1960

Prima vista-spel

Jalas, Jussi: 1944–1945
Rudnev, Andrej: 1945–1953
Väisänen, Risto: 1979–1981

Pianots konstruktion och service

Huttunen, Unto: t 1976– ht 1977

Praktisk pianoundervisning

Durchman, Ines: 1925–1926
Gardberg, Hilma: v 1901–1902
Hymander, Ingeborg: 1892–1925
Kivirikko, Alma: 1925–1926

Pianopedagogik (–1981)

Ahonen, Ritva-Tuuli: 1972–1981
Aho-Oikkonen, Hanna: 1980–1981
Bergroth, Rolf: 1969–1972
Durchman, Ines: 1936–1949
Grenman, Clara: 1961–1978
Groop, Eila: 1975–1976
Harjunmaa, Sirkka: 1969–1972
Helasvuo, Maija: 1964–1979
Hymander, Ingeborg: vt 1906–1907, 1912–1913, 1915–1936
Ikkelä, Merja: 1979–1980
Ilves, Birgit: vt 1967–1981
Jortikka, Tellervo: 1977–1979
Karhilo, Liisa: 1969–1971
Kuosma, Kauko 1971–1981
Louhos, Meri: 1972–1981
Maconi, Nils-Magnus: 1975–1981
Paavola, Martti 1945–1970
Parikka-Laitinen, Riitta: 1975–1981
Penttilä-Ganszauge, Sirkka: 1971–1981
Rautio, Matti: 1951–1952, 1954–1960
Roikola, Katriina: 1976–1977
Sarmanto, Eeva: 1976–1981
Siukonen-Kuosma, Inkeri: 1967–1973
Sohlberg-Kairamo, Arja: 1978–1981
Soinne, Liisa: 1976–1979
Somero, Jaakko: 1964–1980
Tandefelt, Margherita 1967–1979
Tawaststjerna,Kirsi 1980–1981
Ulanen, Seija: 1977–1978
Wegelius, Martin: 1888–1889, 1892–1906
Viitasalo-Pohjola, Marita: 1977–1979
von Zweygberg-Jalkanen, Liisa: 1949–1951, 1971–1977

Cembalo

Forsblom, Enzio: Le 1960–1962, 1964–1966, Lhl 1966–1967
Hämäläinen, Kati: t 1976–
Raitio, Janne: Le 1960–1962, 1964–1966, Lll 1966–1968, Lhl 1969–1974

Orgel

Andersson, Marjukka: t 1979–1981
Asp, Veikko: t 1958–1959, v 1960–1961
Erkkilä, Eero: v 1962–1964
Faltin, Richard: 1882–1906 (I)
Forsblom, Enzio: Lä 1956–1957, Le 1957–1966, Lhl 1966–1968, prof 1968–
Forsman, Folke: hjLä 1962–1965, t 1965–1969, v 1969–1973, t 1973–
Granholm, Leni: hjLä 1975–1976
Gustafsson, Kaj-Erik: v 1970–1971 t 1971–1973, Lll 1973– (även orgelimprovisation)
Haapasalo, Juhani: hjLä 1973–1976, t 1979–1980 (även orgelimprovisation)
Hannikainen, Mauri: t 1971–1972
Hannula, Matti: v 1965–1966
Heikinheimo, Markku: hjLä 1970–1974, v vt 1977–1978, t 1979–1981, tillfLe 1981–
Heroja, Matti: v 1963–1964
Ilola, Hannu: t vt 1981–
Jerkku, Kari: t 1979–
Jussila, Kari M.: t 1966–1969, v 1969– ht 1974, t 1975–
Jussila, Seppo: v 1959–1960
Ketola, Markku: v vt 1978, t 1981–
Maasalo, Armas: v vt 1920
Mattila, Anssi: t 1979–1980
Merikanto, Oskar: v vt 1904, (I) 1906–1920
Miettinen, Martti: v 1969–1970, t 1970–1971, v vt 1972–1975, Lä 1975–1980, Le 1980–

Murto, Seppo: v ht 1978
Mårtenson, Elis: 1916–1918, vt 1919, (I) 1920–1932, Lä 1932–1939, prof 1939–1957
Pelto, Pentti: v 1959–1961, t 1961–1962, v 1969–1970
Pesonen, Matti: hjLä vt 1977
Raitio, Janne: Lä 1952–1957, Le 1957–1966, Lll 1966–1969, Lhl 1969–
Raitio, Seija-Sisko: v 1956–1957, t 1957–1961
Raussi, Paavo: 1926–1932, Lä 1932–1950, Le 1950–1957, prof 1957–1968, t 1968–1971
Riska, Astrid: v 1962–1963, t 1976–1978
Sjöblom, Karl G.: v vt 1897, (Lä) 1908–1911
Soinne, Paavo: v 1956–1957
Soinne, Pentti: t 1958–1969, v 1969–1973, t 1973–1979 (även orgelimprovisation)
Sundberg, John: 1919–1920, 1924–1931
Tavaststjerna, Olga: 1893–1920
Tiitu, Tapio: t 1969–1970
Tuomi, Reima: v 1959–1960
Wegelius, Arne: vt 1914
Viitala, Mauri: t 1979–
Äikää, Tauno: t 1958–1959, Lä 1959–1966, Lll 1966–

Orgelpedagogik (–1981)
Forsblom, Enzio: 1976–1980
Forsman, Folke: 1978–1981
Miettinen, Martti: 1979–1980
Jussila, Kari M.: 1979–1980

Orgelseminarium
Forsblom, Enzio: 1960–

Figuranalys-seminarium
Viitala, Mauri: 1979–1981

Orgelmodulation
Faltin, Richard: 1898–1899, 1900–1903, 1905–1906
Kuusisto, Taneli: 1948–1955
Melartin, Erkki: vt 1904
Merikanto, Oskar: 1910–1920
Pesonen, Olavi: v 1952–1953
Sundberg, John: 1920–1932, t 1932–1941
Wegelius, Martin: 1899–1900, 1904–1905

Orgellära
Forsblom, Enzio: 1954–1956, 1957–1965
Forsman, Folke: 1959–1962, 1965–1969, 1977–
Rautioaho, Asko: 1959–1961, 1963–

Sång

Aaltonen, Greta: t 1932–1933, Lä 1933–1950, Le 1950–1966, Lll 1966–1967
Ackté-Jalander, Aino: 1928–1930 (I)
Ahnger, Alexandra: 1906–1927 (I)
Ara, Ture: 1931–1932, t 1932–1934
Baltscheffsky, Pauline: 1914–1916
Bergman, Rita: t 1981–
Gannelin, Borghild: 1921–1932, t 1932–1941
Colliander, Einar: 1927–1932, Lä 1932–1953
Ehder, Karin: t 1944–1948, Lä 1948–1961, Le 1961–1966
Elokas, Ossi: 1931–1932
af Enehjelm, Alexis: 1914–1918
Erkkilä, Eero: t 1968–1975
Forsström, Holger: t 1951–1959
Funtek, Ingeborg, se Liljeblad-Funtek, I.
Gandolfi, Ettore: v 1905–1906
Granberg, Gunni: t 1972–1980, tillfLe 1980–
Hagelstam, Anna: 1925–1928
Hammar, William: 1916– ht 1923, vt 1925–1931
Hannula, Marjut: t 1980–
Heidi, Maria: t 1958–1960
Heikinheimo, Päivi: t 1981–
Heinonen, Annika: assist. 1980–1981, t 1981–
Heinonen, Essi: assist. 1980–1981
Helin, Mirjam: t 1960–1963, Lä 1963–1967, Lll 1967–1976, t 1976–1980
Hellstén, Elsa: 1916–1918
Heroja, Matti: t 1965–1970
Hirvonen, Anssi: t 1981–
Holmström, Egnar: t 1959–1962
Holopainen, Marja: t 1973– ht 1974, 1978–
Honkonen, Timo: v 1978–1979, t 1979–1981
Hostikka, Tuula: t 1977–
Hrimaly, Jaromir: 1883–1885
Huoponen, Tyyne: 1927–1932, Lä 1932–1953
Huttunen, Jorma: Lä 1953–1961, Le 1961–1966, Lll 1966–1974, t 1975–1978
Hymander, Hjördis: t 1977–1979, v 1979–1981, t 1981–
af Hällström, Aune: vt 1919–1921
Jokinen, Antti: v vt 1977
Kaakonkalvo, Oskar: 1915–1917
Kallio, Tyyne: t 1966–1980
Karttunen, Väinö: t ht 1953, vt 1959–1971
Klemi, Mirja: t vt 1980–
Koskinen, Antti: v 1944–1945, 1952–1953, Lä 1954–1961, Le 1961–1966, Lhl 1966–
Kostia, Raili: v 1959–1960, t 1973–1974, 1979–1981, tillfLe 1981–
von Kothen, Axel: 1908– ht 1914, 1915–1924
Lahdensuo, Eeva: 1917–1918
Lahtinen, Kalevi: v 1978–1979
Lahtinen, Lauri: t 1965–1970
Lamberg, Henrik: t 1979–

Latvala, Teuvo: t 1979–
Laurila, Väinö: t 1957–1967, 1968–1972
Lehtinen, Matti: t ht 1958, prof 1963–
Lehtinen, Väinö: 1921–1923, 1924–1931
Liljeblad-Funtek, Ingeborg: 1927–1932, Lä 1932–1942
Linko, Lahja: t 1932–1933, Lä 1933–1950, Le 1950–1960
Linko-Malmio, Liisa: t 1961–1963, Le 1963–1966, Lll 1966–1978, Lhl 1978–
Linnala, Taru: t 1945–1948, Lä 1948–1966, Lll 1967–1972, t 1972–1973
Mahlamäki, Marjatta: t vt 1981
di Maria-Petris, Jolanda: v 1959–1960, Le 1960–1966, Lhl 1966– ht 1977, t vt 1978–
Martin, Ben: t 1970–1978
Mechelin, Emilie: 1882–1885 (I)
Metsälä-Ignatius, Kerttu: t 1965–1972, Lä 1972–1980, Le 1980–
Miettinen, Martti Ilkka: t 1970–1973
Naumanen, Eeva-Liisa: v 1978–1979, t 1979–1981
Nikula, Sylvi: 1930–1932, t 1932–1935, Lä 1935–1955
Nykänen, Yrjö: t 1971–1978, v 1978–1979, Lä 1979–1980, Le 1980–
Ojanperä, Abraham: 1885– ht 1915 (I)
Ollikainen, Sirkka-Liisa: t 1978–
Orama, Heikki: t 1978–1979
Pajamies, Tellervo: t 1979–1980, Lll 1980–
Pasanen, Mikko: t 1975–1976, Lll 1976–
Pelo, Matti: t ht 1979–
von Pfaler, Ina: vt 1915–1927
Purtonen, Aili: t 1979–
Raekallio, Sinikka: t 1981–
Ranta, Elli: t 1946–1948, Lä 1948–1954
Rantasalo, Inkeri: t 1960–1964, 1965–1966, Lä 1966–1972, Lll 1972–
Rautavaara, Eino: 1907–1909
Rautavaara, Väinö: 1919–1925
Rounioja-Outakoski, Aino: t 1960–1968, Lä 1968–1979, Lll 1979–
Ruhanen, Oiva: t 1978–
Ryti, Aino: t 1968–1978, v 1978–1979, t 1979–
Rättyä-Pälli, Aune: t 1973– ht 1977, Lä 1978–1980
Saarinen, Meri: 1931–1932
Saarits, Sulo: t 1955–1957, Lä 1957–1978, t 1978–1979
Salmenkallio, Hannu: t 1971–
Salomaa, Pekka: t 1969–1972, Lll 1972–1979
Salonius, Helena: t ht 1979
Snickars, Per: t 1960–1972, 1973–
Soini, Oiva: 1917–1918, 1931–1932, Lä 1932–1939, prof 1939–1963
Strömfeld, R.: 1927–1928
Tamminen, Mauno: 1931–1932, t 1932–1933, Lä 1933–1952, Le 1952–1966
Tavaststjerna, Olga: 1890–1908
Tengén, Rosina: v 1895–1896
Tikka, Pirkko-Liisa: v ht 1979
Tuloisela, Matti: Lll 1966–1971, t 1972–1974, Lll 1974–
Tuominen, Tyyne: 1925–1927
Turunen, Markku: v ht 1978, 1980–1981
Uggla, Alarik: v 1895–1896
Uimonen, Annikki: t 1932–1933, Lä 1933–1934, 1936–1937
Valjakka, Taru: t 1967–1969
von Weymarn, Erna: 1917–1932, Lä 1932–1951
Vihko, Kirsti: v 1981–
Wisén, Georg: vt 1925–1932, Lä 1932–1952
Ålander, Elsa-Kaija: ht 1918

Praktisk sångundervisning
Ahnger, Alexandra: 1911–1912

Fonetik
von Alfthan, Ingeborg: ht 1908
Klemetti, Heikki: 1912–1913
von Kothen, Axel: vt 1909– ht 1911
Sovijärvi, Antti: 1948–1949 (föreläsningar för lärarna)

Sångpedagogik (–1981)
Granberg, Gunni: 1976–1981
Helin, Mirjam: 1972–1980
Hostikka, Tuula: 1978–1981
Huttunen, Jorma: 1972– ht 1974
Hymander, Hjördis: 1977–1979
Kallio, Tyyne: 1979–1980
Koskinen, Antti: 1972–1980
Latvala, Teuvo: 1980–1981
Lehtinen, Matti: 1971–1981
Linko-Malmio, Liisa: 1975–1981
Linnala, Taru: 1972–1973
di Maria-Petris, Jolanda: 1973–1974, 1976–1979
Martin, Ben: 1976–1978
Metsälä-Ignatius, Kerttu: 1976–1981
Nykänen, Yrjö: 1975–1981
Pajamies, Tellervo: 1979–1981
Pasanen, Mikko: 1976–1981
Rounioja-Outakoski, Aino: 1979–1981
Ruhanen, Oiva: 1979–1980
Ryti, Aino: 1979–1981
Rättyä-Pälli, Aune: 1976– ht 1977, 1978–1980
Salmenkallio, Hannu: 1980–1981
Salomaa, Pekka: 1973–1979
Tuloisela, Matti: 1972–1981

Liedseminarium (från 1974: Lied-utbildning)

Buckbee, George: v 1965–1966
Koskimies, Pentti: t 1964–1974, Lhl 1974–

Ensemblesång
Ojanperä, Abraham: 1891–1892

Koralsång
Ojanperä, Abraham: 1903– ht 1904

Violin

Ahrenberg, Vilho: 1921–1922
Aller-Talvi, Judith: t 1970–1974
Angervo, Ari: hjLä 1968–1970, v 1970–1971, t 1971–
Antell, Märta: 1907–1908, 1909–1916
Arai, Yoshiko: t 1979–
Arjava (Lamberg), Väinö: 1928–1932, t 1932–1934
Aschan, Lena: 1924–1931
Asplund, Roy: hjLä 1962–1971, 1972–1973
Aulanne, Keijo: hjLä 1960–1961, v 1967–1968
Bonnevie, Henry: 1916– ht 1917
Botvay, Henrik: v 1973–1975, t 1975–1978, v 1978–1979, t 1979–
Burgin, Richard: 1914– ht 1915 (I)
Carlson, Bengt: 1916–1918
Cronvall, Erik: t 1932–1933, Lä 1933–1950, Le 1950–1966, Lll 1966–1972, t 1972–1977
Csillag, Hermann: 1887–1889 (I)
Eklund, Heini: t 1980–1981
Ender, Dina: v 1943–1944
Erlich, Nachum: t 1981–
Forssell, Anna: ht 1907
Funtek, Leo: 1911–1914, 1919–1932, Lä 1932–1939, prof 1939–1955
Garam, Lajos: v 1960–1961, hjLä 1961–1962, Lä 1973–1979, Lll 1979–
Granroth, Arno: Lä 1946–1950, Le 1950–1966, Lhl 1966–1978, t 1978–1979
Grönroos, Eino: 1924–1925
Haapanen, Tuomas: v vt 1953, 1959–1960, prof 1978–
Haipus, Eino: v vt 1953, t 1953–1954
Halonen, Heikki: 1910–1911, 1913–1932
Halvorsen, Johan: 1889–1892 (I)
Hannikainen, Arvo: 1927–1932, Lä 1932– ht 1941
Heikkilä, Jouko: t 1981–
Hemming, Aarre: v 1959–1960, t 1961–1962
Hencke, Charles: vt 1918
Hurstinen, Sulo: 1909–1910, 1918–1919, 1920–1932, Lä 1932–1950, Le 1950–1952
Hästbacka, Ulf: t 1981–
Ignatius-Hirvensalo, Anja: prof 1955–1978, t 1978–1981
Ignatius, Jouko: Lä 1967– ht 1968, Lll vt 1969–
Ilves, Jaakko: t 1980–
Jakob, A.: ht 1919
Jurva, Elis: 1914–1919
Kamu, Okko: hjLä 1965–1966
Kansanen, Heikki: vt 1919, 1920–1932
Kantola, Erkki: v 1967–1969, Lä 1969– ht 1972, Lll vt 1973–
Kari, Pekka: Lä 1959–1966, t 1966–1967, Lä 1967–1972, t 1972–
Kaskela, Petri: t 1979–1981
Kihlman, Carl: 1893–1898 (I)
Koskimies, Eero: 1921–1925
Kurki-Suonio, Emmi: 1927–1932, t 1937–1941, 1942–1943, 1944–1948
Kuusi, Heikki: t 1957–1960
Lagerstam, Eero: v 1981–
Lamberg, Väinö, se Arjava, V.
Lannes-Tukiainen, Sirpa: v 1968–1969, hjLä 1970–1971, Lä 1973–1980, Le 1980–
Lasonpalo, Erkki: hjLä 1961–1973
Lasonpalo, Yrjö: t 1980–
Laurila, Lepo: vt 1906–1909
Lehto, Hannele: hjLä ht 1978
Leino-Enqvist, Sinikka: hjLä 1960–1961, t 1969–1973, 1980–
Lilius, Heidi: 1917–1918, vt 1926–1927, v 1943–1944
Lindelöf, Carl: 1914– ht 1924, 1925–1932, Lä 1932–1948
Mariani-Cerati, Giovanni: vt 1918–1927
Nováček Viktor: 1898–1913 (I)
Nybom, Martha: 1915–1916, 1917–1926, 1928–1932, Lä 1932–1953
Patomaa, Eila: t 1959–1962, 1963–
Pesonen, Jussi: v 1979–1980, Le 1980–1981
Pohjola, Paavo: v 1959–1960, t 1976–1977
Poijärvi, Ylermi: hjLä 1968–1973
Pälli, Olavi: hjLä 1960–1961, t 1973–1976
Rahkonen, Jorma: v 1967–1968, t 1978–
Raitio, Eino: 1911–1919, ht 1920, 1921–1932, Lä 1932–1936
Repo, Anna: v 1981–
Raitio-Heikinheimo, Silja: t 1980–
Räisänen, Mirjam: v 1967–1968
Saarilahti, Hannele: v vt 1977
Salmela-Suurpää, Irma; se Suurpää, I.
Salmiala, Seija: hjLä 1965–1966, t 1966–1967
Schapiro, Stanislaw: 1916–1917
Schatelowitz, Gösta: vt 1919–1932, Lä 1932–1950, Le 1950–1951
Schybergson, Gerda: vt 1919–1930
Segerstam, Hannele: t 1965–1966
Selin, Eero: 1915– ht 1916
Sibelius, Jean: 1892–1894
Siimes, Timo: t 1979–

Sippola, Leena: assist. 1980–1981
Sitt, Anton: 1882–1885 (I), vt 1916–1923
Siukonen-Penttilä, Leena: t 1952–1953, Lä 1953–1960, Le 1960–1966, Lll 1966–
Soinne, Elina: assist. 1981–
Spoor, André: 1892–1893 (I)
Suhonen, Onni: Lä 1943–1950, Le 1950–1966, Lll 1966– ht 1972, t vt 1973–1977
Suomalainen, Yrjö: 1921–1927
Suurpää, Irma: t 1944–1945, Lä 1945–1954, Le 1954–1966, Lll 1966–1968
Talvi, Ilkka: t 1969–1971, v 1971–1973, t 1973–1974
Thieme, Gustaf: vt 1920–1932, Lä 1932–1954
Tiainen, Juhani: hjLä 1965–1968, 1972–1973
Tigerstedt, Anna: 1893– ht 1904
Tiikkainen, Tauno: v 1967–1968
Tirkkonen, Jukka: hjLä 1971–1972
Tukiainen, Seppo: t 1965–1966, 1968–1969, 1971–1972, Lll vt 1973–1978, Lhl 1978–
Tuominen, Kaarina: t 1943–1950
Vallbacka, Osmo: v ht 1976
Valtonen, Helge: v 1978–1980
Wasiljeff, Mitrofan: 1885–1887 (I)
Weissmann, Artur: vt 1919–1932, Lä 1932–1935
Wäänänen, Antti: 1917–1928
Ylönen, Jorma: v 1968–1969

Praktisk violinundervisning
Nováček, Viktor: 1902–1913

Violinpedagogik (–1981)
Angervo, Ari: 1978–1981
Botvay, Henrik: 1979–1981
Funtek, Leo: 1922– ht 1925, 1926–1927
Garam, Lajos: ht 1972, 1975–1981
Haapanen, Tuomas: 1979–1980
Ignatius, Anja: 1978–1980
Ignatius, Jouko: 1968–1972, 1978–1981
Ilves, Jaakko: 1980–1981
Kantola, Erkki: 1975–1981
Kari, Pekka: vt 1979
Lannes-Tukiainen, Sirpa: 1975–1981
Leino-Enqvist, Sinikka: 1980–1981
Lilius, Heidi: vt 1926
Pesonen, Jussi: 1980–1981
Sippola, Leena: 1980–1981
Siukonen-Penttilä, Leena: 1955–1972, 1978–1980
Suhonen, Onni: 1948–1949
Tukiainen, Seppo: 1973–1978, 1979–1981

Altviolin

Hirvonen, Eija: v 1963–1965, vt 1978–1979, t 1979–
Juntunen, Jorma: v 1963–1964, t 1964–1965
Kamu, Esa: t 1976–1978
Karma, Erik: t 1959–1961
Kosonen, Veikko: t 1975–1977, Lll 1979–
Lehmuksela, Olavi: hjLä 1965–1966, t 1966–1969
Lehto, Atso: v vt 1978, t 1981–
Lehtonen, Veikko: hjLä 1967–1973, v vt 1979
Mikkonen, Pentti: v ht 1978
Nevanlinna, Tapio: v vt 1978
Poijärvi, Ylermi: hjLä 1973–1975, t 1975–1976
Raukola, Ulla-Riitta: hjLä 1973– ht 1974
Salmela, Aarno: t 1958–1961, Le 1961–1966, Lll 1966–1978
Taivainen, Jorma: hjLä 1969–1971
Tommila, Olavi: v 1961–1962
Valtonen, Helge: hjLä vt 1978, 1981–
Vehmanen, Heikki: assist. 1981–

Altviolinpedagogik(-1981)
Kosonen, Veikko: 1979–1980
Salmela, Aarno: 1964–1966, 1976–1978

Violoncell

Aloiz, Ladislas: v ht 1898
Corbach, Emil: v vt 1900, vt 1901, (I) 1903–1904
Echinger, Martin: v ht 1902
Fohström, Ossian: v 1895–1896, (Lä) 1914–1932, Lä 1932–1941, prof 1941–1943
Fredriksson, Risto: hjLä 1969–1970
Garam, Eva: hjLä 1965–1966
Garam, Károly: hjLä 1961–1962, t 1968–1972, v ht 1973
Hanhinen, Timo: hjlä 1971–1974
Hannikainen, Tauno: 1917–1919
Heikkinen, Pauli: t 1975–1978, 1979–1981
Hirvikangas, Päivi: hjLä vt 1977–1978
Hrimaly, Jaromir: 1882–1887 (I)
Hutschenreuter, Otto: 1889–1891 (I), v vt 1899
Höylä, Veikko: t 1968–1969
Kavilo, Leena: hjLä 1974–1976, v 1976–1977
Kiiski, Hannu: t vt 1977–1979, 1980–
Kimanen, Seppo: t 1975–1981
Koponen, Vilho: 1917–1919
Laamanen, Seppo: t vt 1967–1978, v 1978–1979, t 1979–
Kunnas, Unto: t 1934–1937
Luolajan-Mikkola, Markku: hjLä 1976–1979, t vt 1980
Martin, Alfred: 1892– ht 1895 (I)
Merck, Henri: 1891–1892 (I)
Naukkarinen, Hannu: hjLä vt 1978, v ht 1978

Noras, Arto: v 1964–1965, t 1966– ht 1969, extraordinarie pers.prof vt 1970–1980, prof 1980–
Noras, Marja: hjLä 1973–1974, t 1974– ht 1977
Ojanen, Eira: hjLä 1973–1977
Paavola, Jouko: hjLä 1966–1977
Persfelt (Pettersson), Bror: 1905–1918 (I)
Pullinen, Vili: Lä 1954–1966, Leb 1966–1979, t ht 1979
Raulamo, Jaakko: hjLä 1969–1975
Rautavaara, Pentti: t 1964–1965
Rautio, Erkki: t 1964–1965, prof 1965–
Renck, Wilhelm: 1887–1889
Ritvanen, Heikki: hjLä 1968–1969
Saarilahti, Timo: t 1979–1980
Sariola, Raimo: t 1977–1980, tillfLe 1980–
Schnéevoigt, Georg: 1896–1903 (I)
Selin, Yrjö: Lä 1935–1943, prof 1943–1965
Siirala, Varpu: t 1964–1965, 1972–1979, Leb 1979–
Szilvay, Csaba: t 1979–1981
Tuominen, Teppo: hjLä 1962–1965, t 1975–1977
Törmä, Timo: hjLä vt 1978, t 1980–
Törnudd, Axel: vt 1908
Untamala, Pekka: v 1967–1968
Vainio, Jarmo: hjLä 1967–1968
Valsta, Esko: v 1962–1963, t 1964–1965
Wasenius, Carl: 1919– ht 1925
van Vliet, Cornelius: 1904–1905 (I)
Voipio, Lauri: hjLä 1971–1972
Öfverlund, Albin: vt 1919–1932, Lä 1932–1954

Violoncellpedagogik (–1981)
Pullinen, Vili: 1975–1979
Siirala, Varpu: 1976–1981

Kontrabas

Ikonen, August: 1911–1912, 1913–1922
Jussila, Kari J.: hjLä 1972–1975, t 1975–1978, 1979–
Kankaanpää, Jarmo: hjLä 1978–1979
Katrama, Jorma: v 1959–1960, 1961–1962
Kosonen, Olli: Leb vt 1971–
Kuoppamäki, Matti: hjLä 1968–1973
Nissinen, Lauri: 1922–1932, t 1932–1937, Lä 1937–1956
Nummelin, Oiva: v vt 1956, Lä 1957–1966, Leb 1966– ht 1970
Pyrhönen, Martti: assist. 1980–1981, t 1981–

Kontrabaspedagogik (–1981)
Kosonen, Olli: 1975–1981

Flöjt

Alvas, Juho: t ht 1957, v vt 1958, t 1958–1961, Lä 1961–1966, Leb 1966–
Compos, Deborah: assist. 1980–1981, t 1981–
von Creutlein, Timo: hjLä 1976–1977
Fühler, Max: 1912–1913
Helasvuo, Mikael: v 1969–1970, t 1971–1977, Leb 1977
Helin, Matti: t ht 1973, 1977–1981
Hibay-Rissanen, Eva: t 1977–
Himanen, Albin: 1926–1928
Hongisto, Timo: t 1979–
Huuhko, Kyösti: v 1959–1960
Jalas, Tapio: v ht 1978
Jalkanen, Lea: v 1967–1968
Kaitera, Liisa: hjLä 1967–1969
Kosonen, Evert: 1914–1916
Laivaara, Tapio: hjLä 1974– ht 1978, t 1979–1980, 1981–
Lehtinen, Hannu: t vt 1973, ht 1979
Lehtinen, Ilari: t vt 1973–1977
Malmio, Arja: hjLä 1965–1966
Mansnerus, Ilpo: hjLä 1962–1963, v 1967–1968, Leb 1968–1977, t 1980–1981
Mattson, Jack: assist. 1980–1981, t 1981–
Meloni, Ettore: vt 1919
Nurminen, Heikki: v 1969–1970, t 1971–1972, 1973–
Orlando, Michele: 1916– ht 1918, 1919–1932, Lä 1932– ht 1957
Pulakka, Timo: t 1980–
Pyrhönen, Meri-Kaisa: v vt 1979
Rauttenbacher, Josef: Lä 1963–1966, Leb 1966–1968
Rislakki, Arja: hjLä 1966–1967
Ruoho, Liisa: hjLä 1968–1974, ht 1976, t vt 1976–
Ruottinen, Olli: hjLä 1962–1965, t 1965–1976
Siirala, Marjatta: hjLä 1965–1967, 1970–1971
Silván, Ulla: v vt 1979
Tibursky, Alfred: 1913–1914
Vakkilainen, Liisa: hjLä 1970–1972, t 1975–1976
Veijalainen, Reino: Lä 1958–1963
Voipio, Anja: hjLä 1972–1973, v 1976–1977

Flöjtpedagogik (–1981)
Alvas, Juho: 1975–1981
Helasvuo, Mikael: 1977–1980
Ruoho, Liisa: 1978–1981

Blockflöjt

Cederlöf, Egil: Le 1960–1963, Lä 1963–1966, Lll 1968–1974

Dahlström, Fabian: t 1965–1967
Forsman, Rabbe: t 1976–
Keskinen, Johanna: t 1979–1980, assist. 1980–1981
Ruottinen, Olli: t 1970–1977
Siniranta, Leena: t 1979–1980, assist. 1980–1981, t 1981–
Ukkonen, Kyllikki: v 1973–1974, t 1976–1977

Blockflöjtpedagogik (–1981)
Forsman, Rabbe: 1979–1981
Ruottinen, Olli: 1979–1980

Oboe

Antere, Panu: t 1978–
Huttunen, Edvard: 1926–1928
Montante, Giuseppe: 1926–1932, t 1932–1933
Schimunek, Karl: 1912–1914, 1915–1920, vt 1921, 1922– ht 1923, 1924–1926
Sipilä, Asser: v 1947–1948, Lä 1948–1966, Leb 1966–1979, t 1979–
Teikari, Jouko: v 1967–1968, Leb 1979–
Viiki, Eero: t 1933–1937, Lä 1937–1948

Oboepedagogik (–1981)
Sipilä, Asser: 1975–1981
Teikari, Jouko: 1980–1981

Klarinett

Aerila, Kusti: 1911–1912, 1914–1932, Lä 1932–1948
Ahlgren, Johan: 1929–1932, t 1932–1933
Fagerlund, Martin: v 1964–1965
Hirvonen, Mauno: t vt 1947–1948, Lä 1948–1957
Kojo, Kullervo: t vt 1981–
Lampinen, Paavo: Leb 1978–
Lavela, Sven: t 1948–1955, Lä 1956–1966, Leb 1966–1978, t 1978– ht 1980
Linnala, Eero: Lä 1957–1961, Le 1961–1966, Leb 1966–1972
Lötjönen, Tapio: hjLä 1962–1964, t 1964–1972, v 1972–1973, t 1973–
Mannerström, Harald: 1926–1929
Pensola, Risto: hjLä 1960–1975, t 1975–
Ruotsalainen, H.V.: t ht 1946
Sgobba, Mario: v 1955–1956, 1962–1963, ht 1977
Simola, Reino: t ht 1972, Leb vt 1973
Tiainen, Juho: t 1945–1946

Klarinettpedagogik (–1981)
Lampinen, Paavo: 1979–1980
Lavela, Sven: 1975–1980
Simola, Reino: 1975–1976

Fagott

Ahmas, Harri: t 1980–
Elola, Emanuel: t 1964–1967, Leb 1967–
Maestri, Attilio: 1916–1918, 1919– ht 1925
Noras, Erkki: t 1956–1968
Oksanen, Alarik: ht 1925–1926
Ojanperä, Olavi: t 1979–1980
Viljava, Aarne: 1928–1932, t 1932–1937, Lä 1937–1964

Fagottpedagogik (–1981)
Elola, Emanuel: 1978–1980

Bleckblåsinstrument

Apostol, Alexej: 1899–1902, vt 1905– ht 1907, 1908–1909, 1911–1912
Leander, Adolf: 1885–1899
Näre, Lauri: v vt 1908

Valthorn

Fransman, Holger: 1931–1932, t 1932–1937, Lä 1937–1961, Le 1961–1966, Leb 1966–1973, t 1973–1978
Juuri, Esko: v 1963–1964
Kasper, Antero: t vt 1973, 1974–1975, v 1975–1978, t 1978–
Kulmala, Kalervo: Leb 1973–
Köhelik, Albert: 1925–1927
Labahn, Otto: 1922–1925
Liljander, Ville: v 1944–1945
Massow, Viktor: 1930–1931
Parantainen, August: 1917–1922
Ronkanen, Timo: v ht 1978
Saarman, Andreas: 1927–1930
Salonen, Esa-Pekka: hjLä 1977–1978, v ht 1978

Valthornspedagogik (–1981)
Kulmala, Kalervo: 1979–1981

Trumpet

Jaatinen, Reima: hjLä1965–1968
Karjalainen, Erkki: t 1971–1972, v ht 1972, Leb vt 1973–
Karttunen, Enok: 1919–1929
Koivu, Uno: t vt 1937, Lä 1937–1966, Leb 1966–1972
Kulku, Pertti: t 1981–
Nissilä, Allan: v 1967–1968
Ojala, Lauri: t 1948–1954, Lä 1954–1966, Leb 1966–
Pynnönen, Vilho: 1930–1932, t 1932– ht 1936
Vilkko, Alexander: 1914–1919, 1929–1932
Virtanen, Kalevi: v 1967–1968

Trumpetpedagogik (–1981)
Karjalainen, Erkki: 1975–1981
Ojala, Lauri: 1979–1981

Basun

Aro, Voitto Viljo: 1915–ht 1918, ht 1919, 1920–1932, t 1932–1937, Lä 1937–1954
Hostikka, Pertti: v 1962–1963
Karjalainen, Ahti: Lä 1950–1952
Koivisto, Kari: assist. 1980–1981, t 1981–
Koivusilta, Heikki: t 1979–1980, assist. 1980–1981
Lampinen, Olavi: t 1952–1954, Lä 1954–1966, Leb 1966–
Räty, Risto: v 1967–1968, t 1972–1977
Stahl, P.: vt 1920
Stan, Mircea: t 1979–1980

Basunpedagogik (–1981)
Lampinen, Olavi: 1978–1980

Tenor- och barytonhorn (euphonium)

Kuikka, Arvo: t 1956–1963
Lampinen, Olavi: 1980–1981 (Leb)

Tuba

Kuikka, Arvo: t 1955–1963
Pesonen, Raimo: t 1974–

Tubapedagogik (–1981)
Pesonen, Raimo: 1979–1980

Saxofon

Savijoki, Pekka: t 1978–

Harpa

Babucke-Räisänen, Erika: t 1965–
Juutilainen, Ilona: t 1956–1965
Kajanus-Blenner, Lilly: 1918–1932, Lä 1932–1956

Slagverk

Asikainen, Seppo: t 1967–1969
Hannola, Markku: Leb vt 1974–
Hämäläinen, Pauli: v 1960–1961, t 1962–1963, v 1967–1968, t 1969–1973, v ht 1973
Koskinen, Gunnar: t vt 1941, 1943–1945, Lä 1945–1962
Kuisma, Rainer: Lä 1963–1966
Lehtevä, Lauri: 1926–1932, t 1932–ht 1936, 1937–ht 1940
Saari, Kauko: t ht 1979, 1980–1981
Silander, Johan: 1915–ht 1924, ht 1925
Sorvali, Urpo: t 1979–1980

Slagverkspedagogik
Hannola, Markku: 1979–1981

Gitarr

Halén, Ole: hjLä 1975–1979, t 1979–
Minkkinen, Allan: hjLä 1967–1969
Putilin, Ivan: t 1967–1978
Savijoki, Jukka: t 1977–1981, tillfLe 1981–
Siirala, Seppo: t 1977–1978, t 1981–
Vesanen, Pekka: hjLä 1972–1977, t 1977–
Äikäs, Kari: hjLä 1975–1977, t 1977–

Gitarrpedagogik
Halén, Ole: 1978–1979
Putilin, Ivan: 1975–1976
Savijoki, Jukka: 1978–1981
Vesanen, Pekka: 1978–1980
Äikäs, Kari: 1978–1979

Luta

Karlson, Leif: t 1975–1977, 1981–

Dragspel

Ikkelä, Merja: assist. 1981–
Rantanen, Matti: t 1977–
Tynkkynen, Marjut: assist. 1981–
Velamo: Heidi: assist. 1981–

Dragspelspedagogik
Rantanen, Matti: 1978–1981

Vibrafon

Lahtinen, Jorma: t 1979–1980

El-bas

Leivo, Jarkko: t 1979–1980

Ackompanjatörer och korrepetitörer
(opera-, solist- och rörelseklasserna)

Under Helsingfors musikinstituts första tid verkade ''flertalet 1:sta lärare i pianospel samt Herr Wegelius'' som ackompanjatörer (HM-20, s. 16).

a) *Heltidsanställda ackompanjatörer*
Alestalo-Rahko, Raija: v 1970–1971
Asikainen, Pekka: v 1972–1974 (1/2 tjänst)
Bister, Hannu: v 1969–1970, 1971–1972, 1973–1974 (1/2 tjänst)
Carlson, Yrjö: v 1981–
Eerikäinen, Jarmo: v ht 1976 (1/2 tjänst)
Gothoni, Ralf: 1968– ht 1972
Hakasalo, Kimmo: v 1972–1973 (1/2 tjänst)
Hakuli-Perttula, Anna-Leena: v 1976–1977

Hymander, Hjördis: v ht 1975, 1977–1978
Kallioniemi, Sole: v 1952–1953, 1974–1976
Kyykkä, Riitta-Liisa: tillfLe 1981–
Lahtela, Hannu: v 1971–1972 (1/2 tjänst)
Lappalainen, Risto: 1973–
Lauriala, Risto: 1976–
Louhos, Meri: 1955–1959
Perttula, Matti: v vt 1977 (1/2 tjänst)
Pietarinen, Sirkka: 1950–1954
Rantasalo, Inkeri: 1950–1953
Salonen-Kakkuri, Kaija: 1953–1974
Sara (Lagus-Sara), Elsa: 1953–1955
Sarmanto, Auvo: 1958–1959

b) *Timackompanjatörer*
Ahonen, Ritva-Tuuli 1978–1979
Alestalo-Rahko, Raija: 1969–1970
Ampuja, Eija-Riitta: 1964–1965
Anttila, Tuula-Marja: 1975– ht 1977
Asikainen, Pekka: 1975–1978
Bergström (Helminen), Pirjo: 1961–1963
Bister, Hannu: 1965–1966, 1972–1978
Borg, Aune: 1960–1961, 1966–1967, 1968–1971
Brenner, Egil: 1964–1966
Buckbee, George: 1966–1968
Carlson-Nuotio, Greta: 1963–1965, 1968–1974
Carlson, Yrjö: vt 1973–1981
Eerikäinen, Jarmo: 1975–1979
Gothoni, Ralf: 1962–1963, 1964–1965
Haapasalo, Pekka: 1966–1967, 1968–1969, 1970–1974
Hakasalo, Kimmo: 1963–1964, 1965–1966
Hakuli-Perttula, Anna-Leena: 1975– ht 1976, 1977–1980
Hanhinen, Tuula: 1974–1975, 1980–1981
Hanski, Ilkka: vt 1978
Hapuoja, Marjukka: 1965–1966
Heikkilä, Kerstin: 1964–1965, 1967–1968, 1972–1977
Heikkilä, Outi: 1975–1977
Heino, Maija-Liisa: 1969–1970
Heinonen, Liisa: 1980–1981
Heinrich, Peter: 1965–1966
Herndon, Craig: vt 1973
Hymander, Hjördis: 1959–1977, 1978–1980
Hämäläinen, Tuomo: vt 1978– ht 1978, 1979–1981
Ingelin, Riitta: 1980–1981
Jarvola, Jukka: 1962–1966
Jokinen, Erkki: 1963–1964
Jussila, Riitta: 1981–
Kallio, Erkki: 1979–1980
Kallioniemi, Sole: 1956–1974, ht 1976–1979
Kataja, Lassi: 1980–1981
Keilhack, Karl: 1966–1970
Kokkonen, Mikko: 1966–1967
Konttori, Annikka: 1980–1981
Kotiranta, Pentti: 1974–
Laaksonen, Marjatta: 1980–1981
Lahtela, Hannu: 1974–1981
Lagerspetz, Juhani: 1980–1981
Lauriala, Risto: 1975–1976
Lehtinen, Markus: ht 1980
Lille, Mart: 1974–1976, vt 1980
Lindroos, Peter: 1968–1969
Louhos, Meri: 1959–1961
Löfman, Rolf: 1974–
Mellenius, Elisabeth: 1956–1958
Mustonen, Ritva-Tuuli: 1969–1970
Mutru, Marja: 1980–1981
Mäkelä (Kyykkä), Riitta-Liisa: 1978–1981
Nuottamo-Puhakainen, Päivi: 1977–1978
Nybo, Alf, 1974–
Ollaranta, Jorma: 1964–1967
Paananen, Ilkka: 1980–
Parkkonen, Tomi: 1971–1972
Penttinen, Tarja: 1980–1981
Penttilä-Ganszauge, Sirkka: 1959–1961, 1967–1968
Perttula, Matti: 1975– ht 1976, 1977–1978, 1981–
Pesonen, Matti: 1977–1978
Pietarinen, Sirkka: 1947–1955
Portman, Stephen: 1965–1969
Prokkola, Esko: 1956–1957, 1958–1959
Raekallio, Matti: 1978–1979
Rajakangas, Tuulikki: 1965–1966
Ranta, Ilmo: 1975–
Rissanen, Leena: 1965–1966
Rudas, Gabor: 1978–1979
Rännäli, Rauno: 1973–1974
Saari, Jouko: 1965–1966, 1970–1973, 1974–1975
Saikko, Anu: vt 1981
Salminen, Satu: vt 1981–
Sara (Lagus-Sara), Elsa: 1951–1952, 1955–1968
Saurio, Karin: 1961–1962
Sivonen, Ilkka: 1974–1975
Säily, Ossi: 1966–1968
Tammela, Erkki: 1965–1966, 1972–1973
Tiainen, Martti: 1974–1975
Tuomela, Tuula-Maija: vt 1978
Tuomi, Reima: 1966–1968
Wahl, Maria: 1965–1966
Viitala, Ritva: 1976–1981
Viitasalo-Pohjola, Marita: 1978–1979
Vähälä, Arto: 1974–1978
Ylönen, Lea: 1966–1967

Italienska

Föreningen ''Nuoret Italian Ystävät'' stod för undervisningen i slutet av 1930-talet.

Lärare:
Peternolli, Ernesto: åtminstone vt 1936–1938

Från våren 1944 t.o.m. läsåret 1971–1972 anordnades undervisningen av Istituto di Cultura Italiana in Finlandia. Lärare:

dr Giacchini: vt 1944
Kuokkanen, M.: åtminstone 1950–1951
Huttunen, Anna-Maija: åtminstone 1953–1954
Nordfors, Kaisu: åtminstone 1956–1957
Virtanen, Unto: åtminstone 1957– ht 1959
Vuorenkoski, Veli: åtminstone vt 1960
di Porceddu, Renzo: 1960–1972

Fr.o.m. 1973 sker undervisningen i akademins egen regi.

de Anna, Luigi: t 1973–1975, 1976–1977
Roselli, Pietro: t 1977– ht 1979
Ricci, Paolo: t 1975–1976
Söderholm, Leena: t vt 1980–

Engelska

Boswell, Simon: t 1979–
Ervola, Kaija: t 1978– ht 1979

Kulturkännedom

Siltala, Touko: t 1981–

Vaktmästare

Alkanen, Veikko: 1973–1978
Blankman: 1890–1892
Eklund, Oskar: 1906–1935
Hynninen, Olga: övervaktm. 1981–
Karaslahti, Gösta: 1935–1944
Lappalainen, Lasse: 1981–
Lehtevä, Reino Oskari: ht 1980
Lindeman, F. O.: 1882–1890
Loikkanen, Timo: ht 1980
Manner, Anni: 1944–1961
Murtomäki, Pentti: 1978–1980
Palin, Kalevi: 1980–
Palm, Fridolf: 1900–1906
Paronen: 1929(?)–1945 (Stiftelsen)
Saukkonen, Kalle: 1968–
Söderholm, E. T.: 1892–1900
Vänttinen, Heikki: 1980–
Åberg, Nina: 1962–1980
Åberg, Runar: 1945–1960, övervaktm. 1960–1966, äldre vaktm. 1966–1980. (Stiftelsen)

T.f. vaktmästare
Alkanen, Veikko: 1972–1973
Hynninen, Olga: 1980–1981
Karaslahti, Helena: 1942–1943
Koskimies, Kalervo: 1980
Lehtevä, Reino: 1980
Manner, Anni: 1943–1944
Stenvall, Kaarlo: 1939–1940
Åberg, Runar: 1940–1941

Bud

Grönholm, Dagny: 1964–1966
Haapanen, Saija: 1981–
Hohti, Matti: 1978
Immonen, Anneli: 1970–1971
Korimäki, Iris: 1975–1976
Koskimies, Tiina: 1975
Koskinen, Hanna: 1980
Koskinen, Juha: 1980
Miettinen, Ulla: 1979–1980
Oinonen, Leena-Liisa: 1976–1977
Petroff, Marja: 1977–1978
Rainio, Heikki: 1977–1978
Roos, Paula: 1973–1974
Sissonen, Raili: 1967–1968
Sutinen, Jukka: 1978–1979
Syrjä, Leena: 1967, 1968–1969
Wikblom, Päivi: 1977
Åberg, Tommy: 1972–1973

Gårdskarl

Mustomäki, Pentti: 1980–

Städerskor
(i ÅB från 1955)

Alkanen, Alli: 1967–1978
Bergenwall, Lyyli: 1972–1975
Flytström, Solveig: 1978–
Jokinen, Aili: 1967–1976
Järvitalo, Martta: 1955–1975
Kasterinne, Bertta: 1955–1966
Levonniemi, Marjatta: 1978–
Lindgren, Sylvi: 1960–1964
Moilanen, Hellin: 1966–1967
Mäkinen, Hulda: 1955–1966
Niemi, Helmi: 1976–
Nieminen, Saima: 1966–1967
Nurmi, Kaarina: 1980–
Salin, Kerttu: 1955–1960
Siekkinen, Milja: 1978–1979
Toivonen, Linnea: 1980–
Tukiainen, Anna-Liisa: 1978
Tukiainen, Hertta: 1967–1977
Uusitalo, Impi: 1978–
Uusitalo, Laina: 1975–1978

Garderoben
(i ÅB från 1955)

Aho, Toini: 1973–
Jormanainen, Aino: 1967–1972
Lehtisaari, Hilda: 1970–1976
Leinonen, Marja-Liisa: 1980–
Malin, Kyllikki: 1966–1967
Mäntynen, Sylvi: 1972–1980
Stubb, Anja: 1976–
Wallenius, Hanna: 1955–1973
Vesanto, Lilli: 1955–1966

Förkortningar

ack	ackompanjemang
assist.	assistentlärare
cant	sång
cb	kontrabas
C.M.S.O.I.	Contemplativt-mystiska orden
cor	valthorn
DEL	delegationens protokoll
DIR	direktionens (bestyrelsens) protokoll
DPr	Dagens Press, Helsingfors
DT	Dagens Tidning, Helsingfors
fag	fagott
fl	flöjt
FM	Finsk Musikrevy
FYTT	Filosofisten ja yhteiskuntatieteellisten tiedekuntien tutkinnonuudistus. (Examensreformen inom de humanistiska och samhällsvetenskapliga fakulteterna.)
Hbl	Hufvudstadsbladet, Helsingfors
HD	Helsingfors Dagblad
hjLä	hjälplärare
HK	Helsingfors Konservatorium (1924–1939)
HM	Helsingfors musikinstitut
HMf	Helsingfors musikförening
HM-20	Helsingfors Musikförening och Musikinstitut 1882–1902, H:fors 1902.
HS	Helsingin Sanomat
ht	höstterminen
KATU	Kasvatusalan tutkinnonuudistuksen ohjaus- ja seurantaprojekti (Lednings- och uppföljningsprojektet för den pedagogiska examensreformen)
KEK	Kansallinen elämäkerrasto, Porvoo 1927–1934
klar	klarinett
KOTU	SA:n koulumusiikkiosaston tutkinnonuudistusryhmä (Arbetsgruppen för en examensreform vid SA:s skolmusikavdelning)
Le	Lektor
Leb	Lektor med bitjänst
Lhl	Lektor med högre löneklass
Lll	Lektor med lägre löneklass
Lä	Lärare
Mbl	Morgonbladet, Helsingfors
MT	Musiikkitieto
MW	Martin Wegelius
NP	Nya Pressen, Helsingfors
ob	oboe
org	orgel

p	piano
prof	professor
RA	Riksarkivet, Helsingfors
SA	Sibelius-Akademin
SA-75	KARVONEN, A., Sibelius-Akatemia 75 vuotta, Hki 1957.
SAMO	Sibelius-Akatemian ja musiikkioppilaitosten työnjakoa selvittävä työryhmä (arbetsgruppen för utredning av arbetsfördelningen mellan SA och musikutbildningsanstalterna).
SATU	Sibelius-Akatemian tutkinnonuudistusryhmä (arbetsgruppen för en examensreform vid SA)
SH	Societetshuset
SFV	Svenska folkskolans vänner
SK	Suomen Kuvalehti
SLS	Svenska Litteratursällskapet i Finland
Sm	Sibeliusmuseum, Åbo
SML	Suomen Musiikkilehti
SMOL	Suomen Musiikinopettajain Liitto
Stift.st.	Stiftelsens för Sibelius-Akademin styrelse
SS	Suomen Sosiaalidemokraatti, Helsinki
SULASOL	Suomen Laulajain ja Soittajain Liitto
t	timlärare
TfM	Tidning för musik
tillfLe	tillfällig lektor
trb	basun
trp	trumpet
TS	Turun Sanomat
UM	Undervisningsministeriet
Univ.	Universitetets solennitetssal
US	Uusi Suomi, Helsinki
v	vikarie (i lärarfört.)
v	violin (i konsertfört.)
vla	viola
vlc	violoncell
vt	vårterminen
ÅB	årsberättelse
Åm	årsmöte
ÅU	Åbo Underrättelser

Helsingfors musikinstituts konserter och extra musikaftnar 1882–1913

Programmen har sammanställts på basen av uppgifter bevarade i Sibelius-Akademins och Sibelius-museums arkiv, samt i några fall tidningsnotiser. En total kontroll med hjälp av tidningsrecensioner har inte verkställts. Konserternas pauser har inte markerats nedan; tankstreck anger endast gränsen mellan programmens avdelningar.

1. 5.10. 1882 Univ.
Beethoven: Trio D. C. Pohlig, p, A. Sitt, v, J. Hrimaly, vlc. – Schumann: Die Lotusblume. Grieg: Min tankes tanke. Schumann: Frühlingsnacht. E. Mechelin, cant, ack. R. Faltin, p. – Vieuxtemps: Fantasia appasionata. A. Sitt, v, ack. R Faltin, p. – Mendelssohn: Variations sérieuses. H. v. Mickwitz, p. – Lotti: Aria. Gluck: Gavotte. J. Hrimaly, vlc, R. Faltin, p. – Liszt: Don Juan-fantasi. C. Pohlig, p.

2. 26.10.1882 Univ.
Schumann: Kvintett Ess. C. Pohlig, p, A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Ries: Svit nr 2 F. A. Sitt, v, R. Faltin, p. – Beethoven: Sonat f op. 57. C. Pohlig, p. – Raff: Liebeserklährung; Die Mühle ur Die schöne Müllerin. A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – transkr. Liszt: Bröllopsmarsch och Älvdans ur En midsommarnattsdröm. C. Pohlig, p.

3. 16.11.1882 Univ.
Haydn: Kvartett G. A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Schumann: Kreisleriana. H. v. Mickwitz, p. – Rubinstein: Aria ur Feramors. E. Mechelin, cant – Grieg: Kvartett g op. 27. A. Sitt, v. K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc.

4. 7.12.1882 Univ.
Bach: Konsert C för två flyglar och stråkorkester. R. Faltin, p, H. v. Mickwitz, p. – Gluck: Aria ur Orfeus. J. Tscheschkowski, cant, ack. R. Faltin, p. – Rubinstein: Lento ur Kvartett c. Cherubini: Scherzo ur Kvartett Ess. A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vlc. – Lassen: Es war ein Traum. Tjajkovskij: Böse Stunde. J. Tscheschkowski, cant, ack. R. Faltin, p. – Kiel: Valser för stråkkvartett op. 73. A. Sitt v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Rheinberger: Capriccio; Fuga. C. Pohlig, p. – Schubert: Der Doppelgänger. Chopin: Polska sånger. J. Tscheschkowski, cant, ack. R. Faltin, p.

5. 1.2.1883 Nikolajkyrkan
Wagner: Wach auf! ur Die Meistersinger, transkr. för orgel. R. Faltin, org. – Bach: Fantasi och fuga g. R. Faltin, org. – Händel: Largo. J. Hrimaly, vlc, A. Sitt, v, R. Faltin, org. – Haydn: Ave verum. E. Mechelin, cant, ack. R. Faltin, org. – Becker: Adagio. A. Sitt, v. – Bach: Koralförspel (Wachet auf, ruft uns die Stimme!). R. Faltin, org. – Liszt: Angelus, prière aux anges gardiens. A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Arcadelt: Ave Maria. Praetorius: Freut euch Ihr lieben Christen. Wegelius: Sei still! Bl.k. a cappella, dir. M. Wegelius. – Mozart: Sonat för orgel och stråkorkester.

6. 26.2.1883 Univ.
Beethoven: Trio B op. 97. C. Pohlig, p, A. Sitt, v, J. Hrimaly, vlc. – Schubert: Fantasi op. 15. C. Pohlig, p. – Rubinstein: Adagio ur Kvartett F op. 17. Mendelssohn: Canzonetta ur Kvartett Ess op. 12. A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – transkr. Liszt: Vals ur Gounods Faust. C. Pohlig, p.

7. 15.3.1883 Univ.
Schubert: Kvintett C. E. Albrecht, v, A. Gelbcke, v, Fr. Hildebrand, vla, A. Werschbilowitsch, vlc, J. Hrimaly, vlc. – Bach: Aria. A. Werschbilowitsch, vlc, ack. en stråkkvartett. – Svendsen: Oktett A op. 3. A. Sitt, v, A. Gelbcke, v, K. F. Wasenius, v, E. Albrecht, v, Fr. Hildebrand, vla, B. Hrimaly, vla, A. Werschbilowitsch, vlc, J. Hrimaly, vlc.

8. Inget program har påträffats.

9. 19.4.1883
Rubinstein: Trio B op. 52. H. v. Mickwitz, p, A. Sitt, v, J. Hrimaly, vlc. – Gounod: Aria ur La Reine de Saba. E. Mechelin, cant, ack. R. Faltin, p. – Chopin: Nocturne c; Etyd e op. 25 nr 5; Ballad g op. 23. H. v. Mickwitz, p. – Liszt: Loreley. E. Mechelin, cant, ack. R. Faltin, p. – Liszt: Campanella. H. v. Mickwitz, p.

10. 10.5.1883
Bach: Konsert d för tre flyglar och stråkorkester. C. Pohlig, p, H. v. Mickwitz, p, R. Faltin, p. – Spohr: Gesangscene. A Sitt, v, ack. R. Faltin, p. – Schumann: Andante med variationer för två flyglar op. 46. C. Pohlig, p, H. v. Mickwitz, p. – Vieuxtemps: Ballad och polonäs. A, Sitt, v, ack. R. Faltin, p. – Schumann: Fantasi op. 17. C. Pohlig, p. – Jensen: Adonisfeier för blandad kör, sopransoli och piano. Dir. M. Wegelius, ack. H. v. Mickwitz, p.

11. 23.10.1883
Weber: Sonat Ass op. 39. L. Dingeldey, p. – Mozart: Grevinnans aria ur Figaros bröllop. I. Basilier-Magelsen, cant, ack. H. v. Mickwitz, p. – Chopin: Nocturne Fiss; Vals Ass op. 64; Polonäs ciss. L. Dingeldey, p. – Schubert: Rondo brillante h op. 70. A. Sitt, v, L. Dingeldey, p. – Selmer: Modersorg. Svendsen: Birken. Winge: Hun er min. I. Basilier-Magelsen, ack. H. v. Mickwitz, p. – Liszt: Ballad nr 2. L. Dingeldey, p.

12. 1.11.1883
Brahms: Kvartett op. 25. L. Dingeldey, p, A. Sitt, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Beethoven: Ah perfido! Scen och aria. E. Engdahl, cant, ack. R. Faltin, p. – Beethoven: Sonat C op. 53. H. v. Mickwitz, p. – Schumann: In der Fremde; Intermezzo; Waldesgespräch; Die Stille; Frülingsnacht, E. Engdahl, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Raff: Giga con variazioni ur Svit op. 91. H. v. Mickwitz, p.

13. 24.11.1883
Beethoven: Trio B op. 11. L. Dingeldey, p, A. Sitt, v, J. Hrimaly, vlc. – Schubert-Liszt: Fantasi op. 15 för två pianon. L. Dingeldey och R. Faltin, p. – Mendelssohn: Konsert för violin. A. Sitt, v, ack. R. Faltin, p.

14. 8.12.1883
Haydn: Kvartett D op. 50 nr 3. A. Sitt, v. K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Händel: Largo för violoncellsolo och stråkkvartett. – Boccherini: Menuett för stråkkvartett. A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Jensen: Sie blasen zum Abmarsch; Fernsicht; Dereinst, Gedanke mein, wirst ruhig sein; Klinge, klinge, mein Pandero. E. Mechelin, cant. – Beethoven: Kvartett f op. 95. [A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc.]

15. 31.1.1884 Nikolajkyrkan
Bach: Toccata och fuga d. R. Faltin, org. – Ph. E. Bach: Aria ur Petrus. E. Mechelin, cant, – von Bronsart: Fantasiestück för violin och orgel. A. Sitt, v, R. Faltin, org. – Mendelssohn: Sonat nr 5 D för orgel. R. Faltin, org. – Händel: Aria ur Josua. E. Mechelin, cant. – Haydn: Adagio. A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Palestrina: Vigilate, Wüllner: Ave Maria. Musikinstitutets damkör, dir. M. Wegelius. – Richter: Variationer över koralen Was mein Gott will, das g'scheh' allzeit för orgel, violiner, basun och kör.

16. 6.2.1884
Beethoven: Trio c op. 1 nr 3. S. Menter, p, A. Sitt, v, J. Hrimaly, vlc. – Schumann: Es stürmet am Abendhimmel; Abschied vom Walde; Röselein, Röselein! E. Mechelin, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Liszt: Concerto pathétique. S. Menter, p. L. Dingeldey, p. – Tjajkovskij: Ein einzig' Wörtchen; Im wogenden Tanze. E. Mechelin, cant, ack. L. Dingeldey, p. – transkr. Liszt: Auf Flügeln des Gesanges; Uvertyr till Tannhäuser. L. Dingeldey, p.

17. 6.3.1884 Univ.
Rubinstein: Kvintett F op. 59. J. Pickel, v, A, Seifert, v, H. Weickmann, vla, A. Sitt, vla, J. Seifert, vlc. – Beethoven: Kvartett Ess op. 127. J. Pickel, v, A, Seifert, v, H. Weickmann, vla, J. Seifert, vlc. – Spohr: Dubbelkvartett d op. 65. J. Pickel, v, A. Seifert, v, H. Weickmann,vla, J. Seifert, vlc, A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc.

18. Inget program har påträffats.

19. 26.4.1884 Univ.
Schumann: Kvartett Ess op. 47. H. v. Mickwitz, p, A. Sitt, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Molique: Andante ur Konsert D. Popper: Reigen ur sviten Im Walde. Neruda: Berceuse slave. J. Hrimaly, vlc, ack. L. Dingeldey, p. – Grieg: Modersorg. Kjerulf: Sjömansflickan; Hvile i Skoven. E. Mechelin, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Rubinstein: Me-

lancholie. Moszkowski: Menuett. Bach-Saint-Saëns: Gavott. H. v. Mickwitz, p. – Chopin: Introduction et Polonaise brillante. J. Hrimaly, vlc, H. v. Mickwitz, p.

20. 9.10.1884
Beethoven: Kvintett C op. 29. A. Sitt, v, A. Tschetschulin, v, B. Hrimaly, vla, K. F. Wasenius, vla, J. Hrimaly, vlc. – Beethoven: Andante con variazioni ur Sonat op. 47. A. Sitt, v, L. Dingeldey, p. – Beethoven: Ah Perfido! Scen och aria. E. Mechelin, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Beethoven: Sonat op. 81 Ess. L. Dingeldey, p.

21. 23.10.1884
Haydn: Duett ur Skapelsen. E. och A. Hildach, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Beethoven: Variationer ur Kvartett A. A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Haydn: Pastorelle. Weber: Unbefangenheit; Heimlicher Liebe Pein; Der kleine Fritz an seine Freunde. A. Hildach, cant, ack. E. Hildach, p. – Vieuxtemps: Rêverie. A. Sitt, v, ack. L. Dingeldey, p. – Schubert: Du bist die Ruh'; Der Lindenbaum; Der Doppelgänger; Die Post. E. Hildach, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Raff: Liebeserklärung; Die Mühle ur Die schöne Müllerin. A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Holländer: O sanfter, süsser Hauch! Cornelius: Ein Wort der Liebe. Reinecke: Keine Sorg' um den Weg. E. och A. Hildach, cant, ack. L. Dingeldey, p.

22. 6.11.1884
Saint-Saëns: Septett Ess op. 65. L. Dingeldey, p, A. Österberg, kornett, A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc, Wilkman, cb. – Chopin: Fantasi op. 49 f. H. Wefing, p. – Tjajkovskij: Nocturne. Popper: Arlequin. Prinsessan Elisabeth av S.-Meiningen: Wiegenlied. J. Hrimaly, vlc, ack. L. Dingeldey, p. – Liszt: Liebestraum. Jadassohn: Scherzo op. 35. X. Scharwenka: Polnischer Tanz op. 3 nr 1. H. Wefing, p.

23. 27.11.1884
X. Scharwenka: Trio op. 45 a. X. Scharwenka, p, A. Sitt, v, J. Hrimaly, vlc. – Mendelssohn: Preludium och fuga e. Chopin: Scherzo h. X. Scharwenka, p. – Schumann: Sånger ur Dichterliebe. E. Mechelin, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Liszt: Ricordanza; Polonäs E. X. Scharwenka, p.

24. 24.1.1885
Goldmark: Kvintett op. 30 B. L. Dingeldey, p, A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B, Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Schubert: Erlkönig. A. Ojanperä, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Saint-Saëns: Variationer op. 35 över ett tema av Beethoven. L. Dingeldey, p, H. Wefing, p. – Franz: Stille Sicherheit, Schubert: Aufenthalt, Kjerulf: Sövnen. A. Ojanperä, cant, ack. L. Dingeldey, p.

25. 24.2.1885
Mozart: Kvartett d. A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Saint-Saëns: Aria ur Etienne Marcel. E. Mechelin, cant, ack. H. Wefing, p. – Liszt: Sonat h. L. Dingeldey, p. – Raff: Andante ur Kvartett d op. 77. A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Kjerulf: L'attente. Backer-Gröndal: En bön; Mit Hjertes Drotning. E. Mechelin, cant, ack. H. Wefing, p.

26. 24.3.1885
Bach: Konsert c. L. Dingeldey, p, H. Wefing, p, ack. en stråkkvintett. – Mozart: Vitellias aria ur Titus, M. Lagermark, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Tartini: Sonat g. A. Sitt, v. ack. L. Dingeldey, p. – Gluck: Andra akten ur Orfeus. M. Lagermark, cant, en elev cant, institutets kör förstärkt av amatörer, dir. M. Wegelius.

27. 30.3.1885
Haydn: Kvartett op. 54 C. J. Pickel, v, A. Seifert, v. H. Weickmann, vla, J. Seifert, vlc. – Bach: Sonat G. H. Weickmann, vla, ack. J. Pickel, v, A. Seifert, v, J. Seifert, vlc. – Beethoven: Kvartett op. 95 f. J. Pickel, v, A. Seifert, v, H. Weickmann, vla, J. Seifert, vla.

28. 18.4.1885
Mendelssohn: Trio d. S. Menter, p, A. Sitt, v, J. Hrimaly, vlc. – Scarlatti: Allegro vivacissimo. Schumann-Liszt: Frühlingsnacht. Schubert-Liszt: Gretchen am Spinnrade; Ungarischer Marsch. S. Menter, p. – Liszt: Ricordanza. Chopin: Etyd; Polonäs. S. Menter, p. – Liszt: Mazeppa. S. Menter, p, L. Dingeldey, p. – Liszt: Don Juan-fantasi. S. Menter, p.

29. 21.5.1885
Ries: Svit nr 1 op. 26. A. Sitt, v, ack. H. Wefing, p. – Schumann: Etudes symphoniques. H. Wefing, p. – B. Hrimaly: Morgonen. Wegelius: Till skogs en liten fågel flög. (med altsolo). Institutets damkör (förstärkt), A. Ahnger, cant. – Vieuxtemps: Introduktion och Rondo ur Konsert E. A. Sitt, v, ack. H. Wefing, p. – Liszt: Ungersk rapsodi nr 12. H. Wefing, p.

30. 26.11.1885.
Bazzini: Allegro de concert. M. Wasiljeff, v.

– Bruch: Frithiof auf seines Vaters Grabhügel. A. Ojanperä, cant, fruntimmerskör. – Liszt: Mignon; Romance oubliée; Legende. L. Dingeldey, p. – Kjerulf: Veiviseren synger; Sövnen; Serenade ved Strandbredden. A. Ojanperä, cant, kör. – Tjajkovskij: Sérenade mélancholique. Brahms-Joachim: Ungersk dans. Wieniawsky: Polonaise. M. Wasiljeff, v.

31. 26.11.1885
Bazzini: Allegro de Concert. M. Wasiljeff, v, ack. L. Dingeldey, p. – Bruch: Frithiof auf seines Vaters Grabhügel, Concertscene. A. Ojanperä, cant, institutets damkör (förstärkt), L. Dingeldey, p. – Liszt: Mignon; Romance oubliée; Légende de St. François Assisi: Prédication aux oiseaux. L. Dingeldey, p. – Kjerulf: Veiviseren synger; Sövnen; Serenade ved Strandberedden (solo med kör). A. Ojanperä, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Tjajkovskij: Sérénade mélancolique. Brahms-Joachim: Ungersk dans. Wieniawsky: Polonäs nr 1. M. Wasiljeff, v, ack. L. Dingeldey, p.

32. 20.4.1886
Liszt: Festklänge arr. för två pianon. L. Dingeldey, p, H. Wefing, p. – Liszt: Chor der Engel ur Faust. Institutets damkör (förstärkt), ack. L. Dingeldey, p, H. Wefing, p, harmonium, dir. M. Wegelius. – Liszt: Romance oubliée; Les Cloches de Génève, arr. för violin och piano. M. Wasiljeff, v, ack. L. Dingeldey, p. – Liszt: In Liebeslust; Es war ein König in Thule. A. Ojanperä, cant, ack. H. Wefing, p. – Liszt: Körer ur Der entfesselte Prometheus. Musikinstitutets kör (förstärkt), ack. L. Dingeldey, p, H. Wefing, p, dir. M. Wegelius.

33. 30.11.1886
Chopin: Rondo op. 73. L. Dingeldey, p, H. Wefing, p. – Molique: Konsert a, I. M. Wasiljeff, v, ack. H. Wefing,p. – Liszt: Fantasi över ungerska folkmelodier. I. Hymander, p, ack. L. Dingeldey, p. – Tjajkovskij: Canzonetta ur Konsert för violin. Bazzini: Calabrese. M. Wasiljeff, v, ack. H. Wefing, p. – Becker: Die Wallfahrt nach Kevlaar. Musikinstitutets kör (förstärkt), A. Ojanperä, cant, H. Hymander, cant, ack. L. Dingeldey, p, H. Wefing, harmonium, dir. M. Wegelius.

Extra musikafton 9.5.1887
Jensen: Adonisfeier. Musikinstitutets kör (förstärkt) E. Engdahl, cant, ack. L. Dingeldey, p, dir. M. Wegelius. – Saint-Saëns: Konsert. M. Wasiljeff, v, ack. H. Wefing, p. – Wegelius: Melodram och kör ur Den 6 Maj. A. Arppe, deklamation, musikinstitutets kör (förstärkt), dir. M. Wegelius.

34. (i programbladet:35) 20.10.1887
Beethoven: Sonat op. 53 C. C. Schuler, p. – Goldmark: Konsert op. 28 a, I. H. Csillag, v, ack. H. Wefing, p. – Goltermann: Konsert d, II, III. W. Renck, vlc, ack. H. Wefing, p. – Beethoven: An die ferne Geliebte. A. Ojanperä, cant, ack. H. Wefing, p. – Chopin: Etyd ciss. Mendelssohn: Scherzo ur op. 7. Schuler: Fantasi-mazurka op. 5. C. Schuler, p. – Beethoven: Romans op. 40 G. Brahms-Joachim: Ungerska danser nr 15 och 21. H. Csillag, v, H. Wefing, p.

35. 14.2.1889
Schumann: Kvintett op. 44 Ess. F. Busoni, p, H. Csillag, v, J. Sibelius, v, K. F. Wasenius, vla, W. Renck, vlc. – Beethoven: Sonat op. 111; Variationer med fuga op. 35 Ess. F. Busoni, p. – Becker: Frühlings Begräbnis op. 24. Musikinstitutets kör (förstärkt), A. Ojanperä, cant, ack. H. Wefing, p, dir. M. Wegelius. – Liszt: Don Juan-fantasi, F. Busoni, p.

36. 28.4.1890
Sinding: Kvintett e. F. Busoni, p, J. Halvorsen, v, W. Sante, v, J. Schwartz, vla, O. Hutschenreuter, vlc. – Brahms: Nänie op. 82. Musikinstitutets kör (förstärkt), dir. M. Wegelius, ack. H. Wefing,p. – Beethoven: Sonat op. 109. E. F. Busoni, p. – Wieniawsky: Konsert nr 2. J. Halvorsen, v, ack. H. Wefing, p. – Wegelius: Aftonsång för 8-st. kör a cappella. – Balakireff: Islamei. F. Busoni, p.

37. 23.3.1891. Univ.
Sibelius: Kvartett nr 2 B. J. Halvorsen, v, W. Sante, v, J. Schwartz, vla, O. Hutschenreuter, vlc. – Pacius: Jubilate för 8 st. kör a cappella. Musikinstitutets kör (förstärkt), dir. M. Wegelius. – Schubert-Liszt: Fantasi op. 15 C. K. Ekman, p. – Wegelius: Roddaren; Aftonsång. Musikinstitutets kör (förstärkt), dir. M. Wegelius.

38. 19.10.1891 Univ.
Rheinberger: Kvartett op. 38 Ess. W. H. Dayas, p, J. Halvorsen, v, J. Schwartz, vla, H. Merck, vlc. – Servais: Konsert a. H. Merck, vlc, ack. W. H. Dayas, p. – Sibelius: Hjertats morgon; Fågellek; Drömmen. A. Ojanperä, cant, ack. W. H. Dayas, p. – Bach: Air. Popper: Andacht ur sviten Im Walde; Tarantella. H. Merck, vlc, ack. W. H. Dayas, p. – Chopin: Nocturne H. Liszt: Spansk rapsodi. W. H. Dayas, p.

39. 3.12.1891. Univ.
Konsert av Helsingfors orkesterförening och Helsingfors musikinstituts kör. Dir. R. Kajanus, M. Wegelius och W. H. Dayas, solist

Gerda Wendell, p. Mozart: Jupiter-symfonin. – Ave verum corpus för kör och stråkinstr. – Pianokonsert Ess. – Uvertyr till Trollflöjten.

40. 13.3.1893 Univ.
Saint-Saëns: Septett op. 65 Ess. W. H. Dayas, p, J. Lewermann, trp, A. Spoor, v, J. Sibelius, v, J. Schwartz, vla, A. Martin, vlc, M.de Jong, cb. – Flodin: Luca Signorelli. A. Ojanperä, cant, ack. W. H. Dayas, p. – Liszt: Sposalizio, Églogue och Les jeux d'eau à la villa d'Este ur Années de pèlerinage. W. H. Dayas, p. – Schumann: Tragödie. Cornelius: Ein Wort der Liebe op. 6 nr 2; Der beste Liebesbrief op. 6 nr 3. A. Ahnger och A. Ojanperä, cant, ack. I. Hymander, p. Vieuxtemps: Adagio och Rondo ur Konsert E. A. Spoor, v, ack. W. H. Dayas, p.

Extra musikafton 11.5.1894. Univ.
Svendsen: Kvartett op. 1 a. C. Kihlman, v, W. Sante, v, G. Dahlström, vla, A. Martin, vlc. – Saint-Saëns: Konsert op. 61. C. Kihlman, v, ack. W. H. Dayas, p. – Liszt: Concerto pathétique c. M. Dayas, p, W. H. Dayas, p (två flyglar).

Extra musikafton 29.4.1895. Univ.
Mozart: Sonat. O. Tavaststjerna, orgel, Institutets stråkorkester och elever samt R. Pobbig, cb, dir. R. Faltin. – Durante: Magnificat. Institutets elevkör, O. Tavaststjerna, orgel, I. Hymander, p, dir. M. Wegelius. Schubert: Kvintett op. 144. K. Ekman, p, C. Kihlman, v, J. König, vla, A. Martin, vlc, R. Pobbig, cb. – Wagner-Liszt: Isoldes Liebestod. Wagner-Brassin: Feuerzauber. Wagner-Liszt: Spinnlied ur Der fliegende Holländer. K. Ekman, p.

42. 1.2.1897
Schubert: Kvintett op. 163 C. C. Kihlman, v, W. Neumann, v, W. Sante, vla, G. Schnéevoigt, vlc, J. Leino, vlc. – Schubert: Die Allmacht, A, Ojanperä, cant, ack. I. Hymander, p. – Schubert: Fantasi op. 15 C. W. Petzet, p. – Schubert: Der Lindenbaum; Auf dem Wasser zu singen. A. Ojanperä, cant, ack. I. Hymander, p. – Schubert: Rondo brillant op. 70 h. C. Kihlman, v, W. Petzet, p.

43. 12.1.1898. Univ. Programbladet anger konsert, ÅB ''Extra musikafton''.
Sinding: Kvintett e. K. Ekman, p, V. Nováček, v. P. Voigt, v, L. Aloïs, vlc. – Swert: Konsert op. 36 c. L. Alois, vlc, ack, K. Ekman, p. – Tjajkovskij: Dumka, scène rustique russe op. 59. Vidor: Polonäs ur Svit op. 51. K. Ekman, p. – O. Nováček: Aria; Perpetuum mobile. V. Nováček, v, ack. K. Ekman, p. – Tjajkovskij: Andante con variazioni och Varazione finale – coda ur Trio op. 50. K. Ekman, p, V. Nováček, v, L. Aloïs, vlc.

Extra musikafton 2.5.1898
Franck: Kvintett f. W. Petzet, p. C. Kihlman, v, W. Neumann, v, W. Sante, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Liszt: Ave Maria; Pater noster; Tu es Petrus. Institutets kör, O. Tavaststjerna, orgel, I. Hymander, p, dir. M. Wegelius. – Raff: Preludio, Aria och Menuetto ur Svit op. 180 g. C. Kihlman, v, ack. I. Hymander, p.

Extra musikafton 21.5.1900
Sibelius: Andante sostenuto ur Kvintett g. K. Ekman, p. V. Nováček, v, P. Voigt, v, O. Braun, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Tjajkovskij: Rokokovariationer, G. Schnéevoigt, vlc, ack. K. Ekman, p. – Chopin: Andante spianato et grande polonaise brillante op. 22. K. Ekman, p. – Busoni: Konsert op. 35a D. V. Nováček, v, ack. K. Ekman, p.

Extra musikafton 29.4.1901
Brahms: Sextett op. 36 G. V. Nováček, v, L. Laurén,v, M. Schulz, vla, C. Lindelöf, vla, G. Schnéevoigt, vlc, E. Corbach, vlc. – Schubert: Die Allmacht; Clärchens Lied; Lied der Mignon. A. Ahnger, cant, ack. V. Nováček, p. – Bach: Konsert för två violiner d. V. Nováček, v, M. Schultz, v, ack O. Jensen, p.

Extra musikafton 21.5.1902
Beethoven: Sonat op. 96 G. K. Ekman, p, V. Nováček, v. – Schumann: Mit Myrthen und Rosen. Schubert: Nacht und Träume. Dvorak: Als die alte Mutter. d'Albert: Er ist's. I. Ekman, cant, ack. K. Ekman, p. – Vecchi: Il trionfo di Dori. Leoni: Dimmi, Clori gentil. Lasso: Eccho. Institutets kör, E. Relander, cant, M. Ranta, cant, dir. M. Wegelius. – Corelli: Sarabande e Allemande. Lalo: Intermezzo ur Konsert för violonell. G. Schnéevoigt, vlc, ack. K. Ekman, p. – Wegelius: Fågelns visa; Kung Liljekonvalje; Här nere. Institutets kör, A. Malmgren, cant, G. Lind, cant, dir. M. Wegelius.

Extra musikafton 19.4.1903
Melartin: Kvartett nr 3 Ess. V. Nováček, v, L. Laurén, v, G. Lichtenberger, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Klughardt: Schilflieder op. 28. K. Ekman, p, K. Schimunek, oboe, V. Nováček, vla. – Liszt: Don Juan, K. Ekman, p.

Extra musikafton 22.5.1905
Boccherini: Sonat. C. van Vliet, vlc. ack. K. Ekman, p. – Beethoven: Variationer op. 121a (Ich bin der Schneider Kakadu). K. Ekman, p, V. Nováček, v, C. van Vliet, vlc. – Liszt:

Ungersk rapsodi nr 12. K. Ekman, p. – Sinding: Kvintett e. K. Ekman, p, V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, C. van Vliet, vlc.

Extra musikafton 2.4.1906. Martin Wegelius in memoriam.
Schubert: Andante con moto ur Kvartett d. V. Nováček, v, L. Laurén,v. C. Lindelöf, vla, B. Pettersson, vlc. – Wegelius: Saga vid spiseln; Karin Månsdotters vaggvisa för Erik XIV. A. Mannerheim, cant, ack. K. Ekman, p. – arr. Wegelius: Den ljusa dag framliden är. Wegelius: Körsats ur Den 6 maj. Musikinstitutets kör, ack. V. Nováček, p, dir. K. Ekman. – Tjajkovskij: Trio op. 50 . K. Ekman, p, V, Nováček, v, B. Pettersson, vlc.

Extra musikafton 16.5.1907 Univ.
Porpora: Sinfonia da camera S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v, L. Laurila, v, Rhede, vlc. – Chopin: Fantasi f. S. Schnéevoigt, p. – Furuhjelm: Kvintett c. S. Schéevoigt, p, V. Nováček, v, L. Laurila, v, C. Lindelöf, vla, Rhede, vlc.

25-års festkonsert 21.10.1907 Univ.
Melartin: Sonat op. 10. V. Nováček, v, K. Ekman, p. – Faltin: Till Sylviasången II. Wegelius: Abschied. arr. Wegelius: Ramunder. Institutets kör, förstärkt med medlemmar ur MM. – Järnefelt: En drömmares sång till livet. Palmgren: Der sterbende Almanzor. Sibelius: Illalle. Melartin: Drick! E. Rautavaara, cant, ack. K. Ekman? p. – Sibelius: Romans h; Perpetuum mobile. V. Nováček, v, K. Ekman, p. – arr. Ekman: Skön Anna; Det var en vacker sommarkväll. Sibelius: Min rastas raataa. Institutets kör, förstärkt med medlemmar ur MM. dir. A. Uggla – Furuhjelm: Kvintett c, I. K. Ekman, p, V, Nováček, v, L. Laurila, v, C. Lindelöf, vla, B. Pettersson (Persfelt), vlc.

Extra musikafton 15.5.1908 SS
Rubinstein: Sonat op. 18 D. L. Aloïs, vlc, O. Merikanto. p. – Beethoven: Die holde Maid von Inverness: Der treue Johnie; O. wie kann ich wohl fröhlich sein; O, köstliche Zeit ur Schottische Lieder. E. Rautavaara, cant, ack. O. Merikanto, p. V. Nováček, v, L. Aloïs, vlc. – Molique: Konsert, II, I. L. Aloïs, vlc, ack. O. Merikanto, p. – Chopin: Barcarolle op. 60. Liszt: Tarantelle: Venezia e Napoli. E. Rängman, p.

44. 30.10.1908 Univ.
R. Strauss: Sonat op. 18 Ess. S. Schnéevoigt, p. V. Nováček, v. – Chopin: Nocturne op. 48 nr 1 c. Tjajkovskij: Thème original et Variations op. 19. S. Schnéevoigt, p. – Sinding: Kvintett e. K. Ekman, p, V. Nováček, v, L. Laurila, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc.

Konsert till förmån för sommarhemmet Vikan. 25.11.1908 Univ.
Gluck: Uvertyr ur Iphigénie. Filharmoniska Sällskapets Orkester, dir. R. Kajanus. – Rosselli: Adoramus. Palestrina: Tenebrae factae sunt. Lasso: Eccho. Institutets kör, dir. A. Törnudd. – Bach: Konsert C. S. Schnéevoigt, p, I. Hymander, p, K. Ekman, p, ack. Filharmoniska Sällskapets Orkester, dir. R. Kajanus. – Händel: Arioso och recitativ ur Floridant. Schumann: Der arme Peter. A. Ahnger, cant, ack. K. Ekman, p. – Kuula: Adante elegico och Finale ur Trio A op. 7. S. Schnéevoigt, p. V. Nováček, v, B. Persfelt, vlc.

45. 16.4.1909 Univ.
Beethoven: Sonat op. 47 A. K. Ekman, p, V. Nováček, v. – Dohnânyi: Was weinst Du, meine Geige. Bossi: Similitudine. Wolf: Abschied. E. Rautavaara, cant. ack. K. Ekman, p, avvikande från det tryckta programmet. – Schubert: Oktett op. 166 F. V. Nováček, v. L. Laurila, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc, G. Günzler, cb, K. Aerila, klar, O. Schnabel cor, K. Tenelius, fag.

Konsert 14.11.1909 Normallyceet
Kuula: Moderato assai och Scherzo ur Trio op. 7 A. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v, B. Persfelt, vlc. – Sibelius: Melodram ur Svartsjukans nätter. K. Rautio, deklamation, I. Raunio, cant., K. Ekman, p, V. Nováček, v, B. Persfelt, vlc. – Scherz: Tule lentäen lintu. Musikinstitutets bl. k. II, ack. K. Vehanen, p, dir. B. Persfelt. – Wegelius & Sibelius: Necken. E. Nyholm, cant, G. Nessler, cant, musikinstitutets bl. k. I, musikinstitutets stråkorkester (förstärkt), K. Ekman, p. dir. V. Nováček. – Allmän dans till musik av Helsingfors Hornorkester – Efter programmets slut i ett av sidorummen: Mozart: Die Dorfmusikanten. M. Sihvola, v, K. Hjelt, v, B. Carlson, vla, S. Sokolowsky, vlc, 2 valthornister från Helsingfors Hornorkester, dir. V. Nováček.

46. 11.3.1910 Univ.
Bach: Konsert d. S. Fredrikson, p, F. Hollt, p, A. v. Essen, p, ack. institutets stråkorkester (och G. Günzler, cb), dir. K. Ekman. – Massenet: Priére de Griselidis ur Griselidis. Duparc: L'Invitation au Voyage; Chanson triste. A. Ahnger, cant., ack. K. Ekman, p. – Liszt: Waldesrauschen; Venezia e Napoli, S. Schnée-

voigt, p. – Saint-Saëns: Septett op. 65 Ess. K. Ekman, p, H. Haftmann, trp. V. Nocáček, v, S. Hurstinen, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc, G. Günzler, cb.

47. 10.4.1911 Univ.
Mozart: Kvintett g. V. Nováček, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, hr Blumenau, vla, B. Persfelt, vlc. – Svendsen: Andante och Allegro ur Konsert D. B. Persfelt, vlc, ack. K. Ekman, p. – Liszt: Legend II. Tausig: Konsertetyd. Liszt: Ungersk rapsodi nr 11. W. Haefliger, p. – Wolf-Ferrari: Kvintett op.6 Dess. K. Ekman, p, V. Nováček, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc.

48. 30.11.1911 Univ.
Liszt: Sposalizio och Les Jeux d'eau de Villa d'Este ur Années de Pélerinage. P. van Katwyk, p. – Liszt: Tristis est anima mea ur Christus. A. v. Kothen, cant – Liszt: Fantasia quasi Sonata. P. van Katwyk, p. – Liszt, transkr. Funtek: Rapsodi VI. L. Funtek, v. – Liszt: Über allen Gipfeln ist Ruh'; Der Hirt. A. v. Kothen, cant. – Liszt: Hunnenschlacht. P. van Katwyk, p, L. Funtek, p.

Extra musikafton 10.2.1912
Bach: Konsert a, II, III. O. Nikula, v, – Loewe: Odins Meeresritt. A, Hihlman, cant – Mozart: Konsert D, I. V. Ahrnberg, v. – Schumann: Die beiden Grenadiere. V. Lehtinen, cant – Schumann: Variationer över namnet Abegg. E. af Hällström, p. – Brahms: Sonat nr 1 G, I. G. Braxén, p, E. Selin, v. – Ponchielli: Suicidia ur Gioconda. H. Ikonen, cant. – Melartin: Romans. E. Krohn, v. – Goltermann: Andante ur Konsert a. V. Koponen, vlc. – Bellini: Cavantina ur La Sonnambula. L. Christiansén, cant – Beethoven:Konsert Ess, I. J. Nyyssönen, p.

Extra-konsert 15.4.1912 Brandkårshuset
Ikonen: Trio op. 2 d. P. van Katwyk, p, L. Funtek, v, B. Persfelt, vlc. – Melartin: Hymn för unisonovioliner med stråkorkester. Förskolelever, institutets stråkorkester, dir. V. Nováček. – Sibelius: Malinconia op. 20. B. Persfelt, vlc. P. van Katwyk, p. – Melartin: Kvartett nr 4 op. 62 F. L. Funtek, v, A. Weisman, v, G. Dahlström, vla, B. Persfelt, vlc.

Elev-konsert 8.2.1913 Univ.
Haydn: Konsert D, I. V. Koponen, vlc. – Tjajkovskij: Sérénade mélancolique. O. Nikula, v. – Saint-Saëns: Konsert g, I, II. E. af Hällström, p. – Saint-Saëns: Konsert a. D. Rubinstein, vlc. – Liszt: Ungersk fantasi. I. Hannikainen, p. Medv. Helsingfors symfoniorkester, dir. Georg Schéevoigt.

Helsingfors musikinstituts musikaftnar

Konsertlokal var oftast Tyska skolan 1882–1889 och Svenska normallyceum 1889–1920 (lokalen anges inte i den handskrivna journal som fördes).

1. 10.10.1882
Grieg: Sonat op. 8 F. A. Sitt, v, H. v. Mickwitz, p. – Lotti: Aria. Popper: Harlequin. J. Hrimaly, vlc, ack. R. Faltin, p. – Schumann: Kreisleriana nr 2. H. v. Mickwitz, p. – Beethoven: Trio D. C. Pohlig, p, A. Sitt, v, J. Hrimaly, vlc.

2. 17.10.1882
Beethoven: Sonat F, två satser. C. Pohlig, p, A. Tschetschulin, v. – Heller: Tarantella. E. Karsten, p. – Liszt: Consolation nr 2. Chopin: Vals ciss. M. Wetzer, p. – Raff: Liebeserklärung och Die Mühle ur Die schöne Müllerin. A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Massenet: Elegi. Grieg: Herbststimmung. Schubert: Frühlingstraum. E. Mechelin, cant, ack. C. Pohlig, p. – Schumann: Kvintett Ess. C. Pohlig, p, A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc.

3. 31.10.1882
Beethoven: Rondo C. Ch. Addens, p. – Schubert: Wasserfluth. Kjerulf: Over de höje Fjelde. A. Ahnger, cant, ack. H. v. Mickwitz, p, – Beethoven: Trio Ess op. 1 nr 1. H. v. Mickwitz, p, A. Sitt, v, J. Hrimaly, vlc. – Moszkowski: Menuett. Chopin: Nocturne c. H. v. Mickwitz, p. – Ries: Svit nr 2 F. A. Sitt, v, ack. R. Faltin, p.

4. 7.11.1882
Haydn: Kvartett G, I. A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Schumann: 8 sånger ur Dichterliebe. E. Mechelin, cant, ack. C. Pohlig, p. – Schubert: Variationer ur Kvartett d. A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Mendelssohn: Scherzo. Chopin: Nocturne Fiss. transkr. Liszt: Faustvals (Gounod). C. Pohlig, p.

5. 28.11.1882
Chopin: Ballad Ass. A. Tschetschulin, p. – Grieg: Kvartett g op. 27. A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – David: Melodi ur Lalla-Roukh. Ehmont: Das alte Lied; Wiegenlied. E. Mechelin, cant – Rheinberger: Capriccio; Menuett; Fuga (vänstra handen ensam). C. Pohlig, p.

6. 5.12.1882
Weber: Rondo brilliant Ess. K. G. Sjöblom, p. – Chopin: Nocturne. E. Karsten, p. – Rubinstein: Adagio ur Quiollkvartetten. Cherubini: Scherzo ur Kvartett Ess. A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Beethoven: In questa tomba. J. Tscheschkowski, cant, ack. R. Faltin, p. – Chopin: Konsert e, I. H. v. Mickwitz, p. ack. R. Faltin, p. – Schubert: Der Tod und das Mädchen. Rubinstein: Du bist wie eine Blume. J. Tscheschkowski, cant, ack. R. Faltin, p.

7. 7.2.1883
A. Rubinstein: Trio B op. 52. H. v. Mickwitz, p, A. Sitt, v. J. Hrimaly, vlc. – Haydn–Viardot: Canzonetta. A. Salin, cant. – Bach: Sarabande. Popper: Gavotte. J. Hrimaly, vlc, ack. R. Faltin, p. – Tjajkovskij: Barcarole. Niemann: Gavotte. Chopin: Etyd e. H. v. Mickwitz, p.

8. 13.2.1883
Haydn: Kvartett D. A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Schubert: Am Meer; Der Neugierige. F. Forstén, cant, ack. H. v. Mickwitz, p. – Beethoven: Trio c op. 1 nr 3. S. de la Chapelle, p, A. Sitt, v, J. Hrimaly, vlc.

9. 6.3.1883 ''Till Richard Wagners minne''.
Siegfieds död och Sorgmarsch ur Götterdämmerung. C. Pohlig, p, R. Faltin, p (två flyglar) – Elisabets bön ur Tannhäuser. E. Mechelin, cant, ack. R. Faltin, p. – Albumblatt. A. Sitt, v, R. Faltin, p. – Isoldes Liebestod ur Tristan und Isolde. C. Pohlig, p. – Träume ur Fünf Gedichte. E. Mechelin, cant, ack. R. Faltin, p. – Wotans avsked och Feuerzauber ur Die Walküre. C. Pohlig, p.

10. 20.3.1883
Mozart: Sonat e. A. Tschetschulin, v, E. Karsten, p. – Schubert: Irrlicht; Ungeduld. H. Ericsson, cant. – Mendelssohn: Rondo cappriccioso. A. Myréen, p. – Beethoven: Trio B op. 97. C. Pohlig, p, A. Sitt, v, J. Hrimaly, vlc.

11. 10.4.1883
Goldmark: Svit op. 11 E. A. Sitt, v, C. Pohlig, p. – Schumann: Dein Angesicht. Schubert: Der Doppelgänger. E. Meyer-Helmund, cant, ack. R. Faltin, p. – Mendelssohn: Violinkonsert. A. Sitt, ack. C. Pohlig, p. – Meyer-Helmund: Fünf Spielmannslieder. E. Meyer-Helmund, cant, ack. R. Faltin, p.

12. 24.4.1883
Jensen: Idyll; Festzug ur Hochzeitsmusik. E. Karsten, p, G. Sjöstrand, p. (4 h) – Beethoven: Sonat D, sats I. A. Sitt, v, F. Calonius, p. – Heller: Saltarello. E. M. Engström, p. – Schöffer: (ej angivet). Brahms: Liebestreue. Franz: Mädchen mit dem rothen Mündchen. I. Pesonius, cant, ack. H. v. Mickwitz, p. – Mozart: Kvartett C. A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc.

13. 2.5.1883
Weber: Concertstück f. I. Pesonius, p. ack. C. Pohlig, p. – Bériot: Adagio ur Konsert nr 7. A. Tschetschulin, v, ack. A. Sitt, p. – Franz: Aus meinen grossen Schmerzen. Chopin: Lithauisches Lied. A. Ahnger, cant. ack. E. Mechelin, p. – Brahms: Valser för piano (4 h). A. Leontjeff, p. B. Lindwall, p. – Haydn: Kvartett d. A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc.

14. 22.5.1883
Beethoven: Kvartett Ess. C. Pohlig, p, A. Sitt, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Schumann: Was will die einsame Thräne?; Östliche Rosen; Du bist wie eine Blume. E. Mechelin, cant. – Whele: Polonaise brillante. E. Karsten, p. – Mickwitz: Scherzo ur Concert sinfonique. H. v. Mickwitz, p, ack. R. Faltin, p. – Jensen: Adonisfeier. I. Pesonius, cant, en blandad kör bestående av elever och amatörer, dir. M. Wegelius, ack. H. v. Mickwitz, p.

15. 9.10.1883
Mozart: Kvartett D. A. Sitt, v, A. Tschetschulin, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Chopin: Två etyder, E och f. E. Karsten, p. – Franz: Sånger vid pianot – Bülow-Liszt: Sonett. Rubinstein-Liszt: Gelb rollt mir zu Füssen. L. Dingeldey, p. – Saint-Saëns: Variationer över ett tema av Beethoven. L. Dingeldey, p, H. v. Mickwitz, p. (två flyglar).

16. 16.10.1883
Mozart: Kvartett g. L. Dingeldey, p, A. Sitt, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. –Grieg: Konsert a, I. H. v. Mickwitz, p, ack. L. Dingeldey, p. – Liszt: Tasso. Lamento e trionfo. L. Dingeldey, p, H. v. Mickwitz, p. (två flyglar).

17. 6.11.1883
Händel-Liszt: Sarabande och Chaconne ur Almira. A. Tschetschulin, p. – Rubinstein: Asra. L. Silvén, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Rubinstein: Beim Scheiden. L. Silvén, cant, H. Ericsson, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Schulhoff: Barcarole. af Hällström, p. – Brahms: Kvartett op. 25. L. Dingeldey, p, A. Sitt, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc.

18. 13.11.1883
Schubert: Rondo brillant h. A. Sitt, v, L. Dingeldey, p. – Hauptmann: Der Fischer. H. Ericsson, cant, A. Tschetschulin, v, L. Dingeldey, p. – Tjajkovskij: Qui brûle d'amour. H. Ericsson, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Schumann: Två stycken (nr IV och III) ur Bilder aus Osten. A. Leontjeff, p, B. Lindwall, p. (4 h). – Schubert-Liszt: Fantasi op. 15. L. Dingeldey, p. ack. R. Faltin, p.

19. 20.11.1883
Bach: Preludium och fuga nr 1 C ur Das wohltemperierte Klavier. E. Engström, p. – Moszkowski: Aus aller Herren Ländern. E. Karsten, p, G. Sjöstrand, p. – Schumann: Arabesk C. E. Karsten, p. – Goltermann: Deutsche Tänze. J. Hrimaly, vlc. L. Dingeldey, p. – Beethoven: Trio B op. 11. L. Dingeldey, p, A. Sitt, v, J. Hrimaly, vlc.

20. 12.2.1884
Haydn: Trio g. O. Tavaststjerna, p, A. Sitt, v, J. Hrimaly, vlc. – Mendelssohn: Capriccio h. A. Lönnberg, p, ack. H. v. Mickwitz, p. – Schubert: Pax vobiscum. Kjerulf: Bön for den elskede. A. Leander, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Schubert-Liszt: Soirées de Vienne nr 6. Moszkowski: Serenad. M. Wetzer, p. R. Andersson: Svenska folkdanser. B. Lindwall, p. S. Österblad, p. (4 h). – Vieuxtemps: Ballad och Polonäs. A. Sitt, v, ack. L. Dingeldey, p.

21. 19.2.1884
Beethoven: Kvartett F op. 59 nr 1. A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Chopin: Rondo op. 16. H. Trohimoffsky, p. – Moscheles: Les Contrastes. R. Faltin, p, E. Karsten, p, I. Hymander, p, H. Ericsson, p. (2 pianon, 8 h.).

22. 28.2.1884
Mozart: Kvartett D. A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Lewy: Nuit venetienne. H. Ericsson, p. – Brahms: Romans ur Magelone. Tjajkovskij: Im wogenden Tanze; Es war im ersten Lenzesstrahl. E. Mechelin, cant, ack. H. v. Mickwitz, p. – Raff: Trio c op. 102. L. Dingeldey, p. A. Sitt, v, J. Hrimaly, vlc.

23. 18.3.1884
Wieniawsky: Legend. A. Tschetschulin, v, ack. L. Dingeldey, p. – Beethoven: Largo och Finale ur Trio op. 1 nr 2 G. A. Leontjeff, p, A. Sitt, v, J. Hrimaly, vlc. – Chopin: Polonäs. B. Lindvall, p. – Schumann: Kvartett op. 47. H. v. Mickwitz, p, A. Sitt, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc.

24. 2.4.1884
Haydn: Kvartett nr 4 G. A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Kjerulf: Den långa dagen. Franz: Mädchen mit dem rothen Mündchen; Liebes Schatz, sei wieder gut mir. L. Silvén, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Grieg: Allegro con brio och Allegretto quasi andantino ur Sonat F. A. Lönnberg, p, A. Sitt, v. – Tschetschulin: Du anar mångt, och tvekar; Bitte; Sturmesmythe. E. Mechelin, cant, ack. H. v. Mickwitz, p. – Lassen-Liszt: Löse, Himmel, meine Seele! Liszt: La légende de St. Francois d'Assisi; Rapsodi. L. Dingeldey, p.

25. 8.4.1884
Mendelssohn: Trio d, I, II. E. Karsten, p, A. Sitt, v, J. Hrimaly, vlc. – Rossi: Aria ur Mitrane. H. Ericsson, cant, ack. H. v. Mickwitz, p. – Moscheles: Hommage à Händel. E. Karsten, p. I. Hymander, p. (två flyglar) – Mozart: Konsert d, I. H. Trohimoffsky, p, ack. H. v. Mickwitz, p. – Beethoven: Kvartett Ess op. 16. I. Hymander, p, A. Sitt, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc.

26. 29.4.1884
Haydn: Trio Ess. Anna Wegelius, p, A. Sitt, v, J. Hrimaly, vlc. – Bach: Preludium ur Engelsk svit d. I. Hymander, p. – Händel: Aria (Lascia ch'io pianga) ur Rinaldo. E. Reuter, cant. – Mozart: Duett ur Figaros bröllop. L. Silvén, cant, A. Länkelä, cant. – Schumann: Divertissement e op. 63. E. Engström, p, H. Trohimoffsky, p. (4 h.) – Chopin: Introduction et polonaise brillante. J. Hrimaly, vlc, H. v. Mickwitz, p.

27. 10.5.1884
Beethoven: Trio Ess. A. Sitt, v. B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Jensen: Lehn deine Wang'. Chopin: Polnisches Lied. I. Hymander, cant, – Chopin: Nocturne. (arr. f. sopr. o.p). A. Forsblom, cant, – Schubert: Andante och Scherzo ur Symfoni C. B. Lindvall, p, A. Leontjeff, p. H. Ericsson, p. S. Österblad, p. (2 pianon, 8 h.).

28. 21.5.1884
Schubert: Andante, Tema con variazoni och Finale ur Kvintett A op. 114. H. v. Mickwitz, p, A. Sitt, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc, A. C. Littson, cb. – Schumann: Der schwere Abend; Meine Rose. Tjajkovskij: Vision. Rubinstein: Morgenlied. E. Mechelin, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Huber: Valser op. 27. A. Sitt, v, J. Hrimaly, vlc, E. Karsten, p. I. Hymander, p. (4 h.).

29. 27.9.1884
Schubert: Trio Ess op. 100. L. Dingeldey, p. A. Sitt, v, J. Hrimaly, vlc. – Cappelen: Hösten; Barcarole. Warmuth: Vidste hu hvor Hjertet skjelver. Hildach: Mutter, o sing' mich zur Ruh'. E. Mechelin, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Schubert: Impromptu op. 142 nr 3 B. Liszt: Rossignol. Ketten: Menuettvals. L. Dingeldey, p.

30. 18.10.1884
Beethoven: Kvintett op. 29 C. A. Sitt, v, A. Tschetschulin, v, B. Hrimaly, vla, K. F. Wasenius, vla, J. Hrimaly, vlc. – Beethoven: Sonat op. 27 ciss. E. Karsten, p. – Rubinstein: Sehnsucht. Winge: Vidste du! A. Ahnger, cant, ack. L. Dingeldey, p. Schubert: Notturno op. 148. L. Dingeldey, p, A. Sitt, v, J. Hrimaly, vlc.

31. 1.11.1884
Schubert-Liszt: Marsch h. E. Karsten, p, I. Hymander, p. (4 h.). – Schubert: Coronach; Gott ist mein Hirt. Institutets damkör, dir. M. Wegelius. – Beethoven: Sonat F. A. Sitt, v, B. Wiiger, p. – B. Hrimaly: Morgonen. Wegelius: Romans för altsolo och damkör. Institutets damkör, A. Ahnger, cant, dir. M. Wegelius. Saint-Saëns: Septett op. 65 Ess. L. Dingeldey, p, A. Leander, kornett, A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc, Wilkman, cb.

32. 20.11.1884
Beethoven: Trio D op. 70. I. Hymander, p, A. Sitt, v, J. Hrimaly, vlc. – Mozart: Aria ur Trollflöjten (Ach, ich fühl's). L. Silvén, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Mozart: Larghetto ur Konsert D. E. Reuter, p, ack. L. Dingeldey, p. – Cappelen: Weil' auf mich du dunkles Auge. Wüert: Röslein im Thale. L. Silvén, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Schütt: Variationer över ett originaltema. H. Wefing, p. E. Fazer, p. (två flygar).

33. 6.12.1884
Mozart: Kvartett G. A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Beethoven: Sonat op. 110 Ass. H. Wefing, p. – Backer-Gröndal: En bön; Gud gifve jag var et Barn igjen; Til mit Hjertes Dronning. E. Mechelin, cant, ack. H. Wefing, p. – Vogt:

Nachtgesang. Boccherini: Menuett. A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc.

34. 31.1.1885
Goldmark: Kvintett B. L. Dingeldey, p, A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Händel: Recitativ och aria ur Susanna. A. Ojanperä, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Schumann: Phantasiestücke op. 12. L. Dingeldey, p. – Brückler: Tre sånger ur Trompeter von Säckingen. A. Ojanperä, cant, ack. L. Dingeldey, p.

35. 7.2.1885
Schubert: Fantasi op. 103 f. B. Lindvall, p, A. Leontjeff, p. (4 h.). – Händel: Aria ur Ezio. I. Boisman, cant, ack. H. Wefing, p. – Neruda: Berceuse slave. Godard: Adagio e canzonetta ur Concerto romantique. A. Tschetschulin, v, ack. L. Dingeldey, p. – Grieg: Udfarten. Backer-Gröndal: Jeg ser dig med min Tanke. E. Mechelin, cant, ack. H. Wefing, p, – Gade: Sonat d. A. Sitt, v, H. Wefing, p.

36. 14.2.1885
Beethoven: Sonat op. 17 F. J. Hrimaly, vlc, L. Dingeldey, p. – Schubert: Impromptu Ess. V. Forsström, p. – Bruch: Die Flucht nach Ägypten. L. Silvén, cant, större körklassen (damkör), H. Wefing, p, dir. M. Wegelius. – Weber: Rondeau brillant. E. Alfthan, p. – Beethoven: Konsert Ess, I. H. Wefing, p, ack. L. Dingeldey, p.

37. 12.3.1885
Mozart: Kvintett g. A. Tschetschulin, v, A. Tigerstedt, v, A, Sitt, vla, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Jensen: Reigen och Notturno ur Hochzeitsmusik. A. Grönqvist, p. H. Stenbäck, p. (4 h.) – Tjajkovskij: Nur wer die Sehnsucht kennt. Scharwenka: Sonnenlicht, Sonnenschein. A. Ahnger, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Mozart: Larghetto och Finale ur Konsert D. E. Engström, p, ack. H. Wefing, p.

38. 1.4.1885
Grieg: Sonat F. A. Sitt, v, A. Grönqvist, p. – Mozart: Aria ur Figaros bröllop (Endlich naht sich) L. Torrigi, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Heller – Ernst: Pensées fugitives. A. Sitt, v, I. Hymander, p. – Delibes: Legende de la fille du Paria ur Lakmé. L. Torrigi, cant. – Saint-Saëns: Variationer över ett tema av Beethoven. L. Dingeldey, p. H. Wefing, p. (två flyglar).

39. 25.4.1885
Mozart: Kvartett. A. Leontjeff, p, A. Sitt, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Beethoven: Allegretto quasi andante ur Symfoni nr 7 A; Allegretto scherzando ur Symfoni nr 8 F. I. Hymander, p, A. Lönnberg, p, M. Helander, p, E. Engström, p. – Jensen: Theklas Gesang; Klinge, mein Pandero. Brahms: Wie bist Du meine Königin. E. Mechelin, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Chopin: Scherzo op. 31 b. B. Lindvall, p, – Winge: Das Kind; Manchmal erklingen hör' ich's leise. E. Mechelin, cant.

40. 29.4.1885
Beethoven: Kvartett op. 18 nr 5 A. A. Tschetschulin, v, A. Tigerstedt, v, A. Sitt, vla, J. Hrimaly, vlc. – Mozart: Duett ur Don Juan (Reich' mir die Hand). Schumann: Duett ur Tragödie (Auf ihrem Grab). H. Hymander, cant, A. Leander, cant, ack. A. Leontjeff, p. – Kjerulf: Spansk romans. Warmuth: Vidste du hvor Hjertet skjelver. A. Edlund, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Rubinstein: Andantino och Finale ur Sonat op. 18 D. J. Hrimaly, vlc, L. Dingeldey, p. – Scharwenka: Sonnenlicht, Sonnenschein. Schumann: Frühlingsnacht. H. Hymander, cant, ack. A. Leontjeff, p.

41. 8.5.1885
Raff: Kvartett op. 77 d. A. Sitt, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Raff: Andante ur Konsert op. 185. B. Wiiger, p, ack. H. Wefing, p. – Liszt: Sonat h. L. Dingeldey, p.

42. 13.5.1885
Haydn: Andantino och Final ur Trio Ess. E. Söderström, p, A. Sitt, v, J. Hrimaly, vlc. – Schumann: Kreisleriana nr 1, 2. H. Wefing, p. – Tartini: Sonat g. A. E. Westerlind, v, ack. L. Dingeldey, p. – Mozart: Cherubinos aria (Ihr die im Triebe des Herzens). Beethoven: Mit einem gemalten Bande. L. Silvén, cant, ack. E. Mechelin, p. – Jensen: Zigeunerconcert. Scharwenka: Polsk dans nr 1. A. Leontjeff, p, B. Lindvall, p. (4 h.). – Vieuxtemps: Ballad och polonäs. A. E. Westerlind, v, ack. L. Dingeldey, p.

43. 29.9.1885
Mozart: Kvartett d. M. Wasiljeff, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Bazzini: Allegro de concert. M. Wasiljeff, v, ack. L. Dingeldey, p. – Liszt: Liebestraum; Polonäs Ess. H. Wefing, p. – Tjajkovskij: Sérénade mélancolique. Wieniawsky: Polonäs. M. Wasiljeff, v.

44. 10.10.1885
Beethoven: Kvartett op. 18 nr 2 G. M. Wasiljeff, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Schubert: Nachtstück; Ungeduld. A. Ojanperä, cant, ack. L. Dingeldey, p.

– Scarlatti: Capriccio. Liszt: Mignon. Mendelssohn: Scherzo à capriccio. L. Dingeldey, p. – Rubinstein: Romans. Bazzini: Rondo des lutins. M. Wasiljeff, v, ack. L. Dingeldey, p. – Wagner: Wotans avsked ur Die Walküre. A. Ojanperä, cant, ack. L. Dingeldey, p.

45. 26.10.1885
Mendelssohn: Trio c op. 49. L. Dingeldey, p, M. Wasiljeff, v, J. Hrimaly, vlc. – Marschner: Aria ur Hans Heiling. A. Ojanperä, cant, ack. H. Wefing, p. – Raff: Svit e op. 72. I. Hymander, p. – Meyer-Helmund: Du fragest mich täglich; Geständnis. A. Ojanperä, cant, ack. H. Wefing, p.

46. 7.11.1885
C. Schuberth: Kvartett op. 34 C. M. Wasiljeff, v, K. F. Wasenius, v, B, Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Raff: Nun ist der Tag geschieden. Winterberger: Wiegenlied. Kjerulf: Serenade ved Strandbredden för barytonsolo och damkör. Institutets högre körklass (damkör), A. Ojanperä, cant, dir. M. Wegelius. – A. Rubinstein: Trio op. 52 B. H. Wefing, p. M. Wasiljeff, v, J. Hrimaly, vlc.

47. 5.12.1885
Mozart: Kvartett Ess. M. Wasiljeff, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Händel: Aria ur Rinaldo. S. Sederström, cant, ack. V. Forsström, p. – Rubinstein: Adagio ur Kvartett c. Lully: Menuett. M. Wasiljeff, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Lessmann: Du rothe Ros' auf grünen Haid'. Tjajkovskij: Im wogenden Tanze. A. Ojanperä, cant, ack. I. Hymander, p. – Wagner-Tausig: Liebeslied ur Die Walküre. Wagner-Liszt: Isoldes Liebestod ur Tristan und Isolde. L. Dingeldey, p.

48. 19.12.1885
Schumann: Final ur Symfoni C. I. Hymander, p, A. Grönqvist, p, A. Leontjeff, p, B. Lindvall, p. (två pianon, 8 h.) – Dont: Allegretto; Scherzo. E. Lönnblad, v, J. Sibelius, v, I. Grönholm, v. – Hiller: Andante espressivo och Final ur Konsert fiss. N. Wahlfelt, p. – Goltermann: Romans. A. Leander, vlc. – Beethoven: Sonat Ass op 110, III. I. Hymander, p. – Popp: Rigolettofantasi. A. Österberg, B-kornett. – Weber: Polacca brillante. G. Wendell, p. – Schubert: Der Doppelgänger; Die Post. H. Hymander, cant. – Saint-Saëns: Konsert g, I. B. Lindvall, p. – Mendelssohn: Saltarello ur Symfoni A. A. Lönnberg, p, B. Wiiger, p. A. Helsingius, p, E. Reuter, p. (två pianon, 8 h.)

49. 23.1.1886
Arr. Saint-Saëns: Orfeus av Liszt. L. Dingeldey, p, M. Wasiljeff, v, J. Hrimaly, vlc. – Mendelssohn: Variations sérieuses. A. Grönqvist, p. – Goltermann: Andante ur Konsert a. Fitzenhagen: Gavotte; Berceuse slave. J. Hrimaly, vlc, ack. L. Dingeldey, p. – Spohr: Aria ur Jessonda. A. Ojanperä cant, ack. H. Wefing, p. Liszt: Romance oublié; Ungersk rapsodi. L. Dingeldey, p.

50. 20.2.1886
Haydn: Kvartett nr 35 D. M. Wasiljeff, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Beethoven: Sonat op. 12 nr 3 Ess. M. Wasiljeff, v, I. Hymander, p. – Gounod: Jerusalem ur Gallia. S. Sederström, cant, ack. H. Wefing, p. – Tjajkovskij: Variationer. A. Leontjeff, p. – Mozart: Konsert D, sats I. E. Alfthan, p, ack. H. Wefing, p.

51. 6.3.1886
Bargiel: Trio op. 6. H. Wefing, p, M. Wasiljeff, v, J. Hrimaly, vlc. – Dont: Andante; Scherzo. E. Lönnblad, v, J. Sibelius, v, J. Grönholm, v, M. Wasiljeff, vla. – Haydn: Aria ur Skapelsen. A. Ojanperä, cant, ack. H. Wefing, p. – Mendelssohn: Konsert g. B. Wahlfelt, p, ack. H. Wefing, p.

52. 13.3.1886
Rubinstein: Kvartett c op. 17. M, Wasiljeff, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Rode: Konsert e, I. E. Lönnblad, v, ack. A. Leontjeff, p. – Donizetti: Scen och aria ur Favorita. A. Uggla, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Klauwell: Variationer d. H. Wefing, p. – Campona: Io t'amero. Maffezzoli: T'ama. A. Uggla, cant.

53. 27.3.1886
Beethoven: Sonat a. M. Wasiljeff, v, L. Dingeldey, p. – Beethoven: Sonat d op. 31 nr 2, I. B. Wiiger, p. – (ej angivna sånger), H. Hymander, cant, ack. I. Hymander, p. – Heller-Ernst: Pensées fugitives. M. Wasiljeff, v, A. Grönqvist, p. – Hummel: Konsert h, sista satsen. G. Wendell, p, ack. L. Dingeldey, p.

54. 13,4,1886
Svendsen: Kvartett a op. 1. M. Wasiljeff, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Beethoven: Variationer c. I. Hymander, p. – Loewe: Graf Douglas, ballad. A. Ojanperä, cant, ack. H. Wefing, p. – transkr. St. Heller: Die Forelle av Schubert. N. Wahlfelt, p. – Rubinstein: Tarantelle. E. Alfthan, p. – Svendsen: Romans. M. Wasiljeff, v, ack. L. Dingeldey, p.

55. 8.5.1886
Brahms: Kvartett op. 25 g. L. Dingeldey, p. M. Wasiljeff, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Wagner: Arioso och O du mein holder Abendstern ur Tannhäuser. A. Ojanperä, cant, ack. H. Wefing, p. – Tjajkovskij: Chant sans paroles op. 2. Tjajkovskij-Liszt: Polonäs ur Eugen Onegin. L. Dingeldey, p.

56. 18.5.1886
Beethoven: Kvartett Ess. H. Wefing, p, M. Wasiljeff, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Wagner: Elsas dröm ur Lohengrin (Einsam in trüben Tagen). E. Engdahl, cant, ack. H. Wefing, p. – Chopin: Fantasi f. H. Wefing, p. – Wilhelmj: Romans. Moszkowsky: Serenata. M. Wasiljeff, v, ack. H. Wefing, p. – Schumann: Der Haideknabe. A. Arppe, cant, ack, L. Dingeldey, p. – Lessmann: In dem Walde spriesst und grünt es. Scharwenka: Sonnenlicht, Sonnenschein. Brahms: Meine Liebe ist grün. E. Engdahl, cant, ack. H. Wefing, p.

57. 5.10.1886
Schumann: Kvartett op. 47 Ess. L. Dingeldey, p. M. Wasiljeff, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Kindscher: Ein Spielmann; Vale carissima. A. Ojanperä, cant, ack. H. Wefing, p. – Tjajkovskij: Canzonetta ur Konsert D. Brahms-Joachim: Ungersk dans. M. Wasiljeff, v, ack. L. Dingeldey, p. – Tjajkovskij: Nur wer die Sehnsucht kennt; Schlaf ein, betrübtes Lieb. A. Ojanperä, cant, ack. H. Wefing, p. Moszkowsky: Moment musical. Schubert-Tausig: Militärmarsch. L. Dingeldey, p.

58. 16.10.1886
Rheinberger: Kvartett op. 38. H. Wefing, p. M. Wasiljeff, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Jensen: Dolorosa, sechs Gesänge op. 30. H. Hymander, cant, ack. en elev, p. – Grieg: Konsert op. 16 a. B. Wiiger, p, ack. H. Wefing, p.

59. 23.10.1886 ''Till minne av F. Liszt''.
Rapsodi nr 5. A. Lönnberg, p. – Angelus för dubbel stråkkvartett. M. Wasiljeff, v, K. F. Wasenius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. E. Lönnblad, v, J. Sibelius, v, A. Tigerstedt, vla, A. Leander, vlc. – Fantasi och fuga över b-a-c-h. I. Hymander, p. – Mignon; Es war ein König in Thule. H. Hymander, cant., ack. L. Dingeldey, p. – Etude de concert Dess; Au bord d'une source ur Années pèlerinage. A. Grönqvist, p. – Konsert Ess. L. Dingeldey, p, ack. H. Wefing, p.

60. 6.11.1886
Bériot: Konsert nr 7. J. Sibelius, v, ack. A. Wahlfelt, p. – Beethoven: Sonate caracteristique op. 81. L. Dingeldey, p. – Haydn: Kvartett G. E. Lönnblad, v, J. Sibelius, v, A. Tigerstedt, vla, A. Leander, vlc. – Beethoven: Trio op. 11 B. A. Grönqvist, p, M. Wasiljeff, v, J. Hrimaly, vlc.

61. 9.12.1886
Becker: Die Wallfahrt nach Kevlaar. A. Ojanperä, cant, H. Hymander, cant, musikinstitutets kör (förstärkt), ack. L. Dingeldey, p, och H. Wefing, harmonium. – Rode: Adagio och Final ur Konsert a. A. Tigerstedt, v, ack. A. Leontjeff, p. – Chopin: Berceuse; Etyd op. 10 Gess. A. Wahlfelt, p. – Beethoven: Sonat op. 96 G. M. Wasiljeff, v, I. Hymander, p. – Chopin: Rondo op. 73. L. Dingeldey, p, H. Wefing, p. (två pianon).

62. 16.12.1886
Seyffardt: Schmetterlingslied. Becker: Barcarole. Damkör med pianoackompanjemang, dir. O. Tavaststjerna och B. Wiiger. – Vieuxtemps: Ballade et polonaise. J. Sibelius, v, ack. A. Leontjeff, p. – Beethoven: Konsert C, I. E. Söderström, p. – Jensen: Lehn' deine Wang'. Mozart: Aria ur Figaros bröllop (Heilige Quelle). R. Tengén, cant, ack. E. Söderström, p. – Mendelssohn: Andante och Final ur Konsert g. G. Wendell, p. – Brahms: Von ewiger Liebe. S. Sederström, cant, – Liszt: Ricordanza. N. Wahlfelt, p. – Rubinstein: Konsert d, I. A. Grönqvist, p.

63. 19.2.1887
Beethoven: Kvartett op. 18 nr 1, I. E. Lönnblad, v, J. Sibelius, v, A. Tigerstedt, vla, A. Leander, vlc. – Beethoven: Trio B, I, II. I. Hymander, p, M. Wasiljeff, v, J. Hrimaly, vlc. – Beethoven: Adelaïde. A. Ojanperä, cant. – Beethoven: Konsert G, I. B. Wiiger, p, ack. H. Wefing, p.

64. 8.3.1887
Mozart: Larghetto och Final ur Konsert D. F. Westling, p, ack. H. Wefing, p. – Rubinstein: Asra; Frühlingslied. H. Hymander, cant, ack. I. Hymander, p. – Händel-Liszt: Sarabande och Chaconne ur Almira. I. Hymander, p. – Schumann: Kvintett Ess. L. Dingeldey, p, M. Wasiljeff, v, J. Sibelius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc.

65. 22.3.1887
Haydn: Kvartett G. M, Wasiljeff, v, J. Sibelius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Corelli: Sonat. J. Hrimaly, vlc, ack. H. Wefing, p. – Saint-Saëns: Kapris över dansmotiv ur Gucks Alceste. G. Wendell, p. – Vieuxtemps: Fantasi-kapris op. 11. J. Sibelius, v, ack. I. Hymander, p.

66. 1.4.1887
Schumann: Kvartett A. M. Wasiljeff, v, J. Sibelius,v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Saint-Saëns: Rhapsodie d'Auvergne. A. Grönqvist, p. – Wieniawsky: Légende. E. Lönnblad, v, ack. L. Dingeldey, p. – Mozart: Sonat (kadens av Rheinberger). O. Tavaststjerna, orgel, ack. stråkinstrument.

67. 5.4.1887
Kiel: Kvartett op. 43 a. H. Wefing, p, M. Wasiljeff, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Haydn: Aria ur Skapelsen. S. Alfthan, cant, ack. E. Pakarinen, p. – Scharwenka: Tema med variationer op. 48. N. Wahlfelt, p. – Meyerbeer: Aria ur Profeten. R. Tengén, cant, ack. A. Lönnberg, p. – Vieuxtemps: Air varié. M. Wasiljeff, v, ack. L. Dingeldey, p.

68. 22.4.1887
Beethoven: Kvartett op. 18 nr 6 c. M. Wasiljeff, v, J. Sibelius, v, B. Hrimaly, vla, J. Hrimaly, vlc. – Wateresiewicz: Mädchenlieder. S. Sederström, cant, ack. I. Hymander, p. – D. Scarlatti: Pastorale. Rubinstein: Impromptu. Liszt: Consolation nr 3. Chopin: Ballad Ass. L. Dingeldey, p. – Tjajkovskij: Die Thräne bebt; Gesegnet sei mein Wald und Au. A. Ojanperä, cant, ack. H. Wefing, p.

69. 4.5.1887
Raff: Andante och Final ur Trio c. A. Lönnberg, p, M. Wasiljeff, v, J. Hrimaly, vlc. – Händel: Aria ur Floridant, med pianoack. Raff: Sei still, med orgelack. M. Lagermarck, cant, ack. L. Dingeldey, p, K. Sjöblom, orgel. – Schubert: Andante con moto och Scherzo ur Trio Ess. A. Leontjeff, p, M. Wasiljeff, v, J. Hrimaly, vlc. – Götze: Still wie die Nacht. M. Lagermarck, cant, A. Ojanperä, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Raff: Die Fischerinnen von Procida. N. Wahlfelt, p, G. Wendell, p. (två pianon). – Schubert: Die Liebe hat gelogen. Jensen: Frühlingsnacht. M. Lagermarck, cant, ack. L. Dingeldey, p.

70. 21.5.1887
Goldmark: Trio e. H. Wefing, p, M. Wasiljeff, v, J. Hrimaly, vlc. – Wagner: Hans Sachs monolog ur andra akten av Die Meistersinger von Nürnberg. A. Ojanperä, cant, ack. L. Dingeldey, p. – Liszt: Konsert Ess. L. Dingeldey, p, ack. H. Wefing, p.

71. 24.9.1887
Schumann: Trio op. 80 F. C. Schuler, p, H. Csillag, W. Renck, vlc. – Händel: Aria (Verdi prati). A. Ahnger, cant, ack. C. Schuler, p. – Bach: Kromatisk fantasi och fuga. C. Schuler, p. – Ries: Das Blatt im Buche. Hildach: Mein Liebster ist ein Weber. A. Ahnger, cant, ack. C. Schuler, p.

72. 4.10.1887
Beethoven: Sonat op. 46 a. H. Csillag, v, C. Schuler, p. – Grieg: Efteraarsstormen. A. Ojanperä, cant, ack. H. Wefing, p. – Schubert: Du bist die Ruh'. Popper: Tarantella. W. Renck [?], vlc, ack. H. Wefing, p. – Gade: Knut Laward. A. Ojanperä, cant, ack. H. Wefing, p. – Vieuxtemps: Ballad och polonäs. H. Csillag, v, ack. H. Wefing, p.

73. 7.11.1887
Goldmark: Trio op. 33 e. H. Wefing, p, H. Csillag, v, W. Renck, vlc. – Rubinstein: Barcarole a. Raff: Ländler; Gavotte. H. Wefing, p. – Mozart: Kvartett G. H. Csillag, v, J. Sibelius, v, K. F. Wasenius, vla, W. Renck, vlc.

74. 19.11.1887
Haydn: Kvartett C nr 24. H. Csillag, v, J. Sibelius, v, K. F. Wasenius, vla, W. Renck, vlc. – Beethoven: Sonat op. 101 A. C. Schuler, p, – Beethoven: An die ferne Geliebte. A. Ojanperä, cant, ack. H. Wefing, p.

75. 8.12.1887
Volkmann: Kvartett op. 14 g. H. Csillag, v, J. Sibelius, v, K. F. Wasenius, vla, W. Renck, vlc. – Raff: Fantasi op. 207. C. Schuler, p, H. Wefing, p (två pianon). – Saint-Saëns: Romans. Sarasate: Spansk dans. H. Csillag, v, ack. H. Wefing, p.

76. 14.12.1887
Beethoven: Trio op. 1 nr 3, sats I. – B. Marcello: Quella fiamma. – Goltermann: Andante religioso för 4 vlc. – Pester: Nocturne för 3 vlc. – Beethoven: Konsert c för piano, I. – Spohr-Dont: Adagio för 4 v. – Thomas: Aria ur Mignon. – Donizetti: La zingara. – Chopin: Etude f; Variationer B. – Viotti: Konsert för violin a, I. – Chopin: Scherzo b. – Schumann: Kör ur Der Rose Pilgerfahrt. Seyffardt: Lied vom Winde, för altsolo och fruntimmerskör. ''Alla numror utföras av elever.''

77. 4.2.1888
Beethoven: Serenad op. 8. H. Csillag, v, K. F. Wasenius, vla, W. Renck, vlc. – Marcello: Aria (Quella fiamma). Lagermarck, ack. H. Wefing, p. – Wieniawsky: Legend. Laub: Polonäs. H. Csillag, v, ack. R. Faltin, p. – Bruch: Ingeborgs Klage. Lagermarck, cant, ack. H. Wefing, p. – Mendelssohn: Variations concertants D. W. Renck, vlc. H. Wefing, p.

78. 21.2.1888
Mozart: Trio G. B. Wiiger, p, H. Csillag, v, W. Renck, vlc. – Sörensen: Konsertstycke för violin och piano tillägnat Helsingfors Musikinstitut. – Goltermann: Die Thränen meines Herzens. S. Sederström, cant, ack. W. Renck, vlc, en elev, p. – Servais: Variationer. W. Renck, vlc, ack. H. Wefing, p. – Kässmayer: Folkvisor ''humoristiskt och kontrapunktiskt bearbetade för stråkkvartett.'' H. Csillag, v, J. Sibelius, v, K. F. Wasenius, vla, W. Renck, vlc.

79. 3.3.1888
Mozart: Kvintett g. H. Csillag, v, J. Sibelius, v, K. F. Wasenius, vla, en amatör, vla, W. Renck, vlc. – Romberg: Airs suédois. C. Sibelius, vlc, ack. O. Tavaststjerna, p. – Gade: Aarstidsbilleder: Sommernat. Institutets damkör; Lövfald. A. Forsblom, cant, S. Sederström, cant, A. Järnefelt, cant; Julekveld. A. Ojanperä och två elever, cant; Lövspring. Institutets damkör.

80.
Programmet ej påträffat. Stiftare och medlemmar fick biljetter sig tillsända (NP 24.3.1888).

81. 27.3.1888
Beethoven: Sonat op. 110 Ass. H. Wefing, p. – Viotti: Adagio och Final ur Konsert nr 22 a. J. Sibelius, v, ack. en elev, p. – Schumann: Kvartett a. H. Csillag, v, J. Sibelius, v, K. F. Wasenius, vla, W. Renck, vlc.

82. 20.4.1888
Mozart: Sonat A. H. Csillag, v, G. Wendell, p. – Klauwell: Tema med variationer. Brahms: Rapsodi. H. Wefing, p. – Wagner: Dalands aria ur Der fliegende Holländer. A. Ojanperä, cant, ack. H. Wefing, p. – Haydn: Kvartett A. H. Csillag, v, J. Sibelius, v, K. F. Wasenius, vla, W. Renck, vlc.

83. 5.5.1888
Beethoven: Sonat g. W. Renck, vlc, N. Wahlfelt, p. – Gade: Veiviseren. Rubinstein: Sehnsucht. Franz: Er ist gekommen. A. Edlund, cant, ack, H. Wefing, p. – Schubert: Trio B. H. Wefing, p, H. Csillag, v, W. Renck, vlc.

84.
Program och datum inte påträffade.

85. 4.10.1888
Bach: Toccata och fuga d. F. Busoni, p. – Grieg. Sonat nr 3 c. H. Csillag, v, F. Busoni, p. – Busoni: Etyd; Scene de ballet. F. Busoni, p. – Délibes: Serenad ur Ruy Blas. Villanoff: Romans. N. Nepeitsin, cant. – arr. Tausig: Vals av Strauss (Man lebt nur einmal); Walkürenritt av Wagner. F. Busoni, p.

86. 13.10.1888
Beethoven: Sonat op. 2 nr 1 f; Sonat op. 31 nr 2 d; Sonat op. 57 f; Variationer med fuga Ess; Sonat op. 111 c; Ecossaisen. F. Busoni, p.

87. 3.11.1888
Bach: Preludier och fugor ur Das wohltemperierte Klavier; Italiensk konsert; Kromatisk fantasi och fuga. Händel: Variationer E. D. Scarlatti: Pastorale; Concert-Sonate. Bach-Liszt: Orgelfantasie och fuga g. Haydn: Variationer ur Sonat D. Mozart: Gigue; Rondo a; Fantasi och fuga C. Bach-Busoni: Orgelpreludium och fuga D. F. Busoni, p.

88. 21.11.1888
Corelli: Sonata da camera D. H. Csillag, v, F. Busoni, p. – Bach: Sarabande, Double och Bourrée ur Svit h. H. Csillag, v. Mozart: Sonat G. H. Csillag, v, F. Busoni, p. – Beethoven: Trio G op. 1 nr 2. F. Busoni, p. H. Csillag, v, W. Renck, vlc.

89. 1.12.1888
Schumann: Variationer. N. Wahlfelt, p, G. Wendell, p (två pianon). – Schumann: Aus alten Märchen winkt es; Die alten bösen Lieder. A. Ojanperä, cant, ack. H. Wefing, p. – Spohr: Duo op 67. H. Csillag, v, J. Sibelius, v. – Beethoven: Adelaide. A. Ojanperä, cant, ack. H. Wefing, p. – Beethoven: Kvartett op. 18 nr 4 c. H. Csillag, v, J. Sibelius, v, K. F. Wasenius, vla, W. Renck, vlc.

90. 11.12.1888
Weber: Sonat Ass. Mendelssohn: Presto fiss; Menuett; Variations sérieuses. Weber: Final ur Sonat C. Schumann: Toccata; Kreisleriana; Etudes symphoniques op. 13, F. Busoni, p.

91. 15.12.1888
Beethoven: Sonat Ess op. 31 nr 3, I. A. Kunelius, p. – Kreutzer: Adagio ur Konsert e. J. Sibelius, v, ack. A. Leontjeff, p. – Haydn: Aria ur Skapelsen. M. Pakarinen, cant, ack. A. Järnefelt, p. – Franchomme: Romans. Chr. Sibelius, vlc, ack. O. Tavaststjerna, p. – Haydn: Kvartett C. J. Sibelius, v, A. Tigerstedt, v, Brückner, vla, C. Sibelius, vlc. – Beethoven: Kvartett. Selma Tavaststjerna, p, ''herrar Brückner, J. och C. Sibelius.'' – Riedel: Sånger ur Der Trompeter von Säckingen. Eckert: Echo-Lied. S. Alfthan, cant, ack. E. Alfthan, p. – Bach: Fuga c. Chopin: Preludium. G. Wendell, p. – L. Nicolé: Lenz-Nacht; Was Du mir für Leid und Trübsal gemacht. R. Tengén, cant, ack. A. Grönqvist,

p. – Mendelssohn: Andante och Finale ur Konsert g. E. Alfthan, p, ack. H. Wefing, p.

92. 30.1.1889
Brahms: Trio op. 101 c. H. Wefing, p, H. Csillag, v, W. Renck, vlc. – Popper: Svit för två violonceller. W. Renck, vlc. C. Sibelius, vlc. – Volkman: Kvartett op 35 e. H. Csillag, v, J. Sibelius, v, K. F. Wasenius, vla, W. Renck, vlc.

93. 5.3.1889
Chopin: Etyder op. 10 nr 1–12; Preludier op. 28; Etyder op. 25 nr 1–12. F. Busoni, p.

94. 16.3.1889
Schumann: Sonat op. 121 d. H. Csillag, v, F. Busoni, p. – Schumann: Fantasi op. 131. H. Csillag, v, ack. F. Busoni, p. – Beethoven: Trio op. 70 nr 2 Ess. F. Busoni, p, H. Csillag, v, W. Renck, vlc.

95. 13.4.1889
Rubinstein: Trio B. H. Wefing, p, H. Csillag, v, W. Renck, vlc. – Goltermann: Allegro (kadens av Cossmann) och Larghetto ur Konsert d. W. Renck, vlc, ack. F. Busoni, p. – Sibelius: Svit. H. Csillag, v, K. F. Wasenius, vla, W. Renck, vlc. – Joachim: Tema med variationer. H. Csillag, v, ack. F. Busoni, p.

96. 27.4.1889
Chopin: Polonäs ciss; Polonäs B; Polonäs Ass; Fantasi-Polonäs Ass; Andante spianato et Polonaise brillante Ess; Ballad nr 3 Ass; Ballad nr 4 f; Berceuse Dess; Tarantella Ass; Nocturne Fiss; Nocturne ciss; Nocturne Dess; Nocturne c; Sonat b op. 35. F. Busoni, p.

97. 13.5.1889
Schumann: Scener ur Goethes Faust. A. Ojanperä, cant, kör, ack. F. Busoni, p. – Beethoven: Konsert Ess. H. Wefing, p, ack. F. Busoni, p. – Liszt: Mignon. Schumann: Mondnacht; Er ist's. A. Ahnger, cant., ack. F. Busoni, p.

98. 25.5.1889
Hassler: Ave maris stella. Schubert: Christ ist erstanden ur Goethes Faust. Institutets blandade kör, dir. M. Wegelius. – Pergolesi: Andante espressivo. Locatelli: Cantabile. Nardini: Larghetto. Schumann: Abendlied. W. Renck, vlc, ack. H. Wefing, p. – Busoni: Variationer och fuga över Chopins Preludium c. F. Busoni, p. – Wagner: Wotans Abschied ur Die Walküre. A. Ojanperä, cant, ack. F. Busoni, p. – Busoni: Finska folkvisor. F. Busoni, p, H. Wefing, p (4h.). – Brahms: Darthulas Grabgesang. Schumann: Der Schmied; Der Traum. Institutets blandade kör, dir. M. Wegelius.

99. 30.9.1889
Beethoven: Variationer op. 121 a. F. Busoni, p, J. Halvorsen, v, O. Hutschenreuter, vlc. – Schumann: Belsazar. A. Ojanperä, cant, ack. F. Busoni, p. – Beethoven: Konsert för violin, I. J. Halvorsen, v, ack. F. Busoni, p. – Hartmann: Schwanenlied. Brahms: Liebestreue. R. Tengén, cant, ack. A. Grönqvist, p. – Sinding: Svit a. J. Halvorsen, v, F. Busoni, p.

100. 21.10.1889
Beethoven: Trio op. 11 B. I. Hymander, p, J. Halvorsen, v, O. Hutschenreuter, vlc. – Sibelius: Adagio och Final ur Kvartett a. J. Halvorsen, v, K. F. Wasenius, v, J. Schwartz, vla, O. Hutschenreuter, vlc. Liszt: Rigoletto – fantasi. B. Lindvall, p. – Tschetschulin: Berceuse. J. Halvorsen, v, ack. H. Wefing, p. – Wegelius: Spinnvisa. A. Ahnger, cant, ack. F. Busoni, p. – Wegelius: Till skogs en liten fågel flög. A. Ahnger, cant, Institutets damkör, dir. M. Wegelius.

101. 4.11.1889
Grieg: Kvartett op. 27 g. J. Halvorsen, v, K. F. Wasenius, v, J. Schwartz, vla, O. Hutschenreuter, vlc. – Grieg: Min tankes tanke; En Digters siste Sang. A. Ojanperä, cant. – Grieg: Sonat nr 2 G. J. Halvorsen, v, F. Busoni, p.

102. 22.11.1889
Brahms: Trio op. 87 C. H. Wefing, p. J. Halvorsen, v, O. Hutschenreuter, vlc. – de Swert: Konsert nr 2 op. 38. O. Hutschenreuter, vlc, ack. I. Hymander, p. – Brahms: Wie bist du meine Königin; Von ewiger Liebe. A. Ojanperä, cant, ack. H. Wefing, p. – Lübeck: Novellette. Piatti: Airs Baskyrs. O. Hutschenreuter, vlc.

103. 2.12.1889
A. Rubinstein: Kvartett op. 17 nr 3 J. Halvorsen, v, K. F. Wasenius, v, J. Schwartz, vla, O. Hutschenreuter, vlc. – A. Rubinstein: Der Traum; Neue Liebe. A. Ahnger, cant, ack. I. Hymander, p. – A. Rubinstein: Sonat op. 13. H. Wefing, p. J. Halvorsen, v, – A. Rubinstein: Die Nixe. A. Ahnger, cant. Institutets damkör, ack. I. Hymander, p, dir. F. Busoni.

104. 9.12.1889
Mozart: Kvartett C. J. Halvorsen, v, K. F. Wasenius, v, J. Schwartz, vla, O. Hutschenreuter, vlc. – Wieniawsky: Konsert d. J. Halvorsen, v, ack. H. Wefing, p. – Spohr: Aria ur Jessonda. A. Ojanperä, cant, ack. H. We-

fing, p. – Schumann-Joachim: Abendlied. Zarzycki: Masurka. J. Halvorsen, v, ack. H. Wefing, p.

105. 14.12.1889
Wager: Elisabets bön ur Tannhäuser. E. Ahnger, cant, ack. A. Grönqvist, p. – Beethoven: Sonat e op. 90. A. Krogius, p. – Gounod: Aria ur Faust. S. Alfthan, cant, ack. A. Grönqvist, p. – Beethoven: Sonat op. 81. K. Ekman, p. – Spohr: Aria ur Faust. M. Pakarinen, cant, ack. A. Grönqvist, p.

106. 27.1.1890
Händel: Sonat A. J. Halvorsen, v, H. Wefing, p. – Mozart: Recitativ och aria ur Figaros bröllop. A. Ojanperä, cant, ack. H. Wefing, p. – Schubert: Trio B. H. Wefing, p, J. Halvorsen, v, O. Hutschenreuter, vlc. – Schubert: Die Krähe; Gute Nacht. A. Ojanperä, cant, ack. H. Wefing, p.

107. 17.2.1890
Bach: Sonat A. J. Halvorsen, v, F. Busoni, p. – Brahms: Sonat op. 108 d. F. Busoni, p, J. Halvorsen, v. – Sinding: Kvintett e. F. Busoni, p, J. Halvorsen, v, W. Sante, v, J. Schwartz, vla, O. Hutschenreuter, vlc.

108. 3.3.1890
Beethoven: Kvartett op. 59 nr 1 F. J. Halvorsen, v, K. F. Wasenius, v, J. Schwartz, vla. O. Hutschenreuter, vlc. – Beethoven: Tema med variationer op. 35. K. Ekman, p. – Beethoven: Sonat op. 69 A. F. Busoni, p. O. Hutschenreuter, vlc.

109. 24.3.1890
Haydn: Kvartett g op. 74. J. Halvorsen, v, K. F. Wasenius, v, J. Schwartz, vla, O. Hutschenreuter, vlc. – Thomas: Philines aria ur Mignon (Je suis Titania) S. Alfthan, cant, ack. I. Hymander, p. – Ries: Svit F. J. Halvorsen, v, ack. H. Wefing, p. – Wagner: Scen ur Der fliegende Holländer (Die Frist ist um). A. Ojanperä, cant, ack. H. Wefing, p.

110. 2.5.1890
Busoni: Préludes; Etyd i variationsform; Scènes de ballet I, II. transkr. Busoni: Preludium och fuga Ess av Bach. F. Busoni, p.

111. 5.5.1890
Busoni: Kvartett op. 19. J. Halvorsen, v, K. F. Wasenius, v, J. Schwartz, vla, O. Hutschenreuter, vlc. – Wagner: Wotans avsked och Feuerzauber ur Die Walküre. A. Ojanperä, cant, ack. F. Busoni, p. – Sibelius: Grave – Allegro och Andante ur Kvintett g. F. Busoni, p, J. Halvorsen, v, K. F. Wasenius, v, J. Schwartz, vla, O. Hutschenreuter, vlc.

112. 30.5.1890
Bach: Konsert a. J. Halvorsen, v, ack. F. Busoni, p. – Beethoven: Sonat op. 109 E. F. Busoni, p. – Bruch: Kol Nidrei, O. Hutschenreuter, vlc, ack. F. Busoni, p. – Händel: Variationer E. Mozart: Rondo a. Chopin: Två etyder. Busoni: Fugen-Etude. F. Busoni, p.

113. 29.9.1890
Volkmann: Trio op. 5 b. W. H. Dayas, p, J. Halvorsen, v, O. Hutschenreuter, vlc. – Lindner: Konsert. O. Hutschenreuter, vlc, ack. W. H. Dayas, p. – Liszt: Preludium; Liebestraum nr 3; Etyd f; Fantasia quasi Sonata. W. H. Dayas, p.

114. 13.10.1890
Sibelius: Kvartett nr 2 B. J. Halvorsen, v, W. Sante, v, J. Schwartz, vla, O. Hutschenreuter, vlc. – Beethoven: Sonat op. 78 Fiss. I. Hymander, p. – Goldmark: Svit. J. Halvorsen, v, W. H. Dayas, p.

115. 3.11.1890
Schubert: Kvartett op. 29 a. J. Halvorsen, v, W. Sante, v, J. Schwartz, vla, O. Hutschenreuter, vlc. – Chopin: Sonat op. 58 h. W. H. Dayas, p. – Rheinberger: Kvartett op. 38 Ess. W. H. Dayas, p, J. Halvorsen, v, J. Schwartz, vla, O. Hutschenreuter, vlc.

116. 12.11.1890
Fauré: Sonat op. 13. H. Wefing, p, J. Halvorsen, v. – Berlioz: Auf den Lagunen. A. Ojanperä, cant, ack. H. Wefing, p. – Brahms: Två rapsodier op. 79 h och d. H. Wefing p. – Schumann: Die beiden Grenadiere. A. Ojanperä, cant, ack. H. Wefing, p. – Liszt: Liebestraum nr 2. N. Rubinstein: Polonäs ur Le bal. H. Wefing, p.

117. 17.11.1890
Schumann: Kvartett op. 47 Ess. I. Hymander, p, J. Halvorsen, v, J. Schwartz, vla, O. Hutschenreuter, vlc. – Bach: Kromatisk fantasi och fuga. I. Hymander, p. – Halvorsen: Svit. J. Halvorsen, v, W. H. Dayas, p.

118. 1.12.1890
Beethoven: Sonat op. 57 f. K. Ekman, p. – Beethoven: An die ferne Geliebte. A. Ojanperä, cant, ack. H. Wefing, p. – Beethoven: Kvartett op. 59 nr 3 C. J. Halvorsen, v, W. Sante, v, J. Schwartz, vla, O. Hutschenreuter, vlc.

119. 8.12.1890
Brahms: Trio op. 40 Ess. W. H. Dayas, p, J. Halvorsen, v. O. Hutschenreuter, vlc. – Schumann: Sonat op. 11 fiss. W. H. Dayas, p. – transkr. Tausig: Gnomenchor und Sylphentanz

ur La damnation de Faust av Berlioz. Tausig: Ungarische Ziegeunerweisen. W. H. Dayas, p.

120. 15.12.1890
Mozart: Konsert d, I. N. Moberg, p, ack. H. Wefing, p. – Rode: Konsert e, I. A. Lönnblad, v. ack. J. Halvorsen, p. – Händel: Chaconne G. F. v. Herzen, p. – Brahms: Von ewiger Liebe. E. Pakarinen, cant, ack. K. Ekman, p. – Chopin: Scherzo op. 11 b. G. Uschakoff, p. – Goltermann: Andante ur Konsert nr 3. C. Sibelius, vlc. ack. K. Ekman, p. – Chopin: Preludier Dess, A, H, G. E. Aspelin, p. – Heise: Dyvekes Sange nr 4–6. I. Flodin, cant, K. Ekman, p. – Schubert-Liszt: Fantasi vp. 15. K. Ekman, p.

121. 2.2.1891
Svendsen: Kvartett op. 1 a. J. Halvorsen, v, W. Sante, v, J. Schwartz, vla, O. Hutschenreuter, vlc. – Gade: Knut Laward. A. Ojanperä, cant, ack. W. H. Dayas, p. – Gade: Julekveld. E. Pakarinen, S. Sederström, A. Ojanperä, cant. Gade: Trio op. 42 F. W. H. Dayas, p, J. Halvorsen, v, O. Hutschenreuter, vlc.

122. 16.2.1891
Saint-Saëns: Kvartett. H. Wefing, p, J. Halvorsen, v, J. Schwartz, vla, O. Hutschenreuter, vlc. – Halvorsen: Stämningsbilder. J. Halvorsen, v, W. H. Dayas, p. – Raff: Fantasie-Sonate op. 168 d. H. Wefing, p. – Kiel: Valser op. 73. J. Halvorsen, v, W. Sante, v, J. Schwartz, vla, O. Hutschenreuter, vlc.

123. 2.3.1891
Busoni: Sonat op. 29 e. J. Halvorsen, v, W. H. Dayas, p. – Liszt: Sposalizio; Eglogue; Les jeux d'eau à la villa d'Este; Scherzo och marsh. W. H. Dayas, p. – Raff: Trio op. 112 G. W. H. Dayas, p, J. Halvorsen, v, O. Hutschenreuter, vlc.

124. 20.4.1891
Haydn: Kvartett op. 76 nr 2 d. J. Halvorsen, v, W. Sante, v, J. Schwartz, vla, O. Hutschenreuter, vlc. – Bach: Preludium och fuga Ess; Preludium och fuga giss; Preludium och fuga G ur Das wohltemperierte Klavier. Beethoven: Sonat op. 10 nr 3 D; Sonat op. 54 F. W. H. Dayas, p.

125. 29.4.1891
Schubert: Kvartett d. J. Halvorsen, v, W. Sante, v, J, Schwartz, vla, O. Hutschenreuter, vlc. – Schubert: Erlkönig. A. Ojanperä, cant, ack. W. H. Dayas, p. – Saint-Saëns: Konsert op. 20. Halvorsen: Humoresk. J. Halvorsen, v, ack. W. H. Dayas, p.

126. 15.5.1891
Beethoven: Sonat op. 96 G. W. H. Dayas, p, J. Halvorsen, v. – Bach: Svit C. O. Hutschenreuter, vlc. – Beethoven: Trio op. 97 B. W. H. Dayas, p, J. Halvorsen, v, O. Hutschenreuter, vlc.

127. 16.10.1891
Beethoven: Sonat op. 47. J. Halvorsen, v, W. H. Dayas, p. – Brahms: Trio op. 8 H. W. H. Dayas, p. J. Halvorsen, v, H. Merck, vlc.

128. 2.11.1891
Beethoven: Kvartett op. 74 Ess. J. Halvorsen, v, W. Sante, v, J. Schwartz, vla, H. Merck, vlc. – Beethoven: Sonat op. 5 g. H. Merck, vlc, W. H. Dayas, p. – Sibelius: Hjärtats morgon; Fågellek; Drömmen. A. Ojanperä, cant, ack. W. H. Dayas, p. – Wagner: Albumblatt. Popper: Elfentanz. H. Merck, vlc, ack. W. H. Dayas, p.

129. 16.11.1891
Bargiel: Trio op. 6 F. H. Wefing, p, J. Halvorsen, v, H. Merck, vlc. – Chopin: Fantasi op. 49 f. H. Wefing, p. – Schumann: Fantasiestücke op. 73. H. Merck, vlc. W. H. Dayas, p. – Brahms: Rapsodi op. 79 h. Chopin: Nocturne op. 32 nr 1 H. Liszt: Polonäs E. H. Wefing, p.

130. 23.11.1891
Schumann: Kvartett op. 41 a. J. Halvorsen, v, W. Sante, v, J. Schwartz, vla, H. Merck, vlc. – Halvorsen: Magnus den blinde; I ungdomen. A. Ojanperä, cant, ack. W. H. Dayas, p. – Mendelssohn: Konsert e. J. Halvorsen, v, ack. W. H. Dayas, p.

131. 6.12.1891
Mozart: Kvartett d. J. Halvorsen, v, W. Sante, v, J. Schwartz, vla, H. Merck, vlc. – Mozart: Serenad och Champagnearian ur Don Giovanni. A. Ojanperä, cant, ack. W. H. Dayas, p. – Mozart: Konsert A. J. Halvorsen, v, ack. W. H. Dayas, p. – Mozart: Final ur Titus. I. Leinberg, A. Leander, I. Morduch, S. Sederström, A, Ojanperä, cant, Institutets kör (förstärkt med medlemmar av Arbetets Vänners sångkör), dir. M. Wegelius.

132. 14.12.1891
Mozart: Aria ur Figaros bröllop (Heil'ge Quelle). I. Sandman, cant, ack. W. H. Dayas, p. – Mendelssohn: Rondo capriccioso E. A. Nyberg. p. – Meyerbeer: Pagens aria ur Hugenotterna. I. Morduch, cant, ack. W. H. Dayas, p. – Svendsen: Romans. E. Jurva, v, ack. J. Halvorsen, p. – Rossini: Aria ur La gazza ladra. A. Leander, cant, ack. W. H. Dayas, p.

– Bach: Preludium och fuga Ciss. Liszt: Konsertetyd Dess. N. Moberg, p. – Bargiel: Adagio. O. Fohström, vlc, ack. W. H. Dayas, p. – Wagner: Elsas Traum ur Lohengrin. I. Leinberg, cant, ack. W. H. Dayas, p. – Liszt: Konsert Ess. K. Ekman, p, ack. W. H. Dayas, p.

133. 1.2.1892
Schubert: Trio op. 99 B; Trio op. 100 Ess. W. H. Dayas, p, J. Halvorsen, v, H. Merck, vlc.

134. 8.2.1892
Halvorsen: Kvartett e nr 1. J. Halvorsen, v, W. Sante, v, J. Schwartz, vla, H. Merck, vlc. – Boccherini: Sonat nr 6 A. H. Merck, vlc, ack. W. H. Dayas, p. – Wagner: Wolframs sånger ur Tannhäuser. A. Ojanperä, cant, ack. W. H. Dayas, p. – Sinding: Romans e. Halvorsen: Huldrelok; Furioso. J. Halvorsen, v, ack. W. H. Dayas, p.

135. 22.2.1892
Brahms: Trio op.101 c. W. H. Dayas, p, J. Halvorsen, v, H. Merck, vlc. – Busoni: Kultaselle, variationer över en finsk folkvisa. W. H. Dayas, p, H. Merck, vlc. – Grieg: Sonat nr 3 op. 45 c. J. Halvorsen, v, W. H. Dayas, p.

136. 14.3.1892
Beethoven: Kvartett op. 95 f. J. Halvorsen, v, W. Sante, v, J. Schwartz, vla, H. Merck, vlc. – Faltin: Om jag dör först; I hösten. A. Ojanperä, cant, ack. R. Faltin, p. – Beethoven: Trio op. 70 nr 1 D. I. Hymander, p, J. Halvorsen, v, H. Merck, vlc. – Beethoven: Fantasi op. 77 g. I. Hymander, p.

137. 28.3.1892
Schubert: Sonat op. 78 G. G. Wendell, p. – Dayas: Zur letzten ''Guten Nacht''; Der Rose Erwachen; Einst, jetzt; Frühlingswonne. I. Morduch, cant, ack. W. H. Dayas, p. – Tjajkovskij: Trio op. 50 a. K. Ekman, p, J. Halvorsen, v, H. Merck, vlc.

138. 11.4.1892
Brahms: Kvartett op. 60 c. W. H. Dayas, p, J. Halvorsen, v, J. Schwartz, vla, H. Merck, vlc. – Brahms: Vartiationer och fuga över ett tema av Händel op. 24. W. H. Dayas, p. – Brahms: Zigeunerlieder op. 103 nr 1–4, 8–11. A. Leander, M. Popoff, G. Seppelin, A. Ojanperä, cant, W. H. Dayas, p.

139. 2.5.1892
Haydn: Kvartett nr 34 G. J. Halvorsen, v, W. Sante, v, J. Schwartz, vla, H. Merck, vlc. – Bach: Konsert a. J. Halvorsen, v, ack. W. H. Dayas, p. – Vieuxtemps: Konsert op. 37 a. J. Halvorsen, v, ack. W. H. Dayas, p.

140. 9.5.1892
Reubke: Sonat b. Beethoven: Sonat op. 101 A. Liszt: Sonat h. W. H. Dayas, p.

141. 17.10.1892
Raff: Trio op. 112 G. W. H. Dayas, p, A. Spoor, v, A. Martin, vlc. – Becker: Schön Margret und Lord William. A. Ojanperä, cant, ack. W. H. Dayas, p. – Ries: Svit op. 26 g. A. Spoor, v, ack. W. H. Dayas, p.

142. 24.10.1892
Mendelssohn: Kvartett op. 44 nr 1 D. A. Spoor, v, J. Sibelius, v, J. Schwartz, vla, A. Martin, vlc. – Flodin: Helena, scen nr Goethes Faust. A. Leander, cant., ack. W. H. Dayas, p. – Schröder: Konsert op. 36 a, I, II. A. Martin, vlc. ack. W. H. Dayas, p.

143. 7.11.1892
Beethoven: Kvartett op. 18 nr 6 B. A. Spoor, v, J. Sibelius, v, J. Schwartz, vla, A. Martin, vlc. – Beethoven: Neue Liebe, neues Leben; Lied aus der Ferne. A. Ojanperä, cant, ack. W. H. Dayas, p. – Schumann: Kvintett op. 44 Ess. W. H. Dayas, p. A. Spoor, v, J. Sibelius, v, J. Schwartz, vla, A. Martin, vlc.

144. 21.11.1892
Raff: Sonat op. 73. A. Spoor, v. W. H. Dayas, p. – Raff: Svit op. 72 e. W. H. Dayas, p. – Chopin: Barcarole op. 60; Etyd op. 25 ciss; Scherzo op. 39 ciss, Liszt: Ballad h. W. H. Dayas, p.

145. 30.11.1892
Goldmark: Kvartett op. 8 B. A. Spoor, v, J. Sibelius, v, J. Schwartz, vla, A. Martin, vlc. – Svendsen: Romans. Wieniawsky: Polonäs A. A. Spoor, v, ack. W. H. Dayas, p. – Lamond: Trio op. 2. W. H. Dayas, p, A. Spoor, v, A. Martin, vlc.

146. 16.12.1892
Mendelssohn: Kvartett op. 44 nr 2 e. A. Spoor, v, J. Sibelius, v, J. Schwartz, vla, A. Martin, vlc. – Cornelius: Weihnachtslieder nr 1–3. A. Ojanperä, cant, ack. W. H. Dayas, p. – Bruch: Kol Nidrei. Davidoff: Am Springbrunnen. A. Martin, vlc, ack. W. H. Dayas, p. – Sibelius: Under strandens granar lekte gossen; Till Frigga. A. Ojanperä, cant, ack. W. H. Dayas, p.

147. 19.12.1892
Kosleck: Konsertaria. A. Widgren, Ess-kornett, ack. I. Hymander, p. – Rode: Konsert nr 8, I. E. Jurva, v, ack. W. H. Dayas, p. –

Bruch: Aria ur Odysseus. M. Mäkinen, cant, ack. I. Hymander, p. – Bach: Preludium och fuga b ur Das wohltemperierte Klavier. E. Aspelin, p. – Mozart: Romans ur Konsert d. A. Nyberg, p, ack. W.H. Dayas, p. – Mozart: Duett ur Figaros bröllop. I. Sandman, cant, M. Mäkinen, cant, ack. I. Hymander, p. – Snoilsky: En sovereign. E. Godtkampf, deklamation. – Kosleck: Romans. K. H. Karlsson, ventilbasun, ack. I. Hymander, p. – Schröder: Concertstück d, I, II. O. Fohström, vlc, ack. W. H. Dayas, p. – Mendelssohn: Scherzo op. 16. N. Popoff, p. – Reubke: Scherzo d. L. v. Haartman, p. – Beethoven: Romans F. A. Lönnblad, v, ack. W. H. Dayas, p. – Franz: Stille Sicherheit; Herbst. I. Sandman, cant, ack. I. Hymander, p. – Mendelssohn: Variations sérieuses. S. Sundgren, p.

148. 30.1.1893
Beethoven: Kvartett op. 59 nr 2 e. A. Spoor, v, J. Sibelius, v, J. Schwartz, vla, A. Martin, vlc. – Bach-Liszt: Fantasi och fuga g. I. Hymander, p. – Schumann: Trio op. 110 g. I. Hymander, p, A. Spoor, v, A. Martin, vlc.

149. 27.2.1893
Rubinstein: Sonat op. 19 a. A. Spoor, v, W. H. Dayas, p. – Schumann: Etudes symphoniques op. 13. W. H. Dayas, p. – Brahms: Trio op. 87 C. W. H. Dayas, p, A. Spoor, v, A. Martin. vlc.

150. 17.3.1893
d'Albert: Kvartett op. 7 a. A. Spoor, v, J. Sibelius, v, J. Schwartz, vla, A. Martin, vlc. – d'Albert: Svit op. 1 d. S. Sundgren, p. – Saint-Saëns: Septett op. 65 Ess. W. H. Dayas, p, J. Lewermann, trp, A. Spoor, v, J. Sibelius, v, J. Schwartz, vla, A. Martin, vlc, M. de Jong, cb.

151. 7.4.1893
Haydn: Kvartett op. 72 C. A. Spoor, v, J. Sibelius, v, J. Schwartz, vla, A. Martin, vlc. – Mozart: Kvartett nr 18 D. A. Spoor, v, J. Sibelius, v, J. Schwartz, vla, A. Martin, vlc. – Beethoven: Trio op. 1 nr 2 G. W. H. Dayas, p, A. Spoor, v, A. Martin, vlc.

152. 16.4.1893
Schumann: Kvartett op. 41 A. A. Spoor, v, J. Sibelius, v, J. Schwartz, vla, A. Martin, vlc. – Schubert: Der Wanderer; Aufenthalt. A. Ojanperä, cant, ack. I. Hymander, p. – Saint-Saëns: Konsert op. 33. A. Martin, vlc, ack. I. Hymander, p.

153. 26.4.1893
Busoni: Sonat op. 29. A. Spoor, v, W. H. Dayas, p. – Busoni: Andante con moto ur Kvartett op. 26. A. Spoor, v, J. Sibelius, v, J. Schwartz, vla, A. Martin, vlc. – Busoni: Kultaselle, variationer över en finsk folkvisa. W. H. Dayas, p. A. Martin, vlc. – Beethoven: Trio op. 1 nr 3 c. W. H. Dayas, p. A. Spoor, v, A. Martin, vlc.

154. 19.5.1893
d'Albert: Sonat op. 10 fiss. Brahms: Sonat nr 2 fiss op. 2; Sonat nr 3 f op. 5. Schumann: Fantasi op. 17 c. Raff: Svit op. 91 d. W. H. Dayas, p.

155. 2.10.1893
Beethoven: Trio op. 1 nr 1 Ess. W. H. Dayas, p, C. Kihlman, v, A. Martin, vlc. – Joachim: Variationer e. C. Kihlman, v, ack. W. H. Dayas, p. – Loewe: Eduard, ballad op. 1 nr 1. A. Ojanperä, cant, ack. I. Hymander, p. – Bruch: Schottische Phantasie op. 46. Zarzycki: Masurka op. 26. C. Kihlman, v, ack. W. H. Dayas, p.

156. 23.10.1893
Beethoven: Trio op. 1 nr 2 G. W. H. Dayas, p, C. Kihlman, v, A. Martin, vlc. – Beethoven: Sonat op. 53 C. W. H. Dayas, p. – Ehrlich: Sonat F. W. H. Dayas, p, A. Martin, vlc. – Busoni: Six études op. 16. W. H. Dayas, p.

157. 3.11.1893
Haydn: Kvartett op. 76 nr 4 B. C. Kihlman, v, W. Sante, v, G. Dahlström, vla, A. Martin, vlc. – Beethoven: Trio op. 1 nr 3 c. W. H. Dayas, p, C. Kihlman, v, A. Martin, vlc. – Saint-Saëns: Sonat op. 75 d. C. Kihlman, v, W. H. Dayas, p.

158. 20.11.1893
Brahms: Sonat op. 2 fiss. W. H. Dayas, p. – Brahms: Sonat op. 99 F. W. H. Dayas, p, A. Martin, vlc. – Brahms: Sonat op. 5 f. W. H. Dayas, p.

159. 27.11.1893
Beethoven: Kvartett op. 18 nr 4 c. C. Kihlman, v, W. Sante, v, G. Dahlström, vla, A. Martin, vlc. – Beethoven: An die ferne Geliebte. Schubert: An die Musik. A. Ojanperä, cant, I. Hymander, p. – Beethoven: Trio op. 11 B. W. H. Dayas, p, C. Höflmayr, klar, A. Martin, vlc.

160. 16.12.1893
Bach-Tausig: Orgeltoccata d. S. Sundgren, p. – Tartini: Sonat g. E. Gripenberg, v, ack. I. Hymander, p. – Gounod: Jerusalem, G. Seppelin, cant, ack. I. Hymander, p. – Paderewski: Variationer a. A. Holm, p. – Schumann: Sånger ur Frauenlibe und -Leben. N.

Friberg, cant, ack. I. Hymander, p. – Liszt: Etyd f. Chopin: Etyd a. S. Sundgren, p. – Weber: Duett ur Friskytten. N. Friberg, cant, I. Sandman, cant, ack. I. Hymander, p. – Rubinstein: Sehnsucht. A. Holm,cant, ack.I.Hymander, p. – Rheinberger: Toccata c. Prudent: Feu follet. L. v. Haartman, p. – Schubert: Die junge Nonne. Förster: Lockung. I. Sandman, cant, ack. I. Hymander, p. – Liszt: Konsert Ess. S. Sundgren, p, ack. W. H. Dayas, p.

Musikafton för deltagarna i feriekurserna. 3.1.1894
Haydn: Un poco adagio, Menuetto och Presto ur Kvartett nr 46 D. C. Kihlman, v, W. Sante, v, G. Dahlström, vla, A. Martin, vlc. – Liszt: Consolations nr 3 och 6. I. Hymander, p. – Wieniawsky: Legend. Lauterbach: Etyd. C. Kihlman, v. – Meyerbeer: Aria ur Profeten. S. Sederström, cant – Popper: Mémoire. Davidoff: Romans utan ord. Klengel: Scherzo. A. Martin, vlc. – Pacius: Hellas barn. Collan: Otaliga vågor vandra. S. Sederström, cant.

161. 29.1.1894
Schubert: Kvartett a. C. Kihlman, v, W. Sante, v, G. Dahlström, vla, A. Martin, vlc. – Liszt: Gondoliera ur Venezia e Napoli; Etyd Dess. S. Sundgren, p. – Thomas: Romans ur Mignon. Goldmark: Die Nachtigall. Dessauer: Spanisches Lied. I. Morduch, cant, ack. I. Hymander, p. – Liszt: Rigolettofantasi. S. Sundgren, p.

162. 12.2.1894
Mozart: Kvartett D nr 8. C. Kihlman, v, W. Sante, v, G. Dahlström, vla, A. Martin, vlc. – Gluck: Kör ur Orfeo. Institutets kör, dir. M. Wegelius. – Reinecke: Konsertsats d. A. Martin, vlc. – Kjerulf: Serenade ved Strandbredden, A. Ojanperä, cant, Insitutets damkör, dir. M. Wegelius. – Popper: Warum. Klengel: Scherzo. A. Martin, vlc. – Wegelius: Melodram och kör ur Den 6 maj. A. Lindfors, deklamation. Institutets kör, dir. M. Wegelius. Musikaftonens ackompanjatörer: I. Hymander, A. Leontjeff.

163. 19.2.1894
Bach: Fransk svit nr 1 d. W. H. Dayas, p. – Mendelssohn: Lieder ohne Worte 5, 10, 12, 20, 22, 30, 34. W. H. Dayas, p. – Reisenauer: Wanderlieder. A. Ojanperä, cant, ack. W. H. Dayas, p. – Wagner-Tausig: Siegmunds Liebesgesang; Der Ritt der Valküren. W. H. Dayas, p.

164. 14.3.1894
Schumann: Kvartett op. 41 nr 2 F. C. Kihlman, v, W. Sante, v, G. Dahlström, vla, A. Martin, vlc. – Beethoven: Sonat op. 102 nr 1 C. A. Martin, vlc, W. H. Dayas, p. – Beethoven: Trio op. 70 nr 1 D. W. H. Dayas, p, C. Kihlman, v, A. Martin, vlc.

165. 2.4.1894
Beethoven: Kvartett op. 95 f. C. Kihlman, v, W. Sante, v, G. Dahlström, vla, A. Martin, vlc. – Beethoven: Sonat op. 57 f; 6 variationer op. 76. W. H. Dayas, p. – Spohr: Scen ur Jessonda, för soli och kör. Institutets elever, dir. M. Wegelius. – Boccherini: Adagio ur Sonat A. Mendelssohn: Variationer op. 17 D. W. H. Dayas, p, A. Martin, vlc. – Bruch: Jubilate. I. Sandman, cant, institutets kör, dir. M. Wegelius, ack. I. Hymander.

166. 17.4.1894
Beethoven: Trio op. 70 nr 2 Ess. W. H. Dayas, p, C. Kihlman, v, A. Martin, vlc. – Beethoven: Sonat op. 30 nr 2 c. W. H. Dayas, p, C. Kihlman, v. – Bruch: Adagio appassionato op. 57. C. Kihlman, v, ack. W. H. Dayas, p. – Bruch: Frithjof auf seines Vaters Grabhügel. A. Ojanperä, cant, Institutets damkör, ack. I. Hymander, p, dir. M. Wegelius.

167. 4.5.1894
Haydn: Kvartett D nr 46. C. Kihlman, v, W. Sante, v, G. Dahlström, vla, A. Martin, vlc. – Brahms: Sonat op. 78 G. W. H. Dayas, p, C. Kihlman, v, – Brahms: Sonat op. 38 e. W. H. Dayas, p, A. Martin, vlc.

168. 21.5.1894
Lasso: Satser ur Psalmus poenitentialis I. Palestrina: Tenebrae factae sunt; Kyrie ur Missa Papae Marcelli. Institutets kör (förstärkt), dir. M. Wegelius. – Beethoven: Trio op. 97 B. W. H. Dayas, p, C. Kihlman, v, A. Martin, vlc. – Becker: Die Wallfahrt nach Kevlaar. H. Hymander, cant, A. Ojanperä, cant, Institutets kör (förstärkt), ack. I. Hymander, p, K. Sjöblom, orgel, dir M. Wegelius.

169. 8.10.1894
Grieg: Sonat op. 45 c. K. Müller, p, C. Kihlman, v, – Beethoven: 32 variationer c. Godard: Guirlandes. Liszt: Paysage. Chopin: Vals Ass. Klindworth: Polonäs-fantasi. K. Müller, p.

170 22.20.1894
Mozart: Kvartett nr 6 C. C. Kihlman, v, W. Sante, v, J. König, vla, A. Martin, vlc. – Corelli: La folia. C. Kihlman, v, ack. I. Hymander, p. – Schubert: Greisengesang; In der Ferne. A. Ojanperä, cant, ack. I. Hymander, p. – Bizet: Adagietto. Popper: Elfentanz. A. Martin, vlc. ack. I. Hymander, p.

171. 3.12.1894
Raff: Kvartett op. 192. C. Kihlman, v, W. Sante, v, J. König, vla, A. Martin, vlc. – Söderman: Kung Heimer och Aslög. A. Ojanperä, cant, I. Hymander, p. – Saint-Saëns: Konsert nr 1 A op. 20. C. Kihlman, v, ack. I. Hymander, p.

172. 15.12.1894
Rheinberger: Sonat G. N. Amirchanjanz, orgel. – Viotti: Konsert G, I. J. L. Laurén, v. – Haydn: Recitativ och aria (Rollend in schäumenden Wellen) ur Die Schöpfung. I. Kruskopf, cant. – Gluck: Recitativ och aria ur Ifigenia i Tauris. E. Forsell, cant. – Haydn: Kvartett G, I, II. E. Gripenberg, v, J. L. Laurén, v, H. Brofeldt, vla, A. Törnudd, vlc, – Schumann: Die beiden Grenadiere. E. Eklund, cant. – Bemberg: Chant hindou. A. Holm, cant, A. Martin, vlc. – Lange: Duo för två kornetter i B. A. Vidgren, kornett, E. Lindroth, kornett. – Godard: Adagio ur Concerto romantique. H. Brofeldt, v. – Wagner: Elisabets bön ur Tannhäuser. N. Friberg, cant. – Goltermann: Konsert nr 3 h, I, II. A. Törnudd, vlc. – Mozart: Duett ur Figaros bröllop. N. Friberg, cant, E. Eklund, cant. – Bériot: Scène de ballet. E. Gripenberg, v. Ackompanjatörer: I. Hymander, p, A. Leontjeff, p.

173. 17.12.1894
Chopin: Nocturne op. 48 nr 1 c. Brahms: Variationer över ett tema av Paganini. K. Müller, p. – Amadei: Herbst; Nie mehr an deinem Herzen ruhn; Am See. Mascagni: Rosa. A. Ojanperä, cant, ack. K. Müller, p. – Schubert: Trio op. 99 B. K. Müller, p, C. Kihlman, v, A. Martin, vlc.

174. 28.1.1895
Schumann: Faschingsschwank aus Wien op. 26. K. Ekman, p. – Brahms: Von ewiger Liebe. Schubert: Die böse Farbe. I. Morduch, cant, ack. K. Ekman(?), p. – Mascagni: Duo ur Cavalleria rusticana. I. Morduch, cant, A. Uggla, cant, ack. K. Ekman(?), p. – Tjajkovskij: Trio op. 50. K. Ekman, p, C. Kihlman, v, A. Martin, vlc.

175. 4.2.1895
Beethoven: Sonat op. 69 A. K. Ekman, p, A. Martin, vlc. – Chopin: Fantasi op. 49 f. K. Ekman, p. – Popper: Romans. A. Martin, vlc, ack. K. Ekman, p. – Grünfeld: Romans; Gavotte; Tanz-Arabeske. Strauss-Grünfeld: Persischer Marsch. K. Ekman, p.

176. 11.2.1895
Smetana: Aus meinem Leben. C. Kihlman, v, W. Sante, v, J. König, vla, A. Martin, vlc. – Bach: Sarabande et double ur Sonat h. Godard: Adagio pathétique op. 128 nr 3. C. Kihlman, v, ack. I. Hymander, p. – Tjajkovskij: Im wogendem Tanze op. 38 nr 3. Jensen: Lehn deine Wang' op. 1 nr 1. Kjerulf: Sangfugl, hvorhen saa snar op. 20 nr 3. A. Ojanperä, cant, ack. I. Hymander, p. – Cui: Cavatina op. 25 nr 3. Wieniawsky: Scherzo-tarantella op. 14. C. Kihlman, v, ack. I. Hymander, p.

177. 4.3.1895
Schubert: Trio Ess op. 100. K. Ekman, p, C. Kihlman, v, A. Martin, vlc. – Schubert: Der Zwerg. A. Ojanperä, cant, ack. K. Ekman, p. – Grieg: Folkelivsbilleder op. 19. K. Ekman, p. – Grieg: Den bjergtagne op. 32. A. Ojanperä, cant, ack. K. Ekman, p.

178. 22.3.1895
Mozart: Kvartett F. C. Kihlman, v, W. Sante, v, J. König, vla, A. Martin, vlc. – Molique: Konsert op. 45 D, I, II. A. Martin, vlc, ack. K. Ekman, p. – Chopin: Andante spianato et Polonaise brillante. K. Ekman, p.

179. 29.3.1895
R. Strauss: Kvartett op. 13 c. K. Ekman, p, C. Kihlman, v, J. König, vla, A. Martin, vlc. – Moszkowski: Schlaflied. Bruch: Penelopes aria ur Odysseus. N. Friberg, cant, ack. K. Ekman, p. – Schumann: Etudes symphoniques op. 13. K. Ekman, p.

180. 10.4.1895
O. Nováček: Kvartett e. C. Kihlman, v, W. Sante, v, J. König, vla, A. Martin, vlc. – Saint-Saëns: Le Cygne ur La Carnaval des animaux. Popper: Spinnlied. A. Martin, vlc, ack. I. Hymander, p. – Sinding: Galmandssange. A. Ojanperä, cant, ack. I. Hymander, p. – Guiraud: Kapris. C. Kihlman, v, ack. I. Hymander, p.

181. 9.5.1895
Bach: Konsert d. C. Kihlman, v, J. König, v, ack. K. Ekman, p. – Beethoven: Sonat op. 31 nr 2 d. K. Ekman, p. – Grieg: Den bjergtagne op. 32. A. Ojanperä, cant, ack. K. Ekman, p. – Franck: Sonat A. K. Ekman, p, C. Kihlman, v.

182. 25.5.1895
Dvorak: Kvintett op. 81 A. K. Ekman, p, C. Kihlman, v, W. Sante, v, J. König, vla, A. Martin, vlc. – Weber: Concertstück op. 79 f. F. Busoni, p, ack. K. Ekman, p. – Liszt: Benediction de Dieu dans la solitude. F. Busoni, p. – Variations de Bravoure sur le marche des Puritains (Bellini): Liszt: Introduction et Thema, Thalberg: Variation I, Liszt: Variation II, Pixis: Variation III, Herz: Variation IV,

Czerny: Variation V, Chopin: Variation VI, Liszt: Finale. F. Busoni, p.

183. 7.10.1895
Sinding: Sonat C. H. de Melcer, p, C. Kihlman, v. – Beethoven: Sonat op. 2 nr 3 C. H. de Melcer, p. – Schubert: An die Leyer; Nacht und Träume. Tjajkovskij: Das war im ersten Lenzesstrahl. A. Uggla, cant, ack. I. Hymander, p. – Chopin: Ballad g. Schumann: Romans Fiss. Paderswski: Capriccio alla Scarlatti. H. de Melcer, p.

184. 23.10.1895
Vieuxtemps: Konsert a. C. Kihlman, v, ack. I. Hymander, p. – Schumann: Kreisleriana nr 1 och 2. Leschetizky: Mandolinata. Chopin: Polonäs Ass. H. de Melcer, p. – Saint-Saëns: Sonat op. 75 d. H. de Melcer, p, C. Kihlman, v.

185. 4.11.1895
Haydn: Kvartett nr 33 B. C. Kihlman, v, W. Sante, v, J. König, vla, O. Fohström, vlc. – Romberg: Konsert op. 44 C, I. O. Fohström, vlc, ack. I. Hymander, p. – Beethoven: Trio op. 70 nr 1 D. H. de Melcer, p, C. Kihlman, v, O. Fohström, vlc.

186. 1.12.1895
Beethoven: Kvartett op. 18 nr 3 D. C. Kihlman, v, W. Sante, v, J. König, vla, O. Fohström, vlc. – Bruch: Konsert nr 2 op. 44, I. C. Kihlman, v, ack. I. Hymander, p. – de Melcer: Trio g. H. de Melcer, p, C. Kihlman, v, O. Fohström, vlc.

187. 9.12.1895
Bazzini: Kvartett op. 75 d. C. Kihlman, v, W. Sante, v, J. König, vla, O. Fohström, vlc. – Brahms: Kvartett op. 25 g. H. de Melcer, p, C. Kihlman, v, J. König, vla, O. Fohström, vlc.

188. 10.2.1896
Mozart: Kvartett nr 22 B. C. Kihlman, v, W. Sante, v, J. König, vla, O. Fohström, vlc. – Vieuxtemps: Konsert op. 46 a, I. O. Fohström, vlc, ack. I. Hymander, p. – Cherubini: Scherzo ur Kvartett nr 1. C. Kihlman, v, W. Sante, v, J. König, vla, O. Fohström, vlc. – Mendehlssohn: Lieder ohne Worte op. 38 nr 6, op. 67 nr 6, op. 38 nr 5, op 67 nr 3, op. 30 nr 4. H. de Melcer, p.

189. 24.2.1896
Schumann: Kvartett op. 41 nr 3 A. C. Kihlman, v, W. Sante, v, J. König, vla, O. Fohström, vlc. – Beethoven: Sonat op. 47. H. de Melcer, p, C. Kihlman, v.

190. 2.3.1896
Saint-Saëns: Sonat op. 32. H. de Melcer, p, O. Fohström, vlc. – Chopin: Ballad op. 38 F; Nocturne op. 15 nr 2 Fiss. Backer-Gröndal: Humoresk. H. de Melcer, p. – Arensky: Trio op. 32 d. H. de Melcer, p. C. Kihlman, v, O. Fohström, vlc.

191. 9.3.1896
Mozart: Konsert c, I. S. Palmgren, p, ack. H. de Melcer, p. – Bargiel: Adagio. A. Törnudd, vlc, ack. I. Hymander, p. – Grieg: Sonat op. 7 e. A. Nyberg, p. – Brahms: Mainacht. Liszt: Loreley. I. Ekman, cant, ack. K. Ekman, p. – Sinding: Kvintett e. K. Ekman, p. C. Kihlman, v, W. Sante, v, J. König, vla, O. Fohström, vlc.

192. 16.3.1896
Schumann: Faschingsschwank aus Wien op. 26. H. de Melcer, p. – Chopin: Ballad nr 3 op. 47 Ass; Etyd op. 10 nr 12. H. de Melcer, p. – Dvorak: Kvintett op. 81, H. de Melcer, p, C. Kihlman, v, W. Sante, v, J. König, vla, O. Fohström, vlc.

193. 30.3.1896
Borodin: Kvartett A. C. Kihlman, v, W. Sante, v, J. König, vla, O. Fohström, vlc. – Tjajkovskij: Sérénade mélancolique, C. Kihlman, v, ack. I. Hymander, p. – Massenet: Aria ur Hérodiade. A. Uggla, cant, ack. I. Hymander, p. – Popper: Nocturne op. 32 nr 1; Papillon op. 3 nr 4. O. Fohström, vlc, ack. I. Hymander, p.

194. 15.4.1896
Beethoven: Kvartett op. 74 Ess. C. Kihlman, v, W. Sante, v, J. König, vla, O. Fohström, vlc. – Beethoven: 10 variationer över Ich bin der Schneider Kakadu op. 101a. H. de Melcer, p, C. Kihlman, v, O. Fohström, vlc. – Sinding: Svit F. C. Kihlman, v, H. de Melcer, p.

195. 29.4.1896
Beethoven: 32 variationer c. L. v. Haartman, p. – Schumann: Seit ich ihn gesehen; Er, der herrlichste von Allen; Ich kann's nicht fassen. E. Godtkampf, cant, ack. I. Hymander, p. – Leoncavallo: Prolog ur I Pagliacci. A. v. Kothen, cant, ack. I. Hymander, p. – Rubinstein: Andante ur Konsert op. 96 d. O. Fohström, vlc, ack. I. Hymander, p. – Saint-Saëns: Kvartett op. 41. H. de Melcer, p. C. Kihlman, v, J. König, vla, O. Fohström, vlc.

196. 13.5.1896
Raff: Trio op. 102 c. H. de Melcer, p, C. Kihlman, v, O. Fohström, vlc. – Chopin: 24 Préludes op. 28. H. de Melcer, p. – Backer-

Gröndal: Etude de Concert. Wagner-Brassin: Feuerzauber ur Die Walküre. Wagner-Liszt: Spinnlied ur Der fliegende Holländer. H. de Melcer, p.

197. 9.10.1896
Petzet: Trio op. 7 G. W. Petzet, p, C. Kihlman, v, G. Schnéevoigt, vlc. – A. Scarlatti: O cessati di piegarmi. Carissimi: Vittoria, mio core. A. Ojanperä, cant, ack. I. Hymander, p. – Mozart: Fantasi c. Rheinberger: Introduktion och Toccata op. 115 c. W. Petzet, p. – Rossini: Cavatina ur Wilhelm Tell. A. Ojanperä, cant, ack. I. Hymander, p. – Beethoven: Sonat op. 27 nr 2 ciss. W. Petzet, p.

198. 23.10.1896
Mendelssohn: Kvartett op. 12 Ess. C. Kihlman, v, W. Neumann, v, W. Sante, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Schumann: Sonat op. 121 d. W. Petzet, p, C. Kihlman, v. – Brahms: Scherzo op. 4. Wagner-Liszt: Isoldes Liebestod. W. Petzet, p.

199. 2.11.1896
Haydn: Kvartett op. 50 nr 2 D. C. Kihlman, v, W. Neumann, v, W. Sante, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Bach: Italiensk konsert. W. Petzet, p. – Mozart: Kvartett g. W. Petzet, p. C. Kihlman, v, W. Sante, vla, G. Schnéevoigt, vlc.

200. 30.11.1896
Brahms: Sonat op. 108 d. W. Petzet, p, C. Kihlman, v. – Schumann: Ballade des Harfners op. 98a nr 2. A. Ojanperä, cant, ack. I. Hymander, p. – Mendelssohn: Preludium och fuga op. 35 nr 1 e. Rheinberger: Waldmärchen op. 8. W. Petzet, p. – Sinding: Svit a. C. Kihlman, v, ack. I. Hymander, p.

201. 6.12.1896
Grieg: Kvartett op. 27 g. C. Kihlman, v, W. Neumann, v, W. Sante, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Cornelius: Weihnachtslieder op. 8. A. Ojanperä, cant, ack. I. Hymander, p. – Scharwenka: Sonat op. 46 e. W. Petzet, p, G. Schnéevoigt, vlc.

202. 15.12.1896
Bach: Invention Ess. J. E. Kaupelin, p. – Bach: Invention e. S. Palmgren, p. – Bach: Preludium och fuga E. R. Forstén, p. – Mozart: Susannas aria ur Le Nozze di Figaro. V. Gammal, cant, ack. R. Faltin, p. – Weber: Final ur Sonat C. J. E. Kaupelin, p. – Mozart: Aria ur Le nozze di Figaro (Voi, che sapete). K. Forstén, cant, ack. R. Faltin, p. – Spohr: Konsert nr 8. L. Laurén, v, ack. A. Leontjeff, p. – Schubert: Gretchen am Spinnrade. S. Airaksinen, cant, ack. R. Faltin, p. – Halevy: Aria ur la Juive. E. Leinberg, cant, ack. R. Faltin, p. – Chopin: Ballad Ass. S. Palmgren, p. – Thomas: Romans ur Mignon. A. Haverinen, cant, ack. R. Faltin, p. – Raff: Larghetto ur Konsert op. 193. A. Törnudd, vlc, ack. A. Leontjeff, p. – Manzocchi: Dolores. Luzzi: Ave Maria. A. Thesleff, cant, ack. R. Faltin, p. – Schumann: Konsert a, I. R. Forstén, p.

203. 25.1.1897
P. Scharwenka: Konsert op. 95 G. C. Kihlman, v, ack. W. Petzet, p. – P. Scharwenka: Trio op. 10 ciss. W. Petzet, p. C. Kihlman, v, G. Schnéevoigt, vlc. – P. Scharwenka: Svit op. 99 g. C. Kihlman, v, W. Petzet, p.

204. 15.2.1897
Schubert: Kvintett op. 163 C. C. Kihlman, v, W. Neumann, v, W. Sante, vla, J. Leino, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Beethoven: Trio op. 97 B. W. Petzet, p, C. Kihlman, v, G. Schnéevoigt , vlc.

205. 1.3.1897
Beethoven: Serenad op. 8 D. C. Kihlman, v, W. Sante, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Brahms: Kvintett op. 34 f. W. Petzet, p, C. Kihlman, v, W. Neumann, v, W. Sante, vla, G. Schnéevoigt, vlc.

206. 28.3.1897
Schumann: Trio op. 63 d. W. Petzet, p, C. Kihlman, v, G. Schnéevoigt, vlc. – Tjajkovskij: Im wogenden Tanze; Serenade Don Juans. A. Ojanperä, cant, ack. I. Hymander, p. – E. Schütt: Svit op. 44. W. Petzet, p, C. Kihlman, v.

207. 29.3.1897
Dvorak: Kvartett op. 34 d. C. Kihlman, v, W. Neumann, v, W. Sante, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Loewe: Die Uhr. L. Hartmann: Schwanenlied. A. Ojanperä, cant, ack. I. Hymander, p. – Volkmann: Konsert op. 33, G. Schnéevoigt, vlc, ack. I. Hymander, p.

208. 7.4.1897
Goetz: Kvartett op. 6 E. W. Petzet, p, C. Kihlman, v, W. Sante, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – E. Melartin: Marionettes. E. Melartin, p, I. Hymander, p (4 h). – Boccherini: Sonat A. O. Fohström, vlc, ack. W. Petzet, p.

209. 26.4.1897
Beethoven: Kvartett op. 18 nr 6 B. C. Kihlman, v, W. Neumann, v, W. Sante, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – E. Melartin: Marias vaggsång. A. Thesleff, cant, ack. I. Hymander, p. – E. Melartin: All denna mörka himmel. A. Ojanperä, cant, ack. I. Hymander, p. – Cho-

pin: Konsert f, I. W. Petzet, p, ack. I. Hymander, p.

210. 7.5.1897 ''Ägnad minnet av Johannes Brahms'' Trio op. 101 c. W. Petzet, p, C. Kihlman, v, G. Schnéevoigt, vlc. – Vier ernste Gesänge op. 121. A. Ojanperä, cant, ack. W. Petzet, p. – Sonat op. 2 fiss. W. Petzet, p.

211. 4.10.1897
Franchetti: Trio op. 1 G. W. Petzet, p, C. Kihlman, v. G. Schnéevoigt, vlc. – Martini: Piacer d'amor. A. Scarlatti: Se tu della mia morte. A. Ojanperä, cant, ack. I. Hymander, p. – Bottesini: Rêverie. Boccherini: Sonat A; Allegro C. G. Schnéevoigt, vlc, ack. I. Hymander, p. – Pinsuti: Il libro santo. A. Ojanperä, cant, ack. C. Kihlman, v, I. Hymander, p.

212. 18.10.1897
Beethoven: Sonat op. 57. W. Petzet, p. – Tjajkovskij: Konsert op. 35, I. C. Kihlman, v, ack. W. Petzet, p. – Rheinberger: Kvartett op. 38 Ess. W. Petzet, p. C. Kihlman, v, W. Sante, vla, G. Schnéevoigt, vlc.

213. 25.10.1897
Beethoven: Sonat op. 10 nr 3 D, I. E. Rängman, p. – Haydn: Duett ur Die Schöpfung (Holde Gattin). S. Airaksinen, cant, A. Lindroos, cant, ack. W. Petzet, p. – Mendelssohn: Andante och Final ur Konsert för violin. L. Laurén, v, ack. A. Leontjeff, p. – A. Scarlatti: Se tu della mia morte. V. Gammal, cant, ack. A. Leontjeff, p. – Mozart: Pagens aria ur Figaros bröllop. E. Nyholm, cant, ack. A. Leontjeff, p. – Beethoven: Sonat op. 31 nr 2 d. S. Palmgren, p. – Mascagni: Romans ur Cavalleria rusticana. S. Airaksinen, cant, ack. A. Leontjeff, p. – E. Melartin: Sonat ciss, I. W. Petzet, p, C. Kihlman, v.

214. 15.11.1897
Berwald: Kvartett Ess. C. Kihlman, v, W. Neumann, v, W. Sante, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Tjajkovskij: Schlaf' ein, betrübtes Lieb; Warum? Schumann: Frühlingsnacht. A. Ojanperä, cant, ack. I. Hymander, p. – Mendelssohn: Sonat op. 45 B. W. Petzet, p. G. Schnéevoigt, vlc.

215. 6.12.1897
Mozart: Kvartett nr 6 C. C. Kihlman, v, W. Neumann, v, W. Sante, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Brahms: Kvintett op. 34 f. W. Petzet, p. C. Kihlman, v, W. Neumann, v, W. Sante, vla, G. Schnéevoigt, vlc.

216. 15.12.1897
Mozart: Cavatina ur Le nozze di Figaro (Porgi amor). A. Hamberg, cant, ack. I. Hymander, p. – Bach: Bourrée, menuett och gigue ur Fransk svit E. E. v. Knorring, p. – Bach: Invention B. J. Lönnberg, p. – Bach: Preludium ur Engelsk svit g. E. Rängman, p. – Mendelssohn: Aria ur Paulus (Jerusalem). E. Gräsbeck, cant, ack. I. Hymander, p. – Mendelssohn: Aria ur Paulus (Gott sei mir gnädig). A. Lindroos, cant, ack. I. Hymander, p. – Mendelssohn: Andante och final ur Konsert g. J. E. Kaupelin, p, ack. W. Petzet, p. – Melartin: Betlehems stjärna. S. Airaksinen, cant, elevkören, C. Kihlman, v, I. Hymander, p, O. Tavaststjerna, harmonium. – Gounod: Aria ur La Reine de Saba. V. Gammal, cant, ack. I. Hymander, p. – Wieniawsky: Polonäs A. L. Laurén, v, ack. I. Hymander, p. – Verdi: Gildas aria ur Rigoletto. S. Airaksinen, cant, ack. I. Hymander, p. – Liszt: Liebestraum nr 3 Ass. S. Palmgren, p. – Mozart: Duett ur Le nozze di Figaro (Crudel! perché finora). E. Nyholm, cant, A. Lindroos, cant, ack. I. Hymander, p. – Weber: Concertstück f. S. Palmgren, p.

217. 24.1.1898
Bach: Sonat h. W. Petzet, p, C. Kihlman, v. – Beethoven: Trio op. 70 nr 2 Ess. W. Petzet, p, C. Kihlman, v, G. Schnéevoigt, vlc. – Brahms: Kvartett op. 26 A. W. Petzet, p, C. Kihlman, v, W. Sante, vla, G. Schnéevoigt, vlc.

218. 7.2.1898
Svendsen: Kvartett op. 1 a. C. Kihlman, v, W. Neumann, v, W. Sante, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Wagner: Hans Sachs' monolog ur Die Meistersinger in Nürnberg, akt II. A. Ojanperä, cant, ack. I. Hymander, p. – Raff: Sonat op. 78 A. W. Petzet, p, C. Kihlman, v.

219. 9.3.1898
Mozart: Sonat e, I. Maria Wegelius, v, A. Hornborg, p. – Mozart: Paminas aria ur Die Zauberflöte. S. Airaksinen, cant, ack. I. Hymander, p. – Beethoven: Konsert C, I. E. Rängman, p, ack. W. Petzet, p. – Grieg: Modersorg; En svane. E. Nyholm, cant, ack. I. Hymander, p. – Ries: Adagio non troppo och Perpetuum mobile ur Svit op. 34 G. L. Laurén, v, J. Lönnberg, p. – Mascagni: Rosa; Chrysanthemum. V. Gammal, cant, ack. I. Hymander, p. – Saint-Saëns: Variationer över ett tema av Beethoven. H. Forstén, p, S. Palmgren, p (två pianon).

220. 14.3.1898
Tjakovskij: Kvartett op. 22 F. C. Kihlman, v,

W. Neumann, v, W. Sante, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Beethoven–Becker: Erlkönig, A. Ojanperä, cant, ack. I. Hymander, p. – Jacob: Impromptu; Rêverie; Cramignon. Moszkowski: Près du Berceau. Fitzenhagen: Perpetuum mobile. G. Schnéevoigt, vlc, ack. I. Hymander, p.

221. 23.3.1898
Haydn: Kvartett op. 74 nr 3 g. C. Kihlman, v, W. Neumann, v, W. Sante, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Loewe: Archibald Douglas op. 128. A. Ojanperä, cant, ack. I. Hymander, p. – Schumann: Sonat op. 11 fiss. W. Petzet, p.

222. 4.4.1898
Brahms: Sonat op. 100 A. W. Petzet, p. C. Kihlman, v. – Brahms: Ernste Gesänge op. 121. A. Ojanperä, cant, ack. I. Hymander, p. – Brahms: Trio op. 8 H. W. Petzet, p, C. Kihlman, v, G. Schnéevoigt, vlc.

223. 18.4.1898
Beethoven: Kvartett op. 18 nr 2 G. C. Kihlman, v, W. Neumann, v, W. Sante, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Chopin: Impromptu Fiss; Ballad g. S. Sundgren, p. – Popper: Andacht; Romanze; Tarantella. G. Schnéevoigt, vlc, ack. I. Hymander, p. – Weber-Tausig: Aufforderung zum Tanz. S. Sundgren, p.

224. 10.5.1898
R. Strauss: Sonat op. 18 Ess. W. Petzet, p, C. Kihlman, v. – Liszt: Ave Maria; Pater noster; Tu es Petrus. Institutets kör, O. Tavaststjerna, orgel. I. Hymander, p, dir. M. Wegelius. – Brahms: Trio op. 8 H. W. Petzet, p, C. Kihlman, v, G. Schnéevoigt, vlc.

225. 30.9.1898
Bach: Konsert d. F. Busoni, p. ack. K. Ekman, p. – Busoni: Sonat nr 2. F. Busoni, p, V. Nováček, v. – Liszt: Variationer över ett tema av Bach. (Weinen, klagen, sorgen, zagen). F. Busoni, p. – Liszt: Die drei Zigeuner. A. Ojanperä, cant, ack. F. Busoni, p. – Liszt: Två legender (St. Francois d'Assisi: La Prédication aux oiseaux; St.Francois de Paule marchant sur les flots). F. Busoni, p.

226. 10.10.1898
Schubert: Trio op. 100 Ess. K. Ekman, p. V. Nováček, v, L. Aloïs, vlc. – Brahms: Von ewiger Liebe. A. Ojanperä, cant, ack. K. Ekman, p. – Paganini-Wilhelmj: Konsert D. V. Nováček, v, ack. L. Aloïs, p.

227. 24.10.1898
Aloïs: Trio op. 40 F. K. Ekman, p, V. Nováček, v, L. Aloïs, vlc. – Molique: Konsert. L. Aloïs, vlc, ack. V. Nováček, p. – Beethoven: Kvartett op. 59 nr 1 F. V. Nováček, v, P. Voigt, v, M. Schulz, vla, L. Aloïs, vlc.

228. 31.10.1898
Beethoven: Trio op. 70 nr 1 D. K. Ekman, p, V. Nováček, v, L. Aloïs, vlc. – Beethoven: An die ferne Geliebte op. 98. A. Ojanperä, cant, ack. K. Ekman, p. – Beethoven: Sonat op. 47 A. K. Ekman, p, V. Nováček, v.

229. 14.11.1898
Tjajkovskij: Trio op. 50. K. Ekman, p, V. Nováček, v, L. Aloïs, vlc. – Aloïs: Aria; Barcarolle. L Aloïs, vlc, ack. K. Ekman, p. – Schubert: Andante con moto ur Kvartett d. V. Nováček, v, P. Voigt, v, F. Schulz, vla, L. Aloïs, vlc.

230. 4.12.1898
Beethoven: Kvartett op. 127 Ess. V. Nováček, v, P. Voigt, v, M. Schulz, vla, L. Aloïs, vlc. – Beethoven: Romans op. 40 G. V. Nováček, v, ack. K. Ekman, p. – Beethoven: Sonat op. 69 A. K. Ekman, p, L. Aloïs, vlc.

231. 15.12.1898
Beethoven: Konsert op. 37 c, I. J. Lönnberg, p, ack. K. Ekman, p. – Bach: Preludium och fuga nr 2 c ur Das wohltemperierte Klavier I. E. v. Knorring, p. – Bach: Preludium och fuga nr 3 Ciss ur Das wohltemperierte Klavier I. E. Rängman, p. – Schubert: Die junge Nonne. E. Leinberg, cant, ack. I. Hymander, p. – Beethoven: Adagio un poco moto och Rondo ur Konsert op. 73 Ess. S. Palmgren, p, ack. K. Ekman, p. – Verdi: Recitativ och aria ur Ernani. L. Macevicz, cant, ack. I. Hymander, p. – Vieuxtemps: Ballade et polonaise. L. Laurén, v, ack. V. Nováček, p. – Melartin: Vårsång ur Salomos Höga visa. E. Gräsbeck, cant, ack. I. Hymander, p. – Palmgren: Gavotte och Musette; Intermezzo; Konsertetyd. S. Palmgren, p. – Mascagni: Romans ur Cavalleria rusticana. E. Nyholm, cant, ack. I. Hymander, p. – Liszt: Fantasi över ungerska folkmelodier. E. Rängman, p, ack. K. Ekman, p.

232. 6.2.1899
Bach-Tausig: Toccata och fuga d. K. Ekman, p. Beethoven: Sonat op. 57 f. K. Ekman, p. – Smetana: Trio op. 15 g. K. Ekman, p, V. Nováček, v, O. Hutschenreuter, vlc.

233. 20.2.1899
Beethoven: Kvartett op. 18 nr 6 B. V. Nováček, v, P. Voigt, v, M. Schulz, vla, O. Hutschenreuter, vlc. – Jensen: Margareth am Thore; Am Ufer des Flusses des Manzanares. A. Ojanperä, cant, ack. K. Ekman, p. –

Brahms: Konsert op. 77 D. V. Nováček, v, ack. K. Ekman, p.

234. 6.3.1899
Beethoven: Trio op. 97 B. K. Ekman, p, V. Nováček, v, O. Hutschenreuter, vlc. – Jensen: Margareth am Thore; Am Ufer des Flusses des Manzanares. A. Ojanperä, cant, ack. K. Ekman, p. – Hofmann: Konsert op. 31. O. Hutschenreuter, vlc, ack. E. Ekman, p.

235. 27.3.1899
Mozart: Kvartett G. V. Nováček, v, P. Voigt, v, M. Schulz, vla, O. Hutschenreuter, vlc. – Bach: Preludium och fuga ur Sonat nr 5 C. V. Nováček, v. – Beethoven: Kvartett op. 131 ciss. V. Nováček, v, P. Voigt, v, M. Schulz, vla, O. Hutschenreuter, vlc.

236. 10.4.1899
Schumann: Kvartett op. 47. K. Ekman, p, V. Nováček, v, M. Schulz, vla, O, Hutschenreuter, vlc. – Bach: Kromatisk fantasi och fuga. E. Rängman, p. – Beethoven: Kvartett op. 131 ciss. V. Nováček, v, P. Voigt, v, M. Schulz, vla, O. Hutschenreuter, vlc.

237. 24.4.1899
Schumann: Kvintett op. 44. K. Ekman, p, V. Nováček, v, P. Voigt, v, M. Schulz, vla, O. Hutschenreuter, vlc. – Beethoven: Kvartett op. 130 B. V. Nováček, v, P. Voigt, v, M. Schulz, vla, O. Hutschenreuter, vlc.

238. 15.5.1899
Schubert: Trio op. 99 B. K. Ekman, p, V. Nováček, v, O. Hutschenreuter, vlc. – Tartini: Sonat g. V. Nováček, v, ack. O. Hutschenreuter, p. – Liszt: Die drei Zigeuner. A. Ojanperä, cant, ack. K. Ekman, p. – Schumann: Faschingsschwank aus Wien op. 26. K. Ekman, p. – Boccherini: Adagio cantabile. Lindner: Tarantella. O. Hutschenreuter, vlc, ack. V. Nováček, p.

239. 18.9.1899
Beethoven: Trio op. 1 nr 1 Ess. K. Ekman, p, V. Nováček, v, G. Schnéevoigt, vlc. – Ernst: Concerto op. 23. V. Nováček, v, ack. K. Ekman, p. – Franck: Sonat. K. Ekman, p. V. Nováček, v.

240. 9.10.1899
Beethoven: Sonat op. 102 nr 2 D. S. Schnéevoigt, p, G. Schnéevoigt, vlc. – Jensen: Waldesgespräch; Frühlingsnacht. A. Ojanperä, cant, ack. S. Schnéevoigt, p. – Rubinstein: Trio op. 52 B. S. Schnéevoigt, p. V. Nováček, v, G. Schnéevoigt, vlc.

241. 23.10.1899
Schumann: Kvartett op. 41 nr 3 A. V. Nováček, v, P. Voigt, v, O. Braun, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Berlioz: L'absence, Le spectre de la rose, Sur les lagunes och L'ile inconnue ur Les Nuits d'Eté. I. Ekman, cant, ack. K. Ekman, p. – Beethoven: Trio op. 1 nr 2 G. K. Ekman, p. V. Nováček, v, G. Schnéevoigt, vlc.

242. 13.11.1899
Beethoven: Trio op. 1 nr 3 c. K. Ekman, p, V. Nováček, v, G. Schnéevoigt, vlc. – Beethoven: Sonat op. 10 nr 3 D. K. Ekman, p. – Beethoven: Kvartett op. 59 nr 2 e. V. Nováček, v, P. Voigt, v, O. Braun, vla, G. Schnéevoigt, vlc.

243. 20.11.1899
Mozart: Sonat nr 15 B. K. Ekman, p, V. Nováček, v. – Haydn: Concerto op. 101, I. G. Schnéevoigt, vlc, ack. K. Ekman, p. – Brahms : Kvintett op. 34 f. K. Ekman, p, V. Nováček, v. P. Voigt, v, O. Braun, vla, G. Schnéevoigt, vlc.

244. 6.12.1899
Brahms: Kvartett op. 51 nr 2 a. V. Nováček, v, P. Voigt, v, O. Braun, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Beethoven: Der Abend; O köstliche Zeit!; Das Islamägdlein; Frische Bursche, Hochlandsbursche; Die holde Maid von Inverness; Wenn doch die arge, böse Welt; Der treue Johnnie ur 25 Schottische Lieder op. 108. A. Ojanperä, cant, ack. K. Ekman, p, V. Nováček, v, G. Schnéevoigt, vlc. – Beethoven: Trio op. 11 B. K. Ekman, p, R. Schida, klar, G. Schnéevoigt, vlc.

245. 15.12.1899
Bach: Preludium och fuga B ur Das wohltemperierte Klavier. E. v. Knorring, p. – Bach: Preludium och fuga b ur Das woltemperierte Klavier. J. Lönnberg, p. – Bach: Final ur Sonat nr 3 a. L. Laurén, v. – Mozart: Pagens aria ur Figaros bröllop. E. Gräsbeck, cant, ack. A. Leontjeff, p. – Kreutzer: Adagio och final ur Konsert nr 13 D. G. Schybergson, v, ack. V. Nováček, p. – Josephson: Vid slutet af sommaren. Hallström: Visa. I. Jakobsson, cant, ack. A. Leontjeff, p. – Backer-Gröndal: Björken berättar. Kjerulf: Sangfugl. E. Gräsbeck, cant, ack. A. Leontjeff, p. – Beethoven: Konsert op. 58 G, I. J. Lönnberg, p. ack. K. Ekman, p. – Bériot: Konsert nr 1 D op. 16. G. Nordqvist, v, ack. V. Nováček, p. – Beethoven: Adagio och final ur Konsert op 37 c. E. v. Knorring, p, ack. K. Ekman, p. – Brahms: Liebestreu. Gounod: Stances ur Sapho. E. Nyholm, cant, ack. A. Leontjeff, p. – Vieuxtemps: Konsert nr 5 a op. 37. L. Laurén, v, ack. V. Nováček, p.

246. 29.1.1900
Bach: Sonat nr 3 E. K. Ekman, p. V. Nováček, v. – Tjajkovskij: Konsert op. 35 D. V. Nováček, v, ack. K. Ekman, p. – Beethoven: Trio op. 70 nr 1 D. K. Ekman, p, V. Nováček, v, E. Corbach, vlc.

247. 19.2.1900
Mozart: Kvartett d. V. Nováček, v, P. Voigt, v, O. Braun, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Bach-Tausig: Toccata och fuga d. E. Rängman, p. – Beethoven: Trio op. 70 nr 2 Ess. K. Ekman, p. V. Nováček, v, G. Schnéevoigt, vlc. – Liszt: Tarantella ur Venezia e Napoli. E. Rängman, p.

248. 5.3.1900
R. Strauss: Kvartett op. 13 c. K. Ekman, p, V. Nováček, v, O. Braun, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Schumann: Dichterliebe op. 48. A. Ojanperä, cant, ack. K. Ekman, p. – Smetana: Trio op. 15 g. K. Ekman, p, V. Nováček, v, G. Schnéevoigt, vlc.

249. 19.3.1900
Schubert: Stråkkvartett-sats c, op. posth. V. Nováček, v, P. Voigt, v, O. Braun, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Bach: Sonat G. K. Ekman, p, V. Nováček, v. – Beethoven: Kvartett op. 135 F. V. Nováček, v, P. Voigt, v, O. Braun, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Beethoven: Variationer op. 121a över Ich bin der Schneider Kakadu. K. Ekman, p, V. Nováček, v, G. Schnéevoigt, vlc.

250. 9.4.1900
Sibelius: Allegro, Andante sostenuto och Scherzo ur Kvartett B. V. Nováček, v, P. Voigt, v, O. Braun, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Törnudd: Romans; Gavotte. G. Schnéevoigt, vlc. ack. K. Ekman, p. – Flodin: Min Hjertenskjaer, I have Godnat! O. Merikanto: Vanha mummo. Sibelius: Svarta rosor. I. Ekman, cant, ack. K. Ekman, p. – Melartin:Legend op. 6. Järnefelt: Tre klaverstycken. K. Ekman, p. – Wegelius: Karin Månsdotters vaggvisa; Saga vid spiseln; Vallflickan. I. Ekman, cant, ack. K. Ekman, p.

251. 23.4.1900
Mozart: Sonat e. K. Ekman, p, V. Nováček, v. – Beethoven: Trio op. 97 B. K. Ekman, p, V. Nováček, v, G. Schnéevoigt, vlc. – Schubert-Liszt: Fantasi op. 15 C. K. Ekman, p, ack. S. Schnéevoigt, p.

252. 7.5.1900
Brahms: Sonat op. 38 e. K. Ekman, p, G. Schnéevoigt, vlc. – Wagner: Wotans Abschied ur Die Walküre. A. Ojanperä, cant. ack. K. Ekman, p. – Goldmark: Kvintett op. 38 B. K. Ekman, p, V. Nováček, v, P. Voigt, v, O. Braun, vla, G. Schnéevoigt, vlc.

253. 8.10.1900
Brahms: Trio op. 40 Ess. O. Jensen, p. V. Nováček, v, G. Schnéevoigt, vlc. – Beethoven: Sonat op. 111 c. O. Jensen, p. – Meyer-Stolzenau: Das Gewitter. A. Ojanperä, cant, ack. O. Jensen, p. – Chopin: Nocturne op. 27 nr 1 ciss. Schubert-Liszt: Der stürmische Morgen; Im Dorfe. O. Jensen, p.

254. 29.10.1900
Beethoven: Kvartett op. 95 f. V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Beethoven: An die Hoffnung op. 32. Händel: Aria ur Parthenope (Furibondo spira il vento). M. Boye-Jensen, cant, ack. O. Jensen, p. – Locatelli: Sonat. G. Schnéevoigt, vlc, ack. V. Nováček, p. – Schubert: Gruppe aus dem Tartarus; Der Tod und das Mädchen; Auf dem Wasser zu singen. Brahms: Nachtigall; Sonntag; Sapphische Ode. M. Boye-Jensen, cant, ack. O. Jensen, p.

255. 5.11.1900
Bach: Sonat A. O. Jensen, p. V. Nováček, v. – Tjajkovskij: Sérénade mélancolique op. 26. Laub: Polonäs op. 8. V. Nováček, v. ack. O. Jensen, p. – Sgambati: Kvintett op. 5 B. O. Jensen, p. V. Nováček, v, L. Laurén, v. C. Lindelöf, vla. G. Schnéevoigt, vlc.

256. 19.11.1900
Haydn: Trio nr 21 C. O. Jensen, p, V. Nováček, v, G. Schnéevoigt, vlc. – Brahms: Variationer över ett tema av Händel op. 24. O. Jensen, p. – O. Nováček: Kvartett op. 10 Ess. V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, G. Schnéevoigt, vlc.

257. 3.12.1900
Dvořák: Kvartett op. 87 Ess. O. Jensen, p. V. Nováček, v, C. Lindelöf, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Popper: Mémoire op. 62; Masurka op. 11 nr 3. Davidoff: Am Springbrunnen op. 20. G. Schnéevoigt, vlc, ack. V. Nováček, p. – I. Krohn: Lieder eines Wanderburschen. A. v. Kothen, cant, ack. I. Krohn, p.

258. 10.12.1900
Bach: Sonat c. O. Jensen, p, V. Nováček, v, – Dvorak: Konsert op. 53. V. Nováček, v, ack. O. Jensen, p. – Granichstaedten: Zigeunergesänge op. 20. A. Ojanperä, cant, ack. O. Jensen, p. – O. Nováček: Kvartett op. 10. V. Nováček, v, L. Laurén, v. C. Lindelöf, vla, G. Schnéevoigt, vlc.

259. 14.12.1900
Haydn: Kvartett f, I. A. Forssell, v, G. Nordqvist, v., G. Schybergson, vla, G. Lindgren, vlc. – Gluck: Aria ur Orfeus. Giordani: Caro mio ben. A. Malmgren, cant, ack. A. Leontjeff, p. – Bach: Kromatisk fantasi och fuga. E. v. Knorring, p. – Kreutzer: Konsert nr 13 D, I. G. Nordqvist, v, ack. V. Nováček, p. – Weber: Romans och aria (Einst träumte) ur Freischütz. G. Lind, cant, ack. A. Leontjeff, p. – Beethoven: Konsert op. 15 C, I. E. Cajanus, p. ack. O. Jensen, p. – Bériot: Konsert nr 2 h, I. G. Schybergson, v, ack. V. Nováček, p. – Gounod: Stances ur Sapho. K. Arvidsson, cant, ack. A. Leontjeff, p. – Vieuxtemps: Air varié. A. Forssell, v, ack. V. Nováček, p. – Meyerbeer: Fides aria ur Le Prophéte. Mascagni: Romans ur Cavalleria rusticana. I. Jakobsson, cant, ack. A. Leontjeff, p. – Weber: Concertstück. E. v. Knorring, p. ack. O. Jensen, p.

260. 4.2.1901
Beethoven: Sonat op. 30 nr 2 c. O. Jensen, p, V. Nováček, v. – Chopin: Polonäs-fantasi op. 61 Ass. O. Jensen, p. – Schumann: Trio op. 63 d. O. Jensen, p, V. Nováček, v, E. Corbach, vlc.

261. 11.2.1901
Mozart: Kvintett nr 6 g. V. Nováček, v, L. Laurén, v, M. Schulz, vla, C. Lindelöf, vla, E. Corbach, vlc. – Bach: Konsert för två violiner d. V. Nováček, v, M. Schulz, v, ack. O. Jensen, p. – Melartin: Kvartett g. V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, E. Corbach, vlc.

262. 4.3.1901
Bendix: Trio op. 12 A. O. Jensen, p, V. Nováček, v, E. Corbach, vlc. – Volkmann: Konsert op. 33. E. Corbach, vlc, ack. V. Nováček, p. – Schubert: Prometheus, A. Ojanperä, cant, ack. O. Jensen, p. – Beethoven: Trio op. 9 nr 3 c. V. Nováček, v, C. Lindelöf, vla, E. Corbach, vlc.

263. 18.3.1901
Beethoven: Sonat op. 57. O. Jensen, p. – H. Hermann: Drei Wanderer. A. Ojanperä, cant, ack. O. Jensen, p. – Tjajkovskij: Kvartett op. 30 ess. V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, E. Corbach, vlc.

264. 1.4.1901
F. Hermann: Capriccio op. 5. A. Forssell, v, G. Schybergson, v, G. Nordqvist, v. – Verdi: Recitativ och aria ur La Traviata. E. Gräsbeck, cant, ack. A. Leontjeff, p. – Beethoven: Kvartett op. 18 nr 3 D. V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, E. Corbach, vlc. – H. W. Ernst: Airs Hongrois. V. Nováček, v, ack. O. Jensen, p.

265. 6.5.1901
Beethoven: Sonat op. 69 A. O. Jensen, p, G. Schnéevoigt, vlc. – Brahms: Capriccio fiss. Schumann: Aufschwung; Warum. Liszt: Ungersk rapsodi nr 6. O. Jensen, p. – Schubert: Trio op. 99 B. O. Jensen, p, V. Nováček, v, G. Schnéevoigt, vlc.

266. 20.5.1901
Haydn: Kvartett op. 74 nr 3 g. V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Verdi: Stabat mater ur Quattro pezzi sacri. Institutets kör, ack. A. Leontjeff, p, dir. M. Wegelius. – Marcello: Sonata nr 1. G. Schnéevoigt, vlc, ack. V. Nováček, p. – Vieuxtemps: Elegi op. 30. V. Nováček, vla, ack. O. Jensen, p.

267. 30.9.1901
Beethoven: Sonat op. 12 nr 1 D. K. Ekman, p, V. Nováček, v. – Beethoven: Sonat op. 28 D. K. Ekman, p. – Schubert: Trio op. 100 Ess. K. Ekman, p, V. Nováček, v, G. Schnéevoigt, vlc.

268. 14.10.1901
Volkmann: Kvartett op. 35 e. V. Nováček, v, L. Laurén, v, M. Schulz, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Bassani: Recitativ och arietta. Bossi: Che spera op. 121 nr 4. Falchi: Inverno. A. Ojanperä, cant, ack. K. Ekman, p. – Fibich: Kvartett op. 11. K. Ekman, p, V. Nováček, v, M. Schulz, vla, G. Schnéevoigt, vlc.

269. 28.10.1901
Beethoven: Sonat op. 12 nr 2 A. K. Ekman, p, V. Nováček, v. – Schubert: Fantasi op. 15 C. E. Rängman, p. – Sinding: Kvintett e. K. Ekman, p, V. Nováček, v, L. Laurén, v, M. Schulz, vla, G. Schnéevoigt, vlc.

270. 18.11.1901
d'Indy: Trio op. 29 A. K. Ekman, p, B. Bianchini, klar, G. Schnéevoigt, vlc. – Tjajkovskij: Warum. Saint-Saëns: Aria ur Samson et Delila. E. Nyholm, cant, ack. K. Ekman, p. – Sinding: Kvintett e. K. Ekman, p, V. Nováček, v, L. Laurén, v, M. Schulz, vla, G. Schnéevoigt, vlc.

271. 2.12.1901
Beethoven: Kvartett op. 74 Ess. V. Nováček, v, L. Laurén, v, M. Schulz, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Beethoven: Konsert op. 61, I. V. Nováček, v, ack. K. Ekman, p. – Beethoven: Sonat op. 12 nr 3 Ess. K. Ekman, p. V. Nováček, v.

272. 16.12.1901
Haydn: Kvartett op. 54 nr 1 G, I. A. Forssell, v, G. Nordqvist, v., G. Schybergson, vla., G. Lindgren, vlc. – Beethoven: Konsert op. 15 C, II. I. Illberg, p, ack. K. Ekman, p. – Bériot: Konsert nr 9, I. E. Raitio, v, ack. V. Nováček, p. – Donizetti: Scen och aria ur Lucrezia Borgia. N. Blomqvist, cant, ack. K. Ekman, p. – Bruch: Konsert nr 2 d, I. G. Nordqvist, v, ack. V. Nováček, p. – Gluck: Aria ur Ifigenia in Aulis. G. Lind, cant, ack. A. Leontjeff, p. – Beethoven: Konsert op. 58 G, I. E. v. Knorring, p, ack. K. Ekman, p. – Hoch: Nordische Fantasie op. 20. L. Borgman; B-kornett, ack. A. Leontjeff, p. – A. v. Kothen: Ave Maria. Körling: Aftonstämning. E. Relander, cant, ack. A. Leontjeff, p. – Mozart: Serenad ur Don Giovanni. J. Kröger, cant, ack. A. Leontjeff, p. – Bruch: Konsert nr 1 g, I, II. A. Forssell, v, ack. V. Nováček, p. – Hildach: Betrogene Liebe; Lenz. A. Malmgren, cant, ack. A. Leontjeff, p. – Beethoven: Konsert op. 37 c, I. E. Cajanus, p, ack. K. Ekman, p. – Bach: Konsert för två violiner d, I. A. Forssell, M. Nybom, G. Schybergson, E. Furuhjelm, E. Raitio, v I, M. Antell, G. Nordqvist, O. Andersson, T. Kuula, B. Carlson, v II, ack. V. Nováček, p.

273. 27.1.1902
Beethoven: Sonat op. 23 a. K. Ekman, p, V. Nováček, v. – Mozart: Kvartett nr 14 Ess. V. Nováček, v, L. Laurén, v, M. Schulz, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Popper: Im Walde op. 50. G. Schnéevoigt, vlc, ack. K. Ekman, p.

274. 3.2.1902
Beethoven: Sonat op. 24 F. K. Ekman, p, V. Nováček, v. Caldara: Come raggio. Schubert: An Schwager Kronos. A. Ojanperä, cant, ack. K. Ekman, p. – Bossi: Trio sinfonico op. 123, K. Ekman, p, V. Nováček, v, G. Schnéevoigt, vlc.

275. 17.2 1902
Beethoven: Sonat op. 30 nr 1 A. K. Ekman, p, V. Nováček, v. – Bach: Italiensk konsert. K. Ekman, p. – Brahms: Kvartett op. 26 A. K. Ekman, p, V. Nováček, v, M. Schulz, vla, G. Schnéevoigt, vlc.

276. 3.3.1902
Bach: Sonat A. K. Ekman, p, V. Nováček, v. – Verdi: Kvartett e. V. Nováček, v, L. Laurén, v, M. Schulz, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Bossi: Trio sinfonico op. 123. K. Ekman, p, V. Nováček, v, G. Schnéevoigt, vlc.

277. 17.3.1902
Beethoven: Sonat op. 30 nr 2 c. K. Ekman, p, V. Nováček, v. – Wegelius: Kung Liljekonvalje; Här nere. Institutets kör, dir. M. Wegelius. – Sgambati: Kvintett op. 5 B. K. Ekman, p, V. Nováček, v, L. Laurén, v, M. Schulz, vla, G. Schnéevoigt, vlc.

278. 28.4.1902
Mozart: Kvintett A. B. Bianchini, klar. V. Nováček, v. L. Laurén, v, M. Schulz, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Bach: Sonat h. V. Nováček, v. – Beethoven: Sonat op. 30 nr 3 G. K. Ekman, p, V. Nováček, v.

279. 5.5.1902
Lefebvre: Kvintett op. 50 giss. K. Ekman, p, V. Nováček, v, L. Laurén, v, M. Schulz, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Beethoven: Adelaide. A. Ojanperä, cant, ack. K. Ekman, p. – Mozart: Konsert Ess. M. Schulz, v, V. Nováček, vla, ack. K. Ekman, p.

280. 12.5.1902
Beethoven: Sonat op. 47. K. Ekman, p. V. Nováček, v. – Vecchi: Il trionfo di Dori. Leoni: Dimmi, Clori gentil. Lasso: Eccho. Institutets kör, E. Relander, cant, M. Ranta, cant, dir. M. Wegelius. – Smetana: Trio op. 15 g. K. Ekman, p, V. Nováček, v, G. Schnéevoigt, vlc.

281. 22.9.1902
Beethoven: Sonat op. 5 nr 1 F. K. Ekman, p, G. Schnéevoigt, vlc. – Puccini: Fragment ur La Bohème; Preghiera ur Tosca. E. Gräsbeck, cant, ack. K. Ekman, p. – Brahms: Trio op. 8 H. K. Ekman, p, V. Nováček, v, G. Schnéevoigt, vlc.

282. 6.10.1902
Beethoven: Sonat op. 5 nr 2. K. Ekman, p, G. Schnéevoigt, vlc. – Bach-Busoni: Chaconne. K. Ekman, p. – Lalo: Trio nr 2 h. K. Ekman, p, V. Nováček, v, G. Schnéevoigt, vlc.

283. 13.10.1902
Beethoven: Trio op. 70 nr 1 D. K. Ekman, p, V. Nováček, v, G. Schnéevoigt, vlc. – Locatelli: Sonat. G. Schnéevoigt, vlc, ack. K. Ekman, p. – Franck: Sonat A. K. Ekman, p, V. Nováček, v.

284. 10.11.1902
Haydn: Kvartett op. 20 nr 2 C. V. Nováček, v, L. Laurén, v, G. Lichtenberger, vla, M. Echinger, vlc. – Porpora: Sonat G. V. Nováček, v, ack. K. Ekman, p. – Haydn: Trio nr 1 G. K. Ekman, p, V. Nováček, v, M. Echinger, vlc.

285. 24.11.1902
Melartin: Sonat. V. Nováček, v, K. Ekman, p.

– Mozart: Trio. K. Ekman, p, V. Nováček, v, G. Lichtenberger, vla. – Tjajkovskij: Gesegnet seid mir Wald und Au; Don Juan-serenad. A. Ojanperä, cant, [Ordningsföljden möjligen en annan, Hbl. 25.11.1902]

286. 8.12.1902
Beethoven: Sonat op. 69 A. K. Ekman, p, G. Schnéevoigt, vlc. – Joachim: Hebräische Melodien op. 9. V. Nováček, vla, ack. K. Ekman, p. – Saint-Saëns: Trio op. 18 F. K. Ekman, p, V. Nováček, v, G. Schnéevoigt, vlc.

287. 15.12.1902
Mozart: Sonat nr 15 B, I. A. Silfvast, p, E. Raitio, v. – Bach: Preludium och fuga Fiss ur Das wohltemperierte Klavier I. E. Uotila, p. – Bériot: Konsert nr 7 G, II. I. Willgren, v, ack. V. Nováček, p. – D. Scarlatti: Sonat G; Sonat D. I. Borenius, p. – Schubert: Vaeltaja. H. Kuusniemi, cant, ack. E. Cajanus, p. – Snoilsky: Ginevra. Karin Arvidsson, deklamation. – Schubert: Die Allmacht. A. Malmgren, cant, ack. E. Cajanus, p. – Saint-Saëns: Konsert g, I, II. E. v. Knorring, p, ack. K. Ekman, p. – Ries: Svit nr 4 d, I. E. Raitio, v, ack. V. Nováček, p. – Bach: Invention nr 2; Preludium ur Engelsk svit g. Liszt: Consolation nr 3. S. Flodin, p. – Wieniawsky: Polonäs nr 1 D. A. Forssell, v, ack. V. Nováček, p. – Lotti: Arietta. Järnefelt: Kanteleelle. S. Konkola, cant, ack. E. Cajanus, p. – Sibelius: Caprice. Liszt: Konsert Ess. E. Cajanus, p, ack. K. Ekman, p.

288. 26.1.1903
Beethoven: Sonat op. 102 nr 1 C. K. Ekman, p. G. Schnéevoigt, vlc. – Liszt: Ungersk rapsodi nr 11; La Campanella. K. Ekman, p. – Dvořak: Trio op. 65 f. K. Ekman, p. V. Nováček, v, G. Schnéevoigt, vlc.

289. 9.2.1903
Mozart: Kvartett nr 23 F. V. Nováček, v, L. Laurén, v, G. Lichtenberger, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Mozart: Das Veilchen. Schubert: Gruppe aus dem Tartarus. A. Ojanperä, cant, ack. K. Ekman, p. – Beethoven: Trio op. 97 B. K. Ekman, p, V. Nováček, v, G. Shnéevoigt, vlc.

290. 23.2.1903
Boccherini: Kvartett op. 33 nr 6 A. V. Nováček, v, L. Laurén, v, G. Lichtenberger, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Bach: Sonat C. V. Nováček, v. – Beethoven: Kvartett op. 59 nr 3 C. V. Nováček, v, L. Laurén, v, G. Lichtenberger, vla, G. Schnéevoigt, vlc.

291. 9.3.1903
Busoni: Sonat op. 29 e. K. Ekman, p, V. Nováček, v. – Popper: Arelquin; Nocturno; Masurka nr 3. G. Schnéevoigt, vlc, ack. K. Ekman, p. – Sinding: Trio op. 23 D. K. Ekman, p, V. Nováček, v, G. Schnéevoigt, vlc.

292. 23.3.1903
Rust: Sonat nr 1 d. V. Nováček, v, ack. K. Ekman, p. – Beethoven: Sonat op. 57 f. E. v. Knorring, p. – Dvořák: Kvintett op. 81 A. K. Ekman, p, V. Nováček, v, L. Laurén, v, G. Lichtenberger, vla, G. Schnéevoigt, vlc.

293. 6.4.1903
Sgambati: Kvintett op. 4 f. K. Ekman, p, V. Nováček, v, L. Laurén, v, G. Lichtenberger, vla, G. Schnéevoigt, vlc. – Porpora: Sonat G. V. Nováček, v, ack. K. Ekman, p. – Bossi: Trio op. 107 d. K. Ekman, p, V. Nováček, v, G. Schnéevoigt, vlc.

294. 4.5.1903
Beethoven: Sonat op. 102 nr 2 D. K. Ekman, p, G. Schnéevoigt, vlc. – Berlioz: Absence. arr. Tiersot: Rossignolet du bois joli; La bergère aux champs. I. Ekman, cant, ack. K. Ekman, p. – Tjajkovskij: Trio op. 50 a. K. Ekman, p, V. Nováček, v, G. Schnéevoigt, vlc.

295. 12.10.1903
Hägg: Trio op. 15 g. K. Ekman, p, V. Nováček, v, E. Corbach, vlc. – Ernst: Otello-fantasi. V. Nováček, v, ack. K. Ekman, p. – Wolf-Ferrari: Sonat op. 10 a. K. Ekman, p, V. Nováček, v.

296. 25.10.1903
Sgambati: Kvintett op. 5. K. Ekman, p, V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, E. Corbach, vlc. – Franck: Kvintett f. K. Ekman, p, V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, E. Corbach, vlc.

297. 9.11.1903
Bach: Sonat op. 1 h. K. Ekman, p, V. Nováček, v. – Bach: Engelsk svit g. K. Ekman, p. – Beethoven: Trio op. 1 nr 2 G. K. Ekman, p, V. Nováček, v, E. Corbach, vlc.

298. 23.11.1903
Bach: Sonat nr 2 A. K. Ekman, p, V. Nováček, v. – Bach: Sonat nr 4 d. V. Nováček, v. – Beethoven: Serenad op. 8 D. V. Nováček, v, C. Lindelöf, vla, H. Corbach, vlc.

299. 30.11.1903
Mozart: Kvartett d. V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, E. Corbach, vlc. – Schubert: Sei mir gegrüsst. Verdi: Jagos Credo ur Otello. A. Ojanperä, cant, ack. K. Ekman, p. – Sgambati: Kvartett op. 17. V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, E. Corbach, vlc.

300. 14.11.1903
Mozart: Sonat nr 10 G, I. H. Klemi, p, A. Forssell, v. – Beethoven: Sonat op. 10 nr 3, III, IV. G. Stenbäck, p. – Nardini: Sonat D, I, II. I. Willgren, v, ack. V. Nováček, p. – Bach: Fransk svit h, I, III, IV. V. Candelin, p. – Gluck: Aria ur Paride ed Elena. H. Lindström, cant, ack. K. Ekman, p. – Bach: Konsert d. E. v. Knorring, p, ack. K. Ekman, p. – Mendelssohn: Konsert, II. G. Schybergson, v, ack. V. Nováček, p. – Moscheles: Etyd op. 7 nr 3. A. Silfvast, p. – Chopin: Etyd op. 25 nr 7. I. Borenius, p. – Liszt: Etude de concert Dess. E. v. Knorring, p. – Cornelius: Zwei Weihnachtslieder. H. Kuusniemi, cant, ack. E. v. Knorring, p. – Saint-Saëns: Konsert h, I. A. Forssell, v, ack. V. Nováček, p. – Liszt: Ungersk rapsodi nr 12. E. v. Knorring, p.

{300 a.}
Extra elev-musikafton 16.12.1903
D. Scarlatti: Sonat f. E. Andersin, p. – Schubert: Litanei auf dem Tag aller Seelen. Kuusniemi: Lohduttoman laulu. H. Kuusniemi, cant, ack. K. Ekman, p. – Järnefelt: Aallon kehtolaulu; Sunnuntai. H. Ropponen, cant, ack. A. Silfvast, p. – Järnefelt: Kehtolaulu E. Weckman, cant, ack. A. Silfvast, p. – Godard: Concert romantique, I, IV. G. Schatelovitz, v, ack. V. Nováček, p. – Merikanto: Kuolema kannelta löi. N. Blomqvist, cant, ack. I. Borenius, p. – Merikanto: Rukous. E. Lagus, cant, ack. K. Ekman, p. – Wieniawsky: Konsert d, I, II. S. Hurstinen, v, ack. V. Nováček, p. – Bach: Konsert a. E. Raitio, v, ack. V. Nováček, p. – Saint-Saëns: Romans ur Samson et Delila. K. Arvidsson, cant, ack. K. Ekman, p. – Beethoven: Konsert G, I. A. Silfvast, p. ack. K. Ekman, p. – Beethoven: Konsert G, II, III. I. Borenius, p, ack. K. Ekman, p.

301. 25.1.1904
Bach: Sonat nr 3 E. K. Ekman, p, V. Nováček, v. – Beethoven: Trio op. 9 nr 1 G. V. Nováček, v, C. Lindelöf, vla, E. Corbach, vlc. – Sinding: Trio op. 94 a. K. Ekman, p, V. Nováček, v, E. Corbach, vlc.

302. 22.2.1904
Brahms: Kvintett op. 34 f. K. Ekman, p, V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, E. Corbach, vlc. – Wolf: Weylas Gesang. Melartin: Abels sång. A. Ojanperä, cant, ack. K. Ekman, p. – Liszt: Concerto pathétique, K. Ekman, p, I. Hymander, p (två flyglar).

303. 28.2.1904
Bach: Sonat nr 4 c. K. Ekman, p. V. Nováček, v. – Dvořák: Kvartett op. 34 d. V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, E. Corbach, vlc. – Sinding: Trio op. 64 a. K. Ekman, p, V. Nováček, v, E. Corbach, vlc.

304. 20.3.1904
Haydn: Kvartett op. 52 nr 2 C. V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, E. Corbach, vlc. – Bach: Sonat D. E. Corbach, vlc. – Sgambati: Kvartett op. 17. V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, E. Corbach, vlc.

305. 30.3.1904
Bach: Sonat nr 4 c. K. Ekman, p, V. Nováček, v. – Heise: Vildt suser Blaesten. Grieg: Margaretes Vuggesang. Stenhammar: Guld och gröna skogar. Sibelius: På verandan vid havet. I. Ekman, cant, ack. K. Ekman, p. – Brahms: Kvartett op. 25 g. K. Ekman, p, V. Nováček, v, C. Lindelöf, vla, E. Corbach, vlc.

306. 18.4.1904
Beethoven: Kvartett op. 18 nr 2 G. V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, E. Corbach, vlc. – Okänd mästare (1600-t.): Sonat a. V. Nováček, v, ack. K. Ekman, p. – Sinding: Trio op. 94 a. K. Ekman, p, V. Nováček, v, E. Corbach, vlc.

307. 2.5.1904
Bach: Sonat nr 5 f. O. Merikanto, p, V. Nováček, v. – Beethoven: Der Abend; O köstliche Zeit; Frische Bursche; Die holde Maid von Inverness; Wenn doch die arge böse Welt; Der treue Johnnie ur Schottiche Lieder op. 108. A. Ojanperä, cant, O. Merikanto, p, V. Nováček, v, E. Corbach, vlc. – Melartin: Kvartett nr 2 g. V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, E. Corbach, vlc.

308. 16.5.1904
Dvořák: Terzetto op. 74 C. V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla. – Raff: Minuetto, Aria och In moto perpetuo ur Svit op. 108. V. Nováček, v, ack. O. Merikanto, p. – Beethoven: Kvartett op. 132 a. V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, E. Corbach, vlc.

309. 26.9.1904
Brahms: Sonat op. 108 d. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v. – R. Strauss: Hymnus op. 33 nr 3. A. Ojanperä, cant, ack. S. Schnéevoigt, p. – Wolf-Ferrari: Trio op. 7 Fiss. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v, G. Schnéevoigt, vlc.

310. 16.10.1904
Bach: Sonat nr 6 G. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v. – Beethoven: Sonat op. 110 Ass. S. Schnéevoigt, p. – Beethoven: Trio op. 97 B. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v, C. van Vliet, vlc.

311. 24.10.1904
Haydn: Kvartett op. 17 nr 5 G. V. Nováček, v, L. Laurén, v, O. Lindström, vla, C. van Vliet, vlc. – Bach: Sonat nr 3 C. C. van Vliet, vlc. – Brahms: Kvartett op. 51 nr 1 c. V. Nováček, v. L. Laurén, v, O. Lindström, vla, C. van Vliet, vlc.

312. 31.10.1904
Franck: Sonat A. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v. – Bach: Adagio cantabile och Fuga ur Sonat nr 1 g. V. Nováček, v. – Dvořák: Kvintett op. 81 A. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, C. van Vliet, vlc.

313. 14.11.1904
Beethoven: Trio op. 71 nr 1 D. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v, C. van Vliet, vlc. – Bach-Busoni: Chaconne. S. Schnéevoigt, p. – R Strauss: Hymnus op. 33 nr 3. A. Ojanperä, cant, ack. S. Schnéevoigt, p. – Liszt: Ungersk rapsodi nr 9. S. Schnéevoigt, p.

314. 28.11.1904
Beethoven: Kvartett op. 74 Ess. V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, C. van Vliet, vlc. – Melartin: Serenad. Musikföreningens stråkkvartett, institutets högre stråkklasser, dir. E. Melartin. – Smetana: Trio op. 15 g. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v, C. van Vliet, vlc.

315. 15.12.1904
Bach: Konsert a, I. M. Antell, v, ack. V. Nováček, p. – Scarlatti-Tausig: Pastorale e Capriccio E. A. Ekholm, p. – Mendelssohn: Aria ur Paulus. S. Teittinen, cant, ack. T. Lindelöf, p. – Spohr: Konsert nr 8. S. Hurstinen, v, ack. V. Nováček, p. – Weber: Aria ur Der Freischütz (Durch die Wälder). D. Hurri, cant, ack. A. Silfvast, p. – Bach: Kromatisk fantasi och fuga. A. Silfvast, p. – Dvořák: Konsert op. 53, I. E. Raitio, v, ack. V. Nováček, p. – Sibelius: Idyll. N. Sundvall, p. – Grieg: Sonat op. 7, II, III. G. Stenbäck, p. – Merikanto: Soi vienosti murheeni soitto. A. Sorvali, cant, ack. V. Candelin, p. – Nessler: Jung Werners sång ur Der Trompeter von Säckingen. D. Hurri, cant, ack. E. Lindelöf, p. – Schumann: Aria ur Sonat op. 22. T. Lindelöf, p. – Weber-Tausig: Polacca brillante. V. Candelin, p. – Vieuxtemps: Konsert nr 5, I. A. Forssell, v, ack. V. Nováček, p. – Schumann: Ein jüngling liebt ein Mädchen; Am leuchtenden Sommermorgen: Allnächtlich im Traume ur Dichterliebe. Sibelius: Demanten på marssnön. H. Lindström, cant, ack. A. Holm, p. – Tjajkovskij: Sérénade mélancolique. E. Raitio, v, ack. V. Nováček, p.

316. 30.1.1905
Beethoven: Trio op. 70 nr 2 Ess. K. Ekman, p, V. Nováček, v, C. von Vliet, vlc. – Schumann: Ständchen; Der arme Peter. A. Ojanperä, cant, ack. K. Ekman, p. – Wolf-Ferrari: Kvintett op. 6 Dess. K. Ekman, p, V. Nováček, v. L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, C. van Vliet, vlc.

317. 13.2.1905
Schubert: Trio op. 100 Ess. K. Ekman, p, V. Nováček, v, C. van Vliet, vlc. – Weber: Sonat op. 24 C. K. Ekman, p. – Schumann: Kvintett op. 44 Ess. K. Ekman, p, V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, C. van Vliet, vlc.

318. 27.2.1905
Beethoven: Kvintett op. 29 C; Menuetto och Andante cantabile ur Kvartett op. 18 nr 5 A. V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, C. van Vliet, vlc. – Bruckner: Adagio ur Kvintett F. V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, O. Lindström, vla, C. van Vliet, vlc.

319. 13.3.1905
Huber: Eine Bergnovelle op. 120. K. Ekman, p, V. Nováček, v, C. van Vliet, vlc. – Boëllmann: Variations symphoniques op. 23. C. van Vliet, vlc, ack. K. Ekman, p. – Fauré: Kvartett op. 15. K. Ekman, p, V. Nováček, v, C. Lindelöf, vla, C. van Vliet, vlc.

320. 27.3.1905
Wolf-Ferrari: Trio op. 7 Fiss. K. Ekman, p, V. Nováček, v, C. van Vliet, vlc. – Wolf-Ferrari: Sonat op. 10 a. K. Ekman, p, V. Nováček, v. – Wolf-Ferrari: Kvintett op. 6 Dess. K. Ekman, p, V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, C. van Vliet, vlc.

321. 8.5.1905
Haydn: Kvartett nr 19 G. V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, C. van Vliet, vlc. – Tartini: Sonat. V. Nováček, v, ack. K. Ekman, p. – Bruckner: Kvintett F. V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, O. Lindström, vla, C. van Vliet, vlc.

322. 15.5.1905
R. Strauss: Sonat op. 6 F. K. Ekman, p, C. van Vliet, vlc. – R. Strauss: Gestern war ich Atlas; Morgen. A. Ojanperä, cant, ack. K. Ekman, p. – R. Strauss: Kvartett op. 13 c. K. Ekman, p, V. Nováček, v, C. Lindelöf, vla, C. van Vliet, vlc.

323. 9.10.1905
Busoni: Sonat nr 2 op. 36a. K. Ekman, p, V. Nováček, v. – A. Scarlatti: Aria ur Tigrane

(All' acquisto di gloria). Pergolesi: Aria ur Il Maestro di Musica (Bella mia). d'Astorga: Vo cercando in questo valli. E. Gandolfi, cant, ack. K. Ekman, p. – Bossi: Trio sinfonico op. 123. K. Ekman, p, V. Nováček, v, B. Pettersson, vlc.

324. 13.10.1905
Beethoven: Kvartett op. 95 f. V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, B. Pettersson, vlc. – Boccherini: Sonat A. B. Pettersson, vlc, ack. K. Ekman, p. – Sinding: Trio op. 23 D. K. Ekman, p, V. Nováček, v, B. Pettersson, vlc.

325. 23.10.1905
Schumann: Kvartett op. 47 Ess. K. Ekman, p, V. Nováček, v, C. Lindelöf, vla, B. Pettersson, vlc. – Weber: Sonat op. 39 Ass. K. Ekman, p. – Schubert: Rondo Brillant op. 70 h. K. Ekman, p, V. Nováček, v.

326. 13.11.1905
X. Scharwenka: Trio op. 45 a. K. Ekman, p, V. Nováček, v, B. Pettersson, vlc. – Georg Schumann: Kvartett op. 29 f. K. Ekman, p, V. Nováček, v, R. H. Silberschmidt, vla, B. Pettersson, vlc.

327. 19.11.1905
Dvořák: Terzetto op. 74. V. Nováček, v, L. Laurén, v, R. H. Silberschmidt, vla. – R. Strauss: Konsert op. 8 d, I. V. Nováček, v, ack. K. Ekman, p. – Saint-Saëns: Kvartett op. 41 B. K. Ekman, p, V. Nováček, v, R. H. Silberschmidt, vla, B. Pettersson, vlc.

328. 27.11.1905
Bach: Sonat nr 5 f. K. Ekman, p, V. Nováček, v. – Mozart: Konsertaria (Per questa bella mano). E. Gandolfi, cant, V. Nováček, v, ack. K. Ekman, p. – Beethoven: Trio op. 97 B. K. Ekman, p, V. Nováček, v, B. Pettersson, vlc.

329. 15.12.1905
Bach: Konsert a, I, III. I. Willgren, v, ack. V. Nováček, p. – Gluck: Ah rivolgi. M. Åkerman, cant, ack. A. Silfvast, p. – Beethoven: Andante, Menuetto och Finale ur Trio op. 1 nr 3 c. G. Stenbäck (II), E. Uotila (III, IV), p, E. Raitio, v, C. Wasenius, vlc. – Gluck: O del mio dolce ardor ur Paride ed Elena. T. Killinen, cant, ack. A. Borenius, p. – Rameau: Gavotte. B. Carlson, v, ack. V. Nováček, p. – Furuhjelm: Fuga A. A. Silfvast, p. – Haydn: Aria ur Die Schöpfung. (Nun beut die Flur). A. Hindersson, cant, ack. A. Silfvast, p. – Händel: Uvertyr, Air och Allegro moderato ur Concerto grosso d. E. Raitio, v, I. Willgren, v, E. Furuhjelm, vla, C. Wasenius, vlc, ack. 20 elever ur stråkklasserna, dir. V. Nováček. – Bériot: Scène de ballet. H. Lilius, v, ack. V. Nováček, p. – Piccini: O notte, Dea del mistero. I. Liljeblad, cant, ack. A. Silfvast, p. – Chopin: Nocturne op. 9 nr 1. A. Borenius, p. – Grieg: Schmetterling. G. Stenbäck, p. – Chopin: Impromptu op. 29 Ass. E. Uotila, p. – Bruch: Konsert nr 2 d, I. E. Raitio, v, ack. V. Nováček, p. – Melartin: Sydänmaan lammella. T. Killinen, cant, ack. A. Borenuus, p. – Sibelius: Demanten på marssnön. A. Hindersson, cant, ack. A. Silfvast, p. – Liszt: Fantasi över ungerska folkmelodier. E. Uotila, p, ack. K. Ekman, p.

330. 22.1.1906
Beethoven: Trio op. 9 nr 3 c. V. Nováček, v, C. Lindelöf, vla, B. Pettersson, vlc. – Marcello: Sonat nr 1 F. B. Pettersson, vlc. ack. V. Nováček, p. – Brahms: Trio op. 101 c. K. Ekman, p, V. Nováček, v, B. Pettersson, vlc.

331. 12.2.1906
Bossi: Sonat e. K. Ekman, p, V. Nováček, v. – Miceli: Alecco Zingaro. Bossi: Canto d'Aprile; Serenata. E. Gandolfi, cant, ack. K. Ekman, p. – Martucci: Kvintett op. 45 C. K. Ekman, p, V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, B. Pettersson, vlc.

332. 26.2.1906
O. Nováček: Kvartett nr 1 e. V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, B. Pettersson, vlc. – Paganini: Konsert D. V. Nováček, v, ack. K. Ekman, p. – Dvorak: Kvartett op. 87. K. Ekman, p, V. Nováček, v, C. Lindelöf, vla, B. Pettersson, vlc.

333. 11.3.1906
Klughardt: Schilflieder op. 28. K. Ekman, p, K. Schimunek, ob, V. Nováček, vla. – Grünfeld: Gavotte-Caprice. Grieg: Air op. 40 Liszt: Tarantelle di Bravura. K. Ekman, p. – Beethoven: Sonat op. 47. K. Ekman, p, V. Nováček, v.

334. 22.4.1906
Sibelius, arr. Ekman: Karelia-svit op. 11. E. v. Knorring, p, K. Ekman, p (4 h). – Melartin: La Torre di Nerone. E. Gandolfi, cant, ack. K. Ekman, p. – Furuhjelm: Kvintett c. K. Ekman, p, V. Nováček, v, A. Weissman, v, L. Laurén, vla, B, Pettersson, vlc.

335. 7.5.1906
Beethoven: Kvartett op. 59 nr 1. V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, B. Pettersson, vlc. – Volkmann: Konsert op. 33. B. Pettersson, vlc. ack. K. Ekman, p. – Wolf-Ferrari: Trio D op. 5. K. Ekman, p, V. Nováček, v, B. Pettersson, vlc.

336. 15.5.1906
Bach: Konsert d för två violiner. V. Nováček, v, C. Lindelöf, v, ack. institutets stråkorkester, dir. K. Ekman. – Verdi: Aria ur I Vespri Siciliani. Melartin: Maggiolata. E. Gandolfi, cant, ack. K. Ekman, p. – Furuhjelm: Kvintett c. K. Ekman, p, V. Nováček, v, L. Laurén, v, C. Lindelöf, vla, B. Pettersson, vlc.

337. 1.10.1906
Beethoven: Sonat D op. 12 nr 1. Schubert: Rondeau brillant op. 70. Franck: Sonat A. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v.

338. 8.10.1906
Boccherini: Kvartett A op. 33 nr 6. V. Nováček, v, L. Laurila, v, C. Lindelöf, vla, B. Pettersson, vlc. – Haydn: Konsert C. B. Pettersson, vlc. ack. S. Schnéevoigt, p. – Beethoven: Trio D op. 70 nr 1. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v, B. Pettersson, vlc.

339. 22.10.1906
Bach: Sonat nr 6 G. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v. – Beethoven: Sonat op. 110 Ass. S. Schnéevoigt, p. – Brahms: Trio op. 8 H. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v, B. Pettersson, vlc.

340. 21.11.1906
Schubert: Kvartett d op. posth. Beethoven: Kvartett ciss op. 131. V. Nováček, v, L. Laurila, v, C. Lindelöf, vla, B. Pettersson, vlc.

341. 7.12.1906
Beethoven: Trio op. 97 B. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v, B. Pettersson, vlc. – Verdi: Aria ur Don Carlos. Mahler: Nicht wiedersehen; Zur Strassburg auf der Schanze. A. Ojanperä, cant, ack. S. Schnéevoigt, p. – Sgambati: Kvintett op. 5. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v, L. Laurila, v, C. Lindelöf, vla, B. Pettersson, vlc.

342. 14.12.1906
Beethoven: Trio op. 11 B, I. A. Borenius, p, I. Veneskoski, v, C. Wasenius, vlc. – Scarlatti: Se tu della mia morte. K. Limnell, cant, ack. V. Mäkinen, p. – Melartin: Minä metsän polkuja kuljen. T. Syngistö, cant, ack. I . Strukel, p. – Kuula: Kaiju, kaiju lauluni! B. Gahnström, cant, ack. T. Kuula, p. – Melartin: Ballad. K. Vehanen, p. – Rameau: Gavotte. H. Lilius, v, ack. V. Nováček, p. – Chopin: Fantasieimpromptu ciss. I. Strukel, p. – Händel: Aria ur Rodelinda. S. Teittinen, cant, ack. V. Nováček, p. – Hauser: Ungersk rapsodi. I. Veneskoski, v, ack. V. Nováček, p. – Beethoven: Konsert C op. 15, I. I. Nyström, p. – Beethoven: Trio D, variationer. – Massenet: Les Larmes ur Werther. E. Hirvensalo, cant, ack. M. Ehrström, p. – Grieg: Mellem roser. A. Silventoinen, cant, ack. G. Stenbäck, p. – Vieuxtemps: Rêverie. M. Pergament, v, ack. V. Nováček, p. – Fontenailles: Obstination. Kjerulf: Ingrids visa. M. Åkerman, cant, ack. A. Silfvast, p. – Beethoven: Konsert c op. 37, I. G. Stenbäck, p. – Mendelsohn: Oktett Ess op. 20. Musikinstitutets stråkorkester, dir. V. Nováček.

343. 28.1.1907
Reger: Svit op. 93. V. Nováček, v, S. Schnéevoigt, p. – Erlanger: Les larmes. Paladilhe: Chanson du pêcheur. Tjajkovskij: Heldenmuth. A. Ahnger, cant, ack. S. Schnéevoigt, p. – Grieg: Sonat c op. 45. V. Nováček, v, S. Schnéevoigt, p.

344. 11.2.1907 Univ.
Mozart: Sonat nr 15 B. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v. – Reger: Sonat d. V. Nováček, v. – Tjajkovskij: Trio op. 50 a. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v, B. Pettersson, vlc.

345. 25.2.1907
Mozart: Kvartett C nr 17. V. Nováček, v, L. Laurila, v, C. Lindelöf, vla, B. Pettersson, vlc. – Svendsen: Konsert D op. 7. B. Pettersson, vlc, ack. S. Schnéevoigt, p. – Beethoven: Sonat A. S. Schnéevoigt, p, B. Pettersson, vlc.

346. 11.3.1907
Haydn: Kvartett nr 46 D. V. Nováček, v, L. Laurila, v, C. Lindelöf, vla, B. Pettersson, vlc. – Giordano: Caro mio ben. Filippi: Melodie. A. Ojanperä, cant, ack. V. Nováček, p. – Beethoven: Kvartett op. 18 nr 2 G. V. Nováček, v, L. Laurila, v, C. Lindelöf, vla, B. Pettersson, vlc.

347. 22.3.1907 Univ.
Bach: Konsert. S. Schnéevoigt, p. Braun, fl, V. Nováček, v, ack. institutets stråkorkester. – Wolf. Neue Liebe; Gebet; Wo find ich Trost. A. Ahnger, cant, ack. S. Schnéevoigt, p. – Brahms: Kvintett op. 34. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v, L. Laurila, v, C. Lindelöf, vla, B. Pettersson, vlc.

348. 12.4.1907 Univ.
Schubert: Trio op. 100 Ess. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v, B. Pettersson, vlc. – Haydn: Sonat C, II, III. B. Pettersson, vlc, ack. V. Nováček, p. – R. Strauss: Kvartett op. 13. S. Schenéevoigt, p, V. Nováček, v, L. Laurila, vla, B. Pettersson, vlc.

349. 22.4.1907
Haydn: Kvartett nr 49 B. V. Nováček, v, L. Laurila, v, C. Lindelöf, vla, B. Pettersson,

vlc. – Mozart: Symphonie concertante. V. Nováček, v, L. Laurila, vla, ack. S. Schnéevoigt, p. – Beethoven: Trio op. 1 nr 2 G. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v, B. Pettersson, vlc.

350. 22.5.1907
Rimskij-Korsakov: Kvartett op. 12. V. Nováček, v, L. Laurila, v, C. Lindelöf, vla, B. Pettersson, vlc. – Rubinstein: Asra. Tjajkovskij: Don Juans serenad. A. Ojanperä, cant, ack. S. Schnéevoigt, p. – Arensky: Trio op. 32. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v, B. Pettersson, vlc.

351. 30.9.1907 Univ.
Bach: Konsert C. I. Hymander, p, K. Ekman, p (två pianon). – Bach: Sonat nr 2 A. K. Ekman, p, V. Nováček, v. – Bach: Konsert d för två violiner. V. Nováček, v, C. Lindelöf, v, ack. institutets stråkorkester, förstärkt med medlemmar ur Filharmoniska Sällskapets orkester, dir. K. Ekman.

352. 14.10.1907
Saint-Saëns: Kvartett B op. 41. K. Ekman, p, V. Nováček, v, C. Lindelöf, vla, B. Pettersson, vlc. – de Swert: Konsert nr 2 c op. 38. B. Pettersson, vlc, ack. V. Nováček, p. – Franck: Trio fiss op. 1 nr 1. K. Ekman, p, V. Nováček, v, B. Pettersson, vlc.

353. 4.11.1907
Schubert: Trio B op. 99. E. Rängman, p, V. Nováček, v, B. Pettersson, vlc. – Schumann: Etudes symphoniques op. 13. E. Rängman, p. – Schubert: Wanderer-Fantasie op. 15. E. Rängman, p.

354. 18.11.1907 Univ.
Beethoven: Kvintett Ess. op. 16. K. Schimunek, ob, K. Aerila, klar, Meerloo, fag, O. Schnabel, cor. – Beethoven: Adelaide. A. Ojanperä, cant, ack. O. Merikanto, p. – Beethoven: Septett Ess op. 20. V. Nováček, v, C. Lindelöf, vla, B. Pettersson, vlc, G. Günzler, cb, K. Aerila, klar, Meerloo, fag., O. Schnabel, cor.

355. 25.11.1907
Franck: Kvintett f. K. Ekman, p, V. Nováček, v, L. Laurila, v, C. Lindelöf, vla, B. Pettersson, vlc. – Franck: Sonat A, I, III, IV, K. Ekman, p, V. Nováček, v. – Franck: Trio fiss op. 1 nr 1. K. Ekman, p, V. Nováček, v, B. Pettersson, vlc.

356. 9.12.1907
Grieg; Sonat G op. 13. K. Ekman, p, V, Nováček, v. – Grieg: Spillemaend; Borte. Sinding: Jeg havde mig en Hjaertenskaer. E. Rautavaara, cant, ack. K. Ekman, p. – Backer-Lunde: Kvat havbaara syng. Elling: Andagt. Lie: Jag gjemmer en undersöd Dröm. E. Rautavaara, cant, ack. K. Ekman, p. – Halvorsen: Passacaglia över ett tema av Händel. V. Nováček, v, C. Lindelöf, vla.

357. 14.12.1907
Händel: Sonat A, två satser. B. Carlson, v. – Haydn: kvartettsats. A. Nikander, v, I. Durchman, v, F. Andersson, vla, S. Sokolowsky, vlc. – Beethoven: In questa tomba. Merikanto: Merellä. A. Calonius, cant. – Cordignani: Agni sabato. E. Nyholm, cant. – Haydn: Konsert C, I. C. Wasenius, vlc. – Pergolesi: Se tu m'ami. A. Silventoinen, cant, ack. T. Kuula, p. – Mozart: Menuett D. Heidi Lilius, v. – Beethoven: Konsert C, II. S. Fredrikson, p. – Schumann: Die beiden Grenadiere. J. Löfstrand, cant. – Dont: Andante. I. Simberg, v, H. Lilius, v, R. Hjelt, v, V. Haapalainen, v. – Grieg: Bauermarsch. S. Sokolowsky, p. – Schubert: Der Wegweiser. K. Limnell, cant. – H. Wolf: Gesang Weylas. B. Gahnström, cant. – Godard: Berceuse. I. Simberg, v. – Chopin: Konsert f, II. G. Stenbäck, p. – Ackompanjatörer: K. Vehanen, E. Lindholm.

358. 15.12.1907
Bach: Konsert a, I. M. Nybom, v, ack. V. Nováček, p. – Neupert: Etyd op. 17 nr 2. G. Stenbäck, p. – Neupert: Etyd op. 17 nr 14. S. Fredrikson, p. – Grieg: Modersorg; Jeg elsker dig. B. Gahnström, cant, ack. V. Mäkinen, p. – Goltermann: Romans. S. Sokolowsky, vlc. – Gounod: Ballad ur Faust. E. Salminen, cant, ack. V. Mäkinen, p. – Brahms-Joachim: Ungersk dans nr 2. M. Sihvola, v, ack. V. Nováček, p. – Beethoven: Trio op. 1 nr 1, IV. S. Fredrikson, p, M. Nybom, v, C. Wasenius, vlc. – Järnefelt: Aallon kehtolaulu. A. Parkkonen, cant, ack. V. Mäkinen, p. – Godard: Concert romantique, I. E. Kihlman, v, ack. V. Nováček, p. – Järnefelt: En drömmares sång till lifvet. A. Fritsch, cant, ack. K. Vehanen, p. – Kuula: Kesäyö kirkkomaalla. A. Silventoinen, cant, ack T. Kuula, p. – Beethoven: Variationer och fuga op. 35, E. Lindholm, p.

359. 21.2.1908 Univ.
Beethoven: Kvartett op. 59 nr 2. V. Nováček, v, L. Laurila, v. C. Lindelöf, vla, B. Pettersson, vlc. – Händel: Ah mio cor. A. Ahnger, cant, ack. O. Merikanto, p. – Rachmaninov: Wohl zum eigenen Leid; Frühlingsfluten. A. Ahnger, cant, ack. O. Merikanto, p. – Schumann: Fantasi C. E. Rängman, p.

360. 6.3.1908
Haydn: Kvartett nr 35 D. V. Nováček, v, E.

Jurva, v, L. Laurila, vla, B. Pettersson, vlc. – Bach: Fransk svit nr 5 G. A. v. Essen, p. – Mozart: Konsert nr 4 D, I. E. Kihlman, v. – Schumann: Die Lotusblume; Frühlingsnacht, A. Silventoinen, cant. – Saint-Saëns: Kvartett op. 41 B. E. Lindholm, p, M. Nybom, v, T. Kuula, vla, C. Wasenius, vlc.

361. 13.3.1908 Univ.
Bach: Sonat nr 1 h. E. v. Knorring, p, V. Nováček, v. – Caldara: Selve amiche. Durante: Danza fanciulla. Gastoldi (arr. Melartin): Madrigal. Legrenzi: Arietta. E. Gandolfi, cant, ack. O. Merikanto, p. – Rossini: Aria ur Zelmira; Bravuraria ur Maometto II. E. Gandolfi, cant, ack. O. Merikanto, p. – Mendelssohn: Oktett Ess op. 20. V. Nováček, v, E. Jurva, v, L. Laurila, v, F. Krechler, v, C. Lindelöf, vla, E. Furuhjelm, vla, B. Pettersson, vlc, C. Wasenius, vlc.

362. 3.4.1908 Univ.
Halvorsen: Passacaglia, V, Nováček, v, C. Lindelöf, vla. – Bach: Svit C. B. Pettersson, vlc. – Brahms: Ein deutsches Requiem, II. Musikinstitutets kör, ack. V. Nováček, p, dir. A. Uggla. – Sinding: Konsert nr 2 D, I. V. Nováček, v, ack. O. Merikanto, p. – Wegelius: Till skogs en liten fågel flög. A. Ahnger, cant, institutets damkör, dir. A. Uggla. – Wegelius: Herdinnor och herdar. Musikinstitutets kör, ack. V. Nováček, p, dir. A. Uggla.

363. 11.4.1908
Rubinstein: Trio op. 52 B. E. v. Knorring, p, V. Nováček, v, B. Pettersson, vlc. – Brahms: Ein deutsches Requiem, II. Musikinstitutets kör (något förstärkt), ack. V. Nováček, p, dir. A. Uggla. – Brahms: Sextett op. 36 G. V. Nováček, v, L. Laurila, v, C. Lindelöf, vla, E. Furuhjelm, vla, B. Pettersson, vlc, C. Wasenius, vlc. – Wegelius: Herdinnor och herdar. Musikinstitutets kör, ack. V. Nováček, p, dir. A. Uggla.

364. 4.5.1908
Mozart: Kvintett nr 6 g. V. Nováček, v, L. Laurila, v, C. Lindelöf, vla, E. Furuhjelm, vla, B. Pettersson, vlc. – Schumann: Die beiden Grenadiere. A. Ojanperä, cant, ack. O. Merikanto, p. – Schumann: Kvartett Ess. E. Uotila, p, V. Nováček, v, C. Lindelöf, vla, B. Pettersson, vlc.

365. 21.9.1908
Beethoven: Sonat op. 12 nr 1 D. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v. – Schumann: Dichterliebe op. 48 nr 1–7. E. Rautavaara, cant, ack. S. Schnéevoigt, p. – Novák: Kvintett op. 12 a. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v. L. Laurila, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc.

366. 19.10.1908
Beethoven: Sonat op. 12 nr 2 A. K. Ekman, p, V. Nováček, v. – Svendsen: Andante ur Konsert D. Fitzenhagen: Perpetuum mobile. B. Persfelt, vlc, ack. K. Ekman, p. – Wolf-Ferrari: Kvintett op. 6 Dess. K. Ekman, p, V. Nováček, v, L. Laurila, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc.

367. 20.11.1908
Beethoven: Sonat op. 12 nr 3. K. Ekman, p, V. Nováček, v. – Pfitzner: Hast du von den Fischerkindern; Schön Suschen; Sonst. A. v. Kothen, cant, ack. K. Ekman, p. – v. Bronsart: Trio op. 1 g. K. Ekman, p, V. Nováček, v, B. Persfelt, vlc.

368. 4.12.1908
Haydn: Trio G. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v, B. Persfelt, vlc. – Rosselli: Adoramus. Palestrina: Tenebrae factae sunt. Lasso: Eccho. Musikinstitutets kör, dir. A. Törnudd. – Beethoven: Trio B op. 97. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v, B. Persfelt, vlc.

369. 11.12.1908
Haydn: Kvartett nr 5 G. V. Nováček, v, L. Laurila, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc. – Hallén: Junker Nils sjunger vid lutan, ur Gustaf Wasas saga. A. Ojanperä, cant, ack. O. Merikanto, p. – Sgambati: Kvartett op. 17 ciss. V. Nováček, v, L. Laurila, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc.

370. 14.12.1908
Beethoven: Trio B op. 11, I. S. Fredrikson, p, Harry Lilius, v, S. Sokolowsky, vlc. – Luzzi: Ave Maria. H. Nykopp, cant, ack. I. Boije, p. – Bach: Allemande och courante ur Fransk svit c. H. Snellman, p. – Bach: Preludium och fuga B. S. Fredrikson, p. – Järnefelt: Kanteleelle. Y. Siukonen, cant, ack. T. Björklund, p. – Grieg: Et Digterhjerte. W. Jansson, cant, ack. S. Fredrikson, p. – Saint-Saëns: Aria ur Samson et Delila, F. Avellan, cant. ack. K. Vehanen, p. – Vieuxtemps: Rêverie. B. Carlson, v, ack. V. Nováček, p. – Sibelius: Idyll. H. Snellman, p. – Nováček (transkr.): Minun kultani kaunis on. I. Simberg, v, T. Snellman, v, R. Hjelt, vla, K. Hjelt, vlc. – Nováček (transkr.): Linjaalirattaat. Heidi Lilius, v, M. Malmberg, v, E. Apostol, vla, V. Haapalainen, vlc. – Schumann: Zigeunerleben. E. af Hällström, p, E. Aschan, p, A-M. Mechelin, p, L. Lesch, p (två pianon, 8 h.). – Svendsen: Romans G. I. Simberg, v, ack. V. Nováček, p. – Madetoja: Yksin; Lähdettyäs. E. Salminen, cant, ack. L. Madetoja, p. – Vieuxtemps: Air varié. E. Kihlman, v, ack. V. Nováček, p. – Lalo:

Duett ur Roi d'Ys. A. Fritsch, cant, F. Avellan, cant, ack. K. Vehanen, p. – Bach: Konsert c. A. v. Essen, p, F. Hollt, p (två pianon), ack. institutets stråkorkester (och G. Günzler, cb), dir. K. Ekman.

371. 15.12.1908
Bériot: Konsert nr 9, I. E. Selin, v. – Mozart: Aria ur Figaros bröllop. E. Nyholm, cant, ack. K. Ekman, p. – Bach: Loure G. Heidi Lilius, v, ack. V. Nováček, p. – Grieg: Norsk dans nr 2. H. Malmberg, v, ack. V. Nováček, p. – Schumann: Andantino och Scherzo ur Sonat g. K. Vehanen, p. – Schumann: Serenad. K. Limnell cant, ack. K. Vehanen, p. – Brahms: Von ewiger Liebe. A. Uimonen, cant, ack. K. Vehanen, p. – Beethoven: Trio B op. 11, II, III. S. Fredrikson, p, M. Sihvola, v, S. Sokolowsky, vlc. – Godard: Concert romantique, I, IV. A. Nikander, v, ack. V. Nováček, p. – Sinding: Andante op. 41. E. Eklund, p, K. Vehanen, p (två pianon). – Marcello: Quella fiamma. A. Fritsch, cant, ack. K. Vehanen, p. – Melartin: Romans F. T. Snellman, v, ack. V. Nováček, p. – Gounod: Juvelarian ur Faust. E. Salminen, cant, ack. K. Vehanen, p. – Liszt: Ungersk fantasi. S. Fredrikson, p, ack. K. Ekman, p.

372. 1.2.1909
Weingartner: Sextett op. 33 e. K. Ekman, p, V. Nováček, v, L. Laurila, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc, G. Günzler, cb. – Sibelius-Palmgren: Säf, säf, susa. Saint-Saëns: Masurka h. Liszt: Polonäs E. K. Ekman, p. – Schubert: Kvintett op. 114 A. K. Ekman, p, V. Nováček, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc, G. Günzler, cb.

373. 15.2.1909
Beethoven: Sonat op. 23 a. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v. – Schumann: Konsert op. 129 a. B. Persfelt, vlc, ack. S. Schnéevoigt, p. – Rachmaninov: Trio elegiaque op. 9 d. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v, B. Persfelt, vlc.

374. 1.3.1909
Beethoven: Sonat op. 24 F. K. Ekman, p, V. Nováček, v. – Verdi: Scen (Ella giammi m'amo) ur Don Carlos. A. Ojanperä, cant, ack. O. Merikanto, p. – Wolf-Ferrari: Trio op. 5 D. K. Ekman, p, V. Nováček, v, B. Persfelt, vlc.

375. 15.3.1909
Beethoven: Sonat op. 30 nr 1 A. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v. – Brahms: Sonat op. 5 f. S. Schnéevoigt, p. – Juon: Trio-Caprice op. 39 h. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v, B. Persfelt, vlc.

376. 29.3.1909
Beethoven: Sonat op. 30 nr 2 c. K. Ekman, p, V. Nováček, v. – Sinding: Andante och Finale ur Konsert nr 2 D. V. Nováček, v, ack. K. Ekman, p. – Volkmann: Kvartett op. 35 e. V. Nováček, v, L. Laurila, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc.

377. 7.4.1909
Beethoven: Sonat op. 30 nr 3 G. K. Ekman, p, V. Nováček, v. – Saint-Saëns: Konsert a. B. Persfelt, vlc, ack. K. Ekman, p. – Smetana: Trio op. 15 g. S. Fredrikson, p, V. Nováček, v, B. Persfelt, vlc.

378. 10.5.1909
Beethoven: Sonat op. 96 G. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v. – Tjajkovskij: Rokoko-variationer op. 33. B. Persfelt, vlc, ack. S. Schnéevoigt, p. – Brahms: Trio op. 8 H. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v, B. Persfelt, vlc.

379. 3.10.1909
Schubert: Rondeau brillant op. 70 h. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v. – Beethoven: Sehnsucht. Katz: Air. Popper: Tarantella. B. Persfelt, vlc, ack. S. Schnéevoigt, p. – Franck: Trio op. 1 fiss. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v, B. Persfelt, vlc.

380. 18.10.1909
Madetoja: Trio op. 1 e. K. Ekman, p, V. Nováček, v, B. Persfelt, vlc. – Kuula: Notturno g; Kehtolaulu f. Sibelius: Perpetuum mobile C. V. Nováček, v, ack. K. Ekman, p. – Furuhjelm: Kvintett c. K. Ekman, p, V. Nováček, v, S. Hurstinen, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc.

381. 1.11.1909
Mozart: Kvartett nr 12 G. V. Nováček, v, S. Hurstinen, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc. – Madetoja: Trio op. 1 e. K. Ekman, p, V. Nováček, v, B. Persfelt, vlc. – Arensky: Kvintett op. 51 D. K. Ekman, p, V. Nováček, v, S. Hurstinen, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc.

382. 15.11.1909
Mendelssohn: Kvartett op. 12 Ess. V. Nováček, v, S. Hurstinen, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc. – Tjajkovskij: Scen ur Eugen Onegin. A. Ojanperä cant, ack. O. Merikanto, p. – Rachmaninov: Trio elegiaque op. 9 d. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v, B. Persfelt, vlc.

383. 14.12.1909
Haydn: Kvartett d, I. E. Selin, v, I. Simberg,

v, B. Carlson, vla, E. Wallin, vlc. – Bach-Mugellini: Gavotte och Bourrée ur Fransk svit E. E.af Hällström, p. – Haydn: Konsert G, II. E. Wallin, vlc, ack. V. Nováček, p. – Mendelssohn: Aria ur Paulus. W. Wahlroos, cant, ack. E. Lindholm, p. – Viotti: Konsert nr 23, I. K. Ekman, v, ack. V. Nováček, p. – Schubert: Ave Maria. A. Nurminen, cant, ack. K. Vehanen, p. – Carlson: Terzett A. B. Carlson, v, E. Selin, v, K. Hjelt, v. – Liszt: Ungersk fantasi K. Vehanen, p, ack. S. Schnéevoigt, p. – Ries: Intrada. E. Kihlman, v, ack. V. Nováček, p. – Kuula: Suutelo. I. Raunio, cant, ack. A. Borenius, p. – Rachmaninov: Prélude ciss. S. Sokolowsky, p. – Svendsen: Romans G. T. Snellman, v, ack. V. Nováček, p. – Chopin: Vals op. 64 nr 3 Ass. Sjögren: Erotikon, I. H. Snellman, p. – Kuula: Epilogi. M. Hyvärinen, cant, ack. A. Ahlfors, p. – Weber: Concertstück. I. Strukel, p, ack, S. Schnéevoigt, p, institutets stråkorkester (R. Rosander, cb), dir. K. Ekman.

384. 15.12.1909
Romberg: Sonat nr 3 G. V. Koponen, vlc, ack. E. Lindholm, p. – Mozart: Kvartett Ess, II. A.v.Essen, p, Harry Lilius, v, F. Andersson, vla, S. Sokolowsky, vlc. – Grieg: Schmetterling. M. Warjonko, p. – Grieg: Sonat op. 7 e, II, III. E. Linkó, p. – Wieniawsky: Legende. B. Carlson, v, ack. V. Nováček, p. – Ries: Gavotte. I Simberg, v, ack. V. Nováček, p. – Schumann: Kvintett op. 44 Ess, II. F. Hollt, p, Harry Lilius, v, E. Selin, v, F. Andersson, vla, S. Sokolowsky, vlc. – Rabaud: Miserere mei. V. Jansson, cant, E. Selin, v, ack. V. Nováček, p. – Madetoja: Ballad; Dans. V. Nováček, v, K. Ekman, p. – Mozart: Konsert d, I. F. Hollt, p, ack, S. Schnéevoigt, p, institutets stråkorkester (R. Rosander, cb), dir. K. Ekman. – Bériot: Air varié nr 6. Heidi Lilius, v, ack. V. Nováček, p. – Palmgren: Den övergivna. H. Nykopp, cant, ack. A. Ahlfors, p. – Vieuxtemps: Fantasia appassionata, I. E. Selin, v, ack. V. Nováček, p. – Beethoven: Konsert Ess. I. E. Lindholm, p, ack. K. Ekman, p.

385. 14.2.1910
Beethoven: Sonat op. 102 nr 2 D. K. Ekman, p, B. Persfelt, vlc. – Liszt: Grandes Etudes de Paganini nr 1–6. K. Ekman, p. – Lalo: Trio nr 2 h. K. Ekman, p, V. Nováček, v, B. Persfelt, vlc.

386. 28.2.1910
Sinding: Serenad op. 56 G. V. Nováček, v, S. Hurstinen, v, K. Ekman, p. – Haydn: Konsert G. S. Hurstinen, v, ack. K. Ekman, p. – Dvorak: Kvintett op. 81 A. S. Fredrikson, p, V. Nováček, v, S. Hurstinen, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc.

387. 11.4.1910
Mozart: Sonat B. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v. – Palmgren: Lotta Lennings vaggvisa. Kuula: Syystunnelma. Backer-Gröndal: Blaaveis. H. Rosenlew, cant, ack. K. Ekman, p. – Sinding: Trio op. 64 a. S. Schnéevoigt, p, V. Nováček, v, B. Persfelt, vlc.

388. 25.4.1910
Haydn: Kvartett op. 54 nr 2 C. V. Nováček, v, S. Hurstinen, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc. – Lalo: Romans d. Gossec: Gavotte D. S. Hurstinen, v, ack. K. Ekman, p. – Sibelius: Voces intimae. V. Nováček, v, S. Hurstinen, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc. (f.f.g.)

389. 3.10.1910.
Beethoven: Sonat op. 5 nr 1 F. W. Haefliger, p, B. Persfelt, vlc. – Beethoven: Sonat op. 109 E. W. Haefliger, p. – Beethoven: Trio op. 70 nr 1 D. W. Haefliger, p, V. Nováček, v, B. Persfelt, vlc.

390. 17.10.1910
Beethoven: Trio op. 121a G. K. Ekman, p, V. Nováček, v, B. Persfelt, vlc. – Dvorak: Konsert op. 104 h, I. B. Persfelt, vlc, ack. K. Ekman, p. – Schumann: Kvintett op. 44 Ess. K. Ekman, p, V. Nováček, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc.

391. 14.11.1910
Haydn: Kvartett nr 71 Ess. V. Nováček, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc. – Reger: Sonat op. 91 nr 2 D. V. Nováček, v. – Brahms: Kvartett op. 51 nr 1 c. V. Nováček, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc.

392. 28.11.1910
Beethoven: Sonat op. 5 nr 2 g. W. Haefliger, p, B. Persfelt, vlc. – Verdi: Credo ur Otello. A. Ojanperä, cant, ack. W. Haefliger, p. – Andreae: Trio op. 1 f. W. Haefliger, p, V. Nováček, v, B. Persfelt, vlc.

393. 14.12.1910
Beethoven: Fantasi op. 77. E. af Hällström, p. – Händel: Sonat A, I, IV. H. Malmberg, v, ack. V. Nováček, p. – Händel: Recitativ och aria ur Messias (Nun schallt die Posaun'). R. Kaila, cant, ack M. Vaula, p. – Händel: Aria ur Semele (Schlaf, sanfter schlaf). L. Christiansen, cant, ack. S. Sokolowsky, p. – Chopin: Tarantella op. 43. J. Nyyssönen, p. – Ries: Svit G, III. E. Kihlman, v, ack. V. Nováček, p. – Bach: Preludium och fuga c. Cho-

pin: Etyd op. 10 Gess. M. Vaula, p. Saint-Saëns: Le Cygne; Allegro appassionato. S. Sokolowsky, vlc, ack. E. Linko, p. – A. Mendelssohn: Aus dem Hohen Lied. L. Gronow, cant, ack. S. Sokolowsky, p. – Järnefelt: Varpunen, E. Virkkula, cant, ack E. Linko, p. – Merikanto: Rukous. L. Helén, cant, ack. E. Linko, p. – Ries: Intrada. B. Carlson, v, ack. V. Nováček, p. – Kuula: Syystunnelma. A. Similä, cant, ack. E. Linko, p. – Carlson: Andante. E. Linko, p. – Bach: Konsert c, I, III. E. Linko, p, F. Hollt, p (två pianon), ack. institutets stråkorkester, dir. K. Ekman.

394. 15.12.1910
Bach: Konsert a, I. T. Snellman, v, ack. V. Nováček, p. – Meyerbeer: Retitativ och romans ur Dinorah. (Sei vendicata). H. Nordin, cant, ack. M. Vaula, p. – Bach: Preludium och fuga Ess. A. v. Essen, p. – Bach: Preludium och fuga B. S. Sokolowsky, p. – Svendsen: Romans G. A. Holm, v, ack. V. Nováček, p. – Sibelius: Sången om korsspindeln. G. Nyholm, cant, ack. M. Vaula, p. – Haydn: Kvartett op. 74 nr 3 E, II. E. Selin, v, E. Lindberg, v, B. Carlson, vla, S. Sokolowsky, vlc. – Romberg: Romans C. R. Sopanen, vlc, ack. S. Sokolowsky, p. – Vaccai: Aria ur Romeo & Julia (Ah, se tu dormi). T. Sandström, cant, ack. S. Sokolowsky, p. – Melartin: Vårsång. Grieg: Troldtog op. 58. G. Braxén, p. – Puccini: Recondita armonia ur Tosca. P. Costiander, cant, ack. V. Mäkinen, p. – Beethoven: Konsert Ess, I. E. Linko, p, ack. K. Ekman, p. – Tjajkovskij: Gesegnet seid mir. Y. Somersalmi, cant, ack. V. Mäkinen, p. – Wieniawsky: Souvenir de Moscou. E. Selin, v, ack. V. Nováček, p. – Grétry: Arietta ur Richard Coeur de Lion (Je crains de lui parler la nuit). Schäffer: Das Haidekind. A. Nurminen, cant, ack. M. Vaula, p. – Liszt: St François de Paule marchant sur les flots. E. Linko, p.

395. 20.2.1911 Univ.
Tjajkovskij: Trio op. 50 a. K. Ekman, p. V. Nováček, v, B. Persfelt, vlc. – de Swert: Konsert op. 32 d. V. Koponen, vlc, ack. E. Linko, p. – Liszt: Konsert Ess. E. Linko, p, ack. K. Ekman, p. – Dohnányi: Kvintett op. 1 c. K. Ekman, p, V. Nováček, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc.

396. 20.3.1911 Univ.
Reger: Trio op. 102 e. W. Haefliger, p. V. Nováček, v, B. Persfelt, vlc. – Corelli: Folies d'Espagne. H. Halonen, v, ack. V. Nováček, p. – Schubert: Trio op. 100 Ess. W. Haefliger, p, V. Nováček, v, B. Persfelt, vlc.

397. 8.5.1911
Beethoven: Sonat op. 102 nr 1 C. K. Ekman, p, B. Persfelt, vlc. – Bach (bearb. Ekman): Toccata, adagio och fuga C för orgel. K. Ekman, p. – Liszt: Reminiscences de Norma. K. Ekman, p. – Beethoven: Sonat op. 69 A. K. Ekman, p. B. Persfelt, vlc.

398. 22.5.1911
Beethoven: Sonat op. 102 nr 2 D. K. Ekman, p. B. Persfelt, vlc. – Goltermann: Andante och Allegro ur Konsert a. B. Persfelt, vlc, ack. K. Ekman, p. – Beethoven: Trio op. 1 nr 2 G. K. Ekman, p, V. Nováček, v, B. Persfelt, vlc.

399. 25.9.1911
Franck: Sonat nr 1 A. L. Funtek, v, P. van Katwyk, p. – Chopin: Nocturne c. Grieg: Ballad g. P. van Katwyk, p. – Brahms: Trio op. 8 H. P. van Katwyk, p, L. Funtek, v, B. Persfelt, vlc. –

400. 16.10.1911
Haydn: Kvartett op. 76 nr 5 D. L. Funtek, v, E. Raitio, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc. – Vitali: Ciacona. L. Funtek, v, ack. P. van Katwyk, p. – Mozart: Kvartett g. P. van Katwyk, p, L. Funtek, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc.

401. 30.10.1911 ''Till minne af Gustaf Mahler''
Schubert: Andante con moto ur Kvartett d. L. Funtek, v, E. Raitio, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc. – Mahler: Ich ging mit Lust durch einen grünen Wald; Oft denk' ich, sie sind nur ausgegangen!; Ich bin der Welt abhanden gekommen. A. Ahnger, cant – Mahler (arr. Behn): Symfoni nr 2 c. P. van Katwyk, p, L. Funtek, p (två pianon, 4 h.), A. Ahnger, cant.

402. 13.11.1911
Reger: Trio op. 77b a. L. Funtek, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc. – Chopin: Fantasi f. van Katwyk: Kirmess; Wasserfahrt. P. van Katwyk, p. – Bossi: Sonate e. L. Funtek, v, P. van Katwyk, p.

403. 15.12.1911
Ries: Svit nr 3 G, III. Heidi Lilius, v, ack. V. Nováček, p. – Schumann: Papillons (något förkortad). A-M. Mechelin, p. – Uhland (övers. T. Wallenius): Laulajan kosto. D. Klemetti, deklamation. – Haydn: Andante ur Konsert C. V. Koponen, vlc, ack. E. af Hällström, p. – Haydn: Aria ur Die Schöpfung. A. Nurminen, cant, ack. A. Karvonen, p. – Grieg: Sonat e, I. I. Hannikainen, p. – Melartin: Hymn. Elever ur förskolans violinklasser,

ack. institutets stråkorkester. – Schillings: Aus den Niebelungen. S. Eriksson, cant, ack. B. Funtek, p. – Schumann: Variationer över namnet Abegg. E. af Hällström, p. – Karvonen: Haaveet. A. Nurminen, cant, ack. A. Karvonen, p. – Vieuxtemps: Konsert nr 4 d, I. E. Selin, v, ack. V. Nováček, p. – I. Hannikainen: Canto funebre. A. Nurminen, cant, ack. institutets stråkorkester. – Händel: Air och fuga ur Concerto grosso d. Institutets stråkorkester.

404. 7.2.1912
Beethoven: Sonat op. 47 A. L. Funtek, v, P. van Katwyk, p. – Bach: Chaconne. L. Funtek, v, – Chopin: Preludier nr 15 Dess, nr 8 fiss, nr 17 Ass, nr 19 Ess, nr 21 B, nr 22 G, nr 23 F, nr 24 D. P. van Katwyk, p. – Franck: Trio nr 4 H op. 2. L. Funtek, v, B. Persfelt, vlc, P. van Katwyk, p.

405. 21.2.1912
Juon: Rapsodi över Gösta Berlings saga op. 37. P. Juon, p, L. Funtek, v, G. Dahlström, vla, B. Persfelt, vlc. – Juon: Moderna dansrytmer op. 14 nr 6 och 7, op. 24 nr 2 och 5, op. 41 nr 2, 3 och 4. P. van Katwyk, p, P. Juon, p (4 h). – Juon: Kvintett op. 44 F. P. Juon, p. L. Funtek, v, A. Weisman, v, G. Dahlström, vla, B. Persfelt, vlc.

406. 5.3.1912
Melartin: Kvartett nr 4 op. 62 F. L. Funtek, v, A. Weisman, v, G. Dahlström, vla, B. Persfelt, vlc. – Sibelius: Malinconia op. B. Persfelt, vlc, P. van Katwyk, p. – Ikonen: Trio op. 2 d. P. van Katwyk, p, L. Funtek, v, B. Persfelt, vlc.

407. 27.3.1912
R. Strauss: Sonat op. 18 Ess. P. van Katwyk, p, L. Funtek, v. – Brahms: Vier ernste Gesänge op. 121. A. Ojanperä, cant, ack. P. van Katwyk, p. – Borodin: Kvartett nr 1 A. L. Funtek, v, A. Weisman, v, G. Dahlström, vla, B. Persfelt, vlc.

408. 15.5.1912
Rachmaninov: Sonat op. 19 g. P. van Katwyk, p, B. Persfelt, vlc. – Sibelius: Kvartett op. 56. L. Funtek, v, A. Weisman, v, G. Dahlström, vla, B. Persfelt, vlc. – Franck: Kvintett f. P. van Katwyk, p, L. Funtek, v, A. Weisman, v, G. Dahlström, vla, B. Persfelt, vlc.

409. 10.10.1912
Beethoven: Sonat op. 69 A. S. Schnéevoigt, p, B. Persfelt, vlc. – Beethoven: Sonat op. 110 Ass. S. Fredrikson, p. – Beethoven: Trio op. 70 nr 1 D. S. Schnéevoigt, p, L. Funtek, v, B. Persfelt, vlc.

410. 21.10.1912
Dvorak: Sonatin op. 100 G. L. Funtek, v, E. Lindholm, p. – Chopin: Etyd op. 10 nr 6 ess; Ballad op 23 g. E. Lindholm, p. – Dohnányi: Kvintett op. 1 c. E. Lindholm, p, L. Funtek, v, A. Weisman, v, G. Dahlström, vla, B. Persfelt, vlc.

411. 20.11.1912
Biber: Sonat c. L. Funtek, v, E. Lindholm, p. – Saint-Saëns: Aria ur Henry VIII. Thuille: Nicht daheim. Pfitzner: Zur Abschied meiner Tochter. A. v. Kothen, cant, ack. E. Lindholm, p. – Sibelius (bearb. Funtek): Vårsång. L. Funtek, v, E. Lindholm, p. – Volkmann: Trio op. 5 b. E. Lindholm, p. L. Funtek, v, B. Persfelt, vlc.

412. 2.12.1912
Brahms: Sonat op. 108 d. S. Schnéevoigt, p, L. Funtek, v. – Katz: Air. Haydn: Andante. Becker: Menuett. B. Persfelt, vlc, ack. L. Funtek, p. – R. Strauss: Kvartett op. 13 c. S. Schnéevoigt, p, L. Funtek, v, R. Burgin, vla, B. Persfelt, vlc.

413. 11.2.1913
Franck: Sonat A. S. Schnéevoigt, p. L. Funtek, v. – Bruckner: Kvintett F. L. Funtek, v, A. Weisman, v, R. Burgin, vla, P. Günther, vla, B. Persfelt, vlc.

414. 26.2.1913
Beethoven: Sonat op. 5 nr 2. E. Lindholm, p, B. Persfelt, vlc. – Debussy: Lias aria ur L'enfant prodigue. Georges: Nuages. A. Ahnger, cant, ack. E. Lindholm, p. – Boëllman: Kvartett op. 10 f. E. Lindholm, p, L. Funtek, v, R. Burgin, vla, B. Persfelt, vlc.

415. 19.3.1913
Vreuls: Sonat H. L. Funtek, p, R. Burgin, v. – Bach: Sonat E. R. Burgin, v. – Carlson: Trio a. L. Funtek, p, R. Burgin, v, B. Persfelt, vlc.

416. 10.4.1913
Schumann: Kvartett Ess. E. Lindholm, p, L. Funtek, v, R. Burgin, vla, B. Persfelt, vlc. – Dvorak: Rondo; Mazurek. L. Funtek, v, ack. E. Lindholm, p. – Rachmaninov: Fantasi op. 5. E. Lindholm, p. L. Funtek, p (två pianon).

417. 29.4.1913
Beethoven: Sonat op. 47. S. Schnéevoigt, p, L. Funtek, v. – Carlson: Preludium och fuga e; Preludium och fuga F. L. Funtek, v, R. Burgin, vla, B. Persfelt, vlc. – Korngold:

Trio op. 1 D. S. Schnéevoigt, p, L. Funtek, v, B. Persfelt, vlc.

418. 7.5.1913
Beethoven: Trio op. 97 B. S. Schnéevoigt, p, L. Funtek, v, B. Persfelt, vlc. – Sibelius: Malinconia op. 20. B. Persfelt, vlc, L. Funtek, p. – Brahms: Kvartett op. 25 g. S. Schnéevoigt, p, L. Funtek, v, R. Burgin, vla, B. Persfelt, vlc.

419. 16.10.1913
Beethoven: Tolv variationer över temat Ein Mädchen oder Weibchen op. 66. S. Schnéevoigt, p, B. Persfelt, vlc. – Schubert: Rondeau brillant op. 70 h. S Schnéevoigt, p, L. Funtek, v, – Rachmaninov: Trio élégiaque op. 9 d. S. Schnéevoigt, p, L. Funtek, v, B. Persfelt, vlc.

420. 24.10.1913
Tartini: Sonat g. L. Funtek, v, E. Lindholm, p. – Brahms: Sonat op. 5 f. E. Lindholm. p. – Tjajkovskij: Trio op. 50 a. E. Lindholm, p, L. Funtek, v, B. Persfelt, vlc.

421. 14.11.1913 Societhuset (SH)
Mozart: Kvintett Ess (KV 452). E. Lindholm, p, K. Schimunek, ob, F. Rössler, klar, K. Löpitz, fag., H. Hilmer, cor. – Brahms: Sonat op. 38 c. L. Funtek, p, B. Persfelt, vlc. – Wolf-Ferrari: Trio op. 7 Fiss. L. Funtek, p, R. Burgin, v, B. Persfelt, vlc.

422. 28.11.1913 SH
Beethoven: Trio op. 3 Ess. L. Funtek, v. R. Burgin, vla, B. Persfelt, vlc. – Bach: Sonat nr 1 g. L. Funtek, v, – Schubert: Kvartett op. 29 a. L. Funtek, v, H. Halonen, v, R. Burgin, vla, B. Persfelt, vlc.

423. 12.12.1913 SH
Verdi: Kvartett e. L. Funtek, v, H. Halonen, v. R. Burgin, vla, B. Persfelt, vlc. – Franck: Sonat A. S. Schnéevoigt, p, L. Funtek, v. – Dvorak: Kvartett op. 87 Ess. S. Schnéevoigt, p, L. Funtek, v, R. Burgin, vla, B. Persfelt, vlc.

424. 2.2.1914 Univ.
Debussy: Kvartett op. 10 g. L. Funtek, v, H. Halonen, v, R. Burgin, vla, B. Persfelt, vlc. – Chausson: Dubbelkonsert för piano och violin med stråkkvartett op. 21 D. S. Schnéevoigt, p, L. Funtek, v. ack. H. Halonen, v, A. Weisman, v, R. Burgin, vla. B. Persfelt, vlc.

425. 13.2.1914 SH
Mozart: Kvartett nr 28 D. A. Tibursky, fl, H. Halonen, v, L. Funtek, vla, B. Persfelt, vlc. – Madetoja: Sonatin op. 19 B. E. Raitio, v, L. Madetoja, p. – Weidenbrück: Kvartett op. 10 g. L. Funtek, v, H. Halonen, v, R. Burgin, vla, B. Persfelt, vlc.

426. 27.2.1914 SH
Borodin: Kvartett A. L. Funtek, v, H. Halonen, v, R. Burgin, vla, B. Persfelt, vlc. – Liszt: Etyd f; Mefisto-vals. S. Schnéevoigt, p. – Smetana: Trio op. 15 g. S. Schnéevoigt, p, L. Funtek, v, B. Persfelt, vlc.

427. 9.3.1914 SH
Sjögren: Sonat op. 58 A. E. Lindholm, p, B. Persfelt, vlc. – Norman: Liljan och Daggdroppen. Sjögren: Dröm. Stenhammar: Till en ros. Alfvén: Skogen sover. Peterson-Berger: Och riddaren drog uti Österland. A. v. Kothen, cant. – Hägg: Trio op. 15 g. E. Lindholm, p. L. Funtek, v, B. Persfelt, vlc.

428. 6.4.1914 SH
Melartin: Sonat op. 10 E. L. Funtek, v, S. Schnéevoigt, p. – Sibelius: Malinconia op. 20. B. Persfelt, vlc, L. Funtek, p. – Madetoja: Trio op. 1 e. S. Schnéevoigt, p, L. Funtek, v, B. Persfelt, vlc.

429. 1.11.1914
Beethoven: Trio op. 11 B. E. Lindholm, p, R. Burgin, v, B. Persfelt, vlc. – Franck: Panis angelicus (med orgelack.). Berlioz: Le jeune pasteur de Bretange (med cello och piano). Saint-Saëns: Aria ur Henry VIII. A. v. Kothen, cant, ack. E. Lindholm, p, B. Persfelt, vlc. – Saint-Saëns: Kvartett op. 41 B. E. Lindholm, p, R. Burgin, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc.

430. 15.11.1914
Brahms: Sonat op. 100 A. S. Schnéevoigt, p, R. Burgin, v. – Fauré: Elegie. Fitzenhagen: Perpetuum mobile. B. Persfelt, vlc, ack. S. Schnéevoigt, p. – Franck: Kvintett f. S. Schnéevoigt, p, R. Burgin, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc.

431. 22.11.1914
Grieg: Sonat op. 45 c. S. Schnéevoigt, p, R. Burgin, v. – Pugnani-Kreisler: Prélude & Allegro. Melartin: Berceuse. Kreisler: Tambourin chinoise. R. Burgin, v, ack. S. Schnéevoigt, p. – Beethoven: Kvartett op. 59 nr 1 F. R. Burgin, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc.

432. 13.12.1914
Mozart: Kvartett G. R. Burgin, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc. – Bruch: Jubilate, amen! (Solo: H. Vilkko, cant.). Schumann: Slutkör ur Paradies und Peri (Solo: H. Keskinen, cant.). Verdi: Stabat mater. Mu-

sikinstitutets kör, ack. E. Mårtenson, p. dir. O. Merikanto.

433. 24.1.1915
Lekeu: Sonat G. E. Lindholm, p, E. Raitio, v. – Saint-Saëns: Introduction et Rondo capriccioso. E. Raitio, v, ack. E. Lindholm, p. – Dvorak: Kvartett op. 23 D. E. Lindholm, p, E. Raitio, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc.

434. 7.2.1915
Haydn: Kvartett nr 50 D. R. Burgin, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla. B. Persfelt, vlc. – Beethoven: In questa tomba. Schubert: Wer sich der Einsamkeit ergibt; Dem unendlichen. A. Ahnger, cant, ack. E. Lindholm, p. – Beethoven: Trio op. 1 nr 3 c. E. Lindholm, p, R. Burgin, v, B. Persfelt, vlc.

435. 1.3.1915
Weismann: Variationen und Fuge über ein altes Ave Maria op. 37. R. Burgin, v. S. Schnéevoigt, p. – Sibelius: Barcarola op. 38. Melartin: Scherzo op. 67. S. Schnéevoigt, p. – R. Strauss: Kvartett op. 13 c. S. Schnéevoigt, p, R. Burgin, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc.

436. 14.3.1915
Kuula: Sonat e. E. Lindholm, p, H. Halonen, v. – Kaski: Romans. Melartin: Elegie. H. Halonen, v, ack. E. Lindholm, p. – Melartin: Kvartett op. 36 g. R. Burgin, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc.

437. 30.3.1915
Rameau: Trois pièces de clavecin en concert. S. Schnéevoigt, p, R. Burgin, v, B. Persfelt, vlc. – Mozart: Don Ottavios arior ur Don Giovanni. A. af Enehjelm, cant, ack. S. Schnéevoigt, p. – Mozart: Kvartett g. S. Schnéevoigt, p, R. Burgin, v, C. Lindelöf, vla. B. Persfelt, vlc.

438. 11.4.1915
Fauré: Sonat op. 13 A. S Schnéevoigt, p, R. Burgin, v. – bearb. Burmester (obekant komponist): Chanson ancienne. Couperin-Kreisler: La précieuse. Francoeur-Kreisler: Cicilienne et Rigaudon. R. Burgin, v, ack. S. Schnéevoigt, p. – Franck: Trio concertant op. 1 nr 1 fiss. S. Schnéevoigt, p. R. Burgin, v, B. Persfelt, vlc.

439. 10.10.1915
Brahms: Sonat op. 78 G. S. Schnéevoigt, p, R. Burgin, v. – Boccherini: Sonat A. B. Persfelt, vlc, ack. T. Hannikainen, p. – Beethoven: Trio op. 70 nr 1 D. S. Schnéevoigt, p, R. Burgin, v, B. Persfelt, vlc.

440. 31.10.1915
Chopin: Sonat op. 65 g. I. Hannikainen, p. B. Persfelt, vlc. – Bach: Preludium och fuga ciss; Preludium och fuga Ciss ur Das wohltemperierte Klavier I. Chopin: Impromptu op. 36 Fiss; Scherzo op. 31 b. I. Hannikainen, p. – Schubert: Trio op. 99 B. I. Hannikainen, p, C. Lindelöf, v, B. Persfelt, vlc.

441. 14.11.1915
Grieg: Sonat F. Tartini, Händel, Porpora: violinkompositioner. Dohnanyi: Sonat ciss. R. Burgin, v, E. Lindholm, p.

442. 21.11.1915
R. Strauss: Sonat op. 6 F. I. Hannikainen, p, O. Fohström, vlc. – Popper: Sarabande. Goens: Scherzo. O. Fohström, vlc, ack. I. Hannikainen, p. – Debussy: Reflets dans l'eau. Rhené-Baton: Fileuses pres de Carantec. I. Hannikainen, p. – Arensky: Trio op. 32 d. I. Hannikainen, p, R. Burgin, v, O. Fohström, vlc.

443. 6.12.1915 Univ.
Sibelius: Kvartett B. R. Burgin, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc. – Sibelius: Kyllikki op. 40. I. Hannikainen, p. – Sibelius: Sonat op. 80 E. R. Burgin, v, E. Lindholm, p. – Sibelius: Kvartett op. 56 d. R. Burgin, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc.

444. 6.2.1916
Brahms: Sonat op. 100 A. S. Schnéevoigt, p, E. Rautio, v. – von Kothen: Ave Maria. V. Raitio: Preludium, B. Persfelt, vlc, ack. S. Schnéevoigt, p. – Brahms: Kvartett op. 25 g. S. Schnéevoigt, p, E. Raitio, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc.

445. 12.3.1916 Nya studenthuset
Beethoven: Sonat op. 5 nr 2 g. S. Schnéevoigt, p, B. Persfelt, vlc. – Beethoven: Che sa il mio bene; T'intendo, si, mio cor; Dimmi ben mio ur Arietten op. 82. I. v. Pfaler, cant, ack. S. Schnéevoigt, p. – Beethoven: Trio op. 97 B. S. Schnéevoigt, p, C. Lindelöf, v, B. Persfelt, vlc.

446. 26.3.1916
Grieg: Sonat op. 8 F. E. Lindholm, p, E. Raitio, v. – Madetoja: Sonatin op. 19. E. Raitio, v, E. Lindholm, p. – Törne: Kvintett E. E. Lindholm, p, C. Lindelöf, v, H. Halonen, v, K. Hellman, vla, B. Persfelt, vlc.

447. 2.4.1916
Grieg: Sonat op. 36 a. E. Linko, p, B. Persfelt, vlc. – Kaski: 4 stycken för piano. Linko: Suite miniature op. 2. E. Linko, p. – Smetana: Trio op. 15 g. E. Linko, p, E. Raitio, v, B. Persfelt, vlc.

448. 16.4.1916
Kuula: Trio op. 7 A. E. Linko, p, C. Lindelöf, v, B. Persfelt, vlc. – Sibelius: Den lilla staden; Men min fågel märks dock icke; Långsamt som kvällsskyn; Var det en dröm. Melartin: Nocturne; Tule armaani; Päivän viime säteet; Siell' on kauvan jo kukkineet omenapuut. A. af Enehjelm, cant, ack. E. Linko, p.

449. 8.5.1916
Dvorak: Kvartett op. 87 Ess. S. Schnéevoigt, p, C. Lindelöf, v, H. Bonnevie, vla, B. Persfelt, vlc. – Chopin: Etyd ciss; Etyd e; Prélude d. S. Schnéevoigt, p, – Wolf-Ferrari; Trio op. 5 D. S. Schnéevoigt, p, C. Lindelöf, v, B. Persfelt, vlc.

450. 15.10.1916
Grieg: Sonat op. 8 F. E. Lindholm, p, S. Schapiro, v. – Tjajkovskij: Trio op. 50 a. E. Lindholm, p, S. Schapiro, v, B. Persfelt, vlc.

451. 29.10.1916
Beethoven: Sonat op. 90 e. Chopin: 6 preludier op. 28. Skrjabin: 3 etyder op. 8. R. Vogt-Sudarskaja, p. – Rubinstein: Sonat op. 18 D. R. Vogt-Sudarskaja, p, B. Persfelt, vlc.

452. 5.11.1916
Marcello: Sonat F. B. Persfelt, vlc, ack. H. Trohimoffsky-v. Wenzell, p. – Chopin: Nocturne H; Impromptu Gess; Ballad f. H. Trohimoffsky-v. Wenzell, p. – Beethoven: Trio op. 70 nr 2 Ess. H. Trohimoffsky-v. Wenzell, p, S. Schapiro, v, B. Persfelt, vlc.

453. 19.11.1916
Beethoven: Sonat op. 69 A. E. Linko, p, B. Persfelt, vlc. – (Från 1700-talet): Fantasia chromatica e fuga. E. Linko, p. – Saint-Saëns: Kvartett op. 41 B. E. Linko, p, S. Schapiro, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc.

454. 3.12.1916
Mästare från 1700-talet: Sonat B. S. Schapiro, v, H. Trohimoffsky-v. Wenzell, p. – Rachmaninov: Melodi; 4 preludier. H. Trohimoffsky-v. Wenzell, p. – Rubinstein: Trio op. 52 B. H. Trohimoffsky-v. Wenzell, p, S. Schapiro, v, B. Persfelt, vlc.

455. 28.1.1917
Från 1780-talet: Kvartett nr 1 g. H. Trohimoffsky-v. Wenzell, p, S. Schapiro, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc. – Från 1750-talet: Ciaccona. S. Schapiro, v. – Från 1820-talet: Kvintett op. 114. H. Trohimoffsky–v. Wenzell, p, S. Schapiro, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc, A. Ikonen, cb.

456. 25.2.1917
Dohnanyi: Kvintett op. 1 c. E. Linko, p, S. Schapiro, v, H. Bonnevie, v, C. Lindelöf, vla, O, Fohström, vlc. – Grieg: Folkelivsbilleder. Chopin: Polonäs Ass; Nocturne op. 62 H. Liszt: Legend II. E. Linko, p.

457. 4.3.1917
Från 1830-talet: Sonat op. 45 B. H. v. Wenzell, p, B. Persfelt, vlc. – Massenet: Aria ur Manon. Ponchielli: Aria ur Gioconda. A. af Enehjelm, cant, ack. H. v. Wenzell, p. – Saint-Saëns: Sonat op. 32 c. H. v. Wenzell, p, B. Persfelt, vlc.

458. 29.4.1917
Beethoven: Sonat op. 24 F. H. v. Wenzell, p,. E. Raitio, v. – Beethoven: 32 variationer c. H. v. Wenzell, p. – Beethoven: trio op. 70 D. H. v. Wenzell, p, E. Raitio, v, B. Persfelt, vlc.

459. 13.5.1917
Grieg: Sonat op. 45 c. E. Linko, p, E. Raitio, v. – Laitinen: Quartetto sinfonico op. 3 h. E. Linko, p, A. Hannikainen, v, C. Lindelöf, vla, Y. Selin, vlc.

460. 14.10.1917
Franck: Sonat A. I. Hannikainen, p, E. Raitio, v. – Bach-Busoni: Ciaccona; Två koralförspel. I. Hannikainen, p. – Schumann: Trio op. 63 d. I. Hannikainen, p, E. Raitio, v, B. Persfelt, vlc.

461. 28.10.1917
Lekeu: Sonat G. E. Lindholm, p, E. Raitio, v. – Brahms: Kvintett op. 34 f. E. Lindholm, p, E. Raitio, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, B. Persfelt, vlc.

462. 25.11.1917
Grieg: Sonat op. 13 G. E. Linko, p, E. Raitio, v. – Linko: 12 preludier ur op. 6. E. Linko, p. – Sinding: Trio op. 64 a. E. Linko, p, E. Raitio, v, B, Persfelt, vlc.

463. 2.12.1917
Tartini: Sonat g. C. Henke, v, I. Hannikainen, p. – Rameau: Le Rappel des Oiseaux. Couperin: Les Moissonneurs. Scarlatti: Capriccio. I. Hannikainen: Basso ostinato och fuga ciss. Bach-Hannikainen; Orgelpreludium och fuga g. I. Hannikainen, p. – Arensky: Trio op. 32 d. I. Hannikainen, p, C. Henke, v, O. Fohström, vlc.

464. 20.1.1918
Bach: Sonat A. E. Raitio, v, E. Lindholm, p. – Brahms: Von ewiger Liebe: Immer leiser wird mein Schlummer; Sapphische Ode; Der Jäger; Am Sonntag Morgen; Der Schmied. I. v. Pfaler, cant, ack. E. Lindholm, p. – Beet-

hoven: Trio op. 11 B. E. Lindholm, p, E. Raitio, v, B. Persfelt, vlc.

465. 15.10.1918
Beethoven: Sonat op. 12 nr 1 D. E. Linko, p, S. Hurstinen, v. – Beethoven; Sonat op. 27 nr 2 ciss. E. Linko, p. – Beethoven: Trio op. 1 nr 2 G. E. Linko, p, S. Hurstinen, v, O. Fohström, vlc.

466. 5.11.1918
Kuula: Sonat e. I. Hannikainen, p, S. Hurstinen, v. – Kuula: Vanha syyslaulu; Purjein kuutamolla; Paimenet; Epiloogi. I. v. Pfaler, cant, ack. I. Hannikainen, p. – Kuula: Trio op. 7 A. I. Hannikainen, p, A. Hannikainen, v, T. Hannikainen, vlc.

467. 26.11.1918
Schumann: Trio op. 63 d. I. Hannikainen, p, A. Hannikainen, v, T. Hannikainen, vlc. – Beethoven: Sonat op. 109 E. I. Hannikainen, p. – Schubert: Trio op. 99 B. I. Hannikainen, p, A. Hannikainen, v, T. Hannikainen, vlc.

468. 10.12.1918
Grieg: Sonat op. 8 F. E. de Galli-Mannelin, p, S. Hurstinen, v. – Schumann: Sonat op. 22 g. E. de Galli-Mannelin, p. – A. Rubinstein: Trio nr 2 g. E. de Galli-Mannelin, p, S. Hurstinen, v, O. Fohström, vlc.

469. 25.2.1919
Händel: Sonat A. Heidi Lilius, v, E. de Galli-Mannelin, p. – Beethoven: Romans F. Couperin-Kreisler: Chanson Louis XIII et pavane. Tartini-Kreisler: Variationer över ett tema av Corelli, Heidi Lilius, v, ack. E. de Galli-Mannelin, p. – Mozart: Kvartett g. E. de Galli-Mannelin, p, Heidi Lilius, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

470. 18.3.1919
Rameau: Pieces de Clavecin en Concert. I. Hannikainen, p, S. Hurstinen, v, O. Fohström, vlc. – Debussy: Reflets dans l'eau; Jardin sous la pluie; Clair de Lune; Golliwog's Cake-Walk. I. Hannikainen, p. – Roger-Ducasse: Kvartett g. I. Hannikainen, p, S. Hurstinen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

471. 7.4.1919
Saint-Saëns: Kvartett op. 41 B. E. Linko, p, S. Hurstinen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Dohnányi: Kvintett op. 1 c. E. Linko, p, S. Hurstinen, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

472. 27.4.1919
Laitinen: Fem preludier op. 4a. E. Linko, p. – Laitinen: Svit op. 5. Y. Selin, vlc, A. Laitinen, p. – Laitinen: Quartetto sinfonico op. 3. E. Linko, p, A. Hannikainen, v, C. Lindelöf, vla, Y. Selin, vlc.

473. 14.5.1919
Melartin: Sonat op. 10 E. I. Hannikainen, p, S. Hurstinen, v. – Melartin: Elegie op. 67 nr 3. Palmgren: Majnatt; Valse caprice. I. Hannikainen, p. – I. Hannikainen: Kvartett fiss. I. Hannikainen, p, A. Hannikainen, v, C. Lindelöf, vla, T. Hannikainen, vlc.

474. 20.10.1919
Schumann: Sonat op. 105 a. W. Alme, p, L. Funtek, v. – Schubert: Impromptu op. 90 nr 3 G. Gluck-Brahms: Gavotte. Chopin: Fantasi op. 49 F. W. Alme, p. – Beethoven: Sonat op. 57. W. Alme, p.

475. 3.11.1919
Smetana: Kvartett e. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, A. Öfverlund, vlc. – Brahms: Kvartett op. 25 g. E. Linko, p, L. Funtek, v, C. Lindelöf, vla, A. Öfverlund, vlc.

476. 10.11.1919
Madetoja: Trio op. 1 e. W. Alme, p, L. Funtek, v, C. Wasenius, vlc. – Melartin: Kvartett op. 36 nr 2 g. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, C. Wasenius, vlc.

477. 1.12.1919
Saint-Saëns: Sonat op. 75 d. W. Alme, p, L. Funtek, v. – Bizet: Agnus Dei. Ansorge: Mir ist als ob ein Blick ur cykeln Waller im Schnee op. 14. Tjajkovskij: Heldenmut. E.v. Weymarn, cant, ack. W. Alme, p. – Dvorak: Trio op. 90. W. Alme, p, L. Funtek, v, O. Fohström, vlc.

478. 8.12.1919
Franck: Kvintett f. W. Alme, p, L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Bruckner: Kvintett F. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, L. Laurila, vla, O. Fohström, vlc.

479. 26.1.1920
Rachmaninov: Trio élégiaque op. 9 d. E. Linko, p, L. Funtek, v, O. Fohström, vlc. – Sinding: Variationer för två flyglar op. 2. W. Alme, p, E. Linko, p.

480. 9.2.1920
Schubert: Kvintett op. 163 C. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc, A. Öfverlund, vlc. – Carlson: Sonat ess. W. Alme, p, L. Funtek, v.

481. 4.3.1920
Ansorge: Kvartett op. 13 Ass. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström,

vlc. – Mikorey: Kvintett e. F. Mikorey, p, L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

482. 12.3.1920
Chausson: Kvartett A. W. Alme, p, L. Funtek, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Debussy: Kvartett op. 10 g. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

483. 4.5.1920
Beethoven: Kvartett op. 95 f. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Diktonius: Kring valnötsträdets tomma grenar; 'S ist stille; Ögon blå; Det första vårregnet; Ich höre Hörner blasen; Väntan. A.af Enehjelm, cant. – Sibelius: Kvartett op. 56 d. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

Helsingfors musikinstituts konserter 1920–1924

484. 12.10.1920
Bruckner: Kvintett F. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, L. Laurila, vla, O. Fohström, vlc. – Franck: Kvintett f. W. Alme, p, L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

485. 21.10.1920
Borodin: Kvartett A. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Grieg: Folkelivsbilleder op. 19. W. Alme, p. – Dvorak: Kvartett Ess. W. Alme, p, L. Funtek, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

486. 3.11.1920
Brahms: Sextett B. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, L. Laurila, vla, O. Fohström, vlc, A. Öfverlund, vlc. – Schumann: Arabesk; Romans; Aufschwung. E. Linko, p. – Brahms: Kvartett g. E. Linko, p, L. Funtek, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

487. 23.11.1920
Melartin: Kvartett op. 36 nr 2 e. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Rachmaninov-Funtek: Théme russe. Thomson: Passacaglia. L. Funtek, v, W. Alme, p. – Sinding: Kvintett op. 5 e. W. Alme, p, L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

488. 1.2.1921
Mendelssohn: Oktett op. 20 Ess. L. Funtek, v, H. Halonen, v, E. Raitio, v, G. Mariani, v, C. Lindelöf, vla, L. Laurila, vla, O. Fohström, vlc, C. Wasenius, vlc. – Brahms: 3 Intermezzi b, C, Ess; Capriccio h. W. Alme, p. – Carlson: Sonat ess. L. Funtek, v, W. Alme, p.

489. 25.2.1921
Schubert: Kvartett op. 29 a. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Piano-solo – Furuhjelm: Kvintett c. W. Alme, p, L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

490. 1.4.1921
Smetana: Kvartett e. S. Hurstinen, v, H. Halonen, v, L. Laurila, vla, O. Fohström, vlc. – Tartini: Sonat. S. Hurstinen, v, E. Linko, p. – Volkmann: Trio b. E. Linko, p, S. Hurstinen, v, O. Fohström, vlc.

491. 18.4.1921
Beethoven: Kvartett op. 74 Ess. L. Funtek, v, L. Laurila, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Beethoven: Adelaide; Erlkönig; Ich liebe dich. A.v. Kothen, cant, ack. W. Alme, p. – Beethoven: Trio op. 97 B. W. Alme, p, L. Funtek, v, O. Fohström, vlc.

492. 30.9.1921
Schubert: Kvartett d. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Schubert: Fantasi C. A. Lemba, p. – Schubert: Kvintett A. A. Lemba, p, L. Funtek, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc, A. Ikonen, cb.

493. 13.10.1921
Franck: Kvintett f. L. Funtek, p, S. Hurstinen, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Franck: Panis angelicus. Fauré: Chanson du pêcheur. Widor: Je ne sais pas autre chose. A.v. Kothen, cant, ack. L. Funtek, p. – Roger-Ducasse: Kvartett. L. Funtek, p, S. Hurstinen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

494. 17.11.1921
Grieg: Kvartett op. 27 g. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Palmgren: 12 preludier. E. Linko, p. – Linko: Trio op. 9 f. E. Linko, p, L. Funtek, v, O. Fohström, vlc.

495. 1.12.1921
Beethoven: Kvartett op. 18 c. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Beethoven: Sonat op. 101 A. A. Lemba, p. – Beethoven: Trio op. 70 D. A. Lemba, p, L. Funtek, v, O. Fohström, vlc.

496. 10.2.1922
Haydn: Kvartett G. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Beethoven: Sonat op. 102 nr 2 D. O. Fohström, vlc, A. Lemba, p. – Mozart: Kvartett g. A. Lemba, p, L. Funtek, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

497. 7.3.1922
Brahms: Kvartett op. 51 nr 1 c. S. Hurstinen, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, A. Öfverlund, vlc. – Ernst: Airs Hongrois. S. Hursti-

nen, v, ack. A. Lemba, p. – Schumann: Kvintett op. 44 Ess. A. Lemba, p, S. Hurstinen, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, A, Öfverlund, vlc.

498. 21.3.1922
Bruckner: Kvintett F. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, L. Laurila, vla, O. Fohström, vlc. – Wagner: Fünf Gedichte. I.v. Pfaler, cant, ack. A. Lemba, p. – Pfitzner: Kvintett op. 23 C. A. Lemba, p, L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

499. 11.4.1922
Melartin: Sonat op. 10 E. S. Hurstinen, v, L. Funtek, p. – Sinding: Majnat. Grieg: Du fatter ej Bölgernes evige Gang; I Rosentiden: Efteraarsstormen. E.v. Weymarn, cant, ack, L. Funtek, p. – Carlson: Trio a. L. Funtek, p, S. Hurstinen, v, O. Fohström, vlc.

Extra konsert 19.9.1922
Brahms: Trio op. 87 C. W. Petzet, p, L. Funtek, v, O. Fohström, vlc. – Kaun: Mümmelmann, Waldgeschichten op. 111. W. Petzet, p. – Kaun: Märkische Suite op. 92. E. Rängman-Björlin, p, W. Petzet, p (två pianon).

500. 3.10.1922
Beethoven: Kvartett op. 132 a. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.– Beethoven: Andante favori; Sonat op. 53 C. I. Hannikainen, p. – Beethoven: Trio op. 97 B. I. Hannikainen; p, L. Funtek, v, O. Fohström, vlc.

501. 24.10.1922
Dvorak: Kvartett op. 51 Ess. S. Hurstinen, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, A. Öfverlund, vlc. – Kreisler: Recitativo e Scherzo-Caprice. Paganini: Caprice B. S. Hurstinen, v. – Tjajkovskij: Trio op. 50 a. L. Funtek, p, S. Hurstinen, v, A. Öfverlund, vlc.

502. 14.11.1922
Brahms: Kvartett op. 25 g. E. Linko, p, L. Funtek, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Andreae: Trio op. 20 d. L. Funtek, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Klami: Kvartett. E. Linko, p, L. Funtek, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

503. 5.12.1922
Franck: Sonat A. I. Hannikainen, p, E. Raitio, v. – Liszt: Bénédiction de Dieu dans la solitude; Au bord d'une source. I. Hannikainen, p. – Dohnányi: Kvintett op. 1 c. I. Hannikainen, p, E. Raitio, v, G. Mariani-Cerati, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

504. 6.2.1923
Mozart: Kvartett Ess. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Liszt: Franziskus-Legenden. E. Linko, p. – Schumann: Kvartett op. 47 Ess. E. Linko, p, L. Funtek, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

505. 20.2.1923
Volkmann: Trio op. 5 b. L. Funtek, p, E. Raitio, v, O. Fohström, vlc. – Vitali: Chaconne. E. Raitio, v, ack. L. Funtek, p. – V. Raitio: Kvintett op. 16. L. Funtek, p, E. Raitio, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

506. 14.3.1923
Beethoven: Kvartett op. 18 nr 1 F. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Bach: Preludium-Adagio e; Gavotte E. S. Hurstinen, v, ack. E. Linko, p. – Laitinen: Quartetto sinfonico op. 3. E. Linko, p, L. Funtek, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

507. 10.4.1923
Mendelssohn: Kvintett op. 87 B. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, L. Laurila, vla, O. Fohström, vlc. – Mozart: Sonat D. I. Hannikainen, p, E. Linko, p (två pianon). – Chausson: Konsert D. I. Hannikainen, p, L. Funtek, v, ack. H. Halonen, v, C. Lindelöf, v, L. Laurila, vla, O. Fohström, vlc.

508. 2.10.1923
Brahms: Kvintett op. 34 f. E. Grape, p, L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Beethoven: Sonat op. 57 f. E. Grape, p. – Dvorak: Kvintett op. 81 A. E. Grape, p, L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

509. 23.10.1923
Schubert: Kvintett op. 163 C. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc, A. Öfverlund, vlc. – Schubert: Fantasi op. 15 C. E. Grape, p. – Schubert: Trio op. 99 B. E. Grape, p. L. Funtek, v, O. Fohström, vlc.

510. 13.11.1923
Mozart: Kvartett g. L. Funtek, p, E. Raitio, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Mozart: Ur Divertimento Ess. E. Raitio, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Pfitzner: Trio op. 8 F. L. Funtek, p, E. Raitio, v, O. Fohström, vlc.

511. 4.12.1923
Beethoven: Kvartett op. 16 Ess. E. Grape, p, L. Funtek, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström,

vlc. – Beethoven: Sonat op. 30 G. E. Grape, p, L. Funtek, v. – Beethoven: Kvartett op. 59 F. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

512. 29.1.1924
Dvorak: Kvartett op. 96 F. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Brahms: Sonat op. 100 A. L. Funtek, v, E. Grape, p. – Schubert: Kvintett op. 114 A. E. Grape, p, L. Funtek, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc, L. Nissinen, cb.

513. 19.2.1924
Madetoja: Trio e. E. Grape, p, L. Funtek, v, O. Fohström, vlc. – Brahms: Sonat op. 108 d. L. Funtek, v, E. Grape, p. – Haydn: Kvartett op. 77 nr 1 G. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

514. 11.3.1924
Reger: Trio op. 102 e. E. Grape, p, L. Funtek, v, O. Fohström, vlc. – Andreae: Trio op. 29 d. L. Funtek, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Schumann: Kvintett op. 44 Ess. E. Grape, p, L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

515. 1.4.1924
R. Strauss: Sonat op. 6 F. O. Fohström, vlc, L. Funtek, p. – Roger-Ducasse: Kvartett g. L. Funtek, p, S. Hurstinen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Franck: Kvintett f. L. Funtek, p, S. Hurstinen, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

Helsingfors konservatoriums konserter 1924–1933

516. 18.11.1924 Helsingfors konservatorium (HK)
Beethoven: Trio op. 97 B. E. Grape, p, L. Funtek, v, O. Fohström, vlc. – Busoni: Sonat op. 36a nr 2. E. Grape, p, L. Funtek, v. – Brahms: Kvintett op. 34 f. E. Grape, p, L. Funtek, v, H. Halonen, v, L. Laurila, vla, O. Fohström, vlc.

517. 13.12.1924 HK
Haydn: Kvartett op. 74 nr 3. L. Funtek, v, H. Halonen, v, L. Laurila, vla, O. Fohström, vlc. – Franck: Sonat A. L. Funtek, v, E. Grape, p. – Wolf–Ferrari: Kvintett op. 6. E. Grape, p, L. Funtek, v, H. Halonen, v, L. Laurila, vla, O. Fohström, vlc.

518. 17.2.1925 HK
Melartin: Kvartett op. 36 nr 2. L. Funtek, v, Halonen, v, L. Laurila, vla, O. Fohström, vlc. – Madetoja: Sonatin op. 19. L. Funtek, v, E. Grape, p. – Smetana: Trio op. 15 g. E. Grape, p, L. Funtek, v, O. Fohström, vlc.

519. 7.4.1925 HK
Schubert: Kvartett op. 29 a. L. Funtek, v, H. Halonen, v, L. Laurila, vla, O. Fohström, vlc. – Mozart: Sonat D. E. Grape, p, L. Funtek, v. – Raff: Trio op. 112 G. E. Grape, p, L. Funtek, v, O. Fohström, vlc.

510. 27.4.1925 HK
Mozart: Kvartett A. L. Funtek, v, H. Halonen, v, L. Laurila, vla, O. Fohström, vlc. – Beethoven: Trio op. 1 nr 2 G. E. Grape, p, L. Funtek, v, O. Fohström, vlc. – Sinding: Kvintett op. 5 e. E. Grape, p, L. Funtek, v, H. Halonen, v, L. Laurila, vla, O. Fohström, vlc.

521. 28.10.1925
Borodin: Kvartett A. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Debussy: Romance. Ravel: Chanson de la mariée; Tout gai. A. Hagelstam, cant. – Schumann: Der arme Peter; Frühlingsnacht. A. Hagelstam, cant. – Haydn: Kvartett op. 74 nr 3 g. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

522. 8.12.1925
Sibelius: Sonatin op. 80 E. L. Funtek, v, I. Hannikainen, p. – Sibelius: Kvartett op. 56. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Sibelius: Nocturno op. 24 nr 8; Idyll op. 24 nr 6; Kyllikki op. 41 nr 3; Air varié op. 58 nr 3; Herden op. 58 nr 4; Folkvisa (Brodermördaren); Arabesque op. 76 nr 9; Animoso op. 99 nr 6. I. Hannikainen, p. – Sibelius: Och finns det en tanke; Vårförnimmelser; Hertig Magnus; Det kala trädet; Rosenlied; På verandan vid havet. A. Hagelstam, cant.

523. 19.2.1926
V. Raitio: Kvintett op. 16. L. Funtek, p, E. Raitio, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Mozart: Sonat Ess. E. Raitio, v, L. Funtek, p. – N. Berg: Kvintett. L. Funtek, p, E. Raitio, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

524. 16.3.1926
Mozart: Kvartett A. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Mozart: Variationer (Unser dummer Pöbel meint). I. Hannikainen, p. – Mozart: Kvartett g. I. Hannikainen, p, L. Funtek, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

525. 29.10.1926
Haydn: Kvartett C. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Bach–Ekman: Toccata, Adagio och Fuga C. E. Linko, p. – Dvorak: Kvartett op. 87 Ess. E. Linko, p, L. Funtek, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

526. 24.11.1926
Dohnányi: Kvintett op. 1 c. E. Linko, p, L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Beethoven: Sonat op. 90 E. Linko, p. – Schumann: Kvintett op. 44 Ess. E. Linko, p, L. Funtek, v, H. Halonen, v. C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

527. 15.3.1927
Beethoven: Kvartett op. 16 Ess. E. Linko, p, L. Funtek, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Beethoven: An die ferne Geliebte 1–6. A. Hagelstam, cant, ack. E. Linko, p. – Beethoven: Wonne der Wehmuth; Sehnsucht; Die laute Klage; Der Kuss. A. Hagelstam, cant, ack. E. Linko, p. – Beethoven: Kvartett op.

95 f. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

528. 26.4.1927
Melartin: Trio op. 133. L. Funtek, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Linko: Sonatfantasi fiss. E. Linko, p. – Saint-Saëns: Kvartett op. 41 B. E. Linko, p, L. Funtek, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

529. 21.11.1927
Haydn: Kvartett op. 76 G. L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Ravel: Sonatine. Debussy: Estampes. E. Linko, p. – Sinding: Kvartett op. 5 e. E. Linko, p, L. Funtek, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström vlc.

530. 24.2.1928
Beethoven: Kvartett op. 18 G. A. Hannikainen, v, A. Weisman, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Ikonen: Sonat g. A. Hannikainen, v, E. Linko, p. – Schumann: Kvintett op. 44 Ess. E. Linko, p, A. Hannikainen, v, A. Weisman, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

531. 24.3.1928
Haydn: Kvartett op. 20 nr 4 D. A. Hannikainen, v, A. Weisman, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Kilpinen: Fjällsånger op. 52, 53, 54. A. Hagelstam, cant, ack. M. Kilpinen, p. – Brahms: Kvintett op. 34 f. E. Linko, p, A. Hannikainen, v, A. Weisman, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

532. 20.4.1928
Debussy: Kvartett op. 10 g. A. Hannikainen, v, A. Weisman, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Melartin: 2 melodramer op. 45. E. Jacobson–Lilius, recit., ack. E. Melartin, p. – Franck: Kvintett f. E. Linko, p, A. Hannikainen, v, A. Weisman, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

533. 22.10.1928
Schubert: Kvartett op. 29 A. A. Hannikainen, v, A. Weisman, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Schubert: Sonatin op. 137 D. A. Hannikainen, v, E. Linko, p. – Schubert: Kvintett op 114 A. E. Linko, p, A. Hannikainen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc, J. Rosenberger, cb.

534. 23.11.1928
Mozart: Kvartett D. A. Hannikainen, v, H. Kansanen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Melartin: Sonat op. 10 E. I. Hannikainen, p, A. Hannikainen, v. – Brahms: Sextett op. 36 G. A. Hannikainen, v, H. Kansanen, v, C. Lindelöf, vla, L. Laurila, vla, O. Fohström, vlc, A. Öfverlund, vlc.

535. 11.3.1929
Kreisler: Kvartett. A. Hannikainen, v, A. Weisman, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Melartin: Trio op. 133 d. M. Orlando, fl, K. Aerila, klar, A. Viljava, fag. – Melartin: Partita op. 121. E. Linko, p. – Dvorak: Kvartett op. 87 Ess. E. Linko, p, A. Hannikainen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

536. 8.4.1929
Öfverlund: Kvartett Ass. A. Hannikainen, v, A. Weisman, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Ranta: Sonatina capricciosa op. 17. A. Hannikainen, v, E. Linko, p. – Sinding: Svit op. 10 a. A. Hannikainen, v, ack. E. Linko, p. – Furuhjelm: Kvintett c. E. Linko, p, A. Hannikainen, v. A. Weisman, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

537. 18.11.1929
Rameau: Trio concertant nr 3 A. E. Linko, p, A. Hannikainen, v, O. Fohström, vlc. – Debussy: Sonat. M. Orlando, fl, A. Hannikainen, v, V. Hannikainen, harpa. – Franck: Kvintett f. E. Linko, p, A. Hannikainen, v, H. Halonen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

538. 9.12.1929
Beethoven: Kvartett op. 95 f. A. Hannikainen, v, A. Weisman, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Beethoven: Sonat op. 111 c. I. Hannikainen, p. – Beethoven: Tio variationer op. 121a G över Ich bin der Schneider Kakadu. I. Hannikainen, p, A. Hannikainen, v, O. Fohström, vlc.

539. 17.2.1930
Linko: Trio op. 9 f. E. Linko, p, A. Hannikainen, v, O. Fohström, vlc. – Liszt: 2 Franziscus-legender. E. Linko, p. – Brahms: Kvintett op. 34 f. E. Linko, p, A. Hannikainen, v, A. Weisman, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

540. 12.4.1930
Mozart: Kvartett g. E. Linko, p, A. Hannikainen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Tournier: Tema och variationer. Fauré: Impromptu. L. Kajanus-Blenner, harpa. – Haydn: Kvartett op. 76 nr 2. A. Hannikainen, v, A. Weisman, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

541. 31.10.1930
Öfverlund: Kvartett nr 2 G. A. Hannikainen, v, A. Weisman, v, C. Lindelöf, vla, A. Öfverlund, vlc. – Mozart: Sonat e. E. Linko, p, A. Hannikainen, v. – Schubert: Trio op. 99 B. E.

Linko, p, A. Hannikainen, v, A. Öfverlund, vlc.

542. 2.12.1930
Schumann: Trio op. 63 d, I. Hannikainen, p, A. Hannikainen, v, O. Fohström, vlc. – Sibelius: Malinconia op. 20. O. Fohström, vlc, I. Hannikainen, p. – Mozart: Kvintett Ess (KV 452). I. Hannikainen, I p, A. Montante, ob, K. Aerila, klar, V. Massow, cor, A. Viljava, fag.

543. 16.2.1931
Franck: Sonat A. I. Hannikainen, p, A. Hannikainen, v, – Palmgren: Maskeradbal op. 36. S. Palmgren, p, I. Hannikainen, p (två pianon). – Fauré: Kvartett op. 15 c. I Hannikainen, p, A. Hannikainen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

544. 13.4.1931
Linko: Kvartett Ess. A. Hannikainen, v, V. Arjava, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc. – Melartin: Sonat op. 135. M. Orlando, fl, L. Kajanus–Blenner, harpa. – Brahms: Kvartett op. 26 A. E. Linko, p, A. Hannikainen, v, C. Lindelöf, vla, O. Fohström, vlc.

Konserterna 545–548 redovisas samlat i ÅB 1931–1932: Melartin: stråkkvartett op. 62; variationer och fuga op. 2 för klaver; sonatin för flöjt och harpa op. 135; violinsonat op. 10, Verdi: stråkkvartett e, Palmgren: Barcaroller 1–4; Skymning; Solstrålar; Valse mignonne; I polkatakt för klaver, Dvorak: kvintett A, Haydn: kvartett d; flöjtsonat G; Simons aria ur Årstiderna; Der Wanderer; Das Leben ist ein Traum; Serenade; trio G, Beethoven: kvartett B op. 18; sonat f op. 57; trio B op. 11. De utförande var: konservatoriets stråkkvartett (A. Hannikainen, V. Arjava, C. Lindelöf, O. Fohström), I. Hannikainen, E. Linko och S. Palmgren, p, L. Kajanus–Blenner, harpa, M. Orlando, fl och O. Soini, cant.

Helsingfors Konservatoriums 50-årsfest 22.5.1932.
Sibelius: Alla marcia ur Karelia-sviten. Elevorkestern förstärkt med forna elever. – Melartin: Hymn. Elevkören samt forna elever, förskolans små violinister, orkestern. – Tal bl.a. av undervisningsminister Antti Kukkonen.

Konserterna 549–552 redovisas samlat i ÅB 1932–1933: Linko: stråkkvartett Ess; Veracini: violinsonat e, Mozart: kvartett g, fantasi d, Milhaud: sonat för violin och klaver, Melartin: stråkkvartett g op. 36 nr 2, Field: Nocturne 5 och Rondo ''kl. 12'', Hannikainen: Vid springbrunnen op. 12, Arensky: trio d op. 32, Brahms: Variationer och fuga över ett tema av Händel, Beethoven: An die ferne Geliebte, Franck: kvintett f. De utförande var: konservatoriets stråkkvartett (A. Hannikainen, V. Arjava, C. Lindelöf, O. Fohström), I. Hannikainen och E. Linko, p, G. Thieme, S. Hurstinen och E. Raitio, v, A. Öfverlund, vlc, och O. Soini, cant.

Fr.o.m. 1940, då konserterna återupptogs, ingår alla program i Sibelius-Akademins årsberättelser.

Elevmatrikel

Matrikeln över elever uppgjordes sommaren 1981. Den viktigaste källan är akademins matrikelböcker och för tiden fr.o.m. 1960-talets slut elevkartoteket. Uppgifterna gäller tiden 1882 t.o.m. vårterminen 1981.

Matrikelböckernas uppgifter är ofta vaga. Speciellt de tidsperioder då eleven varit närvarande har varit svåra att fastställa. Åtskillnad beträffande höst- och vårtermin har inte gjorts i nedanstående förteckning, emedan primäruppgifterna inte är entydiga. Särskilt svårt har det varit att fastställa elevernas närvaro läsåren 1917–18, 1939–40 och 1944–45. Även övergångsskedet från matrikelböckerna till elevkorten – i slutet av 1960-talet – är något oklart.

Ett annat osäkerhetsmoment utgör frågan om avgångsbetyg och diplom. Matrikelböckerna har inte alltid fullständiga uppgifter. Särskilt kapellmästar- och musiklärarutbildningen åren efter andra världskriget är bristfälligt bokförd. Fr.o.m. slutet av 1950-talet är uppgifterna mera tillförlitliga.

Ett tredje problem är, att vissa elevers tillnamn har ändrats under studietiden. I nedanstående matrikel har i allmänhet införts det tillnamn under vilket studierna har inletts. I vissa fall har ombytet av tillnamn försvårat införandet av uppgifter om betyg och diplom.

Först anges namn och födelseår – om det är känt – och därpå de år eleven varit närvarande samt slutligen ev. avgångsbetyg, diplom och grad.

Endast ordinarie elever har medtagits; matrikeln saknar sålunda namnen på extra elever, privatister, förskolans och ungdomsavdelningens elever, elever som kompletterat sina studier på någon punkt och slutligen eleverna i försvarsmaktens musikelevskola.

De fel som återfinns i matrikeln i Sibelius-Akademins 75-årshistorik har såvitt möjligt korrigerats.

I förteckningen används följande förkortningar:

C	Cembalo
BC	Kontrabas
COR	Valthorn
CORO	Kördirigering
CRN	Kornett
DI	Diplom
FAG	Fagott
FL	Flöjt
H	Harpa
HM	Dragspel
KI	Kyrkomusikavdelningen
KIT	Gitarr
KLAR	Klarinett
KO	Skolmusikavdelningen
KPM	Kapellmästarklassen
ks.	se
KU	Kantor-organist
L	Sång
LO	Sånglärare
MJ	Musikdirektör
MO	Musiklärare
OB	Oboe
OOPP	Operasång
ORG	Orgel
ORK	Orkesterdirigering
PED	Pedagogik
PERC	Slaginstrument
PF	Piano
PT	Avgångsbetyg
REC	Blockflöjt
SAX	Saxofon
SKPM	Militärkapellmästare
SO	Instrumentalpedagog
SÄO	Tonträffningspedagog
SÄV	Komposition
T	Teori
TO	Teorilärare
TR	Trumpet
TRB	Basun
V	Violin
VLA	Altviolin
VLC	Violoncell
YL	Allmänna avdelningen

Aalto, Aili (1913) 42–44
Aalto, Airi Kyllikki (1923) 43–45
Aalto, Alec Mikael (1942) 64–67
Aalto, Arvo (1900) 28–32
Aalto, Heikki Johannes (1905) 27–32
Aalto, Hilja Johanna (1897) 22
Aalto, Jorma Antero (1950) 73–79, 80– YLPT 76/ORK
Aalto, Juha Taavi (1875) 07–08
Aalto, Lahja Emmi Katariina (1899) 18–19
Aalto, Matti Veli (1948) 68–69
Aalto, Mooses (1865) 95
Aalto, Osmo Adolf (1910) 33–35
Aaltoila, Meri Tuuli Inkeri (1951) 70–76
Aaltoila, Sointu Marja Johanna (1918) ks. Liuhko
Aaltonen, Ahto (1896) 20–21, 24–25, 31
Aaltonen, Aili (1913) 34–38
Aaltonen, Erik Verner (1910) 29–32, 33–34, 36–39, 45–47, 48, KPM 47
Aaltonen, Hugo Veikko (1896) 17–18, 20–22
Aaltonen, Juhani Antero (1935) 61–62
Aaltonen, Lempi (1892) 20–22
Aaltonen, Sylvia Dagmar (1895) 15–16
Aaranko, Vilho (1918) 46–52
Aarika, Eini Anneli (1924) 44–49
Aarnela, Antti (1917) 39, 41
Aarnio, Arttur (1879) 09–10, 32
Aarnio, Helena Margareta (1929) ks. Hänsel
Aarnio, Martha Maria (1905) 26–29
Aarnio, Merja Helvi Marjatta (1946) ks. Airas
Aarnisalo, Hilkka Matilda (1918) 38–39, 40–42, 43
Aarnisalo, Liisa Marjatta (1917) ks. Lillqvist
Aarre, Kerttu Taina Marja (1901) 17–21
Aarre, Taimi (1913) 30–32, 33–35
Aarto, Uuno Ilmari (1892) 09–10, 13, 15–16
Aas, Inga-Lisa Helena (1957) 75–YLPT 78/ PF, SO78
Abdrahim, Zeitune (1910) 31–34
Abrahamsson, Eva Aleksandra (1909) 28–30
Abrahamsson, Olav (1938) 56–60, 61–64, KIPT 60
Addens, Catharine (1864) 82, 83–85
Adlercreutz, Carin (1897) 16–21
Adsböl, Joan (1923) 43–45
Aejmelaeus, Ragnhild (1904) 21, 27–28
Aerila, Laila Maria (1911) 29–33
Agopov, Vladimir Mihailovic (1953) 79, 80–
Ahde, Heta Helkky Mielikki (1903) 23–24
Ahde, Kaarlo Matti Tapio (1904) 24–27, 28
Ahde, Sirkku Heta Johanna (1895) 18–19, 21
Ahera, Jouko Ilmari (1939) 58–60
Ahla, Ilmo (1937) 58–60
Ahla Heine Kaarina (1922) 41–42
Ahla, Salli Helena (1898) 18
Ahlajoki, Arja Kaarina (1955) 75–, YLPT 81/ ORG, SO 81
Ahlbeck, Knut Rafael (1909) 36–37
Ahlberg, Hjördis (1911) 28–31
Ahlberg, Rolf Wilhelm (1941) 62
Ahlberg, Wivi Helena (1902) 18–19
Ahlbäck, Inger Elisabeth (1945) 65–74, MO 68, YLPT 74/L, DI 74/L
Ahlbäck, Lennart Erik (1907) 27–31
Ahlbäck, Ragni Gunvor Margareta (1903) 36–39, 40–42, 44
Ahlfors, Aline Natalia (1865) ks. Grönqvist
Ahlfors, Ann-Marie (1909) 26–28
Ahlgren, Johan (1899) 22–23, 26–28
Ahlgrén, Mary (1892) 16–17
Ahlman, Gunvor Ingeborg (1917) 37–39
Ahlman, Hanna Charlotta (1864) 85–91
Ahlman, Villy Rose-Marie (1891) 10–11, 12–14, 18
Ahlqvist, Ismo Johannes (1947) 64–66
Ahlqvist, Toini Dagmar (1902) 23–24
Ahlroos, Rakel Gunhild (1898) 27
Ahmas, Harri Pentti (1957) 76–, YLPT 80/ FAG, SO 80, MO 81
Ahnger, Alexandra (1859) 82–85
Ahnger, Edith Maria Ottilia (1869) 87–88, 89
Ahnger, Sigrid Wilhelmina (1873) 90
Aho, Anni Elina (1960) 79–
Aho, Hanna Leena (1953) (-Oikkonen) 73–, YLPT 81/PF, SO 81
Aho, Kalevi Ensio (1949) 68–70, YLPT 71/ SÄV, DI 71/SÄV
Aho, Keijo Uolevi (1955) 75–78, 81–, YLPT 76/OB, SO 81
Aho, Marjo Anneli (1958) 77–80, 81–
Aho, Martta (1916) 37–38, 41
Aho, Outi Mirjam (1956) 79–
Aho, Väinö (1905) 26–30, 31, 36
Ahokainen, Esa Kalevi (1958) 74–80
Ahokas, Jukka Tapio (1958) 78–
Ahokas, Paula Maria (1941) 61–65
Ahokas, Pirkko Liisa (1947) ks. Mattsson
Ahola, Pirkko Liisa (1954) 73–79 YLPT 79/ VLA, SO 79
Ahola, Reijo Juhani (1941) 66–72, MO 69, YLPT 76/L, LO 76; DI 76/L
Ahola, Satu Kaisa (1959) 79–
Ahola, Thelma Edith Kaarina (1924) ks. Rissanen
Ahola, Viljo (1902) 24
Aholainen, Irma (1910) ks. Lindqvist
Ahonen, Alli Mailis (1921) 40–41, 42–43
Ahonen, Antero Martti (1953) 71–74
Ahonen, Jaana Liisa (1957) 77–, YLPT 80/V, SO 80, DI 81/V
Ahonen, Kari Kullervo (1947) 66–73, MO 70, KU 72
Ahonen, Kari Pekka (1957) 76–, YLPT 81/ KLAR, SO81, DI 81/KLAR
Ahonen, Leena Susanna (1947) ks. Elo

Ahonen, Riitta-Maija (1960) 78–
Ahonen, Ritva Karin (1935) ks. Orbinsky
Ahonius, Annikki Maria (1900) 20–25
Aho-Pynttäri, Liisa Kaarina (1960) 79–
Ahrnberg, Hugo Wilho Rudolf (1893) 11–12, 17, 20–22
Ahtia, Martta Viola (1910) 29–30
Ahtiainen, Pauli (1929) 48–50
Ahtiainen, Samuel (1946) 71–73
Ahtinen, Senja Konkordia (1894) 15–16
Ahvala, Arja Sirkku Kaarina (1941) 59–61, 62–63, 72
Ahvanta, Arja (1941) 59–61, 62–63, 72–74
Ahvenainen, Jarmo Juhani (1947) 67–74 YLPT 75/VLA
Ahveninen, Ester (1893) 12–16
Ahvenjärvi, Riitta-Liisa Anneli (1960) 79–
Ahvenlahti, Olli Antero (1949) 70–74
Ainali, Pekka Oiva Oskari (1952) 75–77, 78–, YLPT 80/PF, SO 80, DI 81/PF, DI 81/ORG
Airaksinen, Arvo Erik (1910) 26–30
Airaksinen, Sofia Augusta (1873) 96–98
Airas, Merja Helvi Marjatta (1946) 66–69, 73–77, 78 KU 69, YLPT 78/PF SO 78
Airas, Raija Marjatta (1951) 70–73
Airas, Tero Juhani (1951) 70–73, 74–77, 79–80, YLPT 76/VLC, DI 80/VLC
Airola, Lauri Seppo Ilmari (1923) 51–55
Airos, Tom Peter (1958) 77–79
Airinen, Kai Tapio (1955) 75–77, 78
Airio, Sylvia (1881) 06
Airio, Reino Vesa (1929) 51–53, 57–58, KIPT 58
Airisto, Nanna (1903) 21–23
Airisto, Oili (1913) 32
Aittila, Eija Sirpa Helena (1953) ks, Ryynänen
Aitto, Maiju (1902) 28–30
Aittokallio, Timo Yrjänä (1950) 71–74, 75
Akimov-Karpov, Kira (1921) 46, 47–48, 59–61
Akkanen, Helka Seija Sinikka (1933) ks. Möttönen
Alajoki, Pirkko Tellervo (1944) 62–66, MO 66
Ala-Ketola, Timo Tapio (1957) 77–79
Alanen, Annikki (1916) 36–39
Alanen, Bertta Helena (1914) 34–36
Alanen, Inkeri Johanna (1910) 30–33
Ala-Nikkilä, Arja Johanna (1945) 64–67, 68–69, 70–71
Alanko, Antti Yrjö (1938) 57–61, 62, 65–67, 68–69, KIPT 63, YLPT 70/L, DI 70/L
Alanko, Kaisa (1928) 48–52
Alanko, Matti (1944) 65–67, 68–73
Alanko, Satu Päivikki (1958) 77–, YLPT 80/V, SO80
Alanne, Eeva-Liisa (1928) ks. Tikka
Alanne, Kari Juhani (1949) 70–72
Alanne, Tellervo (1905) 27–31
Ala-Pietilä, Viljo (1928) 47–48
Alapohja, Aino Hellevi (1898) 15–16, 17–18
Alaranta, Kielo Marjatta (1950) 69–77, 78–79, YLPT 75/OB, SO 77
Alasjoki, Hanna Maaria (1960) 79–
Alaspää, Riitta (1941) 60–67
Alastalo, Leevi Olavi (1921) 44, 45
Alatalo, Ahti Matti (1946) 70–77, YLPT 74/L, DI 77/L
Alatalo, Ebba Mirjam Toini Elisabeth (1904) 29–30
Alatalo, Sulo Armas (1912) 30–31
Albi, Diana Liina Margareta (1918) 35
Aldridge, Barbro Linnea (1952) ks. Strömblad
Alén, Katri Siviä (1897) 19, 20–22, 24–25, 26
Alenius, Kerstin Birgitta (1937) 56–62, KOPT 60
Alesaro, Juhani (1953) 72–78, 79–, YLPT 74/T, TO81
Alestalo, Erkki Ilmari (1950) 69–70
Alestalo, Erkki Kaleva (1914) 36, 38–39
Alestalo, Irja Aurora (1918) 38–39, 49–52
Alestalo, Kai Valter Erik (1941) 63–69, 70–71, KU 66, MO 67
Alestalo, Raija Helinä (1940) 59–62, 63–64, YLPT 62/PF, DI 64/PF
Alestalo, Väinö Ilmari (1903) 29–30, 34
Alexandroff, Serafina (1882) 01–02
Alfthan, Aino (1896) 18–20
Alfthan, Darling Maria (1896) 13–14, 15–17, 18
Alfthan, Esther (1868) 84–86, 87–89
Alfthan, Ethel Dagny Adéle (1898) 16–17
Alfthan, Gunnel Magdalena (1903) 22–23
Alfthan, Sigrid (1867) 86–89, PT 90/L
Alhainen, Salme Sinikka (1936) 58–62
Alho, Aarre Kaj-Erik (1925) 42–43, 47–49, 50–51, MO 51
Alho, Ari Jussi Tapio (1959) 78–
Alho, Arja Liisa (1951) 76–
Alho, Eliina (1897) 14–19, 24, PT 21/L
Alho, Kustaa Emil (1875) 98–02, 03
Alho, Margareta (?) 53–57, MO 57 PT 58/PF
Alho, Niilo Osvald (1928) 49–51
Alhonen, Päivi (1919) 44–49, MO 49
Alikoski, Erkki (1934) 55–64, KIPT 59, Di 64/ORG, MJ 64
Alikoski, Timo Arto (1957) 73–79
Alkula, Marja Kaarina (1950) 70–76 MO 75
Allén, Harriet (1953) ks. Storvist
Allinniemi, Osmo Aslak Olavi (1945) 71–72
Almark, Nina (1950) (-Forsman) 69–78, MO 73, KU 75, YLPT 74/L, DI 78/L
Almgren, Ulla Anu Kaarina (1957) 75–77, 78–79, 80–

Almila, Atso Aksel (1853) 72–79 DI 79/ORK
Almqvist, Anna Rauha (1885) 98–01
Alopaeus, Maija-Riitta (1910) 29
Alpivuo, Arja (1913) 39
Alppiaro, Hannes Herman (1918) 45–46
Alste, Erkki Lauri (1959) 80–
Alstela, Sinikka Irmeli (1952) 71–75, 77–80, YLPT 78/L, DI 78/L
Alt, Jenny (1896) 23–25
Alvas, René Mikael (1961) 79–80
Aminoff, Anna Barita (1911) 34–35
Aminoff, Arla (1907) ks. Martin
Aminoff, Eva Maria (1862) 86
Aminoff, Olga Sofia Fredrika Emilia (1884) 03–04
Amirchaniantz, Baruch Johannes (1870) 93–97
Amirchanjanz, Lydia (1876) 95–97
Amirchanjanz, Nathan (1872) 91–93, 94–95
Ampiainen, Rauno Olavi (1953) 73–74, 75–77
Ampuja, Eija-Riitta (1937) 61–65, 75–76, KOPT 65
Ampuja Raine Tapani (1958) 79–
Anckar, Bror Börje (1914) 32–36
Andelin, Viola Margareta (1906) 26–28
Andersen, Anja Kristina (1948) (-Saarinen) 69–76, 77 MO 74, YLPT 75/L, LO 75 DI 77/L
Andersén, Harald Fridolf (1919) 38–39, 40–42, 45–46, 47–49
Andersen, Irja Inkeri (1921) 44–47
Andersin, Alfhild (1893) 09–13
Andersin, Ester (1884) 01–04
Andersohn, Alvina (1863) 86–87
Anderson, Ester Elisabet (1886) 18–19
Anderson, Marcia (1942) 72–73
Anderson, Ulla Margareta (1919) 36–38
Anderssén, Alfred (1887) 07–09, 10–11
Anderssén, Ilse Gudrun Emilia (1916) 33–37, 38–39
Andersson, Abel (1882) 09–10
Andersson, Anna Augusta (1888) 12–16
Andersson, Edith Alfhild (1886) 11–13
Andersson, Elnes (1904) 25–26
Andersson, Gurli (1912) 29–37 PT 37/PF
Andersson, Hellen Astrid (1911) 29–30
Andersson, Johan Elis Fridolf (1888) 06–10, 11–12
Andersson, Katri Marjukka (1954) ks. Karlsson
Andersson, Lars-Olof (1938) 58–62
Andersson, Lea (1918) 38–39
Andersson, Leif Mårten Lennart (1953) 75–79
Andersson, Milda Maria (1883) 98
Andersson, Otto Emanuel (1879) 01–04, 05
Andersson Reino Rurik (1905) 31–33
Andersson-Littonen, Karin Alice (1884) 20–22
Andres, Raymond (1933) 63–65, DI 65/ORK
Andström, Alvar Eugen (1898) 20–23, PT 23/PF
Angervo, Anna-Marja (1934) 54–59, 72–74
Angervo, Ari Joutsi (1944) 64–73
Angervo, Dagmar (1907) 25–28
Angervo, Hannele (1943) 61–62
Angervo, Johan Mauritz (1904) 20–28, PT 28/PF
Angervo, Satu Kristiina (1946) ks. Rautkylä
Angervo, Suvi Heljä Marjatta (1940) 59–63, PT 63/V, DI 64/L
Angervuori, Lea Wilhelmina (1912) 32–34
Ankar, Dagmar Adéle Gunnarsdotter (1941) 58–60
Annala, Hannu Olavi (1953) 74–, YLPT 79/KIT, SO 79
Ansala, Martta Linnea (1919) 45–50, PT 51/L
Antell, Mimmi (1862) 85
Antell, Märta Fanny Lovisa (1883) 01–07
Antere, Panu Olavi (1954) 75–76, 78–79
Antikainen, Ahti Johannes (1933) 51–53, 54–58
Antikainen, Vihtori Verneri (1894) 15–16
Antila, Anna-Liisa (1915) 35–36, 37, 46–48, 49, DI 48/ORG
Antila, Eila Solveig (1937) ks. Öhman
Antila, Kaisu Annikki (1942) 61–69 KOPT 65
Antila, Marja (1941) ks. Helos
Antila, Pentti Juhani (1939) 60–61
Antila, Riitta Kyllikki Margareta (1948) 67–75, 78, YLPT 75/VLC, DI 81/VLC
Antila, Ritva Anna-Liisa (1930) 50–55 DI 55/PF
Antintalo, Juhani (1935) 56–60, 62–63 KIPT 60
Antola, Saara Lilja Aulikki (1948) 67–75, KU 71, KIPT 74, YLPT 74/L, SO 74, DI 74/L
Anttila, Aarne Henrik (1896) 18, 22–23, 29
Anttila, Helena Amanda (1903) 20–23
Anttila, Jarmo Johannes (1956) 74–78, 79–, KU 78
Anttila, Lassi Johannes (1933) 53–57, KIPT 57
Anttila, Mikko Olavi (1956) 77–
Anttila, Olavi Ilmari (1952) 75–79, 80, MO 80
Anttila, Reijo Kalevi (1959) 80–
Anttila, Tuula-Marja (1954) 74–80, MO 79, YLPT 79/PF, SO 79
Anttila, Viljo (1901) 23–26
Anttila, Yrjö Nikolai (1898) 23–26
Anttonen, Aune Kerttu (1899) 16–19, 25
Anttonen, Erkki Olavi (1920) 46–47
Apajalahti, Hannu Erkki Kasimir (1956) 75–77, 78–81
Apajalahti, Marja-Liisa (1952) 73–77, 78–81
Apelgrén, Nils Pehr Erik (1908) 26–28, 29

Apostol, Aleksei (1866) 89–90
Apostol, Eugenie (1893) 10–13
Apostol, Toni (1891) 10–15
Appelberg, Clary-Anu (1884) 05–07
Appelberg, Marta (1894) 12–14, 16
Appelgrén, Karin Tyyni (1887) 05–08
Ara, Thure (1903) ks. Åberg
Arho, Marjo Anneli (1951) 72–77, 79–80, YLPT 77/T, TO 77
Arjava, Katri Ester (1906) ks. Ikonen
Arlin, Ulla-Maija (1947) 67–71, 72–73, YLPT 71/VLA, DI 73/VLA
Armfelt, Alexander (1862) 84–85, 87–88
Aro, Erkki Ilmari (1940) 58
Aro, Hemmo Juhani (1946) 67–74, YLPT 74/PF, SO 74
Aro, Jussi (1920) 37–39, 45
Aro, Lilli Elisa Mercedes (1922) ks. Laine
Aro, Lumo Marjatta (1920) 40–43, 44–46
Aro, Maikki (1889) 07–11, 12
Aro, Raija Kirsti (1927) ks. Leskinen
Aro, Silo Auvo Toivo (1917) 36
Aro, Sävel Aarre Usko (1922) 37–39
Aro, Voitto Wiljo (1890) 17–19
Arokallio, Eva (1897) 15–16
Arola, Pekka Sakari (1952) 73–76, 77–80, KU 76, MO 79
Aromäki, Sirkka (1920) 42–45
Aronen, Taimi Eeva Elisabet (1896) ks. Paukkio
Aronsson, Jalo Aatos (1911) 30–36
Aropaltio, Helena Marjatta (1946) 69–73
Arpiainen, Emma (1900) 18–21
Arpiainen, Hilja (1892) 13–14, 15
Arpiainen, Uuno Eevald (1903) 20
Arppe, Leena Marjatta (1948) 67–72, MO 72
Arppe, Väinö Ferdinand (1902) 23–26
Arra, Kirsti Sisko Aulikki (1946) ks. Lähteenkorva
Arrankoski, Kaarlo Olavi (1918) 45–48, 52–55, KPM 55
Arras, Aito Allan (1907) 37–39, 40–41, PT 41/VLC
Arrelahti, Anja Elisabet (1952) 73–79, 81–, YLPT 81/KLAR, SO 81
Arschawloff, Julie (1867) 84–87
Arvelin, Hilma (1865) 84
Arvidsson, Emma Karin (1881) 99–03, 04
Arvio, Hilkka Annikki (1910) 34–35
Arvola, Erna (1955) 74–77, YLPT 77/ORG, SO 74
Arvola, Veikko (1936) 55
Arvonen, Kaino Aleksanteri (1927) 54–58
Arvonen, Rosa (1890) 09–14
Aschan, Eva (1893) 11–12
Aschan, Hedwig Milena Maria (1899) 18–23, 24–26
Asiala, Elsa Olga Annikki (1939) ks. Rättyä
Asikainen, Elias (1933) 53–60, 61–62, KIPT 57, PT 60/ORG
Asikainen, Jussi Pekka (1950) 71–75
Asikainen, Matti Tapio (1957) 76–77, 80–
Asikainen, Matti Tapio (1958) 80–
Asikainen, Paavo (1886) 17
Asikainen, Seppo Tapio (1943) 61
Asikainen, Yrjö Johannes (1892) 13–14
Asklöf, Lola Dorothea (1929) 47–48, 49–52
Askolin, Arne Edvin (1915) 32–35
Asp, Laura Anneli (1932) ks. Suomela
Asp, Veikko (1930) 51–57, 61–62, PT 56/ORG, DI 58/ORG
Aspelin, Edith (1871) 88–94, PT 98/PF
Aspelin, Hellen Aili (1899) 16–17
Aspelin, Ulla Marie-Louise (1922) 43–49
Asplund, Roy Erkki Johannes (1935) KOPT 65, YLPT 78/V, SO 78
Astala, Jouni Tapani (1944) 63–70, YLPT 70/PF, SO 70
Astala, Saara Marie (1917) 45–47
Attila, Elli Elisabeth (1907) 26–29
Attila, Saara Helena (1947) ks. Kuutti
Auer, Elvi (1904) 22–23, 27–32, 33–34
Aufrichtig, Magda Johanna (1896) 15, 16
Augustin-Mattson, Virpi Orvokki (1942) 62–69
Aukia, Jussi Pekka (1958) 75–
Aukimaa, Hilja Matilda (1914) 40
Aukio, Eeva Elina (1937) 56–57
Aulanko, Hilja Ester Maria (1888) 21–22
Aulanne, Keijo Ilmari (1937) 56–63
Aunio, Erkki (1909) 28–29
Aunio, Helvi Raakel (1906) 36
Aunio, Juho Roope (1875) ks. Nyman, Johan Roobert
Aunio, Mikko Juho (1906) 26–27, 28, 38–39
Aunio, Olli Olavi (1910) 28–31, 33, 36–37
Aunio, Sirkka Liisa (1943) 68–73 MO 73
Aura, Irja Ester (1908) 27–30
Auranen, Ilkka Antero (1951) 72–74
Aure, Ellen (1903) 22–23
Aurtova, Pauli Kalevi (1950) 66–67, 69
Ausderau, Daniel (1947) 73
Autere, Liisa (1923) 44–46
Autere, Maija (1926) 42–47
Autero, Tuomo Alexander (1887) 05–06, 07–08, 09–10, 11–12
Autio, Anja (1931) 55–60, PT 60/L, KOPT 60
Autio, Marja Tellervo (1946) 66–73 YLPT 73/VLA, SO 73
Autio, Raul Isak (1894) 19–20
Autio, Reino Johannes (1909) 38
Autti, Paula Annikki (1953) ks. Pyrhönen
Auvinen, Anja Kaarina (1954) 74–75
Auvinen, Elma Karin (1904) 24–25
Auvinen, Ritva Alina (1932) 62–67

Avela, Alli Sofia (1889) 07
Avé-Lallemant, Fanny (1850) 89
Avellan, Aili (1902) 22–25, 26
Avellan, Fanny Maria (1887) 08–10
Axelin, Aina Maria (1862) 87
Backberg, Matti (1911) 31–37
Backblum, Carl (1896) 17–18, 21–26, DI 26/VLC
Backlund, Anna Maria (1886) 13–15
Backman, Bruno Hjalmar (1882) 97
Backman, Daisy Alfhild Therese (1899) 15
Backman, Doria Mabel (1915) 35–38
Backman, Marita Anna-Leena (1948) ks. Hammarström
Backman, Sigurd (1898) 20–26
Backman, Sylvi Ingeborg Irene (1907) 32–34
Backman, Vera Alice (1916) ks. Karlson
Backmann, Iris (1899) 16–25, 32–33, 34, 36, PT 35/PF
Baér, Hjördis Sigrid Sofia (1893) 10–11
Baer, Inge Agnes (1906) 23–26
Bahr, Kaarlo (?) 05
Baijars, Maria Carolina (1959) 78–
Baldamus, Otto (1906) 26–29, 30
Balogh, Dezsö (1945) 69–70, 71
Baltscheffskij, Sigrid (1893) 10–13
Baltscheffsky, Adéle (1874) 91–92
Baltscheffsky, Lina (1876) 94–96
Bamford, Eunice (1899) 15–18
Baranoff, Marie (1870) 87–88
Baranovska, Emilia (1948) 74
Barck, Anne-Maria (1952) ks. Ylönen
Barck, Emma Nathalia Hedvig (1867) 87
Bardy, Ida (1868) 85–87
Baschmakoff, Leonid (1927) 47–52, 53, 54–55, KPM 51
Basow, Anna (1908) 30–31
Bastman, Runar (1891) 09–10
Becker, Greta (1892) 08–12
Bengts, Pia Annette (1961) 79–81
Berg, Karl Herman (1876) 93–97
Bergh, Anna-Lisa (1900) 19–20, 21
Bergh, Helmi Evelina (1883) 09–10
Bergh-Barrot, Greta (1904) 22–24, 30–31
Bergius, Elin Aale (1889) 09–12
Berglund, Hilkka Liisa Elina (1945) ks. Varma
Berglund, Inga Magdalena (1941) 59–68, YLPT 68/PF, DI 69/PF
Berglund, Paavo (1929) 48, 49–50, 51–52
Bergman, Anna Emilia Ingeborg (1887) 07
Bergman, Erik Valdemar (1911) 31–38, 41, DI 39/SÄV
Bergman, Gustav Adolf (1891) 16
Bergman, Johannes Ferd. (1898) 17–18
Bergman, John Johanson (1896) 12–16
Bergman, Katri Annele (1959) 78–
Bergman, Rita Tuulikki (1946) 65–70, 71–75, MO 69, KU 69, YLPT 73/L, DI 73/L
Bergqvist, Barbro Margareta (1939) 55–62, KOPT 60
Bergqvist, Olga Adéle (1900) 28–29
Bergroth, Aina Kristina (1873) 91
Bergroth, Aino Suoma Eulalia (1897) 16
Bergroth, Edgar (1889) 09–11
Bergroth, Ernst William Gladstone (1895) 18
Bergroth, Gerda Ingeborg (1880) 02–03
Bergroth, Impi Elina (?) 06–09
Bergroth, Naomi (1867) 85–86, 88–89, 90
Bergström, Axel Johannes (1896) 21–24
Bergström, Harry Lennart Yrjö (1910) 33–34
Bergström, Knut Gustaf (1898) 25–32 PT 31/ORG
Bergström, Matti Harri Björn (1938) 60–63
Bergström, Pirjo Liisa Helena (1939) ks. Halminen
Bergström, Veli Taavetti (1933) 59–64, KIPT 64
Bergvall, Julia (1910) 37–39
Berndtson, Loulou (1889) 11
Berndtsson, Johannes Sigurd (1898) 17
Bernhard, Kerttu Regina Weronika (1902) 18–21
Bernsten, Esther Regina (1894) 16–18
Berts, Sonja Lisa (1960) 79–
Biaudet, Theodor (1886) 03–05
Biese, Elisabeth Angela Caird (1915) 32–34
Biese-Soldan, Vivian (1909) 32–33, 34–37
Bifeldt, Alma (1890) 11–13, 14–18, 20
Bildo, Tom Roger (1955) 73–75
Bister, Anna Ingrid Birgitta Ingalill (1945) 67–70
Bister, Eero Olavi (1919) 45–49, DI 49/V
Bister, Hannu Uolevi (1946) 65–70
Bister, Marjo Kaarina (1958) 78–
Bister, Reija Helinä (1952) 71–79 YLPT 77/H, DI 79/H
Bister, Veli-Pekka (1947) 64–65, 67–70
Björk, Aleksander (1864) 95
Björk, Gerda Viola (1901) 19–20
Björk, Stan-Olof (1909) 33
Björkholm, Gull-Britt Dolores (1947) 66–70
Björklund, Eleonora Mathilda (1885) 06–07
Björklund, Gunnel (1893) 12
Björklund, Manasse (1870) 95–98
Björklund, Margareta (1905) 24–27
Björklund, Martin Theodor Kristian (1882) 07–11, 13–14
Björklöf, Björn Gottfrid Gerhard (1942) 61–62
Björklöf, Hulda (1911) 26–28, 32, 33
Björkman, Anne-May (1919) 35–39
Björkman, Dagmar (1886) 04
Björkman, Edit Emilia (1868) 87–88
Björkman, Emil Sakari (1871) 95
Björkman, Nanny (1865) 84–85
Björkman, Ulla (1907) 26–29

Björkstén, Hilda Margareta (1902) 23–25
Björksten, Walborg Emilia (1900) 22–25
Björksten, Wivan Anita Elisabeth af (1899) 19–20
Björkström, Malin (1890) 09–10
Björkvall, Gundel Edit Marianne (1907) 28–29
Björninen, Kirsi Sylvia (1957) ks. Salonen
Björninen, Pekka Tapani (1954) 75–79, 81–, KU 81
Blaszkiewicz, Jerzy (1950) 71–76
Blenner, Ariel Alexander Frans Cajus (1914) 32–35, 36–39, 46–50, DI 50/SÅV
Blenner, Gerda Meta (1914) (?)
Blix, Solveig (1943) 71–75
Blom, Anna Lovisa (1878) 94–95
Blom, Sylvia (1903) 22
Blomberg, Alfhild (1896) 15
Blomberg, Anna Viktoria (1864) 85–86
Blomberg, Arvo Olavi (1907) 33–34
Blomberg, Elin Constance (1876) 93–94
Blomqvist, Erkki Olavi (1930) 51–52
Blomqvist, Göran Waldemar (1937) 59–66, KIPT 62, MJ 67
Blomqvist, Henrik (1901) 27–28
Blomqvist, Karin (1909) 28
Blomqvist, Nina Maria (1867) 01–04
Blomqvist, Per Göran (1936) 54–58, KIPT 58
Blomstedt, Armas Jussi Veikko (1908) 26–27, 28–30, PT 32/PF
Blomstedt, Arno Rafaël (1885) 03–04
Blomstedt, Hannele (1902) 21–22
Blomstedt, Veli Alvar (1879) 03
Bloomquist, Kerttu (1896) 13–15
Bloomroos, Agnes (1887) 08–09
Blouw, Harriet (1889) 09
Blumenthal, Birgit Agneta (1945) 66–71 MO 70
Blumenthal, Greta Karin (1913) 30–31
Blåstedt, Mauno Otto (1908) 28–29
Bodalew, Orest (1907) 25–26
Boehm, Marja Annikki von (1943) 69–72, 73–75
Bohm, Fanny Maria Adele (1869) 93
Bohman, Berndt Sören (1951) 75–79
Boije, Ingrid Maria (1885) 02–04, 07–10
Boijer, Brita Gurli Dolores (1920) 37–39, 40–43, 45, 47
Boijer, Ruth Ingeborg (1916) 40–41
Boisman, Ines Maria (1862) 83–85
Boldt, Jean (1865) 83
Boltenhagen, Vitalij (1908) 27–29
Boman, Edgar Rudolf (1927) 47–54
Boman, Erik Ragnar (1930) 54–56
Boman, Richard Hemming (1924) 51–55
Boman, Signe Maria (1876) 95–98
Bonsdorff, Ann-Sofi von (1917) ks. Johansson
Bonsdorff, Clara (1894) ks. Roos
Bonsdorff, Dolly Linnea (1912) 34
Bonsdorff, Karin Helena von (1946) 69–77 MO 74
Borenius, Anna Sofia (1887) 05–07, 08–09
Borenius, Ingrid Margareta (1879) 01–04, PT 04/PF
Borenius, Ulla Märta Louise (1917) 32–37, 40–41, PT 37/V
Borg, Birgit Maria (1903) 22–25
Borg, Hilkka (?) ks. Stenius, Hillervo
Borg, Inga Margareta (Greta) (1912) 43, 45–46
Borg, Jaakko Grels (1927) 49
Borg, Kim (1919) 48–49
Borg, Rafael (1891) 19–20, 21
Borgman, Johan Leonard (1878) 00–04, PT 08/T
Borodovkin, Eugenie (1920) ks. Kornilow
Borotinskij, Boris Johan (1942) 68
Bortnovsky, Ljuba (1914) 38–39
Bosow, Georg (1897) 20–24
Boström, Gösta (1912) 32–38
Boswell, Simon Roy (1947) 74–77, 78–
Bouras, Constantine W. (1956) 78
Bourgeois-Wickström, Helen (1907) 28–29
Bourgeois-Wickström, Madeleine Desireé (1947) 67–73, MO 71, KOPT 73, YLPT 73/L
Brander, Pentti Kalevi (1941) 63–64
Brander, Seppo Ilmari (1948) 70–74
Brandes, Karin Wilhelmina (?) 01, 02–04
Brandt, Dolores (1904) 22–23, 26, 27
Brandt, Margaretha (1899) 17–20, 21, 22
Brax, Talvikki Marja (1913) 36–39
Braxén, Gerda Maria (1892) 10–15
Bredenberg, Cecilia (1867), 82, 83
Brenner, Egil Olof (1943) 62–66, 67–68, KU 68
Broder, Hilkka Helinä (1946) ks. Häkli
Brofeldt, Hjalmar (1873) 91–95
Broman, Ulla-Britta (1952) (-Kananen) 71–76, MO 76
Broms, Armi Inkeri (1895) 14
Broms, Bella Maria (1905) 26–27
Broms, Nina Beata (1954) (-Löfman) 74–76, 77–79, 80–
Broo, Åsa Katharina (1960) 79–
Brotherus, Annamarja (1957) 79–
Brotherus, Maj-Karin (1934) 52–53
Brujack, Nadeschda (1888) 08–11
Brummer, Anna Bernice (1960) 79–
Brunberg, Ulla (1921) 44–48, 49–50
Brunou, Alice (1881) 02–05
Brunou, Gurli Erica (1900) 18–21
Brunou, Rodny Ester (1877) 93–94, 95
Brushane, Karl Martin Dagmar (1946) 64
Brusila, Anna-Liisa (1909) 32–36

Bryggman, Bärndt Johan Lorentz (1895) 25–26, 29–32, 36–38, PT 32/ORG, DI 38/ORG
Buchert, Astrid Inga Ingeborg (1901) 23–28, DI 28/PF
Buchert, Elvira Katri (1900) 19–24, 26, PT 29/PF
Buchert, Roman (1909) 27–30
Buckbee, George Lewis (1931) 59–60, 67–68
Burke, Ellinor (1906) 33–34
Burman, Dolly Margareta (1922) 40
Burmeister, Mary (1877) 93–94
Buss, Björn Håkan (1941) 64–69
Bussman, Karl Albert (1885) 08
Byman, Maj Elisabeth (1906) 23–25
Byström, Klaas Seelim (1874) 94
Büttner, Gisela (1952) 77–78
Bäckman, Augusta Hanna Maria (1903) 25–28
Bäckman, Ester Maria (1898) 23–25
Bäckman, Doris Elvira (1909) 30–33
Bäckman, Karl August (1857) 96
Bäckman, Mervi Johanna (1947) 66–72 MO 71
Bäckmann, Impi Maria (1907) 26–28
Bärlund, Cay Håkan (1955) 74–78
Böckerman, Geo Johannes (1921) 40–44, 49–50 PT 47/ORG, DI 52/ORG
Böskij, Kurt Friedrich Otto (1882) 04–13
Böök, Anna Viola (1902) 20–23
Böök, Katri (1887) 04–06
Böök, Kerstin (1902) 18–19, 20
Böök, Signe Karin Elisabeth (1911) (-Saurio) 29–31, 32, 35
Cajanus, Gustaf Einar (1881) 00–02
Calais, Guy (1911) 33–35
Calais, Hjördis (1900) 16–20
Calás-Honkanen, Yvonne Irja Helene (1944) 66–74, 76, DI 73/L, LO 74, DI 76/OOPP
Calenius, Gunnar Villehard (1896) 23
Calonius, Aino (1881) 07–08
Calonius, Fredrika (1843) 82
Campbell, Florence Emely Helen (1903) 20–21
Candelin, Vivi (1885) 02–05
Cannelin, Emmy (1867) 84–85, 86, 87
Carlander, Ulla-Brite (1926) 44–45
Carlsen, Eeva-Kaija (1917) 36–38, 41,44–45
Carlson, Asta (1901) 19–20
Carlson, Bengt (1890) 09–13
Carlson, Birgit (1908) 27–30
Carlson, Gunhild Augusta Constance (1880) 98–01
Carlson, Hemming (1918) 44–45
Carlson, Wilhelm Ragnar (1928) 48–50
Carlson, Yrjö Ludvig (1944) 63–64, 65–71
Carlsson, Anne Marie Elisabeth (1951) 77–
Carlsson, Solveig Maria (1958) 77–
Carlsson, Sune Gottfrid (1892) 11–12, 14–16, 18, 20–21, DI 19/ORG
Castrén, Anne Marjatta (1907) 26–27
Castrén, Leena (1924) 50–51
Castrén, Marcus Mattias (1958) 77–
Castrén, Margareta (1900) 18
Castrén, Maria (1871) 97–99
Catani, Sina Charlotta (1859) 83
Cederlöf, Egil Johannes (1917) 38–39, 41, 45–49, MO 50, KPM 50
Chabbas, Esther (1888) 07, 10
Chapelle, Sigrid de la (?) 83, 84
Charpentier, Helmi Malin (1908) 27–31
Charpentier, Kerstin Margaretha (1898) 15–19
Christiansen, Linnéa (1891) 09–11, 12
Christiernin, Carl-Henrik Georg (1920) 44–49, KPM 49, MO 50
Chydenius, Kaj Oskar (1939) 57–59, 60–61
Clavreul, Robin Francois (1950) 71–72, 73–75
Cleve, Eliel Sakarias Joakim (1900) 21, 23
Colérus, Pär (1943) 61–65
Colliander, Ethel Dolores (1908) 31–32, 49–51
Compos, Lynne Deborah (1954) 77–
Corell, Sigrid Maria (1871) 93–94
Costiander, Paavo (1891) 09–11
Costiander, Torsten Waldemar Gustav Robert (1898) 18–20
Cramer, Ann (1955) 73–74
Creutlein, Leena Maria von (1953) ks. Mikkola
Creutlein, Timo Erik von (1947) 69–76, YLPT 72/FL, YLPT 75/T, TO 75, DI 76/T
Cronvall, Eevi (1916) ks. Voipio
Cräutlein, Ellen Ida Elisabeth von (1880) 04–07
Culbertson, Stephen William (1952) 75–77
Cumlander, Margit Ethel (1909) 28–31
Dahl, Brita Helena (1949) 67–71
Dahl, Karl Birger Helge (1951) 74–80
Dahl, Martha Nina (1909) 28–39, 40–42, DI 41/ORG
Dahlberg, Signe (1883) 99
Dahlgrén, Anne Alina (1911) 32–37
Dahlgren, Hans-Erik (1954) 72–75
Dahlman, Anna (1890) 07–11
Dahlqvist, Karl Erik (1860) 11–13
Dahlström, Ethel (1906) 25–26
Dahlström, Fabian (1930) 49–52, 53–55, DI 51/KLAR, MO 55, KPM 55
Dahlström, Harry (1940) 60–69 KIPT 64, YLPT 69/L, DI 69/L
Dahlström, Paul Hemming (1908) 28–29
Damberg, Estrid (1893) 11
Dammert, Henrik (1891) 08–09, 10–12, 15–16

Danielsson, Doris Frida (1892) 12
Danielsson, Märtha Elisabeth (1887) 05–07
Danielsson, Rolf Wilhelm (1960) 79–
Dannholm, Erik Ludvig (1941) 61–65, 66–67, 68
Davidow, Joe (1949) 78–
Davidsson, Ernst Alexis (1892) 14
Davidsson, Theodor J. (1883) 10–11
Degerholm, Edvard (1866) 85
Degerman, Elon Henrik (1901) 23–28
Degerman, Helge Tor Elon (1932) 54–63, KIPT 58, KOPT 58, YLPT 64/L, MJ 64
Deinert, Armas (1895) 14–15
Dementjeff, Sophie (1884) 01–02
Devedelazs, Signe (1884) 04–07
Diktonius, Elmer (1896) 15–18, 19
Diso, Magi (1911) 28–36
Djupsjöbacka, Gustav Mikael (1950) 69–73, 77, YLPT 73/PF, SO 73, DI 77/PF
Djupsjöbacka, Volmar Andreas (1920) 46–52, MO 49, PT 50/ORG, DI 52/ORG
Dmitrijeff, Mikko (1904) 23–24
Domaretsky, Kerttu (1900) 19–20
Donner, Harry Otto (1889) 10
Donner, Henrik Otto (1939) 58–61
Drachman, Mirjam (1908) 25–28
Drake, Inez (1887) 10–11, 12
Drycksbäck, Wynne Viola (1909) 29–30, 32–35, 36, 37
Ducander, Nils Ola (1897) 19–20, 21–22
Ducander, Sten Carl (1923) 45
Dübrandt, Wilhelm Ragnar (1928) ks. Carlson
Dufva, Kerttu (1907) 30–33, PT 35/L
Duktig, Kalle Rafael (1915) 31–37
Dunderfelt, Jakob Reinhold (1881) 08–09, 15, 20–24
Durchman, Ines (1884) 03–09
Durchman, Kerttu (1895) 14–16, 17
Döragrip, Gunnar Ingvald (1941) 66–73, MO 70
Dyhr, Ingeborg (1902) 32
Dyhr, Kerstin (1897) 31–33
Ecsedy, Aladár (1928) 48–49
Edelman, Toni (1945) 67–70, 71–72, MO 72
Edelman, Tuula Orvokki (1944) 64–69, KU 68
Edelman, Tarja Tuulikki (1947) 69–70
Edgren, Ole (1898) 18–19
Edlund, Aina (1863) 83–84
Eerikäinen, Arto Markku (1941) 62–65, 66–68, MO 68
Eerikäinen, Jarmo Sakari (1948) 67–75, YLPT 75/PF, SO 75, DI 75/PF
Eerola, Ari-Robert (1957) 76–80
Eerola, Helena Annikki (1959) 78–
Eerola, Kaija Marjatta (1944) ks. Mononen
Eerola, Lasse Olavi (1945) 70–77, YLPT 76/KLAR, YLPT 77/T, TO 77, SÄO 77
Eerola, Pertti Olavi (1950) 67–75, 76–78, KU 71, KIPT 72, YLPT 74/PF, SO 74, DI 75/ORG, DI 77/PF
Eerola, Saara Lilja Aulikki (1948) ks. Antola
Efimoff, Nina (1886) 06
Eggen, Anni (1909) 28–31
Ehder, Elsa (1894) 14, 15–17
Ehder, Wally (1895) 13–15
Ehnqvist, Elin Aili (?) 96–98
Ehrström, Carl-Eric (1920) 37–38
Ehrström, Edgar Edvin (1933) 59–61
Ehrström, Margareta (1883) 06–07
Ehrström, Otto J. S. (1891) 15, 31
Ehrström, Sigrid Marianne (1924) 43–45
Eichholz, Vera Elisabet (1900) 18–19
Ellonen, Terttu Tuulikki (1928) 49–53
Eilu, Muisto Olavi (1945) 67–72 KU 71
Eirola, Kaarina (1949) 68–72
Eirola, Seppo Lauri Antero (1949) 69–72, 74–78
Eirola, Terttu Kaarina (1949) 68–73
Eirola, Ulla Elina (1959) 78–80, 81–, YLPT 81/V, SO 81
Eirto, Juha Erkki (1934) 55–56
Ek, Ejnar (1899) 26, 28
Ek, Gertrud (1892) 10
Ek, Julius (1898) 16–17
Ekberg, Lydia Irene (1903) 38–39
Ekblom, Ilse Gudrun Emilia (1916) ks. Anderssén
Ekblom, Kerttu Emerentia (1905) 25–27
Ekblom, Ruth (1896) 15–16
Ekblom, Sune (1913) 34–37
Ekelund, Elsa (1884) 02–03
Ekholm, Agde (1877) 04–05
Ekholm, Anu Marjatta (1955) 77–
Ekholm, Börje (1916) 46–49, 56
Ekholm, Dagny (1907) 25–29
Ekholm, Elisabeth (1948) 68–76, YLPT 73/PF, SO 73
Ekholm, Karle (1886) 07, 08–09
Eklund, Anne Sylvia (1888) 21, 25
Eklund, Erik (1907) 24–32
Eklund, Eva Therése (1888) 05–09
Eklund, Heini Päivikki (1959) 77–, YLPT 81/V, SO 81
Eklund, Hemming (1910) 38–39, 40–41, 43–44
Eklund, Karl Ernst (1869) 94–95
Eklund, Kauko Theodor (1907) 25–26, 27–29, 42–44, 45–47, KPM 47
Eklund, Olof Osvald (1905) 24–25, 26–28
Eklund, Sven Erik (1905) 28–30, 31–33, 34–35, 37
Eklund, Ulla Linnea (1924) 48–49
Eklund, Vieno Sävy (1941) ks. Vartija
Eklöf, Asta (1913) 31–33, PT 33/PF
Ekman, Anna Helmi Helena (1912) 30–34, 35–39

Ekman, Arthur Elis (1872) 91
Ekman, Dagmarina (1909) 32–35
Ekman, Karl Ludvig (1869) 89–92 PT (?)/PF
Eknius, Aino (1905) 21–24, 26
Ekomaa, Salme Carita (1921) 40–41
Ekorness, Øyvind (1950) 69–70, 71
Ekström, Eino Lennart (1903) 19–24, 25–26
Ekström, Frej-Viking (1944) 62–66, KU 68
Ekström, Greta (1904) 21–27, 30
Elfvengrén, Dagmar (1887) 12–14
Elfving, Gerda (1913) 43–44
Elfving, Noomi Esther Maria (1947) ks. Tervonen
Eliasson, Elna Maria (1906) 36–37
Elivuo, Markku Juha Tapio (1959) 79–81
Ellenberg, Toivo (1893) 15–16
Ellilä, Toivo (1905) 25–27
Ellonen, Terttu (1928) 49–53, MO 52
Ellä, Liisa Hellevi (1944) 66–70, MO 68
Elmgren, Else Gunvor (1912) 35–36
Elmgren, Hedel Fanny Margareta (1916) 33–36
Elmgren, Tuomi Kaarina (1903) 19–20, 21–23, 27–28, 29
Elo, Kerttu Aino Elisabeth (1892) ks. Jussila
Elo, Leena Susanna (1947) (-Ahonen) 67–72
Elo, Liisa Johanna (1959) 70–76, 79, YLPT 79/PF, SO 79
Elo, Lotta-Liisa (1939) 61–65, 66–67, KOPT 65, YLPT 67/L
Elokas, Ossi Erik Timoteus (1904) 27–33, PT 39/L
Elomaa, Yrjö Juhani (1931) 53–57, 58, KIPT 57
Elonen, Heikki Uolevi (1941) 59–60
Elonheimo, Elna (1923) 43–48, 49–50
Eloranta, Auni Maria (1905) 42
Eloranta, Eija Irmeli (1959) 79–
Eloranta, Impi Sanelma (1900) 24–25
Elorinne, Jorma Niilo Kalevi (1946) 58–71, 76–
Elovaara, Aino (1923) 42–47
Elovaara, Anna-Liisa (1931) 51.59, PT 56/ORG
Elovaara, Toivo Viljam (1907) 26–33, DI 32/SÄV
Elovaara, William (1891) 19–21
Emmerich, Alexandra (1923) 56–58, DI 59/PF
Enberg, Katri Inkeri (1898) 19
Enbuske, Markku Matias (1951) 76–80, MO 79
Enbuske, Simo Jukka Tapani (1953) 76–80, MO 80
Enckell, Karin (1887) 14–17
Ender, Karin Charlotte Wera (1898) 22–25
Enehjelm, Kenny Sofie af (1867) 84–87
Engblom, Helge Runar (1908) 30–34, 43–44
Engblom, Katri Augusta (1907) 27–29
Englund, Sven Einar (1916) 33–39, 40–41, 45–46
Engman, Irja Helena (1943) 60
Engström, Elna Matilda (1856) 82–86, 87, 88
Engström, Karin (1888) 05–12
Engström, Katarina Ada Ellen (1960) 79–
Enkola, Rauni-Riitta (1941) 64–69, 72, 73–74
Enlund, Sixten Erik (1955) 74–, KU 79
Eno, Jarmo Tapani (1954) 74–78, 79,
Eno, Marketta (1932) 50–54, 55, 56
Enquist, Siiri Margit Elisabet (1898) 16–19
Enqvist, Augusta (1876) 95–96, 97–00
Enqvist, Axel Holger (1916) 49–50
Enqvist, Axel Olivier (1887) 15
Enqvist, Lea (1925) ks. Hellemaa
Enqvist, Sinikka (1937) ks. Leino
Enqvist, Sisko Vilhelmina (1906) 27–29
Enqvist, Sven Brynolf (1920) 45–47
Enqvist, Tauno Erik (1910) 28–29
Enström, Margot Anne-Maj (1942) 63–72
Erhola, Ilkka Juhani (1950) 66–67, 68–75, YLPT 75/V, SO 75
Ericsson, Gunnel (1898) (-Lindberg) 16–21, 31–33
Ericsson, Hanna (1864) 83–84
Eriksson, Anna Christina (1923) ks. Selenius
Eriksson, Elsa (1890) 09–14
Eriksson, Hannele Kristina (1950) 69–73
Eriksson, Kurt Gunnar Jürgen (1946) 65–68, 69–73, KU 68, MO 69
Eriksson, Marita (1944) 67–68
Eriksson, Sigrid (1888) 09–12
Eriksson, Yngve Bertel (1948) 68–73, 78–80, KU 73
Erkkilä, Eero Emil (1941) 58–66, KIPT 62, YLPT 64/ORG, DI 66/L, DI 66/ORG
Erkkilä, Lasse Tapani (1950) 69–77, 80, KU 72, KIPT 72, YLPT 76/ORG, DI 76/ORG, SO 80
Erkkilä, Pirjo Marjatta (1948) ks. Roiha
Erkkilä, Vesa Aulis (1956) 77–
Erlund, Karin Maria (1900) 31–34
Erola, Matti Johannes (1939) 60–61
Erola, Raina Ilona (1911) ks. Ignatius
Erola, Varpu Ilona Tellervo (1944) 62–67, PTYL 67/KLAR
Eronen, Niilo Ilmari (1934) 55
Ertama, Pertti Erkki (1927) 49–52, 55
Ertamo, Juha (1943) 59–63
Ertamo, Marja Tellervo (1946) ks. Autio
Ervast, Anna Ingrid (1876) 96–97
Ervast, Ester Ingeborg (1879) 02
Ervast, Helmi Maria (1880) 01–03
Erving, Veikko (1903) 25–30
Ervola, Kaija Irmeli (1946) ks. Karesalo
Eräjousi, Riitta Helena (1936) 56–61, DI 61/PF

Erämaa, Yrjö Johannes (1913) 35–37, 45
Eskelin, Selim Konstantin (1867) 93–96, DI 98/ORG
Eskelinen, Aulis Antero (1934) 55–58
Eskelinen, Pirkko-Liisa (1922) 44–51, 54–58, PT 58/L
Eskelinen, Ulla Maria (1938) 58–62, 63–65
Esko, Lauri Johannes (1938) 61–65, 66, KU 67
Eskola, Marja Anneli (1936) 53–56
Eskola, Pirkko (1934) ks. Ollula
Essen, Anna Charlotta von (1889) 06–10
Essen, Emma Sophia von (1907) 24–26
Essen, Robert von (1901) 19–20, 21–24, 25, PT 26/PF
Essman, Ritva Anneli (1928) 45–51
Etelätalo, Martti Olavi (1927) 53–57, KIPT 57
Etelävuori, Paula Irmeli (1953) 75–, YLPT 81/L, LO 81, DI 81/L
Eveli, Arja Inari (1944) 65–67, 70
Evijärvi, Pirkko Liisa (1945) 64–69, MO 68
Fabritius, Aili Margareta (1925) 44–45
Fager, E. Marie (1915) 33–34, 35
Fagerholm, Anni (1895) 12–15
Fagerholm, Laura Iréne (1890) 09–10
Fagerholm, Pehr Wilhelm (1905) 38–39
Fagerlund, Birgit Agneta (1945) ks. Blumenthal
Fagerlund, Martin Samuel (1942) 62, 64–67, YLPT 67/KLAR, DI 67/KLAR
Fagerlund, Nils (1927) 46–47, 56, MO 56
Fagerlund, Paul Gustaf (1917) 38–39
Fagerström, Asser Weikko (1912) 28–30, 31–32
Fagerström, Atso Johan (1906) 23–28
Fagerström, Bathy Synnöve (1904) 22–26
Falck, Anna-Liisa Emilia (1923) 43–44
Falck, Bror-Erik (1932) 52–56, 58–64, KIPT 46, PT 56/LO + PED, MO 57
Falck, Ellen Sofia (1878) 93–97
Falck, Jorma Antero (1939) 60–61
Falin, Karin (1884) 05–07
Falin, Tea Aleksandra (1912) 33–38
Faltin, Adéle Elisabeth (1864) 83
Faltin, Helmi Margareta (1881) 02–03
Fathal, Herbert Elmar (1904) 24–28
Favorin, Aina Constance (1862) 83
Favorin, Alma (1869) 88, 93
Favorin, Maria (1865) 83, 84
Fazer, Greta (1890) 10–11
Ferrin, Richard R. (1926) 57–58
Ferry, Jean Marie (1959) 79–80
Ferger, Carol (1950) 71–72
Ferchen, Timothy James (1947) 73
Fedoroff, Olga (1864) 95–96
Fieandt, Eva Kirsti von (1906) 32–33
Fieandt, Kaisa-Liisa Tuulikki (1919) 37–38, 40–43
Filppula, Hannele Kirsi-Marja (1953) ks. Tammisto
Finell, Gurli (1887) 07–09
Finne, Synnöve Maria (1937) 57–61, 62–63, KIPT 63
Finnholm, Leonid (1893) 17–18, 20
Flinck, Helena Johanna (1874) 93
Flinck, Nils Åke (1911) 32–36, 37
Flinckenberg, Helge Emanuel (1893) 18–19
Flodin, Anna-Lisa (1915) 35–39, 40–41, 42–44, PT 48/PF
Flodin, Ida (1870) 90–91
Flodin, Signe Rosa (1880) 00–03
Flodin-Segerstråle, Dagny (1911) 44–45
Flodström, Brita (1912) 33–37
Flodström, Elin (1872) 91
Florin, Hedwig Maria (1884) 13–14
Florström, Bror Axel Torsten (1919) 45–47
Flygtman, Sage Gundvorg Helena (1905) 21–24
Fogelberg, Björn Cedric (1909) 29–32
Fohström, Ossian (1870) 89–93
Fohström, Werner (1864) 96
Fordell, Erik Fritiof (1917) 44–46
Forsberg, Anneli (1943) 63–67, 68–70
Forsberg, Arvo Alfred (1911) 45–46
Forsberg, Bengt Olof (1941) 68–71
Forsberg, Eila Marjatta (1938) 64–66, 67, 69–73, YLPT 73/L
Forsberg, Eino Selim (1902) 19–20
Forsberg, Elsa Ester (1922) ks. Viitanen
Forsberg, Laura Alina (1889) 16–20, 21
Forsberg, Liisa Helinä (1947) 67–74, KU 72
Forsblom, Alma Mathilda Maria (1859) 83–85, 88, 89–90
Forsblom, Bengt (1947) 65–69
Forsblom, Elna Sylvia (1898) 22–23
Forsblom, Gustaf Edvard Enzio (1920) 38–39, 40–41, 45–48 DI 48/ORG
Forsblom, Matti (1899) 19–20
Forsbäck, Lorenz Erik Birger (1825) 11–15
Forsell, Aina (1866) 85–86
Forsell, Alice Regina (1900) 18–19
Forsell, Claudio (1949) 67–74
Forsell, Kauko Kalervo (1912) 32–33, 41
Forselles, Birger af (1890) 09–10
Forsén, Hjördis (1908) 26–27
Forsén, Ketty Irene (?) 96
Forsgård, Paul Ragnvald (1930) 53–57, MO 56 KIPT 57
Forsius, Aina (1868) 90–91
Forsman, Aarne William (1882) 03
Forsman, Arja Maria (1928) 46–51, DI 52/PF
Forsman, Aune Kyllikki (1915) 33–36
Forsman, Erkki (1913) 29–30, 31–32
Forsman, Eva Lovisa (1899) 18–20
Forsman, Folke Mikael (1937) 57–64, KIPT 60, PT 62/ORG, DI 62/ORG

Forsman, Hildur Sofia (1878) 99–00, 03–04
Forsman, Matti (1891) 20–23, 25, 27–29
Forsman, Stig Arne (1949) 69–70, 73–74
Forsman, Svante Christian (1946) 67–72, KU 72
Forsman, Tage (1919) 40–41, 45
Forss, Anna Kaarina (1932) 54–59
Forss, Otto Erkki Vilhelm (1926) 45–57, DI 57/PF, DI 57/ORG
Forssell, Anna (1882) 00–04 PT 05/V
Forssell, Elli (1871) 91–95
Forssén, Anja (1925) 45–50
Forssén, Eva Kerstin (1955) 76–
Forssen, Ines Armida Irene (1864) 85
Forsström, Aino Annikki (1898) 14–17, 18
Forsström, Aino Maria (1900) 22–26
Forsström, Anne Margareta (1903) 19–25
Forsström, Aune (1900) 19–24
Forsström, Evert Jonathan (1865) 84–85
Forsström, Frans Holger Immanuel (1912) 32–38, 40–43, PT 43/L
Forsström, Ruth (1899) 16–24, PT 25/PF+ SÄV
Forsström, Sylvi Valborg (1938) 55–59
Forsström, Vendla Augusta (1858) 83–86, 89
Forstadius, Irja (1905) 22, 25
Forstén, Ellen Rosina (1867), 94–97, 98, 99–00, 01, PT 09/PF
Forstén, Hilkka Mari (1910) 31–34
Fougstedt, Kaija-Liisa (1947) ks. Koivukoski
Fougstedt, Nils-Erik (1910) 29–30, 31–33
Franck, Anne-Marie (1923) ks. Hornborg
Fransman, Holger Alexander (1909) 26–31, 41, PT 42/COR
Franssila, Eva Helena (1903) 21–22
Fransson, Maj-Lis (1915) 34–38
Frantz, Mary (1945) ks. Luther
Frantz, Nils-Oscar (1946) 67–72, 73–75, KU 71
Fredrikson, Signe Maria (1890) 06–10, PT 11/PF
Fredriksson, Anian (1879) 05–06
Fredriksson, Elna, (1890) 10–12
Fredriksson, Kaarina (1926) 50–51
Fredriksson, Maija (1945) ks. af Ursin
Fredriksson, Risto (1941) 61–70
Frenckell, Iris Dagmar Berta von (1916) 33–37
Frestadius, Tyyni Impi Maria (1902) 22–23
Freudenthal, Margaretha (1920) 40–41, 42–44
Frey, Gerda Natalie Katharine (1873) 90
Friberg, Naëma (1869) 92–95
Friedmann, Rachel (1910) 28
Frisk, Erkki (1909) 26
Frisk, Verna Augusta (1899) 20–24
Fritsch, Addi (1887) 06–09
Fronth, Pentti Armas (1914) 34–39
Frostdahl, Arnold August (1916) 49–54, MO 52
Fröjdlund, Karl Sigfrid Emanuel (1878) 99–00
Fröjdman, Agnes Elisabet (1883) 01–03
Fröjdman, Magna Lilly Maria (1893) 10–12
Frösén, Säde Ulla Marjatta (1942) 62–67 MO 66
Fukuchi, Ruriko (1950) (-Bohman) 77–79
Fuller, Brian D. (1938) 61–62
Furman, Sakari (1913) 38–39
Furstenborg, Mary Alexandra (1887) 05–06
Furuhjelm, Enny Helena Fredrika (1877) 96–99, 00–01
Furuhjelm, Erik Gustaf (1883) 01–04, 05–06
Furuhjelm, Karin Louise (1890) 08–09
Fälden, Lea Marjatta (1912) 29–33
Färding, Tapani Kuisma (1939) 67–72 YLPT 71/PERC
Föhr, Martti (1936) 54–57, 58–59
Gabrielsson, Martti (1941) 58–59
Gahnström, Berta Maria (1887) 05–09
Gahnström, Ingrid Elisabeth Hjördis (1901) 17–19
Gallen, Erkki (1915) 34–46
Gallén, Klas Uno (1863) 85
Gallen-Kallela, Kirsti (1896) 16–17
Galler, Axel von (?), 83
Gammal, Ida Wiktoria (1868) 95–98
Ganszauge, Kai Erik (1952) 73–74
Ganszauge, Sirkka Maria (1926) ks. Penttilä
Garam, Eva Mária (1942) 62–67
Garam, Károly (1941) 58–62, 69–70
Garam, Lajos (1939) 59–62, 64–65
Gardberg, Grels (1926) 47–53, KPM 53
Gardberg, Hilma Maria (1867) 90–01, PT 09/ ORG
Garfunkel, Liebe Schifre (1919) 43–49, 54, 55, DI 55/PF
Gaudlitz, Anna Christiane (1896) 18–19
Gaudlitz, Friedrich Wilhelm (1892) 22
Gebhard, Inari Eva Marjatta (1948) 70–73, 74, 75, 76–
Gebhard, Olive (1897) 18–21, 29
Gefwert, Aina (1898) 16–17
Gellmuyden, Marie Rosenhilde (1888) 06–10
Gerasimovitsch, Ture K. (1896) 19–20, 21–22
Gerasimovitsch, Uno Johannes (1898) 20–24
Gerdten, Greta von (1890) 09–10
Gerne, Borghild Andrea Laurentia (1882) 00–01
Gerthen, Anna von (?) 87
Gesellius, Ingeborg (1878) 11–12
Gesterberg, Eva Ulrika (1957) 76–, KU 81
Gestrín, Aino Kaarin Tuulikki (1907) 24–28
Gestrin, Helmi Elise (1889) 05
Giesser, Iris (1906) 23–27, 30

Gindin, Maria Irena (1912) 39
Glansenstjerna, Eleonora (1859) 82
Glunt, Patricia Ann (1954) 77–78
Godenhjelm, Elsie Beatrice (1912) 27–31, 32
Godenhjelm, Irmeli Aino-Liisa (1929) 48–51
Godenhjelm, Kirsti Martta Kaarina (1936) 55–58
Godtkampf, Edit O. (1873) 91–96
Godtkampf, Inez Elisabeth (1880) 00
Godzinsky, Georg de (1914) 30–35, 37
Gordin, Rafael (1904) 23, 24–26
Gothoni, Anika Henriette (1951) 71–73
Gothoni, Ghita Ruth (1952) 75–77
Gothóni, Ralf Georg Nils (1946) 62–65
Grabowsky, Helena (1918) 37–38, 39
Grahn, Harry (1903) 26–28
Granberg, Esther (1886) 04–06
Granfelt, Naemi (1865) 83
Granfelt, Paul Henrik (1921) 38–39, 40–41, 45–46
Granholm, Gerd Ulrika (1961) 80–
Granholm, Leni Elsa Maria (1950) 67–76, KU 71, YLPT 74/ORG, KIPT 75, DI 75/ORG
Granholm, Solveig (1896) 13–16
Granlund, John (1888) 09–16, DI 16/ORG
Granqvist, Eila Helena (1917) 46–52, PT 50/L, DI 52/L
Granroth, Artto Einar August (1914) 29–32
Granroth, Gunnar Guido (1901) 23–28, 31, 33–35, 37–39, 43
Grans, Karl Peter Mikael (1954) 76–81 YLPT 81/CB, SO 81
Granstedt, Kalle Walfrid (1890) 28–30, 33–34
Granvik, Håkan Eigil Elias (1946) 69–71
Grashoff, Anna (1867) 85–86
Greenwald, Susan K. (1939) 56–57
Grefberg, Per Vilhelm (1911) 39
Grefberg, Tor Wilhelm (1911) 29–31
Grenman, Clara (1918) 35–39, 40–44, 45–47, DI 47/PF
Gripenberg, Eva Elisabeth Victorine (1875) 93–96, 97
Gripenberg, Margarita Maria (1881) 99–00
Gronov, Lyyli (1888) 09–12, 13–14 PT 14/L
Groop, Eila Marjatta (1935) ks. Urrila
Groop, Gerd Monica (1958) ks. Riska
Grotenfelt, Hulda Gunnel (1886) 06–07
Grundfeldt, Astrid (1892) 08–12, 14
Grundfeldt, Thyra (1873) 92–93
Grundstén, Anne-Marie (1958) 78–
Grundström, Ilma Ertta Maria (1910) 28–29
Gräsbeck, Dagny Helena Yvonne (1960) 80–
Gräsbeck, Erna (1879) 97–01
Gräsbeck, Gottfrid Gustaf (1927) 51–52
Gröhn, Sigurd Edvard (1899) 16–21, 23–25
Gröhn, Veikko Olavi (1916) 53–54, SKPM 56
Grönberg, Heino Veikko Ilmari (1909) 38–39, 40–44, 45, PT 45/L
Grönberg, Kirsti Margareta (1907) 27–29, 45–46, PT 30/PF
Grönberg, Solveig Edit Aleksandra (1915) 35–39
Grönblad, Anna (1865) 84–85
Grönblad, Rolf (1895) 14–15, 16
Grönblom, Reino Yrjö Anton (1903) 23
Grönholm, Aarne Olavi (1907) 29–32
Grönholm, Gösta Bernhard (1904) 21–24
Grönholm, Ina (1865) 83, 85–86
Grönholm, Karin (1892) 10–13, 14
Grönholm, Karin Aleksandra (1898) 25–27
Grönlund, Karl Axel Wilhelm (1864) 82
Grönlund, Kerttu Irene (1911) 27–30, 31–32
Grönlund, Lina (1876) ks. Baltscheffsky
Grönqvist, Aline Natalia (1865) 82–88, 89, 90, 91
Grönroos, Eino (1901) 16–21, 22–26
Grönroos, Katri Margaretha (1881) 05
Grönroos, Walton Hugo (1939) 58–63, 64–65, 69, KIPT 66
Gummerus, Agnes (1892) 09–14
Gummerus, Göran Teodor (1916) 33–39, 40–41 PT 41/V
Gummerus, Raili (1911) 28–31
Gunaropulo, Viktor (1906) 24–25
Gunaropulo, Yrjö (1904) 24–25
Gustafson, Erik (1909) 27–34
Gustafson, Hilma (1876) 92–94, 95
Gustafsson, Anna-Leena Marjukka (1942) ks. Hapuoja
Gustafsson, Eija Irmeli (1954) 75–76
Gustafsson, Elvi Helena (1912) 31–39, 40–41
Gustafsson, Hilda (1883) 00–04
Gustafsson, Hj. G. (1900) 21–22
Gustafsson, Inga (1912) 27–30
Gustafsson, Kaj-Erik Albert (1942) 59–65, 66–68, KIPT 62
Gustafsson, Mauri Sakari (1916) 33–35
Gustavsson, Ole Henry Rudolf (1954) 73–78, 79, 80–, YLPT 78/FL, SO 78
Gyllenberg, Robert Mikael (1894) 29–32
Gyllenberg, Sara Sylvia (1904) 23–27, 30–33, 34–37
Gyllenbögel, Meri (1916) 35, 38–39, 40–41
Gylling, Emmy (1887) 05–07
Gylling, Martta Elvira (1913) 31–33
Gyllström, Emelie Constance (1876) 97–98
Gyllström, Karl Gabriel (1862) 82
Günther, Asta Hellevi (1960) 79-
Göbel, Marion (1961) 79–
Haahkala, Hannu Matti (1954) 74–76
Haahti, Elsa Päivikki (1922) 45–50
Haahti, Pirkko Marjatta (1938) ks. Loukovaara
Haahti, Rauno Erik (1933) 55–57, 66, SKPM 67

Haajanen, Aleksi Antero (1932) 60–63
Haake, Leena Maria (1946) 72–76, YLPT 72/PF, SO 72, DI 75/PF
Haanterä, Jaana Inkeri (1960) 78–, YLPT 81/V, SO 81, DI 81/V
Haanterä, Simo Juhani (1961) 80–
Haapa-aho, Unto Johannes (1932) 58–59
Haapakoski, Alli (?) 07
Haapakoski, Margit Mariia (1955) ks. Muurinen
Haapakoski, Martti Juhani (1941) 65–70, 71–72
Haapala, Raija Helinä (1935) 54–57
Haapala, Tuomo Arvi Aatami (1945) 68–69
Haapalainen, Arvo Elis (1920) 40–41
Haapalainen, Eino Ilmari (1897) 20–23, 24–25, 26–28
Haapalainen, Olli Pertteli (1917) 37–38
Haapalainen, Toimi Ilmari (1929) 61–64, 69–70, KIPT 64
Haapalainen, Wäinö (1893) 10–14 PT 22/V
Haapalainen, Wäinö Ilmari (1916) 37
Haapamäki, Kaisa-Leena (1947) ks. Vesterinen
Haapamäki, Marja Kristiina (1956) 75–
Haapanen, Aune Johanna (1922) 42–48
Haapanen, Irma Aunikki (1922) 50–51, 53–55
Haapanen, Outi Marja (1959) 78–
Haapanen, Tuomas Jaakko (1924) 45–48, DI 48/V
Haapaniemi, Anna-Kaisa (1956) 76–
Haapaniemi, Esko Olavi (?) 47–50
Haapaniemi, Vesa Reino Johannes (1941) 64–74, 75, KU 70, YLPT 75/L
Haapaniemi, Väinö Olavi (1926) 46–49, 50–52, 53–54
Haapaoja, Jenny Sofia (1894) 11–12, 13–14
Haapasalo, Jaakko Pekka (1939) 62–67, 68
Haapsalo, Juhani Matti Tapani (1950), 69–76, 77–78, KU 72, YLPT 73/ORG, KIPT 73, YLPT 75/T, SÄO 75, DI 78/ORG
Haapsalo, Marja-Leena (1941) 61–67, KOPT 65
Haapiainen, Paavo Johannes (1947) 65–71, 72–73, KU 68, MO 70, YLPT 73/ORG, KIPT 73
Haapio, Arvi Johannes (1888) 29–30, PT 34/L
Haapasaari, Elli (1920) 46–48, 50
Haaranen, Alli Elina (1910) 27–29, 30–32, PT 32/PF
Haario, Ilmo Oskari (1919) 58–63, KIPT 62
Haarla, Iro Helena Maaria (1956) 75–80, 81–, YLPT 79/PF
Haartman, Agnes Maria Fredrika von (1865) 87–88
Haartman, Brita Fredrika von (1902) 17–20, 23–25
Haartman, Greta von (1889) 08
Haartman, Maria Augusta von (1872) 91–96, 97
Haartti-Lappalainen, Eva Kristina (1954) 76–, YLPT 81/L
Haatanen, Raikas Kyösti Mikael (1947) 67–69, 71–74
Haavikko, Anni (1897) 16–19
Haavisto, Aarne Aug. (1887) 09–10
Haavisto, Elisabeth Riitta Irene (1953) 76–80
Haavisto, Heljä Sisko Maritta (1955) 80–81
Haavisto, Maila Helena (1929) ks. Marttinen
Haavisto, Sirkka Liisa (1952) ks. Kataja
Hagan, Vappu Anna Sofia (1924) 44–45
Hagelberg-Raekallio, Yrjö (?) 20–22
Hagelstam, Heléne (1920) 36–38
Hagert, Waldemar (1948) 66–73
Hagfors, Irja Margarete (1905) 23–24
Haglund, Lydia Margareta (1876) 92–93
Hagman, Edith Bertha Helena (1908) 25–28
Hagman, Torsten (1891) 09
Hagner, Hildur Anna-Liisa (1903) 23–24
Hahl, Kullervo (1908) 30–31
Hahl-Marjokorpi, Juho Anshelm (1892) 20, 25
Hahtola, Anna (1899) 16–18
Hahtola, Ilmari (1905) 31–33, 34
Haij, Olga (1876) 92–93
Haikala, Kirsti Helena Katriina (1947) ks. Lamminen
Haikonen, Toivo Olavi (1910) 29–30, 31–32, 34–38, 40–41
Haikonen, Veikko Vieno (1916) 45–46
Haimi, Dagmar Kauno (1901) 18–21
Haipus, Eino (1910) 27–30, 32–34, 40–41, 45–47, 48–49, DI 49/SÄV, KPM 49
Hakala, Erkki Valdemar (1920) 45
Hakala, Kimmo Kalevi (1961) 80
Hakala, Sirkka Liisa Anneli (1944) 66–68, MO 68
Hakalisto, Jouni Tapani (1956) 80–
Hakamies, Hilkka Liisa Inkeri (1943) 62–66
Hakanen, Aune Auni (1915) 40–47
Hakanen, Jalo Juho Fredrik (1916) 46–49
Hakanen, Maila Anna-Liisa (1927) 49–60, PT 62/PF, DI 62/L
Hakanen, Väinö Bernhard (1904) 45–46
Hakasalo, Helka Inkeri (1959) 79–
Hakasalo, Kimmo Ilmari (1934) 63–68, KOPT 64
Hakasalo, Ulla Anneli (1950) 71–75, MO 75
Hakkarainen, Aune Kyllikki (1907) 25–28
Hakkarainen, Enni (1905) ks. Himanka
Hakkarainen, Erkki Juho (Eero) (1933) 59–61
Hakkarainen, Liisa Iiris Tellervo (1953) 72–80, KU 76, YLPT 78/ORG, KIPT 78, MJ 79
Hakkarainen, Marita (1909) 28–32
Hakkarainen, Ossi Samuli (1940) 69–73 MO 72, YLPT 72/T, TO 72

Hakkarainen, Uljas (1888) 06–10
Hakkila, Liisa Katariina (1935) 57–58
Hakkila, Tuija Kaarina (1959) 77–80
Hakkiluoto, Erkki Aatos (1927) 55–58
Hakl, Esther Vivia (1888) 23–25, 26–27
Hakola, Ensio Yrjö (1906) 34–35
Hakola, Lea Anna-Liisa (1958) 80–
Hakola, Siviä Susanna (1897) 15–17
Hakola, Veli-Pekka (1945) 66, 71–73
Hakomäki, Hellin Mirjami (1910) 29–31, 32–33
Hakuli, Anna-Leena (1949) 68–77, YLPT 76/PF, SO 76, DI 76/PF
Hakulinen, Ari Usko (1944) 66–67, 69, 70–72
Hakulinen, Eero Benjamin (1936) 58–59, 60–64, 65, KIPT 65
Hakulinen, Hannu Heikki (1945) 69–78, YLPT 75/L, LO 75, KU 76, DI 77/L
Hakulinen, Riitta Aulikki (1954) 74–80, MO 80
Halava, Maire Annikki (1911) 27–32, DI 33/PF
Halava, Martti Wilhelm (1892) 11
Halava, Olavi (1906) 24–28
Halén, Aksel Aleksander (1893) 19–25
Halén, Beatrice (1891) 09–11, 13–14
Halén, Ole Anders (1944) 69–77, 78, YLPT 78/KIT
Halén, Tor Holger (1915) 40
Halinen, Arma Eeva Elina (1921) 40–41, 42–44, 45–46
Halin, John (1892) 13–14, 16–17
Halinen, Minne Kaarin (1893) 11–16
Halinen, Mirjam (1905) 25–31, PT 31/PF
Halinen, Sirkka Kaarina (1912) 26–27
Hall, Karin Ingrid (1904) 24–25
Hallama, Eino Jaakko Untamo (1917) 37–38
Hallas, Aili (1888) 18
Hallberg, Brita Maria Synnöve (1940) 59–63, KOPT 63
Hallberg, Karl Gustaf Hakon (1917) 40
Hallberg, Ulla (1924) 43–47 PT 48/L
Hallikainen, Josef (1899) 27–28, 29–30, 35–38
Halmajärvi, Marjatta (1945) 64–67, MO 67
Halme, Alvina Alina (1879) 15–16
Halme, Heikki Aleksi (1942) 66–74, 77, MO 70, KOPT 71, YLPT 73/L, LO 73 MJ 73, DI 74/L, YLPT 77/CORO, DI 77/CORO, DI 77/ORK
Halme, Pirkko Päivikki (1943) 59–64, 69–70
Halme, Rauno Tapio (1956) 76–78
Halme, Vilho (1906) 26–30
Halmesmaa, Ritva Aili (1941) 60–61
Halminen, Pirjo Liisa Helena (1939) 59–63
Halonen, Anni (1898) 17, 18
Halonen, Armas Johannes (1898) 17–18
Halonen, Aune (1920) 38–39, 40–44, 45–46
Halonen, Elsa Helena (1895) 16–18
Halonen, Emil Arvid (1883) 12
Halonen, Hannu Olavi (1922) 44–46, 47
Halonen, Mirja (1908) 26–28
Halonen, Sirkka Outi Helena (1947) 66–73, MO 71
Halttunen, Päivi Mirjami (1958) 80
Halttunen, Sirpa (1942) 62–63
Halttunen, Taino Ilmari (1913) 40–41
Halviala, Jouko Leo (1944) 68–69, 70–71
Hamberg, Alfhild Frida Albertha (1881) 97–98
Hammar, Kaarlo August (1872) 01–05
Hammar, Rauha Siviä Elisabeth (1878) 09
Hammar, Stina (1914) 32–35
Hammarberg, Kirsti Lyydia (1912) 32–36
Hammarström, Marita Anna-Leena (1948) 69–74
Hammermann, Cecilia (1907) 25–26
Hamunen, Eeva Johanna (1934) 58–64
Hangaslahti, Olli Tapani Henrik (1947) 69–73, KU 72
Hanhinen, Timo Antti Ilmari (1948) 67–68, 69–74, 76–77, YLPT 76/VLC, DI 76/VLC
Hanhinen, Tuula Marjatta (1950) 69–75, 76, 78
Hankala, Pirkko Kyllikki (1927) 52–59 KIPT 59
Hankanen, Allan Niilo (1908) 26–27, 29, 31–37
Hanke, Kurt (1926) 50–51
Hankomäki, Päivi Kyllikki (1944) 66–71, MO 68, YLPT 71 L
Hanner, Tor Erik (1940) 62–65
Hannikainen, Alpo Kalevi (1923) 46, 51–53, MO 53
Hannikainen, Ann-Elise (1946) 67–71, YLPT 71/PF
Hannikainen, Arvo Sakari (1897) 15–18
Hannikainen, Aune Sirkka Inkeri (1920) 38–39
Hannikainen, Helena Anneli (1953) 75–80 MO 80
Hannikainen, Marja Helena (1930) 48–53, 66–68, PT 55/PF
Hannikainen, Mary (1900) ks. Spennert
Hannikainen, Mauri Erkki Edward (1946) 63–67, 68–71, 72, KU 66, KIPT 69, YLPT 69/ORG, MJ 71, TO 71, DI 71/ORK, DI 72/T
Hannikainen, Päivi Kyllikki (1944) ks. Hankomäki
Hannikainen, Raimo Ari Tapani (1962) 78–79, 80–
Hannikainen, Tauno Heikki (1896) 14–16, 17–18

Hannikainen, Toivo Ilmari (1892) 11–13
Hannikainen, Väinö Aatos (1900) 17–21, 28
Hannola, Markku Veikko (1949) 67–69
Hannuksela, Martti (1930) 54–58, 59–61, KIPT 58, KOPT 61
Hannula, Aino Marjatta (1940) ks. Yrttimaa
Hannula, Eila Ester (1922) 42–48, 49–50
Hannula, Jaakko Kalervo (1942) 61–65
Hannula, Marjut (1944) ks. Savunen
Hannula Martta Elisabeth (1893) 11–14, 15–16
Hannula, Matti Juhani (1943) 63–67, 70–71, KIPT 64, PT 65/ORG, DI 66/ORG, DI 72/L
Hannula, Pekka Antero (1947) 72–77, 79, MO 79
Hannus, Osmo Uuno (1908) 31, 36
Hansen, Erna (1918) 49
Hansen, Tinna (1917) 49
Hansen, Wolfgang (1951) 76–77
Hanski, Ilkka Antero (1952) 73–78, YLPT 78/CB
Hansson, Gun-Britt (1942) 60–69, KIPT 63, KOPT 65, DI 69/ORG, MJ 69
Hanste, Pekka Juhani (1937) 56–57
Hapuli, Juhani Iisakki (1959) 78–
Hapuli, Kaija Liisa (1955) 74–75
Hapuoja, Anna-Leena Marjukka (1942) 61–68, KOPT 65, YLPT 65/PF, DI 68/PF
Hapuoja, Maija Tuulikki (1948) (-Ryti) 66–75, YLPT 74/L, LO 74, DI 74/L
Hapuoja, Merja Sinikka (1946) 65–69
Harala, Hulda (?) 14
Harald, Ida Gertrud (1881) 04–05
Harikoski, Eeva Riitta (1941) ks. Knuuti
Harjanne, Anna Liisa Tellervo (1911) 32
Harjanne, Kaija Päivi Irene (1956) (-Rahkonen) 75–, YLPT 78/PF, SO 80
Harju, Anni Fredrika (1894) 15
Harju, Eva Marianne (1955) ks. Sjöblom
Harju, Helvi Onerva (1910) 28–32, 35
Harju, Olavi (1907) 39, 40–41
Harju, Veikko Olavi (1913) 43–45
Harjunmaa, Hannu Ilmari (1951) 71–73, 76–79, YLPT 79/KIT, SO 79
Harjunmaa, Kaisa-Leena (1961) 79–
Harjunmaa, Sirkka Kaarina (1926) ks. Rytkönen
Harkko, Marjaleena (1940) 61–67, MO 66, PT 67/L
Harmaala, Eero (1930) 52–54, 55–56, 57–58
Harmaja, Liina (1891) 12
Harmanen, Aate Viktor Ensio (1920) 48–49
Harri, Anne Marita (1955) 74–, YLPT 81/L, LO 81, MO 81
Harri, Elin Elisabeth (1921) 39
Hartikainen, Eero Juhani (1934) 52–57, 67–70, KIPT 56, DI 71/ORG
Hartikainen, Hilkka Aino Sylvia (1942) 60–61
Hartikainen, Lyyli Mirjam (1911) 34–37, PT 37/PF
Hartikainen, Reino Juhani (1947) 60–69
Hartikainen, Riitta Marjukka (1946) 65–72, MO 71
Hartikainen, Terttu Leena (1938) 56–60, KOPT 59
Hartikka, Leena (1934) 52–53
Hartman, Astrid Charlotta (1900) 28–29
Hartmann-von Wulf, Charlotte (1885) 19–20
Hartmuth, Egmont Constantin (1874) 89–90
Hartonen, Mary Helena (1895)
Hartti, Kalevi (1927) 47, 48–49
Harttola, Pekka Valdemar (1934) 58–61
Hasari, Anna-Liisa (1916) 36–39
Hasselblatt, Ruth Valborg Birgitta (1924) 43
Hatulainen, Kaarlo Aukusti (1888) 15–16
Hatva, Helmi Elina (1909) 29–31
Haug, Halvor (1952) 73–74
Haupt, Carl Gustav Mattias (1912) 29
Haupt, Carmen Margareta (1911) 28–32
Haupt, Regina Linnea (1911) 29–30
Hauru, Toini Sylvia (1901) 24–28
Hausbrand, Elina (1920) 48–49, 51–54, 55–56
Hausen, Margareta (1904) 22–23
Hausmann, Herbert Aarne (1928) 46–49, 50–51, 53–58, PT 58/PF
Haussila, Marjut Hannele (1954) ks. Tuunanen
Hauta-aho, Teppo Olavi (1941) 63–69
Hautamäki, Elvi Irmeli (1957) 77–
Hautanen, Aili Maria (1913) 44–47
Hautsalo, Helena (1944) 62–64
Hautsalo, Hilkka Helena (1944) 63–66, 67–69, 70–72, YLPT 72/L, LO 72
Hautsalo, Olavi (1946) 65–66, 70–74, YLPT 74/L, DI 74/L
Hautsalo, Sirkka-Liisa (1939) 56–63
Hauvonen, Kirsti Aino Maria (1905) 27–29, 30–31, 32
Haverinen, Aino Maria (1875) 95–97
Haverinen, Brita Margareta (1952) 71–75
Havu, Laura Eeva (1901) 21–22
Havulinna, Hellin Kyllikki (1913) 35–38
Hebert, Eugenia (1909) 26–31
Hedberg, Anne (1883) 09–11
Hedberg, Monica Gerda Elisabeth (1944) 64–69, MO 69
Hedberg, Tyyne Maria (1893) 11–12
Hedlund, Anders Arthur (1875) 99
Hedlund, Ellen Sigrid Hortense (1883) 01–02
Hedlund, Eva (1913) 29–32
Hedlund, Ingrid Marika Viktoria (1958) 79–
Hedman, Anna Elisabeth (1870) 90
Hedman, Elsa Verna (1910) 28–29
Hedman, Jakob Edvard (1872) 97–98, 99–01

Hedman, John Einar (1878) 93
Hedmansson, Naema (1885) 05
Heickell, Martti Juhani (1942) 64–68
Heikel, Elis Signe Elisabeth (1879) 00–03
Heikel, Maria (Mia) (1901) 18–19
Heikinheimo, Markku Ilmari (1948) 67–74 YLPT 74/PF, SO 74, DI 74/ORG
Heikinheimo, Osmo Tapani (1955) 75–80, YLPT 79/VLC, SO 79, DI 79/VLC
Heikinheimo, Sakari (1907) 28–31, 32–33, 36, 41
Heikius, Håkan Johannes (1928) 56–59, 61–64, KIPT 64
Heikkilä, Anna Maria Hannele (1955) 77–79
Heikkilä, Antti Juhani (1939) 61–65
Heikkilä, Eeva Helena (1959) 80–
Heikkilä, Fanny Mathilda (1885) 04–05
Heikkilä, Jouko Uolevi (1953) 71–74, YLPT 74/V, DI 74/V
Heikkilä, Leena Katariina (1953) 72–75, 76–78
Heikkilä, Martti Einari (1914) 46–48, 53–55
Heikkilä, Mauno (1919) 51–55
Heikkilä, Olli Markus (1942) 63–67, MO 67
Heikkilä, Outi Marjatta (1951) 70–77
Heikkilä, Pekka Niilo (1931) 54–59, 60
Heikkilä, Pirjo (1945) 65–71, KU 69 MO 71
Heikkilä, Sulo Heikki Onni (1908) 34–37
Heikkilä, Wäinö Werner (1886) 13–16, 22–27
Heikkinen, Aili (1915) 34–39, PT 37/L, DI 38/L
Heikkinen, Kaisu Helena (1950) 72–76, MO 76
Heikkinen, Mette Riitta Margarethe (1959) ks. Luukka
Heikkinen, Pauli Paavo Johannes (1950) 70–80
Heikkinen, Sirpa Helena (1956) 75–, MO 80
Heikkonen, Helvi Edla Anneli (1946) 66–72, MO 71
Heikura, Paavo Antero (1948) 68
Heilala, Anni Susanna (1902) 34–36
Heilman, Esko Ensio (1926) 55–60, KIPT 60
Heimola, Heimo (1908) 32–34
Heimola, Kyösti Heimo Antero (1938) 60–65
Heimola, Niilo (1911) 31–36, 50–51
Heimonen, Aapo Emil (?) 28–31
Heimonen, Tyko Johannes (1938) 62–63
Heimonen, Veli Johannes (1906) 47–49, 50
Heimovalta, Elis Edvin (1902) ks. Heldán
Heine, Lempi Josefine (1885) 05–06
Heinikari, Matti Väinö (1944) 69–70
Heiniluoma, Heikki Juhani (1948) 72
Heinilä, Kyösti (1938) 57–63, KIPT 63
Heininen, Paavo Johannes (1938) 56–59, DI 60/SÄV
Heinisuo, Kaisu Kyllikki (1918) 38–39, 40–41, 42–43
Heiniö, Eetu (1874) ks. Helin, Edvard
Heiniö, Emil (1881) 10–11
Heiniö, Martti Wilhelm (1892) 14–21
Heiniö, Mikko Kyösti (1948) 72–75, 77, YLPT 75/T, DI 77/SÄV
Heino, Anna-Liisa (1936) 57–64, PT 63/L, DI 65/L
Heino, Arvi Johannes (1907) 23–25
Heino, Maija-Liisa (1938) 58–65, KOPT 61, PT 62/PF, DI 65/PF
Heino, Martti Mikael (1948) 71–78, YLPT 78/T, TO 80
Heino, Reino (1916) 42–43, 62
Heino, Ritva Marja Anneli (1943) 62–67, 69, MO 66
Heino, Terhi Birgitta (1953) 73–79, MO 79
Heino, Timo Richard (1956) 75–77
Heinonen, Aarre (1906) 29–32
Heinonen, Anton Wilhelm (1881) 07
Heinonen, Antti Johannes (1918) 38–39
Heinonen, Essi Maria (1942) ks. Vatanen
Heinonen, Irma Annika (1952) 72–, MO 76, YLPT 78/L, LO 78, DI 81/L
Heinonen, Jouni Sakari (1939) 62–64, 65–67, 68–70
Heinonen, Kristiina Maaria Marketta (1943) 70–74
Heinonen, Leena Annikki (1935) 54–60
Heinonen, Leena Marjatta (1949) 70–76, YLPT 76/PF, SO 76
Heinonen, Lennart (1891) 22–24
Heinonen, Liisa Marja (1955) 74–, YLPT 79/PF, SO 79, DI 81/PF
Heinonen, Pilvi Riitta (1943) 59–61
Heinonen, Rikhard (1891) 11–14, 15
Heinonen, Sirkka-Liisa (1942) 69–75, 76, 77–78, 80, YLPT 76/L, DI 78/L, LO 80
Heinonen, Terttu Marjatta (1916) ks. Määttänen
Heiskanen, Aarne (1917) 51–56, 57–58
Heiskanen, Anton Johannes (?) 13
Heiskanen, Aslak Tapani (1924) 42–48, 58–63, KOPT 60, KIPT 60
Heiskanen, Leena-Maija Anneli (1947) 68–73, MO72
Helander, Augusta Vilhelmina (1865) 84–85
Helander, Aune Tiila Maria (1892) 10–11
Helander, Elisabet (1908) 27–28
Helander, Gudrun (1906) ks. Schroderus
Helander, Gunvor Hedda Kristina (1941) 60–64, PT 62/ORG, KIPT 62, DI 63/ORG
Helander, Irma Katri (1900) 17–19
Helander, Katharina Maria Elisabeth (1863) 83–85, 88–89
Helasvuo, Esa Matti (1945) 67–68
Helasvuo, Irja Marita (1946) ks. Sjöman
Helasvuo, Laura Henrika (1950) 66–68, 73–75

Helasvuo, Outi Katariina (1944) 64–65, 67–72
Helasvuo, Pekka Taneli (1948) 64–72, 73–74, 75–77, PT 67/V, SO 69
Helasvuo, Pirjo Sisko Kaarina (1947) ks. Kakkuri
Helasvuo, Veikko (1916) 35–38
Heldán, Elis Edvin (1902) 24–25, 36
Helén, Elli Lahja Maria (1890) 10–11
Helenius, Brita Kaarina (1926) 44–46
Helenius, Elin Margaretha Terise (1870) 91–93, 94, 95
Helenius, Hanna Elisabeth (1886) 04–09
Helenius, Kalervo Valdemar (1943) 67–71, 75–77, KU 70
Helenius, Karin (1876) 95
Helenius, Merja Maj-Britt (1946) 67–69
Helenius, Otto (1902) 30–37
Helenius, Riitta Kaarina (1945) ks. Kivekäs
Helevuo, Ellen Marjatta (1920) 41–44
Helimö, Vilho Verner (1892) 19–20
Helin, Bertha Irene (1877) 99
Helin, Edvard (1874) 02–06
Helin, Eeva-Liisa (1940) 60–65, YLPT 80/PF, SO 80
Helin, Tanja Onerva (1939) 58–66, PT 65/PF, KOPT 63, DI 72/PF
Helistö, Paavo Olavi (1934) 53–55, 56
Helisvaara, Kalervo Juhani (1947) 66–71, KU 70
Heliö, Lempi Ida Dagmar (Piippa) (1902) 18–23, 24–25, 27, 29, PT 23/L
Heliövuori, Lea (1934) 53–54, 57–58
Helkama, Elsa Maria Matilda (Maija) (1912) 36–38
Helkiö, Elmi Olga (1914) 38
Helko, Markku Tapani (1950) 69–70
Helle, Markku Väinö Olavi (1946) 65–70, KU 69
Helle, Mirjami (1921) 45–48
Hellemaa, Helmi Marja (1904) 19
Hellemaa, Lea (1925) 43–49
Hellemaa, Lyyli Inkeri (1922) 44–49
Hellén, Ester (1898) 16–18
Hellens, Esther Tellervo von (1910) 28–31
Hellevuori, Martti Mikael (1908) 28–33, 34–36
Hellberg, Smärta (1896) 22–24, 26–27
Helling, Pirkko Annikki (1942) ks. Nurmi
Hellman, Sigrid (1876) 95–97
Hellqvist, Maija Margareta (1906) 24–28, PT 28/PF
Hellstén, Elsa (1872) ks. Törnudd
Hellstén, Lempi Sisko (1903) 17–18
Helmi, Viljo Rainer (1958) 79–
Helminen, Erkki Tapani (1944) 66–67, 68
Helminen, Hannele Seija Marjatta (1955) ks. Sipilä
Helminen, Klaus Sakari (1951) 74–79, 80–, YLPT 79/KIT, SO 79
Helminen, Terttu Rakel (1911) 48–51
Helminen, Vilho (1900) 22–23
Helminen, Yrjö (1910) 30–31
Helokas, Raimo Johannes (1926) 46–47, 48
Helos, Marja (1941) 62–68
Helsi, Karl Einar (1906) 37–39
Helsingius, Aina Alida (1865) 83–86, 87–88
Helve, Suoma Kyllikki (Pia) (1939) 62
Hemmilä, Margit Elisabeth (1956) 76–, MO 81
Hemming, Aarre Hemmo Johannes (1928) 49–53, 54–55, KPM 53
Hemminki, Kaisu Marketta (1947) 73–79, 80, MO 80
Henell, Ingeborg (1866) 84
Henricson, Eva Ulrika (1957) ks. Gesterberg
Henrikson, Ester Matilda (1905) 21–22
Henrikson, Leo (1892) 12–13
Henriksson, Lyyli (1895) 14–15
Henriksson, Tyyne Helena Kyllikki (1900) 17–18
Henshall, Dalwyn James (1957) 78–79
Henttu, Arja Inari (1944) ks. Eveli
Henttu, Jorma Olavi (1945) 65–70
Herlitz, Sophia Gundel Carolina (1886) 02–03
Hernberg, Heikki Tapio (1949) 73–74, 75–81, YLPT 80/KIT, SO 80
Hernberg, Pirkko Inkeri (1915) 43–44
Hernberg, Viva Naëma Maria (1898) 17–18
Hernblom, Lisa (1893) 25–29, 31
Heroja, Matti Kustaa (1937) 59–60, 61–66, 76–78, KIPT 62, PT 64/L, MJ 64, DI 64/ORG, DI 65/L, DI 66/PF
Herrmann, Alix (1896) 16–17
Herttua, Anna Tuulikki (1921) 44–51
Herttua, Tapani (1914) 32
Herttua, Virve-Liisa Elina (1954) 74–, YLPT 80/PF, SO 80
Heurlin, Paula af (1872) 92–95, 00
Hibay-Rissanen, Eva (1955) 77–78
Hidén, Aune Maria (1906) 25–27
Hietala, Anna (1901) 32
Hietala, Eeva Katri (1938) 60–66, KIPT 65
Hietala, Sirkka Anna-Liisa (1920) ks. Vesikivi
Hietanen, Merja Vuokko (1957) 79–
Hietikko, Jaakko Mikael (1950) 70–79, YLPT 77/L, DI 78/L
Hietikko, Ritva Anita (1933) 51–56, MO 55
Hihlman, Frans Alfred (1886) 07–08, 10, 11–12
Hiidenkari, Petri Juhana (1957) 78–
Hiienkoski, Tuulikki Elina (1932) 50–51
Hiilivirta, Helena Eeva Kaarina (1955) ks. Miettinen
Hiiri, Kaarlo Ilmari (1938) 59
Hilander, Juha Sakari (1957) 78–

Hilander, Marja-Liisa (1958) 77–
Hilander, Maunu Ilmari (1927) 53–54, 57–62
Hilander, Uuno Abraham (1950) 50–52, 53–54, PT 52/L
Hildén, Boris (1921) 38–39, 40–41, 45
Hildén, Helge Sakari (1954) 74–80, YLPT 77/PF, SO 77, YLPT 79/CORO DI 80/CORO, DI 80/CORO
Hildén, Jaana Marketta (1954) ks. Neuvonen
Hildén, Klaus Mikael (1958) 78–
Hildén, Pentti Einar (1959) 78–
Hildingsson, Karin (1955) 75–76
Hilesterä, Tarja Anneli (1941) 62–63, 64–71
Hillebrandt, Eva Cecilia (1959) 80–
Hillebrandt, Leo (1928) 51–56, MO 57
Hilli, Leif Peter Mathias (1956) 77–
Hillilä, Ruth-Esther (1928) 52–53
Hiltunen, Kerttu (1899) 21
Hiltunen, Kirsti (1913) 42–49
Hiltunen, Maija Leena (1945) 67–71
Hiltunen, Riitta Irmeli (1946) 65–73, MO 69 YLPT 73/PF, SO 73
Hiltunen, Risto Juhani (1945) 65–69
Hiltunen, Virpi Maritta (1955) 73–75
Himanen, Albin Johan (1892) 20–24
Himanen, Ilmari (1903) 28–29, 30–35, 40–41, 43–44, 45–47
Himanka, Enni (1905) 25–30, 33–39, PT 40/PF
Himberg, Mirjam (1925) 43–48
Hindersson, Anna Ila Eugenia (1883) 03–06
Hindrén, Karl Georg (1890) 18–20
Hinds, Werner (1911) 43–46
Hindström, Karin Alice (1883), 03–04
Hintikka, Sirkka-Liisa (1917) 36–39, 40–44
Hintze, Dimitrij (1914) 38, 39, 45–47
Hintze, Hannu Reinhold (1946) 67–68
Hirn, Carl August (1886) 07
Hirn, Elsa (?) 09
Hirn, Lauri (1884) 09–11
Hirose, Yoko (1943) 72
Hirvelä, Sirkka-Maija (1915) 33–39
Hirvenoja, Tuula Marketta (1938) 60–62, 63–68, YLPT 68/PF
Hirvensalo, Elsa (1883) ks. Lagus
Hirvensalo, Iiro Pentti Johannes (1942) 64–68
Hirvensalo, Leena (1902) 20–24
Hirvi, Esko Emil (1927) 52–56, MO 55
Hirviaro, Marja Tuulikki (1953) 72–79, MO 77
Hirvikangas, Erkki Sakari (1958) 73–80, 81–, YLPT 81/VLC
Hirvikangas, Marja-Liisa (1948) 66–69, 71–73
Hirvikangas, Matti Johannes (1953) 72–73
Hirvikangas, Päivi Kyllikki (1956) 75–78, YLPT 77/VLC, DI 78/VLC
Hirvivuori, Kaarina Fredrika Aleksandra (1920) 36–39, 40–41
Hirvonen, Aili (1908) 27–30
Hirvonen, Anssi Pekka (1948) 72–79, 80–, KU 76, YLPT 78/L, LO 78
Hirvonen, Edvard (1897) 12
Hirvonen, Eija Helen (1941) 58–66
Hirvonen, Ilkka Olavi (1954) 76–77
Hirvonen, Martti (1910) 31
Hirvonen, Matti Juhani (1958) 77–78
Hirvonen, Mauno (1907) 29–31
Hirvonen, Riitta Elina (1948) ks. Korhonen
Hirvonen, Risto Mauri Tapani (1953) 73–, MO 78, YLPT 79/L, LO 80
Hissa, Hellin Hertta Maria (1911) 29–31
Hissa, Kyllikki (1895) 12–14
Hjelmman, Olga (1907) 25–30, PT 33/PF
Hjelt, Kaija (1949) 78–80
Hjelt, Karl Alfred (1866) 85–86
Hjelt, Ragnar (1949) 67–68, 70
Hjelt, Richard August (1893) 15
Hjelt, Svea Margareta (1902) 24–27
Hjerpe, Hanna Maria (?) 20–23, 25–26
Hjertberg, Hildur Anna Walfrida (1896) 15–17, 18
Hofmann, Daria (1944) 64–68, MO 68
Hohenthal, Ebba Johanna (1883) 01–02
Hohti, Eeva Kaisa Elina (1957) 76–, KU 80
Hohti, Eeva Kristiina Ingeborg (1946) ks. Nevanlinna
Hokkanen, Maija-Liisa Kyllikki (1931) 50–52
Hokkanen, Matti Sakari (1936) 53–55, 59
Hokkanen, Sylvia (1920) 41–42
Holappa, Raimo Henrik (1948) 70–74
Hollmerus, Ester (1895) 12–18, 20–22, 23–24, PT 22/PF
Hollmerus, Hugo Ragnar (1886) 06
Hollt, Fanny Saima (1890) 06–11, 12
Holm, Aina (1872) 92–96
Holm, Alfred (1891) 09–13
Holma, Anna Sofia (1887) ks. Borenius
Holma, Lauri Pauli Juhani (1958) 80–
Holmberg, Ines Augusta (1872) 90–91, 92–93
Holmberg, Johan Bertil (1929) 51–53, 54
Holmberg, Rolf Henrik (1948) 67–67, 69–75 YLPT 73/KIT, DI 74/KIT
Holmberg, Signe Karolina (1891) 13
Holmberg, Tina Paula (1956) 77–78, YLPT 78/V, SO 78
Holmberg, Tove Cristina Fredrique (1907) 25–30
Holmberg, Urda Vanadis (1885) 04–06
Holmgren, Ebba (1921) 43–45
Holmgrén, Johan Verner (1872) 95
Holmgren, Maj Gunvor (1916) 38–39, 40, 46–48
Holmgård, Rainer (1944) 61–64, 65 KIPT 64
Holmlander, Mauritz Sakari (1857) 84
Holmqvist, Aune Kerttu (1899) ks. Anttonen

Holmström, Aune Margareta (1902) 18–19
Holmström, Carita Elisabeth (1954) 72–73, 74–, YLPT 77/PF, SO 77, DI 79/PF
Holmström, Gösta (1901) 22–24, 25
Holmström, Hulda Maria (1873) 91
Holmström, Irma Charlotta (1897) 15–17
Holmström, Karin Pauline (1904) 31–37
Holmström, Linnea Emilia Josefina (1901) 16–17
Holmström, Margit Viola (1915) 34–39, 40–41, PT 43/PF
Holmström, Sylvia Johanna Mathilda (1886) 06
Holopainen, Edit Emilia (1916) 33–36
Holopainen, Elli Johanna (1905) 27–31, PT 31/PED
Holopainen, Jorma Pekka (1916) 40–41
Holopainen, Marja Helena (1943) 62–71
Holopainen, Otto Antero (1937) 61–63, 64–67, KU 67
Holopainen, Timo Veikko Olavi (1956) 74–
Holopainen, Veikko Johannes (1919) 51–54, MO 53
Holsti, Rosemarie (1913) 31–34
Holtz, Dagmar (1957) 81–
Holva, Leo Allan Alfons (1928) ks. Höglund
Holvikari, Pirkko-Liisa (1920) ks. Jurvanen
Homanen, Juhani (1928) 47–51, 52–54, 55, DI 55/V
Hongell, Andrej (1960) 79
Hongell, Gunvor (1912) 34–36
Hongell, Johan Andreas (1904) 28–29
Hongell, Lars Andreas (1910) 28–30
Hongisto, Eila Ester (1922) ks. Hannula
Hongisto, Kaarina (1917) 33–36
Hongisto, Marja Elisabeth (1952) 71–78, 79–80, YLPT 80/PF, SO 80
Hongisto, Mauri (1921) 45–51, 56–57, KPM 51, DI 58/SÄV
Hongisto, Timo Juhani (1958) 76–
Honkala, Ann Margaret (1945) 73–75
Honkala, Kaisu Vilhelmiina (1922) 47–51, MO 51
Honkanen, Aino Annikki (1917) 35–36
Honkanen, August Arvi (1897) 25–28, 29
Honkanen, Leena Maria Elisabet (1946) 69–71, 72, YLPT 72/T, TO 72, DI 72/T
Honkanen, Maarit Hannele (1958) 78–
Honkanen, Mikko Antero (1945) 65
Honkanen, Paavo Juhani (1940) 62/64
Honkanen, Sinikka (1958) 78–
Honkanen, Toivo (1907) 25–30, PT 42/V
Honkanen, Wilhelm (1898) 21
Honkapohja, Reijo Matti Uolevi (1947) 65–68
Honkasalo, Jorma Yrjö (1926) 46–53
Honkavaara, Erkki Samuli (1936) 55–56, 57–58
Honkavaara, Tyyni Rauha (1893) 14
Honkimaa, Juho (1897) 22, 24, 27–28, 31
Honkonen, Eino Esko (1919) 40–41
Honkonen, Timo Ensio (1947) 66–67, 68–74, 78, 79
Hopea, Maija-Liisa (1916) 33–39, 40–44, DI 43/L
Hoppendorff, Olof Siegfried (1914) 33–36
Hoppendorff, Oscar (1882) 21
Hornborg, Anne-Marie (1923) 43–47
Hornborg, Hilda Alice Abigail (1875) 91–98, 99–00, 01–02, 03, PT 03/PF
Hortling, Helmi Eva Ulrika (1882) 01–04
Hortling, Olga (1868) 86–87, 90
Hostikka, Pertti Antero (1936), 55–57, 58, 62–63
Hostikka, Tuula Maria (1939) ks. Kautto
Hougberg, Mary Agnes (1898) 19–20, 21
Hougberg, Sylvia (1908) 27–31, 32–33
Houni, Matti (1889) 18–20
Hovi, Seppo Johan (1946) 65, 67
Hovila, Jukka Pellervo (1943) 64–67, KU 67
Hovilainen, Laila (1906) 34–36
Hovio, Linnea Elli Kaarina (1907) ks. Porvari
Huber, Gritti (1897) 17–18
Huhta, Aira Kyllikki (1917) 34–35, 36, 40
Huhtala, Anna-Leena (1941) 61–66, KOPT 65
Huhtala, Kaarina (1924) 55–60
Huhtala, Maarit Mirjami (1954) 73–77, KU 77
Huhtala, Martti Aapeli (1908) 34–37
Huhtala, Sisko-Liisa (1951) 71–77, YLPT 77/PF, SO 77
Huhtala, Ulla-Maija (1947) 66–72, 73–74, YLPT 71/PF, SO 71
Huhtamäki, Marja Päivikki (1955) 74– , MO 79
Huhtamäki, Richard Sigfrid (1874) 99
Huhtanen, Toivo Emil Robert (1904) 30–34
Huhtanen, Ulla-Maija (1947) 66–72, YLPT 71/PF, SO 71
Huhtimo, Unto Uolevi (1930) 50–52
Huhtinen, Hannu Kaarlo Tapani (1933) 56–58, 59–60
Huhtinen, Lahja Marjatta (1941) 60–70
Huhtinen, Leena (1936) 57
Huhtinen, Leena Maria (1951) 71–80, YLPT 76/FL, SO 80, KU 80
Huhtinen, Matti Henrikki Rafael (1931) 57–59
Huhtinen, Matti Juhani (1900) 25–26
Huhtinen, Pirkko (1937) ks. Häkkinen
Huida, Kaija Hannele (1953) ks. Välimäki
Huima, Rachel (1901) 21–22
Hukari, Elli Maria (1901) 27–30, PT 30/PF
Hukari, Ester Edith (1904) 27–30, PT 30/L
Hukka, Hilja (1876) 94–95
Hukkanen, Martta (1909) 29–31

Hukkinen, Anna-Liisa (1926) 46–49, MO 49
Hulkkonen, Jaakko Eljas Juhani (1927) 48–50, 51–52
Hulkkonen, Maritta Kristiina (1949) 68–71
Hulmi, Marjo Helena Sylvia (1952) ks. Viitasalo
Hult, Gerda Elvira (1880) 00–01
Hultman, Anna-Lisa (1906) 27–29
Humalajärvi, Kalle Tapio (1914) 36–37
Humaljoki, Pirkko-Liisa (1942) 61–66, MO 66
Huomo, Matti Uolevi (1952) 77–, KU 80
Huoponen, Tyyne Fredrika (1893) 16–19, 24–26
Huotinen, Tauno Ilmari (1915) 34–39
Huovila, Irma Ruusa Tellervo (1912) 35–37, 41
Huovinen, Marja (1889) 10–11
Hurmavaara, August (1885) 07
Hurme, Aune Elina (1954) 72–73
Hurme, Mikko Pertti Aatos (1937) 64–67
Hurmerinne, Arvid Rafael (1924) 45–47
Hurri, Taneli (1877) 03, 04–05
Hurskainen, Aili (1895) 25–26
Hurskainen, Risto (1940) 58–62, 63–67, KIPT 62, KOPT 64
Hurskainen, Tyyne Maria (1899) 22–23
Hursti, Leo (1892) ks. Henrikson
Hurstinen, Irma (1907) 22–25
Hurstinen, Sulo (1881) 02–05, 31–32
Hurttia, Hannu Sampo Ilmari (1946) 68
Hurttila, Kerttu Irene (1911) 44–47
Hutchinson, Joan Dee (1954) 75–76
Huttunen, August (1890) 11
Huttunen, Eero Tapani (1936) 58–63, KIPT 62
Huttunen, Jorma Tapio (1907) 35–36
Huttunen, Liisa (1945) 66–72, MO 73
Huttunen, Marja-Liisa (1945) 69–73, MO 73
Huttunen, Markku Uolevi (1950) 70–76, YLPT 75/KIT
Huttunen, Matti Kalevi (1932) 59–63
Huttunen, Paul (1895) 20–21, 24, 28, 37–38, 40
Huttunen, Pentti Olavi (1934) 56
Huttunen, Sirkka Irmeli (1946) 68–74, 75–78, YLPT 77/L, LO 78
Huttunen, Sulo Unto (1913) 37–38, 40–41
Huttunen, Unto Antero (1916) 40–41, 45–49, DI 49/L
Huttunen, Werner Ossian (1890) 17
Huuska, Olavi (1916) 46–47
Huusko, Pirkko-Liisa (1940) ks. Lasonpalo
Huuskonen, Irja Kaarina (1917) 38–39
Huuskonen, Kalevi (1919) 33–39, 40
Huuskonen, Veikko Johannes (1930) 47–51, 66–68, 71
Hydén, Wilhelmina (Minna) (1856) 92–95
Hyhkö, Kirsti Mildred (1936) 55–60, KOPT 60
Hyle, Orvo Olavi (1916) 38–39, 40–41, 42–44, 45–49, 50–51, MO 50
Hülphers, Ulla Cecilia (1926) 46–48
Hymander, Gottlieb Wilhelm Johannes (1867) 87–91, PT 91/ORG
Hymander, Hulda Anna Gustafva (1862) 83–87
Hymander, Johanna Evnika Ingeborg (1865) 83–87, PT 87/PF
Hymander, Josef Arnold Gottlieb (1882) 99–02
Hymander-Mikkola, Hjördis (1931) 55–57
Hynninen, Jorma Kalervo (1941) 66–71
Hynninen, Kaija Helmi (1924) 42–46
Hynninen, Maire Päivikki (1947) 71–78, 81–, YLPT 81/PF, SO 81
Hynynen, Ville (1883) 05–06
Hyppölä, Jaakko Valtteri (1941) 66–69
Hyppölä, Kyösti (1934) 54–56
Hytti, Antti Hannu (1952) 70–74
Hyttinen, Bruno (1917) 47–51
Hyttinen, Hilkka Marjatta (1945) 67–72, MO 71
Hyttinen, Kirsti Leena (1920) 40–42, 43
Hyttinen, Mikko Seppo Ilmari (1956) 78–
Hyttinen, Pirkko Raakel (1947) ks. Moliis
Hytönen, Helli (1905) ks. Soukkila
Hytönen, Helli Maria Inari (1933) 52–54, 56
Hytönen, Jouko (1932) 56–60, 68–69, KIPT 60, YLPT 70/L, DI 70/L
Hytönen, Paavo Ylermi Robert (1936) 56
Hytönen, Pentti Ilmari (1949) 71–76, 81 YLPT 81/KIT, DI 81/KIT
Hyväkkö, Jarmo-Juhani (1960) 81–
Hyväri, Nancy Ann (1940) 65
Hyvärinen, Aino Sofia (1902) 23–24
Hyvärinen, Evy Gerda (1893) 12–13
Hyvärinen, Helvi Kaarina (1902) 22–23
Hyvärinen, Marga (1887) 09–11
Hyvärinen, Raili (1933) 51
Hyvärinen, Veli Markku (1945) 66–68
Hyvönen, Erkki Johannes (1938) 64
Hyvönen, Johan Emil (1867) 06
Hyvönen, Leena Marjatta (1943) 61–67 KIPT 65, KOPT 65
Hyvönen, Martti (1929) 54–56, 57–58, 63–68, 69–75
Hyyryläinen, Juha-Pekka (1951) 78–81
Hyytinen, Eino Tuomas Juhani (1929) 54–56
Hyytiäinen, Kaija-Sisko (1933) 62–67, KOPT 65
Hyytiäinen, Pirkko Sinikka (1942) 71–77, 78, YLPT 75/L, DI 75/L, LO 76
Hyökki, Aune Auni (1915) ks. Hakanen
Hyökki, Marja Kristiina (1948) (Tiainen) 67–74

Hyökki, Marja-Leena (1948) ks. Korpela
Hyökki, Matti Anton (1946) 65–67, 68–72, 75–76, KU 71, MO 72
Håkanzon, Anna (1889) 06–08
Häggblad, Thure Leopold (1895) 20–21
Häggblom, Annie S. (1910) 29–30
Häggblom, Astrid Linnéa (1932) 53–57, 58–61, MO 57, KIPT 57, DI 63/ORG
Häggblom, Carl Moses (1913) 37
Häggblom, Fride (1925) 48–50, 51–53, 54, 60–61, 62, MO 53, DI 63/L
Häggblom, Leif Konrad (1938) 64–66
Häggblom, Levi (1923) 60–61
Hägglund, Levi Rafael (1920) 51–54
Häggqvist, Signe Alfhild (1903) 26
Häggström, Carl Torsten (1893) 20, 21–22
Häkkilä, Tuomo Jussi (1945) 67–69
Häkkinen, Aino (1906) 26–28, 29–30, 34–35, PT 34/PF
Häkkinen, Pentti Kalevi (1931) 52–53, 55–58, 59–61, MO 58, PT 60/ORK
Häkkinen, Pirkko (1937) 56–61, PT 60/PF, KIPT 60, DI 62/PF
Häkkinen, Vilho (1901) 24–25, 39, 40–41
Häkkänen, Hilja Emilia (1874) 90–91
Häkkänen, Tyyne (1889) 08–09, 10–12
Häkkönen, Leo Olavi (1924) 45–46, 56
Häkli, Hilkka Helinä (1946) 70–73, MO 73
Häkli, Sirkka Maria (1951) ks. Toivanen
Häkli, Taisto Kalevi (1941) 69–72, KU 71
Häkämies, Mauri Petter (1923) 46, 48–52
Hällfors, Greta Olga (1899) 18, 20–22
Hällfors, Margareta Marie (1924) 44–47
Hällström, Anni (1901) 21–25
Hällström, Aune af (1895) 16–17
Hällström, Elin Alexandra af (1865) 83–84
Hällström, Elina af (1893) 10–12, 15–17
Hällström, Hanna (1864) 84–87, 89–91, PT 98/ORG
Hällström, Hilja (1861) 84
Hällström, Jorma Taneli (1903) 21–22
Hällström, Karl Theofron (1860) 83
Hällström, Märtha Maria (1867) 89–91
Hällström, Taina (1904) 25–26
Hämeenniemi, Eero Olavi (1951) 71–78 YLPT 76/T, DI 78/SÄV
Hämeenniemi, Leena Annikki (1951) ks. Peltola
Hämäläinen, Alpo (1934) 60–64, 66–70, YLPT 69/L, DI 69/L
Hämäläinen, Annaleena (1955) 74–79, YLPT 79/PF, SO 79, DI 79/PF
Hämäläinen, Anni Vilhelmina (1896) 18–19
Hämäläinen, Arto Sakari (1946) 65–68
Hämäläinen, Elsa (1910) 47–53, 54–55, 56–57, MO 53 PT 55/L
Hämäläinen, Eugene A. (1913) 34–37, 38–39
Hämäläinen, Hanna Inkeri (1903) 26–28
Hämäläinen, Heikki Jarmo Olavi (1947) 66–73
Hämäläinen, Hilja Sigrid (1879) 01–03
Hämäläinen, Hilkka Annikki (1918) 53–54
Hämäläinen, Impi Ester (1902) 24–26, 27–28
Hämäläinen, Jukka Pertti (1954) 73–79, YLPT 78/VLA
Hämäläinen, Kalervo Kauko Uljas (1917) 48–52, MO 51
Hämäläinen, Kari Juhani (1948) 66–71, 73–75, YLPT 74/V
Hämäläinen, Kati (1947) 67–72
Hämäläinen, Lenni (1897) 16–17
Hämäläinen, Maire Leena Marjatta (1945) 64
Hämäläinen, Martti (1891) 20–24
Hämäläinen, Olavi Viljo (1910) 28–29, 30
Hämäläinen, Olli (1924) 46–52, 53, KPM 53
Hämäläinen, Pauli (1941) 60–61
Hämäläinen, Pirjo Marjaana (1947) 67–69
Hämäläinen, Tauno Ilmari (1916) 52–55, 56, MO 55
Hämäläinen, Tauno Juhani (1944) 66
Hämäläinen, Tuomo Kalevi (1954) 73–, YLPT 77/PF, SO 77, KU 81
Hämäläinen, Vesa Kyösti (1936) 55, 57–58
Hämäläinen, Virginia Sylvia 1916) 34–38
Hänninen, Heino Johannes (1946) 69–73, YLPT 73/COR, DI 73/COR
Hänninen, Tarja-Liisa (1944) 63–69, 71–72, MO 67
Hänninen, Naemi Inkeri Johanna (1911) (-Ervi) 28–29, 35, 36
Hänninen, Wladimir (1876) 07–08
Hänsel, Helena Margareta (1929) 52–54, 55–56
Härkki, Anitta (1958) 78–
Härkönen, Hilja Kyllikki (1892) 14–16, 17–19, 31
Härkönen, Laura Helinä Tellervo (1955) ks. Lehtinen
Härkönen, Leo (1904) 23–27, DI 32/SÄV
Härkönen, Liisa Kaarina (1935) 57–59, 60–61, 62
Härö, Sisko Elli Päivikki (1935) 57–61, KOPT 60
Hästbacka, Margit Josefina (1904) 23
Hästbacka, Ulf Per Erik (1945) 64
Hätälä, Veikko Ilmari (1912) 29–31
Häyhtiö, Karin Irmeli Marianne (1944) 65–67, 68–72, MO 72
Häyhtiö, Riitta Anneli (1940) 60–64, KOPT 64
Häyrynen, Maija Sofia (1960) 78–
Häyrynen, Tuula-Maria Elisabet (1948) 68–73, YLPT 73/V, SO 73
Höckert, Knut Ole (1898) 18–21, PT 21/PF
Höckert, Liv Sigrid (1908) 25–29, 31, PT 29/PF

Höckert, Siw (1945) ks. Ryde
Höglund, Arvid Valdemar (1895) 24–25
Höglund, Leo Allan Alfons (1928) 48–53, 55–60, 61, DI 52/TR, SKPM 53, KOPT 59
Högström, Agda (1891) 07–08
Hölsä, Paula Anita (1930) 58
Hölsömäki, Ulla-Maija (1949) ks. Uusipaikka
Höylä, Veikko Sakari (1935) 56–63
Höök, Jouko Sakari (1917) 39
Id, Hannu Tapani (1932) 55–59, 63, DI 58/KLAR, SKPM 60
Idefelt, Runar Gustaf Johannes (?) 16
Idestam, Ingrid Elisabeth (1872) 91–92
Idestam, Karin Sofia (1869) 89–90
Idman, Sigurd (1944) 63–69, 72–73, KU 66
Igari, Naoko (1951) 74–75
Ignatius, Arthur (1870) 88–93, PT 93/ORG
Ignatius, Eija (1912) 31–33, PT 34/VLC
Ignatius, Heli Kaarina (1944) (-Fleet) 64–69, 77, YLPT 69/PF, DI 77/PF
Ignatius, Jouko Jalmar (1920) 40–41, 42–47, 48–49, DI 49/V
Ignatius, Kaarina (1907) 30–33
Ignatius, Raina Ilona (1911) 30, 32–38, 47, DI 36/PF
Ignatius, Väinö (1904) 31
Ihander, Aina Naemi (1901) 18–22
Iivarinen, Toivo Olavi (1905) 26–30
Iivarinen, Urpo Eino (1916) 36–39, 40–41, 42–43
Iivonen, Yrjö Ilmari (1925) 45–46, 47, 61–63
Ikkelä, Merja Hannele (1955) 75–, YLPT 80/PF, SO 80
Ikonen, Aili Ansa Inkeri (1913) 32–33
Ikonen, Anna Siviä (1890) 09–11
Ikonen, August (1865) 95
Ikonen, Hannu Tapio (1955) 80–
Ikonen, Hertta (1891) 09–12
Ikonen, Jaana Susanna (1961) 80–
Ikonen, Juha Martti (1955) 76–80
Ikonen, Katri Ester (1906) 23–27, 31, PT 27/PF
Ikonen, Kerttu Maria (1899) 18–22
Ikonen, Lauri Ilmari (1888) 06–07
Ikonen, Raili Inkeri (1928) 50–52, 53–55
Ikonen, Saima Impi (1899) 15
Ikävalko, Eeva-Kristiina (1951) (-Alvas) 69–77, YLPT 75/FL, SO 76
Ikävalko, Ritva Marjatta (1944) 65–66, 67
Ilkka, Pentti Antero Mikael (1928) 51–52
Illberg, Ingeborg (1879) 97–02, 03–04
Ilmanen, Jaakko Gustaf Johannes (1919) 42–45
Ilmolahti, Hannu Juhani (1957) 76–79 YLPT 80/L
Ilmonen, Hellin Margit (1896) 14–15
Ilmonen, Kari Robert (1931) 54–61, PT 61/ORG
Ilola, Hannu Kaarlo (1955) 74–, KU 78, KIPT 78, DI 81/ORG
Ilomäki, Juha Tapio (1904) 19–22
Ilomäki, Paula Irmeli (1958) 78–
Ilves, Birgit Elisabeth (1929) ks. Ingman
Ilves, Carita Elisabeth (1954) ks. Holmström
Ilves, Jaakko Eero Juhani (1953) 72
Ilves, Jan Karl (1927) 47–50, DI 50/PF
Ilvonen, Kyösti Juhani (1925) 46
Immeli, Aino Kaarina (1949) 68
Immonen, Elvi Sirkka (1919) ks. Wilenius
Immonen, Jaana Kristiina (1958) 78–, YLPT 80/FL, SO 80
Immonen, Jyrki Olavi (1959) 78–
Immonen, Kirsti Annikki (1914) 33–35
Immonen, Outi Annuli (1951) 70–77, MO 75, YLPT 77/PF, SO 77
Immonen, Seija Tuulikki (1940) 61–63, 64–66, MO 66
Immonen, Viljo Kalervo (1919) 42–45
Inberg, Karl Ole Magnus (1913) 34
Ingelbrink, Christoph (1958) 81–
Ingelin, Riitta Anneli (1958) 78–
Ingervo, Maire (1916) 35–37
Ingerö, Kirsti Raakel (1924) 52–54, MO 54
Ingerö, Pentti Tapani (1956) 78–
Ingman, Anna Evi Maria (1879) 96
Ingman, Birgit Elisabeth (1929) 47–53, DI 43/PF
Ingman, Carl Gustav Yngve (1895) 15–17
Ingman, Elli Elisabeth (1934) 49–55, 57–58, MO 53, DI 56/H
Ingman, Lempi (1893) 20–21
Ingman, Marta (1894) ks. Appelberg
Ingman, Max Erik (1911) 36–39
Ingman, Olavi (1903) 21–22, 23–27, 28, DI 28/ORG
Inkala, Jorma Matti Antero (1946) 66–72, 73–74, YLPT 70/PF, SO 71, DI 74/PF
Inkala, Liisa Marjatta (1948) ks. Rousti
Inkala, Ritva Tuulikki (1939) 61–66, 68, KOPT 65
Inkiläinen, Aimo Juhani (1945) 70–71, 73
Inkinen, Edv. (1880) 03–04
Inkinen, Erkki Johan (1924) 40–41, 45, 46–49
Inkinen, Kirsti Annikki (1943) 64–66, 67–69
Inkinen, Martti Juhani (1934) 68–69
Inkinen, Matti Ylermi (1938) 57–60
Inkinen, Otto Henrik (Heikki) (1920) 45–46
Innamaa, Aili Marjatta (1950) 69
Innilä, Otto Mikael (Mikko) (1922) 47–48, 54–55, 56–57, PT 58/L
Into, Irja Sanelma (1914) ks. Vehmas
Isacsson, Sture (1937) 54–58, 59–63, KIPT 58, PT 63/ORG, MJ 63, DI 63/ORG
Isakson, Georg (1904) 21–25
Isaksson, Fredrik Donatus (1883) 04

Isaksson, Synnöve Maria (1937) ks. Finne
Isoaho, Päivi Kristiina (1948) ks. Kontu
Iso-Hiisi, Sirkka-Anneli (1948) ks. Merensola
Isojärvi, Oiva Antero (1948) 67–72
Isokyröläinen, Kosti Johannes (1896) 20–24, 26–27
Isoluoma, Päivi Hilma (1959) 76–
Isosamppi, Helvi Lyyli (1907) 29–33
Isotalo, Hanna-Lea (1958) ks. Koskimies
Isotalo, Lea Tuulikki (1913) 31–36, DI 36/PF
Isotalo, Terhi Aulikki (1947) 66–73, MO 71, YLPT 73/L
Issakainen, Aili Johanna (1908) 30–31
Issakainen, Lauri (1947) 66–70
Issakainen, Ritva Tuulikki (1939) ks. Inkala
Issakainen, Sakari (1938) 62–65, PT 65/ ORG, KIPT 65
Isännäinen, Laila Kyllikki (1917) 37–38
Itkonen, Aino Elina (1921) 48–54, MO 53
Itkonen, Eine Karin (1934) 60–64
Itkonen, Kaija-Liisa (1927) 54–60, MO 57, PT 62/L
Itkonen, Kustaa Evald (1891) 17–22, PT 23/ SÄV
Itkonen, Leena Ilona (1917) ks. Kolehmainen
Itkonen, Martta (1900) 17–18
Itkonen, Ritva Annikki (1934) 53–62, 64–65, KOPT 59, DI 62/L
Ito, Ikuto (1953) 76–78, DI 77/PF
Ito, Yoko (1947) 68–70
Itäaho, Viljo Vilho (1909) 31–38, 41–44
Jaakkola, Inkeri Vieno Klaara Margareta (1905) 27–31
Jaakkola, Kauko Allan (1911) 29–30
Jaakkola, Riikka Eeva Kyllikki (1943) ks. Mäkimattila
Jaanivald, Liis (1957) 77–
Jaantila, Anu Kristiina (1957) 75–76, 77–, MO 80
Jaanu, Lotta-Liisa (1939) ks. Elo
Jaatinen, Martti Johannes (1938) 58–59
Jaatinen, Osmo Juhani (1934) 57–61
Jaatinen, Reima Veikko (1945) 65–67
Jaatinen, Ritva Irmeli (1958) 77–
Jaatinen, Sirkka Helena (1954) 76–
Jaatinen, Soile Tellervo (1946) 66–74
Jaavamo, Paul Antero (1946) 64–66
Jacobsen, Mary There (1909) 26–28
Jacobsen, Vera (1890) 09–11, 12–13
Jacobson, Bert Albert Matias (1940) 71–73
Jacobson, Dolly Margit (1890) 11–13, 14, 15–16
Jacobson, Ragni Maria (1896) 15–17, 18, 21–22, 30–31
Jaeckel, Paul Rafael (1880) 07–08
Jahkonen, Aira Kyllikki (1909) 29–30
Jakahama, Jakeshi (1944) (?)
Jakobsson, Irene Emilia (18890) 99–00
Jakobsson, Tuula Marianne (1943) 65–66
Jakonen, Jorma Rafael (1936) 59
Jakuboff, Boris (1894) 12–15, 16
Jalas, Helmi Marjatta (1913) 29–33
Jalas, Jaakko Juhani Aleksanteri (1915) 41
Jalas, Jussi Tapio (1941) 61–62
Jalas, Pekka Toivo Tapani (1940) 63–70
Jalasmaa, Pauli Ilmari (1946) 65–68
Jalasoja, Terttu Orvokki (1916) 46–47, 48–49, 50
Jalasvirta, Martti Elis (1932) 55–57
Jalava, Eino Edvard (1899) 21–22
Jalava, Martta Elisabet (1896) 22–23, 28–30
Jalkanen, Aila Mirjami (1938) ks. Reinikainen
Jalkanen, Anna Lydi (1872) 88–90
Jalkanen, Edvard Samuel (1929) 55–58, KOPT 59
Jalkanen, Elna Hannele (1950) 70–76, MO 76
Jalkanen, Kaarlo Mikko Juhani (1937) 58–61
Jalkanen, Laura Liisa (1952) 72–78, 80, MO 80
Jalkanen, Lea Helmi Kaarina (1947) 66–67
Jalkanen, Marja-Leena (1943) 61–63
Jalkanen, Pirkko Päiviö (1924) ks. Oksanen
Jalkanen, Väinö Ilmari (1893) 33–36
Jalonen, Ami Marjatta (1924) 54–62
Jalonen, Antti Aarne (1910) 29–30
Jalonen, Juhani Antero (1953) 79–80
Jalonen, Sirkku Katariina (1957) ks. Kekola
Jalovaara, Elisabeth (1928) 51–54
Janhunen, Anna-Maija (1931) 50–54, 63–66, PT 67/L
Janhunen, Ruth Kaarina Marita (1924) 43, 46–48
Jankeri, Ensio Johannes (?) 48
Jankeri, Kai-Juhani (1947) 68–71, 72–75
Jansén, Else (1908) 26–29
Jansén, Gunvor (1909) 26
Jansson, Héléne Ingeborg (1883) 01–04
Jansson, Hellen Margaret (1907) 22–23
Jansson, Katie (1891) 12–13
Jansson, Linnea Marianne (1947) 72–75
Jansson, Wera Elisabet (1889) 07–10
Jantunen, Eero Kalevi (1933) 52–56
Jantunen, Eero Kalevi (1934) 55–57, 58–62, KIPT 59, PT 62/ORG, MJ 62
Jantunen, Eino (1930) 53–54, 55–56, 57–62
Jantunen, Emil (1883) 07
Jardin, Hedvig Marguerite du (1907) 23–28, PT 30/PF
Jarmusch, Kasimir (1885) 10
Jartamo, Viljam (1899) 26–36, 38–39
Jarva, Veli Toivo (1898) 19
Jarvola, Jukka Niilo Akseli (1940) 61–68, KOPT 65
Jarvola, Tuula Kaarina (1944) 63–68, 69, MO 67
Jasinski, Veikko (1899) 22, 36–38

Jaskari, Isak (1901) 29–30, 31
Jaskari Ritva Heloisa (1944) 66–71, MO 71
Jatkola, Aino Margareta (1952) 73–78, YLPT 78/V, SO 78
Jatkola, Eino (1895) 20–22, 24
Jauhiainen, Tuure Tauno Ensio (1909) 31, 36–37, 38
Jendras, Sonja (1886) 07
Jenkins, Fitzgerald Huntington Jr. (1942) 68
Jensen, Iselin (1909) 26–27
Jerkku, Kari Pekka (1954) 73–, KU 77, YLPT 78/ORG, SO 78, KIPT 78, MJ 81, DI 81/ORG
Jerkku, Kari-Pekka Tapani (1944) 71–73
Jern, Eva Elisabet (1958) 77–
Jernberg, Gustaf Wäinö (1872) 94–96
Jernberg, Thyra Zelia (1871) 93–94
Joachimsson, Sonja Ingeborg (1910) 28–30
Joensuu, Anna-Maija (1960) 79–
Johansen, Johan-Otto (1947) 70–72
Johanson, Anna Helena (1902) 19–21
Johanssen, Anna (1894) 13–14
Johansson, Ann-Sofi (1917) 35–38, 52–56, MO 54
Johansson, Bengt Viktor (1914) 32–39, 40–41, 45–47, DI 47/SÄV, KPM 47
Johansson, Brita-Liisa (1953) ks. Lindholm
Johansson, Cecila Adina (1901) 20–21
Johansson, Dagmar (1896) 12
Johansson, Elin (1866) 82
Johansson, Elsa Karin Alexandra (1905) 20–21
Johansson, Helena Levina (1915) 34–38
Johansson, Juha Pekka (1958) 79–
Johansson, Kaarina (1909) 28
Johansson, Lars Werner (1925) 42–43, 45–51
Johansson, Marja Elina (1911) 28–29
Johansson, Markku Henrik (1949) 70–71
Johansson, Markku Teuvo Olavi (1942) 61–66
Johansson, Paavo (1895) 16–19
Johansson, Signe (1895) 19–22
Johansson, Urho Reinhold (1907) 25–26, 27–28, 45–49, KPM 49
Johns, Berit (1936) 62–63
Johnson, Jeffrey Curtis (1955) 77–78
Johnsson, Johannes Emil (1901) 20–27, 28–32
Jokela, Sointu Orvokki (1916) 40–41
Jokela, Teuvo Sakari (1931) 51–52, 53, 54–55
Jokela, Timo Juhani (1941) 60–62
Joki, Marja-Leena (1935), 55–60, 61–62, KOPT 59
Joki, Salme Kaarina (1927) 46–52
Jokiaho, Ritva Kyllikki (1957) 76–
Jokilehto, Hilkka Annikki (1915) ks. Pölhö
Jokinen, Antti Ilmari (1951) 72–77, 78–80
Jokinen, Arvo (1938) 59–60
Jokinen, Eeva (1920) 42–45
Jokinen, Erkki (1941) 60–71, KOPT 63, YLPT 67/PF, MJ 68, SO 70, DI 70/SÄV
Jokinen, Iris Marjatta (1923) 44–45, 48–49
Jokinen, Lea Lahja Linnea (1955) 74–79, KU 78
Jokinen, Matti Juhani (1956) 75, 76–78
Jokinen, Mauno Nikodemus (1913) 32
Jokinen, Paula Carita (1954) 80–
Jokinen, Reijo (1934) 58–62, KIPT 62
Jokinen, Ritva Inkeri (1942) ks. Rahikainen
Jokio, Armas Taisto (1918) 43–46
Jokipii, Martti (1892) 22–24
Jokipii, Miika Markus (1947) 66
Jokiranta, Esa Matti (1959) 80–
Jolkin, Vuokko Annikki (1936) 52–53
Jolma, Virpi Pirkko Maarit (1947) 68–72, MO 72, KU 72
Joneson, Kaj Viking (1935) 53
Jorasmaa, Kauko Tapio (1952) 70–72
Jordan, Bernhard Mitchell (1935) 56
Jormakka, Tarmo (1917) 37
Jormalainen, Tarja Lea (1957) 76–, MO 81
Joronen, Tellervo (1917) 46–48
Jortikka, Airi Vappu Helena (1957) 78–
Jortikka, Eliisa Tellervo (1952) 72–, MO 76, YLPT 78/L
Jortikka, Kerttu Wilhelmiina (1893) ks. Kärnä
Jortikka, Sisko Anneli (1949) 71–77, 78, MO 77
Joukamo, Erja Kaarina (1960) (-Ampuja) 79–
Joukio, Ritva Kaarina (1943) 63–70, YLPT 69/V, SO 69
Joula, Leea (1940) 58–62
Jounela, Markku Aarne Einari (1944) 64–68, 69, MO 68
Jouppi, Sakari (1898) 22–23
Joutsenvirta, Aarre Antero (1957) 77–
Jovero, Voitto Ilmari (1912) 35–39, 41
Jukkala, Kirsi Maaria (1956) 75–76
Jukkala, Marja Aulikki (1961) 79–
Jukkola, Erkki (1925) 54–57, KIPT 58
Julenius, Gunnel Julia Augusta (1903) 37
Julin, Brita Sofia von (1879) 97–98, 99–03
Julin, Gerd Christine-Louise (1961) 80–
Julin, Karin Regina von (1914) 32–34, 35–39, DI 39/PF
Julin, Rachel von (?) 04
Julin, Ulla-Maj (1921) 55–62
Jung, Gunlög (1906) 24–32
Junnila, Meeri Johanna (1901) 18–23, PT 23/PF
Junttu, Laura Lemmikki (1908) 28–29, 30–31, 34
Junttu, Ture Armas (1911) 30–32, 33, 36
Juntunen, Eino Arvid (1897) 24–26
Juntunen, Jorma (1930) 50–52, 58–61

Juntunen, Jouko Kalevi (1951) 71–75, 76–79, 80, MO 77, YLPT 80/PF, SO 80
Juntunen, Kauko (1910) 34
Juntunen, Leena Maria (1940) ks. Väätäinen
Juntunen, Seppo Arvo Pellervo (1942) 61–62, 64–68
Juntura, Hannu Toivo Tapani (1948) 71–76, 77, YLPT 77/FL
Juntura, Pirkko Helena (1947) 67–73, KU 71
Juntura, Timo Heikki Kalervo (1951) 73–, YLPT 79/VLC, SO 79, DI 81/VLC
Jurwa, Elis Waldemar (1873) 89–93
Jurva, Hanna (1897) 19–23
Jurvanen, Eine Annikki (1930) 52–55, 56, 58–60
Jurvanen, Irja Vieno (1932) 52–54, 55, 60, 61–63, PT 63/PF
Jurvanen, Pentti Ilmari (1929) 51–57, MO 56 PT 57/L
Jurvanen, Pirkko-Liisa (1920) 41–45, 49
Jurvelin, Esko (1935) 64–65
Jurvelius, Aatto Juho (1904) 29–34, PT 34/PF
Juselius, Birgit (1928) 48–51
Juselius, Elma (1895) 15–17
Juselius, Hemming Gabriel (1905) 24–25, 26–28, 29–30, 31–32
Juselius, Maria (1909) 27–28, 29–32
Juselius, Terttu Helena (1898) 16–19
Juselius, Urho Toivo (1883) 02
Jussila, Antti Olavi Einari (1910) 47, 50–51
Jussila, Arja Aulikki (1939) 57–58
Jussila, Aune Ilona (1913) 46
Jussila, Eino (1908) 29–32, 34, 35–36, DI 36/ORG
Jussila, Helvi Airi Elisabeth (1909) 28–29
Jussila, Kari Juhani (1947) 66–70, 71–72
Jussila, Kari Martti (1943) 62–69, PT 66/ORG, KU 66, DI 69/ORG
Jussila, Kerttu Aino Elisabeth (1892) 09–12
Jussila, Lahja Marjatta (1941) ks. Huhtinen
Jussila, Martti (1905) 35
Jussila, Rauno Heikki Juhani (1949) 70–78, YLPT 76/PF, DI 76/PF
Jussila, Riitta Marjatta (1954) 73–, YLPT 79/PF, SO 79
Jussila, Seppo Antero (1936) 56–60, KIPT 59, DI 60/ORG
Jussila, Sirkka-Liisa (1945) 65–73, KU 68, YLPT 71/ORG, KIPT 73, DI 73/ORG
Jussila, Toini Aura Elisabeth (1893) 11
Jussila, Wladimir (1912) 30, 35–39, 40–41
Juuri, Esko Johannes (1935) 63–65, SKPM 66
Juurioja, Karl Sakeus (1890) 08
Juustinen, Yrjö Alvar (1910) 33–34
Juutilainen, Elma Ilona (1897) 16–21
Juutilainen, Esa Markku (1952) 72–77, MO 77
Juutilainen, Hanna Kristiina (1961) 80–
Juutilainen, Petri Ole Sakari (1953) 72–79, 80–, YLPT 79/TRB, SO 79, DI 81/TRB
Juvani, Laura Edith (1909) 28–31
Juvonen, Juha Samuli (1952) 73–, YLPT 79/KIT, SO 79
Juvonen, Jukka Antero (1955) 75–, YLPT 79/PF, SO 79, DI 81/PF
Juvonen, Matti (1893) 23–27
Juvonen, Matti (1897) 19–27, 29
Juvonen, Mauri Tapani (1921) 45–47, 48–51, MO 51
Juvonen, Risto Juhani (1927) 50
Juvonen, Sirpa Anneli (1952) 71–78, YLPT 74/V, DI 78/V
Juvonen, Terhi Maria Elina (1950) 69–74, MO 73
Juvonen, Tuija Hannele (1962) 78–80
Juvonen, Weikko Ernest (1871) 86–87, 88
Jylhä, Harland Johannes (1924) 55–56
Jylhä, Sisko Elina Aulikki (1947) 67–72, 73–76, YLPT 75, SO 75
Jylhä-Vuorio, Matti Aarni Olavi (1951) 71–77, YLPT 77/OB, DI 77/OB
Jylhä-Vuorio, Sirkka Margit (1952) ks. Lehtomäki
Jyrhämä, Outi Kaarina (1953) 73–78
Jyrkivaara, Lyyli (1921) 40–41
Jyrkiäinen, Reijo Einari (1934) 56–62, DI 63/SÄV
Jytilä, Paavo Armas (1932) 55–60, KIPT 59
Jäderholm, Gunnar (1894) 12–13, 14–15
Jägerhorn, Dagmar Eleonore Angelique (1869) 88–89
Jägerskiöld, Anna Jenny Mari (Ann-Mari) (1896) 15–18
Jämbäck, Kari Juhani (1960) 79–
Jämsä, Osmo Tapio (1943), 67–71, MO 70, YLPT 71/TR, KOPT 71, MJ 71, KU 71
Jänne, Pietari (1899) 34–37
Jäntti, Jussi Pauli Kalevi (1960) 79–
Jäntti, Paavo Kalevi (1919) 48–49
Jäntti, Tuire Hannele (1945) ks. Lehtiniemi
Jäppinen, Auli Raija Anneli (1946) 65–69
Jäppinen, Pekka Olavi (1960) 80–
Järf, Heikki Allan (1938) 57–61, KIPT 61
Järnefelt, Edward Armas (1869) 87–90
Järnefelt, Helmi Julia (1871) 89–80
Järvelä, Eija Helinä (1957) 76–, YLPT 81/L, LO 81, DI 81/L
Järvelä, Hertta Päivi (1925) 42–47, PT 47/PF
Järvelä, Mauno Ilmari (1949) 69–75
Järveläinen, Leena-Maija (1917) 35–36
Järveläinen, Maila (?) 24–29, 31, 32
Järveläinen, Thelma Elisabeth (1918) 42, 45–46
Järvensivu, Kauko Mikael (1956) 75–76
Järventaus, Helvi Kaarina (1909) 28–30
Järvi, Ragnhild Elina (1897) 20–21

Järvilehto, Siiri Marjatta (1947) 67–72, 77, MO 71
Järvilehto, Taneli Ilmari (1929) 56–57
Järvinen, Artturi Valdemar (1900) 20–22
Järvinen, Aune J. (1900) 27–28
Järvinen, Aune (1909) 27–29, 30–32
Järvinen, Eeva (1919) 39
Järvinen, Ire (1904) 36
Järvinen, Klaus Untamo (1936) 61–67, PT 65/KLAR, MO 66
Järvinen, Matti Johannes (1954) 73–, YLPT 81/TRB
Järvinen, Meri Liisa (1904) 21–24, 25, 26–27
Järvinen, Olavi Akseli (1914) 35
Järvinen, Päivi Hannele (1960) 79–
Järvinen, Ritva Kyllikki (1944) 63–64
Järvinen, Sirpa Kristiina (1955) 75–80, MO 79
Järvinen, Tuija (1944) 67–71, MO 71
Järvinen, Yrjö Valdemar (1910) 29–30
Järviö, Henrik G. (1871) 92
Järviö, Maire Mirjam (1910) 39
Jäykkä, Aino Hellin Johanna (1917) 40–41, 45–47
Jääsalo, Aarne Olavi (1907) ks. Grönholm
Jääskeläinen, Eero Aulis (1932) 53–57, 60, KIPT 57
Jääskeläinen, Elma Ester (1913) 34–36
Jääskeläinen, Juha Aukusti (1909) 35–38
Jääskeläinen, Jyrki Mies (1916) 36–38
Jääskeläinen, Jyrki Tapani (1956) 74–79, YLPT 79/TR, SO 79
Jääskeläinen, Vesa (1910) 35
Jääskeläinen, Viljo Kullervo (1930) 51–52, 54–57, 58–60, MO 53, KIPT 53, PT 58/L, DI 60/L
Kaakonkalvo, Oskar (1866) ks. Kruskopf
Kaarento, Artturi (1905) 38–39, 40–41
Kaarisola, Ahti Ilmari (1938) ks. Krook
Kaarisola, Satu Päivi Inkeri (1960) 80–
Kaarla, Sirkka-Liisa (1919) 40–41
Kaarna, Matti Samuli (1956) 76–, MO 81
Kaarna, Lauri Samuli (1897) 22–23
Kaarna, Salli (1902) 20–21, 23
Kaarne, Vilho Erik (1908) 32–33
Kaartinen, Josef (1905) 25–26
Kaartinen, Kaarlo (1930) 55–57
Kaartinen, Paula Katariina (1929) ks. Poutanen
Kaartotie, Juho (1872) ks. Kröger
Kaasalainen, Kaarlo (1909) 32–33
Kaasinen, Marja-Leena (1945) 62–66, MO 66
Kadenius, Ester Karin (1896) 15–16, 18–20
Kahelin, Elsa Monica (1921) 38–39, 40–44
Kahelin, Helmi Charlotta (1865) 83–84
Kahelin, Karl Henrik (1905) 23–24
Kaheri, Margareta Greta (1914) 38–39
Kahila, Hellin Kaarina (1904) 22–23
Kahila, Ulla-Maija (1945) 65–71, 73–74, MO 69
Kahilainen, Raili (1892) 18–21
Kahilakoski, Hannu (1944) 65–73, KU 68, YLPT 72/ORG, DI 72/ORG
Kahilakoski, Maria Elisabet (1942) ks. Wahl
Kahra, Aukusti Eljas (1888) 09
Kahri, Jalmari (1906) 46
Kahri, Lempi (1909) 44–45
Kahva, Reino (1897) 16–18, 20–21
Kaihlanen, Asta Lea (1915) 38–39
Kaijala, Liisa (1913) 47–50, MO 50
Kaila, Robert (1885) 10–15
Kainulainen, Jarmo Tapio (1959) 78–
Kainulainen, Marja-Liisa (1958) ks. Laamanen
Kaipainen, Jouni Ilari (1956) 75–
Kaipainen, Tapani Herkko Kaarle Kustavi (1940) 59–64, 67–68, 70, KIPT 64
Kaipiainen, Akseli Einari (1903) 28–32
Kaipiainen, Wieno-Edel (1902) 19–20
Kairus, Rauha Kyllikki (1903) 22–23
Kaisla, Larri Kalevi (1946) 66–68
Kaislaranta, Elli Aleksandra (1899) 18–22
Kaistila, Iivar Emil (1880) 08, 18–19
Kaitera, Liisa Marjatta (1945) 65–69, 71, YLPT 70/FL, DI 72/FL
Kaitoniemi, Aino Marjatta (1930) 60–61
Kaituri, Harri Tapani (1948) 66–70
Kaivola, Asko Tauno Tapani (1937) 55–58, 59–60, 70–71, KIPT 60
Kaivola, Riitta Maaret (1939) 60–65, 66
Kaivola, Tauno Sakari (1912) 36–37, 38, 43–44, DI 44/L
Kajaan, Fredrik Henrik (1873) 95
Kajanne, Seija Louna Kyllevi (1919) 42–47
Kajanti, Aili (1897) 25–26
Kajava, Helmi Elisabet (1887) 11–12
Kajova, Uuno (1896) 45–46, SKPM 46
Kakko, Irja Inkeri (1917) 45–56, MO 57
Kakko, Kirsi Marjatta (1939) 63–65
Kakko, Raili Sanelma (1930) 50–53, MO 53
Kakko, Timo Juhani (1942) 69–73, 74, 75, 79, 81–, YLPT 81/CB, SO 81, DI 81/CB
Kakkuri, Pirjo Sisko Kaarina (1947) 67–71, MO 71
Kaksonen, Mirjami (1915) 34–39, 41, DI 39/L
Kalanne, Ines Ingeborg (1910) 43–44
Kalema, Erkki (1915) ks. Gallen
Kalenius, Markku Johannes (1944) 65–68
Kalijärvi, Reino Erkki (1914) 31–34, 35, 38–39, DI 39/ORG
Kalke, Siro Selma Lusciania (1892) 11–16, PT 16/L
Kallio, Annukka Margareetta (1948) 66–67
Kallio, Arto Heino Ilmari (1939) 55–56, 61–62, 63–64

Kallio, Erkki Olavi (1959) 78–
Kallio, Helmi Sisko Hellin (1919) 36–37
Kallio, Ilkka Antti (1923) 44–45
Kallio, Mari Liisa (1942) 64–65
Kallio, Raila Tellervo (1935) 55–60, 61–65, DI 65/L
Kallio, Riitta Tellervo (1947) 66–67, 68–74, MO 71, YLPT 74/PF, SO 74
Kallio, Seppo Kalevi (1956) 75–, YLPT 79/KIT, SO 79
Kallio, Sylvi Manta Marjatta (1910) 31–32
Kallio, Taimi (1911) 29–32
Kallioinen, Anna Liisa (1919) 37–39, 46–47
Kallioinen, Ossi Antero (1951) 80–
Kallio-Kokko, Aarne Johannes (1932) 52–54
Kalliomaa, Ilkka Antti Eljas (1943) 64–65, 66
Kalliomäki, Kaija Helena (1952) ks. Lamminpää
Kallioniemi, Sole Kyllikki (1909) 27–32, 33, DI 33/PF
Kalminen, Marja-Terttu Tellervo (1951) 75–76, YLPT 76/PF, SO 76
Kalske, Allan Eygen (1897) 25
Kalske, Saima Maria (1891) 14
Kalso, Aino-Sisko (1907) 38–39
Kamb, Ellen Irene Sänkas (1905) 38, 56–57
Kamtsan, Ljubow (1903) 21, 22–24
Kamtsan, Nina (1896) 18–20
Kamu, Eeva Marjatta (1943) ks. Meritähti
Kamu, Esa Veli (1944) 64–65, 66
Kamu, Monna Sylvia (1949) 68–74, YLPT 76/PF, SO 76
Kamu, Okko Tapani (1946) 65–66
Kananoja, S. Johannes (1930) 55–57
Kanerva, Simo Sakari (1945) 77–78
Kanervo, Mauri Oskari (1948) 68–69
Kanervo, Paavo Antero (1949) 68
Kangas, Eino (1903) 30–31, 32–33, 35–36
Kangas, Eino Timo Emil (1950) 69–77
Kangas, Juha Jaakko Antero (1945) 64–71
Kangas, Marjatta Paula (1933) 61–62
Kangas, Melvin Karl (1933) 72–74
Kangas, Olli Pentti Tapio (1948) 67–74, 75–77, 81–
Kangas, Tuomo Tapio (1950) 70–74, KU 74
Kangasluoma, Pirjo-Riitta Elisabet (1949) 68–74, YLPT 74/VLC
Kangasluoma, Ritva-Liisa Johanna (1960) 79–
Kangasmaa, Ragni Maria (1896) ks. Jacobson
Kangasniemi, Heli Liisa Maria (1954) ks. Luosma
Kankaanpää, Heidi Anneli (1957) 76–77
Kankaanpää, Jarmo Kalevi (1953) 72–79
Kankaanpää, Kalervo (1918) 37–39, 40–41, 42–43, 44, 51–52, PT 52/T
Kankaanpää-Pekkonen, Tuulikki Eliisa (1948) 74–78, 79–
Kankaanrinta, Aino Elli (1893) 12–16, 18
Kankaansyrjä, Josefiina (1890) 27–30
Kankainen, Eva Mirja Margareta (1920) 40–41, 44–45
Kankainen, Helmi Aliina (1919) 40–41, 42–44
Kankainen, Liisa Irmeli (1949) 72–77, 78, MO 78
Kankainen, Päivi Anitra (1959) 79–
Kankainen, Sirpa Helena (1955) 74–80
Kankainen, Vesa Aarno (1954) 73–80, YLPT 80/V, SO 80
Kankkunen, Anna-Mari (1957) 76–
Kankkunen, Marja-Terttu (1948) ks. Nenonen
Kankkunen, Martti Eino Mikael (1941) 62–65
Kankkunen, Martti Elmari (1901) 32–33
Kankkunen, Olli Taavetti (1955) 80–
Kankkunen, Toivo Heikki (1917) 45–53
Kannel, Aili Johanna (1913) ks. Viljanen
Kansa, Aarne Tapani (1949) 74–78
Kansanen, Eero Aulis (1917) 43
Kansanen, Saara Mirjam Alfina (1921) 40–46
Kantokorpi, Niilo Ilmari (1929) 51–54, 56
Kantola, Arno Rurik (1948) 77–80, KU 79
Kantola, Emil Herman (1905) 30, 31
Kantola, Erkki Veli-Matti (1946) 64
Kantola, Heino Allan (1929) 54–56, 58–60, MO 57
Kantola, Hilpi (1939) ks. Leino
Kantola, Leena (1945) 72–78, 79, YLPT 78/VLC
Kantola, Marja Irmeli (1942) 60–64, 69–70
Kantola, Usko Toivo (1913) 34–35
Kanykoff, Ädhäm (1916) 38–39, 40–41, 48–50
Kapanen, Salme Kaarina (1912) 30–37, 42–43
Kapanen, Taimi Sofia (1909) 18–23, 24–27, 28
Kapiainen, Viola Kaarina (1929) 47–49, 50–54
Kapiainen, Wirginia Marketta (1930) 47
Kaplas, Maili (1910) 43–49
Karahka, Veli-Pekka Tapani (1949) 68–74, 75
Karajärvi, Marja Sirkka Margareta (1917) 36–37
Karanko, Pirjo Marjatta (1943) 62–67, MO 66
Karanko, Toini Linnéa Mathilda (1923) 44–50, 52–53, Mo 53
Karanko, Yrjö P. (1883) 16, 30–31
Karaste, Toivo Enok (1907) 35–36
Karavaara, Erna Seija (1938) 59–64
Karelahti, Markku Antero (1936) 61–62
Karén, Aarre Einari (1932) 55–56
Karesalo, Helli (1940) 58–61, 63–68
Karesalo, Kaija Irmeli (1946) 67–71

Karhi, Eeva Kristiina (1954) 74–80, MO 79
Karhilo, Jaana Kirsi (1960) 77–78
Karhilo, Liisa Kyllikki (1930) ks. Karttunen
Karhio, Eila Matilda (1925) 47–51, MO 51
Karhula, Ville Iisakki (1946) 65–69, 70–72, KU 69, YLPT 72/ORG
Karhumäki, Maria Margareta (1928) 53–54, 55, 60–62
Kari, Aili (1909) 26–28
Kari, Lempi Wilhelmiina (1900) 21–24
Kari, Pekka Johannes (1931) 47–52
Kari, Saimi (1901) 22–26, 29–31
Kari, Wieno Otto Waltteri (1913) 36–38
Kari, Virpi Hannele (1953) 72–77, MO 76
Karikoski, Anne Maritta (1951) ks. Oppman
Karikoski, Erkki Emil Antero (1898) 24–26
Karila, Maija Inkeri (1956) (-Strandberg) 76–
Karila, Tauno Vilho (1908) 29–32
Karilas, Helmi (1896) 16–18, 19–20
Kariste, Yrjö (1919) 41
Karjagin, Georgi (1889) 15–19
Karjalainen, Ahti Eino (1907) 22–31, 42–44, 45–47, DI 47/SÄV, KPM 47
Karjalainen, Ensio Antonius (1908) 27–29
Karjalainen, Erkki Emil (1906) 26–28, 29–31, PT 32/PF
Karjalainen, Ester Linnaea (1905) 22–25
Karjalainen, Jouko Antero (1936) 59–65, 68–70, KIPT 63, YLPT 71/ORG
Karjalainen, Kari Tapio (1953) 74–
Karjalainen, Kirsti Hertta Anneli (1947) 67–71, MO 71
Karjalainen, Paul Emil (1904) 23–24, 28
Karjalainen, Pentti Vilho (1924) 42–49, 50, DI 51/PF
Karjalainen, Riitta Maija (1935) 55–63, KOPT 59
Karjalainen, Timo Vilho Matias (1958) 77–
Karls, Anna Brita (1941) 61–63
Karlson, Karl Henrik (1873) 91–95
Karlson, Leif Olof (1946) 68–72
Karlson, Vera Alice (1916) 35–39
Karlsson, Esther (1888) 09–11, 13–15, 19–20
Karlsson, Katri Marjukka (1954) 72–, KU 78, KIPT 78, YLPT 79/ORG, SO 79, DI 81/ORG
Karlsson, Lars Olof (1953) 72–, KU 76
Karlsson, Merita (1911) 29–30
Karlström, Maila Dolores (1913) 30–35
Karma, Erik (1909) ks. Gustafson
Karma, Kalevi (1949) 74–, YLPT 80/PF, SO 80
Karo, Helmi Amanda (1901) 20–23
Karosuo, Sirkka Maire (1924) 47–51, MO 51
Karpio, Juho (1892) 27–31, 33, PT 31/L
Karpo, Lea (1929) 47–50
Karpo, Raita (1941) ks. Marila
Karpoff, Nikolai (1904) 24–25
Karpoff, Paavo (1905) 24–26
Karppelin, Kaija (1905) 26–32
Karppinen, Marja Sinikka (1932) ks. Väinämö
Karppinen, Reino Heikki (1931) 51–53, 54–56, 59–61, KIPT 56
Karrakoski, Anna Matilda (1900) 18–19, 22–23
Karsten, Ellen (1863) 82, 83–84
Karsten, Elsa Maria (1876) ks. Malin
Karsten, Helmi (1867) 84–85
Karstén, Nanny Inge-Maj (1927) 47–50
Karsten, Olga (1902) 27–31
Kartimo, Annikki (1938) 60–61
Kartscheffski, Ljubow (1881) 06–07
Karttunen, Anja Helena (1954) 73–, KU 78, YLPT 81/L, KIPT 81, MJ 81
Karttunen, Anssi Ville (1960) 76–78
Karttunen, Eila (1926) ks. Sormunen
Karttunen, Lauri (1931) 51–63, MO 56, PT 56/ORG, DI 61/ORG, DI 65/L
Karttunen, Liisa Kyllikki (1930) 49–53, DI 53/PF, Mo 53
Karttunen, Mauno Antero (1936) 56–62, PT 63/L
Karttunen, Väinö (1913) 33–36, 39, 45, PT 41/L
Karu, Olavi Erkki (1916) 39
Karvanen, Elsa Sofia (1884) 02–05
Karvolin, Ludvig Oskar Eugen (1913) 32–34, 36–39
Karvonen, Arvi Aleksanteri (1888) 11–12, 13–14
Karvonen, Erkki Wilhelm (1892) 19–20, 35–36 PT 37/T
Karvonen, Helmi Ilona (1909) 26–29
Karvonen, Hertta (1896) 19–20
Karvonen, Reijo Olavi (1953) 74–79, MO 79
Karvonen, Uuno Johannes (1908) 34–35
Kask, Eeva Kristiina (1953) (-Valve) 76–79, SO 79, DI 79/PF
Kaskela, Kauko Erkki (1933) 60–62
Kaskela, Petri Henrik (1961) 78–
Kaski, Heino (1885) 07
Kaski, Leonard (1869) 93
Kaskinen, Väinö (1910) 28–29, 31–32
Kasper, Antero (1929) 48–49, 51
Kasper, Eira Anna Kaarina (1951) ks. Toivio
Kastarinen, Saara Lea Maria (1955) (-Jaakkola) 74–, YLPT 79/PF, SO 79, DI 81/PF
Kastinen, Mikko (1892) 18–19
Kataja, Lasse Tapio (1956) 75–, KU 80
Kataja, Lassi Pellervo (1940) 61–65, 66–72, DI 70/ORK, TO 71, DI 72/T
Kataja, Pirkko Liisa (1948) ks. Koivulehto
Kataja, Rauli Sakari (1949) 69–70
Kataja, Sirkka Liisa (1952) 72–79, 80–, YLPT 77/L

Kataja, Taina Helinä (1950) 69–74, MO 74, YLPT 74/L, LO 74, DI 74/L
Katajakoski, Jaakko Oiva (1906) 23–25
Katajala, Aaro Alvar (1928) 59–60
Katajamäki, Jarmo Kari Juhani (1948) 70–73, 77–80
Katajamäki, Matti Kalevi (1930) 57–61
Katajamäki, Pekka Tapani (1954) 70–75, 76–77
Katajasalo, Tyyne Adéle (1904) 23–24
Katajavuori, Eino Kullervo (1905) 29–31
Katajavuori, Esa (1940) 60–61
Katajisto, Ulla Katriina (1954) 75–, KU 81
Katrama, Jorma Kalevi (1936) 58–60, 61–64, DI 62/CB
Katrama, Kalle Rafael (1915) ks. Duktig
Kattainen, Martti Aleksanteri (1907) 31–32
Kattanen, Margareta (1902) 20–24, 26
Katz, Israel (1910) 38
Kauhanen, Marja Inkeri (1944) 63–71, YLPT 71/PF, SO 71
Kauhanen, Rauni (1925) ks. Soini
Kaukanen, Aino Katri Maria (1899) 18
Kauko, Väinö Olavi (1926) ks. Haapaniemi
Kaukonen, Paula Anneli (1961) 80–81
Kaukonen, Pirkko Maija Inkeri (1935) 57–59
Kaukoniemi, Markku Juha-Erkki (1944) 65–66
Kaupelin, Johan Emil (1875) 95–97
Kauppila, Riitta Kyllikki (1954) 77–
Kauppila, Sylvi F. Karoliina (1895) 14–17
Kauppila, Teuvo Martti (1927) 46
Kauppinen, Anna Dagmar (1876) 95
Kauppinen, Kerstin Birgitta (1937) ks. Alenius
Kauppinen, Maunu Kaarle Kristian (1958) 77, 79–
Kauppinen, Mikko Sakari (1954) 73–76, 77–, YLPT 78/KLAR, SO 78, DI 78/KLAR
Kauppinen, Pasi Pekka Juhani (1960) 79–
Kauppinen, Ritva Annikki (1934) ks. Itkonen
Kauriinvaha, Kerttu Kaarina (1907) 25–26
Kauto, Pirkko Kaarina (1938) 57–65, PT 63/L, DI 65/L
Kautto, Lempi Victoria (?) 18–22
Kautto, Mikko Matias (1943) 69–72, 73–74, YLPT 72/ORG, KIPT 74, MJ 74, DI 74/ORG
Kautto, Tuula Maria (1930) 59–67, 69, 73–75, KOPT 64, YLPT 65/L, DI 69/L, LO 75
Kavaleff, Anna (1866) 91
Kavén, Reijo Kalevi (1941) 65–66
Kavilo, Leena Sinikka (1951) 70–76, YLPT 75/VLC, DI 75/VLC, SO 76
Keane, Robert John (1948) 73–74
Keijola, Arto Matti Tapio (1947) 68–70, 72–74
Keinonen, Marita (1924) ks. Lattu
Keinonen, Timo Antero (1950) 69–74
Keinänen, Alma Matilda (1903) 19–21
Keinänen, Anna Liisa (1918) 46–47, 61–63
Keinänen, Anneli (1949) 68–73, KU 73
Keinänen, Risto Tapio (1957) 77–79
Kekki, Antti (1914) 50–53
Kekko, Ulla-Maija (1947) ks. Arlin
Kekkonen, Elma Ilona (1924) 43–48, 49–50
Kekkonen, Marja Elisabet (1932) ks. Linnala
Kekkonen, Pekka (1906) 31–32
Kekkonen, Reijo Tuomas Tapani (1961) 80–
Kekkonen, Vilho (1909) 44–50, PT 48/L, DI 50/L
Kekola, Paula Kristiina (1950) 68–74
Kekola, Sirkku Katariina (1957) 73–79
Kekoni, Toivo Johannes (1897) 22–26, 27–28
Kekäläinen, Pirkko (1930) ks. Poutiainen
Kela, Pirkko Liisa (1950) ks. Stenman
Kelo, Onni Olavi (1930) 49–52, 53, KPM 53
Keltanen, Rauno Matti (1943) 62–69, 70–72, YLPT 72/L, DI 72/L
Kemppainen, Raija Ilmi Tuulikki (1948) 75–79, 81–, YLPT 79/L, LO 79, DI 81/L
Kemppainen, Veli Juhani (1948) 76–, KIPT 81
Kemppainen, Vuokko Verneri (1912) 46–49
Kemppinen, Lauri Leo Olavi (1928) 48–51
Kena, Kirsti Elina (1926) 47–50
Kentala, Anna Kaarina (1954) 72–78, 79–80, YLPT 77/PF, SO 77, DI 80/PF
Kentala, Heikki Aaro (1920) 50–51, MO 51
Kentala, Leena Johanna (1932) 51–54, MO 54
Keravuori, Saima Inkeri (1901) 17–24, 25–30, 31–32, PT 30/PED
Kerkola, Hannu Kalevi (1934) 55–59, 61–62, PT 61/L, DI 62/L
Kerola, Sirkka Helinä (1920) 44–47
Kerppo, Kirsi Marja (1951) 70–74, 75–76, 77
Kerttula, Into (1911) 34, 35
Kerttula, Jouko Pentti (1943) 65–68
Kerttula, Lea (1913) 30–35, 36–37
Kerttula, Sinikka Elise (1956) 79–
Kervinen, Esa Einari (1929) 61–63
Kervinen, Maija Helena (1938) 63–67
Keränen, Liisa Maria (1939) 62
Kesamo, Hilja Maria (1889) ks. Siitonen
Kesanto, Kirsti Helena (1892) 11–12
Kesanto, Toini (1894) 13–14, 15–16
Keskinen, Eino Ilmari (1906) 25–26, 27–28
Keskinen, Hulda Maria (1893) 10–14
Keskinen, Johanna Inkeri (1954) 75–
Keskinen, Lauri Olavi (?) 46–47
Keski-Pomppu, Aarne Akseli (1901) 28–31
Keskitalo, Martti Juhani (1935) 60–61, 63–66, 69–72
Keso, Inkeri (1898) 15–17

Kesseli, Jorma Kalevi (1951) 76–80
Kesti, Asta Elisabeth (1949) 68–74, MO 72
Kesti, Eero Aulis (1959) 78–
Kesäniemi, Lauri (1885) ks. Kiljander
Ketola, Esa Juhani (1946) 69–74, 75–76
Ketola, Liisa Marjatta (1945) 66–73, KU 73
Ketola, Markku Tapani (1945) 64–70, KU 68, KIPT 71, DI 71/ORG, MJ 74
Ketola, Pauli Aaron (1958) 80–
Ketola, Yrjö (1901) 26–33, 35–36
Ketolainen, Eine Elise (1903) 25–28, 29, 36
Ketolainen, Matti (1867) 09–11, 12–14
Ketonen, Isak (1857) 86–87
Keto-Seppälä, Into Johannes (1908) 31–33, 35
Ketterer, Witaly (1908) 24–28, 29
Kettinen, Lauri Evert (1918) 45–47
Kettunen, Aili Inkeri (1910) 31–32
Kettunen, Anu Kristiina (1954) 76–78, 80–
Kettunen, Eva Katri Marjatta (1920) 38–39
Kettunen, Hannes (1898) 21–23, 24–25, 28–30
Kettunen, Hilkka-Liisa (1910) 28–29
Kettunen, Ilona (1945) ks. Reijola
Kettunen, Salli Lyyli Maria (1909) 30–34, 35–36, DI 37/ORG
Kettunen, Senja Ingeborg (1917) 42–45
Keurulainen, Reino Olavi (1907) 32–34
Keurulainen, Vilho Johannes (1904) 24–26, 30–31, 32–33
Keynäs, Sirkka Kyllikki (1928) 52–57
Kiander, Sirkka-Liisa (1917) 35–39
Kianto, Mervi Hilkka Elisabet (1947) 66–72, YLPT 70/PF, SO 70, DI 70/PF
Kiertonen, Karl August (1864) 91–92
Kihl, Elsa (1906) 21–24, 25
Kihl, Fritz (1902) 20–21, 23, 26–30
Kihl, Martha Katharina (1914) 40–41
Kihlman, Agnes Alfhild (1890) 10–11
Kiias, Anna-Liisa (1909) 36
Kiias, Ruben Fredrik (1905) 34–37, 38–39
Kiilavuori, Kai Timo Kalervo (1955) 74–79
Kiilunen, Leena Hannele (1951) 71–74
Kiilunen, Reijo Ensio (1957) 77–
Kiisk, Harry (1922) 43
Kiiski, Eija Marjatta (1954) 73–75, 76–78, YLPT 75/FL, DI 78/FL
Kiiski, Hannu Päiviö (1956) 76–79, YLPT 79/VLC, SO 79, DI 79/VLC
Kiiski, Lyyli (1921) 43–45
Kiiski, Päivi Aulikki (1958) 77–
Kiiski, Sulo Hesekiel (1920) 46–47
Kiiskilä, Niilo Aatto Juhani (1918) 35, 36–37
Kiiskinen, Henry Ilari (1956) 72–77
Kiiskinen, Timo Arvo (1960) 79–
Kiiveri, Toini (1910) 35–39, 40–41, 43–44
Kiljander, Lauri (?) 05–09, 11–12
Kiljander, Toivo Torsten Ferdinand (1879) 99–00
Kilkka, Kaarlo Waldemar (1881) 06–07
Kilkkilä, Robert (1898) 23–25
Killinen, Anna-Liisa (1903) 20–26
Killinen, Tellervo (1887) 03–06
Kilpeläinen, Martti Veli Johannes (1943) 64–69, KU 68
Kilpeläinen, Tuula Orvokki (1944) ks. Edelman
Kilpi, Hannu Sakari (1960) 78–
Kilpi, Leena Johanna (1955) (-Lindner) 74–80, 81–, MO 81
Kilpinen, Hjalmar (1898) 28–33, 34–35
Kilpinen, Otso Tapio (1958) 77–
Kilpinen, Siipi Kaarina Margaret Ida Maria (1931) 49–52
Kilpinen, Yrjö Henrik (1892) 08–09, 11–12, 16–17
Kilpiranta, Martti (1882) 20
Kilpiö, Eeva Anneli (1953) 72–74
Kilpiö, Ilmo Olavi (1947) 71–73
Kilpiö, Paul Wiljam (1920) 55–59, KIPT 59
Kilvensalo, Elina Maaria (1947) 69–74, MO 73
Kiltti, Erkki Sakari (1906) 34–35
Kimanen, Seppo Tapani (1949) 67–
Kingo, Jutta Armelle (1925) 45–48
Kinnarinen, Matti Juhani (1948) 67
Kinnunen, Airi (1931) 48–50
Kinnunen, Hilkka (1925) 42–43
Kinnunen, Irma Anneli (1952) ks. Ruuskanen
Kinnunen, Kaarlo Viljo Kalevi (1931) 53–56
Kinnunen, Kalle Pekka (1941) 76–80, YLPT 79/L, LO 79, DI 79/L
Kinnunen, Liisa (1918) 42–46
Kinnunen, Mauri Johannes (1948) 69–70, 71
Kinnunen, Merja Tuulikki (1950) 69–75, YLPT 75/PF, SO 75
Kinnunen, Pertti Juhani (1934) 59–64, KIPT 64
Kinnunen, Seija Kyllikki (1938) 57–62
Kinnunen, Timo Tapani (1958) 77–
Kinnunen, Ulla-Maija (1947) ks. Huhtanen
Kiri, Pertti (1933) 54
Kirkkomäki, Toivo Johannes (1946) 75–77, YLPT 77/T, TO 77
Kirsilä, Selim Ensio (1941) 58–62, KIPT 62
Kirvesmies, Eino Antti (1915) 45–47
Kirvessalo, Lea Maarit (1959) 75–77
Kirvessalo, Mirja Elina (1948) 67–74, KU 74
Kiskola, Tyyne (1902) 20–21
Kiuru, Toivo Viljam (1905) 48–50
Kivalo, Toini Anna Beata (1943) 63–71, MO 67, YLPT 71/PF, SO 75
Kivekäs, Alma Mirjam Hillevi (1913) 33–36
Kivekäs, Liisa Inkeri (1940) 61–69, 75–77, 78, KOPT 65, YLPT 77/L, LO 77, DI 78/L
Kivekäs, Rakel Regina Emilia (1904) 22–23
Kivekäs, Riitta Kaarina (1945) 65–71, KU 69

Kivekäs, Ulla Elina (1945) 65–73, MO 69, YLPT 72/PF, SO 72
Kivekäs, Viktor Erkki (1917) 37–39
Kivelä, Ritva Sinikka (1945) 71–76
Kivenoja, Lempi Linnea (1905) 37–39
Kiviharju, Eeva Laila (1948) 75–, MO 81
Kiviharju, Ritva Kyllikki (1946) 68–74
Kivikataja, Pulmu Onerva (1917) ks. Korhonen
Kivilaakso, Hemmo-Veikko (1919) 39, 48–50, 54, MO 49
Kivilaakso, Veikko Juhani (1947) 68–71, 75
Kivilahti, Kosti Olavi (1907) 51–52, 53
Kivilinna, Lyyli (1903) ks. Malinen
Kiviluoto, Hillevi Amanda (1918) 40–41
Kivilä, Tuure Waldemar (1931) 51–53, 54–56
Kivimaa, Kalevi Hans (1945) 66
Kivimäki, Heljä Tuulikki (1950) 70–74, 75–76
Kivimäki, Pauli (1940) 61–62
Kivinen, Eeva (1926) 45–46
Kiviniemi, Anna-Kaarina (1948) 68–72, MO 71
Kiviniemi, Kustaa (1900) 26–27, 31–32, 38
Kivioja, Riitta-Liisa (1949) 66–67
Kiviranta, Eini Mirjami (1930) 50–51
Kivirikko, Alma (1875) ks. Rapola
Kiviruusu, Martti (1903) 28–30, 36, PT 38/L
Kivisalo, Selma (1890) 09–11
Kivistö, Osmo Olavi (1932) 55–57
Kivivuori, Martti Tapio (1932) 59–60
Kjerulf, Gudrun (1901) 20–24
Klami, Uuno (1900) 15–17, 20–21, 22–24, PT 25/SÄV
Klemetti, Dagmar (1878) 08–12, 13
Klemettilä, Kerttu Kyllikki (1902) 19–24
Klemi, Hellin (1882) 99–04
Klemi, Mirja Ilona (1947) ks. Räisänen
Klemola, Arja Tellervo (1956) 74–, YLPT 79/PF, SO 79, DI 81/PF
Klemola, Hilkka Marita (1949) ks. Korpi
Klemola, Markku Emil (1948) 71–74, YLPT 74/OB, DI 74/OB
Klemola, Pirjo Inkeri (1959) 78–
Kleucker, Malinda Finch (1949) 72
Kleucker, Wallace Henry (1947) 72–73
Klewer, Ludmila (1901) 17
Klintrup, Marita (1927) 50–51
Klockars, Alli (1890) 08–09
Knape, Holger Erik (1921) 49–51, 52
Knepper, Mary Therese (1948) 68
Knookala, Marja-Leena (1937) 62–63
Knorring, Eva Eugénie von (1880) 98–03, DI 10/PF
Knorring, Oleg von (1915) 34
Knuuti, Eeva Riitta (1941) 63–67, YLPT 70/SO 70
Knuuttila, Eelis Uolevi (1949) 69–71
Knuuttila, Kaarina Elisabet (1940) 59–64, KOPT 64
Knuuttila, Weli Emanuel (1894) 19–21
Knuutinen, Kaarlo Gunnar (1932) 49, 57–58
Knuuttila, Mervi Johanna (1947) ks. Bäckman
Kobeleff, Tamara (1908) 28–31
Koch, Erna Hjördis (1898) 15–19
Kochanek, Lech (1945) 71–72
Kohlenberg, Oliver (1957) 77–78, 80–
Koho, Osmo Heikki Matti (1939) 57–61, 63, 65–67, KIPT 61
Kohvakka, Aino Hellen (1907) 25
Koistinen, Enne (1907) 25–26, 27–28
Koistinen, Ritva Anneli (1956) 76–, YLPT 81/V, SO 81
Koivisto, Aali Marjatta (1931) 53–57, MO 57, KIPT 57
Koivisto, Eero Eljas (1931) 56–62
Koivisto, Eila Hellin Kaarina (1920) 40–41, DI 52/L
Koivisto, Elina Inkeri (1954) 73–77, 78, MO 78
Koivisto, Erkki Olavi (1918) 36–37, 38–39, 42–43, 45
Koivisto, Hillevi Hannele (1956) 76–, MO 81
Koivisto, Irma Anneli (1946) (-Väisänen) 69–77, YLPT 77/L, DI 77/L
Koivisto, Juho Heikki (1884) 08–09
Koivisto, Kari Lauri Juhani (1953) 75–
Koivisto, Martta Ines (1913) 44–47
Koivisto, Raine Matti (1933) 62–63
Koivisto, Satu Anna-Mari (1957) 76–, MO 81
Koivisto, Sinikka Ilona (1957) 77–
Koivisto, Terttu Annikki (1938) ks. Puutio
Koivisto, Tuija Tiina Hannele (1956) 76–, MO 81
Koivisto, Veli Teppo Väinämö (1961) 80–
Koivistoinen, Aino Inkeri (1954) 73–76
Koivistoinen, Eero Uolevi (1946) 68–71, 72, 73–74
Koivistoinen, Hanna (1884) 29
Koivistoinen, Ilkka Pärttyli (1944) 66–73, YLPT 73/T, DI 73/SÄV
Koivu, Uno Valfrid (1912) 31–37
Koivukari, Anna Mirjami (1940) 58–59
Koivukoski, Airi Anneli (1944) ks. Tirronen
Koivukoski, Jouko Tapio (1946) 69–73
Koivukoski, Kaija-Liisa (1947) 66, 67–72, MO 72
Koivukoski, Karri Veikko Tapani (1953) 76
Koivula, Aulis Kari Kalevi (1951) 73–77, 78–79
Koivula, Elina Inkeri (1954) ks. Koivisto
Koivula, Hannu Kalervo (1960) 79–
Koivula, Jarmo Olavi (1948) 67–69, 71, YLPT 71/FL, DI 73/FL
Koivula, Maini Hellevi (1901) 19–23

Koivula, Pirjo Iiris (1956) 75–80
Koivula, Päivi Maarit (1958) 77–
Koivula, Raija Satu (1955) ks. Sirkiä
Koivulehto, Anna-Liisa (1924) 44–48
Koivulehto, Jorma Juha Sakari (1952) 75–
Koivulehto, Pirkko-Liisa (1948) 68–73, MO 73
Koivunen, Bruno Johannes (1896) 16–17
Koivuniemi, Margit Marita (1945) 67–75, YLPT 74/L
Koivusilta, Heikki Juhani (1957) 76–78, 79–
Kojo, Kullervo Aarre Veikko (1954) 79–80
Kojonen, Martti Kauko Robert (1940) 58–61
Kokko, Aili Elviira (1899) 22
Kokko, Jorma Johannes (1937) 61–66
Kokko, Leena Kyllikki (1933) 53–56
Kokko, Marianna (1938) 59–66, 67–68
Kokko, Toivo Antero (1941) 59–63, 64–67, 69–70, KIPT 63, KOPT 70, DI 71/ORG
Kokko, Veikko Johannes (1933) 53–57, 58–60, 62, KIPT 57
Kokkola, Aini Eevi Ester (1915) ks. Lyytikäinen
Kokkonen, Elsa (1905) 24–30
Kokkonen, Jarmo Timo Tapio (1944) 66–70
Kokkonen, Joonas (1921) 40–41, 45–49, DI 49/PF
Kokkonen, Lovisa (1891) 16–17
Kokkonen, Mikko Matti (1944) 64–70, MO 68
Kokkonen, Pirjo Helena (1955) 74–79, YLPT 79/V, SO 79
Kolehmainen, Eeva Tuulikki (1940) ks. Mäki
Kolehmainen, Esu Heikki (1959) 78–80
Kolehmainen, Lauri Erkki (1942) 61–62, 63
Kolehmainen, Leena Ilona (1917) 36–39, 46–49
Kolehmainen, Matti Antero (1941) 73–, KU 75, KIPT 77
Kolehmainen, Reino I. (1905) 24
Kolér, Taisto Erland (1914) 31–32
Koljonen, Anna (1888) 08, 10
Koljonen, Helena Tuulikki (1948) 68–73, MO 71, YLPT 73/L
Koljonen, Marja Elsa Kyllikki (1947) 66–74, MO 70, YLPT 74/L
Kollanus, Arvi Nestor (1901) 20–21, 22–23
Kolström, Hilja (1899) 19–20
Komaroff, Anna (1910) 27–32
Komaroff, Antonina (1911) 31–37
Komaroff, Konstantin (1907) 25–28
Komija, Hideaki (1944) 72
Kommonen, Bjarne (1911) 27–29, 30–31
Komonen, Sirkka (1908) 44–46
Komulainen, Heikki Juhani (1953) 78–
Komulainen, Mainio Toivo Vilhelm (1914) 35–36
Konkka, Pirkko Ilona (1941) ks. Laes
Konkola, Severus (1887) 08
Konkola, Suoma (1881) 00–03
Konsin, Bertha Mathilda (1868) 89
Konsin, Rolf Väinö (1930) 52–58, MO 55
Kontio, Olga Lyyli (?) 13–14, 17
Konttinen, Eljas Ilmari (1938) 57–58
Konttinen, Kauko (1941) 61–67, 68–69, 70–72, YLPT 70/PF, DI 72/PF
Konttinen, Mauno Pellervo (1944) 64–65
Konttinen, Merja Marketta (1942) ks. Mustonen
Konttinen, Sampsa Kimmo (1960) 79–
Konttinen, Timo Pekka (1952) 68–75
Konttori, Samuli (1924) 55–57, 59, SKPM 57
Kontturi, Erma Eva (1921) 43–48
Kontu, Anni-Marja (1958) 79–
Kontu, Pekka Uolevi (1931) 56–57
Kontu, Päivi Kristiina (1948) 70–73, MO 73
Kontula, Kirsti Maria (1910) 30–31, 33–36
Kontula, Sirkku (1941) 63
Kontunen, Jorma Pentti Uolevi (1947) 66–72, KIPT 72
Kontunen, Katri (1950) ks. Pihlajamaa
Kontunen, Maija Marjaana (1960) 79–
Kopisto, Markku Eero Antero (1949) 70–76
Koponen, Aarne Adolf (1905) 26–31
Koponen, Elias Kustaa (1938) 63–64
Koponen, Esa Kalevi (1948) 67–68, 75–77
Koponen, Marja-Liisa (1946) ks. Vauhkonen
Koponen, Niilo Edvard (1893) 10–12
Koponen, Vilho (1891) 09–17, DI 19/VLC
Koppitz, Sigrid (1911) 31–34
Kordelin, Ulla-Mai (1928) 49–52
Korhola, Leena-Marjatta (1953) 72–73
Korhonen, Aina Elisabeth (1869) 85–88
Korhonen, Alma (1898) 16–21, 23–24
Korhonen, Ari Matti Gunnar (1954) 74–
Korhonen, Eino Pietari (1925) 51–52, 53–55
Korhonen, Emil Joh. (1882) 14
Korhonen, Erkki Tapio (1956) 75–
Korhonen, Ismo Yrjö Juhani (1959) 79–
Korhonen, Jarmo Ilari (1957) 74–79, 80–
Korhonen, Kaino Aino (1905) 21–27, DI 27/PF
Korhonen, Leena Aulikki (1937) 58–62, 63–65
Korhonen, Maria (1908) 28–29, 33–34, 36, PT 29/PF, DI 36/L
Korhonen, Paavo Juhani (1943) 64–68, KU 68
Korhonen, Pirkko Helena (1954) 73–, YLPT 79/VLC, SO 79
Korhonen, Pulmu Onerva (1917) 37–39, 40–41, 45
Korhonen, Päivi Aulikki (1962) 78–
Korhonen, Raija Annikki (1946) 69–73, 75–76, KU 72, KIPT 76, YLPT 76/ORG
Korhonen, Riitta Elina (1948) 68–76, KU 71, MO 72, YLPT 76/ORG, KIPT 76

Korhonen, Ritva-Liisa (1960) 80–
Korhonen, Sirkka Liisa (1948) 71–72
Korhonen, Sofia (1912) 33–36, DI 36/PF
Korhonen, Tauno (1896) 19–27
Korhonen, Timo Juhani (1964) 80–
Korhonen, Toivo (1894) 24–26, 27
Korhonen, Toivo Kalevi (1929) 63–67, KOPT 64, YLPT 67/L
Korhonen, Veli Kauko Henrik (1927) 51–54
Koria, Valto Rudolph (1904) 27–29
Korkeakoski, Eila (1917) 38–39, 40–44, 45–47, PT 47/PF
Korkeakoski, Kerttu Liisa (1939) 62–67 MO 66
Korkeakoski, Maija Liisa (1909) 28–33, DI 36/PF
Korkeakoski, Matti Olavi (1941) 70–71
Korkeakoski, Signe Irene (1880) 11–12, 16–17
Korkealaakso, Martti Johannes (1924) 48–49
Korkin, Sigrid Eleonora (1881) 97
Korkström, Aina Augusta (1868) 87–88
Kornilow, Eugenie (1920) 46–48
Korolainen, Eeva Milka Inkeri (1954) ks. Viitasalo
Korpela, Hilkka Marjatta (1931) 49–51, 53–54
Korpela, Kari Augusti (1957) 75–77
Korpela, Leena Maria (1958) ks. Vuoristo
Korpela, Marja-Leena (1948) 66–70, 71–74, 75, KU 73
Korpela, Marja-Liisa (1946) 68–72, KU 72
Korpela, Martti Veli (1939) 69–70, YLPT 71/L, DI 71/L
Korpela, Paul Fredrik Rafael (1897) 19–21, 22–23, 24
Korpela, Raija-Liisa (1946) 68–72, 73–74, KU 74
Korpela, Ulla Saimi Mirja (1929) 50–56
Korpi, Hilkka Marita (1949) 69–74, 78, MO 78
Korpi, Kalevi Johannes (1927) 59–61, 62
Korpijoki, Merja Sinikka (1957) 79–
Korpinen, Arto Sakari (1937) 58–62, PT 62/PF
Korpinen, Arvo Aleksander (1910) 33–38, 43
Korpinen, Arvo Aukusti Johannes (1912) 32–34, 35, 36
Korpinen, Helmi Olga Elisabeth (1903) 21–23, 26–27, 30–31
Korppi, Arvo (1924) 53–60, KIPT, MO 58
Korppi, Johannes (1901) 24–25, 28, 30–31
Korppi, Matti (1933) 55–60, KIPT 58, MJ 61
Korsman, Anna (1869) 91–94
Korsman, Saga (1911) 29–35
Korte, Eero Alpo (1884) 11–12
Korte, Svea Ingeborg (1910) 30–33
Kortekangas, Olli Paavo Antero (1955) 74–77, 78–
Kortelainen, Helmi (1901) 19–23
Kortelainen, Pirjo Kielo Irmeli (1944) 70–71
Kortesmaa, Pentti Edvard (1927) 47–58, 53–54, MO 54
Kortesmäki, Aimo Salomon (1916) 45–46, 50
Korthoff, Signe (1882) 09–10
Kortteinen, Sulo Onni (1911) 28–32
Korttila, Maija-Leena (1945) 66–67
Korvela, Salme (1922) 42–45, 46–48
Koskela, Antti (1878) 10–11
Koskela, Antti Ossian (1949) 69
Koskela, Hilppa Linnea (1918) 44–46
Koskela, Jorma Antero (1931) 52–55
Koskela, Jouko Juhani (1942) 60–64, 66–67, 70–71 KIPT 64, YLPT 71/L, DI 71/L
Koskela, Mikael-Aarre (1915) 32–33
Koskela, Olavi August (1912) 45–46, 47
Koskela, Sergei (1890) 21–24
Koskelo, Helvi-Margareta (1925) 44–48, PT 50/PF-PED
Koskelo, Pirkko Kaarina (1933) 51–55
Koskelo, Tyyra Regina (1895) 23–24
Koskenalusta, Helvi Elsa Albertina (1913) 33–39, 40
Koskenniemi, Ulla-Maija (1926) 44–45
Koskenperä, Pirjo Helena (1949) 69–70
Koskenseppä, Heikki Yrjö Kaarle (1917) 44–47, 54–55
Koskenvuo, Marja-Leena Josefina (1948) ks. Lindblad
Koski, Aino Vilhelmina (1915) 40–45
Koski, Alli Elisabeth (1890) 09–10
Koski, Anni (1893) 11–13
Koski, Lauri (1941) 57, 58–59
Koskijoki, Irma Selina (1936) 56–57
Koskiluoma, Kari Eliel (1919) 40–41, 44–45
Koskimies, Aino (1897) ks. Nisula
Koskimies, Eero Kaarlo Juhani (1897) 17–24, PT 40/V
Koskimies, Hanna-Lea (1958) 77–
Koskimies, Ilona (1903) 33–35
Koskimies, Pentti Ylermi (1922) 45–49
Koskimies, Sylvi Irene (1895) 22–25
Koskimies, Tiina Riitta (1953) 75–
Koskimäki, Yrjö (1934) 55–59, KIPT 59
Koskinen, Aino Inkeri (1918) 38
Koskinen, Aino Siviä (1904) 27–31
Koskinen, Antti Juhani (1922) 38–39, 40–41, 42–44, 45–46, DI 46/L
Koskinen, Eeva Maria (1961) 77–, YLPT 80/V, SO 80
Koskinen, Eino Antero (1927) 51–53
Koskinen, Ensi (1920) 38–39
Koskinen, Hanna Leena (1957) 75–, MO 80
Koskinen, Helmi Marianna (1939) 61–62
Koskinen, Kaarlo Evald (1902) 30–33
Koskinen, Kerttu Ester (1907) 34–35
Koskinen, Kosti Verner (1905) 23–24

Koskinen, Leena Anneli (1930) 52–57, MO 56
Koskinen, Lennart Kaarlo Juhani (1938) 56–60, 67–70
Koskinen, Marita Kaarina (1946) 68–70, 71
Koskinen, Oiva (1902) 20–22, 23
Koskinen, Pia Maria (1950) 73–78, 80–, KU 78
Koskinen, Reijo Kalevi (1957) 76–
Koskinen, Sirpa Marjatta (1951) 74–75, 76–78
Koskinen, Sulo A. (1897) 19–20
Koskinen, Suoma (1903) 21–24
Koskinen, Tapio (1913) 35–39
Koskinen, Tuulikki (1936) 58–62
Koskinen, Urho Ilmari (1896) 18–22
Kosola, Leena Maria (1958) 77–, YLPT 81/L, LO 81
Kosonen, Alli Tuulikki (1918) 35–37
Kosonen, Eenok (1895) 19–22
Kosonen, Eero (1906) 22–24, 25–26, 27
Kosonen, Kyösti Alvari (1937) 57–61
Kosonen, Olli (1938) 54–58, 59–64, DI 64/CB
Kosonen, Raija Tuulikki (1950) ks. Pasonen
Kosonen, Riitta Hellevi (1945) 70–76
Kosonen, Viljo Juhani (1946) 67–71, 73–74
Kostamo, Matti (1895) 20–21, 23
Kostamo, Ritva Hilkka (1938) 59–60, 61–65, 66–68
Kostia, Edla (1893) ks. Laitinen
Kostia, Matti Armas Immanuel (1930) 50–51, 54–55, 58–59
Kostia, Raili Onerva (1930) 49–52, 54–55, 56–57
Kostia, Ulla (1949) 67–69
Kostiainen, Pekka Olavi (1944) 63–71, 73, KU 68, YLPT 71/SÄV, DI 73/SÄV
Kostiainen, Raija Armi Talvikki (1938) 59–62, 62–66, DI 66/L
Kosunen, Svante Kalervo (1925) 47–48, 51
Kothen, Axel von (1871) 94–96
Kotaja, Jarmo Antti Juhani (1949) 71–75, MO 75
Kotilainen, Johanna Maaria (1951) ks. Kärnestam
Kotilainen, Lauri Matti (1949) 75–76, 81–
Kotilainen, Lyyli Lovisa (1902) 22–26, 28–29
Kotilainen, Otto (1868) 94–95
Kotilainen, Toini Wilhelmina (1896) 15–16
Kotilainen, Tuula Marja Kaarina (1931) 60–65
Kotiranta, Kauko Ilmari Basilius (1913) 34–36, 38, 39, PT 36/ORG
Kotiranta, Leea Maria Elisabeth (1957) 76–
Kotiranta, Pentti Olavi (1951) 74–80, KIPT 78, YLPT 78/PF, SO 78
Kotisalo, Veikko Ilmari (1922) 48–49, 53–56, MO 49
Kotka, Aira Kaarina (1952) 76–79, KU 79
Kotka, Hannes (1897) 18–21
Kotkanen, Pentti (1919) 46–47
Kotkanen, Salme (1922) ks. Korvela
Koukkari, Paavo Kalervo (1948) 73–75
Koutola, Maija Riitta (1939) 59–64, KOPT 63
Koutonen, Irja Edit (1905) 19–22
Koutonen, Maila (1908) 26–34, PT 34/PF
Kouvonen, Sini Ruth Johanna (1949) ks. Pärssinen
Kovanen, Raija (1935) 55–58, 59–60, 63–65, KOPT 59, DI 66/L
Kovanen, Sirkka-Liisa (1908) 25–29, PT 31/PF
Kovaniemi, Ismo Uuno (1955) 73
Kraft, Marja-Liisa (1951) 73–79, 80–, MO 77
Krekola, Leena Annikki (1952) 71–76, YLPT 76/PF, SO 76
Krepkin, Hanna (1893) 11–13
Kriikku, Kari Antti (1960) 78–, YLPT 80/KLAR, SO 80
Kriisin, Mikael (1920) 48–53
Krochin, Nadeshda (1903) 41–42
Krogius, Alice (1872) 89–90
Krogius, Bertel Mauritz (1891) 12
Krogius, Kaija (1893) 12–15
Krohn, Emmi Helmi Alide (1905) 25–29, 31, 32, 33, 37, 40–41
Krohn, Erkki Alfred (1901) 20–21
Krohn, Erkki Tapani (1958) 78–
Krohn, Felix Julius Teophil (1898) 16–17, 18, 20, PT 19/T
Krohn, Ilmari Fredrik Mikael (1903) 25–26
Krohn, Oskar Alexander (1900) 20–21
Krokfors, Marja-Liisa (1938) 61–69, ks. Paunu
Kronholm, Siviä (1892) 13–14, 15
Kronholm, Svea (1907) 26–28
Kronlund, Anders Gunnar (1949) 75–78, KU 78
Kronqvist, Harry (1941) 61–65, KIPT 65
Kronqvist, Hulda Augusta Sofie (1864) 82–84, 88–89
Kronström, Adolf (1866) 97–99
Kronström, Birgit (1905) 23–27, PT 28/PF
Krook, Ahti Ilmari (1938) 59–61, 62, 67–68
Kropsu, Johan Einari (1930) 58–60, PT 60/ORK
Kropsu, Maria-Kaisa (1945) 64–69
Krott, Lisbeth (1925) 42–44, 45–46, 47
Kruskopf, Hjördis (1896) 14–17
Kruskopf, Oskar (1866) 93–95
Kruunari, Olli Jaakko (1954) 71–74, 75–77
Kröger, Juho (1872) 00–02
Kubo, Haruyo (1950) 73–75, DI 75/PF
Kuha, Jukka Johannes (1942) 62–68, 69–73, KU 68, YLPT 68/ORG, KIPT 68, MJ 68, DI 71/ORG, DI 73/PF

Kuhanen, Mervi Helena Katariina (1951) 70–78, YLPT 78/FL, SO 78
Kuhle, Nils Hjalmar (1905) ks. Kull
Kuhlefelt, Elin Maria (?) 88–89
Kuikanmäki, Pirkko-Liisa (1842) ks. Humaljoki
Kuikka, Arvo (1924) 52, 53–54, 55, 60, SKPM 53, KOPT 61
Kuikka, Heikki Markus (1959) 76–78
Kuisma, Antti (1910) 40
Kuisma, Rainer Aarne Olavi (1931) 51–53
Kuisma, Sisko Maritta (1952) 73–77, KU 77
Kuittinen, Kaj Jari (1948) 68–76
Kuitunen, Anna Katriina (1950) 70–77, 80, MO 80
Kuivalainen, Iisakki (1837) 99–00
Kuivamäki, Anna-Liisa (1944) 66–71, 74–76, MO 71
Kuivela, Lempi (1901) 25–28
Kujala, Arvi Henrikki (1905) 28
Kujala, Toini Tellervo (1912) 43–48
Kujanpää, Antti Juhani (1943) 65–69
Kujanpää, Elma (1893) 12
Kujanpää, Erkki Antero (1928) 55–56
Kujanpää, Ritva Kaarina (1944) 61–67, 70–74 KIPT 64, MO 66, KOPT 71, YLPT 71/ORG
Kukkalaakso, Raija Hannele (1952) 70–73
Kukkanen, Kaarlo I. (1908) 46–48
Kukko, Jyrki Sakari (1953) 73–75, 76
Kukkola, Hilda Maija (1897) 22–25
Kukkonen, Airi Aino Paula (1900) ks. Maukonen
Kukkonen, Jarmo Kalevi (1952) 72–79, 80, KU 77, KIPT 79, YLPT 80/L, LO 80
Kulhua, Eeva Kaarina (1961) 80–
Kull, Nils Hjalmar (1905) 27–28, 29–32, 33–34
Kull, Otto Alvar (1912) 34–36
Kullberg, Hjalmar Leonard (1899) 29–30, 36–39, 40–41
Kulmala, Kalervo Olavi (1947) 69–72
Kulo, Heikki Juhani (1960) 80–
Kumpula, Sipi (1877) 15–16, 22–24, 31–32, PT 25/L
Kumpulainen, Anna Marja Elina (1922) 42–44
Kumpulainen, Hannele Eva-Elisabeth (1947) ks. Savunen
Kumpulainen, Jukka Tapio (1959) 78–
Kumpulainen, Päivi Ainikki (1947) 68–73, 74, MO 74
Kumpulainen, Seppo Ilmari (1917) 38–39, 40–41, 42–43, 45, PT 43/L
Kumpunen, Oiva Kosti (1901) 25–28, 29
Kumpunen, Taru Aura Helena (1938) 57–64, DI 64/L
Kunelius, Aline Elise (1866) 87–90, 93
Kuningas, Lenita Kristiina (1958) 80–
Kuninkaanniemi, Jukka Konstantin (1945) 67–68, 70, 71–74, 75–77, 78, YLPT 73/L, KIPT 74, LO 76, DI 78/ORG, MJ 78, DI 80/L
Kunnas, Jouko (1907) 27–33, 35, DI 35/ORG
Kunnas, Toini Ilona (1926) 47–53, 54, PT 55/PF
Kunnas, Veikko Emil Untamo (1911) 29–30, 32
Kuoppa, Kari Juhani (1947) 67–68, 69–71
Kuoppa, Seppo Heikki Juhani (1952) 73–79, 80–, KU 77, MO 77, KIPT 79, MJ 79, YLPT 81/L, LO 81
Kuoppamäki, Anna-Maija Emilia (1905) 21–22
Kuoppamäki, Kauko (1900) 21–22, 23, PT 27/VLC
Kuoppamäki, Matti Sakari (1945) 65–69
Kuoppamäki, Ritva (1944) ks. Kujanpää
Kuorikoski, Ahti Johannes (1939) 59–63, 65–70, KIPT 63, YLPT 70/L, DI 70/L
Kuorikoski, Arvo Oskari (1934) 56–60, KIPT 60
Kuorikoski, Pekka Juhani (1962) 79–
Kuortti, Auvo Inkeri (1941) 61–65, KIPT 65
Kuosa, Marja Esteri (1913) 40–41
Kuosma, Kauko Einari (1926) 46–49, 50, DI 50/PF
Kuosma, Wenni (1895) 12–17, DI 15/ORG
Kuosmanen, Aune Kyllikki (1905) 23–27
Kuosmanen, Kari Kullervo (1946) 65–72, 73, YLPT 73/SÄV, DI 73/SÄV
Kuosmanen, Kerttu (1906) 26–28, 29–31, 32–34, 36–37, PT 34/PF
Kuosmanen, Rauni Kristiina (1947) 66–75, 76, 79, KU 71, YLPT 79/L, LO 79
Kuparinen, Eino (1907) 36–37
Kuparinen, Juha Tuomo (1943) 62–67, KU 67
Kuparinen, Uuno Johannes (1923) 50–53, SKPM 52
Kupiainen, Teemu Taneli (1959) 78–80
Kupiainen, Virpi Pirkko Maarit (1947) ks. Jolma
Kupilainen, H.K. (1860) 90
Kurhila, Anna (1900) 26–29
Kurikka, Martti (1899) 18–19, 20
Kurikka, Ulla Maria (1956) 77–
Kurikka, Viljo Johan (1905) 21–27
Kurkela, Airi Sirkka Maria (1914) 31
Kurkela, Kari Heikki (1952) 71–78, 79, YLPT 76/PF, SO 76, DI 78/PF
Kurkela, Outi (1951) ks. Immonen
Kurki, Helena Maria (1951) ks. Voutilainen
Kurki, Martti Joh. (1926) 49–52
Kurki, Osmo (1947) 66–67
Kurki, Saara Ellen (1910) 28–31

Kurki, Seppo Juhani (1939) 61–64
Kurkiharju, Esti (1905) ks. Åhman
Kurki-Suonio, Emmi Helmi Alide (1905) ks. Krohn
Kurki-Suonio, Marja Annikki Elina (1926) 45–47, 57, PT 47/PF
Kurko, Olli Anton Selmer (1909) 28–30, 31, 34–35
Kurko, Terhi-Liisa Tuulikki (1949) 69–75, MO 74, KU 74
Kuronen, Aune (1899) 21–25
Kuronen, Matti Mikael (1957) 77–
Kurtto, Aili (1908) 29–30
Kuukka, Juha Ahto (1951) 70–71
Kuula, Pentti Risto (1936) 60–67, KIPT 63, KOPT 64, YLPT 73/ORG
Kuula, Raimo Ylermi (1928) 51–52, 53–60, KIPT 52, MO 54, PT 57/ORG, DI 60/ORG
Kuula, Sari Johanna (1959) 75–78, 80–
Kuula, Sinikka (1917) 35–39, 40–44, 45, DI 43/PF
Kuula, Sirkka Maria (1956) 73–, YLPT 78/V, SO 78, KU 81
Kuula, Toivo Timoteus (1883) 00–03, 06–08, PT 08/SÄV
Kuulusa, Marja-Liisa (1941) 65–67
Kuusama, Kaarlo Oskar Egon (1891) 11–12
Kuusanmäki, Anne Kyllikki (1941) ks. Vuori
Kuusela, Eino (1907) 25–29, 31, 33
Kuusela, Niilo (1892) 15–16
Kuusela, Ritva Kaarina (1948) 73–80, YLPT 78/T, TO 78
Kuusela, Varpu Ilona Tellervo (1944) ks. Erola
Kuusi, Eino Heikki (1923) 55–59
Kuusi, Matti-Veikko (1948) 66–71, KU 70, KIPT 70, MO 71, DI 74/ORG, YLPT 75/ORG
Kuusi, Taimi Lahja Amanda (1921) 38–39, 40–44, 45–47, DI 48/PF
Kuusiluoto, Vappu Linnea (1917) 43–44
Kuusimäki, Hilkka Anneli (1928) 52–56, MO 56
Kuusinen, Aili Anna Inkeri (1902) 18–22, 26
Kuusinen, Eila Marjatta (1938) ks. Forsberg
Kuusisto, Helmi Irma Kaarina (1931) 48–51
Kuusisto, Helvi (1902) 22–23, 34–35
Kuusisto, Ilkka Taneli (1933) 52–54, 55–58, 59, PT 58/ORG, MO 58
Kuusisto, Marja Tuulikki (1945) 64–68, 69–70, 75–76, YLPT 75/PF, SO 75
Kuusisto, Paavo Antero (1900) 22
Kuusisto, Taneli (1905) 23–28, 29–32, 34–35, DI 35/ORG
Kuuskoski, Inkeri Vieno Klaara Margareta (1905) ks. Jaakkola
Kuusniemi, Arvi Jalmari (1878) 05
Kuusniemi, Heikki (1869) 01–04
Kuusoja, Lempi Kaiho-Maiju (1925) ks. Leskelä
Kuusoja, Olli Lauri (1920) 44–51
Kuutti, Aili (1898) 16–19
Kuutti, Jenny (1909) 30–31
Kuutti, Riitta Anneli (1949) 70–74, 75, 78, MO 78
Kuutti, Saara Helena (1947) 68–74,KU 73
Kuutti, Wäinö Mikael (1897) 17–18, 19, 20–21, 24–26
Kyander, Kaarlo Elias (1891) 25–27
Kyander, Oskar Edvin (1889) 22–23, 25–26
Kyllönen, Anna Lyyli (1889) 09–12
Kylmäkoski, Marja (1889) ks. Huovinen
Kymén, Timo Kyösti Lauri (1944) 65–69, KU 69
Kymäläinen, Antti (1889) 16
Kymäläinen, Helka Anneli (1958) 77–
Kyrki, Leena Sisko Inkeri (1953) 72–73
Kyrki, Mervi Liisa Talvikki (1957) 78–, YLPT 81/V, SO 81
Kyrklund, Birger Johannes (1911) 31–34
Kyrö, Päivi Kyllikki (1956) ks. Hirvikangas
Kyrö, Risto Sulevi (1957) 76–77, 79–, YLPT 80/PF, SO 80, DI 80/PF
Kyröjärvi, Eljas Pekka Yrjänä (1931) 53–65, PT 65/PF
Kyröjärvi, Irma Päivyt Julia (1929) 51, 52–57, PT 57/PF
Kyröjärvi, Päivi Mirjami (1960) 80–
Kytömäki, Arvi Taneli (1925) 45–47, 48–50, 52–53
Kyykkä, Riitta-Liisa (1955) 72–77, 78, YLPT 75/PF, SO 75, DI 77/PF
Kähkölä, Osmo Olavi (1934) 61
Kähkönen, Eila Marjatta (1941) 61–65
Kähkönen, Pekka Antero (1956) 80–
Källström, Anton Rudolf (1892) 11–13
Källström, John Gustaf (1870) 93
Källström, Martti Johannes (1900) 24–25
Kälviäinen, Liisa Helena (1953) 72–78, KU 76
Känkänen, Aimo Johannes (1922) 47–52, MO 49, PT 50/ORG, DI 52/ORG
Kärki, Anna-Liisa Margareta (1942) 69–70
Kärkkäinen, Irma Alexandra (1905) 24–29
Kärkkäinen, Irma Kyllikki (1930) 50–57, MO 54, PT 55/PF
Kärkkäinen, Jaana Marja (1960) 80–
Kärkkäinen, Jorma Robert (1910) 29–32
Kärkkäinen, Kaija Leena (1947) 69–73
Kärkkäinen, Riitta Kyllikki (1956) 75–80
Kärkkäinen, Uuno Ilmari (1892) 20, 22–23, DI 23/L
Kärkäs, Päivi Aulikki (1957) 80–
Kärnestam, Johanna Maaria (1951) 74–78, MO 78
Kärnä, Kerttu Wilhelmiina (1893) 11–14, 16, 32

Kärnä, Marja Liisa (1948) 67–74, YLPT 72/PF, SO 72, DI 74/PF
Kätkä, Tuula Tellervo (1949) 67–71, 72–74, MO 71, YLPT 74/VLA
Kättö, Anne Kaarin Linea (1906) 26–27, 28–29, 31–32
Käyhkö, Mirjam Kaarina (1920) 39
Käyhkö, Samuli (1929) 48
Kääriäinen, Frans Edward (1889) 08–09
Kääriäinen, Laina Elisabeth (1919) 48–50
Kääriäinen, Marja Eliina (1958) 79–
Kääriäinen, Sylvi (1898) 15–17, 19–20, 21–22
Kääriäinen, Tauno (1910) 38–39
Kökkö, Eeva Kristiina (1954) ks. Karhi
Kölli, Aune (1910) 33–36
Kölli, Väinö (1914) 34–36
Könkkölä, Arvi (1890) 16
Könni, Brita Gurli Dolores (1920) ks. Boijer
Könni, Katri Johanna (1920) 49–52, MO 52
Könönen, Aili (1895) 16–20
Könönen, Eliina (1897) ks. Alho
Könönen, Hellin (1886) 02–04, 05–06
Könönen, Riitta Liisa (1957) 77–
Könönen, Sirkka Susanne (1902) 18–22
Köyväri, Aarne (Aatto) (1889) 08–10
Laakko, Bruno Arthur (1907) 38–39
Laakkonen, Pekka Aatos Olavi (1953) 73–74, 75–78, 79–, YLPT 78/VLA
Laakkonen, Pekka Johannes (1936) 54–59, 60–61, 69, 74–75, 76, MO 58, KIPT 58, YLPT 75/ORG, MJ 76
Laakkonen, Saimi Lahja (1898) 18–20
Laakkonen, Wilho (1863) 90
Laakso, Eero Kalevi (1929) 51–53
Laakso, Elina Sirpa Katriina (1953) 74–, KU 81
Laakso, Jari Kalevi (1960) 80–
Laakso, Kaisu (1922) 43–44
Laakso, Matti Sakari (1957) 76–80, YLPT 80/FL, SO 80
Laakso, Paavo Eerik (1911) 34–35
Laakso, Raija Sirkka Elisabet (1926) ks. Männistö
Laakso, Ritva Inkeri (1943) 63–66
Laaksonen, Helmi Sinikka (1925) 51–53
Laaksonen, Jukka Ilkka Kalevi (1951) 75
Laaksonen, Touko Valio (1920) 45–49
Laaksonen, Vuokko Marjatta (1959) 77–
Laaksonen, Yrjö Olavi (1896) 21–22
Laaksovirta, Eila Elisabet (1915) 32–37, 38–39, PT 41/PF
Laaksovirta, Hanna (1887) 06–12
Laaksovirta, Helvi (1911) 34
Laaksovirta, Kyllikki Ida (1906) 23–25, 27
Laaksovirta, Leena Ida Matilda (1920) 41–43
Laaksovirta, Liisa Sofia (1905) 25–26, 31, 32
Laamanen, Marja-Liisa (1958) 78–
Laamanen, Pertti Jukka Ilmari (1946) 71–75, YLPT 74/L, DI 74/L, LO 75
Laamanen, Ritva Johanna (1951) 71–80, MO 75, YLPT 77/L, LO 78, DI 79/L, SO 80
Laamanen, Seppo Ilmari (1928) 47–50
Laankoski, Ulla Irene (1958) ks. Salmela
Laapas, Oskari (1905) 37–39, 40–41, 49–50, PT 48/L
Laasanen, Anne Kristiina (1956) 76–80, MO 80
Laasanen, Esa Reino (1960) 80–
Laasio, Jaakko Juhana (1941) 59–63, 65–66, 71–72, KIPT 63, YLPT 66/ORG, KOPT 66
Laasio, Päivi Johanna (1950) 70–71
Laasonen, Lauri Juhani (1955) 75–, YLPT 81/VLA, SO 81, DI 81/VLA
Laasonen, Tarja Maarit (1952) ks. Yrjölä
Laatu, Martti Tuomas (1958) 79–
Labus, Frida (1908) 28–31
Labus, Greta (1905) 25–29, PT 29/PF
Lackman, Gustav (1928) 51–56
Ladau, Aina Irene (1881) 01
Laes, Pirkko Ilona (1941) 62–69
Laesvirta, Reino Sigurd (1910) 38, 43–44
Lagerblad, Borghild (1886) 07–09
Lagerbohm, Hjördis (1902) 20–23
Lagerborg, Gurli (1890) 10–12
Lagercrantz, Carl Gottfrid (1888) 10–11
Lagercrantz, Lasse Markus (1958) 80–
Lagerspetz, Juhani Henrik (1959) 75–77, 80
Lagerstam, Eero Henrik (1956) 76–80
Lagerstam, Laila Annele (1953) 75–80, MO 80
Lagerström, Anni Maria Elisabet (1895) 21–22, 24–25
Lagrén, Riitta Maria Kyllikki (1944) (-Mikkola) 67–72, YLPT 73/L, LO 75, DI 75/L
Lagus, Anita (1923) 43–46
Lagus, Elsa (1883) 00–02, 03–04, 06
Lagus, Elsa (1920) 35–36, 45, 46–48
Lagus, Gabriella (1896) 13
Lagus, Hugo Wilhelm (1871) 90
Lagus, Ida Maria (1867) 88
Lagus, Kirsti Johanna (1959) 79–80
Lahdenperä, Marjo (1957) 74–75
Lahdensuo, Eeva (1881) 09, 13–15
Lahonen, Aura (1897) 16–17, 24–26
Lahonen, Viljo Emanuel (1889) 12
Lahtela, Hannu Anssi (1946) 65–72, 73–76, 79, MO 70, YLPT 76/PF, SO 76, DI 79/PF
Lahti, Juhani Pekka (1936) 55–56
Lahti, Kauko Jalmari (1923) 50–52, 53–54, 57, SKPM 52
Lahti, Markku Juhani (1957) 76–80, KU 80
Lahti, Markku Pekka Topias (1938) 56–59, 60–76, PT 63/PF, DI 70/SÄV
Lahti, Niilo Kalevi (1938) 61–66, KU 66

Lahti, Tuula Kristiina (1951) 70–74, 75, MO 75
Lahti, Väinö (1904) 23–28, 32–35, 37, 42, DI 28/PF
Lahtinen, Annikka Maaria (1953) 72–74, 78, YLPT 74/PF, DI 78/PF, SO 78
Lahtinen, Eino Elmer (1916) 48–49, 51
Lahtinen, Ivar Esaias (1894) 15–17
Lahtinen, Kaisu Margareta (1912) 30–33
Lahtinen, Lauri Ilmari (1913) 29–34, 35–39, 40–41, 42–44, 45
Lahtinen, Olga Tellervo (1912) 35–36
Lahtinen, Reijo Sakari (1939) 69–72
Lahtinen, Sulo Kalevi (1936) 61–68
Lahtinen, Tapio Kullervo (1922) 43–44, 45–46
Lahtinen, Tauno (1904) 23–24
Lahtonen, Hellin (1912) 35–38, PT 38/PF
Laihanen, Onni (1916) 37–39, 43
Laiho, Marja Leena (1944) 61–63
Laine, Elin Salome (1922) 46–48
Laine, Hilkka Ulla-Maija (1937) ks. Vähätalo
Laine, Impi (1890) 07, 11–13
Laine, Irma (1903) 21–32, 33, PT 34/L
Laine, Kirsti Tuulikki (1945) ks. Valento
Laine, Laina Lahja (1914) 41
Laine, Lilli Elisa Mercedes (1922) 45–46
Laine, Pekka Juhani (1954) 71–74, KU 74
Laine, Sally Hilda Irene (1898) 18–19
Laine, Satu-Maija (1938) 60–65, 66–68, KIPT 65, PT 66/L
Laine, Tauno Ilmari (1919) 45–48
Laine, Teuvo Ilmari (1930) 55–57, 59, SKPM 57
Laine, Wini (1895) 14–15, 16–17
Laitakari, Terttu Heleena (1912) 34–35
Laitala, Ritva Helena (1952) 73–77, 78, MO 78
Laitala, Väinö Johannes (1908) 36–37, 49–52
Laitinen, Aino Marketta (1952) 74–79
Laitinen, Airi Oili Annikki (1907) 30–34, PT 34/PF
Laitinen, Anja Kyllikki (1927) 50–51
Laitinen, Arvo Anto (1893) 12–17
Laitinen, Edla (1893) 16–18, 25, 45–47, PT 47/PF
Laitinen, Ester (1885) 09–10
Laitinen, Heikki Jaakko (1943) 65–67
Laitinen, Kauko Eelis (1913) 41
Laitinen, Kerttu Matilda (1913) 29
Laitinen, Lauri Matti (1955) 74–80, YLPT 79/VLC, SO 79, DI 79/VLC
Laitinen, Marjut Kaarina Anneli (1945) 63–67, MO 67
Laitinen, Pekka Olavi (1946) 70–74, MO 74
Laitinen, Raija Hanna Maria (1947) 69–77, MO 72, YLPT 75/L, LO 75, DI 77/L
Laitinen, Sinikka (1926) 46–49
Laitinen, Sulo Tauno (1899) 30–31
Laivaara, Tapio (1955) 72–76
Laivamaa, Kalle (1937) 56–58
Laivuori, Jouko Ilmari (1959) 78–
Lajunen, Riitta-Liisa (1950) 70–76, YLPT 75/V, SO 75
Lakanen, Erkki Jaakko (1933) 56–61
Lakaniemi, Veli Tapani (1960) 79–
Lakomäki, Päivi Tuulikki (1928) 50–54
Lalla, Leo Olavi (1913) 37–39, 40–41, 45–46
Lamberg, Henrik Juho Heikki (1949) 66–75, 77, 78, 79, KU 69, YLPT 79/L, KIPT 79, LO 79
Lamberg, Väinö (1899) 18–22, 23–27
Lammi, Aida (1909) 28–31
Lamminen, Kirsti Helena Katriina (1947) 68–74
Lamminmäki, Anne-Maaret (1953) 74–79, MO 79
Lamminmäki, Tuija Hannele (1955) 74–, YLPT 79/VLC, SO 79
Lamminpää, Kaija Helena (1952) 76–80, KU 80, YLPT 80/L, LO 80
Lamminpää, Timo Eljas (1956) 75–79, MO 79
Lampela, Leea Annikki (1952) ks. Tamminen
Lampela, Pirkkoliisa (1947) 67–73
Lampela, Riitta Kyllikki Margareta (1948) ks. Antila
Lampela, Vuokko Marja-Leena (1948) 68–70
Lampén, Onni (1899) 19–24
Lampén, Toivo Aukusti (1907) 34–36, 37–38
Lampi, Leona Lillian (1924) 50–51
Lampila, Leena Kirsti (1938) 64–66
Lampinen, Ahti Yrjö (1932) 55–60, 63–65
Lampinen, Aino Maila Kaarina (1961) 79–
Lampinen, Göran Olavi (1949) 69–74
Lampinen, Paavo (1930) 47–48, 49–51, DI 51/KLAR
Lampinen, Riitta Eira Maaria (1958) 77–, YLPT 81/PF, SO 81
Lamponen, Irma Maria (1942) ks. Mäenpää
Lanaeus, Ksenja (1913) 28–32
Landström, Thyra (1885) 09–10
Lang, Greta (1889) 07–09
Lange, Thyra Ingeborg (1909) 33–36
Langolain, Hilja (1864) 82, 83
Lankila, Liisa Suvi Mirjami (1960) 79–
Lankinen, Anja Ulla (1941) 62
Lankinen, Toivo Antero (1928) 51–54
Lankinen, Veijo Antero (1953) 72–77, 78, KU 78
Lannes, Sirpa Sinikka (1940) 59–64, 65, 68–70
Lanooe, Signe (1946) 65–66

Lantunen, Ulla Helena (1926) 50–59, MO 57
Lappalainen, Eija Hannele (1955) 77–
Lappalainen, Irja Tuulikki (1907) 30–33
Lappalainen, Kimmo Vesa (1944) 66–69
Lappalainen, Lea Helena (1945) 66–72, MO 72
Lappalainen, Marja Tuulikki (1948) 67–71, 72–73, 74, 75–76
Lappalainen, Martta Sisko Annikki (1926) 45–46
Lappalainen, Martti Ilmari (1941) 64–68, MO 68
Lappalainen, Pekka Juhani (1952) 70–74, 75–77, YLPT 77/FL, SO 77, DI 77/FL
Lappalainen, Risto Johannes (1948) 67–69
Lappela, Hilkka (1947) 67–72, MO 72
Lappi, Eino (1908) 26–27, 28–30
Lappi, Irma Inkeri (1953) 75–80, MO 80
Lappi, Raimo Jaakko Antero (1935) 57–61, KIPT 63
Lappi-Seppälä, Aili (1898) 19–20
Lappi-Seppälä, Hellin (1905) 22–23
Lappi-Seppälä, Siiri (1897) 28–30, 31–32
Lapveteläinen, Väinö Edvard (1903) 27
Larinen, Maiju (1893) 16–17
Larkas, Rista Kaarina (1942) 61–68, 70, KOPT 65, YLPT 70/VLC
Larnos, Jouni Tapani (1952) 72–73
Larpola, Terttu (1919) 40–46
Larsson, Ada Ingeborg (1914) 33–35, 42–43, PT 35/L
Larsson, Fritz Olof (1910) 34–35, 37–39
Lasanen, Pentti Kalevi (1936) 59–62
Lasola, Virpi Terttu Anneli (1930) ks. Seppä
Lasonpalo, Erkki (1936) 59–68
Lasonpalo, Pirkko-Liisa (1940) 60–62, 63–65, KOPT 65
Lasonpalo, Tarja Tuulikki (1959) 77–
Lasonpalo, Yrjö Olavi (1946) 64–71, 73–75, YLPT 69/V
Lassander, Kyösti (1886) 09
Lassander, Markku Uolevi (1957) 79–
Lassila, Marjatta (1923) 47–49
Lassila, Päivi Helena (1958) 79–
Lattu, Marita (1924) 45–47, 50–55
Latva, Sirkka Liisa (1920) 38–39, 40–41, 42–43
Latvala, Teuvo Tapio (1943) 62–68, 69–71, KU 67
Latva-Laturi, Esko Ilmari (1933) 56–60, 65–66, KIPT 60
Laukama, Seija Terttu Anneli (1939) 63–68
Laukas, Sulo (1901) 27–29
Laukka, Lylli Birgitta (1947) 67–69, YLPT 71/PF
Laukkanen, David Wayne (1946) 73
Laukkanen, Rauni Hellevi (1938) 59–64, KIPT 64
Laukkanen, Solveig Annikki (1931) ks. Åhlberg
Laukkanen, Tuulikki (1921) 44–45
Laukkonen, Aarne Vihtori (1911) 29–38
Laukkonen, Terttu (1906) 24–28
Laukola, Jussi Sakari (1947), 68–71, 72–73, 74–76, KU 70, KIPT 75, YLPT 76/ORG, DI 76/PF, DI 76/ORG
Laukola, Leea Lemmikki (1941) ks. Savu
Laulaja, Sakari Juho Iisakki (1933) 54–59
Laulajainen, Hanna Iris Irmeli (1958) 78–79
Launonen, Otto Fredrik (1906) 32–35
Launonen, Päivi Suvi Sinikka (1956) ks. Toikka
Launonen, Raili (1936) 58–67, KIPT 62, PT 67/PF
Launos, Maire Lahja (1918) 41–45, 46–48, 62–64, PT 48/V
Laupiainen, Yrjö Olavi (1902) 20–22
Lauraeus, Edith Hildur Aurora (1881) 98
Laurén, Brita Karin Marie Louise (1911) 34–38, DI 38/PF
Laurén, Johan Leopold (1878) 94–00
Laurén, Knut Emil (1873) 96–99
Lauriala, Risto (1949) 69–71, YLPT 71/PF, DI 71/PF
Laurikainen, Pirjo Ritva Tuulikki (1936) 53–61, 62, MO 57, KIPT 57
Laurila, Airi Kyllikki (1923) ks. Aalto
Laurila, Johan Leopold (1878) ks. Laurén
Laurila, Juhani Antero (1945) 64–69, 70, KIPT 68, KU 68, TO 69
Laurila, Pekka Eevert (1954) 73–75, 76–79, YLPT 79/CB, SO 79
Laurila, Ritva Anneli (1940) ks. Mustonen
Laurila, Tapio Martti (1943) 68
Laurila, Tellervo (1887) ks. Killinen
Laurila, Väinö Valdemar (1914) 40–41, 45–47, 53–55, PT 48/L
Laurin, Hellin Maria (1890) 06–09
Laurson, Mikael (1951) 73–, YLPT 77/KIT, DI 79/KIT
Lauste, Maija Liina (1926) 51–54, MO 53
Lausund, Nils Gunnar (1946) 66–68
Lautsia, Lauri Ilmari (1909) 30–31
Lauttamus, Eeva Irene (1961) 80–
Lavaste, Anna-Elina (1953) 72–78, 79–80, MO 78, YLPT 80/FL, SO 80
Lavaste, Hanna-Liisa (1960) 80–
Lavaste, Jarkko Pekka (1958) 76–, KU 81
Lavaste, Sinikka (1958) ks. Honkanen
Laxell, Fanny Sylvia (1885) 04
Leander, Adolf Emil (1866) 83
Leander, Adolfina Th. (1873) 90–92
Leeuwen, Marguerite Mary van (1933) 73–74
Lee-Wirkkala, Lydia (1900) 29–30
Leffkovitsch, Mascha (1898) 17–20
Lehikoinen, Kaarlo (1933) 51–60, KIPT 60

Lehikoinen, Kaino (1905) 27–29, 30–32
Lehikoinen, Pekka (1886) 14–16
Lehikoinen, Veli Petri Juhani (1940) 63–67, 68–69, 77, MO 77, KOPT 77, YLPT 77/L
Lehikoinen, Virpi Hannele (1953) ks. Kari
Lehmonen, Eini Elisabet (1894) 15–17
Lehmuksela, Aarne Olavi (1939) 57–58, 59–66, YLPT 66/VLA, DI 66/VLA
Lehmus, Toivo Kustaa (1902) 21–22, 23–25
Lehmuskoski, Olavi (1909) 29
Lehmusto, Irma Kyllikki (1950) ks. Nuuja
Lehmusvuori, Aaro Wiljam (1893) 18–19, 20, 28
Lehtanen, Helga (1910) 28–33
Lehtelä, Helena Tuulikki (1941) 57–63
Lehtelä, Ritva Kaarina (1939) 56–60, 61–64, DI 65/PF
Lehtelä, Toivo Armas Kullervo (1914) 45–48, 50, KPM 47
Lehtevä, Lauri (1899) 21–25
Lehti, Marja-Leena (1941) 64–70, 71–72
Lehti, Vieno Aliisa (Liisa) (1910) 32
Lehtikanto, Irma Helinä (1928) 46–50
Lehtinen, Aarne (1907) 28–30
Lehtinen, Aatos (1924) 54–56
Lehtinen, Aino Johanna (1888) 21–22
Lehtinen, Anika Henriette (1951) ks. Gothoni
Lehtinen, Elsa Irene (1911) 28–36
Lehtinen, Hannu Tapio (1949) 69–70, 71–73, YLPT 71/FL, DI 71/FL, MO 72
Lehtinen, Heili (1940) ks. Karesalo
Lehtinen, Heino (1908) 28–30
Lehtinen, Helena Tuulikki (1948) ks. Koljonen
Lehtinen, Hilkka Tuulikki (1958) 76–80, 81–, YLPT 80/PF, DI 80/PF, SO 81
Lehtinen, Janne Sakari (1959) 76–
Lehtinen, Johannes Vihtori (1898) 17–21, 22, 25, 26
Lehtinen, Juha Vilho (1946) 67–77, YLPT 74/V, SO 74
Lehtinen, Jukka Väinämö (1957) 79–
Lehtinen, Jyrki Tuomas Ilari (1947) 71–76, YLPT 74/FL, DI 74/FL
Lehtinen, Kirsi Anneli (1959) 75–, YLPT 81/VLA, SO 81
Lehtinen, Laura Elisabeth (1914) 33–34, 38–39
Lehtinen, Laura Helinä Tellervo (1955) 74–80, 81–, MO 80, YLPT 81/PF, SO 81
Lehtinen, Maija-Liisa (1918) 42–43, 48
Lehtinen, Markus Lauri Kristian (1959) 78–79, 80–
Lehtinen, Matti Kalervo (1922) 45–49
Lehtinen, Mervi Elina Valpuri (1952) 71–75
Lehtinen, Olli Tapio (1960) 79–80
Lehtinen, Pekka Kari (1947) 68–71
Lehtinen, Raija Sisko (1925) 47–52, MO 51
Lehtinen, Raimo Jaakko (1943) 66–69, MO 68
Lehtinen, Reino Jyrki Kalervo (1941) 62–63
Lehtinen, Viljo Leopold (1904) 30–34
Lehtinen, Wäinö (1879) 10–12, 13–14, PT 15/L
Lehtiniemi, Tuire Hannele (1945) 66–69
Lehtisalo, Matti Juhani (1930) 55–56
Lehto, Airi Ihanti (1900) 17–21, 23–24
Lehto, Annikki (1922) 47–49
Lehto, Atso Mauri Ilmari (1955) 74–78, 79–, YLPT 81/VLA, SO 81, DI 81/VLA
Lehto, Matti Urho Kalevi (1953) 72
Lehto, Mirjam Tellervo (1918) 44
Lehto, Pertti Tapio (1946), 71–74, 75–76
Lehto, Petri Jussi (1959) 80–81
Lehto, Päivi Hannele (1954) ks. Saarilahti
Lehto, Sirkka-Liisa (1947) ks. Saurama
Lehto, Tuovi Annikki (1913) 44–49
Lehto, Ulla Maija (1960) 78–80, YLPT 80/FL, MO 80
Lehto, Walfrid (1896) 19–21
Lehtola, Erkki Aslak (1944) 65–69
Lehtola, Ilmi Helena (1909) 29–30
Lehtola, Väinö Viljo (1883) 09–11
Lehtomäki, Sirkka Margit (1952) 71–78, YLPT 75/PF, SO 75, DI 78/PF
Lehtonen, Anja Maija (1922) 43–46
Lehtonen, Hannu Aimo (1951) 71–72
Lehtonen, Heikki Johannes (1925) 46–52
Lehtonen, Heikki Tapio (1956) 74–76
Lehtonen, Helmi Martta Helena (1909) 42–43, 45, 46
Lehtonen, Ilse-Marita (1932) 51–56
Lehtonen, Jalmari Johannes (1900) 23–26, 27–29
Lehtonen, Jouko (1910) 27, 28–31, 32–33, 38
Lehtonen, Juha Pekka (1954) 74–79
Lehtonen, Kaarlo Tapio (1948) 67–69
Lehtonen, Karl Fredrik (1863) 94–95
Lehtonen, Lauri Edvard (1892) 21–23
Lehtonen, Leena-Maija (1948) ks. Rantanen
Lehtonen, Liisa (1945) ks. Huttunen
Lehtonen, Marja-Liisa (1950) 72–76, MO 76
Lehtonen, Niilo Eerik (1897) 19–21
Lehtonen, Rakel (1904) 24–26, 28–29
Lehtonen, Riitta Tellervo (1947) ks. Kallio
Lehtonen, Sievä Linnea (1909) 33–34
Lehtonen, Tauno Johannes (1903) 20–21
Lehtonen, Tauno Juhani (1933) 55–59, 65–68, SKPM 68
Lehtonen, Timo Olavi (1959) 78–
Lehtonen, Timo Tapani (1953) 72–77, 80–, KU 77
Lehtonen, Veikko Rudolf (1945) 66–73, 79, YLPT 79/VLA, SO 79, DI 79/VLA
Lehtoranta, Raija Sylvia (1909) 27–36, PT 36/L
Lehtovaara, Hemmo Johannes (1917) 49–53, PT 52/L

Lehtovaara, Jalmari (1889) 14, 17, 21–25
Lehtovaara, Katri Elisabeth (1906) 25–28
Lehtovaara, Reijo Richard (1945) 61–63
Lehvilä, Maila Kerttu Marjatta (1955) 73–80
Leiböwitsch, Martha (1893) 14–17, 18–19
Leikas, Pia Kristiina (1954) 75–, KU 78, KIPT 81
Leikkola, Satu-Eeva Ilona (1920) ks. Suominen
Leikkonen, Katri Ilona (1958) 77
Leikola, Arvo Henrik Albert (1922) 44–45, 46
Leimu, Leo Lennart (1908) 27–29
Leimu, Olavi (1911) 29–32, 57–59, PT 59/ORK
Leinberg, Alice (1894) 12–17
Leinberg, Ester Irene (1878) 95–97, 98
Leinberg, Ida Elisabeth (1869) 88–92, PT 92/L
Leino, Aini Kyllikki (1906) 28–29
Leino, Alli Aliina (1900) 22–23
Leino, Helinä (1939) 60–61
Leino, Hilpi (1939) 65–69, 70–75, YLPT 74/PF, SO 74, DI 74/PF
Leino, Katri (1893) 14–15, 17–18, 21–25, PT 25/PF
Leino, Lennart Leopold (1890) 13–14
Leino, Pekka Viljo Juhani (1940) 57–58
Leino, Reetta Maija-Liisa (1935) 55–58
Leino, Sinikka (1937) 55–61, 62–65
Leino, Sirkka-Liisa (1933) 55–56
Leinonen, Anne Kristiina (1959) ks. Nikkinen
Leinonen, Armas Nestor (1885) 07–08
Leinonen, Hannu Jussi Kalervo (1949) 71–77, KU 75
Leinonen, Hilkka Mirjami (1931) 54–57, 58–60, KIPT 58
Leinonen, Kai Juhani (1948) 70–74, 75–78, 79–80, YLPT 77/VLC, SO 80
Leinonen, Markku (1951) 70–71
Leinonen, Pekka Juhani (1948) 78–80
Leinonen, Reijo Ensio (1948) 69–70
Leinonen, Reino Fredrik Mikael (1906) 36, 37
Leinonen, Riitta-Liisa (1950) ks. Lajunen
Leipzig, Reinhold (1882) 13
Leisti,Päivi Leena Tuulikki (1959) 79–
Leistola, Elli Elisabet (1934) ks. Ingman
Leistola, Pentti Tapani (1932) 51–53, 55–56, 59, KIPT 53
Leiviskä, Helvi (1902) 19–27, DI 28/PF
Leiviskä, Ilta (1907) 26–27, 28–32
Leiviskä, Johan Aulis Olavi (1918) 37–39, 40–41
Leiviskä, Sointu Kyllikki (1904) 39, 40–43, 44
Leivo, Juha Eero (1876) 06
Leivo, Leo A. (1896) 16–18
Leixenberg, Lara (?) 82
Lempinen, Pirkko Maria (1959) 80–
Lemponen, Arvi Matias Salomon (1934) 58–61, 66–67
Lemponen, Martta Tellervo (1931) 53–58, MO 57, KIPT 57, PT 64/L
Lenkku, Elna Mirjam (1913) 34–35
Lennes, Raimo Juhani (1941) 60–65
Lento, Yrjö (1893) 14
Leontjeff, Antonie (1861) 83–86, 87–88, 89, 90, 91
Leponiemi, Osmo Pellervo (1960) 78–
Leponiemi, Pirkko Helena (1958) 78–
Leppenet, Louis Earnest (1908) 25
Leppä, Pekka Elias (1946) 71–75
Leppäkoski, Eini (1932) 50–52
Leppämäki, Seppo Kalevi (1915) 38–39
Leppänen, Aito Ilmari (1927) 45–49, 50–52, 53
Leppänen, Elina (1963) 80–
Leppänen, Ritva Marja (1936) 61–62
Leppänen, Sulo Reino Primus (1899) 21–25
Leppänen, Virpi Tuulikki (1943) 66–74, 76–77, YLPT 74/T, TO 74, SÄO 74
Leppäniemi, Eino Uljas Antero (1927) 53–54, MO 54
Lerche, Betsy Maria (1869) 88–89, 90
Lesch, Gurli Esther Constance (1891) 10
Leskelä, Kaino Elisabeth (1922) 53–60, MO 58, PT 60/L
Leskelä, Impi Kaiho-Maiju (1925) 44–48
Leskinen, Hannu Antero (1948) 69–73, 74–78, KU 73, MO 75, YLPT 78/L, LO 78, DI 78/L
Leskinen, Raija Kirsti (1927) 48–49, 50–51
Leskisenoja, Eila (?) 47–57, 58, PT 58/L
Lessig, Aili (1905) 28–31, 32–36
Leutonen, Hannes Ilmari (1938) 65
Leutonen, Teuvo Aulis (1933) 64–68
Leutonen, Teuvo Aulis (1939) 64–69, 73–74, 78, 80–, KU 69
Levanto, Eva Kristina (1928) ks. Zidbäck
Levanto, Lumo Marjatta (1920) ks. Aro
Levanto, Riitta Inkeri (1956) 74–80
Levi, Nina (1910) 28–30
Levin, Ellen Irene Sänkas (1905) ks. Kamb
Levón, Anna Karolina (1888) 07–10
Leväinen, Elsa (1890) 12–14
Levänen, Kaarina (1941) 62–78, YLPT 70/L
Levänen, Vieno Lemmitty (1911) 29–31
Liakka, Laina Flora Sofia (1904) 22
Libeck, Herman (1894) 16–17
Lidström, Knut Edgard (1917), 36–37, 38–39
Lieber, Helena (1889) 13
Liesirova, Toivo Johannes (1922) 55–57, SKPM 58
Lietzén, Hilja (1885) 06
Lievonen, Markku (1947) 68–70

Lievonen, Pirkko Marjatta (1927) 54–59
Lignell, Hugo Leonard (1868) 91
Lihr, Margit Ingeborg Elisabeth (1914) 33–35
Liikkanen, Marja-Liisa (1928) 47–52, 54–58
Liikkanen, Päivi Eija-Riitta (1943) 62
Liikkanen, Uuno (1898) 26–28, 32–33, PT 34/L
Liiman, Anna (1866) 83
Liiman, Jalo Toivo (1882) 06
Liimatainen, Jussi (1899) 35
Liimatainen, Sinikka Marjatta (1944) 69–75
Liimatta, Jorma Kauko Olavi (1953) 73–75
Liimatta, Ulla Anu-Kaarina (1957) ks. Almgren
Liimola, Heikki Sakari (1958) 80–
Liinamaa, Reijo Vilho (1951) 77–
Liira, Jukka Veli-Matti (1948) 71–78, MO 76
Lilius, Arvid (1884) 03–05
Lilius, Cora Margita (1928) 44–46
Lilius, Harry (1890) 08–11
Lilius, Heidi (1896) 12–15
Lilius, Kaisa-Liisa Tuulikki (1919) ks. Fieandt
Lilius, Sylva (?) 46–53, 54–56
Lilja, Matti Elias (1930) 49–50, 57–58
Lilja, Saara Elina (1923) 43–47, 48–50
Liljander, Aulis Yrjö Aadolf (1927) 56
Liljander, Wille (1916) 29–30, 33, 35, 37–39, 41
Liljeblad, Ingeborg (1885) 04–06
Liljeblad, Karin (1884) 02
Liljeblad, Leeni Maareta (1936) 56–62, KOPT 60
Liljelund, Ebba (1906) 25–29
Liljendahl, Sari-Anne (1951) 74–77
Liljeqvist, Gurli (1912) ks. Andersson
Liljequist, Hans Oscar (1912) 29–33, 35–37
Liljeqvist, Sirkka (1908) 24–28
Liljestrand, Ruth (1922) 42–43
Liljeström, Aksel Aadolf (1868) 94
Liljeström, Hilda Helena (1874) 90–93
Liljeström, Isak Eli (1861) 92–93, 97–98
Liljeström, Tarja Marjut (1946) 70–76
Lillfors, Alli Maria (1913) 42–43
Lillhannus, Lars Otto Erik (1914) 36, 43
Lillqvist, Liisa Marjatta (1917) 33–39
Limnell, Hillevi (1905) 26–31
Limnell, Karin Matilda (1888) 05–08
Lind, Bror Christer (1912) 31–35, 39
Lind, Gerda Gustawa (1880) 99–02
Lindberg, Aarne Arvi (1909) 35
Lindberg, Aimi Viljo (1923) 45–48
Lindberg, Annie (1891) 14–15
Lindberg, Ester Margaret (1890) 07–11
Lindberg, Harald (1896) 19–20
Lindberg, Jenny (1893) 14–15
Lindberg, John Valter (1895) 18–19, 23–26
Lindberg, Karl Hugo (1863) 84
Lindberg, Magnus Gustaf-Adolf (1958) 77–, YLPT 81/SÄV, DI 81/SÄV
Lindberg, Ruth Margareta (1921) ks. Lönnroos
Lindberg, Thure Alarik (1912) 33–38
Lindberg, Torsten (1876) 94
Lindberg, Yvonne Doris (1915) 32–39
Lindblad, Henriette (Henny) (1909) 28–30
Lindblad, Marja-Leena Josefine (1948) 65, 68, 70–71
Lindblad, Nina Aurora (1884) 01–03
Lindblad, Onni Edg. (1867) 88
Lindblad, Thyra Wictoria (1871) 88
Lindblom, Alfhild Maria (1867) 85–87, 90–92
Lindblom, Bruno (1889) 07–08, 11
Lindblom, Kate Margareth (1895) 16–17
Lindblom, Sif Flora (1922) 46–47
Lindborg, Linnéa Synnöve (1933) 58–61
Lindeberg, Anne Marjatta (1955) 76–
Lindeberg, Aune (1921) 41–44, 47
Lindeberg, Kari Einar (1938) 61
Lindeberg, Satu Anna-Mari (1957) ks. Koivisto
Lindell, Armas Wilhelm (1873) 95, 03–04
Lindell, Frans (1880) 03, 07
Lindell, Gertrud Regina (1907) 26–33, DI 34/PF
Lindell, Mauri (1888) 22–25
Lindelöf, Anna Maria (1872) 89
Lindelöf, Ella (1888) 08–11
Lindelöf, Ester (1879) 04–05
Lindelöf, Thyra (1881) 04–05
Lindeman, Elin Anna (1872) 90–93, 94
Lindeman, Markku Juhani (1961) 80–
Lindeman, Osmo Uolevi (1929) 56–58, DI 59/SÄV
Lindén, Evert (1906) 26, 32–35
Lindén, Kaj Emil (1931) 50–51
Lindén, Karl Robert Samuel (1951) 72–77, MO 77
Lindén, Tor William Mikael (1934) 53–56, 58–59, 60–62, KIPT 56, MO 56
Lindeqvist, Evy Karolina (1878) 98–02
Linderos, Anna Maria (1876) 95–98
Lindevall, Erik (1893) 13–14
Lindfors, Arthur Michael (1892) 14
Lindfors, Dagmar (1868) 88
Lindfors, Elna Ingeborg (1899) 19–24, PT 24/PF
Lindfors, Elsa (1899) 16
Lindfors, Hjalmar J. (1893) 16–17, PT 18/ORG
Lindfors, Jarl Arthur Waldemar (1862) 82
Lindfors, Otto Arvid (1864) 85
Lindfors, Sigrid Amanda (1901) 20–24, 25
Lindfors, Thyra Signe Wilhelmina (1870) 88
Lindfors, Torsten Gustav Adolf (1940) 77–78
Lindfors, Ulla Onerva (1937) 56–57
Lindgren, Aale Asser Armas (1951) 72

Lindgren, Armas Alarik (1904) 19–23, 33, PT 32/V
Lindgrén, Gideon Emanuel (1879) 98–02
Lindgrén, Johan (1889) 08–10, 14
Lindgren, Maija-Liisa (1925) 45–47
Lindgren, Maria Matilda Adolphina (1896) 16–19, 21
Lindgren, Mary Ann Elisabeth (1899) 17–18
Lindgren, Tesma Kaarina (1944) 65–69, 72–75, MO 68, YLPT 69/PF, SO 69, DI 75/PF
Lindgård, Tor (1930) 52–54, 56–61, PT 60/ORG, MJ 61
Lindholm, Brita-Liisa (1953) 71–79, YLPT 76/PF, SO 76, DI 79/PF
Lindholm, Eino (1890) 06–08, 09–10, PT 10/PF
Lindholm, Hans Sune Alfred (1930) 50–54, PT 52/ORG, DI 54/ORG
Lindholm, Herbert Ingolf (1946) 63–68, YLPT 68/FL, DI 72/FL
Lindholm, Kustaa Alfred (1879) 05–06, 07, 12
Lindholm, Märta Hedvig (1878) 96
Lindholm, Rolf (1930) 49–50
Lindholm, Teppo Untamo (1920) 54–57, PT 57/ORK
Lindholm, Toini Rauha Margareta (1903) 23–24
Lindholm, Wilhelm Reinholt (1882) 08–09, 10, 12
Lindlöf, Evy Ulrika Margareta (1910) 30–34
Lindqvist, Augusta Ava (1927) 49–55, 56
Lindqvist, Bertel Johannes (1910) 35–37
Lindqvist, Emmi A. (1875) 05–07
Lindqvist, Irma (1910) 25–29, 34–36
Lindqvist, Siiri (1876) 09–11
Lindroos, Dagny Maria (1903) 20–21, 22–26
Lindroos, Erik Anton Ensio (1908) 29–32
Lindroos, Estrid Irene (1903) 20–24, DI 26/PF
Lindroos, Gunhild Margareta (1912) 31–34
Lindroos, Hj. (1886) 07–09
Lindroos, Johan Arvid (1877) 94–98
Lindroos, Karin (1924) 43–47, DI 47/PF, MO 52
Lindroos, Karl Victor (1891) 18–19
Lindroos, Maj-Mirjam (1920) 41–42
Lindroos, Paul Bertel (1910) 43–44, 47
Lindroos, Paul Peter Christer (1944) 61–64, 67, KIPT 64
Lindroos, Terttu Orvokki (1939) ks. Ylitalo
Lindroth, Ernst Edvard (1864) 95–95, 96
Lindroth, Karl Aarne (1932) 51–53
Lindroth, Nelly Sinikka (1933) ks. Tolonen
Lindstedt, Kari Olavi (1953) 72–80
Lindström, Ellen (1896) 15–16
Lindström, Helga Eleonora (1883) 03–05
Lindström, Hilda Maria (1869) 91–93
Lindström, Irja Linne Julie (1902) 20–22
Lindström, Karl Erik (1872) 00–01
Lindström, Paavo Alfred (1905) 27–30
Lindström, Rauha Maria (1905) 32–34, 35
Lindström, Reidar Arnold Oskar (1908) 37–39, 40–41, 42, 46–48, PT 42/L DI 49/L
Lindström, Sirkka (1900) 22–24
Lindström, Thomas Karl (1957) 76–80, 81–, YLPT 81/V, SO 81
Lindwall, Bertha (1857) 83–85, PT 86/PF
Lindvall, Rosa (1871) 87
Linhola, Eeva (1945) 66
Linjama, Jouko Sakari (1934) 54–60 KIPT 60
Linjama, Olli Tauno Kullervo (1947) 74–76
Linjama, Pekka Tapio (1950) 69–70
Linjama, Pirkko Helena (1935) 55–59
Linjama, Riitta-Liisa (1936) 55–56, 62–63, 64, 70–73, YLPT 73/PF, SO 73
Linjama, Seppo Ilmari (1938) 56–58, 59–61, 62–63, 67–69, KIPT 63, YLPT 69/ORG, DI 70/ORG
Linjama, Taru Sisko (1934) ks. Tirronen
Linjama, Tuomo (1943) 64
Linko, Ernst Edward (1864) ks. Lindroth
Linko, Ernst Fredrik (1889) 09–11
Linko, Liisa (1917) 37–39, 40
Linko, Marjatta Regina (1946) 68–71, 77, MO 70, YLPT 71/PF, SO 71, DI 77/PF
Linkola, Jukka Tapio (1955) 74–78
Linkola, Osmo Antero (1958) 78–80, YLPT 80/KLAR, SO 80
Linkola, Pauli Sakari (1909) 35
Linna, Karl Kullervo (1911) 34–35
Linna, Maija Kaarina (1925) 47–51, 52–55, MO 55
Linnala, Johan Leonard (1878) ks. Borgman
Linnala, Johannes (1894) 14–15
Linnala, Marja Elisabet (1932) 53–56, MO 56
Linnaluoto, Kaisa Maria (1917) 48–51
Linnamaa, Tuula Sinikka (1956) 79–
Linnamäki, Siiri Anna-Liisa (1917) 40
Linnavalli, Esko Elias (1941) 77–78
Linnavuori, Frans (1880) ks. Lindell
Linnell, Annie Elisabeth (1897) 17–20, 21–22
Linneo, Taisto (1937) 59–60
Linnola, Juhani Rafael (1932) 53–57, KIPT 57
Linnonen, Pirkko Kyllikki (1928) 48–51, 54–59
Lintanen, Helme (1925) 48–50, 51–56, MO 55
Lintuniemi, Anton (1902) 20–21, 28–29
Lintunen, Seppo Sakari (1932) 49–50, 51–53
Lipasti, Heikki Pekka Pellervo (1934) 57–62
Lipasti, Martti Jaakko (1932) 54–59, KIPT 59
Lipponen, Timo Veikko (1958) 77–
Lipsanen, Juha Tapio (1957) 78–

Liski, Jussi Salomon (1960) 79–
Listemaa, Mauri (1928) 45
Listo, Matti Juhani (1952) 72–74
Listo, Mervi Elina Valpuri (1952) ks. Lehtinen
Lithenius, Ellen Elisabeth (1868) 87
Litmanen, Risto Olavi (1954) 74–76
Liuhto, Sointu Marja Johanna (1918) 37–39, 40–42
Liukko, Ari Tapio (1952) 72–78
Liukko, Eini Inkeri (1930) 60–65
Liukko, Sampo Juhani (1959) 75–
Liukko, Sirkka (1913) 34–39
Liukkonen, Helmi (1907) 24–28
Liukkonen, Kaarlo Tapio (1956) 78–80
Liukkonen, Marja-Leena (1941) ks. Lehti
Liukkonen, Markku Ilmari (1955) 74–79, KU 79
Liukkonen, Matti Ilmari (1928) 50–54, MO 54
Liukkonen, Orvokki Helena (1941) 62–67, MO 66
Liukkonen, Pentti Vilho (1929) 51–60, KIPT 53, MO 54, PT 60/L
Liukku, Eva (1899) 22–28
Liukku, Maija Rachel (1925) 56–61, KIPT 60
Lius, Kalle Armas (1891) 13–14
Ljunglin, Edvard (1909) 33–34
Ljungqvist, Karin Maria (1898) 16–19, 20–22
Lodenius, Mary Ingeborg (1914) 36–39
Lodman, Greta Anna-Lisa (1910) 30–34
Lodman, Sven Alarik (1911) 28–29, 30–31
Logren, Anja Marjatta (1945) 67–68
Logrén, Lea Birgit Johanna (1949) 69–72
Logrén, Raija Annikki (1946) ks. Korhonen
Logrén, Riitta Maria Kyllikki (1944) (–Mikkola) 67–75, YLPT 73/L, DI 75/L, LO 75
Lohikoski, Leena Kristiina (1958) 79–
Lohikoski, Ritva Inkeri (1935) 55–63
Loikkanen, Aino (1906) ks. Häkkinen
Lokka, Maija Leena (1946) 71–77
Loppela, Taru (1958) 77–78, 80
Lotti, Tuula Sisko Helmiina (1942) 62–69, 70–71, YLPT 71/V, SO 71
Louhensalo, Liisa Hillevi (1955) ks. Vartiainen
Louhensalo, Niilo Tapio (1953) 71–76, 77–80
Louhi, Satu Maija (1954) 75–
Louhija, Outi (1934) 58–59
Louhiluoto, Liisa Tuulikki (1945) 65–69, KU 69
Louhivaara, Liisa Marjatta (1919) 39, 44–45
Louhivaara, Seppo Elias (1921) 40–41
Louhivuori, Heikki Eerikki (1929) 45–53, DI 54/V
Louhivuori, Hemmo Unto Vilhelmi (1910) 44–49, 50
Louhos, Meri Annikki (1927) 43–47, 48–55, DI 55/PF
Louko, Kaisa-Liisa (1923) 43–46
Louko, Oiva Toivo Ilmari (1925) 50–53
Louko, Toivo (1884) ks. Nieminen
Loukola, Matti Aarno Olli (1932) 55–57
Loukovaara, Pirkko Marjatta (1938) 57–61
Lovén, Sirkka Maire (1924) ks. Karosuo
Lubits-Lapinsky, Wanda (1878) 98
Lucander, Dorothy (1915) 34–38, PT 38/PF
Luho, Anna-Maria Helena (1948) 70–75, YLPT 75/L, DI 75/L
Luhtala, Erkki Olavi (1918) 31–34
Luhtasela, Riitta Inkeri (1961) 80–
Lukka, Onni (1908) 46–50
Lukkala, Heikki Kustaa (1917) 40
Lukkari, Kaino (1920) 52, 53–56
Lukkarinen, Aino (1899) 21–22
Lumesmaa, Anja Toini (1915) ks. Tanskanen
Lumme, Eeva-Liisa (1928) 55–58
Lumme, Osmo Olavi (1921) 49–51
Lumme, Pekka Kalevi (1946) 68
Lumme, Terttu Kaarina (1941) 71–77, YLPT 76/L, DI 76/L
Lund, Esther Ragnhild (1917) 35–39, 42–43
Lund, Stig Algot (1884) 03
Lund, Tamara Adele (1941) 60–61, 64–68
Lundelin, Lauri (1892) 11–13
Lundell, Anja Kristiina (1960) 79–
Lundell, Ove (1937) 55–56, 58, 64–67
Lundell, Sven Fridolf (1915) 40–41, 45–50
Lundén, Artur Alfred (1898) 25–26
Lundgrén, Molly-Anne (1899) 21–22
Lundin, Ellen (1871) 92–97
Lundqvist, Hulda (1892) 12
Lundqvist, Ida (1860) 82
Lundqvist, Maria Alexandra (1899) 20–21
Luolajan-Mikkola, Anna-Maija (1958) ks. Marttinen
Luolajan-Mikkola, Anu (1950) 71–77, YLPT 77/PF, SO 77, DI 77/PF
Luolajan-Mikkola, Markku Pentti (1957) 75–79, 80, YLPT 80/VLC, SO 80
Luolajan-Mikkola, Mikko-Ville (1953) 71–72, 73, 78
Luolajan-Mikkola, Vilho Rafael (1911) ks. Mikkola
Luoma, Rauni Marja Erika (1911) 29–32
Luoma, Ritva Helinä (1933) 56–62
Luosma, Heli Liisa Maria (1954) 76–
Luoto, Eero (1904) 28–30
Luoto, Eila (?) ks. Leskisenoja
Luotonen, Marja-Leena (1941) 61–67, ks. Haapasalo
Lustig, Gerda Emilia (1913) 34–36
Lustre-Strömmer, Tuula (1939) 64–66
Luther, Mary (1945) 65–72, KIPT 71
Luukkanen, Toini Kyllikki (1901) 20–23

Luukka, Mette Riitta Margarethe (1959) 78–
Luukka, Sirkka-Liisa (1951) ks. Pyysaari
Luukko, Erkki Aatos (1944) 67–75, KIPT 70, MJ 71, DI 72/ORG, DI 75/L
Luukkonen, Anna-Liisa (1906) 24–27, 28–30
Luukkonen, Hannu Juhani (1941) 63, 67–69
Luukkonen, Heikki Veli (1927) 56–62
Luukkonen, Kari Toivo Johannes (1951) 70–74
Luukkonen, Kirsti Elina (1920) 47–52, 56–57, 58
Luuppala, Markku Johannes (1961) 79–
Lybeck, Johan Alfred (1872) 93–94, 98–00
Lybimow, Anatol (1909) 27–29, 36–37, 47–51, KPM 51
Lybäck, Bror Erik Göran (1913) 34–37
Lydecken, Arvi Tapio (1960) 79–
Lyly, Arja Paula Kaarina (1941) 61–65, KOPT 65
Lyra, Aili Martta Lydia (1896) 19
Lystinen, Marja Hillevi (1923) 40–41
Lyyjynen, Ahti Valter (1901) 21–28
Lyyjynen, Tuula-Marja (1941) 61
Lyytikäinen, Aini Eevi Ester (1915) 42–45, 46, 51–53, MO 53
Lyytinen, Jorma Edvard (1937) 57–58, 60
Långbacka, Björn Mikael (1959) 78–
Långbacka, Ulf Erik Runar (1957) 80–
Långberg, Åke Lennart (1904) 34–36
Långholm, Sylvelin (1916) 35–39, 40–41
Lähteenkorva, Kirsti Sisko Aulikki (1946) 69–74
Lähteenmaa, Aune Mirjami (1949) 68–75, KU 72, MO 73
Lähteenmäki, Leena Marjatta (1958) 78–
Lähtönen, Pia Virve Helena (1952) 71–78, 81–, MO 76, YLPT 78/PF, SO 78, DI 81/PF
Längman, Käthe Rinaldine Ingeborg (1912) 43–44
Länkelä, Anna (1864) 83, 84–85
Länsimäki, Edith (1892) ks. Westerback
Länsivaara, Maire Esteri (1901) 23–24
Länsiö, Erkki Einari (1927) 45–49, KPM 49
Länsiö, Kari Tapani (1953) 74–80
Läntinen, Maija (1927) 46–54, 56–58, PT 61/PF
Lätti, Edvard (1926) 51–54
Löfgren, Evy Ulrika Margareta (1910) ks. Lindlöf
Löfman, Anna Stina (1942) 62–69, MO 67, YLPT 69/L, DI 73/L
Löfman, Rolf Bernhard (1946) 65–73, KU 68, YLPT 72/PF, SO 72
Löfstrand, Anders Joel (1874) 06–08
Löfström, Fanny Aleksandra (1872) 91–95
Löfström, Greta (1911) 26–32
Löfström, John Hemming (?) 20–22
Lövendahl, Anja Virginia (1904) 21–23
Lönnberg, Anna (1859) 83–87
Lönnberg, Judit (1878) 96–00, PT 00/PF
Lönnberg, Ruth (1891) 17
Lönnblad, Augusta Emilia (1873) 90, 92–93
Lönnblad, Elin Augusta (1866) 85–87
Lönnfors, Asta (1910) 26–28
Lönnqvist, Aila Anneli (1929) 55–60
Lönnqvist, Dan John Anders (1960) 80–
Lönnqvist, Jukka (1930) 60–67, PT 67/L, DI 67/L
Lönnqvist, Stefan Alf Gustav (1960) 78–
Lönnqvist, Sylvia (1901) 16–17
Lönnroos, Brita Armida (1923) 42–46
Lönnroos, Ruth Margareta (1921) 40–47, 48
Lönnrot, Anna (1898) 16–21
Lönnrot, Hanna (1904) 22
Lönnroth, Irma Ingeborg (1911) 30–32, 33, 35
Lönnroth, Wera Helena (1913) 30–33, 40, 44,45,DI 44/H
Lönnström, Anja Linnéa (1920) 40–43, 44–45
Lönnström, Karl-Gustav (1921) 42–47
Löppönen, Pentti (1907) 29–31
Lörpys, Tyyne (1893) 12–15
Lötjönen, Hilkka Helena (1944) ks. Hautsalo
Lötjönen, Tapio Tauno (1940) 58–61, 62–64, DI 64/KLAR
Maaniittu, Pertti Ensio (1958) 79–80
Maarala, Erkki Juhani (1952) 71–73
Maasalo, Armas Toivo Valdemar (1885) 07, 09–10
Maasalo, Kai Armas (1922) 45–46
Maattola, Vilho Almos (1908) 30–31
Macewicz, Leopold Emil (1875) 97–99
Maconi, Nils-Magnus Arne (1945) 64–70
Madetoja, Leevi Antero (1887) 06–10, PT 10/T+SÄV
Madsen, Sinikka (1926) ks. Laitinen
Maeda, Tei-Ichi (1929) 62–63
Magnusson, Arthur Henrik (1905) 23–26
Mahkonen, Martti Sakari (1944) 66, 70–74
Mahlamäki, Eeva Marjatta (1950) 70–76, 77–78, 79–80, YLPT 76/L, DI 80/L
Mahlamäki, Timo Antero (1953) 74
Maijala, Mikko Tuomo (1925) 50–58, PT 59/L
Maijala, Ulla Helena (1934) 55–57, 58–59
Maijanen, Pirjo Tuulikki (1945) 65–73, MO 69, YLPT 73/PF, SO 73
Maja, Anja Anneli (1956) 76–78
Majala, Terhi Marketta (1961) 80–
Majapuro, Raija Leena Hillevi (1948) 70–74, MO 74
Majaranta, Kari Arvo Ilari (1951) 71–74
Makkonen, Alva (1871) 86
Makkonen, Brita Helena (1949) ks. Dahl

Makkonen, Ilma Elvira (1923) 45–47, 48
Makkonen, Väinö Albin (1905) 29–30
Malin, Aino E. (1899) 17–22, PT 23/PF
Malin, Elsa Maria (1876) 99–03
Malin, Hilja Lydia (1880) 01–02
Malinen, Ida (1882) 00–01, 08–10
Malinen, Kirsti Hannele (1947) 66–68, YLPT 76/V
Malinen, Lyyli (1903) 20–26, 27–28, PT 44/PF
Malkki, Margit Anneli (1946) 71–76, YLPT 75/L, DI 76/L
Malkki, Osmo Sakari (1927) 47–48
Malm, Bertel (1900) 20–21, 22–26
Malm, Johan Ingmar (1934) 55
Malmberg, Erkki Martti (1911) 29–32, 33, 36, 37
Malmberg, Helga Anna (1891) 07–13
Malmberg, Ilmi (1900) 21–22
Malmgrén, Alfhild (1877) 99–02
Malmgren, Johan Aleksander (1879) 00–02
Malmi, Kari Kullervo (1952) 72–75
Malmio, Anna (1894) 16–17
Malmio, Arja Tuulikki (1943) 63–69, 79–, KOPT 66, YLPT 81/L, LO 81, DI 81/L
Malmio, Liisa Helena (1953) 74–79, 81–, MO 81
Malmivaara, Ella Kaisu (1947) 68–71, 75–76, 79–
Malmivaara, Heikki Tapani (1912) 32–33, 34–35, 36
Malmivaara, Juha Rafael (1957) 75–
Malmlund, Hugo Rafael (1884) 02–03
Malmqvist, Björn Olov (1955) 78–
Malmstén, Eugen (1907) 22–27, 30
Malmstén, Georg (1902) 22–29, 30
Malmström, Agnes Linnea (1915) 33–36
Mandelin, Sigrid Magdalena (1922) 42–46, 47–51
Mandell, Kirsti Hellin (1948) 67–71, MO 71
Mangs, Valborg Margareta (1948) 68–74, KU 72
Mangström, Dolly Beruth Margaretha (1898) 18–20
Mannelin, Anitra (1909) 25–32, PT 32/PF
Manner, Risto Johannes (1957) 78–
Mannerheimo, Armas Jalo Juho (1888) 10
Mannerström, Ragnar (1908) 26–28, 30
Mannila, Hilja (1889) 10–12
Manninen, Maire (1914) 34–38
Manninen, Tage Martin (1926) 47
Manninen, Tero-Pekka (1957) 75
Manninen, Tuuli-Sisko Inkeri (1943) 64–65, 69–73, 74–76, 77
Mannonen, Maria Margaretha (1928) ks. Karhumäki
Mansikkala, Kaarina Toini Vera (1914) 40–41, 43
Mansner, Aili Helena (1896) 16–18
Mansnerus, Armas Fredrik (1931) 56
Mansnerus, Eija (1941) 64–66
Mansnérus, Hugo Johannes (1911) 38–39
Mansnerus, Ilpo (1943) 60–63, 74–76
Mansnerus, Jouko Reino Uolevi (1950) 68
Mansnérus, Sylvia (1907) 27–29
Mantere, Marjatta (1902) 20–23
Mantila, Emil (1884) 08–10
Mantila, Saimi Maria (1912) 31–39, 40–41
Mantovaara, Jorma (1928) 50–52
Manulkin, Isak (1910) 37–38
Manulkin, Rosa (1923) 43–45
Marc, Anna (1892) 09
Marcus, Gert (1914) 36–37
Marila, Raita (1941) 63–70, 71–72, YLPT 68/L, DI 70/L
Marjala, Aaro (1926) 58–59
Marjala, Aino Kyllikki (1953) 79–
Marjanen, Vuokko (1938) 64–66, 67
Marjokorpi, Hilkka Helinä, (1937) 57–59
Marjokorpi, Jorma (1944) 63–66
Marjokorpi, Yrjö (1903) 26–30, DI 31/ORG
Marjomaa, Jorma Antero (1948) 70–77, YLPT 75/TRB
Markkanen, Juha Ensio (1957) 74–77
Markkanen, Leo Olavi (1928) 57–61
Markkula, Anne-Maija (1951) 73–76, 77–80
Markkula, Lempi Laina (1892) 10–13
Markkula, Marita (1913) 29–32, 33–34
Markkula, Mauno Jaakko (1905) 32
Markow, Ingrid Elisabet (1888) 15–19, 20–24, 25
Marschan, Elisabeth (1938) 58–62
Marstela, Tarmo Markku Uolevi (1947) ks. Nieminen
Martela, Ritva Sylvia Orvokki (1939) 61–65, KOPT 65
Martelius, Kaarlo Henrik (1880) 07, 08–09
Martelius, Katri Helena (1940) ks. Nakko
Martikainen, Jouko Juhani (1938) 56–60, KIPT 60
Martikainen, Rauha V. (1930) 54–62
Martikkala, Tuula Anneli (1951) 71–76, MO 76
Martin, Arla (1907) 24–29
Martin, R. Benjamin (1943) 61–70, YLPT 68/L
Martin, Elektra Julia (1955) 79–
Martin, Joni Elisabeth (1945) (-Meriö) 62–66, 67–76, 77, YLPT 75/L, LO 75, DI 77/L
Marttala, Lassi Pekka Uolevi (1957) 76–
Marttiini, Olavi (1920) 50–52, 53, KPM 53
Marttila, Ari Gabriel (1956) 75–80
Marttila, Hannu Erkki (1946) 65–68
Marttila, Janne Tapio (1957) 74–, YLPT 79/V, SO 79, DI 80/V
Marttila, Outi Helena (1938) 56–61

Marttina, Markku Juhani (1944) 63
Marttinen, Anna-Maija (1958) 77–80
Marttinen, Helena (1949) 68–75, YLPT 75/PF, SO 75
Marttinen, Lauri H. V. (1896) 20–21
Marttinen, Maila Helena (1929) 51–57, DI 58/L
Marttinen, Marja Sinikka (1944) 64–75, MO 69, YLPT 72/PF, SO 72, DI 75/PF
Marttinen, Marjatta (1925) ks. Pelkonen
Marttinen, Meri Dagmar (1899) 16–17, 18–21
Marttinen, Petri Tapani (1957) 77–
Marttinen, Sulo Selim (1903) 24–26, 27–28
Marttinen, Tauno Olavi (1912) 35–37
Marttinen, Tuula Marjatta (1939) ks. Raikamo
Marvia, Einari (1915) ks. Möller, Kurt Einar
Masalin, Paavo (1921) 46–47, 51
Massa, Yrjö Oskari (1889) 29–30
Mata, Irma Toini Tellervo (1923) 45–50
Matikainen, Seppo Ilmari (1927) 47
Matikka, Vilho (1913) 44
Matilainen, Leena Kaarina (1953) 73–80, MO 80
Matilainen, Ritva Tellervo (1926) 46–50, 51–52
Matinpalo, Leo Antero (1900) 22–23
Mattila, Aino (1902) 20–22
Mattila, Aino Inkeri (1924) 44–48, 49–50
Mattila, Aino Inkeri Annikki (1919) 36–38
Mattila, Alpo Henrikki (1917) 37, 38–39
Mattila, Anssi Pauli (1953) 72–80, 81–, YLPT 76/ORG, SO 78/ORG, YLPT 78/T, TO 79, DI 79/ORG, SO 81/PF
Mattila, Ester (1899) 28–30, 34–35
Mattila, Hillevi (1888) 11–12
Mattila, Irmelin (1931) ks. Wahrman
Mattila, Karita Marjatta (1960) 79–
Mattila, Kauko Ilmari (1913) 38–39
Mattila, Kimmo Kalevi (1959) 79–
Mattila, Léa Marjatta (1920) 40–41, 45–46
Mattila, Martti (1930) 61–65, SKPM 66
Mattila, Otto Matias (1913) 56–59, KIPT 59
Mattila, Risto Elias (1920) 45–47
Mattila, Saara Inkeri (1925) 44–49
Mattinen, Eeva Sanna Kaisa (1933) 55–57, 58
Mattjus, Agnes Elvira (1904) 24–27
Mattsson, Pirkko Liisa (1947) 69–74, MO 74
Mattsson, Walter (1887) 07–12, 19
Mattsson, Alex Hjalmar (1935) 55–59
Mattsson, Jack Christer Randolph (1954) 74–, KU 79
Mattsson, Kosti (1917) 36–38, 43–44
Mattsson, Maisi (1888) 07–09
Mattsson, Ulla (1924) ks. Hallberg
Matveinen, Jussi Antti Tapani (1960) 80–
Maukola, Väinö Raitio (1882) 08–10
Maukonen, Airi Aino Paula (1900) 27–31, 32–33
Maukonen, Johannes (1872) 94–98
Maunu, Margit Adéle (1908) 41
Maunula, Jouko (1903) 25–27
Maunumaa, Väinö Johannes (1922) 46–49
Mauro, Oili (1911) 30–33
Maydell, Elisabet Anna Huberta (1891) 16–17
Mayeda, George Johanss Yoshefumi (1945) 66–69
McQueen, Douglas Mikkael Gregory (1929) 51, 54–55, MO 55
Mechelin, Edvard Johannes (1869) 89
Mechelin, Eva Anne-Marie (1892) 10–18, 23–25, 28
Mehto, Lauri August Mikael (1927) 46–48
Mehto, Marja Hannele (1950) 69–78, MO 74
Meinander, Julie (1881) 99–02
Mela, Elsa Inkeri (1902) 19
Mela, Irja Ester Emilia (1900) 18–19
Mela, Irma Maria (1951) 75–78, 79–
Mela, Martta (1896) 16–17, 18–19, 26
Melander, Mimmi Maria (1881) 98–00
Melart, Edith Maria (1870) 89–90
Melartin, Erik Gustaf (1875) 92–99
Melentjeff, Alexandra (1867) 86–87
Mellberg, Ester Maria Vilhelmina (1887) 06–09
Mellberg, Hedvig Hildegard (1911) 29–32
Mellberg, Walter Mikael (1899) 29
Melve, Raila Soilikki (1925) 46–49, MO 49
Mengel, Margit (1907) 24–25, 26–30
Mentu, Tommi (1958) 79–
Merenheimo, Oskar Valdemar (1894) 19–20
Merensola, Sirkka Anneli (1948) 67–74, 76, YLPT 74/PF, SO 74
Merikangas, Eino Edvard (1912) 36–37, 38–39, 40
Merikangas, Meri-Orvokki (1911) 38–39, 40, 41–42, 43, 45–46
Merikangas, Tytti Pirkko Annikki (1931) 53–57, MO 57
Merikanto, Aarre (1893) 12
Merikanto, Inkeri Ingeborg (1903) 24–25
Meriluoto, Irma Kaarina (1901) 18–21, 22, 25–26
Meriluoto, Kauno Osmo (1909) 28–29, 30–31
Meriluoto, Sirkka-Liisa (1929) 47
Meriläinen, Tauno Iivari (1914) 35, 43–45, 46–47, 50–51, 52
Meriläinen, Usko (1930) 51–54, KPM 53, DI 56/SÄV
Meriruusu, Agda Jakobina (1898) 20–21
Merisalo, Jaakko (1878) 05
Meritähti, Eeva Marjatta (1943) 62–71, MO 70, YLPT 70/PF, SO 70
Merivalo, Aimo Eliel (1911) 40–41
Meriö, Joni E. (1945) ks. Martin
Meriö, Pekka Juhani (1949) 71–76, 77, YLPT 76/CORO

Merjanen, Leena Riitta (1942) ks. Rissanen
Mertanen, Erkki Olavi (1927) 51–57
Mertanen, Jukka Lasse Untamo (1955) 75–
Mertanen, Raili Kyllikki (1923) 49–50, MO 50
Meschka, Johan Capistran (1878) 98–99
Mesterton, Heikki Tapani (1957) 74–80
Mether, Eino Emil (1900) 20–22
Mether-Borgström, Karin (1897) 16
Metiäinen, Marjatta Vappu (1926) 46–49, 50
Metso, Alli Aino (1917) 36–39, 40–43
Metsola, Pirkko Kyllikki (1920) 37–39
Metsomäki, Maaria Elisa (1949) ks. Rankka
Metsä, Viljo Adolf (1898) 17–18
Metsälä, Juho Einari (1925) 45–48, 49–51, KPM 51, PT 53/T
Metsälä, Kerttu Kyllikki (1925) 47–53, 54–55, MO 51
Metsänen, Leena Tellervo (1954) 74–75
Metsäterä, Sisko Elina Aulikki (1947) ks. Jylhä
Metsävainio, Jorma Veli (1919) 40
Mette, Dagmar (1902) 19
Metzger, Nils-Erik Karl (1914) 33–36
Meurman, Anneli Marja Aulikki (1952) 64–66
Meurman, Antti Agathon (1945) 75–76, 77–, YLPT 81/V, SO 81
Meurman, Jukka (1947) 66–67
Meuronen, Rakel Regina (1920) 44–46
Meyer, Mogens (1947) 74, 76–77
Michelsen, Riitta Leena (1957) ks. Könönen
Michelsson, Ceres (?) 38–39, 40–41, 42–45
Michelsson, Elvi Naëmi (1897) 15–17
Mickwitz, Ebba von (1868) 91–92
Mickwitz, Ragna von (1908) 26–30
Mielck, Nora (1891) 10–12
Mielonen, Lahja (1922) 43–47, 49
Mieritz, Margarethe Anna Wilhelmina (1874) 90–91
Miesmaa, Siiri (1897) ks. Pietiläinen
Miettinen, Eino Päiviö (1930) 51–53, 54, MO 53
Miettinen, Elsa Kaarina (1904) 22–25
Miettinen, Elvi Eliina (1920) 42–44
Miettinen, Helena Eeva Kaarina (1955) 74–75, 76–, YLPT 79/VLC, SO 79
Miettinen, Jaakko Ilmari (1939) 62–65, 66, 68–70, KU 70
Miettinen, Lahja Ilona (1920) 44–45, 48–54, MO 53
Miettinen, Lyyli Amanda (1892) 10–12
Miettinen, Marja Leena (1931) 50–52
Miettinen, Martti Veini Johannes (1935) 51–55, 56–60, MO 57, PT 58/ORG, DI 60/ORG
Miettinen, Matti Einari (1942) 63–64
Miettinen, Mauri Gunnar (1933) 51–53
Miettinen, Mervi Marjatta (1923) 50–54
Miettinen, Pirkko Kyllikki (1928) ks. Linnonen
Miettinen, Raija Päivikki (1931) 51–56
Miettinen, Rauha Katriina Aleksandra (1896) 15, 16–19
Miettinen, Sointu Pilvikki (1947) 66–68
Miettinen, Timo Johannes (1943) 64–69
Miettinen, Tyyne (1895) 14–16
Miettinen, Veijo Kalevi (1937) 59–65, KOPT 65, PT 66/KLAR
Miettunen, Mauri Johannes (1953) 72–76, KU 75
Miikkulainen, Matti (1933) 65–66, SKPM 67, YLPT 71/KLAR
Mikander, Tellervo (1898) 18–19, 20–22
Mikkilä, Timo (1912) 30–32
Mikkola, Aulikki (1906) 26–28, DI 28/L
Mikkola, Heikki Uolevi (1923) 45–48
Mikkola, Juho William (1871) 96–98, PT 99/ORG
Mikkola, Kirsti Maria (1940) ks. Pasanen
Mikkola, Leena Marja (1953) 73–77, MO 77
Mikkola, Leo Stuart (1925) 46–47
Mikkola, Maila Tuulikki (1917) 42–43, 44–45
Mikkola, Marja Mairikki (1919) 40–42, 44–45, 46–47, 48
Mikkola, Paula Mirjam Mielikki (1915) 33–37, 45
Mikkola, Pirkko (1914) 34–37
Mikkola, Pyry Petri (1961) 80–
Mikkola, Tapani Johannes (1931) 54–58, KIPT 58, PT 59/L, DI 59/L
Mikkola, Vilho Rafael (1911) 37–39, 40–44, DI 45/SÄV
Mikkonen, Arvo Olavi (1926) 50–53, 65–66
Mikkonen, Irma Ruusa Tellervo (1912) ks. Huovila
Mikkonen, Pentti Kalevi (1945) 67–68
Mikola, Anja (1923) 43–48
Mikola, Oili (1914) ks. Pesonen
Mikola, Sulho (1895) 22–24, 25
Mikonsaari, Annikki (1884) 08–09, 21–22
Miller, Eine Inkeri (1913) 33–37, PT 39/PF
Miller, Karl Harry Rafael (1918) 49–53, MO 53
Milone, Marie-Paule Charlotte Antoinette (1960) 79–80, 81–
Minkkinen, Allan J. (1944) 66–67
Minkkinen, Aune Elisabet (1914) 38
Missin, Anita (1899) 15–18
Mitchell, Stanley (1944) 73–76
Mittler, Berndt Akseli Fredrik (1886) 07
Mitzner, Dinah (?) 25
Moberg, Agnes Sofia (1893) 13–14
Moberg, Natalia (1868)
Modeen, Anna (1888) 12–14
Modeén, Berta Ingeborg (1890) 14

Modén, Hilja (1895) 13–14
Moilanen, Einari (1907) 43–45
Moilanen, Kalle Bernhard (1900) 28
Moisio, Arvo Frans Johannes (1907) 49
Moisio, Kyllikki (1927) 47–51, MO 51
Moisio, Mervi Anita (1947) 70–76, YLPT 76/V, SO 76
Moliis, Pirkko Raakel (1947) 68–76, MO 71, YLPT 77/PF, SO 77, DI 77/PF
Momme, Axel (1948) 75
Mononen, Aili Tellervo (1912) 34–36
Mononen, Kaija Marjatta (1944) 61–65, 66, 76–, KIPT 65, YLPT 80/L, LO 80, KIPT 80, DI 81/L
Mononen, Saara Inkeri (1957) 79–
Mononen, Tuomo Sakari (1928) 47–49, 55–61, PT 60/T, DI 62/SÄV
Montell, Greta (1890) 09–11
Montell, Pirjo Tuulikki (1940) ks. Pylkkänen
Monto, Eeva-Liisa Annikki (1940) 68–75
Moore, David Arthur (1948) 76–77
Morant, Holger Ferdinand (1917) 40–41
Morduch, Ida (1874) 91–92
Moschkireff, Olga (1911) 28–34, 35
Mosin, Arnold (1896) 21–22, 23–25
Motylewska-Uusisaari, Izabela Maria (1946) 75–76
Muinonen, Kaisa Loviisa (1906) 29–33, PT 45/PF
Munck, Alice (1883) 04–05
Munsterhjelm, Agnes Maria (1878) 94–95
Munsterhjelm, Märta Elisabet (1909) 29–34
Munter, Eero Jussi (1954) 79–
Munter, Jarmo Ilari (1945) 62–66, 68
Murén, Aino Sylvia (1891) 08–13
Murén, Toini (1893) 12–13
Muro Ger, Juan Antonio (1945) 73
Murto, Heli Maija Kaarina (1944) 65–68
Murto, Matti Yrjö Juhani (1947) 70–76, YLPT 72/T, TO 72, DI 73/T
Murto, Raija Tuulia (1947) 71–72, YLPT 71/T, TO 72
Murto, Seppo Toivo Ilmari (1955) 73–, KU 77, KIPT 78, YLPT 79/ORG, SO 79
Murtomäki, Lauri Aleksanteri (1893) 16
Murtomäki, Veijo Tapio (1954) 77–, YLPT 80/ORG, YLPT 80/T, SO 80, TO 80
Murtonen, Aino Wilhelmina (1890) 10–12
Mustajoki, Mikko Armas Kalevi (1956) 75–78, 80
Mustakallio, Anna Raakel (1895) 19
Mustakallio, Joppe (1900) 22
Mustakallio, Kirsti Sisko (1947) (-Kokko) 71–77, 78, 79–80, YLPT 78/L, DI 78/L
Mustakallio, Leena Maria (1951) ks. Huhtinen
Mustakallio, Sylvi Herlevi (1941) 33–39, 41, 42–44, 45
Mustakallio, Taru Johannes (1918) 37, 45–47, 58–60
Mustakallio, Valter Kustaa Jooseppi (1920) 39, 44–45, 48–49
Mustaniemi, Eevamaija (1960) 80–
Mustaniemi, Pekka Sakari (1959) 78–, YLPT 81/FL, SO 81
Mustonen, Adéle (1862) 87–88
Mustonen, Elina (1961) 80–
Mustonen, Hertta Irene (1895) 14–16
Mustonen, Ilmari Kalevi (1913) 37–38, 46–49, 50, DI 50/L,
Mustonen, Juho Henrikki (1899) 22–24
Mustonen, Juuso (1887) 21
Mustonen, Kalervo Ilmari (1941) 63–67, KU 67
Mustonen, Kirsti Helena (1956) 77–, KU 81
Mustonen, Liisa Tellervo (1932) 54–56, 66–67, 68–71
Mustonen, Martti (1900) 19–20
Mustonen, Mauri Jalmari (1921) 46–48
Mustonen, Merja Marketta (1942) 63–71, 72, YLPT 71/PF, SO 71, DI 72/PF
Mustonen, Raili Helmi (1923) ks. Salokannel
Mustonen, Ritva Anneli (1940) 59–62, 63–66, MO 66
Mustonen, Ritva Tuuli (1937) 60–68, MO 68, YLPT 68/PF
Mutanen, Anna (1914) 35–36, 40–42
Mutanen, Jalo Kullervo (1920) 46, 56, 57, 59
Mutanen, Oskar (1898) 18–19
Mutru, Marja Terttu (1961) 80–
Muukka, Armas Johannes (1901) 34–35
Muukkonen, Erkki Ilmari (1945) 64–68
Muukkonen, Raija Marjatta (1937) 56–60, KOPT 60
Muumäki, Erkki Patrik (1906) 33–34
Muurimäki, Jaakko Aleksanteri (1936) 58, 61
Muurinen, Margit Mariia (1955) 74–79, KU 78
Muuronen, Maija-Liisa (1944) 78–
Mykkänen, Martta (1904) 22–23
Mykkänen, Olli (1922) 46–48
Myllykallio, Pirjo Helena (1960) 80–
Myllyluoma, Onni Veikko Kalervo (1954) 74–, Ku 81, MO 81
Myllylä, Rauno Rafael (1948) 67–76, KU 72, YLPT 74/L, LO 74, DI 74/L
Myllymaa, Lasse Valtteri (1954) 78–
Myllymäki, Anni Marjatta (1922) 42, 47–49
Myllyniemi, Aarno Valodja (1917) 35–37
Myllyoja, Antti (1881) 13
Mylläri, Eljas (1888) 35–38
Müntinga, Kirsti Hannele (1947) ks. Malinen
Müntz, Fritz Hans Richard (1910) 32–36, 40–41
Myréen, Anna (1862) 82, 85–86

Myyryläinen, Anssi Johannes (1939) 60–64
Myöhänen, Unto Tapio (1938) 70–73
Mårtenson, Björn-Olof (1941) 59–63, 64, KIPT 63
Mårtensson, Elis (1890) 11–15, DI 15/ORG
Mårtensson, Lars Anders Johan (1947) 73–74
Mäenpää, Hillevi Annukka (1955) 77–, YLPT 81/L, LO 81, DI 81/L
Mäenpää, Irma Maria (1942) 67–71, PT 67/L, MO 67, DI 71/L
Mäenpää, Jorma Raimo Juhani (1943) 68–73, 74–75, 76–77, YLPT 72/TRB
Mäenpää, Maria Ritva-Liisa (1955) 76–
Mäenpää, Päivi Kyllikki (1959) 80–
Mäkelä, Eila (1923) 46–52, 54–56, MO 52
Mäkelä, Erkki (1915) 37
Mäkelä, Maija-Liisa Kaarina (1945), 75–80, YLPT 79/L, LO 79, KU 79
Mäkelä, Pertti Tapani (1954) 76–79, 80–81, YLPT 78/L, LO 78, DI 79/L
Mäkelä, Riitta-Liisa (1955) ks. Kyykkä
Mäkelä, Taimi Amanda (1917) 45–46
Mäkelä, Tapio Kalervo (1949) 73–77, MO 77
Mäkeläinen, Kalervo Johannes (1927) 51–53, MO 53
Mäki, Anna-Liisa (1929) 47–51
Mäki, Eeva Tuulikki (1940) 58–64, KOPT 63
Mäki, Lela Marie (1913) 31–32, 33
Mäki, Sirkka Maria (1949) 68–75, KU 75, YLPT 75/L
Mäki-Kivistö, Eino Johannes (1911) 45
Mäkimattila, Riikka Eeva Kyllikki (1943) 61–68, KIPT 75
Mäkinen, Emil Rikhard (1875) 98–02, PT 03/ORG
Mäkinen, Helmi (1899) 28–31, PT 32/L
Mäkinen, Helvi (1902) 24–27, PT 27/PF
Mäkinen, Juha Tapio (1955) 74–75
Mäkinen, Kalle Kustaa (1896) 28–38, DI 38/L
Mäkinen, Lauri (1885) 09
Mäkinen, Leena Tuulikki (1953) ks. Vahtola
Mäkinen, Liisa Marjatta (1945) 63–65, 66
Mäkinen, Marja (1873) 91–93
Mäkinen, Niilo Herman (1906) 31–32, 35–37
Mäkinen, Pirkko Anneli (1957) 76–80, MO 80
Mäkinen, Sirpa Anneli (1952) 73–75, 76–80, MO 80
Mäkinen, Tapio Johannes (1946) 64–65
Mäkinen, Timo Juhani (1919) 38–39, 40–41, 43–44, 45–47
Mäkinen, Timo Tauno Aleksi (1952) 73–76, 77,78, YLPT 78/TR
Mäkinen, Wäinö (1882) 03–04, 05–07, 10, 11, PT 07/ORG
Mäkinen, Wäinö (1895) 20–22
Mäkinen, Väinö Erkki (1920) 39
Mäkitalo, Yrjö Jaakko (1910) 44–47
Mäkynen, Kerttu Susanna (1906) 23–27
Männikkö, Irma-Liisa (1943) 62–68, 69, KIPT 65, MO 66, YLPT 66/ORG, KOPT 68, DI 70/ORG
Männistö, Hannu Erik (1952) 76–
Männistö, Raija Sirkka Elisabet (1926) 44–48
Mäntylä, Gertrud Regina (1907) ks. Lindell
Mäntylä, Kerttu (1913) 28–30
Mäntymaa, Vilho (1906) 33
Mäntynen, Eero (1893) 20–26, PT 29/VLC
Mäntynen, Klaus Pontus Primus (1902) 21–26
Mäntynen, Tiitus (1894) 20–24, DI 26/FAG
Mäntyranta, Mika Juhani (1959) 78–
Märsylä, Johan Rafael (1884) 03–04
Mäyry, Helinä Marjukka (1946) ks. Ojanperä
Määttä, Aino Elina (1915) 37–39
Määttä, Rauno Kalervo (1953) 78–
Määttänen, Eliisa (1958) 78–, YLPT 80/V, SO 81
Määttänen, Inari Eva Marjatta (1948) ks. Gebhard
Määttänen, Jukka (1941) 66–68, 69–73
Määttänen, Kerttu Helena (1959) 78–
Määttänen, Terttu Marjatta (1916) 42–44
Määttänen, Waldemar Nikolai (1905) 26–27
Möller, Gösta Eugen (1920) 50–58
Möller, Kurt Einar (1915) 34–37, 39, 45
Mölsé, Elin (1860) 84–85
Mölsé, Helena Sylvia (1910) 28–34
Mölsé, Rea Sylvia (1902) 19–24
Mömmö, Raili Helena (1949) 68–74, 75–76, MO 72
Mönttinen, Olli Juhani (1958) 78–
Möttönen, Hannu Juhani (1947) 65–66, 67–69, 71, 78–
Möttönen, Helka Seija Sinikka (1933) 53–58, 59–60, MO 57, KIPT 57, PT 60/ORG
Möttönen, Raija Helena (1957) 76–, KU 80
Möttönen, Vuokko (1938) ks. Marjanen
Naakka, Lea Kaija Inkeri (1929) 47–49, 50–52
Naapuri, Aune (1923) 43–48, 49–52
Naarajärvi, Seppo Juhani (1947) 68–69, 70–75, YLPT 74/L, LO 74, DI 75/L
Naaralainen, Saima Helvi (1901) 20–21
Naddor, Sedella M. (1931) 64–65
Nagy, Béla (1911) 38–39
Nakko, Katri Helena (1940) 59–66, 67–69, KIPT 63, KOPT 64, PT 66/L, DI 70/L
Nalli, Terttu Marjatta (1953) 73–, MO 78
Namalenga, Magdalena (1943) 66–70, KU 70
Nandelstadh, Dagmar Adéle von (1864) 83–84, 00–01
Nandelstadh, Esther Gertrud Josta von (1920) 38–39
Nandelstadh, Märtha Sofia von (1891) 09–10

Naparstok, Esko (1898) 16
Nappa, Liila Elisabeth (1875) 93–94
Narinen, Anna-Kaisa (1961) 80–
Natri, Terttu Elmi Marjatta (1953) 73–, KU 77, YLPT 80/ORG, KIPT 80
Naukkarinen, Hannu Heikki Aukusti (1952) 72–79, YLPT 76/VLC, SO 76, DI 79/VLC
Naukkarinen, Olga (1912) 48–52, MO 50
Nauklér, Naemi (1882) 00–01
Naumanen, Eeva-Liisa Annikki (1952) 72–80, MO 76, YLPT 77/L, LO 77, DI 79/L
Nelimarkka, Mauno Eino (1938) 62–63
Memejko, Eudokia (1878) 98, 99–00
Nenonen, Antti Sakari (1936) 53–54, 55–56, KIPT 58
Nenonen, Marja Terttu Katriina (1948) 67, 68–74
Nenonen, Saga Hilkka Adéle (1915) ks. Nieminen
Nenonen, Vuokko Margit (1929) 51–61, PT 62/L, DI 65/L
Nenye, Lea Lemmikki (1916) 38–39, 40–41, 42–43
Neovius, Birgitta (1941) 60–65, MO 66
Neovius, Karin Nathalie (1901) 18–19
Neovius, Martha Margaretha Ingeborg (1919) ks. von Schantz
Nervander, Alice (1868) 86–87
Nessler, Anna Aline (1900) 21–22
Neuvo, Aune Tellervo (1919) ks. Väisälä
Neuvonen, Hulda (1917) 40
Neuvonen, Jaana Marketta (1954) 75–80
Neuvonen, Martti Olavi (1929) 54–55, 56–59, KIPT 58, KOPT 59
Nevala, Pertti Matti (1894) 16–18, 19–20, 21–22
Nevalainen, Jukka Kalevi (1962) 80–
Nevanlinna, Anna (1921) 38–39
Nevanlinna, Eeva Kristiina Ingeborg (1946) 65–66, 69–73, 74–75, MO 75, YLPT 75/PF
Nevanlinna, Otto Tapio (1954) 75–
Nevasaari, Raija Sinikka (1929) 47–51, 53–54
Nicolau, Teodor (1947) 76–69
Nielsen, Astrid Hildegard (1882) 99, 00–01
Nielsen, Hilma Alexandre (1884) 01–03
Nieländer, Krista (1935) 62–63
Niemelä, Eino Ilkka (1888) 12–13
Niemelä, Ellen Matilda (1928) 51–55
Niemelä, Hannu Tapani (1954) 79–
Niemelä, Kerttu (1917) 36–39, 40–41, 43–44
Niemelä, Sirpa Kristiina (1955) ks. Järvinen
Niemelä, Marja Terttu (1923) 45–50
Niemelä, Mirja Helena (1950) 70–76, 77, YLPT 76/PF, SO 76
Niemelä, Urho Tauno Kustaa (1915) 48, 49, 50–53, DI 53/L
Niemelä, Veli (1932) 61–63
Niemenperä, Tyyne Matilda (1899) 18–22
Niemi, Aimo Kalevi (1915) 38–39
Niemi, Elias Samuel (1909) 28–32
Niemi, Jorma Juhani (1948) 69–71, 72–73
Niemi, Kustaa Emil (1875) 02
Niemi, Mikko Sakari (1956) 76–, YLPT 79/PF, SO 79
Niemi, Pekka Tapio (1946) 71–74
Niemi, Viktor Adolf (1904) 24–25
Niemi, Yrjö Albert (1916) 35–39, 40–41, 43–44, 45–46, DI 46/ORG
Nieminen, Aarno Felix (1907) 35–39, 40–41, DI 43/VLC
Nieminen, Ebba Kristiina (1908) ks. Sikström
Nieminen, Esa Antero (1952) 72–77, MO 77
Nieminen, Gustav (1892) 16–17
Nieminen, Henrik (1901) 22
Nieminen, Henry (1925) 55–59, KIPT 59
Nieminen, Ilma Inkeri (1932) 57–63, 64
Nieminen, Laina (1890) 13–14, 15–17, 19, PT 19/ORG
Nieminen, Matti J. (1925) 51–53
Nieminen, Matti Tapani (1959) 80–
Nieminen, Olavi Tapio (1944) 67–70, 71–73
Nieminen, Saga Hilkka Adéle (1915) 36–39, 40
Nieminen, Suoma Elisabeth (1886) 04–06
Nieminen, Sylvia Iréne (1910) 34–36
Nieminen, Tarmo Markku Uolevi (1947) 68–73
Nieminen, Terhi Hannele (1947) 68–74, MO 72
Nieminen, Toivo (1884) 13–14, 15–16, PT 14/L
Nieminen, Tuula Hannele (1949) 69–70
Nieminen, Veikko Allan (1920) 45–47
Nieminen-Wansén, Irma Annikki (1912) 37–39, 40–41, 42, PT 41/L
Niemistö, Juha Väinö (1953) 72–73
Niemivaara, Kerttu Kyllikki (1901) 20–24
Nienstedt, Tuula Iloisa Elisabeth (1941) 59–63, PT 65/L
Nietosvaara, Anne Kaarina (1959) 77–, KU 81
Niikko, Mirja Annikki (1938) 60–67, 69–70, YLPT 70/PF
Niilikoski, F. (1901) 22–24
Niinimaa, Helvi Rakel (1920) 40–41
Niininen, Eija Inkeri Elisabet (1934) 55–59, KOPT 58
Niininen, Laura Saara Alisa (1908) 28–29, 30
Niinistö, Mauri Antero (1920) 45
Niinivaara, Vieno Ilta Rauha (1905) 25–30
Niiranen, Erkki (1927) 46–47
Niiranen, Matti Antero (1949) 72–75
Niiranen, Saara Marja Helena (1960) 78–
Nikander, Aino Irene (1905) 31–33

Nikander, Erkki Hjalmar (1915) 36
Nikander, Saimi Varpelaide (1884) 03–07, 09–10
Nikander, Vieno Tytti (?) 19–20
Nikkanen, Heikki Juhani (1932) 52–55
Nikkanen, Kari Antero (1955) 72–75
Nikkilä, Dagmar (1925) 47–51
Nikkilä, Marja Tellervo (1946) 68–73, KU 73
Nikkinen, Anne Kristiina (1955) 75–80
Nikkinen, Ferdinand (1894) 17–21
Nikkinen, Zirieli Freja (1918) 37–38, 42–43
Nikko, Leena (1923) 46–52, PT 50/L
Nikkola, Juha Antti (1962) 80–
Nikkola, Lauri Johannes (1897) 20–23
Nikkola, Leo Arvo Tapani (1944) 67–74, 78
Nikkola, Tuomo Tapio (1947) 67–75, KU 73, YLPT 73/L, KIPT 75, MO 75, LO 75, DI 75/L
Nikkonen, Harri Olavi (1933) 54–60
Nikku, Leea Maria Elisabeth (1957) ks. Kotiranta
Niklander, Armi (1889) 06–09
Niklander, Kirsti Apollonia (1917) 31–33
Nikula, Arja Tellervo (1955) ks. Pekkarinen
Nikula, Heikki Yrjö (1961) 80–
Nikula, Leena Kristiina (1947) 66–67
Nikula, Leena Marjatta (1957) 76–
Nikula, Maarit Kristiina (1955) 74–, KU 80
Nikula, Mikko Matias (1954) 74–, MO 80
Nikula, Otto W. (1891) 11–12
Nikula, Sulo Rikhard (1915) 44–46
Nikula, Sylvi Maria (1897) 28–30, DI 31/L
Nilsson, Nils Karl Fredrik (1893) 16
Nippa, Auguste Bertha Anna (1865) 94–97
Nironen, Arto Juhani (1959) 75–78
Nironen, Eero (1894) 16
Nironen, Pauli Sakari (1950) 67–70, 71–72, 74–75
Nironen, Tauno (1918) 38–39, 40, 47–53
Nironen, Viola Mathilda (1920) 40–43
Nishimura Mitsuyo (1945), 67–69 YLPT 76/H, DI 76/H
Niska, Adolf Bernhard (1884) 10
Niskanen, Ari Päiviö (1954) 78–
Niskanen, Juho (1897) 20–24
Niskanen, Jyrki Juhani (1956) 78–
Niskanen, Kirsti Helena (1953) 73–77, MO 77
Niskanen, Sally (1893) 12
Niskanen, Seija Irmeli (1948) 66–74, KU 72
Niskanen, Uuno Arvi (1886) 04–05
Nisonen, Heikki Olavi (1956) 75–
Nisonen, Martti (1891) 09
Nissas, Signe Maria (1902) 22
Nissi, Anna Liisa (1902) 19–20
Nissilä, Torsti Allan (1942) 64–68, 70–71
Nissinen, Antti (1924) 48–49
Nissinen, Irma Kyllikki (1910) 27–28, 30–34
Nissinen, Jouko Ilmari (1911) 29–30
Nissinen, Kirsti Helena (1953) 73–78, YLPT 78/PF, SO 78, DI 78/PF
Nissinen, Leo (1895) 12, 20
Nissinen, Leo August (1895) 16–18, 19, 20–21
Nissinen, Martta Sofia (1896) 16–19, 21–25, 30, 31
Nissinen, Päivi Inkeri (1958) 79–
Nissinen, Seppo Uolevi (1925) 46
Nissinen, Tapani (1936) 55–56
Nissinen, Tuula Hellevi (1946) 65–72, YLPT 73/PF, SO 73
Nisula, Aino (1897) 16–20
Nisula, Antti Sakari (1962) 80–
Nisula, Jorma Kustaa Olavi (1927) 47–51, 53–54, 55, 66–67, DI 59/V
Nisula, Juho Jaakko (1928) 50–51, 58–59
Nivari, Helena Sini Maaria (1955) 73–74, 76–79, 80–
Noël, Béatrice (1960) 81–
Noponen, Aug. (1884) 08–09
Noras, Marja Irmeli (1942) ks. Kantola
Nordberg, Suoma Maria (1885) 06–09
Nordell, Benita Hannele (1963) 79–
Nordgrén, Esa Kalervo (1939) 60–65, 66–69, KOPT 63, KIPT 65, PT 65/PF, MJ 65
Nordgrén, Kari Juhani (1945) 71–79
Nordgrén, Reino Armas (1910) 28, 29–30
Nordholm, Hilda Maria (1883) 20–21
Nordlund, Carl Wilhelm Rafael (1888) 07, 12
Nordman, Maire Orvokki (1915) 34–35
Nordqvist, Gerda (1882) 98–03
Nordqvist, Martin Vilhelm (1897) 20
Nordqvist, Ruth Rose-Marie (1925) 47–48
Nordström, Alfhild Adéle (1883) 05
Nordström, Lissie (1899) 16–17, 18–21
Nordström, Nils Erik (1929) 52–55
Nordström, Tor Wilhelm (1944) 64–67, 69–74, KU 67, KIPT 71, MJ 72, DI 74/L
Nordström, Åsel Gunilla (1926) 45–46
Noro, Leila Marjatta (1918) 37
Noronen, Veikko Eljas (1913) 43–46, PT 48/T
Norontaus, Ari Veikko (1955) 76–
Norrgård, Brita Maria (1946) 64–71, MO 69
Norri, Liisa Katriina (1940) 63–72, MO 67, YLPT 71/PF, SO 71, LO 72, DI 72/L
Nortamo, Kerttu (1890) 09–11
Nortamo, Maarit Erika (1954) 75–80
Nortamo, Sointu Sinikka (1927) 44–45
Nortia, Kirsti Helena (1941) 60–61
Nousiainen, Hilja (1866) 84–85, 91–92
Nousiainen, Kirsti Inkeri (1924) 45–53, DI 55/PF
Nousiainen, Ulla Mariitta (1933) 54–60, 61–62, MO 58, PT 59/PF
Nowacki, Roman (1941) 70–71, 74, 76, YLPT 76/FL

Nukarinen, Arvo (1924) 48–49, 56
Nummelin, Helga Alvina Fredrika (1881) 97–03
Nummelin, Päivi Kaarina (1953) 78–
Nummelin, Torsten Birger (1899) 19–28
Nummi, Seppo Antero (1932) 51
Numminen, Ava Ulla Orvokki (1954) 73–75
Numminen, Juhani Mikko (1942) 59–62, 68–71
Numminen, Maija Kirsti Kaarina (1950) 70–71
Nuora, Juha Matias Yrjö (1938) 70–77, YLPT 75/TR
Nuoranne, Aarne Matti Juhani (1938) 59–64
Nuoranne, Raili Helena (1940) 60–65, KIPT 65, MO 66
Nuorivaara, Eila Elisabeth (1915) ks. Laaksovirta
Nuorsalo, Maire Annikki (1917) 34–37
Nuorteva, Kaarina (1941) ks. Levänen
Nuortti, Armas (1910) 43–44
Nuotio, Kurt Keijo (1939) 57–59
Nuotio, Lyyli Esteri (1904) 26
Nuotio, Markku Tapani (1950) 73–76
Nuotio, Pekka Olavi (1948) 65–69, 72–74, YLPT 74/TR
Nuotio, Uuno (1902) 28–32, 33–34, PT 34/L
Nuottamo, Päivi (1946) 65–71
Nuottamo, Urpu Soilikki (1948) 66–71
Nurkkala, Lauri Antero (1958) 75–80, KU 80
Nurkkinen, Tyyne Johanna (1903) 22–23, 28–29, 31–32, 37–38
Nurmela, Fanny Aleksandra (1897) 17–20
Nurmela, Tauno K. (1907) 28–29
Nurmi, Birger (1903) 24
Nurmi, Helmi Ilona (1925) 50–54, 59–61
Nurmi, Johan Edvard (1895) 24–25
Nurmi, Juho (1879) 13
Nurmi, Mikko Tapani (1945) 68–74, MO 72, KU 72
Nurmi, Pentti Johannes (1904) 25–27, 38
Nurmi, Pirkko Annikki (1942) 62–67, 69–71, MO 66, PT 67/PF, DI 71/PF
Nurmi, Päivi Kaarina (1961) 80–
Nurmi, Rauni Kristiina (1947) ks. Kuosmanen
Nurmiluoto, Veikko Erik (1927) 49–51
Nurminen, Aarne Matias (1902) 23–26, 30–32
Nurminen, Aino Irene (1888) 09–12
Nurminen, Anna-Liisa (1962) 80–
Nurminen, Arja Johanna (1945) ks. Ala-Nikkilä
Nurminen, Erik Magnus Viktor (1913) 40–41, 43–44, 45
Nurminen, Jorma Olavi (1956) 75–
Nurminen, Seppo Kalevi (1950) 72–78, 79–80
Nurmio, Aino Siviä Elisabeth (1894) 15–17, 18–20, 24, 30–31, PT 32/L
Nurmiranta, Alli (1910) 30, 32–33
Nuuja, Irma Kyllikki (1950) 70–75, MO 75
Nuutinen, Anja Kaarina (1949) 69–72, MO 72
Nuutinen, Aune Kaarina (1922) 45–46
Nuutinen, Erkki Juho (1913) 41, 42–45, 46
Nuutinen, Jalo Joonas (1928) 61–62
Nuutinen, Kyllikki (1903) 24
Nyberg, Akseli (1909) 34, 38–39
Nyberg, Anian Theodor (1889) 26–29
Nyberg, Anne Wilhelmina (1873) 90–94, 95–96, 98
Nyberg, Berndt Mikael (1871) 89–93, PT 93/ORG
Nyberg, Ellen Ingeborg (1918) 40
Nyberg, Elsi-Maj (1896) 13–18
Nyberg, Henrik Frithiof (1885) 10
Nyberg, Ivar (1878) 94–95, 96–97
Nyberg, Karin Maria (1869) 88–91
Nyberg, Lilli-Ann Elisabeth (1908) 29–31, PT 32/L
Nyberg, Toini Linnéa (1898) 19–20
Nybergh, Naemi Aurora (1896) 14–16, 17
Nyblin, Pia Monica (1906) 22–26
Nyblom, Katarina (1954) 73–74, 76–79, YLPT 79/PF, SO 79
Nybo, Alf Johannes (1945) 65–73, 75–77, KU 67, KIPT 69, MJ 69, YLPT 72/PF, SO 72, YLPT 77/ORK
Nybom, Signe Marta (1883) 01–02, 06–08
Nybondas, Nanny Inge-Maj (1927) ks. Karstén
Nygren, Erik (1902) 26
Nygård, Sven-Erik (1931) 58–62, 68–69
Nyholm, Ellen (1891) 09–13
Nyholm, Elsa Maria (1887) 05–10, 12
Nyholm, Eveline Josefine (1873) 97–00
Nyholm, Karin (1882) 00–05, 30–35
Nyholm, Margaretha Beatrice (1901) 20–22
Nyholm, Tarja Tuulikki (1947) ks. Edelmann
Nykopp, Helny (1889) 08–09
Nykter, Marja Päivikki (1958) (-Räikkönen) 77–, YLPT 80/V, SO 80, DI 81/V
Nykänen, Anna-Leena (1939) 57–63, KIPT 61, KOPT 63
Nykänen, Kari Juhani (1946) 69–73, MO 73
Nykänen, Lea Sisko Tellervo (1939) 55–59, 63–65
Nykänen, Otto Alvar (1909) 27–29, 30, 41
Nykänen, Päivi (1940) 64–66
Nykänen, Yrjö (1931) 53–57
Nylander, Ulla (1927) 46–50, DI 50/PF
Nylund, Bernhard Mikael (1954) 74–77
Nylund, Brynolf Rafael Johannes (1921) 40–42
Nylund, Hjördis Astrid Sabina (1905) 24, 25
Nylund, Ingrid Linnea (1885) 04–06
Nylund, Irja (1913) 36
Nylund, Jenny (1868) 88

Nylund, Liisa (1905) 25–29
Nyman, August Einar (?) 22
Nyman, Boris (1896) 25–29, 30–31
Nyman, Carl Allan (1910) 40–41
Nyman, Elis Sigfrid (1881) 04, 05–12, DI 12/ORG
Nyman, Elli (1914) 28–33
Nyman, Elna Emilia (1884) 01–02
Nyman, Gösta (1912) 31–32, 34–39
Nyman, Ilmar Alfred (1895) 23–32
Nyman, Ilse Marianne (1954) 74
Nyman, Inga Margareta (1893) 10
Nyman, Johan Robert (1875) 04–07
Nyman, Lauri (1878) 99–08, 09–10, PT 24/T
Nyman, Uuno Hjalmar (1901) 20–22
Nyman, Vilho Aleksander (1898) 20–21
Nyman, Zaida Linnéa (1903) 21–24
Nyqvist, Helmi Ilona (1925) ks. Nurmi
Nyqvist, Pirkko Irmeli (1948) ks. Puuhalainen
Nyström, Ingrid Hildur Augusta (1886) 03–04, 05–07
Nyström, Maj-Lis Margareta (1906) 23–26
Nyström, Tarja Kristiina (1960) 80–
Nyström, Tore Carl Christer (1949) 75
Nyyssönen, Hymmi Augusta (1882) 08–09, 10
Nyyssönen, Juho (1888) 07, 10–11
Näre, Lauri (1878) ks. Nyman
Näreharju, Erkki Artturi (1929) 51–54
Närevuori, Aksel (1909) ks. Nyberg
Närhi, Laila (1914) 28–31
Närhinen, Yrjö Nikolai (1877) 10
Närhinsalo, Marja Tuulikki (1945) ks. Kuusisto
Näse, Sverre Roland (1953) 73–79
Näsi, Armas Valter Johannes (1900) 17, 18
Näsman, Stefan Kaj (1958) 80–
Oesch, Erna (1913) 38, 40–41, 42–43, 45
Ohls, Peter Hjalmar (1948) 70–74, PT 74/T
Ohlström, Toivo Aulis (1929) 52–54
Oikarinen, Matti Sakari (1945) 66–68, 69–75, 79–, YLPT 73/ORG, DI 73/ORG, KIPT 75, DI 75/L, LO 75
Oikelmus, Aira Inkeri (1910) 55–58
Oilinki, Aija Riitta Kaarina (1953) 77– 80
Oinaala, Risto Eero Juhani (1947) 69–70
Oittinen, Merja Terhikki (1941) 60–64, 66–67, KOPT 64
Ojakangas, Päivi Lea Hannele (1957) 76–, MO 81
Ojala, Aino Lotta (1938) 59
Ojala, Laura Annikki (1920) 44–48
Ojala, Markku Matias Matti (1936) 55–60, KIPT 61
Ojala, Olga Lydia (1907) 37–39
Ojala, Ossi Kosti Tapio (1952) 74–, MO 80, KU 80
Ojanen, Anja Kaarina (1953) 72–75
Ojanen, Eero Kaarle (1943) 61–62
Ojanen, Eira Tuulikki (1953) 71–77, YLPT 75/VLC, DI 77/VLC
Ojaniemi, Kaisla Talvikki (1951) 72–74
Ojaniemi, Valle Arvo (1917) 47–49
Ojanperä, Helinä Marjukka (1946) 65–72, MO 69
Ojanperä, Onni Olavi (1952) 72–77
Okkonen, Jukka Olavi (1948) 71–76, MO 76
Oksa, Asko Antti (1912) 39, 40
Oksala, Heikki Kalervo (1950) 72–73
Oksala, Matti Kalervo (1943) 67–74, YLPT 74/PF, SO 75, DI 74/PF
Oksanen, Alarik (1885) 23–24
Oksanen, Alli Lempi Lahja (1899) 17–21
Oksanen, Anja Helvi Helena (1953) ks. Viitala
Oksanen, Marja-Liisa Tuulikki (1943) 64–68, MO 68
Oksanen, Oili Helena (1960) 79–
Oksanen, Pirkko Päiviö (1924) 44–48, 49
Oksanen, Reija Helinä (1952) ks. Bister
Oksanen, Tarja Anneli (1941) ks. Hilesterä
Olamaa, Marja Riitta Elina (1952) ks. Vuorjoki
Olaste, Sirkka-Liisa (1943) 63–68, MO 67
Oljelund, Torsten Ossian (1908) 33–36
Olkku, Lempi Sofia (1899) 24–25, 31, PT 32/PF
Ollaranta, Jorma Pekka Kalervo (1935) 60–66, MO 66
Olli, Arvo (1931) 50, 57, 66–71, YLPT 72/V
Olli, Kalevi Aulis (1951) 71–78, 80
Olli, Timo Juhani (1959) 78–
Ollikainen, Raimo (1942) 63–65, 67
Ollila, Jukka Henrikki (1926) 49–52, 53, MO 51, KPM 53
Ollila, Marja Helena (1930) ks. Hannikainen
Ollilainen, Ilona (1904) 22–24, 25
Ollilainen, Sirkka (1868) 16–17, 18–21, PT 29/PF
Ollinen, Marketta (1932) ks. Eno
Ollula, Pirkko (1934) 58–63, 64, KOPT 63
Ollus, Liselotte (1915) 35–39
Olofsson, Brita (1917) 33–36, PT 36/PF
Olsonen, Juha Antti (1953) 76–
Olsson, Frid Greta (1889) 09–10
Onnela, Maj-Laila Maria (1906) 27–31, 32
Onttonen, Päivi Annikki (1956) ks. Pulkkinen
Oppman, Anne Marita (1951) 72–78, Mo 78
Oppman, Esa Rainer (1950) 69–74, 75–77, 78, YLPT 78/V
Ora, Anja Kaarina (1925) 43–48
Ora, Kaija Mirjam (1928) 54–57
Orama, Heikki Niilo (1953) 73–79, MO 78, YLPT 78/L, LO 78, DI 78/L
Oranti, Elvi Helena (1912) ks. Gustafsson
Oras, Toivo Valo (1904) 20–24, 26

Oravainen, Unto Pete Kullervo (1908) 27–28
Oravisto, Anna-Kaisa (1953) 72–79
Orbinsky, Ritva Karin (1935) 51–55
Orkojoki, Svea Irene (1921) 43–47, 50
Orlo, Helena (1913) 36–38
Ormi, Irma Mirjam (1924) 48–50, 54
Oroza-Bellido, Gonzalo (1937) 62
Orpana, Eija Kaarina (1952) (-Martin) 72–80, YLPT 78/L, LO 78, DI 78/L
Orpana, Marja-Liisa (1955) 75–
Orri, Marja-Liisa (1936) 54–60
Orrman, Mary (1891) 09–10
Osa, Airi Tellervo (1908) 3 4–36
Osalaunus, Seppo (1928) 46–48
Osman, Alice (1932) 51–52
Ostela, Leena Terttu Tellervo (1943) 63–66, MO 66
Otani, Mami (1951) 78–80, DI 80/PF
Othman, Thor Olof (1912) 30–32, 33
Otonkoski, Lauri Heikki Juhani (1959) 79–
Otonkoski, Sirpa Helena (1955) ks. Kankainen
Ottelin, Ella Vilhelmina (1900) 21–24
Outakoski, Anna-Maria (1955) 75–76, 77–79, 80–
Outakoski, Aslak Matti Elias (1953) 72–76, 78
Outakoski, Niiles Antti Johannes (1952) 72–73, 74–78
Outinen, Heikki Ilmari (1938) 70–75, YLPT 75/T, TO 75
Ovaskainen, Kari Mikael (1947) 70–75, KU 74, MO 75, YLPT 75/TR
Ovaskainen, Marja-Liisa (1945) 62–68, KU 66, MO 67
Paajanen, Eeva Kaarina (1946) 70–76, 77–78, KU 73
Paakinaho, Olli Paavo (1952) 71–73
Paakkanen, Pekka-Veikko (1945) 64
Paakkanen, Seppo Tapio (1943) 70–76, 80, YLPT 80/OB
Paakkari, Eino Aukusti (1903) 23–24
Paakkolanvaara, Pirkko Elli Kaarina (1941) 60–63
Paakkunainen, Ritva Marjatta (1944) ks. Ikävalko
Paakkunainen, Seppo Toivo Juhani (1943) 62–63, 64–66
Paalanen, Jyrki Jukka Pekka (1953) 72–73,76
Paalanen, Leena Martta (1950) ks. Verronen
Paalanen, Markku Sakari (1949) 68–69, 75
Paalanen, Pentti T. (1932) 49–52, MO 52
Paalanen, Risto Olavi (1948) 67–72, 73–74, 76
Paananen, Ilkka Olavi (1960) 77–
Paananen, Ilmi (1896) 15–19
Paasi, Yrjö Aarne (1914) 42–44
Paasikallio, Salme Kyllikki (1907) 28–30, 31–32, 33–34
Paasikallio, Sirpa Maaria (1945) 75–78, MO 78
Paasio, Aili (1910) ks. Voutilainen
Paasio, Aili Mirjam (1903) 28–35
Paasio, Taru Pekka (1932) 52–54, 56–57
Paasonen, Leevi Edwin (1912) 39, 40–41, 47–49
Paatela, Marja Tellervo (1915) 34–39, 42–44, 45, DI 49/PF
Paatela, Terttu (1890) 21–22
Paatero, Sylvia (1903) 21–22
Paavilainen, Anne Helena (1958) 77–, YLPT 80/V, SO 80
Paavilainen, Ilmi Vappu (1904) 36–39, PT 39/L
Paavilainen, Toivo Matti (1936) 60–68, SKPM 68, YLPT 68/TRB
Paavola, Jouko Armas (1966) 66–67
Paavola, Marjaterttu (1922) ks. Salonen
Paavola, Martti Lauri (1898) 17–19
Paavola, Riitta Liisa Eliina (1937) 56–59, PT 59/H
Paavolainen, Eevi (1894) 13–14
Paavolainen, Jaakko (1926) 50
Paavolainen, Toini (1892) 13–15
Paavolainen, Tyyne (1902) 21–22, 23–24
Pacius, Alice Nina Helene (1914) 32–39, PT 37/PF, DI 39/PF
Pacius, Eva Marita (1910) 27–29
Paganus, Klaus (1919) 44–56
Pahkala, Heimo Johannes (1901) 27–28
Pahlman, Fredja (1875) 92
Pahlman, Helge (1911) 29–31
Pahlman, Kai (1935) 55–57, 58–61
Pajamies, Raila Tellervo (1935) ks. Kallio
Pajamo, Reijo Matti Juhani (1938) 63–66, 68–71, KU 66
Paju, Leila Terttu Tuulikki (1932) 57
Paju, Mirja Anneli (1952) 78–
Pajunen, Eija-Riitta Annikki (1952) 72–76, MO 76
Pajunen, Elvi Mirjami (1957) 77–80
Pajunen, Kerttu (1890) ks. Nortamo
Pajunen, Tauno Olavi (1912) 28–30
Pakarinen, Elisabeth (1867) 83–85, 86–87, 90–91
Pakarinen, Maria (1871) 88–90
Pakarinen, Onni Enok (1887) 08–11
Pakarinen, Yrjö (1905) 22–26, 27–28
Pakkala, Urho (1899) 26–27
Pakkanen, Albert (1909) 30–31, 36–38
Pakkanen, Arno (1910) 29–30, 31–32
Pakkasvirta, Terhi Birgitta (1953) ks. Heino
Pakkasvirta, Timo Pekka (1955) 74–
Palander, Karin (1868) 85–88
Palander, Maria (1864) 82
Palander, Matti (1925) 59–60
Palander, Yrjö Viljo (1894) 14–18, 20–21, 29–30

Palas, Aulis Leonard Rainer (1933) 52–58, 60, 61, PT 62/PF, DI 63/PF
Palas, Irja Vieno (1932) ks. Jurvanen
Palas, Merit Elisa (1955) 70–72, 73–74, 75–76, 77–79, YLPT 79/V, DI 79/V
Palas, Taina Hannele (1956) 74–79, 80–, YLPT 79–VLC, SO 79
Palasti, Martti Johannes (1921) ks. Pisilä
Palin, Marie (1889) 06–08, 09–10, 11
Paljakka, Leena-Kaisa (1960) 79–
Paljakka, Olavi (1914) 40–41
Palm, Ann-Catrin (1955) 75–, KU 80
Palm, Emil Aleksander (1906) 29–31, 35–36, 37
Palmberg, Hedvig (1871) 88–89
Palmén, Björn Gunnar Alfred (1941) 65–66
Palmén, Hilkka Helena (1916) 34
Palmgrén, Selim (1878) 95–99, PT 99/PF
Palmqvist, Anna-Liisa (1915) 33–35
Palmqvist, Suoma (1892) 24–26
Palmroth, Ester (1894) 12–14, 15–16
Palmroth, Toivo (1903) 23–26
Palmu, Anna Judith (1917) 36
Palmu, Kaarina Loviisa (1920) ks. Salo
Palmu, Pentti Ilmari (1937) 58–64
Palmu, Päivi (1950) 70–74
Palmu, Raimo Juhani (1957) 76–, YLPT 80/COR, SO 80
Paloheimo, Katri (1891) 11–14, 15–16, PT 16/PF
Paloheimo, Mirjam Helena (1921) 37–39, 40–42
Paloheimo, Paavo (1893) 12–13
Palokangas, Aune Mirjami (1949) ks. Lähteenmaa
Palola, Eljas Antero (1930) 51–53
Palola, Erkki Uolevi (1957) 75–79, YLPT 79/V, SO 79, DI 79/V
Palola, Juhani Antero (1952) 74–75
Palola, Markku Johannes (1959) 79, 80–
Palomäki, Aino Annikki (1915) 34–39, 40–41
Palomäki, Aino Kaarina (1951) ks. Perko
Palomäki, Jouko Juhani (1952) 71–79, KU 75, KIPT 76, DI 79/ORG
Palomäki, Kerttu (1893) 13–14, 16
Palomäki, Onni Antero (1908) 29–30, 32–33, 34
Palomäki, Ulla Marjatta (1947) 66–67
Palonen, Osmo Kalevi (1949) 72–76, 77–78, 80
Paloniemi, Carin Linnea (1910) 35
Palosuo, Liisa Eeva Annikki (1947) 66–70, 71–74, MO 70, YLPT 74/VLA, SO 74
Palsanen, Jukka (1952) 70–73
Palukka, Väinö (1902) 28–29
Panelius, Anja Veronica Antoinette (1935) 56–60, KOPT 60
Pantsu, Arsi (1882) 21
Panula, Eelis (1892) 16–17
Panula, Jorma Juhani (1930) 49–50, 51–53, KPM 53
Panula, Sami Henrikki (1960) 78–
Panula, Timo Tapani (1931) 60–62, 65–66
Panusalo, Eeva Anneli (1951) 71–72
Papp, Akos (1920) 58–59
Pappinen, Kari Juhani (1960) 80–
Paqvalin, Folke (1915) 34–37
Paqvalin, Gretchen Amalia Carolina (1898) 17–18
Parantainen, Elis (1918) 37–39
Parantainen, Jouko (1941) 58–59
Parantainen, Martti Mathias (1903) 24–27, 29–30
Parikka, Riitta Maria (1914) ks. Väisälä
Parikka, Tauno Rikhard (1912) 31–34, 37
Pariola, Lauri Armas (1927) 46–48, 49–50, 52–55, 62
Parkkinen, Aari Toivo (1928) 56–60, KIPT 60
Parkkinen, Hilda Maria (1898) 21–25
Parkkinen, Viljo (1898) 22–27
Parkkola, Jalo Johannes (1896) 28–29
Parkkonen, Aug. (1875) 06–08
Parkkonen, Seppo Sakari (1948) 67–69
Parolahti, Eijariitta (1953) 72–78, YLPT 77/PF, SO 77
Partanen, Kirsti Inkeri (1924) ks. Nousiainen
Partanen, Paula Eini Inkeri (1921) 37–39, 40–41
Partanen, Pirkko Liisa (1945) ks. Evijärvi
Partanen, Tytti Inkeri (1954) 73–77, YLPT 77/PF, SO 77
Partanen, Weikko Walter (1895) 13–15, 17–19, 25
Partti, Leena Maija Sinikka (1940) 61, 62–68
Parviainen, Aino (1901) 19–20
Parviainen, Eija-Riitta Helena (1954) 73–74, 75–76
Parviainen, Emilia Fredrika (1865) 83
Parviainen, Esteri (1908) 28–34
Parviainen, Heljä Kristiina (1940) 58–60, PT 61/VLC
Parviainen, Jarmo Uolevi (1928) 47–51, 54, PT 49/ORG, DI 51/ORG, KPM 51, MO 51
Parviainen, Jiri Olavi (1950) 69–74, 78
Parviainen, Mikko (1909) 38–39, 40–41
Parviainen, Riitta Annikki (1952) ks. Vähätalo
Parviainen, Seija-Sisko (1931) 50–57, MO 53, DI 54/ORG
Parviainen, Tauno Armas (1937) 47
Parviainen, Thea Regina (1928) 51–52, 53
Parvikko, Olavi (1946) 65–67
Pasanen, Antti Mikko (1938) 60–67, 68–70
Pasanen, Katri (1921) 43–47
Pasanen, Kirsti Maria (1940) 60–67, 68–70, YLPT 70/PF, DI 70/PF

Pasila, Eeva Marianna (1912) 31–35
Pasila, Onni T. (?) 13–14
Pasivirta, Jouko Vilho Einari (1927) 46
Pasonen, Raija Tuulikki (1950) 70–75, MO 75, YLPT 75/FL
Pataila, Anna Riitta (1950) ks. Peltonen
Pataila, Satu Heidi Hannele (1960) 75–
Patoharju, Aino Ella (1899) 16–17
Patomaa, Eila Marjatta (1927) 46–50, 51–55
Patomäki, Vilma (1887) 15–17
Paukkio, Taimi Eeva Elisabet (1896) 18–20, 21
Paukkonen, Eeva Marja (1946) 65–72, MO 69, YLPT 72/PF, SO 72
Paukkunen, Tarja Onerva (1939) ks. Helín
Paul, Adolf Georg W. (1863) 86–89
Paula, Hilkka (1917) 40–41
Paulanko, Sylvia (1914) 35–36
Paunonen, Pia Helena (1961) 80–
Paunu, Arvo (1899) 21–23, 24–25
Paunu, Aune Anneli (1944) 72–78, MO 78
Paunu, Katri Maria (1902) 23–27
Paunu, Marja-Liisa (1938) 61–69, MO 66, YLPT 68/L, DI 70/L
Pavloff, Georg (1919) 48–53
Pedersén, Georg Thyge (1946) 73
Pehkonen, Erkki Ernst Gunnar (1925) 44–48
Peimola, Meeri Maria (1930) 54–55
Peippo, Ilmari (1888) 14–17
Peirce, William Augustus (1912) 38–39
Pekkala, Lea Kristiina (1961) 80–
Pekkanen, Arto Olavi (1947) 67–69
Pekkanen, Leo (1893) 20–22
Pekkanen, Pertti Väinö Juhani (1944) 66–70, 71–72, SKPM 68
Pekkanen, Raija Anita (1948) 69–70
Pekkanen, Toivo Kustaa (1915) 37–38
Pekkarinen, Arja Tellervo (1955) 74–79, 81–, MO 81
Pekkarinen, Otto Vilho (1908) 35, 40–41, 51
Pelkonen, Anna Irene (1895) 18–19, 20
Pelkonen, Marjatta (1925) 44–50
Pelkonen, Ritva Anneli (1946) 71–75
Pelli, Risto Sakari (1949) 70–74, 80–
Pellikka, Emil (1911) 44
Pellikka, Sisko Inkeri (1946) 64–72
Pellinen, Jyrki (1940) 56–63
Pellinen, Taru (1904) 24–28, 30
Pelo, Irja Maria (1915) 32–35
Pelo, Matti Juhani (1947) 68–76, 78, KU 72, YLPT 72/L, LO 74, DI 78/L
Pelto, Aino Hanna (1938) ks. Rautiainen
Pelto, Pentti Juhani (1938) 57–62, KIPT 60, PT 61/ORG, DI 62/ORG
Peltokallio, Sisko Sylvia (1928) 52–57, MO 57
Peltola, Aila Mirjami (1927) 48–49
Peltola, Elisabeth Inkeri (1952) 71–72
Peltola, Erkki Johannes (1907) 28, 30–31
Peltola, Heino Antero (1921) 42–44
Peltola, Jouko Maunu Juhani (1935) 54–58, KIPT 58
Peltola, Leena Annikki (1951) 73–80, MO 77
Peltola, Mauno Kaarlo Olavi (1955) 78–
Peltola, Mike Markus (1960) 80–
Peltola, Sinikka Kaarina (1941) 59–63, KIPT 63
Peltomäki, Pirkko Kaarina (1939) 56–58
Peltonen, Anna Riitta (1950) 72–73, 74–76
Peltonen, Aarne Johannes (1897) 25–27, PT 34/L
Peltonen, Ensio (1919) 48–52, 53–55
Peltonen, Margit Annikki (1940) 58–62
Peltonen, Marja Annikki Elina (1926) ks. Kurki-Suonio
Peltonen, Markku Maunu Johannes (1943) 60–63, 64–67, YLPT 73/FAG
Peltonen, Oili Flora Amanda (1928) 52–57
Peltonen, Olavi Verner (1931) 53
Peltonen, Robert Ferdinand (1937) 58–60
Peltonen, Toini Anna Beata (1943) ks. Kivalo
Peltonen, Vuokko-Tellervo (1931) 54–58, MO 57, KIPT 58
Peltoniemi, Juho Emil (1893) 24–25
Peltotupa, Anna-Liisa (1943) 63–64
Pennanen, Aija-Leena Sinikka (1954) 72–, KU 76, KIPT 79, YLPT 79/ORG
Pennanen, Aulis Lauri Paavali (1937) 59–62, 65–67, KIPT 62
Pennanen, Ilkka Hannu (1955) 75–76
Pennanen, Jyrki (1933) 50–52, 53
Pennanen, Kaarlo (1927) 47–54
Pennanen, Klaus Kaarlo Oskar (1954) 72–77, KU 77
Pennanen, Markku Alpo Kalevi (1949) 71–74
Pennanen, Matti Antero (1948) 69–70
Pensola, Risto Veli (1940) 60–67, 68–69
Pentikäinen, Riitta-Sisko (1938) 54–59, MO 58
Pentikäinen, Tuire Venla Sulotar (1956) 74–76
Pentti, Aimo Olavi (1917) 43–44, 46
Pentti, Antti Jaakko Ilmari (1926) 49–51
Pentti, Hannu Aimo Olavi (1948) 71–78, KU 78
Pentti, Heikki Jaakko Erik (1950) 71–74, 76–77, YLPT 77/V, SO 77
Pentti, Seija Hellikki (1952) ks. Veijalainen
Pentti, Vesa Juhani (1930) 60–51, KOPT 61
Penttilä, Lea Saila Eliisa (1961) 80–
Penttilä, Matti Jalmari (1898) 29–32, 33–34, 36, 46, 47–48
Penttilä, Sirkka Maria (1926) 45–51
52–56, DI 57/L, DI 57/PF
Penttilä, Sulo (1913) 35–37, 38–39, 40–41
Penttilä, Vilho Olavi (1916) 45–50

Penttinen, Aili Anna-Maria (1947) 69–71
Penttinen, Juho (1883) 12
Penttinen, Risto Juhani (1943) 64–66, 68, 69–70
Penttinen, Tarja Sisko Talvikki (1949) 66–68, 71, YLPT 80/PF, SO 80, DI 80/PF
Penttinen, Toimi Veikko (1905) 38–39, 40–44, 45–47, DI 43/SÄV, DI 47/ORG
Penttonen, Satu Marianna (1949) 69–74, YLPT 74/VLA, SO 74
Perander, Eva Margareta (1922) ks. Takanen
Perander, Mary Gunnel Margherita (1912) 34–35
Pergament, Moses (1893) 11–12
Pergament, Simon (1897) 18–19
Perinne, Riitta Kaarina (1960) 80–
Perkiö, Kauko Sakari (1956) 77–, KU 81
Perkiö, Soili Mirjami (1958) 78–
Perko, Aino Kaarina (1951) 71–76, 77–79, KU 75, KIPT 79
Permi, Ilkka Olavi (1950) 75–
Pernu, Otto Waldemar (1874) 04
Pertamo, Pirkko Inkeri (1928) 49–54, 55, MO 53
Perttilä, Eva Gretel Marita (1925) ks. Wallén
Perttilä, Laine Emmanuel (1886) 08, 19–20
Perttu, Viljo Jaakko (1897) 21–22
Perttula, Eino Jalmari (1907) 40–41
Perttula, Jaakko Juhani (1943) 67–68, 70–72, KU 67, YLPT 72/ORG, DI 72/ORG
Perttula, Lauri (1900) 22–23, 24–25, 28–29, 37–39
Perttula, Matti Ilkka (1951) 70–77, 78–80
Perttula, Sisko Marjatta (1947) 71, 72
Peräsalo, Antero Juhani Ilmari (1943) 64–70
Pesola, Eila Ilona (1922) 42–43, 44–47
Pesola, Pirjo Hannele (1959) 78–
Pesola, Sirkku (1921) 45–49
Pesola, Väinö (1886) 12–17, 18, 21, PT 23/SÄV
Pesonen, Anna Ellen Helena (1918) 33–35, 36–39, 40–43, PT 41/L
Pesonen, Arja (1945) 70–72
Pesonen, Hilja Marianne (1957) ks. Toppinen
Pesonen, Juha Matti (1958) 78–
Pesonen, Jussi Antero (1941) 67–73
Pesonen, Katri Agatha (1896) 17
Pesonen, Maija Hannele (1954) 76–
Pesonen, Mikko Olavi (1947) 69–74
Pesonen, Oili (1914) 45–51
Pesonen, Olavi Samuel (1909) 34–39, DI 39/ORG
Pesonen, Pauli Antero (1931) 51–53, 70, MO 53, DI 70/L
Pesonen, Riitta-Liisa Vellamo (1939) ks. Suonio
Pesonen, Timo Ensio (1941) 66–74, 78, 79, YLPT 78/V, SO 78, DI 79/V
Pesonen, Ulla Katriina (1954) ks. Katajisto
Pesonen, Urho Kalervo (1900) 16–20
Pesonen, Vesa Matti (1950) 69–78, KU 74, KIPT 78, YLPT 78/ORG, SO 78, DI 78/ORG
Pesonius, Ida (1858) 83
Pessa, Martti Wilhelm (1953) 73–76, 77–78
Pessi, Reijo Mikko (1929) 51–53
Pesu, Aino Elisabet (1893) 16–17, 19–20, PT 21/PF
Pesä, Jaakko (?) 91
Pethman, Esa Kari (1938) 59–62
Petrelius, Siiri Maria (1899) 20–21
Petrell, Tekla Sofia (1906) 24–27
Petris-Forssell, Claudio (1949) 67–72
Petso, Helly Eila (1921) 42–46
Pettersen, Lars-Petter (1948) 68–70
Petterson, Anja Sigrid (1940) 63–65, 66–67, 72–74
Pettersson, Elna Linnea (1904) 28
Pettersson, Elsa (1887) 09–10
Pettersson, Ester (1896) 14–16
Pettersson, Iris Anita (1899) 16–18
Pettersson, Kari Rafael (1900) 19–22
Pettersson, Kerstin Linnea (1927) 46–51, DI 51/PF
Pettersson, Lola (1909) 27–30
Pettersson, Martha (1901) 19
Pettersson, Solveig Maria (1903) 27–34
Pettinen, Kari Juhani (1945) 68–71, 73, 75–76, YLPT 73/ORG
Petäistö, Raili Heleena (1945) 63–67, KU 67
Petäjä, Tuulikki (1909) 26–30
Peura, Muisto (1905) 29–30
Peuravaara, Reijo Pellervo (1948) 72, 74–78, YLPT 75/KLAR, SO 76
Pfaler, Elna Astrid (1893) 12, 15–17
Pfaler, Gurli von (?) 07–09
Pfaler, Karin von (1905) 25–29
Pfaler, Sylvia Maria von (1891) 11–13, 14–15, 16, 22–23, PT 25/PF
Piesanen, Eero (1903) 20–21
Pietarinen, Marja-Terttu (1912) 32–39
Pietarinen, Mikko (1897) 15–19, PT 19/ORG
Pietarinen, Riitta Annikki (1939) ks. Virintie
Pietarinen, Sirkka Inkeri (1907) 21–28
Pietarinen, Vilho Sakari (1935) 56–62, 63–64, KIPT 60, KOPT 61, PT 62/L, DI 65/L
Pietikäinen, Mauri Olavi (1944) 62–65
Pietikäinen, Tarja Leila Kristiina (1949) 71–76, MO 75
Pietikäinen, Tomi Tapani (1956) 75–79, 80–
Pietikäinen, Veli-Matti (1957) 76–, MO 81
Pietilä, Kai Olavi (1935) 59
Pietilä, Kalle Martti Nikolai (1892) 14
Pietilä, Reima Olavi (1930) 48–55, 63–64
Pietiläinen, Ina (1897) 16–17
Pietiläinen, Pauli Kalevi (1961) 80–

Pietiläinen, Siiri (1897) 16–17, 18, 36–39
Pietinen, Matti Aarne (1919) 44–45
Pihkala, Raili Maria (1924) 46–53
Pihkala, Tuula Hellevi (1946) ks. Nissinen
Pihlaja, Mauno Ivari (1901) 27–28, 29
Pihlaja, Pasi Pertti (1960) 80–
Pihlajamaa, Katri (1950) 70–74
Pihlajamäki, Anne Marita (1955) ks. Harri
Pihlajaniemi, Asta Elisabeth (1949) ks. Kesti
Piipanoja, Sirkku Mirjam Margaretha (1905) 27–30
Piiparinen, Miika (1911) 38–39, 40–41
Piipponen, Kaija (1926) 46–49, MO 49
Piirainen, Jertta Onerva (1906) 26–29
Piirimets, Herbert (1914) 45
Piirola, Sisko Marjaana (1949) ks. Turakka
Piironen, Eeva Kaarina (1949) 68–73, 75–77, YLPT 73/PF, SO 73, DI 77/PF
Piispanen, Rauha Leena Kaarina (1916) 34-38, 39, 41–43, PT 38/L
Piispanen, Sylvi Elisabet (1925) 45–48
Piitulainen, Jouko Juhani (1936) 59–65, 66–67, KIPT 61, YLPT 67/ORG
Piltti, Lea Maire (1904) 24–26
Pilvi, Ahti Arni August (1918) 49–50
Pilvinen, Anna Mirjami (1914) 34–35
Pinola, Veli Pekka (1942) 59–60, 61–63, 65–67, KIPT 63, KOPT 67, DI 70/ORG
Pinomaa, Anna-Maija Kristiina (1932) 55–56
Pipatti, Jouko Antero (1930) 51–54, PT 61/ORG
Pipinen, Toini Lempi (1914) 44–45
Pirelius, Ellen Johanna (1872) 89–92
Pirhonen, Alexandra (1881) 08
Pirhonen, Anna-Maija (1958) 74–80, YLPT 80/VLA, SO 80
Pirhonen, Kersti (1892) 07–08
Pirhonen, Mari Kaisa (1956) 76–79, 80–
Pirilä, Wäinö Konrad (1898) 28–29
Pirinen, Väinö Salomo (1898) 25–26
Pirkanaho, Leenamaija Irmeli (1960) 78–
Pirkkanen, Juha Olavi (1946) 66–71, KU 70
Pirskanen, Seppo Ilmari (1936) 62–68
Pirttilehto, Liisa Irmeli (1949) ks. Kankainen
Pirttiluoma, Arvo Emil (1909) 35
Pirttinen, Kaarlo Olavi (1916) 33–37
Piräjeff, Julia (1883) 02
Piräjeff, Lida (1885) 02–03
Pisilä, Martti Johannes (1921) 45–48
Pisilä, Matti (1891) 13–14
Pispala, Elvi Elisabet (1900) 25–26, 28–29
Pitko, Olavi Kalervo (1944) 65–68
Pitkänen, Eino Ilmari (1904) 29–30, 32–34
Pitkänen, Iris (1899 ks. Backman
Pitkänen, Maija (1906) 26–30
Pitkänen, Olavi Ensio (1957) 76–80
Pitkänen, Seppo Juhani (1942) 63, 64–71
Pitkänen, Siiri Kaarina (1890) 07–11
Pitkänen, Sirkku (1885) 07–09
Pitkänen, Virpi Ilona (1959) 78–
Pitkäpaasi, Erkki Juhani (1945) 64–65
Pitkäpaasi, Liisa Marja Helinä (1935) 57–60, KOPT 61
Pitkäpaasi, Ritva-Leena (1938) 57–63, KOPT 60
Pitkäranta, Marja Kaarina (1950) ks. Alkula
Pitkäranta, Paavo Samuli (1936) 70–76, KU 67, YLPT 74/L, LO 74, DI 76/L
Piuhola, Eino Johannes (1902) 23–24, 25
Plán, Oskar Albert (1871) 94–95
Planström, Ilmi Toini Tuulikki (1907) 26–29
Pletschikoff, Alexandra (1874) 92
Plosila, Eva Ulrika (1958) 79–
Plotenniczek, Petter (1883) 04–05, 07–08
Pohja, Aino Johanna (1897) 19–20
Pohja, Pentti Johannes (1954) 74–77
Pohjakallio, Eeva Margareta (1942) 62–68, 69, MO 66
Pohjakallio, Kirsti Margareta (1907) ks. Grönberg
Pohjalainen, Rauno Kullervo (1945) 69
Pohjanheimo, A. A. J. (1893) 11–15
Pohjanheimo, Tellervo (1909) 26–30
Pohjanmies, Hjalmar J. (1893) ks. Lindfors
Pohjola, Eero (1931) 52–54, DI 54/KLAR
Pohjola, Ensti (1928) 47–48, 50
Pohjola, Erkki Kalevi (1931) 55–58
Pohjola, Jussi Pekka (1952) 71–72
Pohjola, Kaija (1916) 34–38
Pohjola, Maija-Liisa (1936) 55, 58–59
Pohjola, Matti Jaakko (1963) 80–
Pohjola, Mikko Kullervo (1960) 80–
Pohjola, Olli Kalevi (1961) 80–
Pohjola, Paavo (1934) 53
Pohjola, Pekka Kalervo (1944) 67–70, 71–72
Pohjola, Varpu Marita Hannele (1948) ks. Viitasalo
Poijärvi, Heikki Lauri Kustavi (1930) 49–51
Poijärvi, Hilkka Maija Tellervo (1928) 47–48
Poijärvi, Lauri Pekka Juhani (1956) 78–
Poijärvi, Liisa (1886) 08–09
Poijärvi, Marjo Tellervo (1955) (-Tuura) 74–75, 76–79
Poijärvi, Reino Ilkka Ylermi (1942) 63–70, 71–72, 73–74
Poijärvi, Rista Kaarina (1942) ks. Larkas
Poikolainen, Heikki Tapani (1945) 68–72
Pokela, Eeva-Leena Marjatta (1954) 73–, YLPT 81/T, TO 81
Pokkinen, Liisa Marjatta (1935) 59–65, KOPT 63
Polameri, Hilkka Helinä (1920) 49–51, MO 51
Pollari, Eero Torsten (1919) 44–45, 50, 55–56, 58–59
Pollari, Yrjö Johannes (1935) 54–55

Polón, Beata Theresia Maria (1888) 05
Polón, Karl Werner (?) 13–14, 15–16
Pontán, Inga Meri (1902) 30–31
Ponteva, Veli Matti (1941) 56, 58–61, 63–65, 66, PT 61/OB, DI 65/OB, DI 66/SÄV
Popoff, Anna (1887) 05–06
Popoff, Marie (1866) 85–91, 92–93, 94
Popoff, Nadja (1873) 91–94
Poppius, Hedvig Margaretha (1868) 90
Poppius, Saara Inkeri (1925) ks. Mattila
Poppius, Sigrid (1869) 90
Porkka, Hannu Tapani (1958) 77–80
Porkka, Maire Marjatta (1916) 42–43
Porkkala, Toini Helena (1919) 38
Porma, Merja Outi Kristiina (1959) 79–
Porthan, Olli Kalevi (1957) 76–, KU 80, KIPT 80, YLPT 80/ORG, SO 80
Portman, Stephen (1935) 62–64
Porvari, Linnea Elli Kaarina (1907) 26–34, DI 33/PF
Potila, Pentti Armas (1948) 69–74, YLPT 73/KLAR
Poukka, Pirkko Kyllikki (1940) 61–69
Pousi, Lennart (1926) 47–48
Poutanen, Eva Jakolevna (1951) 76
Poutanen, Heikki Tapani (1952) 72–76, 77–79, KU 76
Poutanen, Juhani (1953) 72–79, YLPT 78/V
Poutanen, Paula Katariina (1929) 52–58, MO 58
Poutanen, Pauli Ensio (1930) 51–52, 55–56, 58
Poutanen, Riitta Helena (1955) 74–80, 81, YLPT 79/V, SO 79, DI 81/V
Poutanen, Risto Johannes (1954) 70–74, 76–78
Poutiainen, Anneli (1950) 70–71
Poutiainen, Herman (1884) 11–12
Poutiainen, Pirkko (1930) 51–57, 59, MO 54, PT 58/L
Priganoff, Jevgeni (1880) 00
Priha, Pekka Antero (1942) 61–64, 65–69, 71–72, YLPT 73/FL
Procopé, Edith (1870) 88–90, 92–93
Prokkola, Esko Henrik (1930) 51–56, DI 57/PF
Pudas, Mauno Johannes (1943) 71–75
Puhakainen, Aira Tellervo (1936) 54–61, KOPT 60
Puhakka, Emma (1900) 21–23, 24–25, PT 27/L
Puhakka, Jari Seppo (1960) 77–
Puhakka, Marja Annikki (1912) 30–33
Puhakka, Pertti Lauri Olavi (1933) 62–63
Puhakka, Veikko Kaarlo (1904) 28–30, 34
Puhalainen, Pirkko Irmeli (1948) 69–74, KU 74
Pukkila, Juha Jaakko (1883) 07–09
Pukkila, Mirjam (1910) 35–36
Pulakka, Mirjam Hannele (1952) ks. Suomisto
Pulakka, Pekka Juhani (1955) 75–, YLPT 81/VLA, SO 81
Pulakka, Timo Pentti (1959) 78–, YLPT 80/FL, SO 80
Pulakka, Tuomas Pellervo (1957) 76–
Pulkka, Pertti (1944) 61–62
Pulkkanen, Jari Pekka Olavi (1961) 79–
Pulkki, Tuula Helena (1954) 73–, YLPT 79/PF, SO 79
Pulkki, Ulla Elina (1958) 77–
Pulkkinen, Aino (1894) 17–18, 20–22, 29–34, 35–36, PT 33/PF
Pulkkinen, Mikko Aukusti (1944) 68–75
Pulkkinen, Päivi Annikki (1956) 76–, YLPT 81/V, SO 81
Pulkkinen, Päivi Kristiina (1954) 77–
Pulkkinen, Rafael Emerik (1906) 25–26, 30–32, 45–46
Pulkkinen, Risto Tuomo Tapani (1954) 73–77, YLPT 77/PERC
Pulkkinen, Sakari Rainer (1952) 78–79, 80–
Pulkkinen, Uuno Edvard (1903) 30–31
Pulkkinen, Yrjö Väinö Olavi (1957) 76–, YLPT 81/VLC, SO 81
Pulli, Leena Maria Anneli (1949) ks. Vesterinen
Pullinen, Erkki Juhani (1939) 66–71, 72–73, YLPT 73/ORK, DI 73/ORK
Pullinen, Toivo (1928) 53–56, 57–58
Pulman, Frederick (1902) 19
Punkari, Yrjö Mauno (1946) 70–77, YLPT 75/FL, SO 76
Punna, Pekka Antero (1929) ks. Sjöroos
Punttila, Arvi (1897) 20–28, PT 30/TRB
Puokka, Terttu Annikki (1917) ks. Vuorio
Puolanne, Inkeri Zaida Emilie (1895) 17–21, 30–31
Purhonen, Albin (1889) 11–12, 35–36
Purhonen, Arja Helena (1944) 67–70
Purtilo, Pertti Kalevi (1930) 51–52, 53–54, 58–59, KIPT 59
Purtonen, Aili (1928) 53–56, 57–58, 59–60, 61–62
Pursiainen, Hannu Tapani (1941) 60
Pursimo, Heikki Arto (1927) 51–53
Pussinen, Tarja Johanna (1956) 75–, MO 80
Putaala, Tuula Kaarina (1948) 67–71, YLPT 72/V, SO 72
Putilin, Ivan (1909) 34–38
Putkisto, Eila Helinä (1921) 47–50, 51–53, MO 52
Putkonen, Mirjam (1922) 43–44
Putkonen, Toini Inkeri (1901) 18–22
Puttonen, Kalevi Ilmari (1918) 46–48
Putus, Aune Mirjam (1921) 43–48
Puukari, Lauri Vihtori (1875) 11

Puukko, Heikki Sakari (1956) 78–
Puukko, Hilkka (1938) 58–60
Puumala, Kullervo Johannes (1952) 77–
Puupponen, Ingrid Hilma Maria (1884) 02, 04
Puurula, Arja-Liisa (1948) ks. Pyhtilä
Puurula, Juha Pekka (1953) 72–78, 79, YLPT 79/PF, SO 79
Puurunen, Väinö Sakari (1921) 45–46
Puuska, Eine Helmi Helena (1909) 26–27
Puustinen, Lahja Ilmari (1918) 52, DI 52/KLAR
Puustinen, Martti Johannes (1936) 53–57, 58–59, PT 57/ORG, KIPT 57, DI 60/ORG
Puustinen, Reino Olavi (1932) 51–53
Puutio, Terttu Annikki (1938) 58–61
Pyhtiälä, Arja-Liisa (1948) 70–71, 72–74
Pyhälahti, Maila Mielikki Margareta (1926) 49–51, 52, 53–56, 57–59, 60–61, MO 55, DI 61/L
Pyhälä, Aili Ingeborg (1903) 22
Pykälämaa, Valpas Rauha (1904) 34–39, 40–42
Pykälämäki, Eino Salomon (1943) 69–70
Pylkkänen, Ilmi Margit (1949) 73–80
Pylkkänen, Pirjo Tuulikki (1940) 61–65, KOPT 65
Pylkkänen, Tauno Kullervo (1918) 37–39, 40–41, 45–46, DI 41/SÄV
Pylkkö, Pauli Olavi (1951) 74–75
Pylvänäinen, Pirjo Hannele (1952) 72–79, KU 77, YLPT 79/L
Pyrhönen, Meri Kaisa (1956) ks. Pirhonen
Pyrhönen, Martti Veikko (1955) 74-, YLPT 79/CB, SO 79, DI 81/CB
Pyrhönen, Paula Annikki (1953) 73–78, MO 78
Pystynen, Harri Tapani (1954) 77–78
Pystynen, Heikki Juhani (1948) 72–80
Pyyhtiä, Ritva Anneli (1940) 58–65
Pyykkö, Helka Maria (1947) 70
Pyykkö, Maija Kaarina (1925) ks. Linna
Pyykkö, Raili (1910) 27–30
Pyykkö, Varpu Helinä (1943) 61–67, 68–69
Pyysaari, Sirkka-Liisa (1951) 73–79
Pyysalo, Arja Maritta (1952) 71–72
Pyysalo, Eero Ilmari (1940) 60–64, 65–66, KIPT 64
Pyökkimies, Esa Heikki Kalervo (1952) 72–73, YLPT 73/PERC
Päivinen, Syne Mirjami (1927) 54–59
Päiväläinen, Eeva Kaarina (1948) 74–79
Päiväläinen, Tyyne Rauha (1891) 11–14, 15
Päivärinne, Outi Raili Anneli (1950) 72–73
Päkö, Jorma Erik (1910) 38–39
Pälli, Ilkka Janne Sakari (1960) 79-
Pälli, Olavi Tapio (1939) 55–62
Pälsi, Vappu (1910) 28–30
Päntinen, Teemu (1902) 23–25, 27–28
Pärnänen, Kaija Marjatta (1951) 70–73
Pärnänen, Tyyne Tuulikki (1912) 31–32
Pärssinen, Ilmo Ahti (1945) 67–70, 73–74
Pärssinen, Sini Ruth Johanna (1949) 69–77, MO 77, YLPT 77/L, LO 77, DI 77/L
Pätiälä, Aino Kyllikki (1927) 46–50
Pätiölä, Yrjö (1893) 13
Pättiniemi, Kaarlo (1891) 15–17, 18–20
Pättiniemi, Paavali Wilhelm (1896) 23–26
Pätynen, Juho (1896) 22–30
Pätäri, Minna Helmi (1960) 79-
Pääkkö, Kirsti Irja Marjatta (1918) 36–39, 40–44, 45–46
Pääkkönen, Antti (1888) 11–14
Pääkkönen, Edvard (1870) 93–94
Pääkkönen, Heikki (1907) 25–28
Pääkkönen, Jukka Tapio (1946) 66–75
Pääkkönen, Mikko Olli Ilari (1951) 71–76, 77–78, YLPT 76/VLC
Pääkkönen, Väinö Kalervo (1918) 46–47, 48
Pölhö, Hilkka Annikki (1915) 34–37
Pölhö, Hilkka Tellervo (1918) 37
Pöllänen, Anna-Maija (1952) 71–79, 81-, YLPT 81/PF, SO 81, DI 81/PF
Pöllänen, Minna-Riitta (1950) 66–67
Pöllönen, Oili Kaarina (1946) 66–67
Pölönen, Maija Helena (1955) 74–79, MO 79
Pöyhiä, Reino Torsti Ilmari (1958) 77–80, YLPT 80/PF
Pöyhönen, Ari Johannes (1962) 80-
Pöyhönen, Markku Olavi (1957) 76-, YLPT 81/PF, SO 81
Pöyry, Tellervo (1915) ks. Paatela
Pöyry, Sirpa Helena (1949) 72–78, 79, MO 79
Raanoja, Pia Marianne (1960) 80-
Raaska, Meri (1905) 40–42
Raatikainen, Eero (1913) 30–33, 34–35
Raatikainen, Kerttu (1903) 21–22
Raatikainen, Merja Tuulikki (1954) (-Leskinen) 75-
Raekallio, Sinikka Irmeli (1952) ks. Alstela
Raessalo, Kirsti Kaarina (1951) 70–72, 78
Rahikainen, Reino Johannes (1925) 45
Rahikainen, Ritva Inkeri (1942) 66–68, 69
Rahko, Anni Susanna (1902) ks. Heilala
Rahkonen, Jorma Kalevi (1939) 56–60
Rahkonen, Olavi (1915) 36–39, 45–47, 49–53, PT 53/L
Rahola, Liisa (1914) 36–39
Rahola, Toini (1892) 16–17, 20–21
Raij, Signe Karolina (1879) 98
Raikamo, Tuula Marjatta (1939) 59–64
Railo, Lea (1903) 25–26
Rainio, Heikki Sakari (1957) 77–78, 79-
Raino, Johan Rafael (1884) ks. Märsylä
Raiskinen, Raimo Juhani (1937) 57–58, 59–60, 61–62

Raiskinen, Vesa Tapani (1949) 70–71, 73–74
Raita, Jaakko Juhani (1956) 75–79, MO 79
Raitala, Aulis Einar (1898) 31–32
Raitamaa, Väinö (1893) 12–13, 20–21
Raitio, Anna-Liisa (1887) 13–15
Raitio, Anne Maritta (1956) 75–78, 79-
Raitio, Eino Juhani (1882) 01–06, 11, PT 06/V
Raitio, Janne Kosti (1919) 37–39, 40–41, 43–44, 50, DI 43/ORG
Raitio, Kaisu Cecilia (1920) 38–49
Raitio, Lea Maria (1908) 25–29
Raitio, Pentti Johannes (1930) 57, 58–66, PT 66/T, DI 66/SÄV
Raitio, Silja Hannele (1960) (-Heikinheimo) 77-
Raitio, Sylvi Elisabeth (1894) 12
Raitio, Timo Jaakko (1951) 70–72
Raitio, Väinö Eerikki (1891) 11–15
Raivio, Lempi Aino (1898) 19
Rajahalme, Oili Onerva (1922) 42–47, 48–49
Rajakangas, Terttu Tuulikki (1944) 61–66, MO 66, DI 66/PF
Rajala, Ilpo Untamo (1921) 46–49
Rajala, Nestor (1902) 27–29, PT 34/L
Rajala, Ritva Irene (1936) 57, 58–63
Rajalampi, Lasse Armas (1947) 71–76, KU 76
Rajamaa, Lassi Paavo Markus (1944) 64–70, 71–74, KU 68, KIPT 69, DI 76/ORG
Rajamaa, Martti Ilmari (1947) 64–66
Rajamäki, Erkki Olavi (1952) 79-
Rajamäki, Päivyt Irmeli (1963) 78–79
Rajamäki, Saima Katriina (1957) 76-
Rajaniemi, Lauri Veikko Juhani (1944) 63–64, 65–68
Rajasalo, Olavi Aleksander (1932) 54–65
Ramstén, Esther Aline (1871) 88–90
Rancken, Berit Phoebe Elisabeth (1939) 58–67, KU 61, KOPT 62, KIPT 69, DI 70/ORG
Rand, Henning (1944) 73–74
Randén, Walfrid Teofilus (1903) 21–23, 27
Rankala, Timo Matti Kalevi (1950) 76-, YLPT 81/L, LO 81
Ranki, Riitta Marjukka (1949) 68–77, YLPT 74/L, LO 77
Rankka, Anne Aino Helena (1955) 76–
Rankka, Maaria Elisa (1949) 69–78, YLPT 77/L, LO 77, DI 77/L, MO 77
Rankka, Pekka Aulis (1952) 71–74, 77–78, YLPT 74/FL
Rannanmäki, Arja-Maija Helena (1954) ks. Suorsa
Rannema, Lauri Ilmari (1913) 40–41, 45–46
Rannikko, Reino Ilmari (1915) 40–41, 45, 47
Rannikko, Seppo Reino Juhani (1928) 57–60
Ranta, Aarne Johannes Jaakko (1912) 37
Ranta, Aija-Leena Sinikka (1954) ks. Pennanen
Ranta, Anitta Leila Anneli (1957) 76–80
Ranta, Esteri (1902) 23–26
Ranta, Hannu Matti (1955) 74-, YLPT 78/PF, SO 78
Ranta, Helmi Marianna (1939) ks. Koskinen
Ranta, Ilmo Ilari (1956) 75-
Ranta, Maria Augusta (1882) 00–02
Ranta, Satu Sinikka (1960) 80–
Ranta, Sulho (1901) 21–23, 24
Ranta, Tuire Tuulia (1959) 78–
Ranta, Valma Tellervo (1919) 43–45, 46–55, PT 55/L, MO 55
Rantala, Anja Marjatta (1926) 49–51, DI 51/L, MO 51
Rantala, Martta Ingeborg (1909) 28–30
Rantala, Salme Helena (1905) 25–28, 37, PT 29/PF
Rantalainen, Pentti (1920) 53–55
Rantama, Greta (1914) 33–38
Rantanen, Auli (1941) 60–65, KU 66
Rantanen, Eva Kerstin (1955) ks. Forssén
Rantanen, Hilkka Liisa (1957) 76-, YLPT 81/V, SO 81
Rantanen, Kirsti Orvokki (1960) 79-
Rantanen, Leena-Maija (1948) 72–77, KU 77
Rantanen, Maija Annika (1939) 59–63
Rantanen, Marja-Riitta Kyllikki (1939) 60–64, KOPT 65
Rantanen, Pirkko-Leena (1929) 48–49
Rantanen, Riikka Johanna (1959) 78–
Rantanen, Sari Kristiina (1961) 80–
Rantanen, Simo Kalevi (1948) 68–69
Rantanen, Toini Kaarina (1915) 34–35
Rantanen, Tuula-Marja Elisabeth (1948) ks. Häyrynen
Rantanen, Väinö (1900) 16–18, 20–21, 24
Rantasalo, Inkeri (1917) 38–39, 40–41, 42–44, 45–46
Rapeli, Matti (1928) 48
Rapeli, Paavo (1930) 48–49
Rapola, Alma (1875) 92–96, 13, 14, PT 98/ORG
Rapp, Sirkka (1899) 17–18, 19–20
Rashoševa-Halttunen, Svetlana Zosimovna (1953) 78-, YLPT 81/L, LO 81
Rasilainen, Ari Petteri (1959) 76-
Rasilainen, Oskari (1925) 52–57, MO 54, PT 56/ORG, DI 58/ORG
Rasilainen, Pertti Wilhelm (1933) 51–53
Rasimus, Otto Olavi (1922) 48
Rask, Ester (1896) 27–28
Rasmussen, Mette Marie (1896) 16–17
Rastenberger, Georg (1929) 46–47
Rath, Aila Erika Friederike (1953) 72–76
Ratia, Marja Leena (1948) 68–74, 76–78, KU 72, MO 74, YLPT 76/L, LO 78, DI 78/L
Ratschinsky, Nikolai (1947) 66–67

Raudsepp, Adelheid (1905) (-Tötterman) 38–39, 40–41
Rauhala, Esko Matti Ilmari (1925) 49–52, 53–55, 56–57, MO 52, DI 58/PF
Rauhala, Hilkka Liisa (1957) ks. Rantanen
Rauhala, Kauko Heikki Samuel (1929) 57–58
Rauhala, Paul Johan Alvar (1912) 40–41, 45–47
Rauhala, Raili Annikki (1935) 56–61, KOPT 59
Rauhala, Terhi Sirpa Irene (1960) 80-
Rauhala, Urpo Matti (1955) 76-
Rauhamies, Maija-Liisa (1916) 40–41, 42, 43–45
Raukola, Leenamaija Orvokki (1959) 78-
Raukola, Ulla-Riitta (1953) 72-76, 77, YLPT 77/VLA
Raulamo, Eero Olli (1944) 71–74
Raulamo, Jaakko Kalevi (1946) 65–66, 68–72
Raunio, Anna-Liisa (1903) 30–31
Raunio, Ida (1882) ks. Malinen
Raunio, Impi Ida (1903) 20–23
Raunio, Karin Ingeborg (1903) 24–27
Raunio, Lyyli Emilia (1894) 12–16, PT 16/PF
Raunio, Raija Helinä (1935) ks. Haapala
Raunio, Ulla Saimi Mirja (1929) ks. Korpela
Raunisto, Anna (1905) 25–26
Raussi, Paavo (1901) 19–21, 22–25, DI 28/ORG
Rautakorpi, Juho (1903) 27–28
Rautakorpi, Liisa Irmeli (1937) 59–64, KOPT 65
Rautakorpi, Martti Johannes (1937) 59–65, 66–68, KOPT 65, PT 65/ORG, KIPT 68 MJ 69
Rautakorpi, Matti Esaias (1901) 29–31
Rautalaiho, Henriette Johanna Hans Alberta (1947) ks. Woude, van der
Rautama, Mari Helena (1958) 78-
Rautanen, Osmo Kalervo (1938) 62–66
Rautanen, Seppo Tapani (1954) YLPT 77/V
Rautanen, Theodor Wilhelm Martin (1909) 27–29, 30, 33–37
Rautanen, Tiina Ulla Kaarina (1956) 76- MO 81
Rautasalo, Heikki Tuomo Juhani (1924) 64
Rautasuo, Anna-Liisa (1956) (-Pöysä) 75-, MO 81
Rautasuo, Hanna Marjakerttu (1959) 76-78
Rautasuo, Seppo Tapani (1954) 70–77, YLPT 77/V
Rautasuo, Simo Lauri Sakari (1957) 74–79, 80-
Rautasuo, Toivo Tapani (1931) 51–55, MO 53, PT 55/ORG
Rautavaara, Eino Juhani (1928) 48–53, DI 57/SÄV
Rautavaara, Janne Fredrik (1875) 00–01
Rautawaara, Klaus Gustaf (1943) 64–69, 71, 72–75, YLPT 73/ORK
Rautawaara, Pentti (1911) 29–31
Rautawaara, Sirpa-Liisa (1946) ks. Äikää
Rautavaara, Terttu Aulikki (1906) 22–25
Rautiainen, Aino Hanna (1938) 58–64, 65–66, KIPT 61
Rautiainen, Helge Olavi (1946) 66
Rautiainen, Helmi Onerva (1909) 32–34, 40–41
Rautiainen, Irja Linnéa (1917) 38–39, 40–44, 45–49, DI 49/ORG
Rautiainen, Martti Juhani (1932) 51–55
Rautio, Helle Ilmari (1892) 20
Rautio, Kaarina Roswitha (1961) 79
Rautio, Kustaa Ilmari (1920) 46
Rautio, Martti Johannes (1962) 79–
Rautio, Matti Juhani (1959) 79–
Rautio, Matti Olavi (1922) 44–46, 47, PT 50/PF
Rautio, Mauri Olavi (1898) 16–18, 20
Rautio, Merja Leena (1958) 78–
Rautio, Pekka Johannes (1929) 48–55, 57, MO 52, DI 62/SÄV
Rautio, Pekka Juhani (1947) 67
Rautio, Siiri Toini (1893) 09–10
Rautioaho, Asko Aarne Juhani (1936) 57–61, KIPT 60, PT 61/ORG
Rautkylä, Satu Kristiina (1946) 66–73, 75
Rautonen, Jukka Kalevi (1958) 78–79
Rautsola, Leena Marita (1957) ks. Selesvuo
Ravall, Bill Ove Matias (1960) 78–
Ravolainen, Kaija Sirkka Tuulikki (1956) 75–, KU 79
Ravila, Tellervo (1935) 53–58
Ray, Sven-Olof (1944) 62–66, 67–69, KU 65, KIPT 76
Reading, Felicity (1940) 56
Rechardt, Anna Ilona (1961) 79–
Rechardt, Eero Matti (1926) 46
Rechardt, Päivi Irene (1957) 77–
Rechberger, Hermann (1947) YLPT 77/SÄV, DI 77/SÄV
Rechberger, Soile Tellervo (1946) ks. Jaatinen
Reckschwardt, Käthe (1924) 47–49
Reijola, Ilona (1945) 65–69, MO 69
Reima, Esko Kalevi (1946) 67–74, 76, KU 70, KIPT 72, MJ 72, YLPT 72/T, YLPT 73/PF, SO 73, DI 76/PF
Reimaa, Riitta Helena (1944) 63–68, 69–71, 79, YLPT 79/PF, SO 79
Reiman, Abraham (1863) 96–97
Reinilä, Aino Elina (1921) ks. Itkonen
Reinikainen, Aila Mirjami (1938) 59–66, KIPT 63, PT 66/L
Reinikainen, Kaarlo (1900) 21–23, 24–25, 26, 27–28

Reinikainen, Mauri Tapio (1944) 63–64, 73–75
Reinikka, Matti Joh. (1931) 52–59, MO 57
Reiniö, Veikko Uolevi (1921) 40
Reinola, Helvi Annikki (1905) 29–35
Reitz, Frans (1865) 82, 83–86, 88–90, 91, PT 91/ORG
Reivilä, Ismo Tapio (1958) 77–
Reivonen, Reija-Maria (1950) 69–74
Rejman, Lydia (1867) 84–87
Rekola, Sulo (1889) 20, 21–24
Rekola, Voitto Valtteri (1930) 55–60, 61–62
Reku, Pekka (1939) 57–61
Relander, Einar Felix (1876) 95–97
Relander, Ellen Johanna (1879) 99–02
Relander, Ilmari (?) 13
Relander, Monna Carita (1960) 79–
Relander, Walborg (1897) 16–17, 18
Remell, Matts Herman (1886) 10
Remes, Eeva (1929) 49–51, MO 51
Renfors, Eva (1905) 31–34
Renfors, Ruben (1903) 26–28, 36, 37
Renqvist, Åke-Erik (1932) 53–64, PT 65/VLA
Rentola, Rauha Olivia Elisabet (1919) 37–38
Renvald, Eva (1895) 13–16
Renvald, Mary (1894) 10–12, 13–16
Repo, Arseni (1950) 70–73
Repo, Eija Marja Anneli (1952) 72–80, KU 76
Repo, Karin (1917) 45
Repo, Leena-Maija Anneli (1947) ks. Heiskanen
Repo, Pekka (1884) 12
Repo, Romano (1951) 71–77, 78–79, YLPT 79
Repo, Wilho (1894) 16
Reponen, Onni E. (1886) 13–14
Reponen, Tarja Helena (1950) 68–71
Resko, Martti Johannes (1917) 38–39, 40–41
Reuter, Edith Emilia (1864) 83–84, 85–86, 87
Reymers, Runar Olaus (1908) 45, 46
Ridanpää, Lea Merita (1960) 79–
Riekki, Elsa Alma Margareta (1894) 12–17
Rihlama, Anna-Ulla (1951) 71–78, YLPT 75/T, TO 75, SÄO 76, DI 78/T
Rihu, Raija Leena (1954) 75–77, 79–80
Riihelä, Soile Hannele (1950) 70–75, YLPT 75/PF, SO 75
Riihelä, Taneli (1869) 90–93
Riihimäki, Ilmo Arvi (1946) 67–73, 74–75, 80–, KU 72, KIPT 72, MJ 75
Riihimäki, Rauha Maria (1901) 19–24, PT 25/PF
Riihimäki, Riitta Marjukka (1946) ks. Hartikainen
Riihivaara, Pauli (1903) 21–24, 35, 37–38, PT 24/ORG, DI 38/ORG
Riiho, Sinikka Elisabet (1926) 44–47, 50–51
Riikkilä, Riitta Anneli (1940) ks. Häyhtiö
Riikonen, Marie-Louise (1924) ks. Stening
Riikonen, Matti Tapani (1953) 75–
Riipinen, Toini Mirjam (1908) 28–29
Riippa, Edvard Ilmari (1906) 31–36
Riippa, Maija Tuulikki (1954) 74–80, MO 78, YLPT 80/PF, SO 80
Riittinen, Vuokko Sinikka Hellevi (1929) 49–53
Rikkilä, Sinikka Anneli (1954) 73–77, 78–79
Rikkonen, Osmo Kullervo (1930) 57–62, KIPT 62
Rilanti, Tea Sofia (1917) 40–41
Rindell, Matti Albin (1934) 51–54, 56–57, 58–62, KIPT 59
Rindell, Torsten Karl Arthur (1886) 06–07
Ringbom, Rut (1870) 88, 89, 90
Ringvall, Margit (1904) 21–23, 26
Rinkama, Nils Rikhard (1920) 45–46
Rinne, Eila Ilona (1920) 36–37
Rinne, Helvi Orvokki Tellervo (1908) 27–30, 31
Rinne, Mervi-Maarit (1951) 76–
Rinne, Raili Kaarina (1933) ks. Vornanen
Rinta-Koski, Eira Pirjo Inkeri (1944) 62–70, MO 69
Rinta-Koski, Kerttu (1934) 55–57, MO 57
Rintala, Antero Juhani (1881) 05
Rintamarttila, Marja-Leena (1944) 63–69, MO 67
Riska, Anja Sigrid (1940) ks. Petterson
Riska, Astrid Linnéa (1932) ks. Häggblom
Riska, Gerd Monica (1958) 79–
Riska, Linnéa Maria (1905) 26–27
Risku, Arto Johannes (1945) 74–79, YLPT 79/L, LO 79, DI 79/L
Risku-Pellinen, Marja Elina (1955) 80–
Rislahti, Reetta Katariina (1947) 66
Rislakki, Arja Tuulikki (1943) ks. Malmio
Rissanen, Aino Tellervo (1901) 26
Rissanen, Heli Maria (1960) 80–
Rissanen, Hilkka Aurora (1927) 44–48
Rissanen, Hilkka Ritva-Hillevi (1947) 66–68
Rissanen, Jukka Olavi (1955) 77–, YLPT 79/PF, SO 79
Rissanen, Leena Riitta (1942) 61–67, 69–71, PT 67/PF, DI 71/PF
Rissanen, Pekka Olavi (1934) 58–59
Rissanen, Regina Vilhelmina (1893) 13–14
Rissanen, Reino (1906) 26–36, 37–38, PT 37/VLC
Rissanen, Robert Heikki (1900) 19–21, 22–23
Rissanen, Thelma Edith Kaarina (1924) 42–47, 48–49
Rissanen, Tuula Marja (1953) (-Harju) 72–79, 80, YLPT 77/FL, SO 78, DI 80/FL

Ristolainen, Auni Anneli (1950) 70–73
Ristolainen, Seppo Ilmari (1943) 69
Ritakorpi, Jukka Viljo Antero (1948) ks. Virtanen
Ritakorpi, Riitta Anneli (1949) ks. Kuutti
Ritala, Aili Anna-Maria (1947) ks. Penttinen
Ritaluoto, Aimo Johannes (1936) 59–63, SKPM 62, DI 62/TR
Ritarsalo, Liisa (1911) 30–31
Ritokangas, Heljä Kaarina (1928) 47–51, MO 51
Ritoniemi, Juho Taavetti (1890) 28, 29
Ritva, Ilmi Kyllikki (1918) 43–44, 45–46
Ritvanen, Heikki Juhani (1943) 64–70, 71–72
Ritvanen, Hellin (1921) 58–63
Riutamaa, Lasse Erik (1956) 80–
Rjaboff, Evdokea (1884) 01–02
Robertsson, Arttur (1903) 22–29
Robertsson, Lisa Valborg (1916) 35–39, 40–44, 45, PT 49/L
Rodionoff, Olga (1945) ks. Schaworonkoff
Roering, Anita (1907) 25–28
Rohde, Wilhelmina Fredrika (1871) 90–91
Roiha, Anna-Kaisa (1906) 23–28, 29
Roiha, Aune Helmi Sofia (1906) 28–29, 30–31, 37–38
Roiha, Aune-Martta (1907) 38
Roiha, Eino (1904) 23–27, 28, 29 PT 29/SÄV
Roiha, Maire Helvi Ilona (1908) 27–29
Roiha, Pekka (1870) 96–97
Roiha, Pirjo Marjatta (1948) 67–75, 78, MO 75, YLPT 75/PF, SO 75, DI 78/PF
Roiha, Raimo Juhani (1936) 57–60
Roiha, Sofia Augusta (1873) ks. Airaksinen
Roikola, Alpo Johannes (1951) 76–77
Roikola, Anna Katriina (1950) ks. Kuitunen
Roikonen, Voitto Armas Olavi (1927) 47–48
Roine, Terhi Tuulia (1944) 64–68, 69–71, MO 68
Roine, Vieno Tyyne (1929) 48–53, PT 53/PF
Roini, Lyyli Tuulikki (1901) 17–19
Roinila, Helvi (1917) 34–35
Roivanen, Raija Armi Talvikki (1938) ks. Kostiainen
Rokkanen, Elbe (1914) 32–39, 40–41
Rokkanen, Mirjam (1911) (-Helin) 29–31, 32–39, 40–44, DI 42/L
Rolin, Ellen Sigrid (?) 13–14
Romanowski, Otto (1952) 72–80, YLPT 80/T, TO 80
Ronimus, Yrjö Emil (1904) 21
Roos, Clara (1894) 13–16, 20–21, 24–25, 29–30
Roos, Klaus Erik (1949) 67–72, 73–75, YLPT 72/T, TO 72
Rope-Jokio, Liisa (1916) ks. Robertsson
Ropponen, Hilja Elin (1881) 99–01, 02–04
Rosander, Ananias Richard (?) 04–06, 07, 10, 11
Rosas, John Anders (1908) 1928
Rosberg, Max Fredrik (1914) 27–32
Rosenback, Ernst Wilhelm (1914) 34–36
Rosenberg, Dolores Marianne (1957) 77–
Rosenberg, Toivo Albert (1912) 29–32, 33–37
Rosendahl, Aina (1860) 87–92, 97–03, PT 95/PF
Rosendahl, Urho (1902) 20–23, 24–28
Rosenlew, Ellen Sigrid (1894) 15
Rosenström, Hildur Sofia (1880) 01–02
Rosenthal, Rebecka (1887) 05–06
Rosetzky, Alex (1862) 83
Roslund, August Stefanus (1859) 82
Rosovaara, Toivo Albert (1912) ks. Rosenberg
Rossander, Aina Olivia (1874) 98
Rossi, Ingrid (1900) 21–24
Rostedt, Guy Karl Ragnar (1915) 35–39, 40–41, 42, 43–44, 45–46, 50–51, 52, 53
Roth, Santa Valborg (?) 16–18, 22
Rotkirch, Hedvig (1894) 12–16, PT 19/PF
Rouhe, Tyyni Toivikki (1948) 77–79, MO 79
Rouhiainen, Sirkka Maria (1949) ks. Mäki
Rounioja, Aino Johanna (1919) 43–44, 45–48
Rousi, Martti Arvo Henrik (1960) 79–
Rousti, Liisa Marjatta (1948) (-Inkala) 67–74, 75–76, YLPT 74/PF, SO 74
Routamo, Helvi (1900) 19–20, 21–22
Rouvali, Jukka Antero (1955) 74–75, 78–79
Rouvali, Kari Matti (1959) 78–79, 80–
Rubinstein, David (1896) 12, 13
Rubinstein, Sarah (1880) 94
Rudas, Gabor (1948) 78–79
Rudnäs, Astrid Josefina (1897) 20–24
Rudolph, Dagmar (1894) 19–22, 25–28
Ruhanen, Oiva (1922) 46–53
Ruippo, Matti Juhani (1959) 80–
Ruismäki, Heikki Seppo Juhani (1954) 77–, MO 81
Rukkila, Tapio Pellervo (1946) 68
Rummukainen, Anu Oili Maria (1959) 78–
Rumpunen, Marja Helena (1956) 75–, YLPT 80/PF, SO 80
Rundberg, Märta (1891) 09–13, 14, 15, 16
Rung, Rosa (1923) ks. Manulkin
Runolinna, Olavi (1912) 31–33, 34–39
Runsami, Ilse (1916) 35–38
Ruoho, Liisa Kristiina (1948) 67–72, 73–74, 76–77
Ruohonen, Pentti Veikko (1928) 51–58, KIPT 58
Ruokkanen, Martti Antero (1908) 28–29
Ruokonen, Heikki Juhani (1958) 78–
Ruonakangas, Anni Elisabet (1913) 32–34
Ruonakangas, Kaarlo J. (1900) 27–29

Ruonala, Helvi Anna-Liisa (1924) 42–44
Ruotsalainen, Saima Martta (1943) ks. Talasniemi
Ruotsalainen, Viljo Taavetti (1921) 45
Ruotsalo, Laura Inkeri Maria (1949) 69–74, MO 74
Ruotsalo, Lempi Ethel (1926) ks. Wallius
Ruottinen, Olli Albin (1934) 58–62, 63–64
Ruponen, Sauli Veikko Martin (1960) 79–80
Rusanen, Pertti Markus (1950) 77–80
Ruskeepää, Ilkka Juhani (1955) 77–80
Ruskeepää, Raito (1916) 45–46, PT 46/T
Ruskeepää, Sauli Johan (1953) 75–, KU 79
Ruskeepää, Veikko Väinö (1922) 47–52, MO 49, PT 52/ORG
Ruskomaa, Martta Elisabeth (1904) 29–30
Rutanen, Evert (1896) 18, 20–21, 22–23
Ruuskanen, Hilja Elina (1921) 47–55, 56, PT 55/L
Ruuskanen, Irma Anneli (1952) 74–79, 80, MO 80
Ruuskanen, Pentti Sakari (1924) 46–47
Ruuskanen, Rauni Susanna (1956) 76–
Ruuskanen, Vilho (1912) 30–33, 34–36, 49
Ruusunen, Irma Margareta (1911) 33–39, 40–47
Ruusunen, Matti Tapani (1929) 51, 52–53
Ruusuvaara, Hilkka-Liisa (1899) 17–22
Ruuth, Ingrid (1902) 21–28
Ruuttunen, Esa Kustaa (1950) 74–78, 79–, YLPT 80/L, LO 80, DI 80/L
Ruutu, Teresita Z. (1948) 74–76, 77–79, YLPT 77/PF, DI 79/PF
Ryde, Lars Heimer (1915) 35–37, 39, 40–41, 47–48, PT 49/ORG
Ryde, Siw (1945) (-Höckert) 65–74, KU 69, KIPT 71, MJ 71, DI 72/ORG
Rydman, Anna Marjatta (1913) 30–33
Ryselin, Aili (1900) 27
Ryselin, Gerda Irma Emilia (1909) 27–28, 29–31
Ryselin, Ida (1867) 88
Ryselin, Märtha Maria Elisabeth (1906) 23–27
Rytkönen, Aarne Ilmari (1901) 21–25
Rytkönen, Jenny (1900) 21
Rytkönen, Sirkka Kaarina (1926) 45–50, 51, 58–59, DI 52/PF
Ryymin, Lahja (1925) 52–55
Ryymin, Timo Sakari (1952) 71–78
Ryymin, Vilho (1915) 45
Ryynänen, Eija Sirpa Helena (1953) 76–
Ryynänen, Eskil Reinhold (1895) 17–18, 20–23, 24
Ryynänen, Teuvo Keijo Olavi (1953) 78–
Ryömä, Jarno Maunu Johannes (1961) 76–
Ryömä, Liisa Merike (1947) 65
Räihä, Toini Matilda (1929) 59
Räikkönen, Arvo Yrjö Rafael (1906) 25–27, 30–31
Räikkönen, Jukka Tapio (1957) 76–80
Räikkönen, Kaija Maarit (1935) 54–59, 61–62, KIPT 58, PT 59/ORG
Räikkönen, Kristina (1941) 60–63, 67–68, 72
Räisänen, Eeva Marjatta (1921) 45–48
Räisänen, Ingrid (1900) 14, 15–16, 17, 22
Räisänen, Iris (1946) ks. Sundberg
Räisänen, Irma Tellervo (1921) 43–45
Räisänen, Markku Lauri (1948) 69–74
Räisänen, Mirja Ilona (1947) 65–72, 78, 79, 80, YLPT 71/V, SO 71, YLPT 80/L, LO 80, DI 80/L
Räisänen, Sirkka Marjatta (1923) 43–49
Räisänen, Taina Tellervo (1942) 67–76, 77, 78, YLPT 77/L, LO 77, DI 78/L
Rämö, Aki Johannes (1957) 78–
Rängman, Elli Alexandra (1882) 98–00
Rännäli, Liisa Hellevi (1944) ks. Ellä
Rännäli, Rauno Kalevi (1943) 64–69, 71–72, 73–74, 76, MO 69
Räsänen, Kirsti Liisa Elina (1939) 58–64
Räsänen, Kyösti Olavi (1920) 51
Räsänen, Liisa (1944) 65–66
Räsänen, Matti Aatami (1912) 40–41, 45–46
Räsänen, Paavo Johannes (1953) 73–74
Räsänen, Paula Virpi Viola (1921) 40
Räsänen, Reijo Juhani (1935) 57–60
Räsänen, Toivo (1933) 59–61
Räsänen, Tyyne Rauha Maria (1902) 25–26
Räsänen, Veli-Matti (1948) 70–76
Räsänen, Veli-Pekka (1945) 65–71
Räsänen, Vilho Johannes (1896) 28–29
Rättyä, Aune Sisko Amanda (1936) 55–60, 61, 62–63
Rättyä, Elsa Olga Annikki (1939) 57–60
Rättyä, Esa Juhani (1934) 51–52
Rättyä, Jaakko Tapani (1952) 73–, KU 81
Räty, Aarne (1898) 24
Räty, Eero Juhani (1939) 59–66, KOPT 65, KU 65, KIPT 67
Räty, Jarmo Tapio (1942) 62–68, 69–71, YLPT 67/PF
Räty, Jouni Sulevi (1943) 62–69, 70–71, YLPT 68/PF
Räty, Risto Lauri Ylermi Sotaveli (1944) 63–69, 70–71, MO 68, DI 68/TRB, KOPT 72, MJ 72, YLPT 72/T
Röman, Gunhild (1904) 20–22, 29–30
Rönkä, Tatu (1895) 22–23
Rönkä, Tuula Marjatta (1944) 69–73, YLPT 71/ORG, DI 73/ORG
Rönnblom, Ester Ingeborg (1910) 31–34
Rönnmark, Karl Eino (1892) 12
Rönnqvist, Edvin Albin (1909) 37–39, 40–41
Saalas, Antero (1937) 58–66, 71–73, KIPT 62, KOPT 64, YLPT 66/L

Saarela, Helvi Inkeri (1926) 46–49
Saarela, Sven Akseli (1896) 22–25
Saarelainen, Irja (1905) 22
Saarenheimo, Mauri (1934) 51–55
Saarentaus, Liisa Erika (1952) 72–76, MO 76
Saari, Airi Sinikka (1933) 54–62, MO 57
Saari, Anja Viola Aulikki (1936) ks. Suomi
Saari, Hannes (1886) 13–14
Saari, Heikki Terho Juhani (1935) 53–57, 58–60, 61–64, MO 59, PT 64/L
Saari, Janne Risto Kustaa (1958) 80–
Saari, Jouko Erik Sakari (1944) 62–68, MO 66, KU 66, MJ 66, PT 66/TR, KIPT 68, DI 68/ORG
Saari, Juha Jaakko (1957) 78–
Saari, Panu Pentti Oskari (1961) 80–
Saari, Seppo Ilari (1948) 73–79, 80, 81–, YLPT 76/PF, SO 76, YLPT 77/T, TO 77, MO 79, SÄO 79
Saari, Taimi E. (1903) 26
Saari, Tarja-Leena (1961) 80–
Saari, Veikko Arvid (1946) 70–72
Saariaho, Kaija Anneli (1952) 76–, YLPT 80/SÄV
Saarikettu, Kaija Helena (1957) 73–78, YLPT 76/V, SO 77, DI 77/V
Saarikettu, Matti (1919) 47–48
Saarikivi, Orvo (1905) 31–33
Saarikko, Jyrki Ilmari (1955) 74–79
Saarikko, Seija Tertta Sinikka (1931) ks. Saloheimo
Saarikko, Terttu Helena (1939) KIPT 65
Saarikoski, Mauri Juhani (1960) 79–
Saarilahti, Päivi Hannele (1954) 74–79, YLPT 79/V, SO 79
Saarilahti, Päivö (1919) 41, 45–49, PT 49/PF + PED
Saarilahti, Timo Tapani (1957) 76–, YLPT 81/VLC, SO 81, DI 81/VLC
Saarinen, Arja Marita (1955) 73–74
Saarinen, Elna (1888) 10–12, 13–18, 21, PT 35/L
Saarinen, Harri Markus (1960) 79–
Saarinen, Inkeri Elisabet (?) 22–24
Saarinen, Juha Antero (1945) 66–73
Saarinen, Liisa Esperita (1920) 40–41, 42–44, 45
Saarinen, Meri Linnea (1908) 26–30, 32–33, DI 31/L
Saarinen, Sointu Mirjam (1931) 54–55, 56–63, 64, PT 68/L, DI 68/L
Saarinen, Terhi Eeva Riikka (1948) 69–71
Saarinen, Unto Kalervo (1930) 62–70, YLPT 68/CB
Saarinen, Veikko Kullervo (1945) 45–47, 48
Saarinen, Veli Matti (1952) 72–80, MO 76, YLPT 80/T, TO 80, SÄO 80, YLPT 80/TRB
Saario, Timo Matti (1961) 80–
Saaristo, Ilmo Kullervo (1958) 76–78
Saaristo, Sylvi Elisabet (1925) 46–52
Saaristo, Veikko Waldemar (1921) 48–49
Saarits, Sulo Taavetti (1911) 35–38
Saarivaara, Eeva Linnea (1909) 28–29
Saarmala, Marja-Liisa (1959) 78–
Saarman, Risto Antero (1956) 76–
Saarneva, Anna-Marie (1923) 46–52, 53–54, MO 50
Saarnikoski, Martti Sakari (1949) 67–68
Saarnikoski, Veikko (1941) 65–69
Saarnisalo, Esko Unto (1941) 62–63, 68–69
Saarnisalo, Pekka Tapani (1940) 59–60, 61–63
Saastamoinen, Esko Ilmari (1916) 49–50
Saastamoinen, Ilma Ilona (1900) 20–21
Saavalainen, Hilkka Marjatta (1952) ks. Weckroth
Saavalainen, Keijo Sakari (1931) 52–54
Sahinvaara, Yrjö Osmo Juhani (1946) 67–73, 78–79, YLPT 73/KLAR
Sahlberg, Margarita (1909) 29–30
Sahlman, Miriam (1881) 97–00
Sahlstén, Lauri (1894) 13–14
Sahlström, Hilda Maria (1863) 87–88
Saijonmaa, Arja Enni (1944) 67–69, 70–71, 73–74
Saijonmaa, Kirsti Enni Kaarina (1918) ks. Toivakka
Saijonmaa, Leena Enni Marjukka (1947) 67
Saijonmaa, Marianna (1906) 29–31, 32
Saikko, Anu (1950) ks. Luolajan-Mikkola
Saikkonen, Esko (1939) 69
Saikku, Valo Toivo (1929) 54–57
Saimén, Iissa Kristiina (1943) 68
Saini, Riitta Marketta (1943) 64–68, 69, MO 68
Sainio, Katri Eliisa (1903) 21–23
Sainio, Leena Mariaana (1959) 79–
Sajakorpi, Esko Juhani (1937) 62–69, 70–71, PT 66/T, TO 71, DI 71/T
Sajalinna, Heino Veikko Ilmari (1909) ks. Grönberg
Sajaniemi, Eero Kalervo (1947) 79–80
Sakari, Petri Kullervo (1958) 79–
Sakki, Aura (1906) 25–27, 30
Saksa, Antti Mikael (1926) 51–53
Saksa, Harri Pekka Ilari (1953) 74–76
Saksa, Jussi Kalervo (1955) 75–78, 79–, YLPT 78/KLAR, SO 78
Saksa, Marja Tuulikki (1953) ks. Hirviaro
Saksala, Anna Outi Elina (1958) 79–80
Saksanen, Mauno Asser (1916) 49–51, KPM 51, PT 51/T
Saku, Leena Anneli (1952) 71–73
Salakari, Armas Evert (1910) 33–36
Salakari, Veikko Mikael (1924) 52, 53–54

Salakka, Eino Teppo Tapani (1959) 79–
Salakka, Paavo Kaarlo Juhani (1956) 78–, MO 81
Salén, Elsa Maria Ulrika (1888) 05–07
Salermo, Lydia (1908) 42–45
Salin, Aarne Adolf (1905) 28–29
Salin, Aina (1859) 83
Salin, Erik Johan (1904) 32–36
Salin, Kirsti Johanna (1959) 78–
Salli, Aias Aatos Armas (1917) 37–38, 39, 46
Sallinen, Aulis Heikki (1955) 55–58, 59–60, DI 60/SÄV
Sallinen, Kaija Leena (1954) ks. Rihu
Sallinen, Marja-Leena (1937) 58–63, KOPT 63
Sallinen, Sylvi Marjatta (1944) 63–70, MO 66, KU 69, KIPT 70
Sallinen, Tuomas Heikki (1958) 75–79, 80–
Sallinen, Veikko Sakari Uolevi (1955) 73–80, YLPT 77/V, SO 77, DI 80/V
Salmela, Aili Annikki (1915) 44
Salmela, Aino Onerva (1912) 34–35
Salmela, Jari Seppo Ilari (1959) 76–, YLPT 79/PF, SO 79, DI 81/PF
Salmela, Jorma Pentti Olavi (1955) 79–
Salmela, Pentti (1933) 52–56, 58–59, 61, MO 55 PT 62/ORG, DI 62/ORG
Salmela, Reino Kullervo (1914) 48
Salmela, Ulla Irene (1958) 78–79, 81–
Salmén, Antti Eelis (1946) 67
Salmenhaara, Erkki Olavi (1941) 59–62, DI 63/SÄV
Salmenkallio, Eeva Helena (1953) 77–
Salmenkallio, Hannu (1932) 53–61, MO 58, KIPT 58, PT 58/L, DI 61/L
Salmenkivi, Raili Annikki (1911) 30–31
Salmensaari, Taimi Tuulikki (1910) 30–33
Salmensuu, Hannes (1898) ks. Söderholm
Salmensuu, Salli (1908) 25–29
Salmi, Katariina Marjatta (1943) 58–70, MO 68
Salmi, Kerttu Sisko Kyllikki (1903) 25–27
Salmi, Virpi Marjatta (1934) (-Sonninen) 69–77, YLPT 77/L, DI 77/L
Salmiala, Seija Annikka (1943) 61–65
Salmikivi, Anne-Maarit Helena (1952) 76–79, MO 79
Salminen, Aaro (1919) 38–39, 40
Salminen, Antti Rainer (1929) 55–58
Salminen, Kauko Oskari (1928) 51–53
Salminen, Laura Kaarina (1932) ks. Suonio
Salminen, Maria Elisabeth (1886) 05–09
Salminen, Matti Eljas (1928) 46–48, 49–50
Salminen, Matti Kalervo (1945) 67–69
Salminen, Oili Tuulikki (1947) 67–68
Salminen, Pekka Sakari (1955) 75–, YLPT 81/PF, SO 81
Salminen, Satu Hannele (1959) 78–
Salminen, Sauli Niklas Valdemar (1952) 74–79, MO 79
Salminen, Seppo Kalevi (1955) 73
Salminen, Sirkka (1903) 20–24
Salminen, Teemu Tapio (1953) 74–79, YLPT 78/KLAR, SO 78
Salminen, Tyyne Maria (1915) 33–34, 35–37
Salminiitty, Marja-Liisa (1950) 70–77, MO 75
Salmio, Erkki (1917) 42–43
Salmio, Kaarlo Johannes (1924) 45–46
Salmio, Sirkka Elina (1911) 32–38
Salmi-Sonninen, Virpi Marjatta (1934) 69–72, YLPT 77/L, DI 77/L
Salmivaara, Arvo Edvard (1901) 21–24, 28–29
Salo, Alli Matilda (1894) 19–20
Salo, Elli (1902) 25
Salo, Helinä Marianne (1948) 66–72, MO 70, YLPT 72/L
Salo, Kaarina Loviisa (1920) 45–46, 61–62, PT 63/L
Salo, Kristiina Elisabet (1958) 78–
Salo, Leena-Maija (1952) 73–78, KU 78
Salo, Mikko Johannes (1958) 74–
Salo, Olavi Erik (1930) 48–54, 59–60, MO 53
Salo, Reino Ensio (1910) 27–31
Salo, Saimi (?) 05
Salo, Satu Aulikki (1951) 69–71
Salo, Sirkka Kyllikki (1921) 46–53, 55, 56–57, 61–63, MO 49, PT 50/L, DI 57/L
Salo, Soili Hannele (1956) 77–
Salo, Terry Ellen (1950) 71–73
Salo, Toivo Vilho Sakari (1941) 62–67, KU 71
Saloheimo, Elna (1896) 16–17
Saloheimo, Irja Kaarina (1906) 31–33
Saloheimo, Seija Tertta Sinikka (1931) 50–54, 55–57, MO 57
Salojärvi, Terttu Tellervo (1916) 35–37
Salokangas, Markku Mikael (1949) 71–72, 73–77
Salokannel, Raili Helmi (1923) 46–49, 50–53
Salokoski, Markku Johannes (1955) 76–80
Salomaa, Emil (1896) 20
Salomaa, Irina (1910) 36–39
Salomaa, Janne Ensio (1951) 80–
Salomaa, Juha Petteri (1961) 80–
Salomaa, Pekka (1933) 53–57, 59, MO 57, PT 57/L, KIPT 58, DI 60/L
Salomaa, Sylvia (1906) 23–24, 26–27
Salomaa, Tauno Oiva (1910) 38–39
Salonen, Anna-Liisa Johanna (1903) 23–24
Salonen, Esa-Pekka (1958) 77–80
Salonen, Kari Seppo Juhani (1941) 62, 71–72
Salonen, Katri Inkeri (1915) 38–39, 40–42, DI 42/PF

Salonen, Kirsi Sylvia (1957) 77–
Salonen, Maire Lahja (1918) ks. Launos
Salonen, Marjaterttu (1922) 43–49, 50–51, MO 49
Salonen, Pentti (1930) 48–53, 54–55
Salonen, Sirkku Sylvia (1924) ks. Unhola
Salonen, Sulo Nikolaj (1899) 17–22, 26–29, 34–35, PT 29/ORG
Salonen, Väinö Jouni Tapani (1932) 53–55
Salonius, Jarl Erik (1894) 14–15
Saloranta, Bertta Katarina (1899) 18–21
Salorinne, Martti Päiviö (1941) 64–67, KU 68
Salovaara, Alli (1890) 09–12
Salovaara, Saara Annikki (1908) 29–33
Salovaara, Seppo Sakari (1947) 68–69
Salovius, Emilie (1887) 21–24
Salvén, Dagmar Fransiska (1882) 00–01
Salvén, Solveig Mary (1906) 28–33, PT 33/PF
Sammalkorpi, Anna Kaarina (1954) 74–79, MO 79
Sammola, Anna-Liisa Marjatta (1927) 46–55, 56–57, DI 58/L
Samoiloff, Anni (1896) 16–17
Samuli, Veikko Antero (1964) 66–69, 70–71
Sandberg, Aina Maria (1889) 06–11
Sandberg, Arvid Felix (1892) 11
Sandberg, Jeffrey Richard (1953) 79
Sandberg, Sven (1899) 15–19
Sandblom, Gertrud (1917) 37–38
Sandelin, Börje (1904) 21–22
Sandell, Elsa (1892) 09–12
Sandell, Hans Daniel (1929) 49–50
Sandholm, Kaj-Gustav Arvid (1944) 63–67, KU 67
Sandman, Ida Sofia (1868) 91–94
Sandstedt, Gen Margueritha (1952) (-Granvik) 72–, KU 77, YLPT 79/L, LO 79, DI 81/L
Sandström, Aili Ragnhild (1893) 15
Sandström, Johan Viktor Anselm (1892) 29–31
Sandström, Osmo Ilmari (1909) 32–36
Sandström, Ulf Peter (1963) 79–
Santala, Elvi Ilona (1910) 30–37, 38–39, 40–41, DI 40/PF
Santalahti, Leena Marketta (1943) 63–66, 67–68, YLPT 69/PF
Santaranta, Arja Johanna (1955) 74–, MO 79, YLPT 81/PF, SO 81
Santaranta, Simo Mauri Tapio (1950) 69–76, KU 73
Santasalo, Jaakko Juhani (1932) 51–58
Santasalo, Ludvig Ferdinand (1912) 35–36
Sappinen, Esko (1924) 45–46
Sappinen, Maire Anna-Liisa (1925) 58–60
Sara-Aho, Yrjö (1921) 38–39, 40–41, 45
Saramo, Yrjö Mauri (1904) 28
Sarasjärvi, Liisa (1926) 44–45
Saraste, Eila Rista Mirjam (1916) 31–35
Saraste, Jukka-Pekka (1956) 76–
Saraste, Päivi Liisa Helena (1955) (-Halme) 76–80
Sarasto, Pirkko Sisko Lovisa (1923) 37–39, 40–44, 45–47, 48
Saravirta, Osmo Ilmari (1909) ks. Sandström
Sargon, Merja (1945)
Sario, Eeva-Kaija (1917) ks. Carlsen
Sario, Sirkka-Liisa (1910) 29–31
Sariola, Eeva-Leena Marjatta (1954) ks. Pokela
Sariola, Petri Ilkka (1938) 57–62, 63–67, YLPT 69/PF, SO 69, DI 69/PF
Sariola, Raimo Olavi (1953) 75–78, YLPT 76/VLC, DI 76/VLC
Sariola, Satu Tuulikki (1920) 44–45
Sariola, Veikko Olavi (1960) 79–
Sarjakoski, Helena Marja-Sisko (1956) 75–, MO 81
Sarjanto, Tuula Hellevi Kristiina (1943) 61–65, YLPT 72/PF, SO 72
Sarkama, Helvi Annikki (1905) ks. Reinola
Sarkio, Raimo Kalevi (1928) 59–60
Sarkki, Helvi Kyllikki (1912) 30–32
Sarkkinen, Rauni Anneli (1931) 49–51
Sarlin, Lauri E. (1893) 12–13, 14
Sarlin, Valborg (1882) 05–08
Sarmanto, Auvo Kaleva (1935) 54–56, 57–58
Sarmanto, Eeva Kaarina (1949) ks. Piironen
Sarmanto, Heikki Veli Uolevi (1939) 62–63, 64–65
Sarmanto, Kirsti Martta Kaarina (1936) ks. Godenhjelm
Sarmas, Einari Raimo (1931) 50–53
Sarmas, Elli (1905) 28–31
Sarsowsky, Schulamith Lalu (1901) 19–20
Satama, Anitra Marianne (1950) 72–77
Satomaa, Jaakko Tapio (1955) 74–76
Satomaa, Tauno Antero Matias (1936) 59–67, KIPT 63, YLPT 71/ORG, DI 73/ORG
Saukkonen, Oiva Veikko (1911) 30–35, DI 40/ORG
Saukkonen, Seppo Kalevi (1949) 69–70
Saunio, Ilpo Juhani (1939) 59–60, 61–62, 63–64
Saurama, Matti Jaakko Olavi (1947) 68–69
Saurama, Sirkka-Liisa (1947) 68–73, 78, 81–, MO 81
Sauramo, Bente-Marit (1954) 75, 79–80
Saurio, Anni (1905) 22–24
Saurio, Sirkka Susanna (1909) 28–31
Sauros, Jorma Johannes (1949) 68–72
Sauvala, Elli Kaarina (1909) 29–32, 33–34
Savela, Risto Ensio (1947) 69–73, 74–78, YLPT 75/TR, MO 78
Savela, Senni Heleena (1918) 42–44, 53–54, MO 54

Savijoki, Jukka Ilmari (1952) 72–74, 75–76, 77, YLPT 74/KIT, DI 77/KIT
Savijoki, Pekka Ilmari (1952) 71, 72–73, 74, 75, 77, YLPT 77/SAX, DI 77/SAX
Savioja, Liisa Outi Irmeli (1954) ks. Tuomi
Savioja, Tauno Olavi (1951) 73–80, KU 78
Savinen, Martta Irmeli (1950) 69–72
Savisalo, Anna Maria Hannele (1955) ks. Heikkilä
Savola, Antti (1912) 35
Savola, Kalevi (1935) 55–59, 60–61, KIPT 59, KOPT 61
Savola, Tauno Elias (1911) 29–31, 32, 34–39, 40–44, 45–47
Savolainen, Jorma Tapani (1941) 61–67, PT 65/L, DI 67/L
Savolainen, Pentti Olavi (1930) 51–55, 56, MO 53, DI 57/ORG
Savolainen, Risto Kalervo (1949) 72–79, 80–, YLPT 80/L, DI 80/L, LO 81
Savolainen, Vappu Anneli (1955) ks. Vehmainen
Savonius, Ebba Ursula (1923) 42–45, 47–48
Savonius, Maisa (1899) 19–23, PT 25/PF
Savunen, Hannele Eva-Elisabeth (1947) 71–77
Savu, Leea Lemmikki (1941) 65–69, 70, MO 69
Savunen, Marjut Elina Kaarina (1944) 64–69, 79–, MO 68
Savunen, Saima Sylvia (1911) 32–33
Saxberg, Nestor (1900) 19–20
Saxelin, Hannu (1938) 62
Saxén, Ernst Bruno (1883) 01, 03
Schaibel, Herman (1903) 21, 27–29, 32, 33
Schandorff, Asta (1890) 10
Schantz, Dagmar von (1864) 82, 83
Schantz, Knut Viktor Fabian von (1895) 15
Schantz, Martha Margaretha Ingeborg von (1919) 41–46, 47–48, 49–50, PT 50/PF + PED
Schapira, Feige (1917) 34–39
Schapowitsch, Iuda (1882) 00–01
Scharin, Jenny (1863) 82, 83, 84–85
Schatelovitz, Gustaf Johannes (1885) 03–04
Schatelovitz, Hedvig Charlotta Elisabeth (1881) 99–01, 02–03
Schavoronkoff, Olga (1945) 62–69
Schinder, Maj-Lis (1903) 26–30
Schlüter, Lauri Bernhard Konstantin (1893) 17–18, 19
Schmidt, Gerda Meta (1914) 32–36, 39, 41, 45
Schmidt, Osman Edvard (1914) 33–37
Schoschkoff, Tamara (1909) 32–35, PT 35/PF
Schoultz, Ivar von (1902) 20–23
Schoultz, Sigrid Ano Dorothea von (1869) 88–89
Schreck, Aino (1902) 33–35, 36–37, 38–39
Schroderus, Agnes (1877) 96–99
Schroderus, Gudrun (1906) 24–27, 28
Schrowe, Anna von (1878) 96
Schrowe, Hilja von (1895) 14–16, 20–22
Schubarth, Jenny Elisabeth (1865) 84–86
Schubert, Karin Gunhild Margaretha (1903) 20–21
Schuler-Tutein, Charlotte (1865) 87
Schulman, Allan (1863) 84
Schulman, Anna (1904) ks. Solehmainen
Schulman, Auda Helena (1888) 09–13
Schulman, Hedvig Beata Sofia Lovisa (1904) 22–25, PT 25/PF
Schulmann, Bose Malke (Berta) (1902) 21–22
Schulte, Maijlis (1934) 55–59, KIPT 59
Schwank, Nina (1894) 24–25
Schybergson, Gerda (1882) 99–06, 30–34
Schybergson, Margit (1897) 13–17
Schütz, Arthur Alexander (1900) 16–18
Schärlund, Irma Toini Tellervo (1923) ks. Mata
Schärlund, Jegor Oswald (1914) 45–50
Sederholm, Erica Eleonora von (1872) 90–93
Sederholm, Margareta (1893) 15
Sederström, Alma Alina (1898) 19–21
Sederström, Sigrid Elisabeth (1866) 84–90
Segerstam, Gunilla Cecilia (1939) 62, 71–73
Segerstam, Hannele (1943) ks. Angervo
Segerstam, Leif Selim (1944) 62–63
Segerstam, Marianne Viola (1932) 52–57, 59, MO 54, DI 59/L
Segerstam, Selim Johannes (1904) 26–29, PT 29/PF + PED
Segerstam, Viola Maria (1904) 29, 55–58
Segerstråle, Märta Aline (1902) 21–22
Segerstråle, Sven Gustav (?) 18, 21–22
Seikku, Veli Eero Julius (1893) 14–18, 19, 20, 21
Seilo, Martti Anselm (1903) 27–28, 30–31
Selenius, Anna Christina (1923) 43–49
Seleste, Sissi Malke (1918) 41–46
Selesvuo, Leena Marita (1957) 77–
Selin, Armas Yrjö (1894) 15–18
Selin, Eero (1893) 08–13
Selin, Elis Alban Immanuel (1891) 11–13
Selin, Elna (889) 05
Selin, Ingrid Elisabeth (1926) 46–48, 49
Selin, Ola (1927) 48–54
Selin, Viva Eveline Louise (1887) 06–07
Sell, Vernon Harold (1933) 65–66
Selänne, Anneli Pirkko Liisa (1942) 62–63, 64–66, MO 66
Semenkevitsch, Alexandra (1866) 85–86
Semenoff, Ludmilla (1892) 14
Semple, Leila Anne (1943) 65
Seppelin, Kaarlo Gideon (1868) 90–92, 93
Seppi, Katri Kyllikki (1918) 38

Sepponen, Eino (1900) 25–26
Sepponen, Marja Kyllikki (1953) 74–75
Sepponen, Seppo Ilmari (1946) 68–74, YLPT 73/L
Seppä, Eino (1908) 28–29, 37–38
Seppä, Eino (1921) 43, 44–45
Seppä, Kalle Fritiof (1877) 02
Seppä, Virpi Terttu Anneli (1930) 49–58, MO 55, PT 59/PF
Seppä, Väinö Yrjö Oskari (1888) 13–14
Seppälä, Alli Suoma (1901) 19–23, 31–32
Seppälä, Anssi (1939) 71–76, MO 74
Seppälä, Arvo (1911) 36–37
Seppälä, Elsa Tuulikki (1924) 46–60, MO 49
Seppälä, Erland (1865) 94
Seppälä, Heikki Juhani (1922) 40–41, 42–47, 51–53, PT 51/ORG, DI 53/ORG
Seppälä, Jaakko Markus (1950) 75–80
Seppälä, Pentti Tapani (1930) 51–56
Seppälä, Ritva Inkeri (1931) 59–66, PT 66/L
Seppälä, Ritva Tuulikki (1929) 47
Seppälä, Synnöve Maria (1954) ks. Storbom
Seppälä, Tuomo Juhani (1945) 73–74
Seppänen, Lea Tuula-Kaarina (1950) 74–80, MO 78
Seppänen, Markku (1938) 55–59, 67
Seppänen, Mirja Sirkka Maria (1913) 43–47
Seppänen, Sulevi Väinö (1940) 64–70
Seppänen, Sylvia Tarja Syväri (1942) ks. Tiensuu
Serenius, Hulda Aune Sofia (1903) 18–22
Serenius, Saima Alli Zuleima (1888) 09–11
Sergejeff, Anna (1850) 83
Sergin, Pekka (1897) 18–23, 24, PT 26/COR
Sero, Olga (1911) ks. Moschkireff
Servo, Hilkka Eeva-Maija (1937) 58–62, PT 67/PF
Setälä, Aini Sigrid (1899) 32–33
Setälä, Paula Aino Esteri (1947) ks. Teittinen
Seulavirta, Leo (1933) 51–52
Shemeikka, Johannes (1915) 37–38, 40–41, PT 41/T
Shibayama, Naoko (1958) 78–
Sibelius, Christian (1869) 88–90
Sibelius, Johan Julius Christian (1865) 85–89
Siegberg, Hilma (1868) 87–89
Siegberg, Inkeri (1892) 11–12
Siegberg, Kylli (1894) 19–23
Siegberg, Siiri (1890) 08–11
Sihtola, Kirsti Sofia (1921) 37–38, 40–41, 42–43, 46
Sihtola, Raisa Sinikka (1942) 61–65, PT 65/L
Sihvo, Sam (1892) 13
Sihvola, Holger Bertel (1917) 33–37, 38, 45–49, KPM 49
Sihvola, Karl Albin Birger (1911) 31–32, 34–37, 38–39, 40–41, 45, 46
Sihvola, Martta Beata (1887) 06–10
Sihvola, Outi Helena (1960) 79–
Sihvonen, Aili Orvokki (1911) 31–32
Siikanen, Tuula Marjatta (1951) 68–75
Siikasaari, Jari Eerik (1957) 77–
Siimes, Oma Lauri (1933) 56–62, SKPM 59, PT 62/ORK
Siimes, Timo Sakari (1957) 75–, YLPT 79/ /V, SO 79, DI 81/V
Siipola, Hilkka Helena (1927) 49–51, MO 51
Siira, Jaakko Juhani (1958) 79
Siirala, Heikki Maunonpoika (1939) 59
Siirala, Marja-Liisa (1956) 78–79
Siirala, Marjatta (1945) 65–67, 70–71, YLPT 71/FL, DI 71/FL
Siirala, Pia-Sisko Helena (1957) 76–, YLPT 80/V, SO 81
Siirala, Seppo Martti (1952) 70, 73–75
Siirilä, Pirkko (1927) 44–48, 50, PT 48/L, DI 50/L
Siitoin, Kaisu (?) 13–17, PT 19/L
Siitonen, Allan Ossian (1916) 38–39
Siitonen, Hilja Maria (1889) 07–11
Siitonen, Osmo M. (1942) 61–64, 65, 69–70
Siitonen, Santeri (1881) 08–09
Siivonen, Ester Elisabet (1896) 15–19, 21
Siivonen, Sirkku Kyllikki (1925) 44–45
Sikström, Ebba Kristina (1918) 35, 37, 38
Sikström, Johannes Immanuel (1914) 35–36, 45–53, PT 36/T
Sikström, Kjerstin Margaretha (1946) 66–77, KU 70, MO 71, YLPT 73/L, LO 75, KIPT 75, DI 76/L, MJ 77
Sikström, Paul Erik (1929) 51–53, 54–55, 61–63
Silander, Hanna Maria (?) ks. Hjerpe
Silén, Pekka Juhana (1960) 29–
Silfvast, Alice (1883) 98–05, 06
Silfverberg, Helge R. (1901) 36
Silfverberg, Karl Wilhelm (1888) 20–23
Siljander, Seppo Ilmari (1954) 75–80, KU 79
Sillanpää, Terttu Kaarina (1945) 65
Siltanen, Anna Tuulikki (1912) 34–37
Siltanen, Olli Antero (1956) 76–78, 79–, YLPT 80/KIT, SO 80
Siltanen, Saimi Elisabeth (1894) 34–35, 36–37
Silvamaa, Erkki Heimo (1923) 45
Silván, Ulla-Kaarina (1955) 76–
Silvasti, Jorma Tapio (1959) 80–
Silvén, Linda (1866) 82, 83–85
Silvenius, Eine Anna Maria (1888) 08–12
Silvennoinen, Sirpa Helena (1958) 78–
Silventoinen, Alma (1884) 03–08, PT 08/L
Silvola, Heikki Sakari (1957) 78–, KU 81
Silvola, Pirjo (1945) ks. Heikkilä
Silvola, Sirkka Aleksandra (1925) 44–54, 55–57
Silvonen, Tauno Olavi (1908) 30–31

Silvoniemi, Eeva (1951) 70–71
Silvo-Syväranta, Helvi Lydia (1912) 33–39, 40, 42–43, 45, DI 42/L
Simberg, Inge (1892) 09–13, 14
Similä, Aappo (1891) 09–12, 21–22
Similä, Martti Iisakki (1898) 18–19, 20–22
Simojoki, Anna Liisa (1918) 40–42
Simojoki, Esa Jyrki Antero (1946) 68–71, 73–76, YLPT 76/L
Simola, Eva (1909) 26–28
Simola, Heikki Juhani (1954) 74–76, 77–78
Simola, Inga Kristiina (1952) 77–
Simola, Irma Inkeri (1930) 50–53, MO 53
Simola, Kari Sauli Tapio (1940) 61–62, 69
Simola, Matti Juhani (1956) 76–77
Simola, Osmo Paavo Juhani (1940) 58–60
Simola, Reino (1946) 63–66, DI 66/KLAR
Simola, Urpo Johannes (1920) 54–56
Simolin, Hilda (1864) 84
Simomaa, Liisa Johanna (1950) ks. Elo
Simonsen, Hans Reinberg (1943) 72
Simonsen, Laura Henrika (1950) ks. Helasvuo
Simpura, Anna Matilda (1885) 16–19
Siniranta, Leena Ritva (1956) 76–, YLPT 79/REC, SO 80, DI 81/REC
Sinisalo, Kerttu Elina (1903) 22–23
Sinisalo, Kirsti Orvokki (1960) ks. Rantanen
Sinivuori, Liisi (1901) 20
Sinkko, Hertta Kyllikki (1904) 22–24
Sinkkonen, Hilja (1898) 27–29
Sinkkonen, Mervi Brita (1955) 76–, MO 80
Sinko, Eija Annikki (1960) 80–
Sinnemäki, Hannu Tapani (1945) 69–70, 72–77, 78, YLPT 78/L, DI 78/L
Sinnemäki, Pekka Ilari (1950) 68–75, 76
Sipilä, Aarne (1924) 46–48
Sipilä, Anne Kaarina (1918) 38–39
Sipilä, Eero Aukusti (1918) 36–39, 40–41, 45, DI 45/ORG
Sipilä, Eino Gabriel (1894) 14–17
Sipilä, Erkki Tapani (1952) 78–
Sipiiä, Eva (1908) 24
Sipilä, Hannele Seija Marjatta (1955) 74–79, 80–
Sipilä, Kerttu Helena (1924) 50–54, MO 54
Sipilä, Pirjo Anneli (1958) 78–
Sipilä, Ritva Helena (1952) ks. Suomalainen
Sipilä, Sirkka-Liisa (1949) 69–74, MO 72
Sipiläinen, Liisa Marjatta (1935) ks. Pokkinen
Sipola, Sirpa Marjatta (1948) 71–79, MO 75, YLPT 75/L, LO 75, DI 78/L
Siponkoski, Veikko Erkki (1957) 79–
Sippel, Harri Olav (1954) 80–
Sippola, Eedla Sofia (1880) 23–30, 31
Sippola, Leena Hilkka (1958) 77–79, 80–, YLPT 79/V, SO 79, DI 81/V
Sippola, Sirkka Selma Suometar (1909) 29–30, 31
Sippola, Sointu Suvetar Vellamo (1911) 31–34, 36–37
Sippola, Ulla-Maija (1959) 77–
Sippola-Nurminen, Satu Marjatta (1959) 80–
Sipponen, Kirsti Inkeri (1916) 47–52, MO 49 PT 52/L
Sipponen, Mikko Viktor (1884) 10–11
Sippu, Arvo Juha (1952) 74–79, MO 79
Sirén, Airi Kyllikki (1920) 40–41
Sirén, Helmi (1897) 14–18, PT 19/L
Sirkiä, Irja Helinä (1926) 47–48
Sirkiä, Raija Satu (1955) 75–79, 80, M080
Sirkiä, Raimo Juhani (1951) 77–
Sirola, Elvi (1906) 26–28
Sirovitsch, Göta (1923) 42–44
Sirviö, Anne Marketta (1957) 78–
Sirviö, Liisa Iiris Tellervo (1953) ks. Hakkarainen
Sirviö, Martti Juhani (1949) 73–78, 79–80, KU 76, KIPT 78, YLPT 78/ORG, MJ 78, SO 80
Sissonen, Raili Lahja (1943) 66–73
Sistonen, Pentti Johannes (1924) 45–51, KPM 51
Siukola, Heikki Johannes (1943) 64–65, 66–71
Siukola, Leo Nestor (1914) 44–45
Siukonen, Armas Muisto (1897) 25–26
Siukonen, Eero Veikko (1912) 35, 40–41
Siukonen, Eeva (1917) 37–39, DI 39/L
Siukonen, Irma Mirjam (1916) 37–39
Siukonen, Kaisa (1906) 30–31
Siukonen, Kerttu Suoma (1911) 34–37, 38, PT 37/L
Siukonen, Leena Maija (1924) 44–47, DI 42/PF, DI 48/V
Siukonen, Marja Inkeri (1927) 46–49, DI 49/PF
Siukonen, Outi Kirsti (1928) 51–54, MO 54
Siukonen, Varpu Sisko (1925) 45–48, DI 48/VLC
Siukonen, Yrjö Onni (1877) 08–09
Sivén, Anna (1903) 21
Sivonen, Ilkka Sakari (1951) 69–70, 71–77, YLPT 75/PF, SO 75
Sivonen, Jorma Sakari (1948) 69–73
Sivonen, Marja Katriina (1941) 67–69
Sjöberg, Julia Elina (1864) 90–92
Sjöberg, Viktor Adrian (1892) 15–18, 19–20, 21, 33–34, DI 34/L
Sjöblom, Anni Margaretha (1906) 27–31, 32–35
Sjöblom, Bertha (1875) 94–95
Sjöblom, Eva Marianne (1955) 74–78, 79–, KU 78
Sjöblom, Helmer Albin Valentin (1906) 35–38
Sjöblom, Herman Alex. (1894) 14–17

Sjöblom, Holger Hugo (1912) 32–39, 40
Sjöblom, Karl Gustaf (1861) 82, 83–86, 87, 94
Sjöblom, Ralf (1943) 62–71, MO 66
Sjöblom, Wilho Steen (1903) 21–25, 27
Sjöblom, Zaida Helena (1879) 98–99
Sjöholm, Ester (1885) 02–04, 06–07, 08, 12–13
Sjöholm, Ines Agnes (1881) 01–02
Sjöholm, Johan Bo (1940) 59–61
Sjöholm, Johan Henrik (1864) 95
Sjöholm, Jorma Antero (1958) 78–79
Sjölund, Dora Helena (1907) 28–31
Sjölund, Elin Dagmar (1885) 04–07
Sjölund, Kurt Teddy (1912) 34–38
Sjöman, Irja Marita (1946) 68–74, MO 74
Sjöman, Nils Albert (1913) 33–37
Sjöman, Sigurd Albert (1908) 30–32
Sjöroos, Pekka Antero (1929) 47–51
Sjöstedt, Ritva Annele (1960) 80–
Sjöstrand, Gerda (1862) 82, 83, 84–85
Sjöström, Phyllis E. (1889) 11–14
Skarén, Vuokko (1931) 50–57, 58–59, PT 58/PF, DI 59/PF
Skog, Linda Matilda (1910) 31
Skogman, Martti Veikko (1937) 56
Skogster, Kjerstin (1896) 14–18, 21, PT 22/PF
Skott, Maria Christina (1956) 75–80, KU 80
Skrifvars, Agnes (1897) 14–18, 19–21, 22–24, 30–31, PT 24/L
Skurnik, Josef (1922) 44–45
Skön, Ismo Ilari (1940) 62–67
Slotte, Anita (1942) 61–66
Slotte, Gunvor Christina (1929) 48
Slotte, Harald Johannes (1909) 37
Slöör, Elin Margaretha (1872) 93–94
Slöör, Mary Helena (1868) 89
Smeds, Barbro Maria (1959) 77–
Smeds, Helmi Irene (1899) 18–19
Smeds, Karl Johan (1955) 76–79
Smirnoff, Aleksander (1910) 32
Smith, Michael (1948) 70–74, YLPT 73/VLA
Smith, Päivi (1950) ks. Palmu
Smolander, Irma (1911) 29–32
Smolar, Koppel David (1935) 52–54, 56–58, DI 59/KLAR
Smolker, Kadisch (?) 10
Snellman, Anja (1925) ks. Forssén
Snellman, Eeva Sanna Kaisa (1933) ks. Mattinen
Snellman, Ella Talvikki (1950) 68, 69–75
Snellman, Ester (1890) 12–13, 24–25, 26, 27–28
Snellman, Fanny Adéle (1865) 85
Snellman, Hanna (1886) 05–09
Snellman, Maj Linnéa (1916) 40–41
Snellman, Margit Elisabeth (1895) 15
Snellman, Sylvia Alma Aurora (1902) 26–28
Snickars, Per Vilhelm (1926) 51–55, 56–60, MO 54, DI 60/L
Snygg, Helmi Aina Siviä (1879) 95–96
Snygg, Tyyne (1886) 04–05, 06–08
Snåre, Matz Sigurd (1897) 15–17, 18–20, 21–23, 27, 30, PT 29/PF
Snäck, Arthur Wilhelm (1898) 16–21, 25
Sohlberg, Arja Eeva (1932) 50–55
Sohlberg, Elne (1870) 92–93
Soikka, Raimo Risto (1937) 59–63, KIPT 63
Soikkeli, Pirkko Helinä (1954) 73–74
Soini, Aino Helmi Sofia (1889) 18–19
Soini, Anni Karolina (1881) 04–07
Soini, Eila Eeva-Liisa (1924) 44–47
Soini, Ilta Helmi Inkeri (1915) 47–48
Soini, Irene (1909) 27–29
Soini, Kaarlo Fredrik Johannes (1912) 37–38
Soini, Kaija Aulikki (1942) 63–69, KU 67, MO 68, YLPT 69/ORG
Soini, Kalle Kalervo (1915) 35–39, 45–46
Soini, Marja-Liisa (1942) 63–65
Soini, Matti Kaarlo Juhani (1940) 68–71, 72, YLPT 71/T, TO 71, DI 71/T
Soini, Oiva Sigurd (1893) 17–18
Soini, Pentti Jouko (1927) 46–50, 51–52
Soini, Raimo Raine (1935) 52–53
Soini, Rauni (1925) 46–48, 49–54, MO 51
Soininen, Aili Maria (1903) 25–28
Soininen, Airi Elsa Emilia (1926) 48–54, 55–56
Soininen, Aura (1897) 16–17, 18–21, 28
Soininen, Terttu (1928) 47–55, MO 51
Soininen, Viljo Johannes (1903) 23
Soinne, Aino Terhikki (1956) 75–78
Soinne, Jaakko Tapani (1960) 80–
Soinne, Lahja (1899) 16–17, 18, 20–22
Soinne, Laura (1897) 16–17, 18
Soinne, Paavo Tapani (1930) 51–55, 61–63, DI 56/ORG
Soinne, Pentti Sakari (1927) 46–49, 53–62, DI 49/PF, PT 58/ORG
Soinne, Sakari (1861) 93–94
Soinne, Ulla Kristiina (1958) 76–77
Soinne, Urho Tapio (1890) 16–17
Soinne, Vieno Kerttu (1892) 12
Sointu, Evert (1912) 30–33, 34–35
Sointu, Toini Linnéa Mathilda (1923) ks. Karanko
Sointu, Toivo Pekka (1914) 32–37
Sointula, Viktor Johannes (1904) 29–30, 31–32, 38–39
Sojakka, Toivo (1917) 45–53, 55–59, PT 51/ORG, DI 59/ORG
Sokka, Hannu Juhani (1949) 77–78
Sokołowski, Stanisław (1883) 04–12
Sola, Jaakko Ilari (1913) 32–38
Sola, Kaisa Kyllikki (1911) 31–35

Sola, Pentti (1907) 33
Sola, Sirkka Annikki (1916) ks. Tillgrén
Sola, Sirkka Simare (1912) 31–32, 36, 45–48
Solander, Kyllikki (1908) 35–38
Solander, Lauri M. (1902) 24–27
Solanterä, Kyllikki (1908) ks. Solander
Solasaari, Esko Juhani (1933) 51–55, 56–57, PT 57/L
Solasaari, Soila Anitta (1957) 77–
Soldan, Gerda (?) 84
Soldan, Kalervo (1909) 37
Soldan, Vivian (1909) 32, 33, 34, 36–37
Solehmainen, Anna (1904) 25–28
Solitander, Anna-Greta (1926) 45–47
Solje, Pentti Ilmari (1956) 75–79, 80–, KU 79
Somerma, Herbert Helmer (1927) 48–51
Somero, Jaakko (1920) 40–41, 45–49, 50
Somersalmi, Yrjö Johannes (1885) 10–11
Somersalo, Mikko Aarne (1960) 79–80
Somervalli, Ulla (1921) ks. Brunberg
Somppi, Adina Irene (1910) 31
Sonck, Alma (1863) 85–90, PT 90
Sonck, Wilfred Nathan (1911) 39
Sonninen, Ahti (1914) 40–41, 45–46
Sonninen, Esko (1917) 53–59
Sonninen, Hilkka-Liisa Kaarina (1951) 72–77
Sopanen, Hannu Johannes (1943) 66–67
Sopanen, Martti Jeri Rainer (1929) 47–49
Soravuo, Liisa Marjatta (1945) ks. Mäkinen
Sorila, Mervi Maj-Lis Anneli (1953) 76–, MO 81
Sorjanen, Anne-Maarit Helena (1952) ks. Salmikivi
Sormunen, Anna Lydia (1896) ks. Viinikainen
Sormunen, Eila (1926) 47–51, 72–73, MO 51
Soro, Helmi Vilhelmina (1924) 48–50, 53–54
Sorsa, Maila (1919) 37–39, 40–41
Sorsaluoto, Aarne Adolf (1905) 46, 47–48
Sorvali, Anna Alina Sofia (1884) 04–05
Sorvali, Hannu Sakari (1951) 75–, YLPT 79/KIT, SO 79
Sotavalta, Kaarle Arvo Olavi (1918) 45–48
Soukkila, Helli (1905) 28–30, 32–34
Sourander, Elsa (1880) 98–99
Sovijärvi, Paavo Konstantin (1900) 18–19
Sovijärvi, Tiina Maija Helena (1953) 74–79, MO 78
Sovila, Mary Helena Josefina (1924) 42–47, PT 47/L
Soyama, Kazuo (1930) 74
Spennert, Mary (1900) 19–20, 29–30
Spinga, Fricis (1894) 17–18
Staaf, Dagny Margareta (1908) 24–27
Staar, René (1951) 68
Stackelberg, Hjördis von (1902) 21–23
Stadius, Jarl Wilhelmsson (1913) 33–36
Standertskjöld, Ebba (1899) 17–20
Standertskjöld, Georg (?) 13–14
Standertskjöld, Thelma (1897) 16–17
Stank, Oskar Vilhelm (1902) 26, 27–28
Stanowsky, Eugen (1912) 30–31
Stantcheva, Silvia (1950) 73
Starck, Meri Naëmi (1886) 05–08, 09–10
Starckjohann, Torsten Julius (1899) 20–22, DI 42/PF
Stark, Aili Regina (1909) ks. Örn
Stark, Karl Viktor Mikael (1900) 27–29
Stark, Lars Olov (1914) 34
Stemberg, Albert Ferdinand (1894) 14–17
Stenberg, Alice (1871) 88–90
Stenberg, Oskar Adrian (1873) 98–99
Stenbäck, Greta (1904) 21–22
Stenbäck, Helmi Olivia (1865) 84
Stenbäck, Lilli (1873) 91–93
Stenbäck, Sofia Margaretha (Greta) (1887) 03–07, 08–10
Stenfors, Anne-Marie (1901) 22–23
Stenfeldt, Eini Maria (1897) 18–19, 20–22, PT 22/L
Stenfors, Gunborg Matilda Elisabet (1923) 44–46, 47–49
Stenfors, Liisa Elina (1959) 80–
Stening, Marie-Louise (1924) 43–47, 48–49
Stenius, Doris Ragnhild (1900) 18–22
Stenius, Erik Adolf (1918) 37–39, 42–43
Stenius, Hillervo (?) 12–13, 15–17, 23
Stenius, Maria Pia Caterina (1951) 71–77, MO 77
Stenius, Pehr August (1910) 37–38, 39, 40–41, 45
Stenius, Ruth Margit (1900) 19–22
Stenius, Saga (1901) 19–20
Stenius, Sylvia (?) ks. Lilius
Stenius, Torsten (1918) 38–39, 40–42, 43
Stenius, Ulla (1896) 12–17, 19–20, PT 20/PF
Stenman, Pirkko Liisa (1950) 70–76, KU 77
Stenström, Orvokki Helena (1941) ks. Liukkonen
Stenström, Staffan (1942) 63–68, MO 66
Stenvall, Uno Woldrar Emanuel (1896) 15–16, 19–22
Stiefel, Mary (1893) 10
Stigell, Katri (1898) 19–20
Stigzelius, Märta (1902) 22
Storbacka, Anders Gösta (1956) 75–79, 80, KU 78
Storbom, Synnöve Maria (1954) 74–80, MO 80
Storfors, Otto Selim Sigfrid (1900) 19–23
Storgårds, Ingrid Elisabet (1915) 34–38
Storqvist, Harriet (1953) 74–80, 81–, MO 81
Strandberg, Eva (1924) 42–43
Strandberg, Inga (1914) 35–36

Strandberg, Jarl Viktor (1907) 30–32
Stranius, Antti Olavi (1924) 51–53
Stratoff, Elias (1865) 86–88
Strengell, Harriet Melita (1940) 61–67, KIPT 64, MO 66, YLPT 67/L
Strindberg, Olga Maria (1883) 11–14
Strukel, Ingrid Bertha Adéle (1886) 04–07, 08–10
Stråhle, Lars Johan Gustav (1894) 17–18
Ström, Carl Oscar (1889) 22–23
Ström, Maija-Liisa (1913) 31–34
Strömblad, Barbro Linnea (1952) 71–79, KU 74, KIPT 78, YLPT 79/ORG, SO 79, MJ 79, DI 79/ORG
Strömblad, Gustaf Ebert (1919) 47–48, 52–53, PT 54/ORG
Strömblad, Johannes August (1914) 52
Strömsholm, Lola Dorothea (1929) ks. Asklöf
Strömsholm, Rainer Viktor (1953) 72–76, 80, YLPT 76/KLAR, SO 80
Studnitzkaja, Maria (1896) 16
Sture, Jan Bjørnar (1952) 76
Sturén, Anna Amalia (1868) 89
Sturm, Maimo Irene (1922) 40
Ståhl, Birger (1906) 33–34, 35–36
Ståhl, Ragnar Leonard (1894) 15–18
Ståhlberg, Elsa Aurora (1896) 15
Ståhlberg, Leonie (1897) 13–17
Ståhlström, Irmeli (1910) 28–29
Sugio, Mariko (1953) 72–77, YLPT 77/PF, SO 77, DI 77/PF
Suhonen, Arja Sinikka (1961) 80–
Suihko, Aarne Seppo (1948) 70–77, YLPT 76/L
Suihko, Niilo Väinö Antero (1890) 11–16, 20–21, 22–23, PT 17/V
Suihko, Tauno (1900) 29–31
Suikkanen, Liisa Hannele (1923) 43–48, 49–54, PT 55/PF
Suikkanen, Pekka Sakari (1958) 77–, KU 81
Suikkanen, Seppo Sakari (1952) 70–76
Suikkanen, Sirkku Aulikki (1949) 71–78, YLPT 75/PF, SO 75
Suikkanen, Sisko Anneli (1949) ks. Jortikka
Sulasaari, Maila Kerttu Marjatta (1955) ks. Lehvilä
Sulasalmi, Artturi (1928) 50
Sulin, Bror-Erik (1947) 68–70, 71
Sulin, Minna Constance Emilia (1880) 00–01, 02–03
Sumari, Etti Kirsti (1919) 43–45, 46–47
Sumari, Pirkko Terhikki (1940) 60–69, PT 65/L, DI 69/L
Sumioinen, Ellen Elisabet (1908) 38–39
Summa, Pentti Tapani (1910) 32, 34–35, 40–41
Summala, Kauno Erkki Kalervo (1947) 66–67
Sund, Toivo Armas (1895) 14–18
Sundberg, Anja Hilma Marianne (1929) 47–49
Sundberg, Iris (1946) 66–72
Sundberg, John (1891) 13–14, 17–20, DI 20/ORG
Sundberg, Kurt Gustav Johannes (1915) 34–35, 37–38
Sundblad, Aino Alice (1918) 40–44
Sundblad, Henrik Gabriel Alexander (1880) 10
Sundblad-Halme, Heidi Gabriella Wilhelmina (1903) 28–29, 32–34
Sundblom, Karl Harald (1912) 38–39
Sundblom, Stina (1908) 26–29
Sundell, Eleonora Wilhelmina Elisabet (1918) 38
Sundgrén, Alma Elisabeth (1873) 89
Sundgrén, Sigrid (1878) 92–94
Sundgrén, Wäinö Johannes (1894) 24–25, 27
Sundman, Brita Helena (1917) 35–36
Sundqvist, Alice Marjatta (1920) 36–39, 40–42
Sundqvist, Elsa (1890) 09–10
Sundqvist, Erland Bruno (1912) 34, 35, 37–38
Sundqvist, Johan Gunnar (1907) 27–30
Sundqvist, Torsten (1894) 13–14
Sundqvist, Väinö (1897) 14–19, 22
Sundström, Fanny Cecilia (1866) 84–85
Sundström, Thyra Aina Adolfine (1886) 05–07
Sundvall, Lea Kaarina (1949) 75–78, 79
Sundvall, Naëmi (1882) 03–05
Sundvall, Tyyne (1905) 25, 39, 40–41, 42–44
Sunell, Mauri Kalevi (1938) 61–62
Sung, Hye Rhan (1952) 79–80
Sung, Suk Tai (1944) 79–
Suni, Antti Aatos (1943) 62–67, KU 67
Sunkomaa, Anja Helinä (1931) 55–59
Suokorpi, Ruth Vieno Rafaella (1916) 40–41, 42–43, 45–48
Suomalainen, Eine Onerva (1925) 44–48, 49–50
Suomalainen, Heikki Kaarlo Antero (1918) 46–51, PT 51/T
Suomalainen, Ritva Helena (1952) 71–77, KU 75, YLPT 77, MO 77, KIPT 77
Suomalainen, Saara (1888) 10
Suomalainen, Yrjö (1893) 14–16
Suomela, Aleksanteri (1885) 13–14
Suomela, Laura Anneli (1932) 52–57, 61–63, MO 55, PT 56/ORG
Suomela, Markku Juhani (1951) 71–72, 75–80, YLPT 79/L, LO 79, DI 80/L
Suomela, Pekka Antero (1953) 77–
Suometsä, Eero (1914) 37–39, 40–41, 45–50
Suomi, Anja Viola Aulikki (1936) 55–60, 61–64, KOPT 59, PT 62/PF

Suomi, Katri Karolina (1904) 28–30
Suomi, Martti Artur Juhani (1942) 63–65
Suomi, Mauno Armas (1894) 13–17, 22–25, DI 25/ORG
Suominen, Aimo Valdemar (1928) 48–54
Suominen, Arvo K. E. (1905) 23–25, 26, 28–29
Suominen, Fredrik Wilhelm (1902) 21
Suominen, Merike (1944) 72–75
Suominen, Perttu Jussi (1958) 77–
Suominen, Satu-Eeva Ilona (1920) 44–47, 48–49, 51–52, MO 52
Suominen, J. K. (1900) 25
Suomisto, Ahti Jyrki (1954) 73–77, YLPT 77/VLC, DI 77/VLC
Suomisto, Mirjam Hannele (1952) 71–78, YLPT 76/V, SO 76
Suonio, Laura Kaarina (1932) 54–58, 59–61, MO 58, DI 61/L
Suonio, Riitta-Liisa Vellamo (1939) 60–67, YLPT 76/L, DI 76/L
Suoranen, Heidi Marjatta (1927) 44–46
Suorlahti, Hannu Tapio (1952) 76–, MO 81
Suorsa, Arja-Maija Helena (1954) 73–, YLPT 78/PF, SO 78
Susi, Irja Aino Inkeri (1903) 24–25
Susi, Juho (1871) 24–26
Susitaival, Eija-Riitta Annikki (1952) ks. Pajunen
Suszko, Gregory Joseph (1955) 78–
Sutela, Eino (1902) 30–31
Sutela, Pentti Kaarlo (1902) 30
Sutinen, Aira Ainamo (1927) 49–56
Sutinen, Armi (1914) 28–31
Sutinen, Eero (1877) 02–04
Sutinen, Seppo (1931) 49–50
Sutinen, Ulla Irmeli (1954) ks. Gustafsson
Suurivuori, Marjo Elisabet (1959) 76–, KU 80
Suurkylä, Leelia Teresia (1913) 36–38
Suurla, Risto Ilmari (1949) 68–71, 72–73
Suuronen, Oili Onerva (1946) 63–67
Suuronen, Sirkku Anneli (1938) 61–70, YLPT 70/PF, SO 70
Suvanto, Armi Unikko (1914) 38–39, 40, 42–44, 45
Suvanto, Eva Maria (1909) 28–29, 33–35
Suvas, Heini Elli (1931) 58–62
Suvilehto, Erkki Juho (1923) 50–52
Suvinen, Johan Armas (1917) 38–39
Suvinen, Pentti (1923) 51–52
Swanljung, Beatrice (1911) 31–36
Svanström, Jorma Antero (1929) 48–50, 51, 56, 57, 61–62, DI 56/TRB, SKPM 63
Svedberg, Anita (1908) 26–28
Svedlin, Christel (1926) 45–48, 50
Svedlin, Ulla Marie-Louise (1922) ks. Aspelin
Svensson, Annie (1893) 12
Svento, Rurik (1916) 44–51, PT 48/ORG
Sventorzetski, Truvor (1910) 28–30, 34–35, 36
Svinhufvud, Ilmo Gretel (1892) 12
Sykäri, Anna-Marja (1936) 73–75, 76, YLPT 76/PF, SO 76
Sykäri, Eeva Kaarina (1933) YLPT 70/L, DI 70/L
Syngistö, Tyyne (1886) ks. Snygg
Syrjälä, Eva Hillevi (1944) 65–73, MO 71
Syrjälä, Kari Aulis (1956) 76–
Syrjälä, Yrjö (1908) 26–29
Syrjäläinen, Maija Helena (1955) ks. Pölönen
Syrjänen, Eine (1911) 43–44
Syvinki, Esko Edvard (1943) 71–79, YLPT 73/T, TO 73, DI 74/T, DI 79/SÄV
Syväniemi, Hilkka Annikki (1944) 72–75
Syväniemi, Ulpu Helena (1947) 72–75, DI 74/PF
Syväsalmi, Anna Riitta Helena (1957) ks. Vuorinen
Szilvay, Csaba (1941) 70–77
Szilvay, Géza (1943) 70–71
Säily, Ossi Antero (1944) 65–70, 74, MO 69
Säilä, Aarne Teuvo (1896) 15–16
Säilä, Christiane (1942) 68–70
Säkkinen, Helena (1949) ks. Marttinen
Sällinen, Juho (1885) 28–29, 31–32, 36
Särkijärvi, Aimo Ilmari (1922) 45
Särkipato, Enni Eufrosyne (1901) 21–22
Särkkä, Aili Maria (1894) 14–18, 21, PT 21/L
Särkkä, Kari (1938) 64–65
Särkkä, Martti Alvar (1936) 62–64, 71, YLPT 72/CB, DI 72/CB
Säther, Thoralf (1946) 71–73
Säämänen, Katriina (1943) 61–69, PT 65/PF
Söderbergh, Viola (1920) 43–44, 45
Söderblom, Kristina Helena (1960) 79–
Söderholm, Birger (1927) 51–53, 54, 56
Söderholm, Ethel (1896) 14–17
Söderholm, Hannes (1898) 18–19, 20–23, 30
Söderholm, Hildi Vilhelmina (1919) 40–45
Söderholm, Keijo August (1929) 50–53
Söderlind, Ragnar (1945) 67–68
Söderlund, Fanny Constance (1888) 06–11, 12
Söderlund, Olavi Allan (1957) 76–79
Söderlund, Ruth Emilia (1890) 11
Söderman, Mairi Margaretha (1904) 20
Söderström, Emilia Karolina (1864) 84–87
Söderström, Eric-Olof Mikael (1957) 73–80, KU 76, KIPT 79, YLPT 80/CORO, YLPT 80/T, TO 80
Söderström, Håkan (1914) 34–35
Söderström, Olav Johan Wilhelm (1950) 69–75, KU 73
Söderström, Walter Wilhelm (1908) 35–36, 48–51

Söderström, Verna (1899) 16
Taalikka, Anja (1922) ks. Varnio
Tahvonen, Eila Marita Elisabet (1949) 69–74, 75, YLPT 75/PF, SO 75
Taipale, Kaarina Hanna Irene (1948) 66–67
Taipale, Kauko Martti (1908) 37–38
Taipale, Klaus (1944) 62–63
Taipale, Reino Valdemar (1893) 17
Taipalinen, Terho Kalevi (1944) 69–73, MO 71
Taipalus, Eeva Liisa (1927) 51–56, MO 56
Taimela, Einar Antti (1900) 20–21
Taiminen, Aino Helena (1897) 20–27, PT 28/V
Tainio, Onni (1903) 27–29
Taivainen, Jorma Olavi (1943) 63–70
Tajakivi, Hilkka Maria (1918) 37–39, 40–42, 43–44
Takahama, Takeshi (1944) 70–71
Takahashi, Yuko (1946) 68–69
Takala, Aino Sisko (1938) 60–64
Takala, Katri Pirkko Helena (1953) 76–, KU 80
Takala, Paavo Iisak (1909) 49–50, 51, 52–55, KPM 54
Takala, Päivi-Sisko (1953) 72–79, YLPT 76/V, SO 76, DI 79/V
Takala, Sisko Elli Päivikki (1935) ks. Härö
Takanen, Eva Margareta (1922) 42–46
Takanen, Rainer Arvo Juhani (1946) 69–74, 80, MO 74, YLPT 80/KLAR, SO 80
Talaskivi, Aino Agatha (1894) 13–14
Talaskivi, Hilma (1887) 12
Talasniemi, Matti Albert (1940) 62–63, 64, 65–66
Talasniemi, Saima Martta (1943) 62–66, KU 67
Talikka, Elli Johanna (1905) ks. Holopainen
Tallberg, Edith Sofia (1888) 09–10
Tallberg, Lars Bernhard (1917) 32–34
Tallgren, Aune Emilia (1899) 20–21
Tallgren, Elma (1910) 26–29, 37–38
Tallgren, Inger Margaretha (1901) 23–24
Tallgren, Leo (1915) 38
Tallila, Erkki Edvard (1926) 52–57
Tallqvist, Axel Selim (1882) 97
Tallqvist, Elvi (1896) 16–19
Tallqvist, John Lemmitty (1879) 97
Talola, Pirkko Anneli (1940) 65–69, 70–74, YLPT 74/L, DI 74/L
Talola, Saara Helena (1916) 39
Talpo, Erkki (1918) 36–37, 40–45
Talvela, Irmeli Aino-Liisa (1929) ks. Godenhjelm
Talvi, Ilkka Ilari (1948) 64–65
Talvi, Toivo (?) 04–07, 08
Talvikoski, Ritva Anneli (1943) 62–67
Talvitie, Helvi (1909) 27
Talvitie, Ritva Anneli (1928) ks. Essman
Talvitie, Ritva Heleena (1955) 76–80
Tamm, Alma (1898) 17–18
Tammela, Erkki Juhani (1942) 64–70, 72–73, 74, KU 69
Tammelander, Gunnel Aina Margareta (1948) 67–68
Tammi, Tyko Matti (1900) 21, 22
Tammi, Yrjö Emil (1902) 23–24
Tammikallio, Jukka Antero (1956) 75–80, 81–
Tamminen, Albin (1903) 22–23
Tamminen, Leea Annikki (1952) 71–77, 78–79, YLPT 77/PF, SO 77, DI 79/PF
Tamminen, Heikki Johannes (1955) 73–74, 75–79, 80–
Tamminen, Heikki Juhani (1940) 59–63, KIPT 63
Tamminen, Kalevi Kari Olavi (1941) 60–61, 62–68, 69–71
Tamminen, Maarit Erika (1954) ks. Nortamo
Tamminen, Mauno Rufus (1902) 29–35, DI 39/L
Tamminen, Tapani Johannes (1937) 55, 56–58
Tammio, Ismene (1894) 15
Tammisalo, Pauli Pentti (1922) 40
Tammisto, Hannele Kirsi-Marja (1953) 73–, KU 78, YLPT 79/L, LO 79, MO 79, DI 81/L
Tammisto, Heikki Mikael (1929) 50–53, 54–55
Tammisto, Ilma (1909) 31–34
Tammivaara, Kimmo Tapio (1951) 76–80
Tammivuori, Lauri Emil (1941) 64–65, 69–71
Tammivuori, Tuuli-Sisko Inkeri (1943) ks. Manninen
Tamsén, Anna Impi (1870) 93–95
Tamul, John William (1948) 72–73
Tamul, Shirley Leigh (1945) 72
Taniguchi, Tsuyako (1956) 81–
Tanner, Oskar Ulrik (1872) 09–10
Tanska, Pauli Tuomo Samuli (1940) 60
Tanskanen, Anja Toini (1915) 33–36, MO 61
Tanskanen, Eeva Marja (1891) 09–10, 14–18
Tanskanen, Kaija Helena (1949) 72–77, YLPT 77/T, TO 77
Tanskanen, Kauko Einari (1950) 75–76
Tanskanen, Leena Orvokki (1948) 72–79, YLPT 79/L, DI 79/L
Tanskanen, Raimo Antero (1937) 59–61, 62–63, 64–66, 68–69, 71–72, MO 66
Tanskanen, Tauno (1908) 27–32
Tapanainen, Salme Sinikka (1936) ks. Alhainen
Tapaninen, Paavo Juhani (1935) 64–65
Tapio, Olavi Sakari (1936) 58–61

Tapio, Tyyni Laina Paulina (1894) 15–16
Tapola, Mailis Anitta (1956) 75–78
Taponen, Eeva (1938) 58–62
Tarasoff, Oleg (1918) 48–50
Tarasti, Eero Aarne Pekka (1948) 67–68, 69–74, 75
Tarasti, Eila Marita Elisabet (1949) ks. Tahvonen
Tarhio, Seppo Martti Sakari (1957) 79–
Tarho, Pauli Kalervo (1938) 56–58, 59–60
Tarjanne, Soina (1897) 15–20
Tarkkanen, Ahti Helge Armas (1930) 49–50
Tarkkanen, Jussi Olavi (1953) 73–78
Tarpila, Juhan Alfred (1876) 94
Tarvainen, Kalevi Ilmari (1941) 62–64, 66–69, 76–77
Tarvainen, Tyyne Ilma (1906) 26–29, 30, PT 33/L
Tarvos, Georg August (1898) 25–27
Tasa, Alexander Johannes (1882) 07–08
Tasi, Riitta Maija (1935) ks. Karjalainen
Taskula, Elvi (1925) 44–47
Tastula, Pauli (1926) 60–61, KOPT 61
Tateno, Eizi (1940) 66–69
Tateno, Kyoko (1939) 64–65, 66
Taube, Raili Sirkka (1925) 46–47
Taubert, Michael (1905) 27–29
Taulamo, Valentina (1913) 32–35
Taulavaara, Kira (1911) ks. Tihomirow
Tauriainen, Hannu Kalervo (1955) 76–78, 79, MO 78
Tauriala, Auroora Elisabet (1901) 20–21
Tawaststjerna, Anna (1864) 82
Tawaststjerna, Erik Verner (1916) 34–37, 50–51, 52
Tavaststjerna, Henrik Johan August (1856) 86–87
Tawaststjerna, Kirsi Marja (1951) ks. Kerppo
Tavaststjerna, Naima (1866) 85–86
Tavaststjerna, Olga Selma Maria (1858) 83–93, DI 00/ORG
Tavaststjerna, Selma Maria Josefina (1869) 87–89, 91, 92–93, 94
Tavaststjerna, Xenia (1896) 16–17
Tawaststjerna-Wrede, Ingeborg (1903) 46
Tavela, Hilma (1864) 82
Teerijoki, Ilkka Ilmari (1958) 76–, YLPT 78/KLAR, SO 79, DI 81/KLAR
Teerisuo, Timo Ilari (1935) 57–60
Teikari, Jouko (1938) 62–66, 67
Teinilä, Aino Kirsti Inari (1943) 70–75
Teirilä, Kielo Marjatta (1950) ks. Alaranta
Teirilä, Tuomo Juhani (1952) 71–78, YLPT 76/T, DI 78/SÄV
Teittinen, Isidor (1881) 06
Teittinen, Paula Aino Esteri (1947) (-Setälä) 66–74, YLPT 72/PF, DI 73/PF, SO 73
Teittinen, Suoma Sofia (1887) 04–05, 06–07
Teittinen, Urho Heikki (1894) 16–17
Teittinen, Yrjö Valter (1886) 07
Teleschewsky, Hanna (1926) 43–44
Teljo, Dagmar Hedvig (1906) 34–37
Teljo, Kyösti A. (1879) ks. Lindholm, Kustaa Alfred
Teljo, Uuno (1891) 08–10
Telkki, Tuula Sinikka (1940) 59–67, YLPT 72/L, DI 73/L
Tell, Jørn (1946) 73
Tengén, Anna Rosina (1862) 86–90
Tengström, Saga (1898) 17–19, 22
Tenho, Toini Tuulikki (1909) 29–33
Tenhovaara, Sylvi Hilma Tuulikki (1912) 31–32
Tenhovuori, Alpo Harald (1901) 23–26, 28
Tenhunen, Irja (1893) 12–13
Tenhunen, Ulla Katriina (1941) 65–70
Tenkanen, Eeva Marketta (1961) 80–
Tenkanen, Hannu Matti (1951) 71–75, KU 75
Tenkanen, Olli Ilmari (1928) 50–54, DI 54/PF
Tenkanen, Toivo (1921) 55–58, KIPT 58
Tenkku, Marja Inkeri (1945) 64–65
Tensala, Paula Marjatta (1926) 44–45, 47–49
Teppo, Aune Kyllikki (1911) 31–34
Teppo, Eeva Maria (1920) 42–45
Teppo, Martta Mirjam (1910) 30–32
Tepponen, Tuomo Sakari (1957) 75–76
Terentjeff, Marie (1875) 92–94
Tereschoff, Nadeschda (1891) 13
Tereska, Tarja Annikki (1938) 65–66, 67, 68–70, 71, 72–73, 75, MO 70, YLPT 71/PF, SO 71, DI 75/PF
Terho, Ruben Ludvig (1897) 20–21
Terho, Toivo Vilho (1901) 43
Terichoff, Elisabeth (1867) 87
Terno, Lea (1932) 52–56
Terno, Nina (1935) 55–56
Tervala, Paula (1926) 44–45, 47–49, MO 49
Tervo, Markku Sakari (1955) 76–, YLPT 81/L, LO 81, DI 81/L
Tervonen, Noomi Esther Maria (1947) 66–70, 71–72, KU 70
Tervonen, Pirjo Helena (1952) 72–78, YLPT 78/V, SO 78
Teräsvuori, Tyyne Johanna (1903) ks. Nurkkinen
Terävä, Jouko Kalervo (1945) 75–77
Teutz, Arno Johannes (1918) 39
Tevanto, Marja Helena (1948) 66–69, 78, 79–, YLPT 81/V, SO 81
Thesleff, Alice Sophie (1876) 93–96, 97
Thesleff, Maj-Britt Elisabeth (1957) 77–
Thesleff, Ursula (1903) 22–26
Thiede, Alice Berit (1942) 66
Thieme, Birgit (1911) 29–35
Thilman, Olga (1884) 06

Thuneberg, Marja (1896) 13–17
Tiainen, Arja Johanna (1955) ks. Santaranta
Tiainen, Hilda (1893) 14–18, 23–28, 33–35, PT 36/ORG
Tiainen, Hilkka Helena (1954) 79–
Tiainen, Irma Aulikki (1946) 67–75, MO 72, YLPT 75/PF, SO 75
Tiainen, Jorma Kalevi (1936) 55–60, KOPT 60, KIPT 60
Tiainen, Juhani Aulis (1939) 58–66
Tiainen, Juho (1908) 28–29, 31–32, 34–38, 43–44, 45–46
Tiainen, Kalle (1889) 12–13
Tiainen, Lyyli (1886) 08
Tiainen, Marja Kaarina (1941) 59–64, KIPT 64, KOPT 64
Tiainen, Martti (1936) 53–55, 56–60
Tiainen, Martti Olavi (1946) 71–75
Tiainen, Reino (1922) 47–48
Tiainen, Tuula Kristiina (1951) ks. Lahti
Tidlund, Jenich (1912) 35–36
Tiensuu, Hanni Marjatta (1952) 74–79, 80–
Tiensuu, Jukka Santeri (1948) 67–72, 73–74, YLPT 71/PF, YLPT 71/T, DI 72/PF, DI 72/SÄV
Tiensuu, Pentti (1935) 59–60
Tiensuu, Sylvia Tarja Syväri (1942) 63–67, MO 67
Tiger, Kaarlo Edvin (1891) 12
Tiger, Martta Sofia (1896) ks. Nissinen
Tigerstedt, Anna (1860) 83–85, 86–88, PT 90/V
Tigerstedt, Estella Rosina (1875) 93–94
Tihomirow, Kira (1911) 32–35
Tiiainen, Kerttu Siviä (1902) 23–34
Tiihonen, Heikki (1929) 49–50
Tiihonen, Heikki Hannes (1929) 46–51
Tiihonen, Katri Hellä (1913) 37–39, 40–43, PT 43/VLC
Tiikkainen, Jaana Tuulikki (1960) 79–
Tiikkainen, Tauno Asser (1932) 51–54
Tiilikainen, Sauli Ilari (1952) 72–76, 77–80, KU 76, KIPT 78, YLPT 79/L, LO 79, DI 80/L
Tiippana, Signe Ines (1918) 43–44
Tiitola, Ritva Tellervo (1926) ks. Matilainen
Tiitu, Tapio Kari (1944) 64–71, KU 66, KIPT 70, DI 70/ORG
Tiitta, Tuija Vuokko Mirjam (1954) (-Mäenpää) 73–80, MO 79
Tikanmäki, Anssi Matti (1955) 74–79, 80, MO 80
Tikanoja, Urpo Frithiof (1930) 55–56
Tikanoja, Viljo Valter (1899) 21–22
Tikka, Eeva-Liisa (1928) 49–53
Tikka, Kari Juhani (1946) 65–70, 77–80, YLPT 68/OB, DI 68/OB, DI 79/ORK
Tikka, Pirkkoliisa (1947) ks. Lampela
Tikka, Reijo Reino Osvald (1947) 68–70, 72–73
Tikka, Teuvo Tenho (1933) 72–74
Tikkala, Oiva Kalevi (1945) 70–74
Tikkala, Sirkka Aino Anneli (1948) (-Paavilainen) 69–73, 74, MO 74
Tikkanen, Hilkka Annikki (1930) 53–54
Tikkanen, Hilkka Maria (1924) 46–49
Tikkanen, Robert (1888) 06
Tikkanen, Suvi-Päivi (1953) 72–73
Tikkanen, Teuvo Uolevi (1940) 65–71, 73–74, YLPT 70/ORG, MO 74
Tikkanen, Timo Alpo (1925) 48–54, 55–56, PT 53/L, DI 62/L
Tikkanen, Toini Riitta (1956) 75–, MO 80
Tikkanen, Tuula Kristiina (1960) 80–
Tikkanen, Veikko Olavi (1925) 46–48, 52
Tilander, Tyyne Hilja (1887) 04–06
Tilgmann, Addi (?) 26–29
Tilgmann, Anna Lisa (1872) 93–94
Tilgmann, Wilhelmina (1875) 93–94
Tillgren, Sirkka Annikki (1916) 43–45
Tilli, Lahja Irene (1913) 31–33, 34
Tillman, Evy (1892) 12–13
Tilly, Annikki (1909) 26–27
Timgren, Agnes Astrid (1883) 04–05
Timmerbacka, Allan Valdemar (1908) 38–39
Timmerbacka, Matti Johannes (1935) 55
Timonen, Aarre Edvard (1904) 43–46
Timonen, Leena Kirsikka (1922) 40–41, 42–46
Timonen, Liisa Helena (1950) 74–79, YLPT 79/VLA, SO 79
Timonen, Teppo (1891) 10
Tinell, Johannes Armo Arthur (1911) 36–39, 46–47, 48
Tirilä, Tapani (1947) 77–79, MO 79
Tirkkonen, Aarne Sulo Erland (1904) 20–25
Tirkkonen, Hilma Elina (1891) 27–29
Tirkkonen, Jukka Yrjö (1948) 65–73
Tirkkonen, Suleima Maria (1882) 99–02
Tirkkonen, Tuija Mirjami (1959) 78–
Tirronen, Airi Anneli (1944) 64–70
Tirronen, Taru Sisko (1934) 54–60, MO 61
Tissari, Matti (1945) 64–66
Tiusanen, Ilmo Kyösti Tapani (1946) 69–73, KU 73
Tiusanen, Juha Vilho Kalervo (1934) 54–59
Tiusanen, Taisto Tapani (1930) 56–60, KIPT 60
Tiusanen, Tuulikki (1908) 27–31
Tobiesen, Constance von (1864) 84
Tofferi, Eino Ilmari (1905) 25–26
Toikka, Eila Kaarina (1957) 75–78
Toikka, Erkki Olavi (1927) 51–52, MO 52
Toikka, Johannes Waldemar (1888) 10–12
Toikka, Päivi Suvi Sinikka (1956) 75–79, KU 79

Toivakka, Kirsi Enni Kaarina (1918) 38–39, 40–41, 60–61
Toivakka, Pirjo-Riitta (1949) ks. Kangasluoma
Toivanen, Heikki Juhani (1948) 73–74, DI 74/L
Toivanen, Leo David Daniel (1916) 45–48
Toivanen, Kalle Pekka (1955) 80–
Toivanen, Sirkka Maria (1951) 70–73, 74, KU 74
Toiviainen, Ester (1927) 54–57
Toiviainen, Liisa Hannele (1961) 80–
Toiviainen, Samuli (1909) 32–34, 35, 36–37
Toivio, Eira Anna Kaarina (1951) 70–76, MO 76
Toivio, Kirsti Anna Mirjami (1953) 72–77, 79, YLPT 79/V, SO 79
Toivokoski, Reijo Olavi (1939) 62–69
Toivola, Antti Olavi (1935) 55–60, 62–63, PT 60/T
Toivonen Aino (1903) 22–27
Toivonen, Eino Evert (1896) 17
Toivonen, Manne (1923) 51–53
Toivonen, Riitta Hannele (1951) 75–, YLPT 81/L, LO 81
Tokola, Airi Tuulikki (1957) 76–
Tollander, Marianne (1889) 14–15
Tollet, Eva Susanna (1962) 80–
Tolonen, Helmi Tellervo (1915) 34–36
Tolonen, Jorma (1921) 46, 47
Tolonen, Jukka Jorma (1952) 71–73
Tolonen, Merja Sisko Hellevi (1948) 66
Tolonen, Nelly Sinikka (1933) 51–54, 56–57, MO 57
Tolonen, Osmo Otto Lauri (1943) 71–78, KU 75, KIPT 75, YLPT 78/T, TO 78
Tolonen, Pirkko Helena (1954) ks. Korhonen
Tolonen, Timo Seppo (1936) 62–64
Tolpo, Frida (1876) 94–96
Tolsa, Risto Jouni Johannes (1928) 50–51
Tolvanen, Inkeri Ilona (1899) 22–24
Tolvanen, Outi Katariina (1944) ks. Helasvuo
Tolvanen, Suoma Elisabet (1892) 11–12
Tolvi, Hilkka Matilda (1918) ks. Aarnisalo
Tolvi, Ritva Anneli (1951) 77–
Tommila, Joh. Jaakko (1865) 93–94
Tommila, Olavi Kalervo (1919) 39
Tomminen, Pertti Olavi (1933) 58–62, 63–64
Topi, Toivo Armas (1925) 48–50
Toppelius, Lisa Hilja Johanna (1900) 23–24
Toppila, Erkki Johannes (1939) 58, 59–60
Toppinen, Hilja Marianne (1957) 77–
Toppinen, Marja-Leena (1940) 60–66
Torén, Tyra Alfhild Alexandra (1913) 33–34, 35
Torhamo, Pekka Lasse (1938) 65–70
Tormonen, Tapani (1956) 80–
Tornberg, Pentti Johannes (1934) 65–67, 73–75, MO 66
Tornberg, Seppo Ilmari (1946) 68–69, MO 70
Toropainen, Kaija Tuulikki (1958) 77–, YLPT 80/PF, SO 80
Torpo, Seppo Kustaa (1936) 73–77, MO 75, YLPT 77/L, LO 77, DI 77/L
Torppa, Mervi Inkeri (1927) 45–51, 52–53, DI 52/ORG
Torres, John (1920) 37
Tossavainen, Aulis Vilhelm (1930) 57, 60–62
Toukovaara, Merja Helena (1950) 74–, YLPT 77/PF, SO 77
Trifonoff, Valeria (1906) 28–29
Trohimoffski, Helene (1870) 83
Troil, Brita Fredrika von (1902) ks. von Haartman
Troil, Ebba von (1893) 12
Trontti, Lini Sofia (1887) 16–18, 26
Träskelin, Sigrid Nathalia (1875) 93–94, 96
Tschetschulin, Agnes (1859) 82, 83–85, PT 85/V
Tsokkinen, Tapio (1936) 55–56, 59–61, SKPM 61
Tudeer, Ketty Laura Maria (?) 08–09
Tuhkanen, Aino Karolina (1898) 16
Tuhkanen, Martta (1890) 36–37
Tuhkanen, Matti Olavi (1942) 65–67, 68
Tuhkanen, Toini Marja (1912) 31–36
Tukia, Esa Juhani (1958) 77–
Tukiainen, Anna-Liisa (1936) ks. Heino
Tukiainen, Aune Satu Marjatta (1957) 78–
Tukiainen, Oscar Aleksander (1887) 10
Tukiainen, Seppo Kalevi Mikael (1939) 55–59, 60–67
Tukiainen, Sirpa Sinikka (1940) ks. Lannes
Tukiainen, Terhi Tuulia (1944) ks. Roine
Tulamo, Kirsti Helena (1953) ks. Niskanen
Tulisalmi, Pirjo Anita (1962) 80–
Tulkki, Maila Mielikki Margareta (1926) ks. Pyhälahti
Tulkki, Risto Tuomas (1961) 80–
Tullinen, Eila Anneli (1949) 71–76, MO 76
Tummelander, Florence Aina Ulrika (1907) 26–29
Tummento, Tekla (1891) 15–16
Tunkkari, Anja (1942) 60–64
Tunkkari, Hannu (1928) 47–49, 50–55, 56, MO 54, KPM 55
Tunkkari, Vuokko Tuulikki (1937) 62–67
Tuohiniemi, Liisa Annukka (1952) 72–78, MO 77
Tuokkola, Ellen Tellervo (1908) 28–30
Tuomainen, Maila Hellevi (1940) ks. Varila
Tuomainen, Veikko Edvard (1908) 28–31
Tuomela, Aune Linnea (1920) 42–44
Tuomela, Tapio Juhani (1958) 77–, YLPT 80/PF, SO 80
Tuomela, Tuula-Marja Irene (1956) 75–
Tuomenoksa, Leevi Mauri (1905) 27–29

Tuomenoksa, Niilo A, (1893) 17, 19
Tuomi, Erkki Olavi (1916) 53–54, MO 54
Tuomi, Hannu Kalervo (1948) 71–75, 76–78, 79, YLPT 77/L, DI 79/L
Tuomi, Kristiina Maaria Marketta (1943) ks. Heinonen
Tuomi, Liisa Outi Irmeli (1954) 74–79, 80, KU 80
Tuomi, Raija Marjatta (1937) ks. Muukkonen
Tuomi, Reima Juhani (1942) 64–68, 69, MO 70
Tuomi, Reima Veikko Johannes (1929) 51, 58–60, PT 60/ORG
Tuomi, Reino Emil (1913) 36–39, 40–41
Tuomi, Santa Valborg (?) ks. Roth
Tuomi, Simo (1888) 16–17, 27–30
Tuomi, Timo Antero (1952) 71–73
Tuomikoski, Maire Ihannelma (1909) 25–29, 30–32, PT 33/PF
Tuominen, Antti Ossian (1937) 60
Tuominen, Arvo (1922) 43–46, 47
Tuominen, Arvo Richard (1909) 29–30, 32
Tuominen, Heikki-Pekka (1948) 69–70, 72–73
Tuominen, Kaisu Ilona (1914) 36–38
Tuominen, Kirsti Kaarina (1918) 37–39, 40–44, 45
Tuominen, Maire Elisabeth (1921) 43–46, 49
Tuominen, Maissa (1919) 45–47
Tuominen, Marja-Liisa (1942) 62–64
Tuominen, Reino Olavi (1920) 45
Tuominen, Ritva Tuulikki (1946) 71–76, MO 76
Tuominen, Sulo Hjalmar (1896) 19–21
Tuominen, Tutta (1927) 45–48
Tuominen, Tyyne Fredrika (1893) ks. Huoponen
Tuomisto, Leena Päivikki (1957) 77–
Tuomisto, Matti Juhani (1954) 73–77, 78–
Tuomo, Gerda Anna-Liisa (1915) 42
Tuomola, Riitta Irmeli (1951) 74–75
Tuoreniemi, Eino Mikael (1942) 64–68
Tuovila, Erkki Tapio (1959) 76–
Tuovinen, Anja Kaarina (1949) ks. Nuutinen
Tuovinen, Else Maire Margaretha (1918) 45
Tuovinen, Veikko Viljo (1912) 43–45
Tuppurainen, Erkki Taneli (1945) 63–68, PT 66/ORG, KU 66, KIPT 68, MJ 68, DI 68/ORG
Tuppurainen, Toivo Johannes (1948) 67–68
Turakainen, Elsa Mercedes (1904) 22–26
Turakka, Sisko Marjaana (1949) 68–70, 73–76, KU 76
Turkia, Arvi Aleksanteri (1899) 40–41, 42–46
Turpeinen, Anja Helena (1918) 38–39, 42
Turtiainen, Eeva Elina (1922) 44–49
Turtiainen, Paula Pirkko-Irmeli (1951) 70–76, MO 75, YLPT 76/PF
Turtiainen, Vieno Kaino Tuulikki (?) 44–47, 48–51
Turunen, Aino Adéle (1928) 44–47, 48
Turunen, Aino Elviira (1891) 13–14, 15–16
Turunen, Aino Sigrid (1897) 18, 19–20, 27
Turunen, Alli (1908) 28–31
Turunen, Helena Selma (1922) 42–43, 44
Turunen, Marja Leena (1948) ks. Ratia
Turunen, Markku (1949) 70–74, 75–78, 79, KU 72, YLPT 74/ORG, LO 78, DI 79/L
Turunen, Martti Johannes (1902) 24–29
Turunen, Pekka (1899) 36–37, 38
Turunen, Raija Liisa-Ainikki (1940) 61–69, KOPT 65, PT 66/L
Turunen, Riitta-Inkeri (1956) ks. Levanto
Turunen, Sipi (1877) 23–25
Turvanen, Kirsti Liisa Elina (1939) ks. Räsänen
Tuulas, Eva-Inkeri (1923) 44–46, 49–51
Tuuli, Leo Ensio (1929) 48–53, SKPM 53
Tuuli, Sisko Marjatta (1919) 41–46
Tuunainen, Eeva Tuulikki (1955) 73–80, 81, MO 78, YLPT 80/PF, SO 81
Tuunainen, Timo Pekka (1955) 77–79, 80–
Tuunanen, Kari Paavo Kalevi (1956) 73–75
Tuunanen, Marjut Hannele (1954) 74–78, 79–, MO 79
Tuura, Erkki Päiviö (1954) 74–76, 77–78
Tuure, Ellen Margit (1917) 42–45
Tuuri, Jaakko (1884) 07–09
Tuuri, Kerttu (1894) 26
Tuuri, Marja Helena (1948) ks. Tevanto
Tuuteri, Ulla Cecilia (1926) ks. Hülphers
Tynkkynen, Erja Liisa (1957) 76–, MO 81
Tynkkynen, Heikki Juhani (1946) 67–72, 73–74, 75, KU 70, KIPT 72, MJ 72
Tynkkynen, Maija Kaarina (1945) 64–73, KU 67, YLPT 73/ORG, KIPT 73, MJ 73
Tynkkynen, Marjut Hanneli (1961) 77–
Tynkkynen, Pentti Toivo Paavali (1943) 64–70
Tyrkkö, Marja (1922) 43
Tyrväinen, Hanna Tellervo (1960) 79–
Tyrväinen, Helena Kristiina (1952) 71–72, 73–76, 77–80, YLPT 79/PF, SO 79
Tyrväinen, Jukka Olavi (1962) 79–
Tyrväinen, Salla Maaria (1964) 80–
Tölö, Helkky Helena (1917) 36–39, 45–49
Tönne, Gretchen (1891) 14–16
Törmä, Timo Kalervo (1953) 72–79, YLPT 75/VLC, DI 79/VLC
Törmälä, Jouko Uolevi (1938) 67–70, 71–72
Törmänen, Raili Elina (1936) 56–61, KOPT 59
Törne, Bengt von (1891) 10–16, DI 16/SÄV
Törnqvist, Marianne (1913) 31
Törnqvist, Pirkko (1956) 80–
Törnström, Ester (1899) 25–26

Törnudd, Axel Olof (1874) 94–97, 98 PT 98/T
Törnudd, Elsa (1872) 95–96, 13–16
Törnwall, Ernst Gunnar (1891) 13, 17–18
Törnwall, Eva (1896) 16
Törnvall, Kaarlo Johannes (1935) 55–59, 60–61, 67–68, PT 61/PF
Törrönen, Hilkka Tuulikki (1907) 32, 33–39, 40–42, 43–44, DI 42/PF
Törrönen, Mervi Elisabeth (1948) 69–75, 79, 81–, MO 73, YLPT 81/PF, DI 81/PF
Törrönen, Pentti Juhani (1912) 37–39, 40–41
Tötterman, Aug. (1866) 91
Tötterman, Saga Signild (1896) 15–17
Tötterström, Jouko Ilmari (1956) 75–, YLPT 81/PF, SO 81
Tötterström, Karin (1889) 07–08, 11–13, 14, 15–18
Tötterström, Riitta Eira Maaria (1958) ks. Lampinen
Uggeldahl, Pentti Valdemar (1913) 33–35
Uhlback, Helmi Mary (1909) 31–32
Uhlenius, Juhani Alpo (1945) 64
Uhrbrand, Ellen (1941) 75
Uimonen, Anni Wilhelmina (1891) 08–09
Ukkonen, Aino (1909) 36
Ukkonen, Helena (1904) 24–27
Ukkonen, Kyllikki (1931) 53–58, MO 57
Ukkonen, Pekka (1898) 26–28
Ulanen, Seija Marja-Terttu (1946) 72–79, MO 76, YLPT 79/PF, SO 79
Ulaska, Mirjam (1920) 38
Uljanoff, Maria (1873) 96
Ullner, Einar Artur (1899) 19–20
Unger, Mathias (1951) 72–76
Ungern, Axel Leonard (1863) 85
Ungern, Saga (1901) 20–21
Unggren, Alma Augusta (1866) 86–87
Unggren, Lydia Mathilda (1858) 83
Unhola, Sirkka-Liisa (1940) 58–64, KOPT 63
Unhola, Sirkku Sylvia (1924) 44–48, 53–55
Unkari, Paavo Juhana (1932) 51–52
Unkila, Linda Vappu (1897) 27–28, 29
Unkila, Marjo Tuulikki (1941) 71–72, YLPT 72/PF
Untamala, Ella Kaisu (1947) ks. Malmivaara
Untamala, Jaakko Sakari (1947) 67–71, 76, 78, YLPT 78/PF, SO 78, DI 78/PF
Untamala, Pekka Esaias (1944) 65–70
Uokkola, Keijo Kalevi (1943) 72–75
Uosukainen, Viktor (1897) 25–26
Uotila, Elli Ester (?) 98–99, 00–03, 04–05, PT 06/PF
Uotila, Erkki Antero (1904) 26–27
Uotila, Teuvo Johannes (1938) 57–64, KIPT 60, PT 64/L
Uotila, Varpu Sinikka (1943) 62–69
Uotinen, Ilpo Elis (1950) 67
Upari, Eva (1904) 34–35
Upola, Eija Maria Anneli (1952) ks. Repo
Uponen, Kaarlo Johannes (1890) 15–17
Urho, Julia Rachel (1908) 38–39, 40–41
Urrila, Eila Marjatta (1935) 53–60, DI 61/PF
Urrila, Irma Kristiina (1943) 61–62
Ursin, Maija af (1945) 65–70, MO 70
Ursin, Warwara (1904) 21–22
Urvanta, Tytti Anneli (1948) 71–74, 75–77
Uschakoff, Elin Georgina (1870) 88–90
Uschanoff, Anna (1864) 86–88
Usma, Anna-Maija (1945) 65–73, 75, YLPT 75/V, SO 75
Utela, Raija-Leena (1945) 66–75, MO 69, KU 70, YLPT 73/L, DI 75/L
Utriainen, Onni (1887) 25–26
Uurtimo, Ilkka Sakari (1960) 76–
Uusi-Kyyny, Leena Annikki (1952) ks. Krekola
Uusiniemi, Veikko Ilmari (1909) 29–31
Uusipaikka, Ulla-Maija (1949) 69–75, KU 73, MO 74, YLPT 75/ORG, KIPT 75
Uusisaari, Eero Antero (1941) 60–61, 62–65
Uusisaari, Laura Mirjam (1912) 33–34, 43–44, 46
Uusivirta, Raili Maria (1923) 45–46, 47–49
Vaahtera, Anne Maria (1950) 67, 68–69
Vaahtervaara, Minni Hellikki (1909) 26–36
Vaahtoluoto, Esko Ilmari (1930) 52
Vaahtoranta, Martti Edward (1958) 78–
Vaahtoranta, Riitta-Liisa Anneli (1960) ks. Ahvenjärvi
Vaahtoranta, Vesa Tapio (1959) 79–
Vaaja, Erkki (1913) 47–48, 50, DI 50/SÄV
Vaajakallio, Kaisu (1901) 22
Vaalio, Kirsi Linnea (1959) ks. Vaara
Vaara, Eini Inkeri (1930) ks. Liukko
Vaara, Kirsi Linnea (1959) 79–
Vaara, Sirkka Tellervo (1915) 40–42
Vaarala, Eero Juhani (1954) 73–77, 78
Vaaramo, Pirjo Hannele (1951) (-Leinonen) 71–72, 74–, YLPT 78/PF, SO 78
Vaarasola, Sirkka Lemmikki (1918) 35–36
Wade, Clarice Melody (1946) 64–65
Wager, Lisbet Maria (1932) 50–54, 55–57, PT 54/PF
Wager, Per Andreas (1925) 44–46
Wagner, Anna Helene Siiri (1893) 09–14
Vahander, Irma Maria (1907) 29
Vahervuo, Kari Aku Pekka (1945) 65–66
Vahervuo, Salli Lyyli Maria (1909) ks. Kettunen
Wahl, Maria Elisabet (1942) 62–71, MO 66, PT 67/PF, DI 72/PF
Wahl, Seppo Jorma (1953) 78–
Wahlberg, Greta (1896) 15–19
Wahlberg, Niilo (1897) 25–27, 28–29
Wahlberg, Pia Helena (1961) ks. Paunonen

Wahlfelt, Anna Sofie Gertrud (1866) 85–90, PT 91/PF
Wahlgren, Hymmi Paulina (1893) 12–16, PT 17/PF
Wahlman, Astrid Augusta (1890) 08–14
Wahlman, Elin Sofia Johanna (1871) 90–93
Wahlman, Karin Hedvig Gertrud (1902) 20–22
Wahlroos, Walf. W. L. (1879) 08–09
Wahlström, Erik Rafael (1945) 66–68
Wahlström, Gustaf Alexander (Gösta) (1881) 01–03
Wahlström, Johannes (1857) 95
Wahrmann, Irmelin (1931) 52–55, 56, 57–59, 63–64, PT 59/PF
Vahter, Impi Ilmi (1888) 09
Vahtola, Kauno Verner (1910) 36, 39
Vahtola, Leena Tuulikki (1953) 74–79, KU 79
Vahtola, Vesa Kauno (1948) 69–75
Vahvaselkä, Sisko Marjatta (1932) 53–54
Vaihinen, Wieno Heikki (1884) 11
Vainikka, Pentti Sakari (1945) 72-, YLPT 76/KIT, YLPT 81/T, TO 81
Vainio, Aarne (1917) 45–50
Vainio, Antti Urmas (1935) 60–65, SKPM 65
Vainio, Jarmo Heikki Antero (1943) 61–65
Wainio, Kauko K. (1914) 38–39
Vainio, Lahja Kirsti (1920) 40–41, 48–49, MO 50
Vainio, Lini Anniina Linnea (1959) 79–
Wainio, Marie (1889) ks. Palin
Vainio, Matti Ilmari (1934) 52–57, 63–64, MO 56, PT 65/ORG
Vainio, Pentti Armas (1938) 61–63
Vainio, Pertti Juhani (1941) 65
Vainio, Risto (1930) 53–56
Vainio, Silja Kaarina (1933) 58–64
Vainio, Sisko Marketta (1935) 60–62
Vainio, Tarmo Armas (1947) 69
Vainiomäki, Asko Mikael (1941) 63–64, 65–67, KU 67
Vaitoja, Rauno Pauli (1932) 51–53, 54, MO 53
Vaittinen, Tuula Riitta (1961) 80–
Vajo, Kaarle Birger (1918) 48–49
Vakimo, Gerda Armida (1920) 46
Vakkilainen, Ari Vesa (1959) 76–
Vakkilainen, Emil (1887) 12, 16–17, PT 18/ORG
Vakkilainen, Liisa Marjatta (1945) ks. Kaitera
Vakkuri, Varpu Sinikka (1943) ks. Uotila
Valanki, Jussi Erkki Tapani (1956) 75–
Valanto, Kirsti Tuulikki (1945) 65–68
Waldén, Jorma Martti Antero (1961) 80–
Valento, Kirsti Tuulikki (1945) (–Laine) 65–68, 76–
Valjakka, Arto Väinö Tapani (1957) 77–
Valjakka, Taru Aura Helena (1938) ks. Kumpunen
Valjakka, Tauno Abel (1915) 55–56, 57–58
Valjus, Edward (1893) 14–21
Valkama, Aino Marjatta Tapiontyttö (1954) 73–76, YLPT 76/KLAR
Valkama, Kaarlo Armas (1908) 27–29
Valkama, Liisa Tellervo (1932) ks. Mustonen
Valkama, Pauli Ilmari (1904) 20
Walkiainen, Jalmari (1895) 18–19
Valkola, Maikki (1875) 12–13, 16
Valkonen, Arvi Anselm (1906) 24–26
Valkonen, Harri Aulis Samuli (1953) 72–74, 75, 77–
Valkonen, Heikki Antero (1954) 73–78, 80–
Valkonen, Kirsi Marja (1953) 75–79, MO 79
Walldén, Eva Gretel Marita (1925) 47–49
Walldén, Väinö (1909) 39, 40–41
Vallbacka, Osmo Sakari (1953) 72–79, YLPT 75/V, SO 76, DI 79/V
Walle, Leila Sigrid Marita (1923) 44–47
Walle, Selma Maria (1876) 94
Wallén, Alfred Erland (1858) 83–84
Wallén, Martti Christian (1948) 70–74
Wallenius, Anton (1866) 92
Wallenius, Birger (1910) 36–37
Wallenius, Elly Elise (1905) 23–25
Wallenius, Martti (1917) 45
Vallenius, Tarmo Juhani (1943) 71–73
Wallgren, Anna Synnöve Marita (1901) 33–39
Wallgrén, Dagny (1889) 06–08
Walli, Eila Maj-Lis (1912) 31–34, 36
Walli, Reino Johannes (1905) 27–28
Wallin, Clara Margareta (1910) 27–30
Wallin, Erhard Ferdinand (1884) 05–07, 08, 09–10, 11
Wallin, Jenny Elisabeth (1899) 18
Wallin, Jorma Anton (1935) 56–62, 63–64, KIPT 61, KOPT 65
Wallius, Lempi Ethel (1926) 46–54, 58–59, KOPT 59
Valmari, Helka (1918) 43–45
Valo, Ina (1896) 21
Valo, Jari Antero (1961) 78–
Valo, Tyyni Elisabeth (1898) 20–22, 25–26, 30, 31, DI 36/L
Valojärvi, Heikki Juhani (1948) 72–76, KU 76
Valoranta, Varma Rauha (1911) 33–36
Valpola, Heikki Jussi Valio (1946) 65–71, YLPT 72/T, TO 72, DI 72/T
Valsta, Heikki Tapani (1921) 38–39, 40–41, 45–47, DI 48/ORG, DI 48/PF
Valsta, Erkki Juhani (1920) 45–46
Valsta, Esko Ilmari (1924) 40–42, 44–47, DI 47/VLC
Valtasaari, Marjut Hannele (1954) 77–, YLPT 80/L, LO 80
Valtasaari, Risto Kullervo (1955) 74–75, 76–, KU 78, KIPT 79, SO 80, DI 80/ORG

Valtonen, Ahti Kalervo (1959) 78–
Valtonen, Eila (1917) ks. Korkeakoski
Valtonen, Helge Antero (1947) 67–70, 75–79, YLPT 78/VLA, SO 79, DI 79/VLA
Valtonen, Wera (1914) 44–45
Valtonen, Vilma (1895) 15
Valvanne, Heikki Ilmari (1919) 37
Valve, Hanna Marketta (1939) 58–62
Valve, Jarmo Juha Antero (1951) 73–77, 79–, YLPT 76/TR, SO 80
Valve, Timo Tapani (1956) 76–80
Vanamo, Anne-Mari (1961) 77–
Vanamo, Arja (1941) ks. Ahvanta
Vanas, Liisa Esteriitta (1930) 51–54
Waenerberg, Alexander Fredrik (1868) 87–90
Wanhakartano, Onni (1887) 13–14
Vanhatalo, Marja Eeva Annikki (1955) 73–74, 75, YLPT 75/PF, SO 75
Wanne, Marjatta (1904) 19–20
Wanne, Kerttu (1905) 21–23
Vanonen, Kari Hannu Taavetti (1948) 67–75, YLPT 75/V, SO 75, DI 75/V
Vapaavuori, Hannu-Poju (1949) 68–74, 76, YLPT 74/PF, SO 74, KU 74, DI 76/PF
Vapaavuori, Margit (1907) 33
Vapaavuori Veli-Pekka (1945) 63–71, KU 68, YLPT 71/PF, DI 71/PF
Varha, Eero Ilmari (1929) 53–54, MO 54
Varha, Helmi Vilhelmina (1924) ks. Soro
Varha, Marja-Sisko (1954) (-Lankinen) 74–, KU 79, YLPT 81/L, LO 81
Varhala, Ukko Johannes (Jussi) (1929) 49–50
Varho, Kirsti Mildred (1936) ks. Hyhkö
Varila, Ilmari (1933) 51–53, 55
Varila, Kauno Ilmari (1908) 38–39, 50–54, 55, 56–58
Varila, Maila Hellevi (1940) 61, 62–67, 68–69
Varila, Tapio (1935) 56–57
Varis, Leena Inkeri (1955) 76–
Waris, Onni (1882) 02–03, 04
Varis, Raija (1935) ks. Kovanen
Varjanko, Martti (1887) 09–10
Varjoranta, Regina Elina (1897) 15–19, 20–21
Varmanen, Sirkka Annikki (1920) 38–39, 40–43
Varmavuori, Aino Maria (1899) 20–22, 23–24
Varmavuori, Aune Edit (1901) 20–21, 22–24, 25–26
Warme, Rea Ina Maria (1960) 79–
Warner, Daniel Curtis (1954) 76
Warnicki, Jerzy Waldemar (1949) 72–73
Varnio, Anja (1922) 47–49
Varonen, Erja Sirkka-Tellervo (1942) 63–64
Varpanen, Esko Johannes (1943) 63–65
Warpasaari, Elice (1891) 07
Warpukari, Sulho Ilmari (1893) 21–24, 27
Varpu-Luoma, Marja Terttu (1961) 80–
Vartia, Aino Katri (1900) 19–22, DI 23/PF
Vartia, Hilkka Liisa Elina (1945) 64–70
Vartia, Kaarlo Olavi (1920) 45–48
Vartiainen, Anna (1910) 29–32
Vartiainen, Eila Marjatta (1910) 30–35, PT 36/PF
Wartiainen, Ida (1881) 09–10
Wartiainen, Impi Sylvia (1907) 27–30
Vartiainen, Liisa Hellevi (1955) 71–78, YLPT 77/V, SO 77
Wartiainen, Lydia (1885) 04–05
Vartiainen, Pirkko Päivikki (1943) ks. Halme
Vartiainen, Seppo Viljam (1946) 69–74, 77, YLPT 77/VLC, DI 77/VLC
Vartiainen, Sisko Tellervo (1911) 29–32
Vartija, Päivi Tuulia (1961) 79-
Vartija, Vieno Sävy (1941) 59–63, 64–68, KOPT 63, YLPT 68, DI 68/L, DI 72/PF
Vartio, Viljo Emil (1904) 28–34
Warvikko, Matti (1854) 94–95
Varvikko, Vivi (1895) 13–14
Wasama, Katri Amanda (1887) 07–09
Wasastjerna, Martha Maria (1900) 17–19
Wasenius, Carl Gustaf (1883) 04–08
Wasenius, Georg Gustaf Boris (1917) 38
Vaso, Ilkka Tapani (1946) 67
Wasunta, Yrjö Mikael (1891) 11
Vatanen, Eino Markus (1939) 61–63
Vatanen, Essi Maria (1942) 62–63, 72–78, YLPT 78/L, DI 78/L, LO 81
Watanen, Lulu Valeria Maria (1906) 31–35
Vatanen, Osmo Kalevi (1948) 69–72, 73–75, 76–77, KU 74, KIPT 74, YLPT 74/ORG, DI 77/ORG
Vatka, Matti (1949) 68–69
Vauhkonen, Marja Liisa (1946) 65–70
Vaula, Martti Viktor (1891) 10–11
Waulo, Atte (1892) 22–23
Veckman, Aino Emilia (1889) 11, 13–14
Weckman, Ellen Sofia (1878) 98–00, 02–03, 04–06, 08–10
Weckman, Götha (1881) 09
Weckman, Léa (1913) 30–32
Weckroth, Hilkka Marjatta (1852) 71–73
Wecksell, Mathilde (1849) 84–85
Weckström, Uno Engelbert (1903) 23
Wederhorn, Kerttu Maire Tellervo (1911) 34–35
Wegelius, Aarne Johannes (1875) 94–98, PT 99/ORG
Wegelius, Aili (1886) 05–07, 08–09
Wegelius, Aino Esteri (1897) 18–19, 22–24, 29
Wegelius, Anna (1863) 83–84
Wegelius, Arne (1891) 11–15
Wegelius, Eeva (1907) 25–29

Wegelius, Elli Matilda (1900) 20–23
Wegelius, Elna Elisabeth (1895) 17–18
Wegelius, Ingeborg Helmi Margaretha (1893) 10–13
Wegelius, Ingrid (1883) 02, 03
Wegelius, Ingrid Elvira (1887) 07–12
Wegelius, Maria (1878) 95–98
Wegelius, Marja Anita (1914) 31–35, 36–37
Wegelius, Vieno (1885) 08–11
Vehanen, Katharina Maria Elisabeth (1863) ks. Helander
Vehanen, Keio Kosti (1887) 07–10
Vehkavaara, Jenny Sylvia (1916) 38–39
Vehmainen, Vappu Anneli (1955) 74–80, 81–, YLPT 81/VLC, SO 81
Vehmainen, Heikki Antero (1952) 79–
Vehmas, Irja Sanelma (1914) 37–39, 41–42
Wehmas, Jalmari Oskari (1907) 30–31
Vehovirta, Eino Kullervo (1906) ks. Wickström
Vehviläinen, Else Marja (1950) 72–76, MO 76
Veijalainen, Juha Antti Tapani (1948) 68–72, 78–79
Veijalainen, Reino (1923) 41
Veijalainen, Seija Hellikki (1952) 73–80, YLPT 80/L, LO 80
Weijo, Lyyli Maria (1889) 07–12, 14
Veijola, Kaarlo Edvin Ilmari (1894) 34–39, 40
Veijola, Timo Tapani (1943) 66–68, 70–75, 76, YLPT 76/FL
Veijonsuo, Markku Pekka (1961) 80–
Veikkola, Pirjo Anita (1944) 64–68, MO 68
Weinstein, David (1879) 97, 98
Veisell, Minna Elisabeth (1886) 05–06
Weissman, Thelma (1919) 38–39, 40
Veiste, Hilkka Tellervo (1908) 27–30
Weiste, Irja Tellervo (1902) 19, 21–23
Veisterä, Kari Raineri (1946) 70–72, 73–74, 75–77, YLPT 77/FL
Weitonmäki, Kerttu (1922) 46–48
Weitzmann, Liebe (1904) 21
Weivo, Uuno Albert (1909) 29–30, 32
Velamo, Heidi Mirjam (1958) 77–
Welling, Aino Sigrid (1897) ks. Turunen
Welling, Veli-Matti (1922) 46–51, 53
Welsh, Ann (1955) ks. Cramer
Veltheim, Hagen (1908) 26–27
Vendelin, Oiva Ensio (1892) 10
Vendell, Gerda (1870) 85–90, 91–92, 93
Veneskoski, Hilkka Maria (1923) 43–44
Weneskoski, Jorma Ilmari (1929) 56
Weneskoski, Väinö Ilmari Ludwig (1882) ks. Willgrén
Vennelä, Veikko Tuomas (1912) 37–38, 40–41
Wennerström, Greta (1908) 27–30
Ventelä, Pekka Yrjö (1936) 60–63, 64–66, KIPT 63
Wentin, Kristina Susanna (1954) 73–77, KU 77
Venäläinen, Eljas (1900) 31–32
Venäläinen, Seppo Olavi (1959) 78–
Venäläinen, Toivo Antero (1929) 47
Wepsäläinen, Paavo Ilmari (1915) 37–38
Vepsäläinen, Ulla-Maija (1940) 61–65, KIPT 65
Verlander, Ella Alice (1893) 13–14
Vermas, Olli Jukka (1942) 63
Vermasvuo, Mirja Tuula Kyllikki (1942) ks. Vähä-Sipilä
Werner, Inga Emilie (1907) 24–28
Verney, Jean Francois (1959) 81–
Verronen, Leena Martta (1950) 73–77, 78
Vesanen, Pekka Juhani (1948) 69–75, YLPT 74/KIT, DI 74/KIT
Vesanto, Heikki Ernest (1925) 45
Vesanto, Laura Rebekka (1913) 35–36, 38–39
Vesikivi, Sirkka Anna-Liisa (1920) 40–41, 42–44
Vesioja, Hannu Tapio (1949) 68–74, 75–77, 81–, KU 71, MO 72, KIPT 74, YLPT 74/ORG, YLPT 77/CORO, MJ 77
Vesioja, Terhi Hannele (1947) ks. Nieminen
Wessman, Harri Kristian (1949) 73–76, 77–79
Westberg, Inga-Brita (1928) 56–57
Vesterä, Tirpa (1914) 36–39, 40–41, 43
Westling, Fanny (1868) 86–87
Westling, Ilma Sofia (1868) 89–90
Westman, Karl-Gunnar (1938) 55–60, 61–62, 63, KIPT 59, KOPT 60, DI 63/ORG
Westerback, Aune Irene (1901) 20–25
Westerback, Edith (1892) 12–13
Westerback, Toini (1897) 20–22
Westerberg, Peter Wellamo (1896) 15–18
Westerbladh, Ruth (1913) 30
Westerdahl, Sally (1894) 13–18, PT 18/PF
Westergaard, Harald (1914) 32–33
Westerholm, Pekka Lauri Johannes (1958) 79–
Vesterholm, Pertti Juhani (1951) 71–76, MO 76
Vesterinen, Kaisa-Leena (1947) 69–74, MO 74
Vesterinen, Lauri Severus (1911) 37–39, 40
Vesterinen, Leena Marja Anneli (1949) 70–76, 77, YLPT 77/PF, SO 77
Vesterinen, Marja Helena (1937) 72–79
Westerling, Kerttu Kyllikki (1904) 22–23
Westerlund, Gustaf Leonard (1886) 04
Westerlund, Riikka Anneli (1961) 80–
Westerlund, Signe Amalia (1893) 15–16
Westerlund, Åsa Maria (1955) 75–, KU 79

Vesuri, Timo Jalmari (1957) 78–
Wetzer, Maria (1864) 82–84
Weymarn, Erna Alexandra von (1889) 08–09, 11–14, DI 15/L
Weymarn, Mirjam Helena von (1921) ks. Paloheimo
Weymarn, Paul Veli von (1949) 70–77, MO 75, YLPT 77/L, MJ 77, LO 77
Veyrier, Isabelle-Blandine (1961) 79–
Wheeler, Caroline Lucile (1947) 66
Wichmann, Helga (1894) 27–28
Wichmann, Kaarlo (1901) 19
Wickel, Antonie (1874) 90
Wickholm, Georg (?) 82
Vickström, Artur Ivar (1896) 18–19, 20, 21–22
Wickström, Eino Kullervo (1906) 29–30, 33–35, 37–39, 40–41, DI 42/VLC
Wickström, Karl Gösta (1914) 43–44
Wickström, Lilly (1879) 24–30
Wideman, Joce (1883) 05
Widensjö, Elisabet Marianne (1957) 78–
Widgren, August Abraham (1871) 92–98, PT 99/CRN
Vienovirta, Marita Kaarina (1946) ks. Koskinen
Viertola, Hannes Kyösti Kalevi (1937) 58–64, KIPT 63
Wiese, Helga Mary Florence (1905) 26–27
Vihavainen, Kyllikki (1915) 34–35
Viherlaakso, Väinö Jalmari (1902) 27–29
Vihervuori, Anneli Elisabeth (1925) 44–48
Vihervuori, Kaisu Rakel (1922) 45–48
Vihervuori, Lea Tuulikki (1918) 34–35
Vihervä, Martti Olavi (1940) 59
Vihinen, Kaarlo Voitto (1946) 69–74, 75–78, YLPT 74/T, TO 74, DI 78/T
Vihinen, Raija-Liisa (1946) ks. Korpela
Vihko, Kirsti Martta Kyllikki (1939) 64–70, DI 70/L
Wihlman, Edmé Sofia (1891) 10
Vihmo, Vesa (1915) 36–39, 40–42
Vihra, Veikko Olavi (1916) ks. Gröhn
Vihtonen, Matti Alvar (1921) 45–47, 49–53, PT 50/L, DI 53/L
Wiiala, Esther (1895) 14–17
Wiiala, Suoma (1882) 97–00
Wiiger, Bertha (1866) 83–85, 86–88
Wiik, Maria-Louise (1913) 32–33, 34–35
Viikari, Vilho Eino (1905) 26–27, 28–31, 34–35, PT 31/L + ORG, DI 38/ORG
Viikki, Eero (1903) 22–23, 24–27
Viinamäki, Reino Kullervo (1941) 63
Viinanen, Aaro (1904) 28–29
Wiinanen, Emil (1869) 89–90
Viinikainen, Anna Lydia (1896) 19–20
Viinikainen, Helmi Maria (1888) 13–14
Viitaila, Elina Virpi-Liisa (1955) 74–79, 80–, MO 79
Wiitainoja, Inkeri (1896) 22–25
Viitala, Anja Helvi Helena (1953) 72–76, YLPT 76/PF, SO 76
Viitala, Mauri Lennart (1948) 71–77
Viitala, Riitta-Liisa (1936) ks. Linjama
Viitala, Ritva Aune Kyllikki (1949) 68–77, YLPT 76/PF, DI 76/PF, SO 77
Viitala-Hieta, Ritva Aune Kyllikki (1939) 62
Viitalähde, Väinö Veikko Talvio (1905) 30
Viitamäki, Paavo (1931) 53–57, 58–59, KIPT 63
Viitanen, Elsa Ester (1922) 40–41, 55–56
Viitanen, Erkki Uljas (1922) 48–57
Viitanen, Harri Kalevi (1954) 73–, KU 77, KIPT 80
Viitanen, Virpi Annukka (1952) 70–75, YLPT 75/PF, SO 75
Viitaniemi, Eero Oskari (1932) 52–57, 58–59, 60–62, KIPT 57
Viitasalo, Eeva Milka Inkeri (1954) 76–
Viitasalo, Hilkka Marjatta (1945) 67–73, MO 71
Viitasalo, Marjo Helena Sylvia (1952) 72–77, MO 77
Viitasalo, Uljas Einari (1910) 32–33, 34–37
Viitasalo, Urho (1902) 20–22, 24–32
Viitasalo, Varpu Marita Hannele (1948) (-Pohjola) 67–70, 71–72, 76, YLPT 76/PF, DI 76/PF
Viitasalo, Väinö Heikki (1925) 42–43, 44–47, 51, 55–56, 60–62, MO 56
Wikberg, Carin (1902) 20–21
Wikberg, Marcus Gustaf (1958) 77–80
Wikholm, Carola (1941) 65, 67–68
Wiklund, Sally (1897) 14
Vikman, Hulda Maria (1908) 35–36
Vikman, Juha-Pekka (1956) 78–80, 81
Wikman, Julia (1868) 88–91, 92
Vikman, Maija Helena (1945) 64–68, 69
Vikman, Tuija Marjatta (1956) 78–80
Vikman, Vilho Olavi (1931) 49–51
Wiksten, Tyyne Lempi Sofia (1886) 04
Wikström, Alice Margareta (1947) 68–73, KU 72
Vikström, Alvar (1910) 33–37
Wikström, Anna-Liisa (1900) 16–18
Wikström, Berndt Gunnar (1885) 14–16, 17, PT 17/L
Wikström, Erna Helena (1928) 53
Wikström, Estelle (1897) 13–17
Wikström, Lars Evert (1943) 62–66, 67–70, KU 66, KIPT 70
Vikström, Margit Lydia (?) 19
Wilander, Götha (1909) 31–35
Wilander, Oskar (1901) 24–25
Vilanti, Riitta Anna-Marja (1938) 61–65, KOPT 65
Vilén, Asko Kalevi (1946) 70–73, YLPT 71/TR

Wilén, Margit (1911) 27–28
Wilén, Pekka Ilmari (1922) 46–49, 54–55
Wilén, Raili Inkeri (1928) ks. Ikonen
Wilenius, Elvi Sirkka (1919) 42–50, 59
Wilenius, Johanna Maria (1863) 82
Wilenius, Niilo Oskar (1895) 19–28
Viljakainen, Raili Kristiina (1954) 73–78
Viljakainen, Sulo Valter (1906) 29–30
Viljanen, Aili Johanna (1913) 35–38
Viljanen, Kaino Rainer (1930) 51–52
Viljanen, Lassi Sakari (1959) 75–79, 80–
Viljanen, Ma-Rita (1916) 35–37
Viljanen, Matti Johannes (1930) 54–55
Viljanen, Oskar Walfrid (1875) 99–00
Wiljava, Aarne (1899) 21–24, 25–26
Viljola, Aune Alina (1909) 46–53
Vilke, Eeva-Kaarina (1952) 71–78
Wilkki, Niilo (1907) 25–27
Vilkki, Päivi Johanna (1960) 80–
Vilkki, Salli Ester Varpu (1904) 21–23
Vilkki, Yrjö (1902) 21–26
Vilkko, Hilja (1893) 12–15
Wilkko, Irma Tellervo (1921) ks. Räisänen
Wilkko, Wäinö Johannes (1894) 17–18
Vilkuna, Anna-Liisa (1919) 35
Willandt, Elsa Maria (1903) 22–23
Willebrand, Felix Matthäus von (1957) 76–
Willgrén, Väinö Ilmari Ludvig (1882) 02–07
Williams, Hely (1916) 57–60
Villman, Otto Henrik (1912) 51–53
Vilpponen, Markku Sakari (1945) 73–76, KU 76
Wilppula, Malmi (1911) 27–34
Viluksela, Eeva Margareta (1918) 43–44
Winberg, Inga Marita (1914) 30–34
Winberg, Signe (1900) 15
Winqvist, Anita (1909) 26–30
Winter, Ingeborg (1873) 94–96
Wirén, Rode Birgitta Maria (1920) 38–39, 40–41
Virintie, Riitta Annikki (1939) 58–64, PT 64/L, DI 65/L
Virkkala, Anna-Liisa (1928) 47
Wirkkala, Merja Helena (1954) (-Vapaavuori) 71–80, KU 74, YLPT 75/L, LO 76, DI 78/L
Virkkala, Päivikki Leena-Kaisa (1959) 79–
Virkki, Elvi Mirja (1917) 35–36
Virkki, Viljo Henrikki (1939) 57–58
Wirkkula, Evi Salome (1890) 08–11, 12
Virkkunen, Laura Eleonora (1919) 38–39
Virolainen, Kaarlo Johannes (1910) 28, 29, 37–39, 40
Virolainen, Toivo (1920) 57–59, KIPT 59
Virta, Alpo Armas (1947) 67–68
Virta, Ilkka Tapio (1954) 74–, YLPT 80/KIT, SO 80, DI 81/KIT
Virta, Jari Severi (1949) 72–73
Virtamo, Annikki (1907) 23–26, 33
Virtanen, Aarne (1921) 45–48, 49
Virtanen, Anna-Liisa (1918) ks. Keinänen
Virtanen, Antti Juhani (1924) 40–41
Virtanen, Elvi Adéle (1923) 47–50
Virtanen, Esko Juhani (1958) 78–, YLPT 81/KIT, SO 81
Virtanen, Jukka Valio Antero (1948) 70–76, KU 74
Virtanen, Kaarina (1916) 44–49
Virtanen, Kalevi Johannes (1941) 60–64, 65–68, YLPT 78/TR
Wirtanen, Karl Adolf (1879) 03
Virtanen, Kauko Antero (1938) 59–60
Wirtanen, Kauno Kaarlo (1903) 21–22, 23–24
Virtanen, Liisa (1910) 30–34
Wirtanen, Lyyli Ragnhild (1900) 20–22
Virtanen, Risto Tapio (1960) 80–
Virtanen, Sirkka Liisa Anneli (1944) ks. Hakala
Virtanen, Tauno Vilho Olavi (1930) 56–59
Virtanen, Urho (1908) 29–31
Wirtanen, Uuno Edvard (1897) 23–25
Virtanen, Veikko Armas (1928) 49
Wirtanen, Willehard (1867) 88–90
Virto, Mikko Tapio (1953) 70–71
Virtomaa, Veikko Artturi (1914) 36–38
Wirzenius, Axel (1876) 93
Wirzenius, Helmer Vilho (1906) 30
Wirzenius, Kai Jaakko (1957) 78–, KU 81
Visanen, Leo Aleksanderi (1908) 32–34
Visapää, Matti (1911) ks. Backberg
Wisén, Georg (1892) 14–18
Wiss, Leni (1908) 27–28
Viteli, Ilmi Lahja (1920) 44–48
Witikainen, Tauno (1901) 21–25
Witikka, Eeva Ilona (1948) 69–77, YLPT 76/PF, SO 76, DI 77/PF
Witikka, Liisa Tellervo (1956) 75–
Wittenberg, Boris (1910) 28, 29–35
Wittenberg, Sigismund Theodor (1882) 31–32
Wittick, Lennart (1880) 10–12
Voipio, Aarni (1891) 09–10
Voipio, Anja Helena (1953) 68–71, 72–74, 76–77
Voipio, Eevi (1916) 34–39, 40–41, 42, 43–44
Voipio, Enni (1896) 14–15, 16, 28–29
Voipio, Kaarlo Lauri Voldemar (1919) 37–39, 45–47
Voipio, Katri (1919) 38–39, 40–43, 45
Voipio, Lauri Juhani (1949) 66–70, 71–76
Voipio, Mirja Inari (1949) 68–71, 75
Voipio, Toini (1910) 32–37
Voipio, Tuovi (1918) 46–48, 50–52, 53–55, 56
Wolanen, Lauri M. (1894) 15

Wolff, Anne-Marie (1923) ks. Saarneva
Wolff, Gurli Ingeborg (1896) 16–17
Vornanen, Raili Kaarina (1933) 67–69
Worobjeff, Maria (1887) 06–13
Woude, Henriette Johanna Hans Alberta van der (1947) 70–74, 76, YLPT 72/V, SO 72, DI 76/V
Voutilainen, Aili (1910) 28–31, 33, PT 34/PF
Voutilainen, Eino (1907) 32–39
Voutilainen, Ennu Alvar (1910) 32–33, 34
Voutilainen, Helena Maria (1951) 73–77, MO 77
Voutilainen, Martti Ilmari (1926) 45–46, 47–48
Voutilainen, Matti Uolevi (1932) 51–52
Voutilainen, Raimo Erkki Johannes (1940) 63–67
Voutilainen, Väinö (1924) 51–52
Wright, Lemmitty Maili Mirjam (1908) 32–37, 38–39
Wulff, Ann-Catrin (1955) ks. Palm
Vuohelainen, Aimo Johannes (1934) 59–60
Wuojärvi, Sylvi (?) 12
Vuokniemi, Benjam (1898) 23–25
Vuolanne, Aino Vuokko (1930) 48–52, 66–67, MO 52
Vuolanne, Leonard (1887) 09–12, 13–14
Vuolio, Jukka Kalervo (1946) 67–68, 69–72, 74, SKPM 74
Vuolio, Vappu Aleksandra (1912) 32–35, PT 36/L
Vuolle, Tuula Talvikki (1945) 65–66, 67–68
Vuolle-Apiala, Terhi Tuulikki (1941) 61–67, KOPT 66
Vuorela, Ulla Marketta (1945) 68–76, 77, YLPT 77/PF, SO 77, DI 77/PF
Vuorenjuuri, Maarit (1941) 59
Vuorenmaa, Anna-Lisa (1900) 17–20
Vuori, Anne Kyllikki (1941) 60–69, PT 67/PF, DI 70/PF
Vuori, Auli Raija Anneli (1946) ks. Jäppinen
Vuori, Harri Juhani (1957) 78–
Vuori, Paula Anna-Liisa (1911) 35–38
Vuori, Veli Markku (1947) 65–70
Vuorikoski, Anja Elisabet (1922) 44–46
Vuorilehto, Pirjo Elina (1947) 67–74, MO 71
Vuorinen, Anna Riitta Helena (1957) 77–
Vuorinen, Maija Liisa (1945) 67–68, 69–70, 77–79, YLPT 78/L, LO 79, DI 79/L
Wuorinen, Siiri Cecilia (1896) 13–14, 17–20
Wuorinen, Tony Mattias (1961) 80–
Wuorio, Sylvi Elin (1897) 16–17, 18–21
Vuorio, Terttu Annikki (1917) 37–39, 40–41, 42, 44, 45
Vuoristo, Aila Tuulikki (1934) 57–60
Vuoristo, Antti Ilmari (1926) 52–54, 55, 61–64, MO 54, PT 65/ORG
Vuoristo, Leena Maaria (1958) 77–
Vuoristo, Simo (1946) 65–69, 70–71
Vuoritsalo, Irja Maria (1907) 26–29
Vuorjoki, Marja Riitta Elina (1952) 72–78, 81–, YLPT 81/V, SO 81
Vuormaa, Sisko Marjatta (1919) ks. Tuuli
Vuornos, Erkki Jaakko (1948) 68–74, 75–76
Wuorre, Maisi (1893) 12–13
Vähä, Toivo Veikko (1930) 60–62
Vähäaho, Heikki (1931) 51
Vähäkainu, Hannu Tapani (1960) 78–
Vähälä, Arto Tapani (1950) 69–71, 72, 73–74
Vähämäki, Leena Maija (1944) 65–71, MO 71
Vähäsarja, Erkki Matias (1947) 77–79, DI 79/ORG
Vähäsarja, Liisa Marjatta (1951) 70–76, 78–79, YLPT 75/PF, SO 75, DI 79/PF
Vähäsarja, Risto Paavali (1955) 72–74
Vähä-Sipilä, Mirja Tuula Kyllikki (1942) 67–68, 69–76
Vähätalo, Hilkka Ulla-Maija (1937) 57–61, 62, 64, 68–69, KIPT 60, PT 61/PF, DI 64/ORG
Vähätalo, Leena Marketta (1948) 67–72, MO 72
Vähätalo, Riitta Annikki (1952) 72–78, 79, YLPT 79/PF, SO 79
Väinämö, Marja Sinikka (1932) 51–57, MO 55
Väinölä, Matti Väinö (1929) 55–57, 58–59, KIPT 59
Väisälä, Aune Tellervo (1919) 38–39, 40–42
Väisälä, Minna Elisabeth (1886) ks. Veisell
Väisälä, Riitta Maria (1914) 33–38, DI 38/PF
Väisänen, Aini Inkeri (1947) 70–71
Väisänen, Kerttu Sinikka (1953) 72–78, MO 76, YLPT 78/V, SO 78, KOPT 78
Väisänen, Paula (1909) 30–31
Väisänen, Risto Juhani (1947) 66–76, YLPT 74/T, TO 74, YLPT 76/PF, SO 76
Väkevä, Marja-Riitta (1937) 59–65, 68–70, KOPT 63, YLPT 67/L
Wäle, Kerttu (1890) 10–11
Väliaho, Eila Inkeri (1937) 59–66, MO 66
Välilä, Aimo Olavi (1932) 52–54
Välimäki, Aki Kaarlo Johannes (1957) 76–79, 80–
Välimäki, Esko Mikael (1942) 69–72, YLPT 72/ORG
Välimäki, Kaija Hannele (1953) 73–79, YLPT 79/VLC, SO 79
Välimäki, Matti (1939) 61
Välimäki, Pirjo Elisabeth (1955) 75–
Välimäki, Seppo Sakari (1956) 75–, KU 80
Välisalo, Lemmitty Maili Mirjam (1908) ks. Wright
Vänskä, Aili Ester (1908) 23–25
Vänskä, Anna Kaisa (1915) 41–46
Vänskä, Juho (1891) 22–23

Vänskä, Osmo Antero (1953) 71, 77–79
Vänttinen, Tauno Ilmari (1935) 61–62
Väre, Anna-Lisa (1949) 70–73
Väre, Eero (1913) 40–41
Värelä, Päivi Katriina (1956) 77–, YLPT 81/PF, SO 81
Vättö, Keijo Olavi (1958) 75–80, KU 80, YLPT 80/ORG
Vättö, Maija-Liisa Kaarina (1945) ks. Mäkelä
Väyrynen, Riitta Sinikka (1958) 77–
Väänänen, Kalle Jorma (1912) 34–35, 47–48
Väänänen, Lauri Eemeli (1922) 45–48
Vääriskoski, Riitta (1939) 60–67, KOPT 65, YLPT 67/L
Väätäinen, Aune (1907) 26
Väätäinen, Eero Matti Juhani (1947) 69–73, 74, KU 71, KIPT 71, DI 73/ ORG
Väätäinen, Leena Maria (1940) 62–66, MO 66
Väätäinen, Liisa Annikki (1944) 66–70
Yahiel, Georges (1914) 36–38
Yliaho, Anja Kyllikki (1927) ks. Laitinen
Yliaho, Satu Päivikki (1959) 78–
Yli-Fossi, Mervi Elisabeth (1948) ks. Törrönen
Yli-Krekola, Martti Elis (1936) 57–61
Ylimäki, Reino Antti Herman (1931) 51–53, 55, MO 56
Ylimäki, Risto (1935) 53–56, 71–72
Ylipää, Markku Juhani (1952) 74–78, 79–, KU 78
Ylitalo, Liisa Helena (1950) ks. Timonen
Ylitalo, Terttu Orvokki (1939) 57–62, 65–68
Ylänen, Irja Vilhelmina (1905) 27–29, 31–33
Ylänne, Tapio Olavi (1941) 66–67
Ylä-Soini, Mikko Nehemias (1931) 56–60, KIPT 60
Ylönen, Anne-Maria (1952) 70–74, 75
Ylönen, Jorma Johan (1931) 47–48, 49–50
Ylönen, Kari Juhani (1935) 57–64
Ylönen, Lea-Kaarina (1948) 64–69
Ylönen, Pentti Eelis (1928) 61–63
Ylönen, Pertti Tapani (1958) 80–
Ypyä, Senja Elviira (1900) 32
Yrjä, Marja-Liisa (1928) ks. Liikkanen
Yrjö-Koskinen, Katri Elina (1892) 11–12, 13–14
Yrjölä, Alpo Kalervo (1931) 54–57, PT 57/TR
Yrjölä, Antti Paavo Sakari (1949) 68–73, 77–80, KU 72, KIPT 80
Yrjölä, Kari Tapani (1955) 76–79, 80–, YLPT 79/V, SO 79, DI 81/V
Yrjölä, Maria (1874) 01–03
Yrjölä, Marja Maarit (1952) 75–80
Yrjölä, Toivo Eero Johannes (1934) 55–57
Yrjönen, Jouni (1928) 48–52
Yrjönen, Tapio (1927) 47–48
Yrttimaa, Aino Marjatta (1940) 63–67, 68–69, 71, KIPT 64, PT 67/ORG
Yrttimaa, Eino (1891) 22–23
Yuhashi, Midori (1935) 53–55
Zaszkaliczky, Tamas (1943) 70, 71–72
Zetterberg, Olavi (1901) 20–24
Zidbäck, Eva Kristina (1928) 46–49
Zilliacus, Anna Stina (1942) ks. Löfman
Zilliacus, Lars-Wilhelm (1941) 60–66, DI 66/ORK
Zimmerman, Regine (1950) 75–76
Zitting, Erik Gustaf (?) 16–17
Zuist, Anna (1896) 14–17
Zuist, Aune Matilda (1902) 21–24
Zweygberg, Liisa Margareta von (1912) 30–39, 47, PT 39/PF
Åberg, Ester Ingrid Olivia (1893) 11–14
Åberg, Marta (1903) 19
Åberg, Thure (1903) 21–27, 29, DI 27/L
Åfelt, Joel Olavi (1943) 62–67, KU 67
Åhlberg, Solveig Annikki (1931) 51–59
Åhlgren, Gunnel Elise (1913) 34–38, PT 37/PF
Åhman, Esti (1905) 32–35, 36–37
Åhman, Wäinö Armas (1873) 95
Åkerberg, Birgitta Margaretha (1923) 44–45
Åkerblom, Inge-Britt Margareta (1951) 70–78, 79, MO 79, YLPT 79/L, LO 79
Åkerblom, Karl Axel (1911) 31, 39, 40–41, 45
Åkerblom, Norma Magdalena (1875) 99
Åkerman, Anna-Alina (1901) 31–32, 33–34
Åkerman, Maria (1886) 04–07
Ålander, Ebba (1931) 49–60, PT 55/PF, KOPT 58, DI 61/PF
Ålander, Elsa-Kaija (1892) 11–13
Åvall, Ruth Mirjam (1922) 42–48
Äijälä, Aino Linnéa Viola (1907) 26–31
Äikäs, Kari Tuomas (1949) 70–76, 81–, YLPT 81/KIT, DI 81/KIT
Äikää, Sirpa-Liisa (1946) 64–69, 72–73, KU 68, YLPT 73/PF, SO 73, DI 73/PF
Äikää, Tauno (1917) 49–51, DI 52/ORG
Äimälä, Kosti (?) 20–21
Ängeslevä, Maija-Liisa (1945) 68–74, 76, MO 76
Äyräs, Johannes (1872) ks. Maukonen
Äärimaa, Antti Tapio (1955) 76–, MO 81
Ödner, Rurik Göran (1922) 46
Öhberg, Astrid (1887) 06–11
Öhblom, Harald Gabriel (1901) 25–26
Öhman, Eila Solveig (1937) 57–60
Öhman, Hedvig (1884) 10–13
Öhman, Kaija (1917) 37–39, 40–44, 46
Öhman, Kerstin Marianne (1953) 72–, KU 76, KIPT 77, YLPT 81/ORG, DI 81/ORG
Öhman, Hedvig (?) 10–13
Öhmann, Isabella (1898) 14–16

Öhqvist, Olga Sophie (1878) 97–00
Ölander, Thyra Karolina (1869) 96–97
Öljymäki, Aino Kyllikki (1901) 30–31
Öller, Julia (1865) 86–87
Örri, Maija-Liisa (1936) 54–
Örn, Aili Regina (1909) 33–34, 35–37, PT 37/L, DI 37/L
Örnhjelm, May-Louise (1904) 24–28
Öster, Götha Linnea (1911) 33–35
Österberg, August (1861) 85–88
Österberg, Ulla Anneli (1950) ks. Hakasalo
Österblad, Selma Rosina (1865) 83–84
Österlund, Vera (1891) 10–11
Österman, Aino (1888) 11
Österman, Ole Dagmar (1896) 23–24
Österman, Ruth Elisabeth (1900) 53–57, MO 57
Östling, Augusta (?) 88
Östman, Helga Sylvia Erika (1944) 64–71, YLPT 71/PF, SO 71

Inskrivna hösten 1981.

Aaltio, Katri Johanna
Aaltonen, Tapio Rafael
Aarnio, Päivi
Ahtinen, Timo
Ahvenainen, Heli Kristiina
Ainasoja, Ari
Aronen, Tuula Hannele
Blomqvist, Annika Maria
Eho, Laila Ulla-Maija
Eklundh, Tom Erik Gustaf
Elkomaa, Kalle Petteri
Gräsbeck, Folke Johan Gottfrid
Gräsbeck, Manfred
Haimila, Heikki
Hakalahti, Iina Karita
Hakola, Kimmo Hannu Tapio
Hallila, Riitta Helena
Hammarberg, Markku Aksel
Hautala, Maija Katriina
Heikkilä, Esa Ilari
Helin, Tea Elina
Hellevirta, Pirjo Annikki
Hietala, Timo Jussi
Hirvonen, Airi Anitta
Hirvonen, Minna Leena Maria
Hohti, Anna
Holtz, Dagmar
Hongisto, Marja Elina
Hämäläinen, Marjaana
Johnson, Nina
Jokinen, Anu
Järvi, Erja Laura Maria
Kaisla, Marja Johanna
Kallio, Pekka
Kantola, Jouko Sakari
Karlsson, Guy
Kauppinen, Tanja
Kepsu, Kimmo Heikki Antero
Keskitalo, Antti Mikael
Kiviruusu, Kirsimarja
Kontu, Ulla-Kaisa
Kortekangas, Jaakko Tapani
Korva, Veli Matti
Kuisma, Krista Irmeli
Kuivanen, Juha Antero
Kuusisto, Seppo
Källman, Boris
Lahtinen, Tuire Martta-Helena
Laine, Kaisa
Lampinen, Jouni Olavi
Lautanen, Jorma Kalevi
Lehto, Kalevi Allan
Lehtonen, Maija Kristiina
Leistola, Mikko Pentti Ilmari
Leponiemi, Sanna-Maija
Liinasvuo, Jukka Antero
Linjama, Jyrki Ilari
Lyytinen, Pekka Tapio
Löytty, Pekka Sakari
Malmgren, Eeva-Liisa
Mannisenmäki, Ritva Leena
Markula, Helena Maria
Matveinen, Liisa Outi Kaarina
Myllymäki, Helena Elisabet
Määttänen, Juha-Pekka
Nevalainen, Heikki Lauri Mikael
Niemi, Jorma Valio
Niemi, Juha
Nikkola, Katri Johanna
Nordell, Risto Tapio
Nordqvist, Ann-Christine Beatrice
Nurmimaa, Johanna
Nygård, Johan
Närhi, Reija Päivikki
Oinonen, Jalo
Palmén, Jyri Matti
Partanen, Päivi Johanna
Pesonen, Pekka
Pietilä, Auli Hellen
Piippo, Maarit Hannele
Pirilä, Tuomas Pekka
Pulakka, Lauri Mikko
Puro, Ulla
Puurtinen, Aija Tuulia
Pylkkänen, Jukka
Raatikainen, Timo Matti
Raiskio, Ulla Kaarina
Rapeli, Eeva Maria
Rauhala, Seppo Olavi
Rautiainen, Minna Katriina
Rinne, Tapani
Räikkönen, Jarmo Kalevi
Rättyä, Pentti Mikael
Salakka, Marja Helmi Elina
Salin, Merja Anneli
Salo, Sisko Tuulikki
Salminen, Sarianna
Savolainen, Eeva Riitta
Savolainen, Sari Päivikki
Sievänen, Sam
Sihvonen, Anne Maarit
Siirtola, Juha Markku

Siltanen, Elina
Sirén, Ismo Lauri Antero
Siukonen, Eila Katariina
Somerma, Suvi Elina
Sundström, Jari
Suominen, Timo
Taivassalo, Anne Maarit
Tarjasalo, Jari Pekka
Tarpila, Laila Tellervo
Teuri, Yrjö
Toiviainen, Kati Marjatta
Tolbert, Elisabeth Dawn
Tolonen, Matti Jussi Petteri
Tsuyako, Taniguch
Tuominen, Vilja-Maarit
Tynjälä, Ulla Sanna Maria
Unkari, Anja Leena
Uurtimo, Lauri Pekka
Vesajoki, Timo Juhani
Westphal, Vérène
Vihermaa, Merja Hannele
Viitaniemi, Outi
Virtanen, Kimmo Kullervo
Vuorensola, Eva-Liisa
Väisänen, Eija-Liisa

ISBN 951-859-163-6
ISSN 0359-4653